D
20
A4
v.3

Aḥmet Mithat
Mufassal

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

﴿ مفصلات ایکنجی جلدینك فهرستلری ﴾

صحیفه « متن »

٢ غازی مراد ثانینك عهد سلطنتلری

١٩٣ فاتح سلطان محمد حضرتلرینك قسم اول عهد سلطنتلری

٢٦٩ « روم شرقی تاریخنه برنظر » كه رومانك شرقی و غربی قسملرینه انقسامندن یعنی ٣٩٥ سنهٔ میلادیه سندن اهل صلیبك استانبولی روملردن الملرینه یعنی ١٢٠٤ سنه سنه قدر بیزانس ایمپراطورلغنك سكز یوز سنه لك خلاصهٔ تاریخی

٣٣٦ اهل صلیبك استانبولی روملردن اخذی تاریخندن عثمانلیلرك استانبولی فتحنه قدر بیزانسنك ایكیوز اللی سنه لك تاریخنك خلاصه سی

٤٢٦٠ « حلول قرون جدیده ده احوال عمومیهٔ عالم » كه اوروپاجه فرانسه وانكلتره و اسوج نوروج ودانیمارقه والمانیا وروسیه ولهستان وبوهمیا ومجار و اسویچره واسپانیا و مغاربهٔ اندلس دولت وملتلرینك نصل تشكل ایدرك استانبولك فتحیله قرون جدیده باشلادیغی زمان نه حالده بولندقلرینه دائر برر مقالهٔ مجمله دن ماعدا افریقا وآسیا قطعه لرنجه دخی عرب و سلاجقه وطربزون ایمپراطورلغی و قفقاس وعجم وترك وتاتار وهندوچین ومصر ومغاربهٔ تونس وجزایر وفاس حقلرنده دخی بویله برر مقالهٔ مجمله یی حاویدر.

(قرون جدیده)

« برنجی نصف قرن »

٥٥٥ اوروپا — عثمانلی — بقیهٔ عهد فاتح كه استانبولك فتحندن صكره كی تاریخ سلطنتلری دیمكدر.

« حاشیه لرك فهرستی »

٢ وارنه ملحمه سنك ایضاح وتفصیلی

٩ مراد ثانینك مشاهیر فتوحاتی — ارناوتلق . یانیه . ازمیر . سمندره . انطالیه .

٣٨ مراد ثانی عصرینك ادباسی — نسیمی . همامی . جالی . خفی .

٤٩ مراد ثانی عصرینك علماسی — ملا یكان . محمد بن بشیر . شرف الدین قریمی . سیدی احمد قریمی . سید علاء الدین . ملا كورانی . حضر بك . شكر الله . تاج الدین . حضر شاه . آیاثلوغ چلبیسی . علاء الدین طوسی . حمزهٔ قرمانی . ابن تمجید . سید علی

فهرست

عجمی . سید علی قوشناتی . حسام . الدین . مولانا الیاس . دیگر الیاس . مولانا محمد . علاء الدین علی . قاضی بلاط . فقیه بخشایش . محمد قطب الدین فتح الله شیروانی .
١٠٠ مراد ثانی عصرینك مشایخی — یاز یجی زاده لر . شیخ مصلح الدین . شیخ ولی شمس الدین .
١٠٤ اصول قدیمهٔ محاصره .
١١٩ محاصره طوپلری .
١٣١ آتش رومی .
١٤٧ باروتك ایجاد و اعمالی .
١٦٢ احوال قدیمهٔ قسطنطنیه — مقدمه . استانبول تاریخنه برنظر . دیوارلر . موقع وطبیعتی . استانبولك محلات قدیمه سی . بندلر وصو مجرالری . جاملر . قدیم سرایلر . صهریجلر . ستونلر . آت میدانی . آیا صوفیه . جامعه تحویل اولنان کلیسالر . کتبخانه . بالقلی مناستری . داود پاشا صحراسی . آینه لی قواق . ترسانه . غلطه . بك اوغلی . بوغازك روم ایلی ساحلی . اناطولی ساحلی . اسکدار . قاضی کویی . اطه لر .
٣٤٢ استانبول محاصره سی پلاننه برنظر .
٣٥٢ جنك او یونلری .
٣٧٠ ایکی طرفلرده صورت شیوعی حقنده معلومات تاریخیه .
٣٧٧ شرقدن غربه انعکاس انوار معرفت .
٣٨٤ بعد الفتح استانبولدن اوروپایه کیدوب اوراده نشر معارف ایدن روم مشاهیرندن پلات .
٣٨٧ کذا قریسولوراسلر .
٣٩٠ کذا تئودور غازس .
٣٩٥ کذا طربزونلی ژورژ .
٣٩٩ کذا قاردینال بساریون .
٤٠٣ کذا نیقولاسه کوندینو .
٤٠٤ کذا آمه روتسز .
٤٠٦ کذا پلهتون وژنادیوس .
٤٢٤ شرقدن غربه انعکاس انوار معارف بندینك مابعدی .
٤٤٠ اوروپایه نشر معارف ایدن روملرك بقیه سندن قسطنطین لاسقاریس .
٤٤٤ کذا مارق موزوروس .
٤٤٦ اوروپایه انعکاس انوار معارف مقالهٔ مفصله سنه ذیل .
٤٥٠ قهرمانان نسادن ژان دارقك ترجمهٔ حالی
٤٦٠ قاتولیکلکك مقدمات انقراضی .
٤٦٦ قاتولیکلکی هدم ایدنلردن ژان ده . ویقلفك ترجمهٔ حالی .
٤٨١ کذا ژان هوسك ترجمهٔ حالی .
٤٨٩ کذا نیقوله نك ترجمهٔ حالی .
٤٩٢ کذا ژان زیسقانك ترجمهٔ حالی .
٤٩٦ ژان هوس طرفدارلرینك بقیهٔ احوالی
٥٠٢ قاتولیکلکه مخالف موراو قرنداشلر جمعیتی
٥١٣ کشفیات قدیمه وجدیده .
٥٣٥ سیاحات کشفیه .

٥٤٦ مشاهیر بحر پیوندن بارتله‌می دیازك ترجمهٔ حالی .
٥٥٧ قریستوف قولومبك مفصلاً ترجمهٔ حالی که امریقانك ده تاریخ کشفی دیمکدر .
٦٧١ آمریق وسپوسك ترجمهٔ حالی .
٦٨٨ واسقوده‌غامانك ترجمهٔ حالی که امیدبرونی طریقیله هندستان یولنك کشفی تاریخی دیمکدر .
٧١٤ مطبعه‌جیلغك اختراعی .
٧٢٦ فاتح سلطان محمدك مشاهیر فتوحاتی — موره . تریپولیجه . مودون . پاتراس . آرغوس . مدیللی . نغره‌پون . لمنی . آماسیه . طربزون . بوسنه . سرای بوسنه . تراونیك . تره‌بینیه . آماصره . علائیه . سلفکه . کفه . اشقودره .
٧٦٤ عهد فاتحك مشاهیر علماسی — مولانا خسرو . مولانا خیرالدین خلیل . مولانا محمد زیرك . خواجه مصلح الدین شمس الدین خیالی . (بقیه‌سی جلد ثالثده)

« رسملرك وضع اولنه‌جقلری صحیفه‌لر »

صحیفه

٨ وارنه محاربه‌سنك پلانی
١٦ وارنه‌نك عموم کورونشی
٣٢ سمندره قلعه‌سنك رسمی
١٢٠ طونه کردابلری جوارنده الیزابت قلعه‌سی
١٢٨ بلغراد قلعه‌سنك رسمی
١٧٦ احوال قدیمهٔ قسطنطنیه‌دن آت میدا نك رسم قدیمی
٢١٦ ایکی عدد اسکی محاصره قله‌لرینك رسمی
٢٥٦ کوچك چکمجه کوپریسنك رسمی
٢٧٢ بیوك چکمجه کوپریسنك رسمی
٢٨٩ استانبول ایمپراطورلرندن اوچنجی نیسه فور ایله زوجه‌سنك رسملری .
٣٠٥ بیوك قسطنطین
٣٢١ شرق ایمپراطورلغنك بعض مسکوکاتی رسملری
٣٤٤ استانبولك محاصره پلانی
٣٨٤ استانبول ایمپراطورلرندن آندرونیس پالئولوغ ایله میشل پالئولوغك رسملری
٤٠٠ بعدالفتح قیافت عساکر عثمانیه
٤٢٤ فرانسه قدیم حکمدارلرندن قلوتیلد وقلوونك هیکللری
٤٣٢ حلول قرون جدیده‌ده احوال عمومیهٔ عالمی مبین کرهٔ مسطحه
٤٥٢ ایمپراطور شارلمانك رسمی .
٤٦٤ انکلیزلرك مبادئ تأسسلرنده قوللاندقلری کمیلرك رسملری .
٥٤٤ قریستوف قولومبك رسمی .
٦٤١ قریستوف قولومبك کمیسنك رسمی .
٦٧٣ آمریق وسپوسك رسمی .
٧٠٥ واسقوده‌غامانك رسمی .
٧٢٠ ماجللانك رسمی .
٧٨٥ اشقودره‌نك محاصره پلانی

مُفَصَّلْ

تاريخ قرون جديده

جلد ثالث

مؤلفی

احمد مدحت

اشبو تاريخ پارچه پارچه « ترجمان حقيقت » غزته‌سنه درج اولندقدن صکره
« ایلك دفعه »
اوله‌رق آيريجه كتاب صورتيله دخی باصلمش و خرائط واشكال لازمه‌سی
علاوه قلنمشدر

« قرق انبار » مطبعه‌سنده طبع اولنمشدر

استانبول

١٣٠٥

LIBRARY
MAR 26 1964
UNIVERSITY OF TORONTO
888964
D
20
A4
v.3

تعاطیسندن صکره رسماً حضور شاهانه‌یه قبول اولنه‌رق طرف پادشاهیدن بری بری اوزرینه اوچ صرمه‌لی خلعت کیدیرلدیکی کبی استانبولده موقوف وندیك رؤساسی و بونلر میانده بالخاصه قروایا قوماندانی پیترو ده توره دخی عفو اولندیلر . بوکا مقابل وندیکلیلر دخی اللرنده بولنان عثمانلو اسراسنی اطلاق ایلدیلر . ایشته اون التی سنه‌دنبری دوام ایدرك وندیك تاریخنده هیچ امثالی بولنمیان عثمانلو و وندیك محاربه‌سنه بو صورتله ختام و یرلمسی جمهوریت مذکوره‌یی زیاده‌سیله ممنون ایتمکله عقد معاهده‌یی تعاقب ایلیان سن‌مارق یورطوسنده (۲۵ نیسان) بتون وندیك شهری دونادیلوب اجرای شهرآیین ایدلمشدر .

فاتح حضرتلری وندیکلیلرك حصوله کلان اشبو مسرتلرینی آرتدیرمق ایچون طرف شاهانه‌لرندن دخی وندیکه برسفیر ارسالیله صلحی تبریك وتأیید ایتدیرمشلر. درکه هرنه قدر وندیك تاریخلری بو سفیرك بر پاشا اولدیغنی یازارلر ایسه‌ده اوزمانلر هنوز پاشالر سفارتله ممالك اجنبیه‌یه کیتمیوب چاوشلر و یاخود متفرقه دنیلان واغلبی اجنبی دونمه‌لردن عبارت بولنان ترجمانلر خدمت سفارتله کوندریلورلر ایدی . بوسفیرلرك دولتجه اهمیتلری او قدر آز ایدی که تواریخ عثمانیه‌ده اسملری بیله مذکور دکلدر . لکن کرك سناتو

یسنجه وفرت بهره‌سنه دلالت ایده‌جك آثار برکزیده‌دن اولوب بوندن ماعدا شعر ایله دخی انسیتی وارایمش که سلطان مراد ثانی حضرتلرینك وفاتنه شوتاریخی سویلمش :

شه غازی مراد بن محمد
که جمله روم وشام اولمشدی رامی
کذر قیلدی جهاندن آکه تاریخ
ملك اصحابی جنتده مقامی

وفاتی ازنیقده وقوعه کله‌رك ینه اوراده دفن اولندیغی مقیدایسه‌ده تاریخ وفاتی مصرح دکلدر

« مولانا قسطلانی »

لسان عوامده «کستللی» دیه مشهور اولان بوذات شریفك اسمی مصلح الدین اولوب مقدمات علومی بعض مدارسده تعلمدن صکره بروسه‌ده حضربك حضرتلرندن اتمامه موفق اولمشلر وخیالی وخواجه‌زاده اومدرسه‌ده معید اولدقلری کبی قسطلانی دخی دانشمند اوله‌رق اوچ شریك دائماً مباحثات علمیه ایله فضیلتلرینی ارتدیردقجه ارتدیرمشلردر . بعده ملا قسطلانی مدرنی و متعاقباً دیمتوقه‌ده

اعضاسی و کرك دوژ دنیلان وندیك رئیس جمهوری سفیر مذکوری کمال احترامات ایله بالقبول طرف شاهانه‌دن رئیسه ارسال اولنان مجوهرلی کمری رئیسك بلنه قوشا‌تمشلردر که وندیك تاریخلری نك روایتنه کوره بوکمر بر نشانهٔ صداقت اولوب جمهوریت مذکوره او صداقتده دوام ایتدکجه کمرك میان رئیسده قاله‌جغنی و نه زمان حکم معاهده‌یه مغایر حرکتی ظهوره کلورایسه طرف شاهانه‌دن کمرك کیرو یه النه‌جغنی ده عثمانلو سفیری اکلاتمشدر ٠

« دیار یوم پارمنزه » نام وندیك تاریخنك روایتنه کوره عثمانلو سفیری اوراده ایکن بر معاهده دها عقد و امضا اولنه‌رق بو معاهده موجبنجه ذات شاهانه هرنه زمان ایسترایسه یوز قطعه وندیك سفائن حربیه‌سنك عثمانلو خدمتنه ارسالی و وندیك جمهوریتی هرنه زمان ارزو ایدر ایسه

یوز بیك بارکیر ایله بر عثمانلو اردوسنك وندیك امدادینه ایصالی طرفیندن تعهد قلنمش ایمش ٠ انجق بو معاهدهٔ اتفاقیه‌نك صحتی مشکوك کورلمکده اولوب ایلروده صره‌سی کلدیکی زمان یازیله‌جغی وجهله بر اره‌لق وندیك جمهوریتنك ایتالیاده‌کی خصماسی اوزرینه قوهٔ عثمانیه یی دعوت ایتمش بولنمسندن کنایه اوله‌جغی وارد خاطردر ٠

مورخ هامر وندیکك دخی بو صورتله دولت علیه اتفاقنه کیرمش اولمسی اوزرینه بر ملاحظهٔ مهمه اوله‌رق دیورکه :

« بو مسئله‌دن صکره وندیك جمهوریتی اسکی پولتیقه‌سنی بالکلیه دکشدرمشدر ٠ ناپولی قرالی فردینانددن الدیغی درس اوزرینه کندی دشمنلرینی ترکلرك قوتیله قورقوتمغه باشلامشدر ٠

اوروج پاشا مدرسه‌لرینه مدرس نصب اولنه‌رق صیت و شهرت علمیه‌سی بر درجه‌یه وار‌دی که، جناب فاتح استانبولده مدارس ثمانی انشا بیوردقلری زمان بریسنك مدرسلکی ایچون فاضل مشارالیهی انتخاب بیوردیلر ٠ حقیقت او قدر چالشقان بر آدم ایمش که مطالعه‌کذاری اولان کتابی برکره اوقومقله قا‌لمیوب دفعاتله اوقویه‌رق عادتا ازبر ایلدکاری کبی ویره‌جکلری درسلری دخی اوزون اوزا‌دی‌یه تتبعه احتیاجلری اولمیوب تمامیله مستحضرلری اولمق اوزره تدریس ایدرلر ایمش ٠ بناءً علیه تلمذی بو درجه‌لره وا‌ران نصیب اوزرینه بالطبع مفتخر اوله‌رق دیرلر ایمش که : « شوکتلو پادشاهمز یاپدیردیغی مدرسه‌نك سکزینك ده مدرسلکنی بکا صدقه ایتمش اولسه‌لر هر برنده کونده اوچ درس ویرمکه قادرم » بعده صره‌سیله بروسه و ادرنه و استانبول قاضیلقلرنده بر زمان تنفیذ احکام شرعیه ایدرك نهایت جناب فاتحك اواخر سلطنتنده قاضی عسکرلکه قدر ترفیع اولنمشلردر ٠ مشارالیهك زماننه قدر روم ایلی و اناطولی ایچون یالکز بر قاضی عسکر

حتی ایلك تهدیدینی عثمانلولرك
دیگر متفق بولنان فردیناند علیهنه اجرا
ایلیه‌رك بعده مجارلری‌ده صندیرمشدر .
ذات شاهانه‌نك قوۂ حربیه‌سنی کندی
حدودندن بالتبعید جمهوریتك دشمنلریله
اشغاله باشلامشدر . بوصورتله غیرت
نصرانیه‌لریله مفتخر بولنان وندیك
و ناپولی اصل نصرانیت دشمنی اولان
ترکلر ایله اتفاقی سایه‌سنده نصارا
حکمدارلریله وقوعه گلان مسائلده
عثمانلو قوتنه و عثمانلو مداخله‌سنه
مراجعت ایدر اولدقلرندن ذات شاهانه
او پولتیقه‌یی کمال مهارتله یوروتوب
ایجاب حال و مصلحته گوره نصارایه
قارشو ینه بو نصارایی استعمال یولنی
بولمشدر »

الحاصل اشبو وندیك محاصره‌سی
فاتح حضرتلرینك سکون احتمالاتندن
بعید بولنان غیرت مجاهدانه‌سنه قارشو
برچوق معارك قهرمانی‌یی مسدود ایتمش
و یالکز مجارستان جهتنی آچیق براقمش
ایدی . بناءً علیه دها معاهدۂ مذکو-
ره‌نك عقد اولنمقده بولندیغی سنه قرق بیك
کشیدن عبارت بر آقنجی فرقه‌سی
ترانسلوانیایه سوق اولنوب عظیم بر
محاربه وقوعه کتورلمشدرکه مورخ
هامرك روایتنه گوره اردوده بولنان
میخال اوغلی علی واسکندر و اوروونوس
اوغلی حسن و عیسی و مالقوچ اوغلی
بالی کبی بکلرك یکدیکریله مخالفت افکاری
اولمسه ایمش بواردونك مجارلیلره و یردیره
جکی خساراته نهایت اولمیه‌جق ایمش» .

محاربۂ مذکوره‌نك تفصیلاتنی هامر
بروجه آتی یازمقده‌در:

ترانسلوانیا وو یووداسی ا تیه‌ن باتور
دها عثمانلولرك ورودینی استشمام ایدر ایتمز

بولنه‌رق وزارت عظمی درجه‌سنده حکمی
ممالکك کافه‌سنده جاری ایکن وزیر محمد پاشا
قسطلانینك ذات شاهانه‌یه فوق العاده حلولی
اوزرینه شاید کندیسنی پادشاهه چکر
دیه قورقدیغندن حاجی حسن زاده‌یی ده
قاضی عسکرلکه تشریك ایچون بو منصبك
ایکی‌یه تقسیمنی یعنی بریسی اناطولی‌یه و دیکری
روم ایلی‌یه حکم ایتمك اوزره ایکی قاضیعسکر
نصبنده کلی فائده حصوله کله‌جکنی حضرت
فاتحه بالاقناع موجبنجه اراده‌سنی ده استحصال
ایلدکده ملا قسطلانی بو تقسیمدن فوق الحد دلکیر
اوله‌رق قبول ایتمامش و محمد پاشا برچوق آدملر
ارسالیله اقناعه چالشدیغی حالده عدم قبولنده
اصرار ایدوب خواص احبابی بوبابده پاشا
ایله معارضه عادتا وخیم اوله‌جغنی کندیسنه
تأمین ایلدکلری حالده ینه سوز کچیره‌مدکلرندن
نهایت محمد پاشا بالذات قسطلانینك قوناغنه
گلوب هرنه صورتده اقناع ایلدی ایسه قانده-
ریه‌بیلمش ایدی . فقط روایته گوره قسطلانی
حضور پادشاهیده محمد پاشایه دائر هرنه سویلر
ایسه کندیسنه بیلدیره‌جکی حقنده پاشا ایله
حاجی حسن زاده آره‌سنده طلاقه یمین ایله مؤید بر ده

ولایتی دائره‌سندن طوپلایه بیلدیکی
عسکری ساسواروس نام نقطه اوزرینه
سوق ایلمش ایدی که بو نقطه عثمانلولرك جهات
سائره‌دن ترانسلوانیایه دخول و یغمادن صکره
رجعت ایلیه جکلری نقطه ایدی . بوندن
ماعدا باتور درحال طمشوار قوننه خبر
کوندروب بتون قوهٔ عسکریه‌سیله
کندی نزدینه جلب ایلدی و اطراف
وجوارده بولنان سائر سنیورلر دخی
آقنجیلرك استیصالی ایچون سلاحه صارلمغه
باشلادیلر .

واقعا آقنجیلر ترانسلوانیایی جولاندن
صکره کنیجرمزو نام محله کلدکاری زمان
ساقسونیا وسکه‌دین و اولاح و بغدان
جهتلرندن بیله برچوق جنکاور اتیه‌رن
باتور امدادینه یتشمش بولندقلرندن ١٤٧٩
سنه‌سی تشرین اولنك اون اوچنجی کونی
صحرای مذکورده بیوك وشدتلی بر محاربه
وقوعه کلدی . باتور ساقسونیا جنکاور -
لرینی صاغ وسکه‌دین افرادینی صول
جناحنه آلوب اولاح ومجارلری بونلرك
احتیاطی مقامنه قویمش وولادیسلاسك
کوندردیکی سواری ایله پیاده‌یی و کندی عسکر
ینی مرکزده بالذات کندی قومانده سنه
المش ایدی . جنکه شروعدن مقدم
بر لیتوریا دعاسی اوقوته‌رق افرادك کا-
فه‌سی قوماندانلری طرفندن امر و اشارت
وقوعبولدقجه بولندقلری یردن قلدانمیه-
جقلرینه یمین ویرمشلر ایدی .

اقینجیلر بواردونك قارشوسنه کلدکاری
زمان اولانجه قوتلریله صول جناح اوزرینه
یورویه‌رك اولا مقدارلری اوچ بیکه‌واران
ساقسونیالیلره اویله بر قلیج اتدیلرکه دشمن
قلیجندن باش قورتارمق ایستیانلر ماروس
نهرینه آتلمغه مجبور اولدیلر . بونی کورنجه
صاغ جناح دخی رجعته باشلامش ایدی .

متاوله وارایمش .

بوندن صکره قاضیعسکرلك هپ ایکی‌یه
منقسم قالوب قسطلانی ایسه بایزید ثانی حضر-
تلرینك ابتدای جلوسلرنده عزل ایدیله‌رك یومی
یوز اقچه تقاعد معاشیله سلطان سلیم طرفلرنده
کائن قوناقلرنده اقامته مأمور اولمشلر ایدی . بو
ذاتك مستحضرات علمیه‌سی نه درجه‌لرده
اولدیغنی موازنه‌یه مدار اولمق اوزره روایت
اولنور که علمادن بر ذاتك جنازه‌سنی دفندن
عودت ایدلدیکی بر کون مغنیسالی زاده و قاضی
زاده کبی علمایه ملا قسطلانی «بو کیجه بزده بر-
لشوب اکلنه‌لم» دیه رجا ایتمکله مدعولر خانه-
لرینه کیدوب بعده قسطلانی خانه‌سنه کلدکده
قسطلانی او زمانلر «تفریح معجونی» و یاخود
یالکز «مفرح» دنیلان بر نوع افیونلی معجون
حقه‌سنی کتوروب اولا کندیسی اکل ایلد-
کدن صکره مسافرلره دخی بالتقدیم قاضی‌زاده
«ذاتاً اوه کیدیشم انك ایچون ایدی . بن غدامی
الدم» دیه تکرارندن امتناع ایدرك مغنیسالی
زاده ایسه قسطلانینك خاطرینه رعایةً بر مقدار
اکل ایلمش ایدی . شقایقك بو وقعه‌یی حکایه-
دن صکره «مولانا کسللی ایچون مفرح استعمال

باتور بونلرك ارقه‌سنی کسه‌رك جبراً جمله‌سنی دشمن اوکنه سوردی . حتی بندیکی آت مقتول دوشه‌رك دیکری دخی مقتول اولد- قدن صکره او چنجی آته بنمش و کندیسی التی یرندن یاره‌لی اوله‌رق ینه قوماندا سنده دوام ایتمکده بولنمش ایدی . بو قدر جرأتله برابر معیتنده‌کی عسکر عثمانلولرك شدتنه تاب‌آور مقاومت اوله‌میه‌رق انهزام درجه- سنه وارمش اولدقلری بر زمانده طمشوار قونتی کندی عسکر یله امداده یتشمش و باتورك صوك نفسنده عسکرینی تشجیعی حربك نتیجه‌سنی تبدیله قدر تأثیر کوستر- مشدر .

هامرك روایتنه کوره عثمانلودن اوتوز بیك قدری میدان محاربه‌ده مقتول و مجروح قاله‌رق خرستیان سنیورلری بو شرف غا- لبیتلرینی اویله بر طاقم حرکات انتقامیه ایله تلویث ایلمشلرکه وحشیلکك بو درجه‌سی بتون تاریخده امثالی نادر کوریله‌جك شیلر- دن اولدیغنی غیرت نصرانیه‌سی مکمل بو- لنان هامر دخی با لاعتراف غالبلری مؤاخذا خصوصنده شو سوزلری ایراد ایدیور :

« مزید بکه غلبه‌سندن صکره هونیاد عثمانلو امراسنی کندی اوکنه جلب ایدرك کندیسی طعام ایدر ایکن ساطور ایله اسرا- نك بیونلرینی اوردیروب اعلان وحشت ایلمش ایسه طمشوار قونتی کنیس دخی دشمن مقتوللرینك نعشلرندن سفره کبی بر سد ترتیب ایتمشدرکه امثالی یالکز عباسیلرك زما- ننده کورلمشدر . بو سفره‌ده شراب قان ایله قاریشمش و غالبلر دشمن نعشلری اوزرنده خورا تیوب تکمه‌لیه‌رك عادتا ایام یاملر کبی اجرای آهنك ایلمشلردر . ایرتسی کونی دشمن مقتوللرینی بر یره یغدیروب مدهش برهرم وجوده کتورمش واتبه‌دن باتور ایله بو غوغاده مقتول دوشن سکز بیك

ایدردیو اسناد و تهمت اولنور ایدی بو خبرك صدقی اول کیجه تحقق ایلدی » دیمسنه نظراً او زمانلر بو مثللو مفرحلر استعمالی معایبدن عد اولنور ایمش .

هر نه ایسه ! کیفلر تمام اولدقدن صکره اوچ فاضل مصاحبه‌یه قویولدقده قسطلانی حضرتلری کاه علوم حکمیه‌دن و کاه علوم شرعیه‌دن قولاقلر ایشتمدك رمزلر و نکته‌لر و لطیفه‌لر عرضنه باشلادیغی کبی کاه علم تاریخه نقل کلام ایله روایات غریبه‌یه و کاه ادبیاته انتقال ایله اسلاف عربك نوادر و غرائب آثارینی انشاده کیریشه‌رك مسافرلرینی بو یله تمز توکنمز مستحضراتنه حیران ایلمش ایدی . نهایت « معجونك و بردیکی نشئه‌دن ناشی بك ده ذهنمی طوپلایه‌میورم ایسه ده عفوکزی رجا ایدرم » یوللو ایتدیکی اعتذاره مقابل قاضی زاده « ذهنکزی طوپلایه‌مدیغکز زمان بو قدر مستحضراتکز ایله بزی حیران ایلدیککز حالده یاذهنکز یرنده اولسه ایدی دها نه قدر خزائن غیر مسموعه کشف و نثار ایلیه‌جك ایدیکز ؟ » دیه بیان حیرتله آفرینلر دیمش و فاضلك فضیلتنی آلقشلامش .

نصارانك رسم دفنی اجرا ایتدیرمشدر ٠ بومحاربه موقعنده انشا اولنان برکلیسا اسویچره‌لیلرك مورتن یادکاری کبی مجارلره کندی آبا واجدادینك بیوك بر شجاعت غالبانه‌سنی اخطار ایدر ایسه‌ده حیفا که اسویچره‌لیلر کندی غالبیتلرینی اویله وحشیانه بر ضیافت ایله تلویث ایتمامش بولندقلری حالده مجارلرك بوندن طولانی یوزلری قزارمق لازمدر » هامرك بومطالعه‌سی بر حس انسانیت طرفندن املا ایدلمش اولدیغنه شبهه یوقدر ٠ لکن بو مثللو وحشیانه انتقاملر اوزمانك درجهٔ تمدن و مرتبهٔ انسانیتنه کوره معتاد کبی برشی اولدیغندن تعییده ایلرو یه وارمغه حاجت کوریله‌مز ٠ بو یولده کی شدتی یالکز مجارلرده کورمدك که انلری تعییب ایده‌لم ٠ اهل صلیب دونغاسنك آق دکز سواحلنده کی حرکاتی بوندن دها آز شنیع دکل ایدی یا ! لزوملی لزومسز سفك دماءمرة بعد اخری عثمانلولرده دخی کورلمشدر ٠ سوزك طوغریسی ایستەنیلور ایسه بومثللو حرکات یالکز اوزمانك عسکرلرنده دکل زمانمزه قدر برچوق محاربانده دخی مشاهده اولنمشدر ٠ دعا ایده‌لم که مورخلری متحسس ایلیان ترقیات مدنیه و فضائل بشریه عسکر قوماندانلرینی عقیب غالبیتده بو مثللو امراض نفسانیه‌یه مغلوب اولمامق درجه‌سنده رقتلی بولندیرسون ده شو یولده کی وحشیانه حرکتلر هیچ اولمز ایسه بوندن صکره صحایف تواریخی تلویث ایلمسون !

شو مغلوبیتدن برسنه صکره یکیدن برفرقه آقنجی تشکل ایدرك قارنیول وقارینتی‌وستیری ولایتلرینه‌سوق اولندیلر ٠

ینه قسطلانینك دائرهٔ مطالعه‌سی نه‌قدر واسع اولدیغنی موازنه‌یه مدار اولمق اوزره طوقاتلی مولانالطفیدن روایت اولنور که سنان پاشا بعض تعطیل کیجه‌لرنده اعاظم علمایه ضیافت ویروب مصاحبهٔ علمیه‌یه یول آچار ایمش ٠ لطفی دخی سنان پاشانك طلبه‌سندن اولمغله بو مجالس علمیه‌ده برکوشه‌ده اوطوروب دیکلر ایمش ٠ براقشام قسطلانی دخی حاضر ایکن ینه برکوشه‌ده ملا لطفی دیکر برذات ایله خصوصی سوز آچه‌رق دوچار اولدیغی برعلتی اکلاتمش که بوعلت بعض کره وجودندن تر یرینه قان کلمسندن وکوملکنی قزارتمسندن عبارت ایمش ٠ مخاطبی اولان ذات بویله برعلتك امثالنی ایشتمامش اولدیغندن کذبه حمل ایله کولمش ایدی ٠ کیفیت مجلسه دخی انتقال ایدرك هرکس بوصورتده برخسته‌لك کورلمامش ایشیدلمامش اولدیغی بیانیله ملا لطفی‌یی تکذیباً قهقهه‌یه قویولدقلری اثناده ملاقسطلانی « نه کولیورسکز؟ کتب حکمتده بومرضه فلان مرض دیرلر ٠ بونی ابن سینا قانونده فلان فصلده یازمشدر » دینجه خواجه‌زاده دخی او مجلسده حاضر بولنوب غرور فضیلتی ده مسلم بولند -

قارنیولده سیرقنج و لوکوژ قصبه‌لرینه بوآقنجیلرك ورودی ١٤٨٠ سنه‌سی تموزینك یکرمی طقوزنجی کونی اولمق اوزره مقید بولنوب اغستوسك بشنجی کونی دخی ساوا نهرینی کچه‌رك قارینتی ولایتنی تخریبه باشلامشلردر. بامبرغ ضابطی ژورژ او طرفلر اهالیسندن سواری و پیاده برچوق جنکاورانی ارن قصبه‌سنده جمع ایدرك برکیجه عثمانلولر اوزرینه یورودکده هرطرفدن یوزلرجه بورولر چالدیرمغه باشلامسیله عثمانلولر قارشولرنده‌کی اردویی پك بیوك بر اردو ظن ایدرك رجعت ایلمشلردر. ستیری ایالتنده بوآقنجیلر ایکی فرقه‌یه منقسم اوله‌رق غراچ قصبه‌سنه قدر اطرافی اودرجه‌لرده تالان ایلمشلردرکه اهالینك همان کافه‌سنی اسیر ایدرك بونلر میانده یالکز بشیوز پاپاس بولندیغی مرویدر.

ایشته شمال طرفلرینه شو آقینلر اجرا اولندقلری اثناده فاتح حضرتلری بریاندن قره دکزه دونمـا چیقارتوب آزاق دکزنده واقع موتا قلعه‌سنی ضبط ایتدیرمك ودیکر طرفدن شهزاده بایزیدی ارزنجان طرفلرینه کوندروب تورول نام قلعه‌یی الدیرمق کبی مشغولیتلر ایله دخی اشتغال ایتمکده ایدی که بوحرکتلره هپ استانبولدن نظارت بیوره‌رق پای تختك انشا آت جسیمه‌سی و مدللو جزیره‌سنده یکیدن برقلعه بناسی دخی مشاغل مذکوره‌یه انضمام ایلمکده ایدی.

١٤٨٠ سنهٔ میلادیه‌سنده دولت علیه ایله مصر میانده برنجی دفعه اولمق اوزره بر مسئلهٔ خصمانه باش کوسترمشدر. بوزمانه قدر عثمانلو پادشاهلری بعض فتوحات جسیمه‌لرینی مع هدایا مصر ملوکنه تبشیر ایدرك انلر طرفندن

یغندن «ابن سینانك قانوننی تمامیله مطالعه ایتدیکزمی که اندن دم اوریورسکز؟» سؤالنی ایراد ایتمش ایدی‌ده قسطلانی «اوت! ابن سینانك بتون مصنفاتنی وخصوصا شفاسنی باشلرندن نهایتلرینه قدر اوقویوب تکرار دخی ایلدم. فقط سز دخی قانون شفایی مطالعه ایتدیکزمی» سؤالنی ایراد ایلدیکی زمان خواجه زاده «محتاج اولدیغم بعض مهم یرلرینی کورمك ایله اکتفا ایلدم» جوابیله اپیجه محجوب قالمش ایدی. بونك اوزرینه قسطلانی «کتاب شفایی یدی کره علی وجه الاهتمام مطالعه ایلدیکم حالده‌یدنجی مطالعه‌مده مدرس اوکنده یکی درس آلان شاکردکبی اوکتابی کویا هیچ کورمامشجه‌سنه استفاده ایده‌جك برکتاب اوله‌رق تلقی ایلدم» دیمشدر.

حاصلی بوذاتك علمنده‌کی شمول و احاطه‌یه اصلا نهایت اولمیوب هیچ کمسه‌یی بکنمیان خواجه‌زاده نه‌زمان کستلینك ذکری سبق ایتسه «مولانا» صفتی ایله توصیف ایلر ایمش. شو قدرکه کستللی غایت آتشزبان بر آدم اولوب حقسز سوز سویلیانلری آزرده‌دل ایده‌جك طور ایله رد ایلدیکی کبی بعض خطاسی اولسه

دخی تبریك یوللو نامه‌لر و هدیه‌لر المقله اوزاقدن اوزاغه برمناسبت دوستانه ده بولنورلر ایدی . بودفعه مناسبت مذکوره‌نك مختل اولمسیچون ایکی سبب کورلمکده‌در . برنجیسی و اخفی ذات شاهانه مکه‌یولی‌اوزرنده بولنان برطاقم صهرنجلرك حسبة لله تعمیرینی امل ایدینه‌رك مصرده ممالکهٔ چراکسه حکمدارلرندن خوش قدم سلطانه بونك ایچون برخبر کوندردیکی حالده بوخبر حکمدار مومی الیهك نصلسه عظمتنه طوقونه‌رق ذات شاهانه‌یه رد ایله جواب و یرمش اولمسی قضیه‌سیدر . واقعا بوقدرجق برشی ایچون ایکی دولت ارهسنه بوزغونلق کیرمیه‌جکی درکار ایسه‌ده بوسبب اندن بیوك اولان ایکنجی سببك وخامتنی آرتدیرمغه استعداد پیدا ایتدیرمشدر .

سبب ثانی خوش قدمدن صکره مصر ملکی اولان قایتبای سلطانك ذوالقدریه امارتنه مداخلهٔ شدیده‌سی قضیه‌سی اولمشدر . واقعا ذوالقدریه امارتی دولت عثمانیه‌دن زیاده مصره تعلقی اولان بر امارت ایسه‌ده مسئله براز ایضاح ایدیله‌جك اولور ایسه مداخلهٔ مذکوره‌نك فاتح حضرتلرینی اغضاب ایتمسی دها زیاده وضوح ایله اکلاشیلور .

اشبو ذوالقدریه امارتنه دائر شمدی‌یه قدر صره‌سی کلدکجه ویرلمش اولان معلوماتدن مستبان اولمشدرکه بوندن برعصر قدر مقدم زین الدین قره‌جه ذوالقدر بکك مرعش طرفلرنده تشکیل ایتمش اولدیغی امارت دولت علیه‌دن زیاده مصره تابع بولندیغی حالده خاندان عثمانی ایله دخی مناسبات صهریه عقد ایدرك اکثریا خوش کچنمك پولتیقه‌سنده دوام

انی‌ده تصحیح ایتمامکده اصرار ایلر ایمش . ترجمهٔ شقایقده تصویر اولندیغنه کوره «دراز قامت و ازرق چشم و نحیف الجسم و زرد ریش و اصفر اللون اولوب چهره‌سی حسن و لطافتدن بی‌بهره برکمسنه» اولمغله مباحثات علمیه‌ده برده حدتله غضبه کلدیکی زمان نصل برآتش صافی کسیله‌جکی شمدی دخی تخیل اولنه‌بیلور .

اکثر اوقاتنی درسه و قاضیلق حسبیله احقاق حقه صرف ایلدیکندن تألیف و تصنیفه اول قدر زمان بوله‌میوب سعدالدینك عقائد نسفیه شرحنه حاشیه‌سی و مواقف اوزرینه بررساله‌سی و صدرالشریعه‌نك مقدمات اربعه‌سنه حاشیه‌سی و حاشیهٔ عضده بر حاشیه‌سی وجهت قبله‌یه متعلق بررساله‌سی وار ایمش . بوندن ماعدا استانبولده کمال پاشانك یاپدیغی قورشونلی تربه نام محلده برده جامع شریف بنا ایلمش . ٩٠١ سنهٔ هجریه‌سنده معزول بولندیغی حالده وفات ایدرك جوار حضرت ایوبده دفن اولنمش . کندی وفاتی سنه‌سنده علمادن ملا علی عربی و ملا عذاری دخی وفات ایتمکله اصحاب دلدن بریسی :

ایده کلمکده ایدی . حتی فاتح سلطان محمد حضرتلری دخی بو خانداندن بر پرنسس ایله ازدواج ایتمشلر ایدی . فاتح حضرتلرینك تزوج بیوردقلری پرنسس امیر سلیمانك کریمه‌سی اولوب بوذات اون ایکی سنه مدت مصلحانه و ساکنانه اجرای امارتله ۸۵۸ سنهٔ هجریه‌سنده (۱۴۵۳ میلاد) وفات ایلدیکی زمان ارسلان وشهسوار و شاه بوداق وعلاء ـ الدوله نامنده درت اوغلی قالوب بونلرك دردی دخی یکدیکرینی متعاقباً صندالیٔ امارت اوزرینه اوطورمشلر ایدی . الك اول امیر اولان ارسلان بکدرکه اون ایکی سنه امارتدن صکره مصر ملکی خوش قدمك بر سبب سیاسیدن طولایی کوندرمش اولدیغی بر سوء قصدجی طرفندن ۸۷۰ ــ ۱۴۶۵ تاریخنده قتل ایدیلوب ذوالقدریه امارتی شاه بوداغه توجیه اولنمش ایسه‌ده ذوالقدریه اعیانی مصرلینك بو حرکت جلادانه‌سندن متنفر اوله‌رق فاتح حضرتلرینه بالمراجعه شاه بوداغك طردیله شهسوار بکك مقام امارته کتورلمسنی استرحام ایتمشلر ایدی . اعیانك استرحامی نزد پادشاهیده قبول اولنه‌رق شهسوار بکه فرمان کوندرلمکله شاه بوداق طرد اولندقده طوغریجه مصره کیدوب قایتبایدن عسکر اله‌رق ۸۷۲ سنهٔ هجریه‌سنده مرعش اوزرینه یورومکله ایکی برادر ارەسنده برقاچ شدتلی محاربه وقوعه کلمش ایسه‌ده غالبیت ومغلوبیت هیچ برطرفده تقرر ایتمدیکندن قایتبای هدایای شاهانه ایله استانبوله برایلچی کوندروب اکر دولت علیهٔ شهسواری التزام ایتمزده تأدیبی خصوصنده کندوسنی سربست براقور ایسه ذوالقدریه امارتنی قحدن صکره

کندی کستللی عذاری هم دخی ملاعرب
جمله‌نك تاریخی ظاهر درولی ظاهر دکل

بیتیله بر تاریخ سویلمش . بوذات شریفك طوغریلغنه مثال اولمق اوزره خاتمهٔ ترجمهٔ حالنده شو دخی حکایه اولنورکه : استعدادسز براوغلی وار ایمش . اقرباسی مطلقا صدراعظمه کیدوب بو چوجق ایچون بر مدرسلك استحصالنی رجا ایتمسی اصرارنده بولندیغندن برکیجه یاتسودن صکره صدراعظمه واروب فوق ـ العاده رعایت کوردکدن صکره کیده‌جکی زمان «زیارتدن مقصد اوغلمه برمنصب آلیویرمکدر خانه‌م خلقنك اصرارندن قورتیله ـ مدم . لکن کندیسنه مدرسه ویرمیوب قا ـ ضیلك عنایت ایلیکز . علمای انجتمکدن ایسه تعلقاتمك انجنمسی اولادر» دیمش .

❊ خطیب زاده ❊

خطیب تاج الدین ابراهیمك اوغلی اولمق اوزره خطیب زاده‌دیه مشهور اولان بوذات شریفك اسمی محی الدین محمددر . بادیٔ علومی پدرندن اخذ ایلدیکی کبی مولانا علی طوسی وحضر بك حضراتندن دخی اکمال علوم وفنون ایلیه‌رك ازنیقده کوچك مدرسه‌دنیلان

ممالك مذكوره‌یی ذات شاهانه‌یه تقدیم ایده‌جكی تكلیفنده بولندی . اوزمانلر فاتح حضرتلری دها مهم مسائل ایله مشغول بولندقلرندن برشهسوار بك ایچون ایشی بیولتمك ایسته‌میه‌رك قایتبایك تكلیفنه رضا كوستردیلر ایسه‌ده قایتبای شهسوار بكك طرف فاتحدن ترك ایدلدیكنی ذوالقدریه اعیانـه بالاعلان بیچاره آدمجكز یالكز براقلدقدن صكره برقلعه‌یه قپانوب صوك درجه‌یه قدر مدافعه‌یی كوزه آلدیردی ایسه‌ده مصرلیلر كوناكون تعهدات ایله بالتأمین شهسوار دخی عرض تسلیمیت ایدنجه مصره كوندریلوب قایتبایك امریله صلب واعدام اولندی . حالبوكه شهسوار ذات شاهانه‌نك قاین برادری بولنه‌رق بویله ظلماً اعدامی فاتح حضرتلری ایچون موجب تأسف اولدیغی كبی مصر سلطانی اوله وعد ایتمش اولدیغی وجهله ذوالقدریه ممالكنی دولت علیه‌یه الحاق دخی ایتمدیكندن اكر او زمانلر حضرت فاتح اوروپا مسائلیله مشغول بولنمسه ایدی مصر ایله اشتغاله مجبور اولور ایدی . مشاغل سائره‌سی اون سنه قدر صبره مجبور ایلدكدن صكره ۸۸۵ سنهٔ هجریه‌سنده (۱۴۸۰ میلاد) شاه بوداغك برادری علاءالدوله معیتنه براردو عثمانلو عسكری ویریلوب ذوالقدریه‌یه سوق اولندی وشاه بوداق مصره قاچمغه مجبور ایدیله‌رك علاء الدوله نك امارتی بالاعلان دولت علیه‌نك امارت مذكوره اوزرنده حمایه‌سی دخی تأسس ایلدی .

بعض مورخلر علاءالدوله نك اشبو امارتنی ذوالقدریه‌نك طوغریدن طوغری‌یه فتحیله ممالك شاهانه‌یه ربط والحاقی صورتنده تلقی ایدرلر ایسه‌ده بوتلقی طوغری دكلدر . ذوالقدریه مسئله‌سی بایزید

مدرسه‌یه تعیین اولندی . كندیسی غایت بحاث ومباحثه ومناظره‌سنده شدید وعنید برآدم اولوب مغلوبی اولانلری تزییف وتحقیره قدرواردیغندن بوحالی بادئ امرده فضائل وكمالات علیه‌سنی ستر بعداً تشهیره سبب اولمش ایسه‌ده قلوب علمایی قیروب بالاخره كندی باشجغزینه دخی برچوق بلالر كتورمشدر . شویله‌كه :

مبادئ اشتهارنده فاتح حضرتلری صحن ثمان مدارسنی وجوده كتوروب ایلك مدرسلردن اولمق اوزره خطیب زاده‌یی دخی اورایه تعیین بیورمش ایدیسه‌لرده خطیب زاده‌نك غروری علما وزرایی هیچه صایوب اوته طرفه كچدكدن صكره بریوزنده ظل الله اولان ذات ملهمیت سمات جناب پادشاهی‌یی دخی حاشا عین استخفاف ایله كورمك درجه‌لرینه قدرواردیغندن نهایت خطیب زاده علیهنده خاطر شاهانه دخی رنجیده وشكسته اوله‌رق بو مدرسلكدن عزلنه ارادهٔ سنیه شرف صادر اولمش ایدی . ملا كورانی حضرتلری پادشاهان عواطف عنوانك علما داعیلرینه رنجیده اولمالری وانلری نظر عنایت ومر-

ثانی زماننده بر دها تجدد ایدرك فتح
قطعی ایسه تاسلیم اول زماننده وقوعه
كلمش اولدیغندن صره سی كلدكجه بونلر
ایضاح وتفصیل اولنه جقلردر .

فاتح حضرتلرینك اواخر سلطنتنی
شانلاندیران بر مسئله ایتالیا مسئله سی
اولمشدركه یالكز عسكرلك نقطهٔ نظرندن
دكل بالخاصه دیپلوماتلق و ترقیپرورلك
نقطهٔ نظرندن بو مسئله نك اهمیتی حقیقةً
بیودكجه بیومكده‌در . مسئلهٔ مذكوره‌یی
اطرافیله موازنه ایچون ایتالیا تاریخنك
بو زماننكی صحایفنی آچمق لازم كلوب بز
ایسه او صحیفه‌یی ایلروده صره‌سی كلدیكی
زمان آچه‌جق ایسه‌ك ده شمدیلك شوقدر
جغنی اولسون عرض ایده‌لم كه :

بر عصردن متجاوز بر زماندنبری
ایتالیانك اشهر بلادندن فلورانسه‌ده
مدیچی خاندانی توره‌یه‌رك بعضلری « وطن
باباسی » و بعضیلری « رحیم » لقبیله
ملقب اولمش بولنملرندن دخی اكلاشیله‌جغی
اوزره بونلر فلورانسه شهرینی مكاتب
وكتبخانه وسائره كبی ابنیهٔ نافعه ایله تزییندن
ویونانستان طرفلرندن كتب قدیمهٔ یونانیه‌یی
جلب و ترجمه ایله ایتالیا معارفنی ترقی
یولنده تشویقدن ماعدا قحط زمانلرنده
اهالی یی كیسه‌لرندن بسیله‌مك كبی مشفقانه
عنایات وعواطف ایله دخی شهرت بولمشلر
ایدی . واقعا اره لقده برمهم ومدهش
انتریقه‌لر ایله بونلرك مظالم شدیده‌سی
دخی كورلمامش دكل ایسه ده
ایلروده اوروپانك بو زمانكی احوالنه
دائر و یزیله‌جك معلوماتدن مستبان
اوله‌جغی اوزره قرون جدیده‌نك اشبو
مبادیسنده هیچ بر خاندانك تاریخی بر
چوق مظلوملر قانیله تلویثدن مصون
اولمدیغندن مدیچیلر بالنسبه اهون اوله‌رق

حمتلرندن مهجور ایتملری لزومنه دائماً شفا-
عت وادیسنده برچوق معروضات ایله خطیب
زاده نك صحن مدرسه سنه تكرار نصبنی رجا
ایتمسیله فاتح حضرتلری دخی بو استدعایی قبو-
لدن ماعدا خطیب زاده یی كندیلرینه خواجه
دخی ایدنمشلر ایسه ده فاضل مشار الیه شو ایلك
اغبرار شاهانه دن متنبه اوله جغنه بالعكس كبر
وغرورینی آرتدیروب علم وفضیلت خصو-
صنده خواجه زاده یه دخی تفوق ادعاسنه
قالقشمش وانكله حضور شاهانه ده مباحثه
دعواسنه چیقشمش ایدی سلطان محمد حضر-
تلری خواجه زاده نك درجهٔ فضل وعرفاننی
تمامیله تقدیر ایتمش بولندیغندن خطیب زاده یه
«سن خواجه زاده ایله مناظره یه قادرمیسك؟»
دیه برصورت نازكانه ده عدم اقتدارینی
اشراب ایلدی ایسه ده كوزلرینی خون غرور
برومش اولان خطیب زاده بو دقیقه یی كوره-
میوب بالعكس « اوت! خواجه زاده ایله بحثه
قدرتم مقرردر باخصوص كه پادشاهك دخی
خواجه سی اولدیغمدن اكا نسبتله رتبهٔ قدرم
بالاتردر » دیدیكندن حضرت فاتح بتون بتون
متأثر اوله رق خواجه لكدن اسقاط وابعاد ایله

هله ترقى وتجدد خصوصنده كى غيرتلرى سائر حكمدارلردن هيچ بريسنه قياس اولنه مز ايدى . بونلر برچوق وقتلر پاپالق مقامى و ناپولى و وندیك حكومتلرى كى حكومات متجاورهٔ نصارا ايله خوش كچندكدن صكره مجرد ترقيات مدنيه يه مراق و خدمتلرى پاپاس طاقمنك تعصبنى تحريك ايلديكندن مديچيلر عليهنه غايت مدهش فسادلر دخى ايقاعندن كيرو قالمامقده ايديلر .

١٤٦٩ سنهٔ ميلاديسنده لورانزو وژولیه نام ايكى قرنداش مديچيلر مشتركاً مقام حكومته كله رك كرك سماحت فوق العاده لرى و كرك ترقيات مدنيه يه خد- متلرى بتون تبعه لرينك قلوبنى جلبنه مدار اولمش ايسه ده پاپا بولنان دردنجى سيقست اوته دنبرى مديچى خاندانك انظار نصارايى انوار معارف ايله تنويره چالشمسندن بيزار اوله رق عليهلرنده بولنديغى كبى ناپولى قرالى فردينانـد واوربن قونتى وسائر سنيورلردن عبا- رت بر اتفاق تشكيل ايتمش ايدى . بو اتفاق درعقب بيوه رك پازژى و سالوياتى فاميليالرى ده داخل اتفاق اولدقلرى زمان مديچيلر عليهنده كى خصومتلرى بر درجه يه واردى كه سالف الذكر ايكى برادرلرك قانلرينى دوككه يمين ايدرك كيزلجه سوء قصدجيلر ارساليله ١٤٧٨ سنه سنده ژوليه نى اعدام ولورانزويى مجروح ايتمشلر ايدى . فلورا نسه- ليلر مديچيلردن غايت ممنون اولمغله بوقدر مدهش فسادلره مقاومتدن كيرو طورميورلر ايدى . بناءً عليه سوكيلى حكمدارلرينه قصد ايدنلرى ياقه لايوب درلو اشكنجه لر ايله اولديرديلر ايسه ده ايچلرندن باندينو اسمنده

يالكز مدرسلكده ابقا بيورمشلر ايدى .

بوندن صكره برچوق سنه لر خطيب زاده تدريس وافاده ايله اشتغال ايدرك فى الواقع جر- بزهٔ لسانى وطلاقت بيانى ايله طلبه سى كند- يسندن پك زياده مستفيد اولور ايديسه ده تيغ زبان اعتراضندن كمسه قورتيله ميوب هم هر كس ايله مباحثه يه صالديرور وهم ده بعض كره مباحثه ده كنديسندن بطلان صدور يله او بطلانى اوزرينه اصرار ايلديكى حالده كنديني غالب عد ايدرك خصمنى تذليل وتحقيره وارر ايدى .

بر دفعه مولانا علاء الدين على العربى وسائر علما ايله حقايق علوم معتبره يه دائر حضور پادشاهيده بر مباحثه آچلمغله خطيب زاده بر محلده محل مرام سوز سويلديكندن مناظرلر بوسوزه رغبت بيله ايتميه رك جواب ويرمينجه خطيب زاده غلبه ايتدم ظننه دوشوب اوكلام باطلنى ترويج ايچون پك ايلرويه وارمش و فقط سوزى آرتديردقجه خطاسى ده بيولتمش ايدى . سلطان محمد حضرتلرى بومسئله يى ميزان عدالتله اولچوب حق باطلدن تفريق ايتمسى اوزرينه خطيب زاده قزيلى ميدانه

بر ایسی کبی یه بنه‌رك استانبوله قدر قاچمش
ایدی . مجروح لورانزو استانبولده
بولنان بللینو نام بر آدمی واسطه‌سیله
قاتل مرقومك تسلیمنی فاتح حضرتلرندن
استدعا ایلدیکی کبی ناپولی قرالی فردیناند
وونديك جمهوریتی و پاپا ذات شاهانه‌یی
بوقاتلی تسلیم ایتمامك ایچون درلو رجالر
ایله تشویقه باشلامشلر ایدی . حتی
تواریخك بروقعهٔ صحیحهٔ غریبه اولمق
اوزره روایتلرینه کوره اسلام علیهنده‌کی
عداوتی چلغنلق درجه‌سنه واران پاپا
سیقست جنابلری قاتل باندینونك لورانزو
ده مدیجی یه تسلیمی شویله طورسون
بالعکس ذات شاهانه فلورانسه اوزرینه
بر هجوم ایدر ایسه الف لیله خزینه‌لرینی
برخیال عادیدن عبارت براقه‌جق اولان
فلورانسه خزینه‌لرینی یغما ایتمك ایشدن
بیله صایلیه‌جغنی اطماع یولنده ایلرویه

سوردیرمکه قدر وارمش ایدی . انجق
مورخ هامرك دخی اعترافنه کوره فاتح
حضرتلری ترقیات علمیه و تجددات مدنیه
خصوصنده مدیچیلر درجه‌سنده غیرتکار
اولوب سالف الذکر بللینو ایسه ماهر بر رسام
اولدیغنه و استانبولك آثار نفیسهٔ
معماریه و سائره‌سنی ترسیم ایچون
لورانزو طرفندن کوندریله‌رك حضرت
فاتحك نظر استحسانني جلب ایله فلو-
رانسه‌ده مدیچیلرك علوم و صنایع نفیسه‌یی
ایلرویه کوتورمکه نه قدر غیرتلی
اولدقلرینی ذات شاهانه‌یه اکلاتمش
بولندیغنه مبنی جناب فاتح کندی
دوستلری اولان ناپولی ووندیکك و بونلرله
متفق بولنان پاپانك تشویقاتنه قاپلیوب
بالعکس قاتل مرقومی لورانزو یه تسلیم
ایتدیرمش ایدی .

بو مناسبتله ایتالیا اوزرنده کی

چیقدیغنی اکلایوب باخصوص ذات شاها-
نه‌نك پك مدهش صورتده مغبر اولدقلرینی
تفهم ایلمکله حضور همایوندن چیقدقدن-
صکره او مناظره و مکالمه‌یه دائر بر رساله
تألیف ایلیه‌رك کندی مدعاسنی توسیع و تأیید
ایتمش ایدی . مقدمهٔ رساله‌ده وزیر ابراهیم
پاشانك نامنی یاد ایله خاکپای شاهانه‌یه تقد-
یمنی‌ده وزیر مشار الیهدن التماس ایتمسیله ابرا-
هیم پاشا رسالهٔ مذکوره‌یی حضور فاتحه
عرض و تقدیم ایلدکده ذات شاهانه « مبا-
حثه مجلسنده سویلدیکی بی معنا و لا یعنی شیلر

یتشمدی‌ده بر ده اوك کلمات باطله‌یی بو رساله-
یه‌ده‌می یازدی ؟ » یوللو تکدیر آمیز کلماتدن
صکره « البته و البته بنم حوزهٔ حکومتمده
اولان ممالکدن خارجه چیقسون کیتسون !
بونی اکا تنبیه ایت ! » اراده‌سنی اصدار بیور-
دقلرندن وزیر ابراهیم پاشا کمال حیرتله حضور
پادشاهیدن چیقمش و فقط بو اراده‌یی خطیب
زاده‌یه تبلیغ ایتمیوب شاید غضب پادشاهی
مبدل سکون اولور دیه بکله‌مش ایدی . خطیب
زاده ایسه یازدیغی رساله‌یه مقابل طرف شاها-
نه‌دن نائل اوله‌جغی عطیهٔ سنیه ایله صلهٔ رحم

حکمداران نصارانك بری برینه قارشو قانلرینه صوصامشجه سنه عداوتلری پادشاهك نظر دقتنی جلب ایتمش و باخصوص لورانزو ده مدیچی قرنداشنك قاتلنی تسلیمدن طولایی ایفای تشکر ایچون نزد شاهانه یه بر سفیر کوندروب سفیر مومی الیه حقایق مذکوره یی نظر شاهانه ده برقات دها توضیح ایتمش بولندیغندن ذات شاهانه سنجاق شریف عثمانی یی برده ایتالیا جهتلرنده تموج ایتدیرمك آرزوسنه دوشدی .

بو آرزویی موقع اجرایه چیقارمق ایچون زانتا و کفالونیه طرفلرینك سنیوری بولنان لئوناردونك کوسترمش اولدیغی وسیله ذات شاهانه نك پك کوزل ایشنه یارادی . مرقوم لئوناردو سانتاماورا وزانتا وکفالونیا طرفلرینك سنیوری اولوب وقتیله صربستان دسپوطی لازارك قزی میرا ایله تزوج ایتمش بولندیغی کبی پرنسس مومی الیهك وفاتندن صکره ناپولی قرالی فردینانداك اقرباسندن دیکر بر پرنسس ایله تزوج ایدرك حالبوکه اندن صکره وندیك ایله ناپولی اره سنده رقابت و عداوت باش کوستردیکندن وندیك جمهوریتی بو ازدواج خصوصنده لئوناردونك کندیسندن استیذان و استمزاج ایتمامسنی بهانه‌سیله انتقاماً دولت علیه ایله عقد ایتدیکی صلحنامه ده لئوناردو حکمنده بولنان یرلرك طرف دولت علیه دن تعرض ایدلمیه جك یرلردن عد اولنمامسنی باب عالی یه اخطار ایلدی . بو حالده فاتح حضرتلری هر نه زمان ایسترسه لئوناردو اوزرینه تعرض ایده بیله جکی کبی مرقومك بر حرکتی بو تعرضه لزوم دخی کوستردی .

امیدنده بولندیغندن عطیه نك تأخرندن منفعل اولوب بعده تبدیل نیتله مکهٔ مکرمه ده مجاور اولمق ایچون ذات شاهانه دن رخصت آلی ویرمسنی ابراهیم پاشادن التماسه باشلادی . واقعا خطیب زاده نك بو التماسی ممالك عثمانیه دن خارجه تباعدی حقنده کی اراده یه موافق دوشدیکندن وزیر ابراهیم پاشا عطیهٔ سنیه دردیه کندی کیسه سندن اون بيك اقچه ویردیکندن خطیب زاده بو عطیه نك تأخرندن دلکیر اولدیغی کبی مقدارینی دخی کندی اومدیغی مقداره نسبتله از بولدیغندن « نه اولدی ایسه بکا ابراهیم پاشادن اولدی ! » دیه پاشایه دخی طارلدی . اتفاقا او صره ده علمای عجمدن جلال الدین دوانی ممالك عثمانیه ده‌کی اصدقاسندن مولانا منشی یه بر مکتوب کوندروب حاشیه سنده خطیب زاده ایله خواجه زاده یه سلام یازمش بولنمسیله خطیب زاده بو مکتوبی جلب و قرائت ایلدکده عیناً ابراهیم پاشایه کوندروب « ایشته دیار عجمده بنی خواجه زاده یه تقدیم ایدیورلر . بونك دلیل ظاهری و برهان باهری شو مکتوبده اسمك اول ذکر اولنمسیدر . بونی کورسونلرده بنم

بو حركت ایسه هر دفعه طرف شاهانه ـ
دن یانیایه سنجاق بکی نصب اولنان ذات
قورفو اوکندن کچر ایکن یول مصرفی
نامیله لئوناردونك ویرمسی لازم کلان بشیوز
دوقه التونی اخیراً نصب اولنان سنجاق
بکنه ویرمیوب اکا بدل براز میوه ارسال
ایتمسی قضیه سی اولدی . فقط نظر شاهانه ـ
ده ایتالیا مقصدی بولنمسه ایدی بلکه
مرقومك بوقصورینه اوقدر بیوك اهمیت
ویرلمیه بیلور ایدی . بلکه مرقومه تکدیر
آمیز بر خبر کوندرمکله یانیه والیسنه
ویریله جك پاره ینه ویردیریله بیلور ایدی .
لکن اصل مقصد همایون سانتاماورا
وزانتا وکفالونیا طرفلرنده بحراً اس
الحرکات اتخاذ اولنه جق برموقع طوته رق
بعده ایتالیایه ایتمك اولدیغندن بوندن
مقدم صدارتدن عزلیله حبسنی خبر ویرمش
اولدیغمز کدك احمد پاشا اصدقای بندکاندن
هرسك زاده نك رجاسی اوزرینه حبسدن
چیقارلمش بولنمغله آولونیه والیلکی
عهده سنه بالتوجیه یکرمی طقوز قطعه
بیوك سفائندن عبارت بردونمایه ارکاباً
لئوناردو اوزرینه سوق اولندی .

دها احمد پاشانك ورودندن اول
مرقوم لئوناردو خزینه سنده کی اموالی
آلوب ناپولی یه قاچمش وقرال فردیناندە
دخالت ایتمش اولدیغندن کدك احمد پاشا
زانتا ایله سانتا ماورایی قلیچ چکمکسزین
آلدیغی کبی لئوناردونك فردیناندە فراری
قرال مومی الیه ایله موجود اولان معاـ
هدهٔ صلحیه واتفاقیه یی ده حکمدن
دوشورمش صایلدیغندن قره جهتندن
آولونیه ده براردو جمعیله کدك احمد
پاشانك اورادن بواردویی آلوب ناپولی
قرالنه تابع بولنان وتواریخ عثمانیه ده
پولیادیه تسمیه اولنان پوییل سواحلنه نزول

مزیت وفضیلتی اکلایوب خلاف حرکتدن
رجوع ایتسونلر » خبرینی ده ارسال ایلمشلردر .
تاریخ وفاتی هجرت نبویه نك ۹۰۱ سنه
سنه مصادف اولدیغندن بایزید حضرتلری
عهد سلطنتنك ده بربیوك قسمنده برحیات بولنمشلر ـ
در . حتی غرور وتعظم واستکبارینه دائر بر
قاج فقره سی دخی سلطان مشار الیه حضرتلر ـ
ینه تعلق کوستریلمکده در . شویله که :
عهد بایزید ثانیده خطیب زاده یومی یوز
آقچه ایله متقاعد ایمش که باقی بیوك منصبلرك
معاشی دخی انجق بومقداره واردیغندن بوتقا ـ
عدلك ینه حق مشار الیهده کی تعظیمك درجه ـ
سنی تعیینه مدار اولور . معاشنك مستوفی
اولمسندن صکره نزد بایزیدیده خانیده کی
مقبولیتنك مرتبه سنی مقایسه یه مدار اولمق اوز
ره دخی حکایه ایدیلور که شو تقاعدلکی اثنا ـ
سنده محی الدین وبرادری شاه چلبی فاضل
مشار الیهدن تلمذ ایلمکده بولنمغلری حسبیله بر
بیرام حلولنده خطیب زاده سلطان بایزید
حضرتلرینه تبریك عیده کیدنجکلرنده بوایکی
برادرلری ده شرف دستبوسه نائل ایتمك ایچون
برابر کتورور . ذات شاهانه بونلرك کیم اولد

اشقودره محاصره‌سی

وندیککلیلر (۱) انتونپوده‌لز قومانده‌سنده‌کی وندیك وارناوت افرادی (۲) نیقوله مونه‌نتا قومانده‌سنده‌کی وندیك سواری‌سی (۳) اپیرلی پارته لیمی قومانده‌سنده‌کی احتیاط (٤) اینجه دونما

عثمانلیلر (آ) اناطولی بکلربکیسی مصطفی پاشا قومانده‌سنده‌کی ۱٦۰۰۰ سواری (ب) ینه آنك قومانده‌سنده‌کی ۱۲۰۰۰ پیاده —

(ث) ۲۰۰۰۰ روم ایلی سواریسی (د) ۵۰۰۰ روم ایلی پیاده‌سی (ج) داود پاشا قومانده‌سنده‌کی ۱۲۰۰۰ روم ایلی پیاده‌سی (ع) میخال اوغلنك ۸۰۰۰ اقنجیسی (غ) اسکندر بك قومانده‌سنده‌کی ٤۰۰۰ خفیف سواری (ح) مالقوچ قومانده‌سنده‌کی ۳۰۰۰ خفیف سواری

(م) احشاب متریسلر (م ۱) اون ایکی قنطار کولله آتار طوپ (م ۲) التی قنطار کولله آتار طوپلر (م ۳) اون ایکی قنطار کولله آتان هاون (لا) عثمانلی کمیلری (لا)

اوتاغ همایون

بویانه کولی
اشقودره

ایتمسی امر اولندی .

بوراده مورخ هامر بزجه پك‌ده اهمیتی اولمیه‌جق بر تشویق اولمق اوزره اوصره‌ده وندیك ایله فردیناند ارەسنده محاربه درجه‌سنده بر بوزوقلق اولدیغندن سباستیانو غریتی نامنده بر وندیك ایلچیسی استانبوله کوندریلوب ذات شاهانه‌نك فردیناند علیهنه حرکتنی تشویق ایتدیرمش اولدیغنه و بو تشویقی دخی ناپولی ممالکی اعصار قدیمه‌ده یونان مهاجرلری طرفندن معمور ایدیله‌رك شمدی یونانستانه ید فاتح ایله ضبط اولندیغنه کوره ایتالیانك دخی بحق ذات فاتحه تابع بولنمسی لازم کله‌جکی صورتندن عبارت بولندیغنه دائر بر فقره یازییور ایسه‌ده فی الواقع اویله بر سفیر کلمش واویله بر تشویقده بولنمش اولسه بیله بو قدر واهی بر وسیله‌یی فاتح کبی ذکی بر ذاتك شایان استفاده وسائلدن عد ایتمیه‌جکی درکاردر . واقعا الحکم للغالب قانونه کوره ازمنهٔ قدیمه‌دن قالمه وسائل واهیه‌یه دخی توسل ایدیله بیلور ایسه‌ده اویله کهنه وسایله توسل لازم کلسه قدیم یونانیلرك ایتالیایه تصاحبندن ایسه بر قاچ عصر مقدم عربلرك او طرفلری استیلا ایتمش بولندیغی اندن دها قریب وسیله عد اولنه بیلور ایدی . حالبوکه لئوناردونك آولونیه والیسنه ویره‌جکی بشیوز آلتونی ویرمامسی کدك احمد پاشانك مرقوم اوزرینه ارسالی ایچون نصل الك طوغری بر وسیله عد اولنور ایسه بو کره لئوناردونك ناپولی‌یه قاچمسنك قرال فردیناند علیهنده‌ده وسیلهٔ تعرض اتخاذی الك طوغری اولمزمی ؟

الحاصل کدك احمد پاشا آولونیه‌دن آلدیغی اردوی همایون ایله ١٤٨٠ سنهٔ میلادیه‌سی تموزینك یکرمی سکزنجی کونی

قلرینی سئوال و خطیب زاده تعریف ایتمسی اوزرینه سلطان بایزید حضرتلری «اجداد امجادکز کبی سزدخی استکمال کمالات عالیات واستحصال ملکات سامیات ایدوب فضائل انسانیه‌یی تکمیل ایتمك ایچون سعی مشکور و جد موفور ایتمك کرکسز شویله که قسمت ازلیه‌ده سزا ایچون فرض و تقدیر اولنان مفروضات مقدوراتدن محجوب اولمیوب سهام کمالات بشریه‌دن حصه‌دار اوله‌سز آباء کرامم علما حقنده اجماع ایلدکاری سنت سنیه اوزره بنم دخی واجبات عنایات پادشاهانه‌مدن بهره‌مند و بهره‌دار اولمه کز مقرردر » دیر .

ایشته کرك معاشنك کثرتی و کرك نزد شاهانه‌ده شاکردلری حقنده‌بیله بو صورتده التفات پادشاهی‌یی قزانمغه قدرتی اولان خطیب زاده‌نك بو نعمت جهانقیمته نه درجه‌لرده منتدار ومتشکر قالمسی لازم کلور ایکن مومی الیه تعظیم واستکباری آثارینی حضور بایزیدخانیده دخی کوسترمکدن کیرو قالمیوب ینه بر بیرام ال اوپمکه کیدلدکده مفتی اولان افضل زاده‌دن دها ایلرویه کچمکه طورانمش و بو حقنی اثبات ایچون « او مفتی ایسه انك معاشی بومی طقسان

اوترانتو پیشکاهنه کلوب اهالیسی مقاومته
قالقشمق ایسته‌مشلر ایسه‌ده انلر کندیلرینی
طو پلایبجه‌یه قدر کدك احمد پاشا وصو-
لنك درنجی کونی قره‌یه عسکر چیقا-
روب شهری صارمش و اغستوسك اون
برنجی کونی هجوم ایله ضبط ایتمشدر .
نصارانك اطالیا وازمیرده اهالئ مسلمه‌یه
اجرا ایتمش اولدقلری مظالمك آجیسی
اوترانتوده چیقارلمش اولدیغنی تواریخده
حسب‌الانسانیه بر نظر تأسفله کورمکده‌یز .
یکرمی ایکی بیك بو قدر نفوسه واران
اهالیدن اون ایکی بیك قدری قلیجدن
کچیرلدکدن صکره باقیسی هم‌ده حین فرو-
ختنده پاره ایدیله‌جك درلوسی کاملاً
تحت اسارته النمش . کلیسالره کیریلوب
محرابده‌کی اشیای مقدسهٔ نفیسه یغما
ایدلدکدن ماعدا مقدس عد اولنان
بایراقلر واعزه رسملری چامورلره آتیلوب
چیکنتمش و یاخود یاقلمش . قیزلره قادینلره
تسلط وقوعه کلدکدن ماعدا والده‌لری
قوجاغنده‌کی چوجقلر دیوارلره چارپیله-
رق اعدام اولنمشلر . اوترانتو اهالیسنه
مدافعه خصوصنده ریاست ایدن‌باش‌پاپاس
دستره ایله‌ایکی‌یه بچلمش .

عثمانلولرك اشبو هجومی دیکر طرفده
فلورانسه‌ده لورانزوده مدیچی‌یی تضییق
ایتمکده بولنان ایتالیا سنیورلرینی عموماً
کدك احمدپاشا اوزرینه تحویل حرکت
مجبوریتنه دوشورمکده بولنسون بز
نظر دقتمزی ردوس جهتنه تحویل
ایده‌لم که فاتح حضرتلرینك مسیح پاشایی
دخی ردوس اوزرینه کوندرمسی همان
احمدپاشانك ارسالیله برزمانه مصادف
عد اولنه‌جق درجه‌لرده قریب اولد-
یغندن وندیك مورخلرندن لوژیه‌کبی
بعضلری ردوس هجومنی پو ییل نزولندن

اقچه‌در . بنم‌ایسه یوزاقچه‌در » دیمش اولد-
یغی کبی دیوان‌همایونه واردقلری‌زمان‌وزرا
اوکندن‌کچرلر ایکن افضل‌زاده بر موجب‌سنت
سنیه‌وزرایه‌سلام‌ویردکده‌خطیب‌زاده‌مفتینك
کوکسنه‌ال آرقه‌سیله‌طوقنوب ایته‌رك « علم
وعرفانك‌عرضنی نیچون‌هتك وفضل‌وعرفا-
نك‌ناموسنی‌نه‌دن‌فتك ایلدك؟ بوطائفه زمرهٔ
علمانك‌خدامیدر . مخادیم کرامك‌خدامه‌التفا-
تی رتبهٔ‌عزتدن تنزلیدر » دیه اکسك زیاده
سوزلر ایله‌منعه‌قدر وارمش . کذلك‌حضور
پادشاهی‌یه واردقده ذات‌شاهانه مأمولدن
افزون‌التفاتلر ایله حتی‌خطیب‌زاده‌ایله‌آداب
مقررهٔ زمان اوزرینه مصافحه ایلدکده‌لسان
شریفلریله بارك‌الله دیمش‌ایکن خطیب‌زاده
انحنابیله‌ایتمیوب ودست‌شریف‌شاهانه‌یی‌او-
پمکه‌راضی‌اولمیوب دعای‌بقای‌دولته‌متعلق
برسوزسویلمکه‌قائل‌اوله‌مامش . بوفقره‌محی
الدین‌چلبیدن روایت اولنمقده بولنوب حتی
علمای‌کرامی‌استقبالاً ذات‌شاهانه‌نك‌یدی‌خطوه
اتدقلرینی‌محی‌الدین‌چلبی‌برمبالغه‌صایمق‌درجه
سنده‌دقتلی‌بولنمش . حضورشاهانه‌دن‌چیقدقلری
زمان قرنداشی شاه‌چلبی ایله برابر خطیب

دها اول بیله عد ایدرك كو یا ردوسده مسیح پاشانك عدم موفقیتی انتقامنی المق ایچون كدك احمد پاشا ایتالیا اوزرینه صالدیرلدیغنی حكمه قدر وارمشدر . شبهه یوقكه بو برخطادر . معهذا ردوس مسئله‌سی اوترانت مسئله‌سنی پك یقیندن تعقیب ایلمشدر .

مورخ هامر ردوس اوزرینه مسیح پاشانك اعزامنی و بوهجومك صورت اجرا ونتایجنی یازمزدن مقدم جزیرهٔ مذكوره‌نك احوال تاریخیه‌سنه دائر اوزون اوزادی‌یه معلومات مهمه ومفیده ویریوركه بز شمدی‌یه قدر پیدرپی دائرهٔ فتح عثمانی‌یه كیرمش بولنان ممالكدن اقتضا ایدنلری حقنده یاپمش اولدیغمز كبی ردوس حقنده دخی لازم كلان معلوماتی حاشیه‌لریمز میاننده ویره‌جكز . بوراده ردوس شوالیه‌لریله فاتح ارەسنده كی مناسبتی شو یوزدن حكایه‌یه باشلایه‌جغزكه :

استانبولك فتحنی متعاقباً جوارحكومات نصرانیه‌نك عادتا كافه‌سی طرفندن ایلچیلر كوندریله‌رك فاتح حضرتلرینك شرق ایمپراطورلغی تبریك ایدلدیكی صره‌ده ردوس شوالیه‌لری طرفندن ایلچی كوندرلمامسی حضرت فاتحی زیاده‌سیله دلكیر ایلمش ایدی . اندن صكره برمسئلهٔ سیاسیه‌دن طولایی ردوس شوالیه‌لری غرانمتریسنه ویركو اعطاسی تكلیف اولندقده مرقومك غرور نصرانیتله ویردیكی جواب فاتحی برقات دها اغضاب ایدرك اعلان حرب ایله اوتوز سفینه‌دن عبارت دونغای همایون اناطولیدن حكومات نصارایه تابع بولنان یرلری ویردیغی كبی قوس یعنی استانكوی ور دوسه دخی اوغرایه‌رق اپیجه یغما ایتمش ایسه‌ده

زاده‌یه اعتراض ایدرك « رفیع المأب ووقیع الجناب پادشاه والانصابك رعایت شان بزركوارنده تقصیر ایلیوب سلامده انحنا و مصافحه‌ده دستبوس ایلامك سزك كبی خیار سجایا ایله متحلی وكریم الاشان كیمسه‌یه مناسب دكل ایدی . بوخصوصده ترك اولاوسؤادب ایتدیكز » دینجه خطیب زاده جواباً « بنم كبی وحید وفرید برفاضل نیك نوید وبكابكزر والاقدر وممتاز بركامل سرافراز انك اباغنه وارمق اشتات اسباب مباهاتی شامل واصناف آلاف مباهاتی مشتمل رعایتدر . بومرتبه رتبهٔ كافی و بوقدر قدر وافیدر . بوندن زیاده توقیری توفیر و تكبیری تكثیر كرده اسراف وتبزیردر . بزم شهریار مكرمت شعارمز بواجلال واعظامه راضیدر . سز بیلمزسز » دیمش .

بزه قالور ایسه محی الدین چلبی ایله شاه چلبیك بیلملری خطیب زاده‌نك بیلمسنه قات قات فائقدر . واقعا علما ورثهٔ انبیادر . اما اولا بووراثته اثبات استحقاق ایتملیدر . بواثباته موفقیتدن صكره دخی بیلملیدركه علمانك وراثتی یالكز علم جهتنده‌در . یوقسه اقامهٔ شریعت خصوصنده پادشاهلر پیغمبر وكیلی وجهان و جهان

ردوس قلعه‌سنك او جوارده هیچ بر
[illegible] بیله قبول ایده‌میه‌جك در ـ
ـه‌لرده بر نشان جسامت و متانتی حسبیله
قلعه‌نك یانینه بیله واریله‌مامش ایدی ۰
بوندن دخی صکره حمزه بك ایر یلی اوفاقلی
یوز سکسان پاره کمی ایله جزایر بحر
سفیده کیتدیکی و مدللو و ساقز جزیره‌لرینی
زیارت ایلدیکی صره‌ده استانکو یه
قدر ایتمش ایسه‌ده اوراده هیچ برشی
یاپه‌میه‌رق ردوسه وارمش و یالکز
آرقانجیلوس قریه‌سنك اهالیسنی اسیر
اله بیلمکدن عبارت بر موفقیت جزئیه
ایله عودت ایلمشدر ۰ بو حرکات خصمانه
نك نتیجه‌سی اولمق اوزره ١٤٦١ سنه ـ
سنده شوالیه‌لر ایله فاتح میاننده ایکی سنه
ایچون عقد متارکه ایدلمشدرکه اصل
سببی ردوس شوالیه‌لرینك طرف فاتحدن
طلب اولنان ویرکویی قبولی قبوله

استعدادلری دکل بلکه سلطان محمد
حضرتلرینك طربزون فتحیله اشتغاللری
قضیه‌سی اولمشدر ۰ حتی ایکی سنه
مدت متارکه کچدکدن صکره‌ده ذات
شاهانه ردوس اوزرینه بر حرکت
خصمانه کوسترمیوب تا ١٤٦٧ سنهٔ
میلادیه‌سنده اوتوز قدرغه‌دن عبارت
عثمانلو دونغماسی ردوسك لیندوس
وهراقله وتریانده و قاتورا حصارلرینی
اوروب آرقانجلوس نوبورق قریه‌لرینی
یغما ایتمسیله مخاصمه تجدید اولنمش ایدی ۰
اغریبوز محاربه‌سی ایچون ایدیلان
تدارك ردوس اوزرینه ایدیلیور ظنیله
شوالیه‌لر خلیجه تلاش کوسترمشلر
ایسه‌ده کرك او دفعه‌سنده وکرك وندیك
ایله حال محاربه‌ده کچن سنه‌لر ظرفنده
ردوس جزیره‌سی راحت براقلمش ایدی ۰
وندیك ایله مصالحه ایدلدکدن صکره

نیانه سایه‌انداز مرحمت و شفقت اولمق خصوـ
صنده انلر بر یوزنده ظللهك کولکه سیدر ۰ اولو
الامره اطاعت نص صریح قرآن ایله امت
اوزرینه فرضدر ۰ اطاعتده ایسه تعظیم و تکریم
دخی شرطدر ۰ پادشاهه شان سلطنته لایق
و آداب عبودیته موافق تعظیم و تکریمده
استکبار شویله طورسون ادنا قصوری تجویز
بیله او درجه لرده سؤ ادبدرکه بوکا متجاسر
اولانلر علمادن اولسون امرادن بولنسون
هرکیم اولور ایسه اولسون مؤاخذهٔ شدیده‌دن
قیامته قدر قورتیله‌مز ۰ سربستلك حضور

سلاطینده و مذاکرهٔ مهامده رأی صحیح و فکر
مستقیمی بلا احتراز سویلمکده مستحسن اولوب
بوقسه تکریمات شاهانه‌ده قصور ایتمك سر ـ
بستلك دکل عادتا سربازلق اولورکه جهلا
ایچون بلکه عذر قبول ایتسه بیله علما ایچون
اصلا عذر قبول ایده‌مز ۰

خطیب زاده‌نك بر اوغلی وار ایمش که ایوب
انصاریده مدرس اولوب بعض علما فضیلت
جهتیله انی باباسنه فائق بولورلر ایمش ۰ نصلسه
بر کیجه خدمتکارلری بیچاره‌یی شهید ایتمشلر ۰
بو مصیبت خطیب زاده‌یی دخی اون ایدرك

پیەر دابوسون نام غران پریور بعدما عثمانلو دونماسنك اشتغالكاهی ردوس اولەجغنی نظر دقته الەرق قلعەیی بر قات دها تحكیمه لزوم كوردی . بتون عالم نصرانیتدن طوپلایەجغی صدقه ایله كندی ثروت مخصوصەسنی دخی قارشولق طوتەرق دكز جهتنه یكیدن ایكی قله بنا ایتدیردیكی كبی سنت مارغریت دنیلان طرفه دخی دیكر برقله بنا ایدرك بریاندن دخی ردوس شوالیەلرندن اولوب ده اوروپاده ویا مملكتلرنده بولنان نەقدر جنكاور وار ایسه جملەسنك سریعاً وعاجلاً ردوسه ورودلری ایچون مكتوبلر یازدی .

سلطان محمد حضرتلری ردوسك بو تداركاتنی كوریور ایدی . انجق كندی تداركاتنی اكمال ایتمامش اولدیغی جهتله سفرا ارسالی و برمتاركه عقدی ایچون مذاكرات اجراسی كبی وسیلەلر ایله شوالیەلری آووتەرق زمان قزانمغه چالیشیور ایدی . حتی بر ارەلق فاتح حضرتلریله یكیدن عقد متاركەیه قرار و یریلیور كبی اولمش ایدیسه ده پیەر دابوسون بونك ساختە مانورەدن عبارت اولەجغنی اكلایەرق پیدرپی ردوسه طوپلانمقده بولنان شوالیەلرك منقسم اولدیغی درت فرقەسنه الك مهم سردارلردن دردینی قوماندان نصبیله علی جناح الاستعجال ردوسە ذخیره ادخال ایتمكه و قلعه خارجنده بولنان ابنیه وكلیسالری هدمەمسارعت ایلدی .

فاتح حضرتلری بر طرفدن ایتالیایه هجوم مشغولیتنده ایدیسەده ردوس مسئلەسنی دها زیاده تأخیر ایدەجك اولور ایسه ایتالیادن پك چوق جنكاورلرك ردوسه كلەجكلرینی حساب

غالبا سبب موتی دخی بو اولمش . سیدشریف حضرتلرینك حاشیهٔ تجریدینه حواشی تعلیق ایدرك ارباب تدریس میانده مقبول و معتبر اولمش ینه سید شریفك شرح مختصره یازدیغی حاشیەنك اوائلنه ومواقفه یازدیغی شرحك كذلك اوائلنه وكشاف یازدیغی حاشیەنك ینه اوائلنه تعلیقلری اولوب بونلرك بریسنی اتمام ایدەمدكاری كبی مقدمات اربعەیه حواشیسی و فضائل جهاده دائر رسالەسی و بحث رؤیت و كلامه متعلق فاتح حضرتلرینه ابراهیم پاشانك تقدیم ایتدیكی اثری دخی وار ایسەده اول قدر مقبول اولەمامش . فاتح حضرتلرینك امریله صدرالشریعەنك وقایەمتنده یازدیغی شرحك حاوی اولدیغی بدایعی كشف ایچون حواشی تعلیقنه باشلامش ایكن بعض عوائق سببیله انیده اتمام ایتمك میسر اولمامش . جهت قبلەیه دائر بر رسالەسی بولنوب انبیاء عظامه جبر اسناد ایدنلری تكفیر یوللو دخی بر رسالەسی وار ایمش .

✵ علی العربی ✵

عن اصل حلب نواحیسندن اولمق

ایلدیکندن حاضر کدك احمد پاشا ایتالیایی مشغول ایتمکده ایکن ردوسه دخی هجومی مرجح کورمش و ١٤٧٩ سنهٔ میلادیه‌سی کانون اولنك دردنجی کونی مسیح پاشایی بر فیلو دونتما ایله استکشافه مأمور ایتمش ایدی . مسیح پاشا فانو قلعه‌سی اوکنه کلوب قره‌یه بر مقدار سپاهی چیقاردقده شوالیه‌لر کندی سوار یلرینی اشبو عثمانلو سواریسی اوزرینه سوق ایدرك تکرار دونتمایه التجا مجبوریتنده بولندیردیلر .

ردوسده اجرا ایتمك ایستدیکی استکشافاتی بجره‌میان مسیح پاشا یه شوالیه‌لره تابع بولنان تیلو جزیره‌سنه واردی ایسه‌ده اوراده دخی بر ایش کوره‌میوب فنیکه لیمانه قیشی کچورمکه کیتدی . ذاتاً مأموریتی دخی بونمایشلری اجرادن صکره اصل دونتمای همایونی

فنیکه‌ده بکله‌مك ایدی . بناءً علیه ١٤٨٠ سنهٔ میلادیسی نیسانده یوز التمش قطعه کمیدن عبارت بولنان دونتمای همایون ردوس اوکندن کچه‌رك فنیکه‌یه واروب مسیح پاشا دونتمایه التحاق ایلدکدن صکره مایسك یکرمی اوچنجی کونی ردوس مقابلنه کلدیلر .

اشبو ردوس سفرنده خرستیاندن دونمه اوچ آدم عثمانلولره خدمت ایتمك ایستدکلری حالده اوچی دخی هلاك اولمش بولندقلرینی مورخ هامر خیانتك جزای سزاسی اولمق اوزره قید ایتمکده . در . بریسی رادوس اهالیسندن وکبار زادکاندن آنطوان مه‌لیفاللو نامنده بر روم اولوب ثروت عظیمه‌سنی غائب ایتمش بولندیغی جهتله خدمت عثمانیه‌ده نائل اقبال اوله‌رق تکرار ثروت قزانمق ایچون دیننی ترك ایتمش اولدیغی کبی

حسبیله « عربی » دیه مشهور اولان علاء الدین حضرتلری حلب علماسندن تدرس ایله تکمیل تحصیل ایلدکدن صکره بروسه‌یه کلوب انتساب ایلدیکی ملا کورانی کندیسنی او قدر سور ایمش که « مبارك شاه منطق سید شریف جرجانی ایله افتخار ایتدیکی کبی بن دخی سنك ایله مباهات ایدرم » دیر ایمش . بعده علی العربی حضرتلری حضر بکك دخی خدمتنه واصل اوله‌رق کلی استفاده‌لرده بولنوب ادرنه دار الحدیث مدرسه‌سنده فخر الدین عجمی حضرتلرینه معید اولمشلر .

بو مأموریتده ایکن شرح عقائد نسفی‌یه حواشی تحریر ایدرك متعاقباً بروسه‌ده سلطان مراد حضرتلرینك بنا کرده‌لری اولان قاپلوجه مدرسه‌سنه مدرس تعیین اولنمشلر .

او زمانه قدر شهرت علمیه‌لری جهانی طوتمغه باشلادیغی کبی قاپلوجه مدرسی اولدقلری برکون مشایخ حلوتیه‌دن شیخ علاء الدین فاضل علی عربینك قپوسنی دق ایتمکله کمال تعظیم ایله استقبال و اکرام و عرض ماحضر ایله اطعام ایدلدکدن صکره شیخ مشار الیهك فیوضات معنویه‌سی فاضل مشار الیهی استیلا

ديكرى اغريبوز اهاليسندن دمتريوس
صوفيان نام كمسنه اولوب شهزاده جم
طرفندن سفارتله ردوسه كوندرلديكى
حالده خدمت سفارتى جاسوسلق
مأموريتنه تحويل ايتمش ايدى . او-
چنجيسى اوستا ژورژ نام برالمان ايديكه
علوم رياضيه ده و بالخاصه طوپجيلقده
مهارت صاحبى ايدى . عن اصل
ردوسده شواليه‌لر خدمتنده ايكن
استانبوله كلوب حضرت فاتحى
ردوس عليهنه تشويق و تحريك ايدنلرك
برنجيسى اولمشدر .

مسيح پاشا بر دوسك بر ساعت قدر
غرب طرفنده سن اتيه‌ن طاغى دنيلان
محله كلوب قره‌يه عسكر چيقارمغه
باشلادقده بوطاغ اوزرنده‌كى حصارده
متحصن شواليه‌لر عسكرى و باخصوص
طوپلرى قره‌يه چيقارمغه مانع اولمق
ايستمشلر ايسه‌ده مقتدر اوله‌مدقلرندن
ايكى كون صكره مسيح پاشا اوچ قطعه
جسيم طوپلرى سن نيقولا قله‌سى دنيلان
طرفه بالتعبيه اوستا ژورژ واسطه‌سيله
آتش ايتديرمكه باشلامش ايدى . نصرا-
نيته خيانت ايدن بو اوچ دونمه‌دن
مه‌ليفاللو اثناى راهده عجيب برخسته-
لق ايله وفات ايتمش اولديغى كبى صوفيان
دخى ردوس اوكنده برچرخه اجرا
ايدر ايكن مقتول دوشوب يالكز اوستا
ژورژ قالمش ايدى . برارهلق كويا
خدمت عثمانيه‌دن قاچمش‌ده كلمش كبى
قلعه‌ده‌كى شواليه‌لره دخالت ايتمش ايسه‌ده
شواليه‌لر بونك كافهٔ حركاتنه دقت ايدرك
خيانتنه قانع اولملريله اودخى ردوس قلعه-
سى ايچنده صلب اولنمشدر .

سن نيقولا قله‌سى اوزرينه عثمانلولر
اوچيوز قدر دانه آته‌رق برايله يكسان

ايدرك بعدما طريق تصوفده دخى بول
آله آله انجام مقصودده قدر نائل اولمشلر . بوشيخ
علاءالدينك مريدانى چوغاله چوغاله مقدار-
لرى فاتح حضرتلرينه انديشه‌ور ره‌جكدر-
جه‌يه وارمسيله نفيينى اراده بيوردقلرنده على-
العربى شيخدن شبهه‌يى ازاله ايچون مدافعه‌سنه
تشميرساق اهتمام ايلمش ايسه‌ده موفق اوله‌ميوب
حكم نفى ايله كنديسى ده محكوم اولديغندن
مغنيساده والى بولنان شهزاده سلطان مصطفى
نزدينه كوندرلمشلر و فضائل علميه و روحانيه-
لريله اول شهزادهٔ عالى نژادك دخى توجه‌بى
نهايه‌سنه مظهر اولمشلر .

مغنيساده بولندقلرى زمان على العربى
حضرتلرينك برقاچ كرامتى ظاهر اولوب مأ-
خذمز بولنان ترجمهٔ شقايقده تفصيل ايدلمكده-
در . بعده طرف فاتحدن استانبوله دعوتله صحن
ثمان مدارسندن برينك عهدهٔ لياقتنه تفويض
بيورلمش ايدى . اواخر سلطنت فاتحده معاشى
يومى سكسان اقچه‌يه وارديرلديغى حالده
سلطان بايزيد حضرتلرينك اوائل سلطنتلرنده
بعض امرانك اغواسيله يوميه‌سندن اوتوز
اقچه كسلمش وعلى العربى حضرتلرى بومعا-

اولمق درجه‌سنه واردیرمشلر ایسه ده شواليه‌لر ایچرو طرفدن یکی برخندق قازوب آغاجدن سپرلر یاپمشلر ایدی . بناءً علیه عثمانلولرك بونقطه اوزرینه وقوعه کلان هجوملری کمال غیرتله رد اولنه‌رق هجوم ایدن عساکر شاهانه‌دن یدیوز قدری سن نیقولا قله‌سی انقاضی اوزرنده شهید دوشدکدن صکره باقیسی رجعته مجبور اولدیلر .

بو ایلك موفقیتلری شواليه‌لرك غیرتلرینی آرتدیره‌رق قیله‌ره‌موس مریمی دنیلان و بر چوق معجزاتی مروی بولنان برمریم انا صورتی قارشوسنده دعالر اوقوندی و بوصورتك مظاهرتی سایه‌سنده عثمانلولرك قلعه‌یه هیچ برشی یاپه‌میه‌جقلری پاپاسلر طرفندن تأمین قلنه‌رق جمله‌نك قلوبی حس اطمئنان ایله طولدیرلدی .

ایرتسی کونی مسیح پاشا یهودی محله‌سی جهتنه سکز بیوك طوپ قویه‌رق طقوزنجی یی یل دکرمنلری اولان طرفدن دیواری دوکمکه مأمور ایتدی . یهودی محله‌سی طرفنده‌کی دیوار متانتجه درجهٔ مطلوبه‌ده اولمدیغندن دو یوسون نه قدر یهودی اوی وار ایسه جمله‌سی ییقیله‌رق بونلرك انقاضیله ایکنجی برخندق و دیوار یاپلمسنی امر ایلدی . برياندن عثمانلو طوپلری طیش دیواری دوکدکلری حالده دیکر طرفدن شواليه کویلو تاجر یهودی جمله‌سی ایچ دیواری انشایه نصب نفس اهتمام ایلدیلر .

مع هذا مسیح پاشا سن نیقولا تپه‌سی طرفنی نظر اهمیتدن دوشورمیه‌رك اوزون برزنجیره قایقلر ربط ایتمك صورتیله وجوده کتوردیکی سهل الحرکه کوپری یی دکزدن چکوب برون کبی برقطعهٔ ارضیه

ملایه رضا کوسترمامك ایستمش ایسه‌لرده احبابنك و پدرکلری نصیحت اوزرینه سس چیقارمیوب متعاقباً یومیه‌سی یته سکسان اقچه‌یه ابلاغ بیورلدقدن ماعدا یومی یوز اقچه ایله مفتیلك منصب والاسی دخی توجیه بیو- رلمشدر .

هجرت نبویه‌نك ۹۰۱ سنه‌سنده مفتی ایکن وفاتلری وقوعه کله‌رك علوم عقلیه وشرعیه‌ده و خصوصاً فن تفسیر و اصول فقهده یکانهٔ زمان ایکن بتون مدت عمرلرینی تدریس و ذکر الله و افتایه حصر ایلدکلرندن تأليفه زمان بوله‌مامشلر . بوذاتك وجودی غایت زنده اوله‌رق جماعه دخی ابتلاسی بر درجه‌ده ایمش که جاریه‌لریله هر کیجه بر لشدیکندن اغتسال ایچون حمامه کیتمك موجب محجوبیتی اولمامق ایچون خانه‌سنده اغتسال ایلر ایمش . مدت عمرنده هیچ بر کیجه‌یی جماعسز کچورمامش اولدیغی مقیددر . بناءً علیه یوز اولادی اولمش و یوزی دخی ارکك اولمق حسبیله هر برینی «عبدالرحمن» و «عبدالله» کبی اسماء الهیه‌دن برینه قول ایلمش . یوزنجی اوغلنه‌ده اسماء حسنی قالمدیغندن اکا دخی

ایله سن نیقولا خرابه‌سی ارەسنه اوزاتدی ایسه‌ده همان او کیجه شوالیه‌لر زنجیری قیروب کوپری‌یی دکزه طوغری تبعید ایلدکلرندن عثمانلولر ایچون بو کوپری‌یی تکرار چکوب کتورمکه مجبوریت الویردی . بو ایشی ١٤٨٠ حزیرانڭ اون‌طقوزنجی کونی کوردیلرکه او کیجه دکز غایت فورطنه‌لی اولدیغندن تمام عساکر عثمانیه هجوم حالنده ایکن کوپری قیرلدی . عسکرڭ برچوغی صندالرده بولندیغندن کنارده‌کی شوالیه‌لر بیوك طاشلری آتمغه مخصوص برنوع ماکنه ایله عثمانلولرڭ طوپ دانه‌لری اولان مرمرلری تکرار بو صندالر اوزرینه آتوب غرقه باشلادیلر .

روایته کوره بو دفعه‌کی هجومدن دخی ایکی بیك بشیوز تلفات ایله رجعت اولنمشدرکه قسطمونی سنجاق‌بکی سلیمان بك دخی شهدای مذکوره زمره‌سندندر . مسیح پاشا طوپلرڭ کافه‌سنی سن‌نیقولا قله‌سیله یهودی محله‌سی ارەسنده‌کی دیوار مقابلنه تعبیه ایدرك کیجه کوندوز آتشده دوام ایتدیردی . روایته کوره بو آتشده اوچ بیك بشیوز مرمر کولله آتلمش و عظیم برکدك آچلمشدر . یه‌ردو بوسون هجومڭ اڭ شدتلیسی بوکدکدن وقوعه کله‌جکنی بالحساب کوکورت و طوتون یاغی و بالمومی کبی سریع‌الاشتعال شیلردن یاپلمش خمبره‌لر ایله عثمانلولری اوجهتدن بکله‌دی . واقعا مسیح پاشا ردوس فتح اولنور ایسه اتسنلدیکی کبی یغما ایچون عسکره مساعده ویریله‌جکنی اعلان و بوصورتله عسکری تشویق ایدرك اویله برهجومه باشلاندی‌که قلعه‌نڭ فتح اولنه‌جغنه کیمسه‌نڭ شبهه‌سی قالمدیغندن نفرلر مال غنیمتله طولدیره‌جقلری چواللری و اسرانڭ

« عبدالنبی » اسمنی ویرمش . کندیسنڭ هیچ قزی اولمدیغی کبی اوغللرینڭ دخی هیچ ارکك اولادی اولمیوب جمله‌سی قز تولید ایتمش اولملری غرائبدندر .

مأخذمز بولنان ترجمهٔ شقایقڭ کنارنده مولانای شارالیهڭ فتوالری فاتح حضرتلری زماننده سکزسنه اولدیغی یازیله‌رق مفتیلکڭ بایزید ثانی حضرتلری زماننه شمولی اولمدیغی کوسترلمش ایسه‌ده ظنمزه قالور ایسه بو بابده ترجمهٔ شقایق ذکر اولنان حاشیه‌دن دها طوغریدر . زیرا متنمزده بایزید ثانی حضرتلری عهد سلطنتلرینه دائر اولان مباحثده کوسترلدیکی وجهله بو ذات شریفڭ دولت علیهٔ عثمانیه‌یه اڭ بیوك خدمتی چراکسهٔ مصریه ایله خیلی زمان دوام ایدرك جمله‌سنده بزم مغلوبیتمز کورلمش اولان محاربه‌یی برمصالحه‌یه انتاج ایتدیرمك و باخصوص غلبات دائما بزده قالمشجه‌سنه برمصالحهٔ مقبوله وجوده کتورمك صورتنده مشاهده اولنمشدرکه او زمان کندیلرینڭ مفتی اولدقلری دخی تاریخ ایچون منتخبمز بولنان مأخذلرڭ کافه‌سنده مصرحدر .

اللری باغـلایه‌جقلری ایپلری حاضرلا۔
مشلر ایدی . زیرا هجوم ایدن عسکر
خواجه سعدالدینك تشبیهی وجهله شکاره
صالدیران ارسلان کبی صالدیره‌رق
مسیح پاشانك بایراغی استحکام اوزرینه
دیکلمکه قدر موفقیت حاصل اولمش
و درت واسع نردبان قلعه‌نك ایچ طرفنه
اینمك ایچون اقتضا ایدن یرلره قونلمش
ایدی .

ایشته بویله قلعه النمش دیه حقیقةً
حکم اولنه‌جغی برزمان مسیح پاشا درون
قلعه‌ده‌کی اموال ذات شاهانه‌نك
اوله‌جغی وهیچ بر عسکرك یغمایه
قویولمسنه رخصت ویرلمیه‌جکی بیانیله
یکیدن منادیلر ندا ایتدیرمسونمی ؟
بوندا هنوز قلعه خارجنده بولنان عسا۔
کرك واصل سمع اطلاعی اولدقده قلعه
ایچنه کیرمك ایسته‌مدکلری کبی کدکدن
ایچرو یه کیرمش بولنانلری‌ده طیشارو یه
چیقمغه مجبور ایلدی . ایشته اصل
بوزغونلق دخی بو مجبوریت اوزرینه
وقوعبولدی . عثمانلولرك قلعه ایچنه
اینمك ایچون قوردقلری نردباندن
شوالیه‌لر قلعه اوستنه چیقمق ایچون
استفاده ایدرك ایکی ساعت قدر اویله
برمقاتله وقوعه کلدی که حدسز حسا۔
بسز شهدا خندقلری طولدیرمش ایدی .
حالبوکه ردوسلیلر بویله قلعه ایچنه
کیرن دشمنك براقوب چیقمسنی بر
معجزهٔ نصرانیه‌یه حمل ایتدیلر . کویا
سمت سماده التوتدن بر صلیب کوریله‌رك
انك التنده برالنده قالقان بر باکره ایله
سماوی برده شوالیه جنك ایدیورمش
کبی مشاهده اولندیغنی اعلان ایتدیلر .

شوالیه‌لرك باش کاتب معاونی قاو۔
ورسن بومعجزه‌یی سکوت ایله کچشدیر۔

﴿ علی قوشجی ﴾

باباسی محمد ماوراءالنهر پادشاهرندن مشهور
ومعروف الغ بکك خدمتنده صیدوشکار قو
شلرینی محافظه‌یه مأمور اولانو « بازدار »
دنیلان منصبك صاحبی اولمغله اوغلی مولانا
علاءالدین علی‌یه ده‌اشبو « قوشجی » لقبی تعمم
ایلمشدر . امیرالغ بکك سمرقندشهرنده‌بولندیغندن
وعلی قوشجی دخی اول شهرك علماسندن اخذ
علوم ایلمش اولدیغندن عن اصل عثمانلی او۔
لدیغی حالده بوندن مقدم درج ایدیلان ترجمهٔ
حالنده بیان اولندیغی اوزره آسیای وسطی‌یه
الغ بك نزدینه کیتمش اولان قاضی زادهٔ رو۔
می‌یه چاتوب حساب وهندسه وهیئت وحکمت
تحصیلنه کیرشمش ایدی . الغ بك حضرت
فاتح کبی بالذات علوم وفنونه منتسب برشهر
یار معارفپرست اولدیغندن قاضی زاده ایله
علوم مدائر مباحثه ایلدکجه علی قوشجی دخی
دیکله‌مکده و انلرك طبقهٔ علمی نه قدر عالی او
لدیغنی کوردکجه کندیسنك صفر مرتبه‌سنده
اولدیغنی حکم ایلمکده ایدی . نهایت بوقدر
آز سرمایه ایله اویله متفنن ذاتلره ملازم
اوله‌میه‌جغنی کوزه‌رك اختیار غربتله کرمان

مکده ایسه‌ده شو صوك هجومده عثما-
نلولرك اوچ بیك بشیوز مقتول براقد-
قلری یازمقده‌در ؛ بو حسابجه اوچ آی
امتداد ایدن محاصره‌ده طرف عثمانیاندن
طقوز بیك شهید واون بش بیك مجروح
وقوعه کلدیکی بنده مرقوم قاوورسنك
جملهٔ تخمیناتندندر ۰

عثمانلولر تکرار کیلرینه بندکاری
صره‌ده ایکی قطعه ناپولی سفینه‌سی
ردوسه امداد و مهمات کتورمکله
بونلری لیمانه صوقماق ایچون مسیح
پاشانك چوق غیرت کوسترمش و بریسنی
اثنجه زده‌لمش ایسه‌ده موفق اوله‌مد-
یغندن کیلرك ایکیسی ده لیمانه کیره-
بیلمشلردر ۰

نهایت مسیح پاشا اردو ودونغاسی
فنیکه لیمانه چکیلوب اورادن دخی
استانبوله عودت ایلدکده فاتح طرفندن
پك شدتلی بر عقوبت کورمسی مأمول
ایکن یالکز رتبهٔ وزارته مخصوص
اولان اوچ طوغی النوب وزارتدن
عزلی وکلیبولی سنجاغنه نصبیله اکتفا
اولندی ۰

رادوسك اشبو ایلك محاصره‌سی
سنه‌سی مشهور ملا خسرو وشیخ
قطب الدین وفات ایدرك مولانا مصلح
الدین قسطلانی روم ایلی و مولانا حاجی
حسن زاده‌نك اناطولی قاضیعسکری
نصب اولنمسی و چلبی سلطان محمد
زماننده تشکیل ایدلمش بولنان نقیب
الاشرفلك مأموریتنك لغو ایدلمش
بولنمسی کبی وقوعات ایله ده مشهوردر ؛

رادوس مغلوبیتنك فاتح حضرتلر-
ینی زیاده‌سیله مأیوس ایتمش اولدیغی
شبهه‌سزدر ۰ بر روایته کوره بومغلو-
بیتنك آجیسنی چیقارمق و دیکر روایته

دیارینه روان اولدی واورانك علماسیله نیجه
ییللر الفت ایدرك تکمیل کمالات ایلدکدن صکره
تألیف وتصنیفه بیله اقتدار کسب ایدرك حتی
شرح تجریدی اوراده ایکن تسویده باشلادی ۰

سمرقنددن مفارقت ایلدیکی زمان علی
قوشچینك اهمیت علمیه‌سی همان هیچ منزله-
سنده اولدیغی ییللرجه مدت غیبوبتنده الغ بك
وقاضی زاده طرفندن تخطر بیله ایدلمامش
اولمسیله استدلال اولنور ۰ بس بللی کرمان
طرفلرنده شهرت علمیه‌سی آرتمش اولمیدرکه
الغ بك علی قوشچینك نره‌یه کیتدیکنی سؤاله
باشلایوب اودخی سمرقنده عودتله غیبوبتی
مجرد تعلم وتفنن مقصدینه مبنی اولدیغی بیانیله
عذر دیله‌دی ۰ بونك اوزرینه الغ بك « اوله ایسه
غربته‌کی مکتسبات علمیه کدن بکانه مقوله هدیه
کتوردك ؟ » سؤالنی ایراد ایلدکده « افندم ! علماء
متقدمینك حلنده متحیر قالدقلری اشکال قمر
مسئله‌سنی حل ایدرك شو رساله‌یی وجوده
کتوردم » دیه الغ بکه بر رساله تقدیم ایدوب
میرمشار الیه « باقه لم قاچ یرده خطا ایلمشسك ؟ »
لطیفه‌سیله آلوب آیاق اوزرنده کزینه‌رك
مطالعه سنه باشلاینجه علی قوشچینك صورت

كوره مصر سلطانى اوزرينه وارلمق ايچون ١٤٨١ سنهٔ ميلاديه‌سى بهارنده اردوى همايون اسكداره قورولمش و تداركات اكمال ايدلدكدن صكره گكبوزه‌يه طوغرى يوله دوزه‌نلمش اولديغى حالده تكفور چايرى نام محله وارلدقده ذات شاهانه‌نك بر زماندنبرى دوچار اولديغى خسته‌لك اوسته‌ليه‌رك وفاتى وقوعه كلمشدركه تاريخ وفاتى ٤ ربيع اول ٨٨٦ و ٣ مايس ١٤٨١ پنجشنبه كونى اولمق اوزره مقيددر .

فاتح سلطان محمد خان حضرتلرى يالكز دولت عليهٔ عثمانيه تاريخنده دكل بتون تاريخ عمومى صحايفنده امثالى پك نادر كوريلان بيوك حكمدارلردن اولمق حسبيله خلاصهٔ وقوعات تاريخيه‌سنى قيد ايده‌جك صحايفدن زياده‌سنى انتقادات اوصاف مخصوصه‌سيله طولديرمق اقتضا ايدر . ذاتاً مورخلر دخى بو يله يابمشلردر . انجق عالى كبى صولاق زاده كبى خواجه سعدالدين كبى مورخين عثمانيه مشار اليهك يالكز حسناتنى سرمايهٔ انتقاد اتخاذ ايلدكلرى حالده بر چوق اوروپا مورخلرى فاتحك قليجيله رهين انقراض اولان حكومات نصارانك بشقه درلو انتقاملرينى الغه يول بوله‌ميه‌رق مشار اليه يول يول سيئات و مظالم و معايب اسناديله قلم يوروتمش طورمشلردر .

بونلردن بر چوقلرينى مورخ هامر دخى صرف مورخلرك اوهامندن اولمق اوزره رد ايلركه اكر حقايق تاريخيه‌دن اولمق اوزره ترويجلرينه ذره قدر امكان تصور ايده بيلسه ايدى هامرك هيچده سماحت كوستره‌ميه‌جكى دركار ايدى . فقط اسنادات مذكوره هامرك غيرت نصرانيه ايله پارل پارل پارلايان نظر

حل مسئله‌سى پك زياده نظر تحسينى جلب ايلدى .

اوزمانلر الغ بكك سمرقندده مشهور رصدخانه‌يى انشا ايتديره‌رك علم هيئتك ترقيسى ايچون كندى نامنه منسوب اولان زيجى تنظيم ايتديرديكى زمان اولمسيله على قوشچى‌يى دخى بو خدمته مأمور علماميانه ادخال ايلدى . حالبوكه رصدخانه‌ده‌كى منجمينك ايلك رئيسى بولنان غياث الدين جمشيد چوق وقت مرور ايتمكسزين وفات ايلديكى كبى رئيس المنجمين رتبه‌سى قاضى زادهٔ رومى‌يه انتقال ايلدكده بر زمان صكره اودخى وفات ايلديكندن رياست مذكوره مولانا على قوشچى‌يه انتقال ايتدى . ايكى اولكى رئيسلرك اجرا ايلمش اولدقلرى ترصدات و تدقيقاته ذاتاً مشترك اولديغى كبى بقيهٔ امره دخى كنديسى وقف وجود ايدرك الغ بكك زيجنى اتمامه موفق اولدى كه حالا بو زيج اوروپاجه دخى مشهوردر .

الغ بكك وفاتندن صكره حكمرانلق مقامنه قعود ايليان اوغللرى علوم و معارف قدرينى تقدير ايتمدكلرندن پدرلرى زمانده سمرقندده اجتماع ايتمش بولنان علمانك هر برى حر-

دفنی او کنده دخی صرف و هم خیالدن
عبارت قالملر یله ماهیتسزلکلرینی بزم اثبات
ایتمکلکمزه لزوم بیله براقلمامشدر ·
مورخ هامر جناب فاتحک اعدادن
انتقام بولنده دسته ایله آدم بیچمك و بیکلر-
جه اسرایی بردن قتل عام ایتمك صورتنده
کی شدتلرینی مدار مؤاخذه اتخاذ ایلیور ·
بوندن اول دخی دیمش اولدیغمز وجهله
انتقام بولنده بودرجه شدت کوسترمك
عصرمز مروت مدنیه سنه کوره واقعا
تحسین اولنور شیلردن دکل ایسه ده زمان
فاتحده فضیلت نصرانیتله افتخار ایدن قاتو-
لیکلرك اسلامه واندن دها مهم اولمق اوزره
بنه کندی دینداشلرینه روا کوردکاری
شدتلر تاریخ صحیفه لرینی طولدیرمش بولنولر
ایسه یالکز حضرت فاتحی دوچار مؤاخذه
ایتمکه هیچ بر انصاف مساعد اوله مز ·
فاتح حضرتلرینك تلذذات نفسا-
نیه یه انهماکلرینی ده مورخ هامر میدان
مؤاخذه یه سورمکده در · انجق النسان
اسرادن بیکلرجه کنجلری ذات شاهانه نك
بو یلده کی تلذذاتنه حصر ایدیورلر دیه
کوسترمسی الك مهم حقایق تاریخیه یی
ستر ایتمك دیمکدر · جناب فاتحك بودولته
ویرمش اولدیغی نظامی هامر کندیسی
دخی تفصیل ایدرك انلر میاننده اسرانك
تربیه سی خصوصنده کی شیلری نصل
نظر اهمیتدن دوشوریورکه بونلر کنج
اسیرلرك تلذذات نفسانیه یه خدمت ایچون
دکل ایلروده دولت وملتلرینه خدمت
ایچون تربیه ایدلدکلرینه شبهه براقه-
مزلر · مع هذا برآدمك معیشت خصو-
صیه سنی احوال عمومیه سنه قاتهرق
تنقید ایتمك حکمت تاریخیه جه برمهارت
صاییله مز · یالکز اخلاق حسنه صاحبی
آدم آرانیور ایسه انی صومعه لرده

متمیزلك حسبیله بر طرفه صاوشدقلری صره
ده علی قوشجی دخی کعبهٔ شریفه نیتیله تبریزه
قدر کلمش ایدی · ورودی هنوز مبادیء اشتها-
رنده بولنان اوزون حسنك فاتح سلطان محمد
حضرتلری ایله ایلك دفعه اوله رق پولتیقه سی
بوزلدیغی زمانه مصادف اولدیغندن اوزون
حسن علی قوشجی یه عزت واکرامده مبالغه
درجه لرینه واروب عثمانلی پادشاهیله بینلرینی
تألیف ایتمسنی دخی رجا ایلدیکندن فاضل مشار
الیه کعبه یولنی استانبوله تحویل ایلدی ·
حضرت فاتح بوذاتك علوم شرعیه وعقلیه ده-
کی فضلندن ماعدا ریاضیاتده کی بهره سی ده فوق
العاده اولدیغنی کوروب اوزون حسن مسئله
سنده خاطرینه رعایتدن ماعدا کندیسنی نزد
شاهانه لرنده الیقویمق ارزوسنی ده میدانه قو-
یمجه علی قوشجی اولا اوزون حسنه قارشو
تعهد ایتمش اولدیغی وظیفه یی ایفا ایدرك بعده
درکاه عثمانیانه قول اوله جغنی بیلدیردی و بو
عذر طرف فاتحدن قبول اولندی · فی الواقع
فاضل حضرتلری تبریزه کیدرك مأموریت
سفارتی نصل حسن ایفا ایلدیکنی اوزون
حسنه بعد التبلیغ انك ده مساعده سی استحصال

بولمق دها قولای اولوب امور عالمی يد همتيله اصلاحه نصب نفس اهتمام ایدنلرك بعض مرتبه عوالم خصوصیه‌سنه تاریخك‌ده معاصرلرینك ده اغماض ایتملری لازم کلور . هانکی بیوك ایمپرا-طور هانکی بیوك سردار کورلمشدرکه احوال خصوصیه‌لرنجه معایبدن بالکلیه عاری اولسون ؟ کویا دنیا ایله هیچ بر آلیش ویریشی بولنمیه‌جق اولان ارباب رهبانیتده هیچ بر قصورسز آدم کو-رلمشمیدرکه عالمگیر اولان صاحبقران بر پادشاهك قصوری اولمسون ؟

بر مورخ ایچون اصل لازم کلان شی پادشاهلرك ملکلرینه ملتلرینه عموم عالم انسانیته نه درجه‌یه قدر خدمت ایتدیکنی تدقیق ایتمك قضیه‌سی اولوب او پادشاه حال و زمانك وکندی اقتدارینك مساعده‌سی درجه-سنده خدمت ایتمیوب ده عالمی یالکز کندی حظوظات نفسانیه‌سنه اسیر ایلر ایسه او زمان شایان مؤاخذه کوریلور . حضرت فاتح ایسه اوتوز بر سنه امتداد ایتمش اولان سلطنتلری مدتنده یالکز اوچ دفعه برر بچقدن اوچ سنه‌یه قدر پای تختلرنده بولنوب سائر زمانلر-ینك کافه‌سنی چادر التنده و مجاهده حالنده کچورەرك ایکی ایمپراطورلغی ویدی سکز قراللغی و پرنسلکی خریطهٔ عالمدن حك ایله ممالك شاهانه‌لری داخلنه ادخال ایلدکلری کبی پای تختده امرار ایلدکلری زمانلری دخی تنظیم احوال دولت خصوصنده او قدر مهم اشتغالات ایله امرار ایلمشلر-درکه کندیلرینه کلنجه‌یه قدر دولت عثمانیه عادتا تنظیماتسز تنسیقاتسز بردولت عد اولنه بیلور ایکن کندی زمانلرنده جداً

ایله بر وظیفه توجه ایلدکده جناب فاتح تا حدود عثمانیه‌یه قدر استقبالجیلر کوندروب هر قوناقده علی قوشجینك اعزاز واکرامی ایچون بیك اقچه مصرف ایتمکه قدر مأذونیت ویرمش ایدی .

ایشته او زمانه قدر علمادن هیچ برکیمسه‌یه نصیب اولمامش بولنان برتعظیم وتکریم ایله علی قوشجی استانبوله کلدکده ذات شاهانه‌یه ایلك تقدمه‌لری اولمق اوزره حسابدن محمدیه نام رساله‌سنی عرض ایلدیکه او زمانه قدر تألیف ایدلمش بولنان حساب کتابلری بوکا نسبتله هیچ منزله‌سنه اینوب طرف شاهانه‌دن مظهر تقدیر تام اولمشدر . نام نامیٔ جناب فاتحه اوله‌رق تألیف ایلدکلری دیکر برکتاب دخی علم هیئته دائردرکه فاتحك اوزون حسن ایله بیوك محاربه‌یه کیتدکلری زمان اثنای سفرده تألیف اولندیغی ایچون نامی دخی فتحیه تسمیه ایدلمشدر .

علی قوشجی ایله خواجه‌زاده خدمت فاتحده الڭ زیاده اهمیت المش بولنان علمادن اولوب حتی ایکی فاضل اره‌سنده بر ده مناسبتصهیه حصوله کلمشدر . شویله که: علی قوشجی اوزون حسن طرفندن خدمت

بر دولت منتظمه صورتنی المشدر.

حضرت فاتحك ممالك شاهانه‌یی نه‌قدر بیوتمش اولدیغی بو مقایسه‌لری اجرایه مدار اولمق اوزره رسملرمز یانته ادخال ایلدیکمز خریطه‌دن اکلاشیله‌جغی کبی کندی زمانلرینه کلنجه‌یه قدر آقنجیلر ساوا نهرینك اوته طرفنه پك‌ده مرور ایده‌مدکلری حالده مجرد کندی سوقلرینه تبعاً المانیا وایتالیا درونلرینه قدر عثمانلو قلیچلرینك پارلتیسی ایله انظار اعدانك قاشقلغه دوچار اولمش بولنمسی‌ده موازنه‌دن بعید طوتماملیدر.

هله برکره‌ده پای تختده چوردکاری مدتلر ظرفنده نه‌کبی اجراآته موفق اولدقلرینی کوره‌لم:

اجراآت مذکوره‌نك برنجی قسمی خیرات محمدیه‌در. واقعا کندیلرندن اول کلمش اولان سلاطین آل عثمانك کافه‌سی خیرات ومبرات خصوصنده پك غیرتكار ایدیسه‌لرده فاتح حضرتلری خیرات واقعه‌یی ترقیات معارفك مدار اعظمی اوله‌جق صورتده وجوده کتورمکله اسلاف کرامنه تفوق ایلمشلردر. بونجه عصرلق روم شرقی دولتنك پای تختنی فتح ایلدکلرنده استانبولك معارف نصرانیه مرکزی اولمق شاننی معارف اسلامیه مرکزی حالنه افراغیله محافظه‌یه لزوم کورمش اولان جناب فاتح نام نامیلرینه منسوب اولان جامع شریف ایله «صحن ثمان» دنیلان سکز مدرسه‌یی وعمارتی و دارشفا و تیمارخانه و کاروانسرای وکتبخانه وسبیلخانه و حمامی و دارالحدیثی انشا ایتدیرمشلردرکه یالکز بوندن ماعدا خیرات وجوده کتورمامش اولسه‌لر ایدی بو تأسیسلری معارفپرورلکلرینك درجه‌سنی موازنه‌یه کفایت ایلر ایدی.

سفارتله ایلك استانبوله کلدیکی زمان بعض علما اسکداردن استقبالنه کیتدکاری کبی اوزمان استانبول قاضیسی بولنان خواجه زاده دخی اسکداره کیتمش وفاضل ایرانی‌یی کندی قایغنه اله‌رق اثنای عودتده علی قوشجی هرمز دکزنده (بصره کورفزنده) کوردیکی جزرومدی حکایه‌یه باشلایوب حتی اسبابنی دخی تعریفه کیرشمش ایدی. اسباب جزرومده دائر سید شریف جرجانی ایله تفتازانینك وقتیله تیمورلنك حضورنده سبق ایتمش بولنان مباحثه‌لرینه دخی نقل کلام ایدیله‌رك علی قوشجی تفتازانینك حکمنی ترجیح ایتمسیله خواجه زاده بالعکس جرجانینك قولنی ترجیح ایدرك «واقعا بادیٔ امرده بن دخی سزك کبی تفتازانی‌یی ترجیح ایلمش ایسه‌مده میزان عقل سلیم ومعیار طبع مستقیم ایله ایکی طرفك تحقیقاتنی سنجیده ایتدیکمده سید شریف حضرتلرینی مرجح کوروب حتی بوکا دائر کتابك محل مخصوصنه برده حاشیه تعلیق ایلدم» دیدیکندن وبالتصادف کتاب دخی خدمتکارینك یانده بولندیغندن چیقاروب کتابی علی قوشجی‌یه ویردی. قایقدن چیقدقدن صکره علی قو-

حالبوکه بونلردن ماعدا کرك کاینادن بوزمه وکرك ایوب جامعی و اورته جامعی کبی یکیدن انشا ایتمه اوله‌رق استانبولده وجوده کتوردکلری اون ایکی باب جوامع شریفه‌نك کافه‌سنی مدرسه کتبخانه شادروان عمارت کبی برر درلو لوازم خیریه ایله دونانمشلردر .

آیا مدارسك یالکز بنا وانشاسی معارفه خدمت عد اولنوب کچیله ـ بیلورمی ؟ واقعا یاپیلان مدارسده کرك طلبه وکرك مدرسین افندیلره یومیه مستوفی معاشلردن و تعیینات اکلیه‌دن ماعدا استحماملری وخستکانك تداویسی و لوازم اکسائیه‌لری والحاصل ملکك هر طرفندن کلوب تحصیل فنون ومعارف ایده‌جك ذواتك هر وجهله حضور و راحتلری اسبابنی استکمال ایتمك پك بیوك بر عنایت شاهانه عد اولنه بیلور ایسه ده بونلر هپ پاره ایله یاپیله‌جق شیلر اولوب حالبوکه فاتحك اصول تحصیلی وضع و مراتب علمیه‌یی ترتیب ایتمسی اویله پاره ایله پول ایله یاپیله‌میه‌جق بهرهٔ علمیه ایله یاپیله‌جق شیلردندر . لکن مراتب علمانك تعیینی و اصول معارفك تثبیتی بزم پروغرامز موجبنجه برآز دها ایلرویه عائد شیلر اولوب بوراده ایسه مؤسسات خیریه‌دن ماعدا پای تخت جدیده‌شان دولته لایق اسکی ویکی سرایلری وبزا ـ ستانك انشاسی و استانبول سورینك تعمیری کبی انشا آتی‌ده بالاخطار اصلاحات ملکیه وعسکریه‌لرینه عطف نظر تدقیق ایتمك پروغرامز اقتضاسندندر .

فاتح زماننه کلنجه‌یه قدر دولت علیهٔ عثمانیه‌نك ادارهٔ عمومیه‌سی شرع شریف وعادت و قانون اولمق اوزره اساس ثلثه اوزرینه مبنی ایدی‌که حالا دخی

شجی کتابك اوحملنی چشم امعان ایله تدقیق ایلدکده خواجه زاده‌یی حقلی بولوب کمال انصاف حقپرستیسندن ناشی تسلیم دخی ایتمسیله خواجه‌زاده حضرتلرینك فضیلتنی بو صو ـ رتله تقدیری بالآخره میانه‌لرنده دوستلغك تأکدینی ایجاب ایلدی . حتی بر ارەلق فاتح ایله علی قوشجی ارەسنده مصاحبهٔ علمیه ایدیلور ایکن فاتحك « خواجه زاده‌یی نصل بولدیکز ؟ » سؤالنه علی قوشجینك « ممالك روم وعجمده نظیرینی کورمدیکم بر فاضلدر » دیمسنه مقابل جناب فاتحك « ممالك عربده دخی نظیری یوقدر » بیورملری دخی مرویدر . بناءً علی ذلك علی قوشجی بر قزینی خواجه‌زاده ـ نك اوغلنه تزویج ایلدیکی کبی خواجه‌زاده دخی کندی قزینی علی قوشجینك قزینك اوغلی اولان قطب الدینه تزویج ایلمشدرکه مأخذمز اولنان ترجمهٔ شقایقده مندرج بر حاشیه‌دن اکلاشلدیغنه کوره اشبو قطب الدین دخی علی قوشجی ایرانده ایکن قاضی زادهٔ رومینك اوغلی شمس الدین محمدی داماد ایدینه‌رك کندی قزینك شمس الدیندن تولید ایتدیکی فرزندارجندر .

اوپله‌در . انجق شرع شریف کتب مدونه‌ده محفوظ الاحکام اوله‌رق عادت و تعامل هیچ بر وقتده مضبوط اوله‌مدیغی و اوله‌میه‌جغی کبی زمان فاتحه کلنجه‌یه قدر اوامر و ارادات سنیه‌دن عبارت بولنان قانونك یالکز یکیچری‌یه و سکه‌نك الەجغی خرج وثایق وسائر رسومه دائر اولان احکامی مضبوط و مقید اولوب سائرلری هنوز اوراق اوزرینه قید و ضبط ایدلمامشلردر . اکرچه « قانونی » عنوان مفخرتنی حضرت فاتحدن صکره ضبط و اکمال قوانینه دها شمولی برصورتله خدمت و همت بیوران سلطان سلیمان حضرتلری بحق احراز ایتمشلر ایسه‌ده بو خدمته ائك اول جناب فاتحك باشلامش اولدقلری محققات تاریخیه‌دندر . (١)

شرع شریف امور حقوقیه‌ده و امور دینیه‌ده مرعی الاجرا اولوب عادت و تعامل ایسه کرك یکیدن قبضهٔ تصرفه کیرن و کرك دها اول کیرمش بولنان یرلرده حقوق اهالی اوته‌دنبری نه صورتده ایدیسه ینه او صورتده محافظه ایدلمکلکی مستلزم برقانون ایدی . اندن ماعدا اصل قانون عثمانی دولتك ارکان اربعه اوزره انقسامیله هر رکنك مراتب و وظائفنی تعیینه دائر ایدی . بو قانوننامه فاتح حضرتلری طرفندن وزیر اعظم قره‌مانلی محمود پاشایه تنبیهات بوللو شرف‌صادر اولمش بولنان ارادات سنیه بالتوسیع وجوده کتورلمشدر . ارادات مذکوره‌ده سلطان عثمان و سلطان اورخان زمانلرندن بری قانون حکم و قوتنی حائز اوله‌رق نه قدر اراده‌لر و فرمانلر شرف‌صادر اولمش ایسه جمله‌سنی نظر دقته الق و بونلرك ارکان اربعهٔ اصلیه‌یه تعلق و مناسبتلرینی کوزه‌توب نقصانلرینی اتمام ایتمك صورتیله شرف‌صادر

اوزون حسن محاربه‌سندن استانبوله عودت ایلدکدن صکره فاتح حضرتلری یومی ایکیوز اقچه‌ایله ایاصوفیه مدرسه‌سنی علی قوشجی‌یه توجیه ایتمشلرکه بو معاش مدرسین معاشنك کافه‌سنه فائقدر . کندیسندن ماعدا اولاد و احفادینه دخی علی قدر مراتبهم منصبلر توجیه ایدلمشدر . بو ذاتك شریفك جملهٔ مؤلفاتندن شرح تجرید و محمدیه و فتحیه‌سی ذکر اولندیغی کبی علامهٔ تفتازانینك شرح کشافی اوائلنه حاشیه‌سی و مباحث جده متعلق بررساله‌سی و علم صرفدن عقود الزواهر فی نظم الجواهر نام کتابی و کذلك مأخذمزك برحاشیه‌سنده بیان اولندیغی اوزره تلویحك اوائلنه حاشیه‌سی و رسالهٔ وضعیه‌سی و علم هیئتده مسرت القلوب فی دفع الکروب نام رساله‌سی و شافیه و کافیه‌یه فارسی لسان ایله شرحلری و قرآندن برسوره‌یه تفسیری و آیاصوفیه احوالنه دائر بر ده رساله‌سی واریمش . فقط بونلرك کافه‌سندن ماعدا یکرمی فنی برجلده جمع ایدرك « محبوب الحمائل فی کشف المسائل » تسمیه ایتمش که بو مجموعه‌یی خدمتکارلری یاندن اصلا آیرمیوب هر بوش قالدقجه اوقوراز بر

اولمشلردر .

اساساً اوچ بابه منقسم اولان قانوننامهٔ مذکور اولا ارکان دولتك صنوف ومراتبنه وثانیا اصول و تشریفاتیٔ عثمانیه‌یه و ثالثا جرایم گونا گونه مقابل آلنه‌جق جریمه‌لرله مناصب دولته عائد وارداته دائر اولان احکامی جامع بولنمشلردر .

ارکان دولتك درت رکندن عبارت بولندقلرینی یوقاروده برقاچ دفعه تذکار ایلمش ایدك . اشبو درت رکنك برنجیسی وزرا وایکنجیسی قضاة عسکریه واوچنجیسی دفتردارلر و دردنجیسی نشانجیلردر .

رکن اولدن اولان وزرا بریوزنده حکومت دنیلان شیلر پیدا اولمغه باشلایه‌لیدنبری ملوکك کافه‌سی طرفندن استخدام اولنمش وکیللر دیمکدرکه بادیٔ تأسسات دولت علیه‌ده وزیر یالکز برنفردن عبارت ایکن یواش یواش ایکی واوچ اولمش وسلطان محمد حضرتلری بونلرك مقدارینی درده ابلاغ ایتمشدر . عباسیلر زماننده وزارت منصبی برمکیلر ایچون وراثت صورتیله انتقال ایدر برپوست حکمنی آلمش بولندیغی کبی دولت عثمانیه‌ده دخی خلیل پاشایه گلنجه‌یه قدر وزیرلك چندرلی خاندانه مخصوص و موروث ایکن فاتح حضرتلری خلیل پاشایی اعدام ایتدکدن صکره برسنه قدر وزیرسز ادارهٔ امور ایتمشلر واندن صکره درت وزیردن عبارت اولان رکن اول دولت علیه‌نك وزیر اعظم و یا صدر اعظم نامیله بر وکیلك ید اداره‌سنه تسلیم ایلمشلر اما بو وزیر اولکی کبی پادشاه نامنه کافهٔ مهام دولتی بر وکالت مطلقه ایله رؤیت و تسویه ایتیوب

ایدر ایمش .

تاریخ وفاتی ۸۷۹ سنهٔ هجریه‌سی اولوب حضرت ایوب تربه‌سنك حرمنده دفن ایدلمش . میرم افندی تاریخ وفاتنی شو تاریخ ایله تورخ ایتمش .

رهنمای علم مولانا علی
چون بسوی روضهٔ رضوان برفت
بد ز هجرت هشتصد و هفتاد و نه
روز شنبه هشتم شعبان برفت

❊ حسن سامسونی ❊

مولانا حسن بن عبدالصمد سامسونی غایت عالم ومتقی واخلاقجه حلیم وسلیم برآدم اولوب مشایخ صوفیه‌یه میل کلیسی وفقرا ومساکینه اعانهٔ برکزیده‌سی دخی جملهٔ احوال مشهوره‌سندندر . بعض علمادن تکمیل تحصیل ایلدکدن صکره مولانا خسرو حضرتلرینه واصل اوله‌رق علوم عقلیه ونقلیه‌ده حائز نصاب تام و بعض مدارسده مدرسلك ایدرك صاحب شهرت وشان اولدیلر . مدرسه‌دن مدرسه‌یه ترفیع رتبه یله نهایت صحن ثمانه وصول میسر اولدقدن ماعدا طرف حضرت فاتحدن خواجه‌لکه دخی قبول بیوریلوب برمدت

اکثریتله امور عسکریه‌یه باقار ودیوان ریاستی طرف شاهانه‌دن اجرا اولنور ایدی ۰ تا کدك احمد پاشانك صدارتنده برکون ترکمنك بریسی تصلسه دیوانه کیری و یره‌رك انلره مخصوص تلفظ غلیظ ایله « دولتلو هنکار هانکیکزدر » دیه صوردیغندن و بوحال فاتح حضرتلرینی بیزار ایلدیکندن شو مناسبتله بعدما دیوانه صدر اعظمك ریاست ایتمسی ترجیح اولنمشدر ۰ دیمك اولیورکه وکالت مطلقه ایله مجلس وکلایه ریاست و مهام دولتك کافه‌سنه نظارت ایشته شو مناسبت غریبه ایله کدك احمد پاشادن باشلامش برکیفیتدر ۰

قانون محمدی اقتضاسنجه هرهفته جمعه ایرتسی پازار و پازار ایرتسی وصالی کونلری صدر اعظم دیکر اوچ وزیر و قاضیعسکرلر و نشانجیلرله سرای همایونه کیدوب دیوان مشورتی عقد ایدرلر ایدی ۰ لکن دیوان قپوسنه صدر اعظم ورود ایدنجه‌یه قدر اول کلان وزرا ال پنچه دیوان طوروب صدر اعظم کله‌رك جمله طرفندن سلاملندقدن وآلقشلاندقدن صکره مجلسه کیریلور ایدی ۰ صدر اعظمك القشی نعمت طول عمره نائل اولمسنی تمنی یولنده برقاچ کلمه‌دن عبارت ایدی‌که اسکی بیزا نتنلرك بو یولده‌کی عادتندن اقتباس اولنمشدر ظن ایدرز ۰ زیرا انلر بو یولده بر بیوك مأموره تصادف ایلدکلری زمان « چوق سنه‌لر یشایه‌سك » دیه خفیفجه برندا ایدرلر ایمش ۰ دیوانه کیرلدیکی زمان صدر اعظم کندیسنه مخصوص صدره اوتوروب صاغ طرفنه وزیرلر ایله قاضیعسکرلر وصول طرفنه دفتردارلر ایله نشانجیلر اوطوررلر ایمش ۰ تذکره‌جی

صکره قاضی عسکر و بعده تکرار مدرسهٔ صحنه مدرس تعیین اولندیلر ۰ صحن مدرسلکندن تکرار قاضیلغه تحویل مسلك ایدرك استانبول قاضیسی اولمشلردرکه ۸۹۱ سنه‌سنده وقوع وفاتلرینه قدر بوندن بشقه مأموریته تعیینلری کورلمامشدر ۰

کندیسی علوم شتاده نهایتسز بهره‌دن ماعدا حسن خطه دخی مالك اوله‌رق برچوق نسخه‌لری انفس خط ایله استنساخ ایلدیکی کبی بالذات فاتح حضرتلری ایچون صحاح اللغه نسخه‌سنی یازمشلردرکه زمانجه امثالسز ایمش ۰

مقدمات اربعه‌یه وسید شریف جرجانینك حاشیهٔ مختصره‌سنه حواشی تعلیق کبی آثار علمیه‌سی دخی میدانه چیقمشدر ۰

❊ حاجی حسن زاده محمد ❊

کندی باباسنك اسمی مصطفی اولوب حاجی حسن ایسه جدینك اسمیدرکه پرغمه‌ده بر جامع شریف یاپدیرمش اولمغله مشهوردر ۰ محمد بالیکسر قصبه‌سنده تولد ایدرك اوراده تکمیل تحصیل ایلدکدن صکره مولانا یکان حضرتلرینه واصل اولوب بعده دیمتوقه و معلقه مدرسه‌لرینه مدرس و کلیبولی‌یه قاضی نصب اولنمش

نامیله دردست مذاکره اولان اموری دیوانه عرض ایده جك اولانلر آیاق اوستنده طوره‌رق رئیس افندیلر مؤخراً خارجیه ناظری اهمیتنی الدقلری زمان عادتا وکلادن عد اولنمشلر ایسه ده فاتح زماننده اهمیتلری حقیقةً کاتبلرك رئیسی اولمقدن عبارت بولنه‌رق وزیر اعظمك اوطوردیغی صدرك اوکونه ویره دیز چوکه‌رك اوطورر ایمش. اوزمانك باش مابینجیسی حکمنده بولنان قپوجیلر کتخداسی ایله مابین همایون مشیری دیمك اولان چاوش باشی دیوانده صدر اعظمك صاغ وصول طرفلرنده آیاق اوزری بولنه‌رق هر بری کندی معیتلرنده‌کی آدملردن لزومی قدر ینی اوراده بولندیرمق صورتیله دیوانك هیبتنی آرتدیررلر ایمش.

ایشته بوصورتله تشکل ایدن دیوانك رکن اولی بولنان وزیرلر هر بری اوچر طوغ علامت تمیز ایله ممتاز اولانلردرکه انلردن صکره ینه رکن اولده داخل وفقط دیوانده غیر داخل اولان ارباب مناصبدن ایکی طوغلی بکلر بکیلر و یالکز بر طوغلی سنجاق بکلری ترتیب اولنمشلردر.

وزیرلرك معاشی عن اصل سنوی یوز بیك اقچه ایکن مؤخراً ایکی یوز بیك اقچه‌یه ابلاغ اولنمش ایسه ده کند. کندیلرینه تعیین اولنان مالکانه‌لر ایله بشیوز بیك اقچه‌یی دخی تجاوز ایلدیکی مورخلرك جملهٔ حساباتندن مستبان اولمقده‌در.

ارکان اربعهٔ دولتك ایکنجیسی قاضیعسکرلر ایدی. دولت علیه‌نك مبادیٔ تأسسندن زمان فاتحه وانك دخی اواخر سلطنتلری دیمك اولان قانونتامه‌لرینه کانجه‌یه قدر دولت علیه‌ده یالکز بر قاضیعسکر بولنور ایکن رادوس محاصره. سندن صکره بریسی اناطولی‌یه ودیکری

ایدی وزیر امعار فسمات محمود پاشا فاضل مشار الیهی فاتح حضرتلرینه توصیه ایدرك بروسه‌ده مرادیه مدرسه‌سنه تعیین ایندیردیکی کبی براره‌لق بروسه‌یه قاضی اولدی و بعده مدارس ثمانه مدرس ایدیلرك اواخر عهد فاتحده‌ده اناطولی قاضیعسکری دخی نصب ایدلدی که او صره‌ده سلطان بایزید جلوس ایتمکله انك طرفندن دخی بو مأموریتده ابقا اولندی. ٨٩٣ سنه‌سنده حاجی حسن زاده روم ایلی قاضیعسکری نصب اولنه‌رق بعده تاریخ وفاتی اولان ٩١١ سنه‌سنه [illegible] ییلدن زیاده بو مأموریتده ابقا اولنمش

وترجمهٔ شقایقك روایتنه کوره سنی طقساندن وتذکرة الشعراده روایت اولندیغنه کوره یوز اون بشدن متجاوز اولدیغی حالده وفات ایلمشدر.

نامی تذاکر شعرایه‌ده قید اولندیغندن اکلاشیله‌جغی اوزره کندیسنده ادبدن دخی بهره بولنه‌رق حتی شو:

بر سحر شوقیله عزم کوی یار ایتسم کرك
محرم اول نامحرمانه آشکار ایتسم کرك

مطلعیله بر ده شو:

راه غمکده اوللی کوکلم روان سکا

روم ایلی‌یه مخصوص اولمق اوزره ایکی
قاضیعسکر نصب اولنه‌رق بونلر مراتب
علمیه‌نك منتهاسی عداولنورلر . لکن بونلرك
دخی فوقنده اولمق اوزره پادشاهك خوا-
جه‌سی یاخود مفتی عنوانیله برمسند دها
تعیین اولندی‌که مسند جلیل مشیخت اسلا-
میه‌در . انجق مشیختك روم ایلی واناطولی
قاضیعسکرلکی فوقنده وصدارته معادل بر
اهمیت المسی اصل سلطان سلیمان قانونی
زماننده وقوعه کلمشدر . فاتح زماننده ایسه
مفتی یالکز پادشاهك خواجه‌سی اولمق
حیثیتیله قرب سلطان شرفندن طولایی
قاضیعسکرلك مرتبه‌سندن دها عالی عد
اولنوب رسمیت جهتنه کلنجه اهمیت رسمیه
سی هنوز او درجه‌ده دکل ایدی .

قاضیعسکرلرك معاشی کونده بشیوز
اقچه حسابیله ویریلور ایدی . لکن انلر
دخی یالکز بر معاش ایله قالمیوب معینات
سائره‌سیله دها پك چوق زیاده آرتار
ایدی .

قاضیعسکرلر دیوانده حاضر اولدقدن
ماعدا اوکلەدن صکره احقاق حق انام
ایچون کندی ریاستلری تحتنده بر دیوان
شرعی دخی عقد ایدرلر ایدی‌که مؤخراً
امور حقوقیه چوغالدیغی زمان دعواجیلر
اشراف واصناف نامیله ایکی قسمه تفریق
اولنه‌رق برنجی قسمك دعوالری بالذات
قاضیعسکر افندینك وایکنجی قسمك دعوا-
لری قاضیعسکر ملازمی اولان افندیلرك
تحت ریاستلرنده‌کی محکمه‌ده رؤ[illegible]
قانون حکمنی الدی .

طشره‌لرده بولنان قاضیلرك و مدرسلرك
عزل و نصبلری و ترقیلری قاضیعسکرلرك
النده اولوب یالکز استانبول و بروسه
و ادرنه قاضیلری همان قضاة عسکریه
درجه‌سنده مهم اولمغله طوغریدن طوغری

ترك ایلدی علاقه‌سنی کندی جان سکا

مطلعلری مشار الیهك اثمار طبع شاعرانه-
سندن ایمش . کندیسی اوزون بویلی بیوك
صقاللی متواضع و متخلق بر آدم اولوب کافهٔ
علوم عقلیه و شرعیه‌دن ماعدا تصوفده دخی
بهره صاحبی ایمش . علامهٔ بیضاوینك تفسیرندن
سورهٔ انعامه حاشیه‌سی و توضیح نام کتاب ایله
مقدمات اربعه‌یه و دوانی ایله صدر الدین اره-
سنده‌کی محاکمه‌یه حاشیه‌لری اولوب علم صر-
فدن دخی میزان تصریف نامنده بر کتاب وجو-
ده کتورمش . ارادهٔ سنیه ایله غرائب لغاتی
جامع بر کتاب دها وجوده کتورمکه باشلا-
مش ایسه‌ده عمری وفا ایتمدیکندن ناتمام قالمش .
اشعارنده « وحیدی » تلخص ایلر ایمش .
طاعونه متعلق بر رساله‌سی اولدیغی دخی
مرویدر .

✵ مصنفك ✵

فارسیده ادات تصغیر اولان کاف ایله
« مصنفجق » معناسنه اولان بو صفت عن اصل
حضرت فخر رازینك سلاله‌سندن مولانا
علاء الدین علی بن مجد الدینك لقبیدر که پك کو-
چك یاشده تألیف و تصنیفه باشلامش اولدیغی

صدر اعظمه منسوب ايديلر .

اركان اربعهٔ دولتك اوچنجيسى ديوان ترتيبنده دخى كورلديكى وجهله دفتردارلر اولوب دولت عليه‌نك كافهٔ امور ماليه‌سى بونلرك النده بولنور ايدى . دفتردارلق وظيفه‌سى قره‌مانيلرك اصول اداره‌سنه تقليداً تشكيل ايدلمش اولديغى جملهٔ غرائبدندر . شويله كه سلچوقيلر زماننده دفاتر دولت فارسى لسانيله تحرير اولنديغى حالده سلچوقيلرك انقراضندن صكره قره‌مانيلر نصلسه براره‌لق عجم محاسبلرينك برچوغنى قتل و برچوغنى دفع ايتملريله امور حسابيه‌يه اتراكى مأمور ايلدكلرنده بونلر فصيح برفارسى لسانيله دفتر طوتمغى بجره‌ميه‌رك يارى تركى و يارى فارسى اولمق اوزره كنديلرينه مخصوص عجيب وغريب برلسان ايجاد ايتمشلر ايدى كه تا بزم زمانمزه قدر بعض دوائر دولتده هم ده سياقت يازيسيله بولسان دوام ايلديكى كبى « قيد شده » صورتنده هنوز استعمال ايدلمكده بولنان تعبيرات دخى هپسى او معهود فارسئ مخلوطدن قالمه شيلردر .

فاتح زمانه كلنجه‌يه قدر دفتردارلق خدمتنى ايفا ايدن دخى يالكز برذاتدن عبارت اولوب اسمنه روم ايلى دفترداری دنيلور و اناطولى امور حسابيه‌سنى اجرا ايدن بونك يماغى عد اولنور ايدى . دها صكره‌لرى دفتردارلرك مقدارلرى درده وار ديرلمشدر . صالى كونى ديوانلره بالذات شاهانه‌نك كلمسى وياخود وزرانك حضور شاهانه‌ده مثول شرفنه نائل اولمسى قانون مقتضاسندن اولوب اوكونلر دفتردارلر دخى بولنورلر ايدى ايسه‌ده يالكز امور حسابيه‌يه دائر صوريله‌جق شيلره جواب ويرمك ايچون بولنورلر ايدى .

ايچون بولقب ايله ملقب اولوب قالمشدر . ٨٠٣ سنه سنده‌رى طرفلرنده تولد ايدرك طقوز ياشنده ايكن براى تحصيل قرنداشيله برابر هرات شهرينه عزيمت ايدوب ٨٢٣ سنه سنده يعنى هنوز يكرمى ياشنده ايكن ارشاد نام كتابى شرح ايلديكى كبى اندن صكره دخى متتابعاً علم نحودن متن مصباحى وآداب بحث ولباب نام كتابى شرح ايدرك شرح مطوله و شرح مفتاحه و تلويحه حاشيه تعليق وقصيدهٔ برده‌يى و قصيدهٔ روحيه‌يى شرح ايلدى .

آثار مذكوره كندى ولايتنده بولنديغى زمان يازديغى شيلردن اولديغى كبى وقايه و هدايه متنلرينى دخى شرح وحدائق الايمان نام كتابنى تأليف ايلدكدن صكره ٨٥٠ سنه سنده ممالك عثمانيه‌دن قونيه‌يه كلوب مصابيح نام كتابى شرح وشرح مفتاحه وشرح مطالعه‌يه حاشيه يازديغى كبى امام بزدوينك اصولندن بعضيسنه دخى شرح يازه‌رق ٨٥٦ سنه سنده زمخشرينك كشافنى شرح و لسان فارسى ايله انوار الاحداق وحدائق الايمان وتحفة السلا-طين نام كتابلرى تأليف ايلدى .

كنديسنى فاتح حضرتلرينه توصيه ايدن

ارکان اربعهٔ دولتك دردنجیسی اولان نشانجیلر مؤخراً یالکز طغرا کشلك درجه‌سنده بر خدمته تنزل ایتمشلر ایسه‌ده فاتح زماننده دولتك اك مهم منشیلری وجریان اموره وقوف دائمیلری حسبیله اك مهم مستشارلری بونلر اولدقلرندن اولجه دخی کورلمش اولدیغی وجهله دیوانه داخل ایدیلر . حتی برزمانه قدر نشانجیلر رئیس الکتابه دخی فائق اوله‌رق بونلر هنوز داخل دیوان دکل ایکن نشانجیلر داخل دیوان اولدقلری کبی رئیس الکتاب دیوانه داخل اولدیغی زمان دخی صدر اعظمك اوکنده و پرده اوطوروب نشانجیلر صول طرفنده ارکان میاننده اوطوررلر ایدی .

بورایه قدر تعداد ایتمش اولدیغمز ارکان اربعهٔ دولت قانوننامهٔ محمدینك برنجی بابنه یعنی صنوف و مراتب دولته عائد تقسیمات اولوب حالبوکه وزرا وقضاة عسکریه ودفتردارلر و نشانجیلر برنجی صنفدن معدود اولان بندکاندن اولدقلری حالده سائر بر طاقم مأمورین دها واردرکه بونلر دخی برنجی بابك اقسامندندرلر . ازجمله طیش اغالری و ایچ اغالری دیه تقسیم ایدیلان اغاوات صحیفهٔ تاریخده بر نظر مخصوص عطفنه لایقدرلر .

طیش اغالری یکیچری اغاسیله هر بری دولتك برر جنرالی مثابه‌سنده بولنان دیکر ارکان عسکریه اولوب انجق یکیچری اغاسنك شمدیکی سرعسکره معادل اولمق مرتبه‌سنده‌کی اهمیتی دها صکره‌لری کورلمش برشی اوله‌رق فاتح عصرنده ایسه سرعسکرلك صفتی صدر اعظمده بولنور و یکیچری اغاسی یالکز دولتك او صنف عسکرینك رئیسی عد اولنور ایدی . بونکله برابر اهمیتی قضاة عسکریه

وزیراعظم محمود پاشا اولوب تحفهٔ محمودیه نامیله ٨٦١ سنه‌سنده وزیرمشار الیه تقدیم یلدیکی رساله‌ده بر طاقم نصائح درج ایلدکدن ماعداسن شریفی اللی سکزه بالغ ووجودنده آثار هرم وضعف شیخوخت ظاهر اولدیغی بیانیله بعدما هیچ برلسانده وخصوصاً زبان فارسیده کتاب تصنیف ایتمیه‌جکنی بیلدیردی ایسه‌ده فاتح حضرتلری کندیسنه یومی سکسان اقچه وظیفه تعیین ایدرك بر ده لسان فارسیده بر تفسیر شریف یازمسنی فرمان بیورمغله ٨٦٣ سنه‌سنده تفسیرمذکوری یازدیغی کبی صدر

الشریفه‌نك شرح وقایه‌سنه وعلامهٔ تفتازا-نینك شرح عقایدینه حاشیه وتسمیه نام متنه فارسی لسان ایله شرح تحریر ایلدی .

بوذات غایت سریع القلم اولوب یازی یازمغه باشلادقده آز زمان ایچنده برچوق اوراقی تسوید ایدیویرایمش . مؤلفاتنك کثرتی ایچون بوسرعت قلم پك چوق ایشه یارادیغی کبی اواخر عمرنده قولاقلری صاغر اولدیغندن مکالماتنی دخی مکاتبه صورتیله اجرایه مجبور اولنجه سرعت قلمك فائده‌سنی اصل اوزمان کورمش . برکون محمود پاشانك

درجه‌سنده اولوب از جمله معاشی یومی بشیوز اقچه نقددن ماعدا ارپه‌لق نامیله بشقه‌جه معیناتی دخی وار ایدی که بو دخی شمدیکی مشیران عسکریه‌نك تعییناتی مثابه‌سنده اولوب مقداری یکیچری اغاسنه مخصوص اوله‌جق یوزلرجه آتلری اداره‌یه کافی ایدی . مورخین یکیچری اغاسنك ارپه‌لغنی ییلده التمش بیك اقچه‌یه‌قدر تخمین ایدیورلر . اشبو یکیچری اغالغی یا روم ایلی بکلر بکیلکنه و یاخود قپودان پاشالغه مخرج اولوب برسوء توجه پادشاهی ایله یکیچری اغالغندن انفصال ایدنلر هیچ اولمز ایسه قسطمونی سنجاق بکیلکنه تعیین قلنورلر ایدی‌که بوده یکیچری اغالغنك موازنهٔ اهمیتنه مدار اولور . چونکه بعض وزرا بیله سوء توجه پادشاهی‌یه دوچار اولدقلری زمان کایبولی سنجاق بکلکنه تنزل ایلدیکی کورلمشدر . یکیچری اغاسی معروضاتنی طوغر یدن طوغری‌یه صدراعظمه کوندردیکی کبی لزومنه کوره طوغریجه ذات شاهانه‌یه دخی عرض ایده بیلور ایدیسه‌ده دها صکره‌لری کورلمش اولدیغی اوزره اغاده حاکمیت صفتی بولنمیوب بناءً علیه هیچ برکمسه‌یی تجریم ایده‌مز و بو وظیفه صو باشیلرك ومحتسبلرك وظیفه‌سی اولدیغی ایچون اکا قار یشه‌مز ایدی . اورته‌لرده ترفیع رتبه وادارهٔ عسکریه اغانك النده ایسه‌ده عسکری کاتبلری طوغر یدن طوغری‌یه صدر اعظم طرفندن نصب اولنورلر ایدی‌که بوندن مقصد کاتبلرك یکیچری اورته‌لرندن یتشمامك صورتیله باب عالی‌یه تابع اولملری و اکا کوره نظارتده بولنملری قضیه‌سیدر .

بوندن مقدم دخی صردسی کلدکجه

مجلسنده مصنفك حضرتلری اوطورر ایکن فناری زاده‌لردن حسن چلبی کلوب اثنای مصاحبهٔ علیه‌ده مصنفکك فضل و عرفاننی استخفافه باشلایه‌رق فلانجه یرده شویله بر خطاسنی بولدیغی و فلان کتابنده شو اعتراضی ایلدیکی طرزنده‌کی سوزی اوزاتنجه محمود پاشا « مصنفك حضرتلرینی شخصاً طانور میسکز؟ ملاقات و معارفه‌کز وارمیدر ؟ » سؤالنی ایراد ایتمش ایدی . حسن چلبی بو سؤاله نفی ایله جواب ویرنجه محمود پاشا « ایشته اول ذات فضائل‌سمات بودر ! » دیه مصنفکی اشارت ایلدیکندن فناری‌زاده غایت محجوب اولوب بوزلمش ایسه‌ده محمود پاشا « مراق ایتمیکز ! قولاقلری صاغردر ! علیهنده سویلدیککز سوزلك هیچ بریسنی ایشتمامشدر ! » دیدیکندن حسن چلبی دخی متسلی اولمشدر . بوندن عبرت آلوب حکم ایتملیدرکه بر مجلسده حاضر اولانلرك کافه‌سنی طانیمدیغی حالده انسان ذاتاً معارفه‌سی ده اولمیان بر آدمی مؤاخذه‌یه کیریشمامليدر .

جناب مصنفك علوم شرعیه و ظاهره‌دن ماعدا علوم باطنه و تصوفیه‌یه دخی واقف

عرض ایدلمش اولدیغی وجهله دولت علیه‌نك منتظم عسکری یالکز یکیچریدن عبارت اولمیوب عزب و مسلمان و یایه وووینق دنیلان پیاده‌لر دخی عساکر منتظمه‌دن ایدیلر · شو قدر وارکه مقدارجه عزب عسکری اوتوز بیکه واردیغندن یکیچری اغاسندن ماعدا برده بو عسکره قوماندان اوله‌رق برعزب اغاسی وارایدی ایسه ده اهمیتی یکیچری اغاسنه نسبتله ایکنجی درجه‌ده قالور ایدی · منتظم سواری‌یه کلنجه بونلر سپاهی و سلحدار وعلوفه‌جی و غربا نامله‌یله درت صنفه منقسم اوله‌رق فقط علوفه‌جیلر ایله غربا یمین و یسار تعبیرلریله ایکیشر الایه بالانقسام دولتك منتظم سواریسی مجموعنی التی الایه ابلاغ ایدرلر ایدی · ایشته بو التی الایك اغالری ایله عزب و یکیچری اغالر ـ ینك هیئت مجموعه‌لری طیش اغالری هیئتنی تشکیل ایدرلر ایدی · مورخ عالی کندی زماننك (۱۱۰٦ هجرت و ۱۵۹۷ میلاد) موجود منتظم سواریسی مقدارینی یازدیغی صره‌ده عموم سپاهینك مقدارینی یدی بیك و سلحدارلرك مقدارینی بش بیك وعلوفه‌جیان یمین مقدارینی بیك سکز یوز و علوفه‌جیان یسار مقدارینی بیك بشیوز و غربای یمین مقدارینی بیك و غربای یسار مقدارینی دخی سکز یوز اولمق اوزره قید ایلیورکه مجموعی اون یدی بیك یوز نفره بالغ اولیور · فقط فاتح حضرتلری زماننده‌کی مقدار مورخین سائره قیودینه نظراً بویله اولمیوب سپاهی ۷۲۰۳ سلحدار ٦۲٤٤ علوفه‌جیان یمین ٤۱۰ و یسار ۳۱۲ وغربای یمین ۳۰۰ و یسار ٤۰۰

اوله‌رق حتی باشنه تاج وارقه‌سنه عبا کیوب قیافت درویشانده بولنورلر ایمش · اخلاق حسنه‌سنه هیچ دیه‌جك اولمیوب کندیسنه مراجعت ایدنلرك هیچ بریسنی محزون ایتمز ایمش ۸۷۵ سنه‌سنده وقوع وفاتی ضایعات مهمه‌دن عد ولنه‌رق حضرت ایوب جوارنده دفن اولنمش · مالك اولدیغی کتابلرك کافه‌سنی صحن مدارسنه وقف ایلمش ·

❋ درویش محمد ❋

مولانا محی الدین درویش محمد حضرتلری حضر شاهك اوغلی اولوب بروسه‌ده سلطان مدرسه‌سنده مدرسلکله بهرهٔ فضیلتنی انظار تقدیر جهانه عرض ایلدیکی کبی تاج وعبا کیه ـ رك ظاهرینی قیافت درویشانه قویدقدن ماعدا باطننی دخی بالتربیه عالم باطنك روشندلا ـ نندن اولدیغنی بتون بروسه خلقنك کندی حقنده‌کی حسن ظنی ایله تأیید ایلمدی · تز ـ یینات خارجیه‌یه هیچ رغبتی اولمیوب باشنی یالکز ییلده برکره عاشورا کونی تراش ایتدیرر ایدی که بروسه خلقی مشار الیهك قیللرینی درده درمان اولمق اوزره بالتلقی یردوشورمیوب آلورلر حفظ ایدرلر ایدی · حتی مدرسه‌ده‌تد ـ

اولمق اوزره مجموعی ١٥٠٠٠ تخمین
ایدیلیور . بو صنفلرك اغالرینه یومی
یوز اقچه نقد معاش و سنوی اون التی
اون یدی بیك اقچه‌یه وارمق اوزره
اربه‌لق و یریلور ایدی . فقط بو منتظم
سواریدن ماعدا مقداری قرق بیكدن
اشاغی دوشمامك اوزره آقینجی سوا.
ریسی دخی موجود ایدی كه بونلرك
اغالری عساكر منتظمه اغالری میاننده
داخل دكل ایدیلر .

طوپجی باشی وجبه‌جی باشی وعربه‌جی
باشی ومهترباشی نامیله درت بیوك اغا دخی
طیش اغالرینك ایكنجی صنفنی تشكیل
ایدرلر بونلر دخی برنجیلر ایله برلشدكده
عموم هیئت عسكریه اون ایكی اغادن متشكل
اولدیغی كوریلور . فقط دیكر براون ایكی
اغا دها وار ایدی كه انلر طوغریدن طوغری
یه ركاب همایونه منسوب اوله‌رق عنوانلری
میرعلم وقپوجی باشی ومیرآخور وچاشنیكر
باشی ایدی . بوعنوانلردن میرعلم یالكز بر.
یسنه وقپوجی باشی شمدیكی ماینجیلر مقامنده
اولمق اوزره دردینه ومیرآخور اصطبل
عامره ناظری اوله‌رق ایكیسنه وچاشنیكیر
باشی شمدیكی سركیلارجی اولمق اوزره
بریسنه مخصوص اولوب باقی درت اغانك
ایكیسی طوغانجی باشی ودیكر ایكیسی
شاهنجی باشی عنوانلری ایله هپسی میرآخور
مرتبه‌سنده عد اولنورلر ایدی . عینینك
سلطان احمد اول زمانه مخصوص قانونا.
مه اولمق اوزره قید ایدیشنه كوره مؤخرا
پادشاهك صیدوشكار خدمتلرینه مخصوص
اوله‌رق چاقرجی وآتمه‌جی كبی صنفلر دخی
تشكیل اولندقدن ماعدا مورخین سائره‌نك
روایتلرینه كوره صامسونجی وسائره
ناملرینه برطاقم صنفلر دها آیریله‌رق
بونلرك افرادی چوغاله چوغاله عادتا

ریس ایله مشغول ایكن بعض خسته‌لر كلوب
صاچلرینه لمس ایتمكی التماسده بولنجه « باش
اوستنه ! » لطیفه‌سیله باشنی اوزاتوب لمس
ایتدیررایدی . فاتح سلطان محمد حضرتلری
اوزون حسن ایله جنكه كیتدكاری اثناده برو.
سه شهرینه اوغرادقلری زمان بتون شهرخلق
استقبال شاهانه‌لرینه چیقدیغی كبی درویش
محمد حضرتلری دخی چیقه‌رق حتی خانه‌سندن
مدرسه‌یه ومدرسه‌سندن جامعه وخانه‌سنه حا.
صلی هر كیده‌جكی یره پیاده اوله‌رق كیتمسی معتاد
ایكن اوكون برمركبه سوار اولدیغی حالده پاد.
شاه حضرتلرینی استقباله كیتمش ایدی . فاتح
بوذاتك ناصیهٔ حالندن علوقدر وسمومنزلتنی
اكلایه‌رق سلام شاهانه‌لریله التفاتدن صكره
درویش محمد الای ترتیبی اقتضاسنجه ایلرویه
دوشوب كیتمكه باشلادیغی زمان فاتح حضر
تلری محمود پاشایه « شوكیدن درویش محمد
دكلیدر ؟ » سؤالنی بالایراد جواب تصدیق
النجه « یورووارینش سویله بزه دعا ایتسون
دعاسنك قرین قبول اولمسی هركس كبی بزم
نزدمزده دخی مأمولدر ! » بیورمشلركه بو
حال او روشندل حقنده‌كی حسن ظنك

رکاب همایونه مخصوص برهیئت عسکریه درجه‌سنه وارمشلردر .

ایچ اغالری صنفی دخی دیکر صنفلر کبی اساساً درتدن عبارت اولوب بریسی قپو اغاسی عنوانی حائزایدی که باب همایونك الڭ بیوك ضابطی دیمك اوله‌رق آق اغالردن انتخاب وتعیین قلنور ومعیتنده قپو اوغلانی نامیله اوتوز قرق قدر آق اغالری بولنور ایدی هله بواوتوز قرق نفر قپو اوغلانلرینك دردی قپو اغاسنك ارکان مخصوصه‌سی دیمك اولوب بونلر دخی مفتاح اوغلانی و پیشکیر اوغلانی و شربت اوغلانی و ابریق اوغلانی عنوانلرینی آلورلر ایدیلر . هر هانکی طرفه تشریف شاهانه وقوع بوله‌جق اولسه قپو اغاسنك برابر بولنمسی شرط اولوب یالکز صید وشکاره و برده بحراً برطرفه کیتدیکی زمان قپو اغاسی سرای همایونی بکله‌مك اوزره قالور ایدی .

ایچ اغالرینك ایکنجیسی ینه آق اغالردن انتخاب اولنمق وزره خزینه‌دار باشی اولوب دستار همایون ایله سجاده بوذاتك یدنده بولنور وخزینهٔ همایون خدمه‌سنك کافه‌سنه کندیسی ریاست ایلر ایدی .

ایچ اوغلانلرینك اوچنجیسی کیلارجی باشی اولوب فقط حقیقت حالده چاشنکیرلك نظارتنه تابع اوله‌رق یالکز مائدهٔ همایونه هرطبق وضع ایدیلنجه‌یه قدر طباغك اوکی صره کیدر و آندن ماعدا شربت وطاتلی یاپمغه وسفره‌ادواتنی محافظه‌ایتمکه مأمور بولنان کیلارجیانه ریاست ایلر ایدی .

ایچ اغالرینك دردنجیسی دخی سرای اغاسی ایدی که سرای همایونك نظارت عمومیه‌سی بوذاتك النده بولنور ایدی .

درجهٔ تعممنه دالدر . برکون طلبه‌سندن بریسنك کتابی سرقت اولنوب درویش محمد « مدرسه‌ده نه‌قدر طلبه وارایسه جمع اولسونلر! » امریله بتون طلبه‌یی جمع ویکان یکان هر بریسنك یوزینه نظر ایلدکده ایچلرندن بریسنه « بوکتاب سنده‌در کتورکتابی دیمش » و او آدم قطعیا انکارده بولنمش ایسه‌ده حجره‌سنه آدم کوندروب آراتدقده کتاب بولنمغله سارقه شدیداً توبه واستغفار ایتدیروب اصلاح حال ایتمسنه موفق اولمشدر . آخر عمرنده برکون طامه چیقدیغی حالده ذهلمسه سقوط ایدرك بوقضا ایله وفاتی وقوعه کلمشدر . تاریخ وفاتنه دائر قید کوره‌مدیکمز کبی مؤلفاتنه دائر دخی اشارت یوقدر .

❁ خواجه خیر الدین ❁

نره‌لی اولدیغی بللی دکل ایسه‌ده مولانا حضربك حضرتلرینك خدمتنه واصل اولدیغی زمان تکمیل تحصیل ایتمش بولنان بوذات شریف فاضل مشار الیهك دخی آثار حسن تربیه‌سیله علوم عالیه‌ده مرتبهٔ غایه‌یه واصل اوله‌رق هله بعض مدارسده تدریسانه باشلادقده شهرت علمیه‌سی اوقدر آرتمشدرکه نهایت بوبله وفرت

معیتنده قرق نفر آق اغا بولنه‌رق اصل اندرون همایون نامنی آلان وخاص اوطه و بیوك اوطه وكوچك اوطه تسمیه قلنان اوچ اوطه شو قرق نفر اغالر ایله بوذاتك محافظه‌سنده بولنور ایدی كه هر اوطه‌نك برده باشی بولندیغندن بونلر خدمت مخصوصهٔ پادشاهیده آیریجه برهیئت تشكیل ایدرلر ایدی . ذات شاهانه‌یی كیدرمك ویا البسه‌لرینی چیقارتمق خدمتی خاص اوطه‌باشی‌یه عائد اولوب سیف همایونی محافظه ایدن سلحدار وخفتان همایونی كوتورن چوقه‌دار وآته بنر ایكن ركاب همایونی طوتان ركابدار دخی بوهیئتده داخل ایدیلر . كذلك دیلسزلر جوجه‌لر وذات شاهانه‌یی اكلندیرمكه مخصوص اولان سائر موزیقه‌جیلر هپ بوهیئتده داخل اوله‌رق بونلرك نظر پادشاهی‌یه لایق برصورتده تلبسلری لازم اولمغله معاشلرندن ماعدا صاربق پاره‌سی وكرك پاره‌سی نامیله آیریجه معیناتی دخی وار ایدی . ذات شاهانه‌نك بالتلبس تبدیلنی فرمان بیوردقلری البسه خاص اوطه باشی‌یه قالور واو دخی ایسترایسه بونلری تلبس ایدوب ایستر ایسه بعض بندكانه اهدا ایلر ایدی .

سرای همایونك محافظه‌سی ایكی صورتده اولوب بریسی قپولر محافظه‌سی اولمغله بوخدمتی قپوجیلره ودیكری حدایق همایون محافظه‌سی بولنمغله او دخی بوستانجیلره عائد ایدی . هر ایكی صنفك دخی قپولجی باشی وقپوجیلر كتخدا-سی وبوستانجی باشی وبوستانجیلر كتخدا-سی نامیله ایكیشر ضابطی وار ایدی . انجق بو درت ضابطك دردی دخی چاوش باشی نامیله شمدیكی مابین همایون مشیری ویافریقی مثابه‌سنده بربیوك آمره

علمیله شهرتشعار اولانلرك فضلندن اقتباس عادت مستحسنه‌سنده بولنان فاتح سلطان محمد حضر-تلرینه خواجه دخی اولمشدر . غایت دیندار وخیری‌سور برآدم اولمغله برابر طبیعتی دخی غایت لطیف ونادره كو وسخن آفرین برذات ظرافتسمات اولدیغندن هركس صحبتندن لذتیاب اولورایمش . اون قپانی طرفلرنده كندی حلال مالندن برجامع شریف ایله برده مدرسهٔ والا تأسیس وبناسنه موفق اوله‌رق ابقای نیك نام ایلمش . خطی غایت كوزل اولدیغندن جملهٔ اساتذه‌سندن بولنان مؤلف شقایق جدی مولانا خلیله برشرح مواقف یازمغه باشلایوب نصفنه قدر كلدكده عمری ختام بولمغله اتمامنه موفق اوله‌مدیغندن آلت طرفنی دخی مولانا خلیل یازوب اكمال ایلمش . اصحاب كرامدن كعب بن زهرك مشهور «بانت سعاد» قصیده‌سنه موجز ولطیف برشرح یازدیغی مرویدر . حضرت فاتحك اواخر سلطنتنده وفات ایلدیكی بیان اولنیور ایسه ده تاریخ وفاتی معین دكلدر .

❋ افضل زاده حمید الدین ❋

پدری افضل الدین حسین كمالات علمیه ومزیات خلقیه ایله متصل ممتاز برذات سرافراز

تابع ایدیلر .

بورایه قدر تعداد وتعریف اولنان سرای هیئتی یالکز مابین همایونه مخصوص اولوب حرم همایون ایسه برقزلر اغاسی قوماندهسیله لزومی قدر اغواته مودوع ایدی .

ولایات شاهانهیه کلنجه : اوزمانك متصرفلری سنجاق بکی ووالیلری بکلر بکی عنوانینی الهرق اصحاب تیمار و زعامت بونلرك قوماندهسنه تابع اولدقلری کبی هر برینك کندی حدود حکومتلری داخلنده ترتیب اولنمش قپو خلقی ده قوهٔ عسکریهلرینی تشکیل ایلر ایدی . فاتح زماننده یالکز روم ایلی قطعهسی اوتوز التی سنجاغه منقسم اولوب بونلرك هر بری علی التخمین درتیوز قدر سواری عسکر چیقاره بیلورلر ایدی . اناطولی طرفنك قاچ سنجاغه منقسم اولدیغی معین دکل ایسهده سوریه وکردستان و عربستان اوزمانلر هنوز فتح اولنمامش بولندقلرندن یالکز اناطولیدن عبارت بولنان ممالك شاهانهنك دخی روم ایلی درجهسنده بولنهرق اول مقدار سنجاقلره منقسم ایدوکی حکم اولنهبیلور . اشبو ولایات عساکری دولتك عساکر غیرمنتظمهسی عد اولنهجغندن ادریس و عالی کبی مورخلرك تخمین عمومیسندن برحساب چیقارلمق لازم کلور ایسه طوغرییه الك قریب حساب اولمق اوزره دولت علیهنك مجموع قوتی ۱۲۰۰۰ ینکیچری ۳۰۰۰۰ عزب ۷۰۰۰ سپاهی ۵۰۰۰ سلحدار ۱۸۰۰ علوفهجیان یمین ۱۰۰۰ غربای یمین ۱۸۰۰ علوفهجیان یسار ۸۰۰ غربای یساردن عبارت عساکر منتظمه ایله ۴۰۰۰۰ آقنجی و بابرات ۱۴۴۰۰ روم ایلی تیمارلی وزعماسی وتخمیناً بر اوقدر

ایسه اوغلی حمید الدین دخی اوبله برپدرك خلف خیری عداولنمغه بحق سزا برذت یکتا اولوب اولا پدرندن ومتعاقباً زمانی علماسندن اخذعلوم ایلدکدن صکره مولانا یکان حضرتلرینه انتساب ایتمشلر وبالاستحقاق بروسهده قاپلیجه مدرسهسنه مدرس اولمشلر ایدی . سلطان محمد حضرتلرینك اوائل سلطنتنده بومدرسهدن عزل اولنهرق استانبوله کلسیله برکون حضرت فاتح جملهٔ عادات مستحسنهسندن اولدیغی اوزرهاك مقرب بندکانندن بر قاچنی معیت شاهانهلرینه آلوب پیاده اولهرق استانبولی کزمکه چیقدقده مشارالیه افضل زاده اسب سوار اولدیغی حالده ذات شاهانهیه تصادف ایتمکله درحال حیواندن اینهرك لازمهٔ سلام واحترامی اجرا ایتمش وحضرت فاتح « سن افضل زادهدکلمیسك ؟ » سؤالیله فاضل مشارالیهی طانیدقدن صکره فرداسی کون ایچون سرایه کلمسنی تنبیه ایلمش . مولانا حمید الدین بر موجب ارادهٔ سنیه ایرتسی کون سرای همایونه واردقده حضرت فاتح بعض وزراسیله استشارهده بولنوب افضل زادهنك ورودینی استخبار ایلدکده « پدرم سلطان مراد حضرتلرینك

دخی اناطولی تیمارلی وزعماسی اولمق اوزره
عساکر غیر منتظمه که مجموع اردوی
همایون ۱۲۰۰۰۰ آدمه وارر ·

بوقوهٔ عسکریه‌یی بسیله‌یان شی
یالکز محاربه‌لرده ایدیلان یغمالردن
عبارت بولندیغنی ظن ایلیان مورخلرك
خطاسی پك بدیهی وآشکاردر · عساکر
منتظمه کاملاً معاشلی اولدقلری کبی غیر
منتظمه‌دن تیمارلیلر وزعیملر دخی حاصلات
عشریه کندیلرینه ترك ایدلمش اولمق
ملابسه‌سیله معاشلی عد اولندقلرندن
یالکز آقنجیلر معاشسز ایدیلر که انلر دخی
اوته‌دنبری نائل اولدقلری امتیازاتله
وقت صلحده زراعت وتجارتده بولنورلر
وسنجاق بکلرینك قپو خلقی کندی بکلری
طرفندن اداره ایدیلورلر ایدی · دولتك
اصل اداره‌سی قدرت مالیه‌سیله مقایسه
ایدلمك لازم کلور ایسه اوزمان دولتك
یالکز ویرکو وباج وکمرك ومعادن
رسومات وحاصلاتی ایله حکومات
محمیه‌نك سنوی ویرکولری اوله‌رق
حاصلاتی ایکی ملیون اوچیوز بیك
دوقه آلتونه وارمسی نظر دقتی جلب
ایلر · مورخ اوهسونك تخمینی قبول
ایتمك لازم کلورسه عموم واردات دولت
زمان فاتحده اون ملیون غروشه
بالغ اولور ایمش · او زمانك حسابنجه
درت اقچه بردرهم واوچ درهم برآلتون
دینار اوله‌رق یوز یکرمی اقچه برغروش
عد اولنور وبرغروش دیکر حساب ایله
اون ایکی دوقه اعتبار قلنور ایمش ·

قانوننامهٔ همایونك برنجی بابی مقتضا-
سنجه تشکیل ایدلمش اولان صنوف
ومراتب دولت ایشته بورایه قدر ایضاح
ایلمش بولندیغمز صورتده اولوب بوندن
مراتب علمایی طی ایلدك که انی قریباً

مدرسه‌سنی یومی اللی اقچه علوفه وعمارت
عامره‌دن اطعمهٔ کافیه ایله افضل زاده‌یه احسان
ایلدم · بوخبری کندیسنه ایصال ایدکز » دیه
اراده بیوردقلرندن جناب فاضل حضور هما-
یونه بواحسانك ایفای شکرانی ایچون چیقمش
وشرف دست بوسه نائل اولمشدر ·

شوملاقاتده ذات معارف‌سمات جناب پا-
دشاهی « بن سنی خاطردن چیقارمش دکل ایدم ·
ینه چیقارمم · سن همان استکمال کمالات ایتمکه
بذل مجهود ایت » دیه توصیه بیورممسیله افضل
زاده اشتغالات علمیه‌یه اوقدر قویولمش که بر
مرضه مبتلا اوله‌رق صقالی دوکلمش · بعض
حسودلر بومرضی سوء تأویل ایدرك مدهش
برمرض اولمق اوزره حکم ایلمشلر ایسه‌ده
انسانك شرفی صقالدن عبارت اولسه بوشرفه
کچیلرك دخی اشتراك ایلیه‌جکلر ینی بس بللی
افضل زاده نظر عبرته المش اولملیدرکه صقالی
دوکلمسندن اصلا متأثر اولمامشدر · ایشته بو
اشتغالات علمیه‌سی اثناسنده شارح هدایه شیخ
اکمل الدین حضرتلرینك اعتراضاتنه جواب
دلپذیر تحریرینه باشلا وب اصل فضل وکمالی
انظار تقدیر جهانه قویمشدر ·

معارفنه دائر ویره‌جکمز معلومات صره‌سنده ذکر ایده‌جکز . بوندن صکره عادت وتشریفاته دائر اولان ایکنجی وتجربماته دائر اولان اوچنجی بابلر نظرگاه تدقیقه چکیلنجه کوریلورکه :

ایکنجی بابك الك زیاده نظردقته شایان اولان احکامی رمضان وقربان بیراملرینك دولتجه ایکی عید رسمی عد اولنمسنه دائر اولان حکملردر . حضرت فاتحه گلنجه‌یه قدر ملوك اسلامیه شو ایکی بیرامدن ماعدا محرمك اونجی کونی ایله نوروز سلطانی‌یی دخی بیرام عد ایدرلر و محرمده اعلان ماتم و نوروزده اظهار سرور وشادمانی‌یی مراسم عیدیه‌دن صایارلر ایکن فاتح حضرتلری بو ایکی بیرامی ایرانیلره ترك ایدرك یالکز عیدینك رسمیتیله اکتفا بیورمشلردر . فقط غریبدرکه بو ایکی بیرام رسماً الغا ایدلدیکی حالده ادبا تازمانمزه قدر بونلره رعایتده دوام ایده‌گلوب محرمده تعزیه و نوروزده تنشیط یولنده قصیده‌لر سویلمکی ترك ایتمامشلردر . حتی مورخلرك روایتلرندن مستبان اولدیغنه کوره فاتحدن مقدم محرم ونوروزك بیرام اولمق حیثیتلریله اهمیتلری عیدیندن زیاده اولوب تبریك وادیسنده ال اوپمك رسمی بونلرده اجرا اولنور ایکن رسم مذکوری حضرت فاتح رمضان وقربان بیراملرینه نقل ایدرك شرف و اهمیتلرینی آرتدیرمش ایمش . بوکا دائر شرفصادر اولان ارادهٔ سنیه‌ده عیدین کلدکجه دیوان اوطه‌سی اوکنه بر تخت قونیله‌رق وزیرلرك قاضیعسکرلرك دفتردارلرك تخت ارقه‌سنده طورملری وخواجه حضرتلرینك وزیرلر اوکنده بولنملری و بعده چاوشلرك وسنجاق بکلرینك وصره‌سی ایله سائر بندکانك ال اوپملری فرمان بیورلمش . قانوننامهٔ همایونده یالکز

حضرت فاتحك بر غزایه عزیمتیله استانبولده و باظهوره کلدکده حمیدالدین حضرتلری چولغی چوجغی ایله استانبول جوارنده واقع بر قریه‌یه عزیمت ایلمش ایسه ده وظیفهٔ تدریسه خلل کتورمیوب هفته‌ده درت کون قریهٔ مرقومه‌دن استانبوله کلور و درسنی ادادن صکره ینه چولق چوجغی یانه کیدر ایمش . سفردن عودت همایون وقوعنده علما و اعیان استقبال پادشاهی‌یه چیقدقلری کبی افضل زاده دخی چیقه‌رق ذات شاهانه ایله ملاقی اولدقده فاتح حضرتلری « وبا حسبیله درسی ترك ایتدیکك معلومم اولدی . سن سکا لازم اولانی اجرا ایلدیکك کبی انشا الله بن دخی بکا لازم اولانی یاپارم » دیمشلر . بونك اوزرینه اوسفرده اخذ اولنان اسرادن علماء سائره‌یه برر اسیر احسان ایلدکلری حالده افضل زاده‌یه ایکی اسیر کوندردکلری کبی متعاقباً کندیسنی غالبا علی العربی حضرتلری یرینه استانبول قاضیسی نصب ایلمشلردر . بایزید ثانی حضرتلرینك اوائل سلطنتنده مفتیلکه قدر ترقی ایدرك ۹۰۳ سنه‌سنده وفاتی دخی وقوعبولمشدر . ترجمهٔ شقایقك حاشیه .

ال او پمك مراسمی تعیین ایدیله‌رك بیرام الاینه دائر صراحت یوق ایسه‌ده رسم مذکور نمازدن صکره اجرا اولنه‌جغی حسبیله نمازه دخی برصورت مرتبه‌ده کیدیله‌جکی درکاردر .

قانونـنامه‌نك اشبو ایکنجی بابنك برحکمی دخی مائدهٔ سنیه‌یه دائردر . حضرت فاتحدن مقدم سلاطین عظامك بعض وزرای فخام ایله طعام ایتدکلری کثیرالوقوع ایکن احکام قانونیه میانه داخل اولان و « ذات همایونم ایله برلکده هیچ کمسه‌نك طعام ایتمسی موافق ارادهم دکلدر . اجداد عظامم وزیرلریله طعام ایدرلر ایمش ایسه‌ده بن بو عادتی فسخ والغا ایلدم » طرزنده بولنان بر ارادهٔ سنیه اقتضاسنجه بعدما مائدهٔ سنیه‌ده هیچ بر کمسه‌نك حاضر بولنمامسی قانون اتخاذ اولنمش . عادات سلطنتدن بریسی دخی مهر همایونك صدر اعظمره تودیع ایدلمسی صورتنده تقرر ایدرك خزینهٔ همایونك بو مهر ایله تمهیری و بالذات صدر اعظم و دفتر دارلر حاضر اولمدقجه آچلمامسی اصول اتخاذ قلنمش . حتی کیدرك منصب صدارتك یالکز مهر همایونی کوندرمك صورتیله توجیه و یاخود یالکز مهر همایونی استرداد صورتیله نزع بیورلمسی دخی بوصره‌ده قانون اتخاذ ایدلمش . فقط مهرهمایون یالکز خزینه‌قپوسنك تمهیرنده قوللانلیوب صدر اعظم طرفندن خاکپای همایونه تقدیم قلنه‌جق معروضاتك‌ده بومهر همایون ایله تمهیری معتاد اولمش .

عادات و اصول سلطنته دائر عیدینك تبریکی و مائدهٔ سنیه‌نك تنظیمی و مهر همایونك تقنینی وسائر اصول تشریفات سلطنت سنیه‌نك تنسیق بولنده‌کی

سنده کوستردیکی اوزره حرم ایوب انصاریده دفن اولنه‌رق جملهٔ خیراتندن اولمق اوزره دخی ادرنه‌قپوسنك یولی اوزرنده اوچ باش مسجدینك وکسکین زاویه‌سنك قربنده بر مسجدی وار ایمش . بوذات شریف غایت حلیم اوله‌رق هیچ برشیئه حدت ایلمز ایمش . قاضی ایکن برکون بر قادین ایله برارکك اره‌سنده‌کی دعوایی قادینك علیهنده اوله‌رق حکم ایلدکده قادین زباندرازلغه باشلایوب رطب و یابس برچوق سوزلر سویلمش ایسه‌ده حضرت فاضل اصلا متأثر اولمامش . قادینه دیمش که « بو یایغره‌لردن مقصدك حکمی چویرمك ایسه احکام شریعت الهیه‌دن اصلا عدول ممکن دکلدر . یوق مرامك بنی قزدیرمق ایسه بنم دخی اصلا قزمق احتمالم یوقدر » قوهٔ حافظه‌سی برکمال اولدیغی کبی جناب فاتحك تشویقاتی اوزرینه کتب متداولهٔ مشهوره‌دخی اوقدر محفوظی ایمش که اورته‌دن بونلرك وجودی قالقه‌جق اولسه افضل زاده‌نك حفظندن جمله‌سنی استنساخ ایتمك ممکن ایمش . علمای سالفه‌دن مولانا اصفهانینك طوالع متننه یازدیغی شرح ایله سید شریف حضرتلرینك

قاترین ده مه‌دیچی

فرانسز قرالی برنجی فرانسوا

موجب انتظام شیلر اولوب انجق بعدما
جلوس همایونلر وقوعبولدقجه کافهٔ
شهزادکانك ازالهسی دخی جملهٔ عاداته
منضم اولمش که ایشته بوحالك پك دهشتلی
برقانون اولدیغی محتاج اثبات دکلدر .
مع هذا حضرت فاتحك قلبجی دهشتندن
طولایی مؤاخذهسنده خارج از دائرهٔ
لزوم سوزلر سویلیان مورخلرك
حکملری وجهله بوعادت یالکز اوزمان
ایجاد اولنمش برشی اولمدیغی کبی زمانك
طبیعت ومزاجنه کوره بالکلیه لزومسز
دخی اولمدیغی ملاحظهٔ مدققانه ایله
میدانه چیقار . فرس قدیم زماننده تخت
سلطنتی رقبادن قورتارمق ایچون
بویله بر طاقم پرنسلری ازاله عادتی وار
ایمش . حتی دارانك کندی پدریله
اللی قدر برادرلرینی ازاله ایلدیکی
ودردنجی فرهادك کذلك پدریله کندی
بیوك اوغلنی واوتوز قدر برادرلرینی
اعدام ایتدیردیکی تواریخده مقیددر .
اوروپاجه دخی پك چوق حکمدارلرك
رقابت اقربادن قورتلق ایچون بو تدبیر
مدهشه مراجعتلری اوروپا تاریخلرنده
اوقونمقدهدر . دولت عثمانیهنك ده
برزمانه قدر شو تدبیره لزوم کورمسی
اولا قوصووهده سلطان مراد حضر-
تلرینك شهادتی زماننده باشلایهرق
یلدیرم بایزید خانك فلاکتندن صکره
شهزادکانك نیجه سنهلر یکدیکرینه قارشو
رقابتله معاذالله تعالی دولتی بالکلیه
رهین انقراض ایتمکه تقرب ایتمش بولنمر-
ندن نشأت ایلدیکنه شبهه ایلیهمز ایسهکده
بو تدبیرك درجهٔ فاجعیتنی دخی نظر
اهمیتدن اوزاق طوتهمیهرق حمداً ثم
شکری عصرمزده بوکا شبیه احوالك
بیله نسیاً منسیا حکمنه کیرمش وصحایف

حاشیهٔ شرح مختصر ینه حاشیهلری مقبول علما
اولمش .

ترجمهٔ شقایقده محرر برذیله نظراً مشار
الیهك ادرنهده دخی قاضیلغی اولوب حتی اکا .
بروزرادن قاسم پاشانك بنا ایلدیکی جامع شریف
وقفنامهسنك عنواننده ندی خطدستیله
برحکمی مسطور اولهرق امضاسی دخی «وانا
الفقیر الی الله الغنی حمید الدین بن افضل الدین
الحسینی القاضی بادرنه حماها الله تعالی عن البلیه
والفتنه» دیه محرر ایمش .

* * *

﴿ سنان پاشا ﴾

اشهر مشاهیر علما وادبا ووزرادن اولان
اشبو یوسف سنان الدین حضرتلری سلسلهٔ
علما وعارفانك سرچشمهسی مولانا حضر بکك
مخدومی اولوب قوهٔ حافظهسی سرعت انتقالی
ذکاسی ظرافتی بردرجهده ایمش که کنج یاشنده
ایکن عادتا تکمیل علوم ایله عصرینك یکتاسی
اولمش قالمش . فقط هر تختهده هر شیده شبههسی
علمنه غالب اولهرق الاجلی الباهر مسائلی بیله
نظر اشتباه ایله تلقی ایلر ایمش حتی برکون پدری
ایله طعام ایدر ایکن سوز صرهسنجه حضر بك

توار بحـده دخی برنظر تأسف وتلهف ایله اوقونمقده بولنمش اولمسنی مدار تسلیت عد ایلرز .

قانوننامهٔ همایونك جرایمه دائر اولان اوچنجی قسمی شرعاً حکم ایدیله‌جك حد وعقوبت خارجنده عرفاً دخی حکم ایدیله‌جك بعض جریمه‌لره دائر ایدی‌که بونك الك مهم قسمی‌ده دیت ماده‌سی ایدی . فاتح حضرتلری زمانه کلنجه‌یه قدر قتل درجه‌سنده مرتکب جنایت اولانلردن قصاصاً اعدام ایدلمیوب ده بردیت مقابلنده عفو اولنه‌جق اولانلردن تحصیلی لازم کلان قان بدلی متنوّع بولنمامق حسبیله برچوق سؤ استعمالات وقوعه کتوریلور ایدی . حضرت فاتح بودیتك مقدارینی اوچ بیك اقچه اولمق اوزره تعیین ایلدیکی کبی برکوز چیقاران نصف قاتل عد اولنه‌رق دیتی بیك بشبوز اقچه‌یه کسلمش و برآدمی باشندن جرح ایدن ضارب اللی اقچه جریمه ایله محکوم ایدلمك قانون اتخاذ اولنمشدر .

بوندن ماعدا امور بلدیه و انضباطیه حقنده‌کی نظامات وتنبیهاته مغایر حرکتلری اولان اصناف و سائره‌دن دخی جزای نقدی اخذی حکم قانون مقتضاسندن ایدیسه‌ده مقادیری معین اولمیوب محتسبلرك ویاخود صو باشیلرك تسیبلرینه حواله قلنمش اولدیغندن اشبو بلدیه وضابطه مأمورلری تهوّرو یا مرحمتلرینه قاپیله‌رق جرایمی مقادیر لازمه‌سندن آز ویاچوق حکم ایده‌جك اولورلر ایسه اوده مجرمك کار ویا زیانه تعلق ایتمکله قالور ایدی .

فاتح حضرتلرینك بورایه قدر بیان اولنان تنسیقات ملکیه و عسکریه‌لری درجه‌سنده اهمیت و یردکلری برشی دخی تنسیقات علمیه‌لری اولمشدرکه واقعا کند-

« شمدی بزم یوسف‌شو باقر صحنك فی الحقیقه باقر اولمسنده دخی اشتباه ایدر » دیه اوغلنك بو حالنی مؤاخذه‌یه باشلادقده سنان‌الدین بلا پروا تصدیق جوابی ویروب فی الواقع باقر کو- ریلان برشیئك حقیقت حالده باقر اولمیوب بشقه برمعدن اوله‌بیله‌جکنی درمیان ایدنجه باباسی اوقدر حدتلنمش که صحنی قاپدیغی کبی یوسفك باشنه چالمش . یوسفك بواثناده قاچ باشنده اولدیغی مصرح دکلسه‌ده پدرینك وفا- تنده کندیسنی هنوز یکرمیدن عبارت بولندیغی مفید کورلدیکندن پدریله بوصحن وقعه‌سی وقوعه کلدیکی زمان یکرمیدن اشاغی اولدیغی استدلال ایدیلور .

اوائل اشتهارنده سلطان محمد حضرتلری مشارالیهی ادرنه مدرسه‌لرندن بریسنه ومتعا- قباً دارالحدیثه مدرس نصب ایلدکدن صکره نهایت کندیسنه خواجه تعیین ایدرك ذکاسندن عرفانندن اوقدر ممنون اولمش واره‌لرنده او درجه‌لرده لاابالیلك حصوله کلمش که مأخذمز بولنان شقایقك تعبیری وجهله بری برینه « روح ایله جسمك تعلقی کبی تعلق ایدوب بری بریله کمال آمیزش و اتحاددن مفارقته مجال

یلرندن مقدم سلاطین عظام حضراتی
بو بابده خیلی همت بیورمشلر ایسه ده
شمدیکی زمانلرده الك مترقی دولتلرده
بیله بالنسبه امثالی بولنمیان بر هیئت
منتظمهٔ معارفی ایلك وجوده
کتیرن فاتح حضرتلری اولدیغنه کمسه
شبهه ایدمز . بالخصوص که تنسیقات
علمیه یالکز جهت تدریسیه‌یه عائد
اولمیوب قضاة عسکریه‌یه وارنجه‌یه قدر
مراتب علمیه دخی بو اساس اوزرینه
انضمام ایلمشدر .

فاتح جامع شریفی جوارنده‌کی صحن
ثمان مدارسی تنسیقات علمیه‌نك محل تطبیقی
اولوب بونلره ایلك دخول ایده‌جك
شاکردانه « طالب » ومؤخراً « سوخته »
دنیلمشدر که شوق وارزوی علوم ایله
یانملرندن کنایه‌در . طلبهٔ مرقومه‌یه
هر کون چوربا و پلاو وات و اکمك
ویرلدیکی کبی جیب خرجلغی اولمق اوزره آیده اون ایکیشر اقچه خرجلق دخی
اعطا اولنور ایدی . بونلرك اصول
تدریسی هر بری بر « علم » اطلاق اولنمق
اوزره صره‌سیله علم صرف علم نحو
علم منطق علم کلام علم آداب علم بدیع
علم معانی علم بیان علم هندسه وعلم هیئت
دیه منقسم ومرتب ایدی . طلبهٔ علومدن
بو اون فنی تحصیل و اتمام ایدنلره
« دانشمند » نامی ویریلور ایدی که بونلر
شو اوقودقلری درسلری بالآخره یکی
طلبه‌یه تدریس حقنی اکتساب ایتمش
اولورلر ایدیسه‌ده هنوز مدرس عد
اولنمیوب « معید » نامیله مذاکره‌جی کبی
بر صفتده بولنورلر ایدی . جوامع شریفه
ائمه وخطباسی کبی مأموریت شرعیه‌یه
نصب اولنه‌جق ذوات دخی اشبو دانشمندلردن انتخاب اولنور ایدیسه‌ده تحصیلك

محال » حکمنی آلمش .

روایته کوره علی قوشجی استانبوله کلدیکی
زمان حضرت فاتح سنان پاشایه علی قوشجیدن
علوم ریاضیه تحصیلنی توصیه ایلمش ایسه‌ده
سنان پاشا طوغریدن طوغری‌یه تدرسه بسبللی تنزل ایده‌مدیکندن کندی تلمیذلرندن مولانا لطفی‌یی سوق ایدرك مولانای مشار الیه علی
قوشجیدن درس الدقجه مولاناسنانه دخی تبلیغ
ایلر ایمش . بو صورتله علوم ریاضیه‌یی اتمام
ایدرك حتی قاضی زادهٔ رومینك چغمینی‌یه
یازدیغی شرحه حاشیه‌لر بیله تسطیر ایدرك
اول بابده‌کی ارادهٔ سنیه‌نك حکمنی یرینه کتورمش .

سنان پاشانك تاریخ وزارتی ۸۷۵ اولمق
اوزره مقید بولنوب تاریخ تولدی ایسه ۸٤٤ دیه
مقید اولدیغندن اوتوز بر یاشنده ایکن وزیر
اولمش دیمکدر که بو قدر کنج یاشنده حائز رتبهٔ
وزارت اولمق توجه شاهانه‌یه نه درجه‌ده
مظهر اولدیغنه دلالت ایلر . وزیر اولدقدن
صکره دخی حقنده‌کی اعتماد وامنیت شاهانه
دائما مزداد اوله‌رق مهام سلطنت سنیه‌یی
استشاره‌ده علی الاستمرار ارائهٔ آثار رویت

بودرجه‌سیله مدرس و ملا مراتبنه چیقیله‌مز ایدی . دانشمند نامیله اکمال تحصیل ایدرك مدرسلك مرتبه‌سنه‌وارمق ایچون یوقاروده تعداد اولنان علوم عشره‌دن ماعدا اولا علم کلامده‌وعلم بیانده برقات دها تعمق ایله علم فقه وعلم حدیث وعلم تفسیری‌ده اتمام ایتمش‌اولمق لازم کلور ایدی . بوعلملری اتمام ایلیان دانشمندلر ملازم نامنی آله‌رق قاضی‌باب نائبی مفتی کبی مأموریتلره نائل اولدقدن ماعدا مدرسلك امتحاننه قبول دخی اولنه بیلورلر ایدی .

اشبو اصول تدریسك پروغرامی اوقدر قطعی بر صورتده معین ایدی‌که کرك طلبه و دانشمندانك حفظ ایده‌جکلری متون و کرك معید ومدرسلرك مراجعت ایده‌جکلری شروح وحواشی مقرر ومعین اوله‌رق اویله هرکس ایستدیکی کتابدن درس ویره بیلمك صورتنده‌کی قاریشقلقلر اصلا وقوعه کلمز ایدی .

مدرسلرك یومی معاشلری وقوتدقلری درسلرك اهمیتنه کوره معین اولوب یکرمی اوتوز وقرق و اللی والتمش اقچه کونده‌لکلره کوره بو یومیه‌لرك اربابی اولان مدرسلره دخی یکرمیلی اوتوزلی قرقلی اللیلی التمشلی نامی ویریلور ایدی . صحن ثمان مدارسنه منسوب مدرسلر علی العموم یومی اللی اقچه معاش آله‌رق بوندن ماعدا ینه فاتح حضرتلرینك بنا بیورمش اولدقلری ایاصوفیه و ایوب مدرسه‌لری مدرسینی دخی عینیله صحن ثمان مدرسلری کبی معاش آلورلر ایدی .

مدرسلر داخل و خارج عنوانیله اساساً برتقسیم ایله دها منقسم اولوب بوحالده اك کوچکدن اك بیوکه طوغری مراتب تدریسیه‌یه خارج و داخل‌وسکزلی

ایلدیکندن ٨٧٩ سنه‌سنده‌مسند جلیل وزارت عظمایی دخی احرازایلمشدر . انجق بووزارت عظما ایکی سنه قدر دوام ایلدکدن صکره پادشاه ایله وزیر اره‌سنده کی لاابالیلکك درجهٔ افراطی بردنبره مدهش برادباره منقلب اولمش ایدی بعض روایته کوره سنان پاشا علیهنده‌کی اغبرار شاهانه‌یه سبب خدمت مخصوصهٔ پادشاهیده‌کی غلمانه کنج صدر اعظمك کوز قویمسی قضیه‌سی ایمش . بو مثللو روایتلرك درجهٔ اهمیتی بزجه معین اولمیوب مأخذمز بولنان ترجمهٔ شقایقده بیان اولندیغنه کوره ذات شاهانه‌نك سنان پاشا حقنده‌کی اغبراری دخی اولکی توجهنه معکوساً متناسب اوله‌جق بر درجهٔ افراطده بولندیغنه حصر نظر دقت ایلمکده یز . وزیر اولدیغی زمان بیله خواجه‌لك شرفندن محرومیتی تجویز اولنمیان سنان پاشایه «خواجه پاشا» عنوانی ویرلمش ایکن وقوع اغبرار شاهانه اوزرینه خواجه‌لك دکل وزارت دخی عهده‌سندن نزع اولنه‌رق حبسه دخی آتلمش ایدی . انجق سنان پاشا زمان اقبالنده علمادن هیچ برکمسه‌یی انجتمدیکی کبی پاره ومال حریصی دخی بو .

والتمشلی عنوانلری ویریلور ایدی که سکزلی نامی صحن ثمانه منسوبیت معناسنه دلالت ایلر وبونلره یالکز صحن دخی دنیلور ایدی . مؤخراً قانونی سلطان سلیمان حضرتلری سلیمانیه مدرسه‌سنی انشا بیوردقلری زمان اشبو مراتب تدریسیه برخیلی تعدیلاته اوغرامشدر . مدرسین افندیلر مراتب تدریسیه‌یی چکد- کدن صکره مخرج ملاسی عنوانی الەرق بوایسه مراتب رسمیهٔ عالیه‌نك مبدئی عد اولنور . بعده موالئ کرام التی صنفه تقسیم اولنورکه الك کوچکندن الك بیوکنه قدر صره‌لری غلطه ملاسی ادرنه ملاسی مکه ملاسی استانبول قاضیسی اناطولی قاضیعسکری وروم ایلی قاضیعسکری یدر . حالبوکه غلطه ملالغی پایه‌سنی حائز اولانلر اسکدار وایوبه و ادرنه پایه‌سنی حائز اولانلر مؤخراً دائرهٔ فتوح عثمانیه‌نك اتساعیله بروسه ومصر وشامه تعیین اولندقلری کبی بالفعل اناطولی وروم ایلی قاضیعسکرلرندن ماعدا بورتبه‌یه نائل اولانلر یواش یواش چوغالمشلردر . هله دها صکره‌لری قضا ونیابت صنوفی دها زیاده آرتمشدرکه صره‌لری کلدکجه ایضاح قلنه‌جقدر .

فاتح حضرتلرینك مکاتب ومدارسی بوصورتله تنظیم وتنسیق ایدرك مراتب ومناصبی دائما ارباب اقتداره توجیه خصوصلرینه الك بیوك اهمیت وبرملری کندی عصر همایونلرنده کی ترقیات معارفه دلالت ایتمکله قالمیوب بالذات کندیلرینك ده معارفدن کافی بربهره‌یه نائلیتلرینك مقتضیات فعلیه‌سندن عد اولنور . مبادئ تحصیلری خصو- صنده کویا تدرس وتعلمه رغبتلری اولمد- یغندن استاد عالیلری کندیسنه عصا

لنمیه‌رق ابدال درجه‌سنده‌کی سماحتیله قلوب انامی جلب ایتمش اولدیغندن اجلهٔ علمابو ذاتك میدانده برسبب صحیح یوق ایکن حبسه التلسی مرحمت شاهانه مقتضیاتنه موافق کوره- میه‌رك اغز برلکی ایله نزد فاتحده شفاعته باشلا- مشلر وطرف پادشاهیدن کوردکلری عدم قبول اوزرینه شفاعتی برطلب قطعی درجه‌سنه وارديروب «خواجه پاشا حبسدن اطلاق اولنمزایسه جمله‌مز کتابلرمزی یاقوب عثمانلی ملکندن طیشاروبه چیقارز» دیمکه قدر وار- مشلر ایدی .

بونك اوزرینه فاتح سنان پاشایی حبسدن چیقاروب علمایه تسلیم ایلدی ایسه‌ده علمانك شدتنه اعتدال کلدکدن صکره سفری حصارك قاضیلغی ایله مدرسلکنی معاً سنان پاشایه ویروب استانبولدن چیقاردی وسنان پاشا ازنیقه واردقده ارقه‌سندن ارادهٔ سنیه ایله طبیبلر یتیشه‌رك «سن مجنون ایمشسك . بالارادهٔ سنیه سنی تداوی ایده‌جکز» دیه بیچاره‌یی زنجیره اوروب برچوق مخالف شربتلر اعطاسیله برابر هرکون طبانلرینه اللیشر دکنك دخی اورمغه باشلایجه مولانا حسام الدین زاده

کوسترمش اولمسی درجه‌لرنده‌کی روایات
مبالغه پرستانه‌نك اهمیت جدیه‌سی
فاتحك فضل عرفاننی دوشوندکجه آزاما-
مق قابل اوله‌مز. علوم عربیه وادبیات
فارسیه‌ده ید طولالری بولنوب تورکیدن
ماعدا فارسی اوله‌رق شعر سویلمکه
اقتدارلری وار ایدی و اشعارنده عونی
مخلصنی آلورلر ایدی. پادشاه اولد-
قلری و بونجه فرائض جهاد وعدالت
سیاسیه ایله مشغول بولندقلری حالده
دخی ذات همایونلرینه مخصوص خوا-
جه‌لری معین اولوب اعلم علمای زماندن
اون ایکی قدر ذوات خواجهٔ پادشاهی
اولمق شرفیله برقات دها تمیز ایلمشلردر.
بوذات شریفلر ابن تمجیدو ملا کورانی
وملا خیرالدین وملا زیرك وخواجه
زاده واحمد بن ولی الدین وخطیب زاده
وحسن صامسونی و سنان پاشا اولوب

بونلردن ماعدا ولی عهد سلطنت شهزاده
بایزید خان ایچون دخی میرم چلبی
وصلاح الدین و ملا عبدالقادر و حمیدی
معلم تعیین بیورلمشلر ایدی. ریاضیوندن
علی قوشجی ذات شاهانه‌نك معیتلرنده
علم هیئتله بالاشتغال اوزون حسن محاربه-
سنه کیتدکلری اثناده مزاحم سفریه اصلا
مانع اولمقسزین تألیف ایتمش بولندیغی
بر «اصول علم هیئت» کتابنه بو
سفرك یادکاری اولمق اوزره «فتحیه»
نامنی ویرمشدر.

پادشاه جهان علوم و معارفه بوقدر
راغب اولدقدن صکره بتون وزرا
و بندکاننك دخی معارف پرستلکده یکدی-
یکریله مسابقه‌لری ضرورت حکمنی
المزمی؟ بناءً علیه مدارسدن یتشمش
علمادن ماعدا وزرا وامرامیانده دخی
ارباب معارف پك چوق اولوب وزیر

حصائل حسنهٔ پادشاهی‌یه بومثللو شدتلرك
مناسب دوشمیه‌جکنی عرض عتبهٔ علیا ایدرك
سنان پاشایی اشکنجه‌دن دخی قورتارمشدر.
بیچاره سنان پاشا مغموماً محزوناً سفری
حصارده واروب ایفای وظیفه‌یه مباشرت
ایلدی. بعده بایزید ثانی حضرتلری تختی
تشریف ایلدکده سنان پاشایی ادرنه‌ده دار
الحدیث مدرسه‌سنه یومی یوزاقچه ایله مأمور
ایدوب بو صورتده تجدده باشلایان براقبال
مشار الیهی نشئه‌لندیرمکله شرح مواقفدن
مباحث جواهره کوزل بر حاشیه تحریرینه

باشلایوب فقط چوجقلغندن بری مبتلا اولد-
یغی اشتباه و مشکل پسندلك مقتضیاتنه بوتا-
لیفده دخی اتباع ایله سید شریف حضرتلر-
ینه اعتراض یوللو برطاقم سؤاللر ایراد ایلد-
یکندن بعض ذواتك «سید شریف حضر-
تلری عظیم الشان وجلیل العنوان کمسنه در اکا
اولان سؤاللرکزی انتخاب ایتمك کرکمکز»
دیه‌ویردکاری نصیحت اوزرینه سید مشار الیه
علیهنده‌کی سؤال وردیاتی طی ایلدی. فاضل
مشار الیهك هدایه‌دن طهارت بحثی اولنه‌دائر
غایت اعلا بر رساله‌سی دخی بو اثناده یازلمشدر.

اعظم محمود پاشا بونلرك سرداری عد اولندقدن صکره سنان پاشا و احمد پاشا ودیکر احمد پاشا ویعقوب پاشا وجزری پاشا وقره‌مانلی محمد پاشا دخی معارفپرستان وزرادن ایدیلر . بونلردن سنان پاشا بالخاصه علوم ریاضیه‌یه نصب نفس اهتمام ایدرك هندسه وحساب مراقیله چلدیرمق درجه‌لرینه وارمشدر . درجهٔ فضل وکمالنه دخی آثار مرغوبه‌سی دلالت ایلر . دیکرلرینك برطاقی ادبادن اولوب برطاقی دخی علمادن ایدیلر . بونلردن ماعدا طریق علمیه وملکیه وعسکریه‌یه منسوب اولمقسزین یالکز ترقیات ادبیه‌لریله شهرت آلمش بولنان اوتوز قدر ادبا و شعرا جیب همایوندن مخصص معاشلریله بالتعیش عهد همایونی کوناکون اثرلریله رونقلندیردقجه رونقلندیررلر ایدی که کرك بونلرك وکرك علوم ظاهره وباطنه‌ده نصاب جلیللری و اثر جمیللری ایله شهرتشعار اولمش بولنان علما ومشایخ کرامك ترجمهٔ احوالی معتادمز وجهله حاشیه‌لر میانده کوستریله جکدر .

* * *

« ٢ — عثمانلی . عهد بایزید ثانی »

(خلاصه) — وفات فاتحدن طولایی ارکان دولتك تلاشی — ینکیچرینك زور بالغی ایله صدر اعظمی اعداملری — شهزاده قورقودك موقتاً اجلاسی — جلوس بایزید خان ثانی — تاریخ تولد وجلوس و وفاتیله مدت عمر و سلطنتلری — شهزاده جم ایله سلطان بایزیدك مجادله‌لری — بروسه‌ده جك تسلطنی — ینکیشهرده مغلوبیتله مصره فراری — بعد الحج اناطولی عاصیلری طرفندن تکرار دعوتله هزیمت قطعیه‌سندن صکره رودوس شوالیه‌لرینه

ترجمهٔ شقایقه علاوه ایدیلان برذیلدن مستبان اولدیغنه کوره ٨٨٨ سنه‌سنده سنان پاشایه کلیبولی بکلکی ویریله‌رك تاریخ وفاتی اولان ٨٩١ سنه‌سنه قدر بو مأموریتدن بشقه اقبال وادباره دائر برقیدی کوریلمامکده‌در . یوم وفاتی صفر آینك یکرمی دردنجی کونی اقشامدن صکره اولدیغی دخی بو ذیلده مصرح ایسه‌ده حاشیهٔ کتابده اشارت اولندیغنه کوره شقایقك اصلنده مشار الیهك وفاتی ادرنه‌ده وقوعه کلدیکی مقید ایمش .

سنان پاشانك طرف فاتحدن کوردیکی روی تکدیره سبب هر نه اولور ایسه اولسون فضیلت وعرفانجه عصرینك بالانشین محفل فضلاسی اولدیغی کبی عصرندن اول وعصرندن صکره دخی بوکبده فاضل وادیب آدم نادر یتیشه بیلور . شعر ایله دخی اشتغالی وار ایسه‌ده نثری نظمنه بالوجوه فائق اولوب فقط مزیتی یالکز حسن اداده دکل سوزنده کی حکمت دقیقه‌ده‌در . کوزل سوز سویلیانلر هرزمان پك چوق بولنور . ندرت ایسه سوزندن حکمت واضحه ونافعه چیقاریله بیله جك آدملرده درکه ایشته سنان پاشا بونادردندر .

دخالتی — شهزاده‌نك محافظه‌سی ضمننده شواليه‌لر ايله سلطان بايزيدك معاهده‌سی — شهزاده جمك وفاتنه قدر اوروپاده امرار ايامی — سلطان بايزيدك مبادیٔ عهد سلطنتلريله شمال جهتنه آقينلری — ونديك جمهوريتيله تجديد مصالحه — كديك احمد پاشانك اعداميله بو مسئله‌نك محاكمه‌سی — قلبه‌يه تشريف شاهانه و بعض قلاعك تعميری — بوسنه و هرسكده جولان — مجار ايله متاركه — كيلی و آقكرمان‌نك فتحلری — بعض دولتلردن و بالخاصه هندستاندن سفرا ورودی — چراكسهٔ مصريه ايله مسئلهٔ حربيه — قرمان اصلاحی — ديكر سفرا و بالخاصه اندلسده‌كی بنی احمردن ايلچی ورودی — اسپانيايه دونغما ارسالی — تكرار قبول وارسال سفرا — مصرلولرك غلبات متابعه‌سی — استانبول و ادرنه‌ده بعض آفتلر — تونسك توسطی اوزرينه مصر ايله مصالحه — مجارستانه آقينلر ايله كاه غالبيت كاه مغلوبيت — لهستان ايله محاربه — روسيه ايله ايلك مناسبت — ونديك ايله محاربه‌نك تجددی — لپانتو ومودون وقورونك فتحلری .

« ايضاح »

اصل مقصودمز بولنان قرون جديده تاريخنك مبدأی استانبولك يد همت فاتح ايله تاريخ فتحی اولديغندن اون بشنجی عصرميلادينك اشبوتاريخ فتحدن صكره‌كی نصفنی ايكنجی جلدمزك ٥٥٥ نومرولی صحيفه‌سنده كوسترلديكی اوزره « برنجی نصف قرن » عد ايدرك اشبو نيم عصر ظرفنده صحايف تاريخی طولديران وقوعاتی دخی اوروپا و آسيا وافريقا

علوم ظاهره‌ده نصل يكتا ايديسه فيوضات باطنه‌ده دخی اويله فريد اولوب شيخ ابن وفايه كماليله محبت ايلرايدی . فضل وعرفانی اصل تزيين ايليان شی اشبو فيوضات معنويه‌سيدركه محبة الله ايله يازمش اولديغی تضرعنامه نام كتاب منظوم ومناقب اوليا نام كتاب منثور ايله اشبو فيوضات باطنه و معنويه‌دن نه‌درجه‌لرده بهره‌دار اولديغی كوسترمشدر . نظمنه مثال اوله‌رق :

مسكنت كيم بولنميه اول
سندن اولمز قبول هيچ عمل
هركه خلق اندن اولميه خشنود
دركه حقدن اولدرر مردود
قلب مؤمن كه عرش رحماندر .
آنی يقمق زياده طغياندر .

بيتلرينی كوسترر لر . نثری ايچون دخی شونلر ايراد اولنيور:

« تضرعات مقدمه‌سندن »

« برمبدعك كه عدم خزانهٔ ابداعكدر!
برموجدسك كه يوقلق وسيلهٔ اختراعكدر!
عقل دور بين افق ذروهٔ كمالنی كوره‌مز .
وهم تيزپر دامن سرادق جلالكه ايره‌مز .

قطعه‌لرینه عائد اوله‌جق برصورتده بعدالتقسیم (اوروپا) سرنامه‌سی آلتنده « ۱ » اشارتیله دول اوروپادن دولت علیه‌یی تقدیم ایله بقیهٔ عهد فاتحی بورایه قدر یازمش ایدك . بوفقره‌مز بقیهٔ مذکوره‌نك ایکنجیسی اولمق اوزره « ۲ » رقمیله اشارت اولنه‌رق حالبوکه بایزید ثانی حضرتلرینك مدت عمر شریفلری اون آلتنجی عصر میلادك اون ایکنجی سنه‌سنه قدر ممتد اولمش بولندیغندن و بز ایسه برنجی نصف قرنی تمام اون بشنجی عصرك نهایتنه یعنی ۱۵۰۰ سنهٔ میلادیه‌سنه قدر یوروته‌جکمزدن بوفصلده بایزید ثانی حضرتلرینك تاریخ عهد همایونلرینی ذکر اولنان ۱۵۰۰ سنهٔ میلادیه‌سنه قدر یوروتوب بقیه‌سنی دخی ایکنجی قرن جدیده تأخیر ایتمکه مجبورز .

ایمدی ککبوزه صحراسنده فاتح ذیشان-نك واصل رحمت‌سرای رحمان اولمسی اوزرینه تواریخ عثمانیه‌ده نشانجی دیو تشهیر ایدیلان صدر اعظم قره‌مانلی محمد پاشا بالطبع غایت مشکل بر موقعه دوشمش ایدی . زیرا قره‌مان والیسی بولنان شهزاده جم سلطانه منسوبیت و عبودیتی بولنوب حالبوکه شهزادهٔ اکبر و ارشد وولی عهد سلطنت اماسیه والیسی بولنان سلطان بایزید حضرتلری اولدقلرندن سلطان جمی اجلاسدن کندیسی ده مأیوس ایدی . بوندن ماعدا وفات پادشاهی شیوع بوله‌جق اولور ایسه امرا و عسکر-جه درلو فسادلر ظهورندن دخی بالطبع خوف ایلیور ایدی .

بویله مشکل زمان و موقعلرده انسانی قورتاره بیله‌جك اولان شی صداقت کامله‌دن عبارت اوله‌جغی درکار ایکن محمد پاشا نثری و سعدالدینك « ککاك »

« نسر طائر خاطر انسانی که هروقت موجودات علوی و سفلی شکار مخلب و منقاردر بر نفس ربوبیتك هواسنده پرآچوب اوچه‌ماز . وطاوس عقل فکرت آدمی که روز و شب فضای ملکوت و صحرای جبروتده جلوه‌سازدر بر قدم الوهیتك ساحه‌سنده سیاحت ایده‌مز .

« برعلیم سك که علمکه غایت یوق . برقدیر سك که قدرتکه نهایت یوق . قدیمسك عقول متقدمین و متأخرین دائرهٔ قدمکه قدم باصه‌مز . حکیمسك حکمای اولین و آخرین حکمت معرفتکدن دم اوره‌ماز . بر معشوقسك که عشقك هواسنده افلاك چرخه گیروب اوینار بر محبوبسك که شوقك دردندن بتون کون آسیاب چرخ ایکلر !

بر قهرمانسك که جلالك سطوتیله هر موجود مقهور . رحمانسك که جمالك تجلاسیله هر ذره مسرور . سمیعسك که سمعکه آلت یوق . بصیرسك که بصرکه آفت یوق . مدبرسك که ارادتکه علت یوق . خالقسك که مخلوقکه نهایت یوق . جوادسك که بخششکه غرض یوق . حی سك که حیاتکه مرض یوق . قیومسك عالم سنکله قائم . فیاضسك جهان

وعالینك « لكلك » لقبیله قید ایلدكلری مصطفی نامنده بر مابینجی‌یی سریعاً اماسیه‌یه شهزاده بایزیدی اخباره كوندردیكی كبی كندی امین آدملرندن دیكر بریسنی ده عجالة قونیه‌یه سلطان جمی ارشاده قوشدیرمش ایدی .

سلطان جمك قونیه‌دن ورودندن اول البته سلطان بایزیدك آماسیه‌دن ورود ایده‌جكی دركار ایكن محمد پاشانك بو فسادی هیچ بر وجهله امید بخش ترتیباتدن اولمامقله برابر بالاخره ملكی خراب ایتمكه قدر مستعد اوله‌جغنی پاشانك دوشونه‌مامسی اكرچه شایان مؤاخذه كوریلور ایسه‌ده جزای سزاسنی ده پك تیز كورمش اولدیغندن اكا دائر بوراده سوزی اوزاتمغه حاجت مس ایتمز . محمد پاشانك بوندن ماعدا تدابیری اكرچه كاملاً ممدوح ایدیسه‌ده انكده بر بیوك فائده‌سی كورلمامشدر . زیرا تدابیر واقعه‌سی وفات پادشاهی‌یی اردو خلقندن وحتی استانبول اهالیسندن بیله مكتوم طوته‌رق ازمیددن اسكداره قدر بر اسكله‌دن استانبوله قایق كیده‌مامسی ایچون بتون سواحلی محافظه آلتنه الدیردیغی كبی استانبولده بولنان عجمی اوغلان افرادینی‌ده فیل چایری نام محلده یاپلمش بر كوپری‌یی تعمیر بهانه‌سیله استانبولدن چیقارتوب پای تختده مستعد فساد و باعث فتنه اوله‌بیله‌جك افراد عسكریه‌دن هیچ كمسه براقامق كبی شیلر ایدیسه‌ده كویا ذات شاهانه استحمام ایچون استانبوله عزیمت بیورز بیورلر ایمش دیه تابوت همایون ركوب پادشاهی‌یه مخصوص قپالی قوچویه قونیله‌رق هر زمانكی تشریف همایونلرده كوریلان اصول وصورت ایله درسعادته سوق

فیضكله دائم . موجودسك مكانسز! دائمسك زمانسز! وهابسك كه كیمك بخششك وارلق . رزاقسك كه خزینه كده یوق یوقلق! وارثسك كه اول دخی سن مالك باقیسك كه باقیسی جمله هالك! كبیرسك كبرك اضافی دكل . صادقسك وعدك خلافی دكل . عالمسك علم قدیمك كلی وجزوی‌یی محیط . لطیفسك لطف عمیمك مركبه وبسیطه بسیط! واحدسك سرادقات لم یزلیده فردانیتله موصوف . احدسك سریر لایزالیده وحدانیتله معروف ..... »

« یعقوب واحمد پاشالر »

بو ایكی ذات شریف دخی خضربك زاده‌لر اولمسیله سنان پاشانك برادرلریدرلر . ایكیسی دخی سنان پاشا كبی علم وعرفان وذكاوت وظرافتله مشهوردرلر .

بونلردن یعقوب پاشانك ایلك اشتهاری بروسه‌ده سلطان مدرسه‌سنده مدرس اولدیغی زماندن باشلایوب بعده مدارس ثماندن برسنده تدریسه مأمور اولمش ایدی . غالبا سنان پاشانك ادباری اوزرینه فاتح حضرتلری برادرلرینی دخی استانبولدن چیقارمغه لزوم كورمش

اولنور ایکن یکیچری طائفه‌سی حقیقت
حالی سزه‌رك پندك اسکله‌سندن جبراً
آلدقلری قایقلر ایله بر قسمی بحراً ودیکر
قسمی دخی براً تابوت پادشاهیدن اول
اسکداره کلدکدن ماعدا قایق ایله کلانلرك
اسکدار اسکله‌سنده ضبط ایتدکلری
آت نقلنه مخصوص معونه‌لره قره‌دن
کلانلر بینوب استانبوله کچمشلر و یهودی
محله‌سندن بدأ ایله یغمایه قویولمشلر ایدی .
محمد پاشا استانبولجه قورقدیغی
فسادك بو صورتده وقوعه کلدیکنی کو-
رنجه ذاتاً فاتح حضرتلرینك سلفکه
والیسی اولدیغی حالده عزیمت همایونلر-
ندن اول استانبوله جلب ایله مدت
غیبوبت شاهانه‌لرنده استانبول محافظه‌سنه
تعیین بیورمش اولدقلری اسحق پاشا ایله
برلکده فساد و یغمایی منعه غیرت ایده‌یم
دیرایکن یکیچری طائفه‌سی محمد پاشانك
اوزرینه‌ده هجوم ایدرك پاره‌پاره ایلدیلر .
بونك اوزرینه وزرا وعلما برمجلس
عقد ایدرك آماسیه‌دن سلطان بایزیدخان
کلنجه‌یه قدر اسحق پاشانك صدراعظم
صفتیله منع فساده غیرت ایتمسنی تنسیبدن
ماعدا سلطان بایزید حضرتلرینك استا-
نبولده اسکی سرایده بولنان اوغلی
سلطان قورقودی موقةً اجلاسنه دخی
قرار ویردیلر که بوقرار اکرچه بعض
اوروپا مورخلرینی تغلیط ایده‌جك برشی
اولدی ایسه‌ده اوزمانه کوره پك اهمیتلی
قرارلردن اولدیغنه شبهه ایدیله‌مز .
چونکه فاتح سلطان محمد حضرتلری
بایزید وجم سلطانلرك اطاعتلرینه رهن
اولمق ایچون قورقود واوغوز خان
نامنده ایکی اوغلنی درسعادتده بولندیر-
مقده اولدقلرندن بودفعه وقوعه کله‌جك
تبدل سلطنتده اشراف وعساکر بایزید

اولملیدرلرکه یعقوب پاشا بروسه قاضیلکی ایله
تکرار اورایه کوندرلمش ایدی . وفرت علمنه
دائر مأخذمزده مدح وثناسی پك زیاده اولوب
مؤلفاتندن اولمق اوزره دخی صدرالشریعه‌نك
وقایه‌یه یازدیغی شرحه حواشی تعلیق ایلدیکی
وشرح مواقفك کنارلرینه دخی برچوق فکر
ومطالعه‌لر یازدیغی روایت اولنمقده‌در .
بونك ده تاریخ وفاتی ۸۹۱ سنه‌سی اولوب
فقط سنهٔ مذکوره ذی‌القعده‌سنك اون اوچنجی
پنجشنبه کونی وفات ایلمش وشیخ ابن وفاز او یه-
سنك آلت طرفنده نجاتی مرحومك مزاری
مقابله‌سنده دفن اولنمشدر .
احمد پاشا ایسه اطول عمره نائل اوله‌رق
«مفتی پاشا» دینه شهرتی جهانی طوتمش برذات
شریفدر بوده مدارس ثماندن برسنه مدرس
نصب اولندیغی زمان هنوز یکرمی یاشنده بر
نوجوان ایمش . فقط قرنداشی سنان پاشا دوچار
غضب پادشاهی اولنجه احمد پاشا دخی مدرسهٔ
مذکوره‌دن عزل اوله‌رق اسکوب شهرینك
هم مدرسلکی هم قاضیلکی عهدهٔ استیهالنه
بالتوجیه استانبولدن چیقارلمشدر . فاتح
حضرتلرینك ارتحالیله بایزید ثانی حضرتلری

ایله جمدن هانکیسنك سلطنتنی ترجیح ایده‌جك ایسه‌لر اوغللرینك سلطنت موقته‌یه انتخابلریله بورجحانی کوسترمش اوله‌جقلری درکار ایدی .

تواریخ عثمانیه ده صراحت لازمه‌یه دسترس اولنه‌مدیغی کبی تواریخ اجنبیه‌ده هیچ‌ده تصریحات بولنه‌میور ایسه‌ده احوال ووقوعاتك مقایسه‌سندن پك‌قوتلی بر صورتده ظن ایلیورزکه سلطان قورقودك موقتاً اجلاسنه لزوم کوسترن شی استانبو-لده محمدپاشادن‌ماعدا سائر بعض‌کسه‌لرك‌ده سلطان جم طرفلیسی اولملرندن نشأت ایتمشدر . حتی محمدپاشانك یکیچریی یدیله اعدامی دخی جم طرفدارلغی میدانه قویمغه باشلامسندن طولایی وقوعه کلمش اوله‌جغی احتماله پك‌قریبدر . انجق اسحق پاشا غایت جسور ووقارلی برآدم‌اولوب یکیچریی تسکینه موفق اولدقدن ماعدا سلطان جم طرفدارلرینك الك بیوکی اولمق طبیعی بولنان محمد پاشا دخی اعدام‌اولندقدن صکره اتفاق آرا سلطان قورقودك موقتاً انتخابی جهتنده کورلدیکندن بودخی وارث مشروع سلطنت اولان سلطان بایزید حضرتلرینك جلوسنی مرتبهٔ تحققه واردیرمش عد ایتدیره‌جك برماده حکمنی آلمشدر .

فاتحك وفاتی ربیع الاولك دردنجی کونی وقوعبولدیغی حالده سلطان قور-قودك موقتاً اجلاسی ایرتسی کون وقوعه کلمش اولمسی بورایه قدر خبرویردیکمز وقوعاتك نه‌قدر تیزکذار ایتمش اولدیغی موازنه‌یه مدار اوله‌جغی کبی بوتیزلك‌دخی اوزمان ارکان سلطنتك نه‌بیوك برتلاشه دوچار اولمش بولندقلرینی مقایسه‌یه خدمت ایدر . تاریخلرمزك ضبط وقوعات ایدیشی بقال دفترینه ذم قیدی صورتنده

سربرآرای تخت سلطنت اولدقلرنده‌ادرنه‌ده اوچ‌شرفه‌لی مدارسنك بریسنی احمدپاشایه توجیه ایلدیکی کبی مؤخراً استانبوله جلب ایدرك تکرار مدارس ثماندن بریسنه تعیین بیور-مش ونهایت او فاضل فریدی رتبهٔ فتوایه ایصال ایله یومی یوز اقچه معاشه مقابل بروسه مفتیسی تعیین ایلمش . بوندن ماعدا بروسه توابعندن بر قریه‌یی دخی کندیسنه احسان بیوردیغندن مفتی احمدپاشا مدت مدیده بروسه‌ده اقامتله جامع کبیرقربنده کوزل بر مدرسه تأسیس و بتون کتابلرینی اورایه وقف ایتمش که حالا مفتی مدرسه‌سی دیمکله معروف ایمش . سن شریفی طقساندن متجاوز اولدیغی حالده ۹۲۷ سنه‌سنده ینه بروسه‌ده وفاتی وقوعه کله‌رك امیرسلطان حضرتلرینك مرقد مبارکی جوارینه دفن اولنمشدر .

سنان و یعقوب واحمدپاشالردن عبارت اوچ مشهور حضر زاده‌لره برده دردنجیسی منضم وملحقدرکه اودخی مفتی احمدپاشانك اوغلی حضربك چلبیدر . جدینك اسمنه وارث اولدیغی کبی علمنه دخی وارث اوله‌رق علم وادبده اقراننه فائق چیقمش . تاسلطان سلیم

وقوعه كلەرك وقوعاتك كرك ازمنهٔ
وقوعندن وكرك صورت وطرز كذرانندن
حكمت تاريخيه نظريله استنباط احكام
ايتمامكده و بو استنباط ايله سرد محاكماته
كيريشمامكده اولدقلرى پك چوق احوالده
جاى تأسف ايسه ده بو وقعه حقيقته وصول
ايچون اوقدر تعميق افكاره لزوم كوستره.
جك وقايعدن دخى عد اولنه مز . زيرا
كدبوزه‌ده فاتحك وفاتيله آماسيه وقونيه‌يه
بيكار سوقى و استحمام ايچون استانبوله
عودت همايون وقوعبوليور مشجه سنه
تدابير اتخاذى وعجمى اوغلانلرك استا.
نبولدن اخراجى ويكيچريلرك براً و بحراً
اسكداره واورادن استانبوله وصولى
و يهودى خانه‌لرندن بدأ ايله يغمايه قويو.
لەرق صدر اعظمى اعدام ايتملرى واسحق
پاشانك تسكين فسادله شهزاده قورقودك
موقتاً اجلاسى كاملاً وكافةً ربيع الاول

آينك دردى و بشى ارەسنده وقوعه كلمش
اولور ايسه بونجه وقوعاتك شوقدرجق
آز برزمانه صيغشمسى قلبلرده كى خلجان
وفكرلرده‌كى هيجانك د ه نه‌درجه‌لره
وارمش اوله‌جغنى البته مرتبهٔ بداهته
چيقارر .

شهزاده قورقودك موقتاً اجلاسى
اوروپا مورخلرى ايچون تغليطى موجب
اولديغى خبرو يرمش ايدك . شوراجقده
بوكيفيتى ده حل ايده‌لم ده وقوعات سائره‌يه
صكره عطف نظر تمييز ايليه‌لم :

. مورخ قانته‌ميرو آنك ايلك تغليطندن
شاشيران سائر بعض اوروپا مورخلرى
فاتح سلطان محمد ايله بايزيد ثانى ارەسنده
بر سلطان قورقود دورى آچه‌رق وبوكا
طقوز آى مدت ويره‌رك نوبت
سلطنتده اوغلك پدره تقدمى كبى بر
غرابتده بولنورلركه سببى اولمق اوزره

خان حضرتلرى زمانه قدر برحيات اولوب
بروسه‌ده قابلوجه مدرسه‌سنده مدرس ايكن
وفات ايلمش . شو بيتلر مشار اليهك اولمق اوزره
خبرو يريليورلر :

كرحجاب اولور ايسه حضرت جانانه تنم
برآوج خاك نه‌دركيم قاله كوزمده بنم
دل يانار شمع كبى سينه طلو نقش ونكار
صانكه فانوس خيال اورتوسيدر پيرهنم

✵ عبدالقادر ✵

عن اصل حميد ولايتى داخلنده كائن
اسپارته نام قصبه‌دن اولان مولا عبدالقادر
مملكتى علماسندن اخذ علم ايلدكدن صكره مولانا
طوسينك خدمتنه واصل اولوب خيالى چلبى
ايله شريك اولديلر . بعده شهرت علميه‌سى آر
تدقجه آرته‌رق طريق تدريسده برخيلى مناصب
قطع ايلدكدن صكره فاتح سلطان محمد حضر.
تلرينه خواجه اولمق شرفنه قدر واصل
اولديلر . حضرت فاتحك بو ذات شريف
حقنده‌كى توجهى پك زياده اولوب فى الواقع
توجه شاهانه‌يه استحقاقنى اثبات ايده‌جك مأثر
ظرافت وفطانتى دخى روايت اولنور . ازجمله
حضرت فاوزون حسن محاربه‌سنه كيتديكى

دخی سلطان بایزیدك وفات فاتحدن صكره مكهٔ مكرمه‌یه كیتدرك طقوز آی صكره عودت ایتمش بولنمسنی كوسترولر اشبو عزیمت مكه حوادثی مورخین شرقیه‌دن جنابی وهزار فن تاریخلرنده دخی مسطور ایسه‌ده ادنا بر دقت حكیمانه ایله معلوم اولوركه انلری تغلیط ایدن شی دخی آماسیه‌دن سلطان بایزید استانبوله كلمك ایچون یوله چیقدقلری زمان هدف حركتلر ینی ستر مقصدیله « مكه‌یه كیدیلیور » حوادثنی میدانه چیقارمش اولملری قضیه‌سیدر . یوقسه عثمانلولغه مناسبتلری نشری وسائره درجه‌سنده بولنمیان بو ایكی مورخدن ماعدا اصل عثمانلو مورخلرینك كافه‌سی اشبو عزیمت مكه مسئله‌سنی قاله بیله آلمیه‌رق ولی عهد سلطنتك آماسیه‌دن طوغریجه استانبوله توجه ایلدكلرینی یازیورلر . « طقوز آی » ماده‌سنه كلنجه بو دخی مطلقا سلطان بایزیدك آماسیه‌دن استانبوله طقوز كون ظرفنده كلمش بولنمسندن نشأت ایلمش بر غلطدر . زیرا نشری وخواجه سعدالدین و ادریس وعالی وصولاق زاده و لطفی كبی مورخلر وبالخاصه اوزمان استانبولده بولنه‌رق تشریف بایزید خانی رأی‌العین كوروب یازمش بولنان نشری بایزید خانك تمام طقوز كونده استانبوله وصولنی تصریحاً قید ایتمكده‌درلر . بوندن ماعدا مورخینك صورت توریخلریله كیدیشلره وكلیشلره تعیین ایلدكلری مدتلر مقایسه ایدلدیكی زمان دخی حقیقت حال میدانه چیقار . زیرا كلمك و یاخود لكلك مصطبفی ككبوزه‌دن ربیع‌الاولك دردنجی كونی یوله چیقارلدقده تمام سكزنجی كون آماسیه‌یه واصل اولوب درت كون

زمان مولانا عبدالقادری دخی برابر كوتوروب قونیه‌یه واردقده قونیه علماسی ذات شاهانه‌یی استقباله چیقملریله بنیه‌سی نحیف ورنكی صولغون اولان عبدالقادر قرمان علماسنك هر برینی سرخ وسمین كورنجه دوچار حیرت اولدیغنه حضرت فاتح دقت ایدرك « باق بو بودیارك علماسی نصل تومند قرمزی یوزلی صحت وعافیتلی بركمال ادملردر . سن ایسه بكزسز لاغر بر آدمسك » طرزنده بر لطیفه بیورملری ینی متعاقب عبدالقادر خواجه سعدی شیرازینك شو :

آن شنیدی كه لاغر دانا
كفت روزی باابله فربه
اسب تازی اكر ضعیف بود
همچنان از طویلهٔ خربه

قطعه‌سیله جواب ویروب طرف فاتحدن نائل تحسین وآفرین اولمشدر .

آنجق بو ذات علم وعرفانته غایت مغرور اولوب علمادن سائر امثالی حقنده كورلدیكی وجهله فاتح حضرتلرینك بو یولده‌كی غروری لرینی یاتلدیكنی ده بیلورایكن بنه صره‌سی دوشدكجه « علامهٔ تفتازانی وسید شریف جرجانی بنم

صکره دخی ولی عهد استانبوله متوجهاً آماسیه‌دن یوله چیقمش و معیتنده درت بیك سواری اولدیغی حالده آماسیه‌دن استانبوله طقوز کونده واصل اوله‌رق ایرتسی کون نعش فاتح بعد التدفین جلوس همایونلری وقوعبولمش اولدیغی مورخلر تصریح قطعی ایله یازارلرکه استانبوله ورودلریله تاریخ جلوسلری ۲۱ ربیع الاول ۸۸٤ اولمسنه تماسیله متناسبدر.

بز ینه صدده رجوع ایدهلم:

استانبولجه شهزاده قورقودك موقتاً اجلاسی واسحق پاشانك همت ومهابتی یکیچری فسادینی تماميله تسکین ایلدیکندن هرکس آماسیه‌دن پادشاه نوجاهك ورودینه منتظر اوله‌طورسونلر صدر مقتول محمد پاشانك قونیه‌یه اعزام ایلدیکی آدم نصلسه آناطولی بکلربکیسی سنان پاشانك النه دوشه‌رك بویله فاتحك وقوع وفاتی اوزرینه کیزلیجه وسریعاً قونیه‌یه کوندریلان بر مأمورك البته شهزاده جمی افساده کیده‌جکی اکلاشلمش وسنان پاشا ایسه شهزاده بایزیدك همشیره‌سیله مزدوج اولمقدن طولایی شرف صهریته مظهر بندکاندن بولنمش اولدیقلرندن مأمور مرقومی همان قتل ایله قونیه‌یه بدل آخرته کوندرمش ایدی.

بایزید خان حضرتلری ایسه کوکلك مصطفانك کتوردیکی خبر اوزرینه همان سر سعادتلرنده سیاه صاریق ودوش همایونلرنده سیاه لباس ایله اظهار ماتم ایدرك درت کون ظرفنده تهیات سفریه‌سنی بعدالاتمام یوله چیقدیلر. اسکداره کلدکلری زمان بتون استانبول خلقی قایقلره راکباً اسکدار ایله استانبول ارهسنده‌کی دکزی اویله برصورتده طولدیرمشلر ایدی که کورکلر بربرینه

زمانمده صاغ اولسه‌لر ایدی هر بریسی آتمك اوکی صره غاشیه دارلق ایدرلر ایدی» دیدیکندن نهایت جناب فاتح بومغروره‌دخی حدینی بیلدیرمك ایچون زمانك محقق اعلم وافضلی اولان خواجه زاده ایله مباحثهٔ علمیه‌یه کیریشملرینی امر ایتمش وخواجه زاده‌مباحثه‌ده غلبه ایله عبدالقادرك حدینی تعیین ایلمشدر.

برکون حضرت فاتح مصاحبه ایچون عبدالقادری دعوت ایلدکده فاضل مشارالیه انحراف مزاجندن طولایی اعتذار ایدوب حضوره کیده‌مامش ایدی. وزیر اعظم محمود پاشا ذاتاً مولانا عبدالقادری چکه‌مامکده بولنمسیله کندیسنی نظر پادشاهیدن دوشورمك ایچون بو اعتذاری وسیله اتخاذ ایلدی. عبدالقادرك نزدینه طرفادن بعض ذواتی ارسال ایدرك هوانك لطافتندن بحث ایله فلانجه بغچه‌یه کیدیلور ایسه تفریح خاطری موجب اوله‌جغنی اقناع ایلدیلر. عبدالقادر دخی بونلرك سوزینه اویه‌رق ترتیب ایدیلان باغچه‌یه کیتدی ایسه ده سرایده محمود پاشا «خسته‌یم دیه‌شوکتلو افندیمزك دعوتنه اجابت ایتمیان خواجه

چار پدقـلرندن کورك چکمەسی عادتا کو-
چلشمش ایدی . ذات شاهانەنك ماتم
حالنده اولدیغی کورنجه ارکان سلطنت
دخی ماتمپوش اولەرق سرای همایونه
نقـل ایچون قایقلره بنـدیلر . جلوس
فاتح اثناسنده ینکیچرینك ایلك دفعه اولمق
اوزره ارتکاب ایلدیکی جلوس عطیەسی
عارسزلغی دها دکز اوزرنده حضور
بایزیده عرض اولنـدقـده عسکرك بو
استدعاسی اسعاف اولنمغله بعدما بو عارسزلق
برعادت حکمنی آلدی . تا عبدالحمید اول
حضرتلرینك جلوسنه قدر هرجلوسده
مقداری آرته آرته دوام ایلدیکه مورخ
هامر اشبو جلوس عطیەلرینك مقـدا-
ری وقتیله روما ایمپراطورلرینـك حین
جلوسلرنده عسکره ویردکلری عطیهٔ کلیه
درجەسـنه وارەمدیغنی درمیـان ایدر
ایسـەده وارمش اولدیغی مقدار قدرت

مالیهٔ دولت علیه ایله متناسب دوشەمیە-
جك درجەلرده اولدیغی ایلروده زمانلری
وصرەلری کلدکجه کوریلەجکدر .

ینکیچرینك بو جلوسده کوستردیکی
عارسزلق یالکز جلوس بخششی ایچون
اولمغـلەده قالمدی . ینـه دکز اوزرنده
ایکن حمزه بك زاده مصطفی پاشانك
استانبوله ادخال ایدلمیـوب اناطولی یه
اعادەسنی ذات شاهانەدن بالاستدعا قبول
ایتدیردکلری کبی سرای همایونه کیررلر
ایکن سـلام طورمش بولنـان ینکیچریلر
« عرضحالمز وار ! » دیه یرده عرضحال
تقـدیم ایتدیلرکه بونده ایچـلرندن بعض
اوباشلرك جسـارت ایتمش اولـدقلری
یغمـادن و صدر اعظمـك قتلی امرنده
مرتکب اولدقلری جنایتدن طولایی عذر
دیلەمکده ایدیلر . حال و وقتك اهمیت
فوق العادەسی حسبیله عسکرك بو استدعا-

حضرتلری ادبادن ظرفادن برچوق احبابی
ایله فلانجه بغچەیه کیتمشلردر » سوزینی سمع
همایونه ایصال ایلدی . جناب فاتح آدملرکو-
ندروب تحقیق ایتدیردکده محمود پاشانك سو-
زی طوغری اولدیغنی کورمکله بالطبع متأثر
اولەرق عبدالقادری خواجەلکدن عزل ایتدی

کندی صایغیسزلغی ایله اقبالندن محروم
اولان بیچاره عبدالقادر مغموماً مأیوساً وطن
اصلیسنه چکلدی ایسەده بو ادبار بیچارەنك
جاننه کار ایدرك نهایت سبب هلاکی اولدی .
نه تاریخ وفاتنه ونه دە مؤلفاتنه دائر مأخذ

مزدە صراحت کورەمدك .

❊ علاءالدین فناری ❊

مشهور شمس الدین فناری حضرتلرینك
اوغلی یوسفك اوغلی مولانا علاءالدین علی
بو طرفلر علماسندن اخذ علوم ایلدکدن صکره
ازمنهٔ سالفەده بعض علمانك اکمال تحصیل
ایچون ایران کبی مصر کبی ممالك بعیدەیه کیتملرینه
امتثالا عجمستان طرفلرینه کیدرك برمدت
خراسان ولایتنك پای تختی اولان هرات شهرنده
و برمدت دخی سمرقند و بخاراده مشاهیر علمادن
تدرس ایلدی . نهایت او طرفلر معارفنه دخی

لری دخی قبول اولندی . ذاتاً بایزید
خان حضرتلری مصطفی پاشانك استنا.
نبوله قبول ایدلمامسی اسحق پاشا طر.
فندن عسکره توصیه اولندیغنی بیلیورلر
ایدی. زیرا مصطفی پاشا نزد بایزیدده
غایت مؤتمن برآدم اولوب اسحق پاشا
ایسه مسند صدارته آرزوکش و اقباله
حریص اولدیغندن اکر مصطفی پاشاده
استانبوله کیره‌جك اولور ایسه جلوس
بخششی و ترقی کبی کندی طرفندن
عرض اولنه جق عواطف شاهانه‌یه
مانع اوله‌جغنی عسکره بیلدیرمش وهمان
اسکداره اعاده‌سنی استرحام ایتملری
ایچون اك زیاده اغزی چلیکلی اولا.
نلری تشویقده بولنمش ایدی .

مورخ هامر بایزید ثانی حضر.
تلرینك بو استدعاره حواله سمع اسعاف
بیورمش اولملرینی ضعفه حمل ایتمکده
ایسه‌ده بوحمل حق بایزیدده پك نابجا
بر اسنا دکلیدر؟ فترت حالنده بولنان
بر پای تختده فتنه‌سز فسادسز اعلان
سلطنت ایچون حملك بودرجه‌لر نه قدر
احتیاج صحیح واردر .

پادشاه نوجاهك نعش پدره کوستر.
دیکی حرمت حقیقیه او پدرك ولد
اصلحی اولدقلرینی اثبات ایلر . زیرا
تابوت پدره بالذات دوش تعظیم وتکریم
و برەرك وزرا ایله برابر تامدفن مخصو.
صنه قدر کوتورمشلردر . بومدفن ایسه
جاب فاتحك انشا کرده‌لری اولان جامع
شریفك محرابی مقابلنده کی تربهٔ عالی
اولوب نیجه تکبیرلر تهلیلر ایله دفن میت
رسمی اجراسندن صکره روح پدری شاد
ایتمك ایچون بتون فقرایه کلی عطایا
احسان بیورمشلردر .

بایزید خان ثانی حضرتلری ۸۵۱

وقوفی حسبیله ممالك شرقیه‌ده امثالی نادر بر
فاضل کسیله‌رك تدریسه دخی باشلادی .

ملا کورانی حضرتلری فناری زاده‌لرك
کافه‌سی علم و عرفان و حسن اخلاق ایله مشتهر
اولدقلرندن بحث ایله علاء الدین فناری‌نك ترك
وطن ایدرك ایران طرفلرینه چکلمسی عثما.
نلیلق شانیجه عادتا موجب تأسف اوله جغنی
فاتح حضرتلرینه عرض ایلمشلر ایدی . دیکر
جهتده بو مطالعه ملا فناری‌یه دخی کله‌رك
آرزوی وطن اول فاضلك قلبنی استیلا ایتمکله
ممالك عثمانیه‌یه عودت ایلدکده طرف فاتحدن
یومی اللتمش اقچه ایله بروسه‌ده مناستر مدرسه
سنه تعیین اولنوب بعده بروسه قاضیلغی دخی
عهده‌سنه توجیه بیورلدی . نهایت علاء الدین
فناری حضرتلری قاضیعسکرلکه قدر یول
بولوب اون ییل قدر اجرای احکام شرعیه
دن صکره معزول اولدی ایسه‌ده کندیسنه
یومی اللی اقچه معاشدن ماعدا ایلده اون بیك اقچه
دخی بشقه‌جه بر عطیه تعیین بیوریله‌رق بیوك او
غلنه اللی و کوچك اوغلنه قرق اقچه معاش و
بونلرك ایکیسنه ویردن اینه کول قاضیلغی احسان
بیورلدی که مولانا علاء الدین ایچون بو احسان

سنهٔ هجریه‌سنده بالتولد ٨٨٦ سنه‌سنده جالس اورنك سلطنت اولمریله حین جلوسلرنده اوتوز بش یاشنده تجربه‌کار برحکمدار عالی وقار ایدیلر. اوتوز ایکی سنه دخی ایفای سلطنتله ٩١٨ سنهٔ هجریه‌سنده عازم گلشنسرای رحمت اولمشلردرکه مدت عمرلری التمش یدی‌ییله وارمشدر. شهزاده جم ایسه حین جلوس بایزیدخانیده انجق یکرمی بریاشنی اکمال ایتمشلر ایدی.

بو ذاتك مادیٔ ومعنوی نه کوزل برتربیه المش اولدقلری بوندن اول قرەمان مسئله‌سنده جزئیجه اخطار قلندیغی کبی بودفعه دخی تکرار ایدرزکه جناب فاتحك معارفه اولان رغبت فوق العاده‌لری حسبیله شهزاده جم حضرتلری دخی برادرلری بایزید خان حضرتلری کبی علوم شتایه واقف وبهرهٔ شعر وادبله متعارف برذات اولدقلرندن ماعدا ریاضت بدنیه‌یی او درجه‌ده ایلرویه کوتورمشلر ایدی که هیچ کمسه‌نك یرندن قالدیرمغه مقتدر اوله مدیغی آغر کورزلری طوپ اوینارکبی النده اویناتور ایدی. وااسفاکه عیش ونوشه ذوق وصفایه انهماکلری ابتلا درجه‌سنده اولوب اطرافنده بولنان یکرمی اوتوز قدر مداهنین شعرا دخی کندیسنی لاینقطع بوسفاهته تشویق وترغیب ایلمکده ایدیلر.

بوحالده بولنان برپرنسك غیرت سلطنتده یك ده ایلرویه وارمامسی، وباخصوص کندیسندن اون اون بش یاش بیوك براکبروارشد قرنداش وارایکن هیچ‌ده میدانه آتلمامسی لازم کلور ایکن هیچ شبهه ایده‌میزکه فاتح حضرتلرینك تأییداً ابقا ایتمش اولدقلری حکم قانون اقتضاسنجه حیاتلرندن امیدوار اولمدقلری ایچون

برقاچ قاضیعسکرلکه دکه‌جکی آشکاردر.

حضرت فاتحك وفاتیله سلطان بایزید ثانی حضرتلری پاشاداولدقده علاءالدین فناری حضرتلرینی روم ایلی قاضیعسکری نصب ایلمدکارندن سکز ییل قدرده بومأموریتده بولندقدن صکره یتمش اقچه کونده‌لك وینه اون بیك اقچه ییللق ایله تقاعدی اجرا بیورلدی که بوندن صکره فاضل مشارالیه بروسه جوارنده کشیش طاغی اتکارنده کوزل برصیفیه تدارك ایدرك سنه‌نك اوچ فصلنی اوراده ویالکز موسم شتایی بروسه‌ده امرار ایلرایدی. حتی براره‌لق قیشن دخی شهره ایتمامسیله احبابی حکمتنی سؤال ایلدکلرنده «شهرده بعض حشرات خلق ایله حشر اولمقدن ایسه برقاچ کون تنزه‌مکه تحمل مرجحدر» یوللو جواب ویرمشلر.

مولانای مشارالیه غایت چالشقان برآدم اولوب جمعه وصالی کونلرندن ماعدا طالبانه منتظماً درس ویررایمش. کیجه‌لر عادتا صرتی یتاق کورمیوب مطالعه حالنده او یقوپك زیاده غلبه ایدنجه اوکنده کتابلری آچیق اولدیغی حالده دیواره طیانوب برآز اویورواویاندیغی

يا اقبال يا ادبار ديه ميدانه آتلمشلردر.

واقعا خواجه سعدالدين «بعض كوته بينلر جام جمدن مراده ارمك ايچون ربقهٔ اطاعت پادشاهيدن باش چكديلر وتخت نشين ملك قرهمان اولان جم سلطانك مزرع قلبنده حب جاه اكديلر» يوللو مقدماتله شهزاده جمى كندى طرفدارلرينك اغفال ايتمش اولدقلرينى كوسترر ودها شهزاده قورقودك موقتاً اجلاسنه لزوم كورلمسى دخى استانبولده بيله جم طرفدارلرى بولنديغنى اثبات ايلر ايسهده شهزاده جم اكر بقاى حياتندن امين بولنسه شو يولدهكى اغفالاته قاپلميهجغى احتماله البته تقرب ايدر ايدى. اما يكرمى برياشنده بر شهزادهٔ فطين و قهرمان طوغريدن طوغرىيه عرض اطاعت ايدهجك اولسه البته ازاله ايديلهجكنى كوروب طورر ايسه هيچ برطرفدن تشويق كورمديكى حالده دخى مطلقا جاننك سلامتنى دوشونور. نصلكه وقوعاتك ايلروسى دخى بونى كوسترهجكدر. شويله كه:

فاتحك وفاتى هرطرفه شايع اولديغى صرهده قونيهده سرايت ايدر ايتمز شهزاده جم كدوك نصوح نام باش سلحدارينك قوماندهسيله معيتنده بولنان افرادك كافهسنى همان بروسه اوزرينه طوغرى سوق ايلدى كه استانبولده نائل سلطنت اولمق احتمالك خارجنده اولديغنى بيليور ايديسهده هيچ اولمز ايسه پاى تخت قديم اولان بروسهيى ضبط ايله اوراده اجراى سلطنت اميدنده ايدى. بوخبر بايزيد خان حضرتلرينه واصل اولور اولمز آياس پاشا قوماندهسيله ايكى بيك نفر يكيچرى عسكرينى همان بروسه اوزرينه صالديرديلر. آياس ايله

زمان كوزينه كتابلرى اوزرنده بولنورايمش. علوم شرعيهدهكى تعمقندن و علوم باطنهدهكى تفيضندن ماعدا علوم رياضيهده دخى بهرهسى مبالغات ايله وصف ايدلمكده اولوب انجق مطالعه ايله كثرت اشتغالندن تأليفاته زمان بولهميهرق آثارى يالكز علم نحودن كافيهيى و علم حسابدن قسم تجنيسى شرحه منحصر قالمش.

اكثر اوقاتى سكوت ايله كچديكى حالده بعض كره پك لطيف نادرهلر سويلديكى كبى پادشاهلر حضورنده دخى لطائف غير مسموعه ايراديله شكرين كفتارينه سامعينى حيران ايلر ايمش.

اواخر عمرنده احباسنه شو عالمده يالكز اوچ املى قالديغنى بيان ايدوب بونلرك برنجيسى اولاد و عيالندن هيچ بريسى كنديسندن اول وفات ايتمامسى و ايكنجيسى حين وفاتنده اوزون اوزادىيه خستهيا تمامسى و اوچنجيسى ايمانله كيتمسى قضيهلرندن عبارت ايمش كه فى الواقع ٩٠٣ سنهسنده وفاتى وقوعه كلديكى زمان عائلهسندن هيچ بركيمسه هنوز وفات ايتماممش اولديغى كبى اوكلهنمازينه آبدست ايچون قيام

نصوحك بروسه‌یه ورودلری عادتا بر زمانه مصادف اولوب آیاس پاشا قاپلوجه‌لر طرفنه اردو قوردیغی حالده نصوح دخی ییلدیرم بایزید خانك تربه وجامعی اطرافنه عسکرینی جمع ایلمش ایدی .

بروسه اهالیسی بو ایش وقتیله ییلدیرم بایزید شهزادکانك تاج وتخت مجادله‌سنه بکزه‌دیکنی حکم ایدرك ایکی شهزاده قوزلرینی پای ایدنجه‌یه قدر بروسه حصارنده متحصن قالمق مجبوریتنی حس ایلدیلر . زیرا هانکی طرفك عسکری شهره کیره‌جك اولسه بر یغمایه دوچار اولمق ذاتاً محقق اولدیغی کبی اخیراً یکیچریلرك استانبولی یغما ایتملری دخی بونی تأیید ایلمش ایدی .

کرك آیاس پاشا وکرك کدوك نصوح قلعه‌یه کندیلرینی قبول ایچون بروسه اهالیسنی ایچه صیقشدیردیلر ایسه‌ده علما واعیان مملکت کیم پادشاه اوله‌جغی تحقق ایتمدکدن و پادشاه بالذات کلمدکدن صکره هیچ برطرفه تسلیم اولمیه‌جقلرینی قطعیاً بیلدیردیلر . زیرا حصار درونده بر خزینه و آنك ایچنده دخی کایتلی اموال واشیای نفیسه بولنوب هانکی طرفك عسکری کیرسه بونلری یغما ایده‌جکی درکار ایدی .

ذاتاً ایشی اوزاتمغه‌ده محل قالمدی . آیاس پاشا ایله نصوح حصار دیبنده بوغاز بوغازه برجنکه طوتیشه‌رق نصوح معیتنده‌کی قره‌مان عسکری مقدارجه اکثر اولمغله غالبیت اوطرفده قالدی . یکیچریلرك برخیلیسی قاچوب برچوغی مقتول و برمقداری‌ده اسیر دوشدیلر که بالذات آیاس پاشا دخی اسرا میانده ایدی . شوغالبیتك اوچنجی کونی شهزاده جم دخی بروسه‌یه واصل اولدیغندن اهالی قپولری

ایلدکده خسته لنه‌رك ایکندی اوزری وفات ایلدیکی جهتله بوتمنیسی دخی حصوله کلمش . انشاالله ثالث تمنیاتی دخی حاصل اولمشدر .

« حسن چلبی فناری »

علاء الدین فناری حضرتلرینك عم زاده‌سی اولان مولانا حسن چلبی ابن محمدشاه غایت عالم ومتعبد برذات اولوب اوائل اشتهارنده دکل کا- اشتهار ایله مناصب عالیه‌یه نائل اولدیغی زمانلرده بیله هپ فقرا ودرویشان ایله اختلاط ایدر وانلره دها زیاده بکزمك ایچون یکی وسوسلی البسه کیمکدن احتراز ایله عبادن فقیرانه ودرویشانه البسه‌یی ترجیح ایدر ایمش . بوذات شریفك قناعتکارلغی وزهد وتقواسی بر درجه‌ده ایمش که ادرنه‌ده حلبی مدرسه‌سنده مدرسلك کبی یومی اللی اقچه‌دن زیاده معاشه نائل اوله‌رق بومعاش ایله سائر امثالی عادتا دبدبه‌لیجه پاشامقده ایکن حسن چلبی حیوانه بیله بنمیوب پیاده کزر ایمش . مدت عمرنده هیچ یکی روبا کیمامك وهیچ آته بنمامك ایله مشهوردر .

تلویح نام کتابه یازدیغی برحاشیه‌یی عنوان جلیل پادشاهی ایله معنون ایتمکدن حیا ایدرك

آچوب کاملا شهزاده‌یه بیعت ایلدیلر ٠ جامعلرده خطبه مشار الیهك نامنه اوقوندیغی کبی درحال انك طغراسیله بروسه ضربخانه‌سنده اقچه دخی ضرب اولنه‌رق یالکز فقرایه دکل اغنیایه دخی توزیع اولندی‌که بو صورت سلطنتك تأییدینه مدار عد اولندی ٠ فقط نه فائده‌که بو سلطنت جدیده پك زیاده سریع الزوال اولدی ٠ زیرا اون سکزنجی کونی سلطان بایزیدك بروسه‌یه یورومکده بولندیغی خبری ورود ایدنجه قونیه‌دن کلان برشهزاده‌نك ایام سلطنتی نذر مولانا کبی اون سکز کونه منحصر قاله‌جغی نزد شهزاده‌ده‌کی ظرافت پروران شعرا نزدنده کون کبی تحقق ایلدی ٠

اسحق پاشایی وزیر اعظم نصب ایتمش بولنان سلطان بایزید بتون بتون اردوسیله اسکداره کچه‌رك بروسه اوزرینه یوردیکی زمان شهزاده جم بیوك برادرینه مقاومت ایده‌جك قوتی اولمدیغنی اکلامقله بر هیئت سفارتی استقباله کوندروب روم ایلی طرفی بایزیده و آناطولی جهتی کندیسنده قالمق اوزره عقد مصالحه‌یه ذات شاهانه‌یی ارضایه چالشدی وملا آیاس وشکرالله زاده احمد چلبیدن عبارت بولنان اشبو هیئت سفارتده چلبی سلطان محمد اول حضرتلرینك کریمه‌لری اولوب حضرت فاتحك خاله‌سی وسلطان بایزید وجك بیوك خاله‌سی اولان سلطان سلچوق خاتون دخی داخل اولمسیله مشار الیهانك نفوذندن تشبثات واقعه‌ده موفقیت امید اولندی ایسه‌ده بو امیدلر بوشه چیقدی ٠

ایلچی‌یه زوال اولمیه‌جغی ذاتاً نزد عثمانیانده قانون لایتغیر حکمنده بولندیغی کبی شهزاده جم طرفندن کلان هیئت

شهزاده سلطان بایزید عنوانته نسبت ایتمش اولمسی نصلسه فاتح حضرتلری برنظر ناخشنودی ایله تلقی بیورمشلر و بناء علیه فاضل مشار الیهدن دلکیر اولمشلر ایدی ٠ برآره‌لق حسن چلبی مغنی اللبیب نام کتابی علمای مصردن تدرس آرزوسنه دوشوب بو مقصده وصول ایچون مصره عزیمتنه طرف شاهانه‌دن مساعده استحصالنی عم زاده‌سی مولانا علاء الدیندن التماس ایتمکله او دخی کیفیتی جناب فاتحه عرض ایلدکده ذات شاهانه دلکیرلکی اثرینی میدانه قویدیلرو « علوم شافیهٔ وافیه‌یی حاوی اولان مختصرات کافیه وار ایکن مغنی اللبیبی تلمذ ایچون مشاق ومتاعب اسفاره اختیار ایلمك طور عقلدن خارجدر ٠ بو مقوله علت علت صرف اولمز وار ایسه اول مرائینك دماغی مختل اولمشدر » دیمشلرسه‌ده ینه مساعده بیورمشلر ایدی ٠ حسن چلبی مصره واروب مغنی اللبیبی کندی خطیله یازدقدن صکره بو کتابی تدریسه مقتدر مغربی بر فاضله انتساب ایله اجازت الدقدن ودیکر فضلادن ده صحیح بخاری‌یی اوقویوب حدیث روایتنه مأذون اولدقدن صکره زیارت کعبه ایله بالتشرف استانبوله عودتنده یازدیغی مغنی اللبیبی ذات

سفارت آفت زوالدن بالکلیه مصون اوله‌جق درجه‌لرده معتبر بولنمق حسبیله حضرت بایزید ثانی بونلری اعزاز واکرامده درجهٔ مبالغه‌یه قدر واردی ایسه‌ده سلجوق خاتون حضرتلرینك ایکی برادر اره‌سنی تألیف ایچون سویلدیکی سوزلره «لا ارحام بین‌الملوك» فحواسیله جواب ویره‌رك بروسه اوزرینه طوغری یورومکدن کیرو طورمدیلر . بایزید ثانی حضرتلری اوجه جمك باش مابینجلکی خدمتنده بولنان آشتین اوغلی یعقوب بکه ال التندن خبر کوندروب اکر شهزاده‌یی عسکریله برابر یکی شهر اووه‌سنه چیقاررو اوراده کندی اردوسنك پیشکاهنه کتورر ایسه اناطولی بکلر بکیلکی و یلده یوز بیك اقچه ایراد کتورر قریه‌لر مالکانه‌سی کندیسنه توجیه اولنه‌جغنی وعد ایتمش ایدی .

کوندردیکی ایلچیلردن الدیغی جواب یأس اوزرینه شهزاده جم قره‌مانه قدر رجعتله اوراده اجرای سلطنت ایتمکی قورمش ایدیسه‌ده آشتین اوغلی نصلسه شهزاده‌یی بو قراردن جایدیروب سلطان بایزیده مقاومت ایتمسی ایچون تشجیع و تحریض ایلمش ایدی . جم ایسه باش مابینجیسنه قانمقدن دها زیاده برخطا اولمق اوزره معیتنده‌کی عسکری ایکی‌یه بالتقسیم برنجی فرقه‌یی کدوك نصوح قومانده‌سیله ازنیق اوزرینه سوق ایلدی وایکنجی فرقه‌یی کندی قومانده‌سنه اله‌رق یکیشهر اووه‌سنه چکلدی . سلطان بایزیدك زمان فاتحده مغنیسا والیسی تعیین ایدلمش بولنان بیوك اوغلی عبدالله بك دخی معیتی عسکری ایله نزد پادشاهی‌یه کلمك اوزره یوله چیقمش بولندیغندن آیاس پاشانك کدوك نصوحه

شاهانه‌یه عرض ایدنجه حضرت فاتح بو کتابك دقایقندن اول یرجه‌ده محظوظ اولدی که فاضل مشار الیه حقنده‌کی اغبراری کلیاً ازاله ایدرك ازنیق مدرسه‌سنی و متعاقباً مدارس ثماندن بریسنی حسن چلبی‌یه توجیه ایلدی .

قاضی زاده دیه مشهور اولان مولانا قاسم ایله حسن چلبینك دوستلقلری مشهور آفاق اولوب برکون بریسی و دیکر کون دیکری احدهمانك زیارتندن اصلا فارغ اولمامشلردر .

سلطان بایزید خان حضرتلری زماننده حسن چلبی یومی سکسان اقچه علوفه ایله متقا-

---

عد اوله‌رق بروسه‌یه چکلمش و وفاتنه قدر اوراده قالمشدر . تلویح حاشیه‌سندن بشقه شرح مواقفه دخی حاشیه یازوب بو کتابلرینی عصرك علماسی حرزجان ایتمشلردر . تاریخ وفاتی محقق اولمیوب ترجمهٔ شقایقك کنارنده کوریلان برحاشیه‌ده ٨٦٠ سنه‌سنده وفات ایلدیکی مندرج ایسه‌ده بایزید ثانی حضرتلری زماننه قدر برحیات بولنمسنه کوره بو قیدك یاکاشلغی درکاردر . ینه بو حاشیه‌یه نظراً مزاری زینی زاویه‌سنده حضرشاه زاده درویش محمد مرقدینك یاننده اولوب مؤلفاتی

بوزولدیغی اثناده اوده بروسه جوارینه
کلمش بولنمسیله کندینیده برصدمه‌یه دوچار
ایتمامك ایچون بالیکسره تحویل حرکت
ایتمش و بعده کاپیولیدن چوب استانبوله
واورادن تکرار اسکداره کلمك صورتیله
نزد شاهانه‌یه واصل اولمش ایدی .

ایمدی اناطولی بکلربکی سنان پاشا
برمقدار پیشدار عسکری ایله ازنیق
اوزرینه یورو ینجه کدوك نصوح‌ازواد
بوغازلرینه طوغری چکیله‌رك اورارده
شدتلی برمحاربه‌یه طوتیشلدی . فقط‌بودفعه
مغلوبیت نصوحده قالمغله پراکنده
پریشان بر خلجان تام ایله یکیشهره
قدر فرار ایلدی‌که نصوحك شو بوزغو-
نلغی اوراده‌کی شهزاده جم فرقه‌سنك ده
جرأتنی کسر ایتمش ایدی .

بو صرده مقدما فاتحك اوترانتو بی
فتح ایچون ایتالیایه کوندرمش اولدیغی
کدك احمد پاشا استانبوله کله‌رك حضرت
فاتحك وفاتنی وسلطان بایزید ثانینك
اناطولی‌یه مرورینی خبر المسیله نزد
شاهانه‌یه کلمش ایدی . بایزید حضرتلر-
ینك شهزاده‌لکلری اثناسنده بر قاچ
ماده‌دن طولایی کدك احمد پاشایه قیر-
غینلغی وار ایدیسه‌ده قریم وکفه‌نك
دخی فاتحی اولان بویله جسور ومجرب
بر ذاتك تجربه و مهارتنه شو زمانده
احتیاج عاجل بولنمغله بتون چکمشی
عفو ایدرك و رکاب همایونی اوپمك
ایچون اتندن ایندیکی زمان اشارت
پادشاهی ایله رکوب شاهانه‌یه مخصوص
آتلرك بریسی چکیلوب بندیرلمك و بعده
پادشاهله آت باشی برابر یورومك درجه-
لرنده التفاتلره اولنه‌رق شهزاده جم
علیهنه مومی الیهك تدبیری صورلدی
والنان جوابلر اوزرینه اجرای ترتیبات

میانده‌رؤیت‌وکلامه‌متعلق‌فارسی‌بررساله-
سی‌دخی‌وارایمش .

« مصلح الدین »

مولاناحسام‌الدینك اوغلی مصلح‌الدین
علم‌حدیث‌وعلم‌تفسیرده‌شهرت‌مخصوصه‌صا-
حبی غایت متشرع و متورع بر آدم اولوب
طائفهٔ‌صوفیه‌یه‌محبتی برکمال‌ایمش . حتی طا-
ئفهٔ صوفیه کبارندن صدور ایلیان بعض
خوارق عاداتك بو ذاتدن دخی صدوری
مرویدر . بعض مدارسده‌مدرسلك ایدوب
ازجمله بروسه‌ده‌سلطان مدرسه‌سنده بعض
دانشمندلری تدریس ایلدیکی کبی مفتیلکده
دخی بولنمشدر . حتی وفاتی دخی مفتی‌ایکن
وقوعه کلمش . تلویحه و صدرالشریعه‌یه
حاشیه‌لری اولدیغی کبی صنعت‌انشاده اول
قدر مهارتی وار ایمش‌که احبابنه یازدیغی
مکتوبلر جمع‌ایدیله‌رك‌مستقل بركتاب‌وجو-
ده‌کلمش . بو مكتوبلرك هر برنده کوناکون
صنایع لفظیه‌دن ماعدا منتخب و مرغوب
شعرلر دخی مندرج ایمش فقط‌مکتوبلرینك
اکثریسی عربی و برآزی فارسی اولوب
آزدن‌آزی‌ترکی‌ایمش .

ایدیلەرك ٨٨٦ ربیع الآخرینك یکرمی
التنجی کونی یکیشهر اووەسنده سلطان
جم ایله محاربەیە کیریشلدی .

خواجه سعدالدین محاربەنك وقوعی
کوننی ربیع الاخرك یکرمی ایکنجی جمعه
ایرتسی اولمق اوزره قید ایدیور ایسەده
مورخ هامر برحساب تقویمی ایله بو
قیدی رد ایدرك دیورکه « اکر حربك
وقوعی کونی حقیقة برجمعه ایرتسی کونی
ایدیسه بوکون ربیع الاخرك یکرمی ایکنجیسی
اولمسی مطلقا یاکلشدر . زیرا ماه مزبور -
دەکی جمعه ایرتسی کونلرینك بریسی
طقوزنجی ودیکری اونالتنجی وبریده
یکرمی اوچنجی کونلری اولمق اوزره اوچ
جمعه ایرتسی اولدیغندن جمعه ایرتسی
کونی یکرمی ایکنجیده ارامق خطادر »

محاربەنك مبادیسنده سلطان جم
اردوسنك برجناحی تلفات کلیەیە دوچار
اولدیغندن آشتین اوغلی یعقوب بك
اردوی بایزیدخانی یکیشهرنهرندن چکیرمامك
ایچون کندیسنه برمقدار عسکر ایله هجومه
رخصت ویرمسنی رجا ایلدی . حالبوکه
مرقومك بوندن مقصدی سلطان بایزید
طرفندن وعد ایدیلان مکافاته نائلیت ایچون
نزد بایزیدخانی‌یه چکمك ایدی . بیچاره
شهزاده جم حریفك سوزینی قبول ایدرك
الکزیده عسکرینی انك معیتنه ویرنجه
فی الواقع عسکر ایله برابر ذات شاهانه‌یه
دخالت ایدرك شهزاده جم ایچون هزیمت
تحقق ایلدی .

بعض مورخلرك روایتلرینه کوره
آشتین اوغلی معیتنده بولنان سلطان جم
عسکرندن برمقداری سلطان بایزید طر-
فنه چکمك ایستمیەرك آیریلوب ینه
شهزاده جم معیتنه کلمشلر ایمش . ینه
بعض روایته کوره تمام یکیشهر اوو-

﴿ محیی الدین ﴾

اخوین دیه مشهور اولان فاضل مومی
الیه‌نره‌لی اولدیغی مصرح دکلسه‌ده بعض
مدارسده تدریسه مأمور اوله‌رق شهرت
علیەسی چار اقطار جهانی طوتدی . ترجمهٔ
شقایقده « مدارج معارج مناصب عالیه‌یه
طبقاً عن طبق عروج ایدوب اوجات در-
جات سامیه‌یه پایه پایه صعود ایتدکده منتهای
درجات طبقاتی اولی اوج سامی وبرج عالی
— یعنی صحن مدرسه‌سی — واقع اولدی »
دینلمسنه نظراً برخیلی مدارسی طولاشمش
اولدیغی اکلاشیلور . سید شریف حضر-
تلرینك شرح تجریدینه حاشیه یازوب احکام
زندیقه‌یه دائر بر رساله ایله ربع مجیب شر-
حنه متعلق برمقاله تألیف ایلمشدر . ٩٠٠
سنه‌سنه طوغری وفاتی وقوعه کلمشدر .

« قاضیزاده قاسم »

باباسی قسطمونیده قاضی اولدیغی ایچون
صفت پدرله مشهور اولان مولانا قاسم بعض
علمادن اخذ علمدن صکره حضر بك حضر-
تلرندن دخی تکمیل فیض ایدرك تیره مدرسه-
سندن بدأ ایله ترفیع مراتبه باشلادی وتامدا.

سـنده محاربه ایدیلور ایکن اوجه کدوك
نصوحه یوزله‌رق بروسه‌ده حبس ایدلمش
اولان یکیچریلر حبسـدن قـورتیله‌رق
طوغریجه سلطان بایزید معیتنه التحاق
ایلمشلر ایمش • هرحالده آشتین اوغلنك
سـلطان بایزید طرفنـه مروری ذاتاًده
حربدن اول قدر امیدی بولنمیان شهزا-
ده جك بالکلیه امیدینی قطع ایده‌جك
احوال صره‌سنه کچمشدر •

اردوی جـده برمقدار قرەمانیـلردن
ماعدا برآزده ترکمن وطورغود وورساق
افرادی وار ایدی که بونلرك عثمـانلولر
حقنـده‌کی عداوت قدیمه‌لری حسـبیله
دخالتی دکل اسـارتی بیـله قبـوللری
احتمـالدن بعید ایدی • بنـاءً علیه افراد
مرقومه‌نك رؤسـاسی همان شـهزاده‌یی
ارشـاد ایدرك رجعت وفراره باشلادیلر •
اوقدر سرعتـله فرار ایتدیلرکه محـاربه
اوکاه وقتی ختامه ایرمش اولدیغی حالده
اقشـامه قدر یورویه‌رك تمام ایکی کونلك
یول قطعیله ارمنی بوغازینه قدر واردیلر •
اثنـای فرارده شـهزاده جمی آت تپمش
اولـدیغندن ارمنی بوغازنده بو تپه‌دن
آچیلان یاره‌یی صـاردیرمق ایچون آتدن
اینمشلر ایدی • اورالرده بولنـان ترکمنلر
شهزاده‌نك بویله مغلوباً ومتلاشیاً فرا-
رینی کورنجـه اوزرینـه هجوم ایدرك
بیچاره‌یی یاره‌لەدکلری کبی معیتی بندکا-
نندن دخی برچوغنی مجروح و برطاقنی
مقتول ایدرك شهزاده‌نك نه قدر اشیاسی
وار ایسه جمله‌سنی غصب وغارت ایلمشلر
ایدی • ایشته بو یأسله ارمنی دربندندن
دخی یوله دوزولوب براز آهسته روشله
صباحه قدر اسکی شهره واردیلر ایسه‌ده
بایزیده قارشو بوزلـدیغی زمان اشیاسنك
اغلبـنی ترك ایله قاچدیغی کبی صرتنده

رس ثمان مدرسلکنه قدر واصل اولدی •
بالخاصه علوم ریاضیه‌ده یدطولا پیدا ایلدی که
علی قوشجینك همتیله توسع ایتمکه باشلایان
علوم مذکوره‌یه حضرت فاتحك رغبتی هر
کسی تشویق ایلیور ایدی • نهایت بروسه‌ده
قاضی اوله‌رق برمدت احقاق حق ایلدکدن
صکره بالانعزال تکرار صحن مدرسه‌سنه کلمش
وسلطان بایزید پادشاه اولدیغی زمان بروسه
قاضیلغی تکرار عهده‌سنه توجیه اولنمشدر •
ایکنجی دفعه قاضیلغه راضی اولمامق ایستدی
ایسه‌ده طرف شاهانه‌دن جبر ایدلدی • ٨٩٩
سنه‌سنده وقوع وفاتنه قدر بومأمور یتده‌بو
لنوب سنهٔ مذکوره رمضاننك اوچنجی کو
نی وفات ایلدی •

❋ مغنیسازاده ❋

اسم شریفلری محی الدین محمد اولوب
مغنیسازاده دیه شهرت بولان بوذات مبادئ
علومی بعض علمادن اخذ ایلدکدن صکره ایا
صوفیه مدرسه‌سنده ملا خسرو حضرتلرینه
بالانتساب فیوضات علمیه‌سنی تکمیل ایلدی •
محمود پاشا مدرسه‌سی انشا اولندقده ایلك مدر-
سلکی ملا خسروك توصیه‌سی ایله مغنیسا

اولانلری دخی ترکمنلر طرفندن یغما ایدلمسیله کیجه‌نك رطوبتندن کندینی قورومق ایچون مابینجیسی سنان بکدن برکپنك استعاره ایتمکه مجبور اولمش ایدی .

برهفته صکره قونیه‌یه قدر فرار ایدرك اکرچه قره‌مانیلر اوراده تکرار عسکر طوپلایوب سلطان بایزیده مقاومت ایچون شهزاده‌یی تشویقه باشلادیلر ایسه‌ده شهزاده جم اویله قره‌مانیلرله یوروکلرله قوجه بر عثمانلو پادشاهنه مقاومت ممکن اوله میه‌جغنی و شاید یاقه‌یی اله ویرر ایسه عاقبت حال نه‌یه منجر اوله جغنی بیلدیکندن اوچ کون ظرفنده تهیاتنی بالاتمام والده‌سیله حرمنی آلوب مصره فرار عزمیله یوله دوشدی . طرسوسه واردقده رمضان اوغللری مشارالیهی اعزاز واکرام ایله استقبال ایتدکلری کبی حلبده وشامده سلطان مصر طرفندن والی بولنان ذوات دخی شهزاده‌یی تلطیفات فائقه ایله بالاستقبال شامده یدی هفته اقامتله قدس شریفده زیارتدن صکره مصره وارنجه سلطان قایتبای بتون ارکان دولتنی استقباله کوندروب وزیر اعظم مثابه‌سنده بولنان دواتدارك سراینه مسافر ایلدیکی کبی اوراده برکون استراحت ایلدکدن صکره تکریمات فائقه ایله حضوریه‌ده قبول ایلدی . حتی شهزاده حقنده‌کی تلطیفی بر پدرك کندی اوغلی حقنده‌کی تلطیفندن زیاده اولوب مصافحه و معانقه ایله دوچار اولدیغی ادباردن طولایی کلی تسلیلر ویردی .

بایزید خانه کلنجه : یکی شهر اووه‌سنده قزاندقلری غلبه اوزرینه برادرینی تعقیب ایچون ارمنی دربندینه قدر کلدکلرنده اوراده بولنان یوروکلر شهزاده جم اوزرینه شویله یورویوب یویله

زاده‌یه توجیه اولنوب بعده مدارس ثمانده‌ن برینه ونهایت قاضیعسکرلکه قدر ترفع ایلدی . علوم عقلیه و نقلیه‌ده غایت ماهر برآدم ایدی لکن ادبیات عربیه‌ده وقوفی بولنمدیغندن ذات شاهانه‌نك روم ایلی‌یه وقوع سفرنده مشار الیهه عربی بربیتك معناسنی سؤال بیورلملریله « قوناق برینه وارهلم ده برتفکر ایده‌یم » دیه اعتذار ایلدیکندن سلطان محمد بو سؤالی نشانجی سراج الدینه صوروب اطرافیله جواب آلنجه « بوقدر علم وفضیلتله بر بیتك معناسنی بیلمامك اولورمی؟ » یوللو تکدیرات ایله مغنیسازاده‌یی قاضیعسکرلکدن عزل وتکرار مدارس ثمانه ارسال ایلدی .

برخیلی زمان مغنیسازاده نظر پادشاهیدن دور قالوب برآره‌لق رتبهٔ وزارت توجیهی ایله مهام سلطنتی مشاوره‌یه مأمور ایلدی ایسه ده بعدزمان اندن دخی عزل ایدرك یومی ایکیوز اقچه وظیفه تعیین بیورمش ایدی . سلطان بایزید پادشاه اولدیغی زمان مشارالیهی تکرار قاضیعسکر نصب ایلمشدرکه وفاته قدر بومأموریتده قالمشدر . رأی وفکری غایت صائب ذکا وفطانتی هرکسه غالب برآدم ایدیسه ده مؤلفا-

صو يدقلرينى و فقط شهزاده‌نك مرورى
اوزرندن خيلى زمان كچمكله نه‌قدر تعقيب
ايدلسه يتشمك قابل اوله‌ميه‌جغنى ذات
شاهانه‌يه اكلاتمغله شهزاده‌يى صويمق
كبى بر خدمتك مكافاتى اوله‌رق
كنديلرينك تكاليف ميريه‌دن معافيتلرينى
رجا ايلدكلرنده سلطان بايزيد حضرتلرى
استانهٔ سلطنتلرينه كلوب بو استدعايى
اوراده ايتمزلرينى امر وتنبيهله كنديلرى
قونيه‌يه طوغرى ايلروله‌مشلر و اوراده
ولايتك ضبط وربطنى كديك احمد پاشايه
بالحواله بيوك شهزاده‌لرى عبدالله خانى‌ده
قرهمان واليسى نصب ايلدكدن صكره
ايلغور طريقيله درسعادتلرينه عودت
بيورمشلردر .

ارمنى دربندى يوركلرندن بعضلرى
شايد مكافات سنيه‌يه نائل اولورز اميديله
درسعادته قدر كلوب خاكپاى شاهانه‌يه
عرضحال و يرمشلر ايدى . اوراده
سلطان بايزيد حضرتلرى بونلرى كاملا
اعدام ايدرك وظيفهٔ عبوديتلرى شان
تابعيته رعايتدن عبارت اولمق لازم
كلور ايكن بر شهزادهٔ عالى نژاد اوزرينه
ال قالديرمق جسارتنده بولنان عاصيلره
بر نمونهٔ عبرت كوسترمشلردركه وقتيله
چلبى سلطان محمد حضرتلرى دخى
كندى برادرلرى سليمان شاهه قصد ايدن
خائنلرى بوصورتله تأديب ايتمش اولدقلرى
البته خاطرلرده‌در .

مورخ نشرى ايله خواجه سعدالد-
ينك روايتلرينه كوره ذات شاهانه
اشبو عودت همايونلرنده بروسه‌دن
مرور ايدرلر ايكن ينيچرى طائفه‌سى
اولجه بروسه اهاليسنك اياس پاشايه
قپولرى آچيوب كدولك نصوحك غلبه‌سنه
سببيت ويرمش اولملرندن و متعاقباً دخى

تنه دائر هيچ براثرى كورلمامشدر . يالكز شقايق
مؤلفى مشار اليهك علوم عقليه‌يه متعلق بر رسا-
له‌سنه ظفر بولمش ايمش .

❊ حسام الدين عجمى ❊

آبا و اجدادى تبريزلى اولان بو ذات مولانا
فخر الدين عجمينك ام ولدينى تزويج ايتمكله
«ام ولد» ديه ملقب اولدى قالدى . غايت فاضل
وفطين برآدم اولوب بعض مدارسده تدريسدن
صكره صحن ثمانه مأمور اولديغى كبى سلطان
محمد خان حضرتلرينك ذكا و عرفانه دخى
عادتا عاشق اولديغندن ذات شاهانه اردلقده
برزيارت ايوب انصارى‌يه كيدر ايكن فاضل
مشار اليهك قپوسى اوكندن كچدكجه ام ولد سلامه
طورور ورسم سلامى متعاقب ذات شاهانه‌يه
شربت تقديم ايدرك فاتح حضرتلرى دخى
«بشقه‌سنك الندن ولسه ايچمزايدم اما سنك
الكدن ايچرم» ديه ايچرلر ايدى .

كنديسى غايت طالغين ونظر دقتى تدقيق
اطرافدن منقطع برآدم اولوب بر يره كيتمك
ايچون يالكز طيشارويه چيقه‌جق اولسه هيچ
مقصودى اولميان بر طرفه طوغرى كيدر، و بر-
ديكندن مدرسه‌يه بيله دائما دليل ايله كيدر

سلطان جمه اطاعت کوسترملرندن طولایی بروسه شهرینك یغماسنه قیام ایلدکلرندن و بالذات طرف شاهانه دن بو مای تخت قدیمك قصوری ذات شاهانه‌لرینه باغشلانمسی یکیچریدن التماس اولنمش ایسه‌ده بونلرك اصل مقصدلری یغما کرلك اولوب اندن ایسه پادشاهلری ولی نعمتلری خاطری ایچون دخی واز کچه‌مدکلرندن تمام بروسه‌یی یغمایه قویولدقلری اثناده بهر نفره بیکر اقچه تضمین و یرلمك شرطیله انجق یغمالری منع اولنه بیلمشدر .

کدلك احمد پاشا بر خیلی مدت شهزاده جمی تعقیب ایدرك فقط یتشمکه مقتدر اوله‌مدیغندن معیتی عساکرندن درت سنجاق عسکری شهزاده عبدالله معیتنه و یره‌رك باقی اردوی همایونی استانبوله کتورمسی ایچون کندیسنه ارادهٔ سنیه شرفصادر اولمشیدی . موی الیه مقام صدارتی احراز ایتمش و بونجه فتوحاتیله شان قازانمش بر وزیر عالی شان اولدیغندن مسند صدارتی هرکسدن قصقانمقده بولنان اسحاق پاشا بو ذاتی سلطان بایزید حضرتلرینه غایت متکبر وعنود وشان شاهانه‌یه رعایتسز بر مستبد دیه سعایتده بولندیغندن سلطان بایزید حضرتلری کدلك احمد پاشا حقنده‌کی اسکی خشنودسزلغنی درخاطر ایله موی الیهی قپوجیلر اوطه‌سنده حبس ایتدیرمش و اورادن دخی جلاده تسلیمندن خوف اولنمش ایسه‌ده قرەمان اوغللرینك بقیه‌سی اولوب طاش ایلی طاغلرنده متحصن بولنان قاسم بك شهزاده جم عصیانی اوزرینه شاید برکلاه قاپمق امیدیله قونیه اوزرینه یورومش بولندیغندن قرەمانك تکرار تسکینی وقاسم بکك تنکیلی ایچون اویله برارلقلی بر وزیره کوریلان احتیاج

ایمش . بوکون حضوره ال او پمکه کیتدکده ذات شاهانه‌نك آوجی ایچنی اوپمسیله حضرت فاتح بونده‌نه حکمت اولدیغنی فاضل عجمیدن صورمش . او دخی « افندم ! آوج ایچنه ترکجه‌ده آیا دیرلرکه بو دخی آیاصوفیه اسمنك قسم اولیدر . انی ارزو ایدیورم » دیمکله آیاصوفیه مدرسه‌سی درحال کندیسنه توجیه بیورلمش . وفاتنه‌قدر بو مدرسه‌ده تدریس ایدرك فضلاء معاشندن غایت کرانبها کتابلر مبایعه ایلدیکی مرویدر .

* * *

« بهاءالدین »

مولانای مشارالیهك پدری شیخ لطف‌الله افندی حاجی بیرام سلطان خلفاسندن اولمغله بهاءالدین دخی او طریقه سالك اوله‌رق صباوتی حالنده حاجی بیرام سلطانك تاجنی باشنه قویدیغی حالده آخر عمرینه‌قدر چیقارمامشدر . زمانینی علم وعبادته حصر ایلدیکندن مولانا خواجه زاده خدمتنه بالوصول فیوضات علمیه‌سنی اکمال ایلدکدن صکره فاضل مشارالیهه معید اولمش و بعده بالیکسری مدرسه‌سنه و بروسه‌ده مدرسهٔ ییلدیرم بایزید خانه تعیین قلنمش

ینه عفوینی مستلزم اولمشیدی . بر روایته کوره اصل سعایتی ایدن حمزه بك زاده مصطفی پاشا اولوب صدر اعظم اسحاق پاشا ایسه عفوی ایچون ذات شاهانه‌یه رجاده بولنمشدر . حتی قرەمان اصلاحی کندیسنه حواله بیورلدیغی زمان کدیك احمد پاشا مصطفی پاشانك بوسعایتدن طولایی تأدیبنی استدعا ایتمکله مصطفی پاشا حبس بیله قلنمشدر .

هرنه حال ایسه کدیك احمد پاشا معیتنه ایکی بیك یکیچری ودرت بیك عذب ویریله‌رك ایاغنی توزیله کبی برصورتده‌ینه قره‌مانه اعاده او لندیسه‌ده صداقتندن ذات شاهانه‌نك ده امین اولمسی ایچون بر اوغلی معیت شاهانه‌ده الی قونلمش ایدی . بومثللو احوال حمیت ملیه ایله خامه‌ران اولان برمورخی اصلا ممنون ایده‌جك شیلردن اولمیوب بر پادشاهك کندی بندکانندن ایدی . برآره‌لق صحن ثمانه‌ده مدرس اولدی ایسه‌ده مغنیسازاده قاضیعسکرلکدن معزول اولنجه صحن مدرسلکنی اکا ترك ایدرك کند. یسی تکرار بروسه‌یه یلدیرم بایزیدمدرسه. سنه عودت ایلدی .

سلطان بایزید ثانی حضرتلری ادرنه‌ده‌کی مدرسهٔ عالیه‌یی بنا بیوردقلری زمان سجادهٔ تدریسه اك اول مولانا بهاءالدینی اوطورتدیر. مشلردرکه ۸۹۵ سنه‌سنده وفاتنه‌قدر بوما. مور یتده‌قالمشدر .

*
* *

یا کمالیله امین اولمسی و یا خود هیچ امین اوله‌میه‌رق ایشده‌دخی قوللانمامسی لازم کله‌جکی درکار ایسه ده وقوعات عالمك آرزوی مورخ وجهله کذرانی ممکن اوله‌میوب مورخ ایسه مطلع اولدیغی شیلری طوس طوغری یجه یازمقله مکلف بولندیغندن بز دخی وقعه‌یی تاریخلرده کوردیکمز وجهله قید ایلدك .

کدیك احمد پاشا قونیه‌یه وارنجه‌یه قدر قره‌مان اوغلی قاسم ایچه حشراتله قونیه‌یی تحت محاصره‌یه الMش ایدیسه‌ده کدیك احمد پاشانك ورودینی خبرالور الز رفع محاصره ایله ینه طاش ایلی طرفلرینه جان آتمشیدی . قوجه کدیك اوصعب المرور سنکستاندن کمال سرعتله قاسمی سلفکه‌یه قدر تعقیب ایلدیسه‌ده ارزاق نك توکنمش اولمسی واورالرده ایسه ارزاق بولمق محال حکمنه کیرمش

« نشانجی سراج الدین »

مولاناخواجه‌زاده ایله کستللینك فیض تربیه‌لریله پرورش ابا اولدقدن صکره بعض مدارسده‌تدریسه باشلایه‌رق نهایت مدارس ثمانه‌مأمور اولمش ایدی . اتفاقاً استادی کستللی دخی بومدرسه‌یه مأمور اولدیغندن سراج‌الد. ین مشارالیهك استادلق حقنه حرمةً هركون درسدن صکره آتنه بینوب کیده‌جکی زمان قو. شار رکابنی طوتمغه طورانور وواقعا کستللی عذرلر دیله‌یه‌رك منع ایتمك ایسترایسه‌ده هر کون بووظیفهٔ منتداری‌یی تکرار ایلرایمش .

بولنمسی حسبیله معیتنده کی عسکرك بر مقدارینی خادم علی پاشا ایله موطه کوندروب کندیسی قونیه یه چکلمکه باشلا مشیدی . فرارده کی حز یله طرسوسه قدر قاچمش اولان قاسم بك خادم علی پاشانك جزؤی عسکر ایله موطده اولدیغنی وکدیکك کیرو یه چکلدیکنی خبر الغله هیچ اولمز ایسه علی پاشایه بر مرام اکلاتمق ایچون تکرار موطه اوزرینه یورمکله وعلی پاشا دخی وقتیله خبردار اوله‌رق کدیك احمد پاشایه خبر کوندرمش بولنمغله احمد پاشا تکرار موطه کلوب علی پاشا ایله برلشه‌رك قاسم بکی برده کوزلجه صارمش ایدیسه‌ده قاسم بو طوزاقدن کندیسنی قورتارمق کوچلشدیکنی کورنجه بر کیجه عثمانلیلری اغفال ایچون اردو کاهنده یانان آتشلری سوندیرمکمزین ینه طاش ایلنه طوغری فرار ایدوب قورتلمش وکدیك احمد پاشا مرقومی سوریه حدودی اوزرنده واقع تکه شهرینه قدر قوولایه‌رق بعده عودتده لیماس یاخود ایلاس قلعه‌سنی بعض اصحاب خروج الرندن اخذ وبغما ایله قشلامق ایچون لارنده‌یه چکلمشدر . علی پاشا ایسه سلفکه قلعه‌سنی کندیسنه مشتاتعیین ایدرك تعمیر وذخایرینی اکمال ایله عسکرینی اوراده المشدر . بو وقوعاتك کافه‌سی جلوسك ایلك سنه‌سنده یعنی ۱۴۸۱ سنهٔ میلادیه‌سی ظرفنده وقوعه کلمشلردر . سنهٔ مذکوره وقوعاتنك خاتمه‌سی وایلروکی سنه وقوعاتنك مقدمه‌سی اولمق اوزره نظر دقتمزی جلب ایدن وقعهٔ دیکر دخی ینه شهزاده جم وقعه‌سیدر . مشار الیه دزت ماه قدر مصرده عزت واکرامله مسافر قالوب بعده حج شریف نیتنه دوشدکلرندن و بیوك خاله‌لری سلجوق خاتون دخی برابر-

---

قوهٔ حافظه‌سی پك ایلروده اولوب برکره کوردیکی شیئی تمامیله ذهننه نقش ایلدیکندن علوم شتاده مستحضراتی درجهٔ نهایه‌یه وار- دیغی کبی بالخاصه ادبیات عربیه‌ده یدطولا پیدا ایلمش . حتی بالذات عربیه نظمه دخی مقتدر اولدیغندن فاتح سلطان محمد حضرتلرینه نشانجی اولمش که فاتحك مغنیسا زاده‌یه صو- روب جوابنی الەمدیغی برعربی بیتنه سراج الدینك بلا تردد جواب ویرمسی ایله مغنیسا زاده‌نك عزلنه سبب اولدیغی بوندن اول بیان اولنمش ایدی . دیکر معلمی خواجه‌زاده دخی سراج الدینی پك سور ایمش . برکیجه رؤیاسنده برالنك قلنج ایله کسلدیکنی کورمسیله خواجه‌زاده ایرتسی کون بورؤیایی مطلقا تعلقاتندن بریسی وفات ایده‌جك دیه تعبیر ایتمش . فی الواقع برقاچ کون صکره سراج الدین وفات ایلمش که تاریخ ولادت ووفاتی ومدت عمری معین دکل ایسه ده پك کنج اوله‌رق وفات ایلدیکی وبتون علمای زمانك بو ضیاعدن متأثر اولدیغی مقیددر .

« ملا ولدان »

اصل اسم شریفلری محمد اولوب پدری ینك

لرنده اولدیغندن ٨٨٦ شوالنك یکرمی سکزنجی کونی مصردن حرکتله تمام موسمنده حج شریفه یتشدکاری کبی مدینهٔ منوره یی دخی زیارتله تکرار مصره عودتلرنده قرمان طرفندن کندیسنه مخبرلر کوندریلهرك اکر بودفعه قرهمانه کلهجك اولورلر ایسه ملك موروث پدری اله کچورمك احتمالی دها زیاده آرتهجغنی آکلاتمشلر ایدی . واقعا شهزاده جم حضرتلری بوخبرلره بادئ امرده اهمیت ویرمدی . انجق بودفعه کندیسنی دعوت ایدن یالکز بعض عشایر رؤساسی اولمیوب قرهمان اوغلی قاسم اکر نائل سلطنت اولور ایسه قرهمان امارتنی ینه کندیسنه ویرمك شرطیله بیعت ایدهجکی کبی فاتح زماننده یکیچری اغاسی اولدیغی حالده مؤخراً انقره والیسی تعیین اولنان محمد بکك ده بیعت ومعاونت ایدهجکی عرض اولندیغندن بیچاره شهزاده بووعدلره الدانهرق مصردن عزیمتله التی هفتهده ١٤٨٢ سنهسی مایسنك التنجی کونی حلبه واصل اولدی وفی الواقع اوراده محمد ایله اناطولیدن کلمش اولان امرا واعیاندن عبارت برجم غفیر طرفندن استقبال ایدلنجه شهزادهنك ده امیدی آرتدی . بوخبر یالکز قرهمانه دکل استانبوله قدر درحال واصل اولمشیدی .

هم ده استانبوله واصل اولان خبرلر میاننده کدیك احمد پاشا مشتاسندن بعض افراد عساکرك ده سلطان جم طرفنه فرار ایلدکلری حوادثی دخی وار ایدی . ذات شاهانه بوفراریلر بهمه حال احمد پاشادن کوردکلری شدتلر اوزرینه سلطان جمه دخالت ایلدکلرینی حکم ایدرك بیچاره علیهنده کی شبههلرینی آرتدیردقجه آرتدریور ایدیسه ده ظاهر حالده اصلا رنك

اسمی دخی یکلکدر . ایلك اشتهاری کلیبولی قاضیلغندن باشلایوب وزیر اعظم محمد پاشا بوذاتده کوردیکی آثار ذکاوفضیلتی حضرت فاتحه عرض ایتمکله ملاولدانی استانبوله کتوروب موقتاً قاضیعسکر نصب ایلدیلر . زیرا قاضیعسکر بولنان ذاتك بر مرضه ابتلاسی حسبیله اومنصبه عائد امور بوزاوستی قالمش ایدی . بعده سلطان محمد حضرتلری ملا ولدانی پدری سلطان مراد ثانی مدرسهسنه مدرس تعیین ایلدی ایسهده براز صکره بورسهیه قاضی و براز دها صکره دخی قاضیعسکر ایدرك برخیلی مدت بومأموریت مهمهده بولندقدن صکره مستوفی معاش ایله عزل ایدلدی .

روایته کوره وزیر داود پاشا هنوز مناصب عالیهیه واصل اولمدیغی برزمانده ادرنهدهبعض حرکات متهورانهسندن مشتکی اولانلر ادرنه قاضیسنه شکایت ایدوب قاضی بر آدم ارسالیله بویله اورتهلغی فساده ویرهجك حرکاتدن منعی ایچون داوده برمأمور کوندردی ایسهده داود مأموری استماع ایتمدیکی کبی قاضی افندی بالذات داودك نزدینه کیدوب تکدیر ومسارعت ایدنجه داود اصل تهوریتی

ویرمیور ایدی. بناءً علیه بتون معیتنده کی عسکری شهزاده عبدالله چلبی ایله قره حصاره طوغری سوق ایدرك کندیسی سریعاً معیت همایونه کلمسنی احمد پاشایه فرمان بیورمقله برابر ذات شاهانه لری ده اناطولی یه کچوب آیدوسده اردو قوردیلر.

شهزاده جم ایله قاسم بك آره سنده ملاقی اوله رق اکر زمام سلطنت جمه النه کچر ایسه قرهمان امارتی ینه قاسم بکه تودیع قلنه جغی و قاسم بك طرفندن تدارك ایدیلان عسکرك کافه سی ده شهزاده جم قوماندهسنه ویریله جکی حقنده یمینلر ایله عهد و میثاق ایدلدیکندن ایکی پرنس عساکر موجوده ایله قرهمان ارکلیسی اوزرینه طوغری یورومکه باشلادیلر. شهزاده جم ارکلیدن سنان بك نامنده کی بر آدمنی احمد پاشا نزدینه کوندروب انی ده کندی طرفنه جلب ایتمکه چالشدی ایسه ده شاید پاشا سلطان بایزیده خیانتله کندی طرفنه توجه ایتمیه جك اولور ایسه باری وهلهٔ اوله کچورلمسی ایچون سابق ینیچری اغاسی محمد بك قوماندهسیله بر فرقه سواری یی دخی سنان بکك ارقه سندن کوندرمش ایدی. انجق کدك احمد پاشا ذات شاهانه نك امر و اراده لری وجهله لارنده دن چیقوب قونیه یه کلمش و اورادن دخی شهزاده عبدالله چلبی یی الهرق قره حصاره کوندرمك ایچون یوله چیقمش اولدیغندن محمد بك احمد پاشایی بوله مامش ایدی.

کدك احمد پاشانك بو حرکتی کشافلر واسطه سیله شهزاده جمه اخبار اولندقده محمد بك قوماندهسنه تودیعاً الك خفیف آتلولری کدك احمد پاشانك ارقه سندن صالدیرمغله چقور چمن نام محلده بو اتلولر کدیکه یتیشه رك چرخه یه

قاضی علیهنده کوستردی و معاملهٔ ضربه قدر واردی. بو خبر سمع فاتحه واصل اولدقده «خادم شرع مبین اولان قاضی یه بو حقارتی ایدن قتل اولنملیدر» دیه فرمان بیورمغله وزرا و علما و حتی ملاولدان بیله قاضیعسکر اولمق حسبیله شفاعت ایلدیلر ایسه ده ذات شاهانه قبول ایتمیوب بهمه حال داودك اعدامنده اصرار بیورمشلر ایدی. نهایت ملاولدان «اکر داود ادرنه قاضیسنی محکمه ده ایکن دوکسه ایدی خادم شرع شریفه حقارت صاییله رق قفاسی کسلملی ایدی. حالبوکه قاضی افندی سجادهٔ شریعتدن اینوب محکمهٔ شرعیه دن طیشارویه چیقنجه قاضیلك شرفندن عاری بر مرد عادی اولمشدر. بر آدمی دوکن ضاربك ایسه قتلی شرعاً حلال دکلدر» دینجه حضرت فاتح بو حکم شرعی یه قارشو سوز بوله میوب داودی اعدام ایتدیرهمامش. بونك اوزرینه داود استانبوله جلب ولنه رق عفوی ایچون تشکر ضمننده حضور شاهانه یه ادخال اولندقده فاتح حضرتلری بر قوجه صوپه الوب ضارب مرقومی او قدر دوکمش که درت آی اسیر فراش اولمش. حالبوکه سلطان بایزید ثانی دورنده ایشته بو داود رتبهٔ

باشلادیلر . لکن مصادمه‌نك نتیجهٔ قطعیه‌سنه ایکی طرفك ایکیسی‌ده دسترس اوله‌مدیلر . کدك احمد پاشا قره‌مان چرخه‌جیلری یاقلاشدقجه مدافعه ایدرك و اوزاقلاشدقجه رجعت کوستره‌رك سیدی غازی نام محله قدر کلدکده بایزید خان حضرتلرینك موکب همایونلری بنه بالتصادف شهزاده عبدالله چلبی ایله برابر خاکپای همایونه یوز سوردیکی صره‌ده جاسوسلرندن الك صکره المش اولدیغی اخبار اولمق اوزره جم ایله قاسم بکك دخی قونیه‌یه کلوب خط محاصره‌یی وضع ایلدکارینی بیلدیردی که فی الواقع ١٤٨٢ سنه‌سی حزیرانك التنجی کونی بومحاصره وضع اولنمش ایدی .

بر یاندن قونیه‌ده خادم علی پاشا محاصره‌جیلره مقاومت شدیده کوستره طورسون دیکر طرفدن محمدبك انقره‌ده قالمش اولان اولاد وعیالنی قورتاروب المق ایچون بیك نفر سواری ایله اورایه هجومی شهزاده جمدن بالاستیذان استحصال ایتدیکی مساعده اوزرینه واقعا انقره‌یه قدر ایلرولمش ایسه‌ده اوراده ارادهٔ بایزید خان ایله اولاد وعیالنك استانبوله کوندرلمش بولندیغی خبر آلنجه یأسندن چیلدیرمق درجه‌لرنده غضبلنوب تمام اوارملق آماسیه محافظی سلیمان پاشا دخی معیت شاهانه‌یه کیتمکده بولندیغندن انك اوزرینه صالدیرمش ایدی . فقط شو مجنونانه هجومنده مقتول دوشمکله سرمقطوعی حضور شاهانه‌یه کوندرلمش و پادشاهه خیانت ایده‌نك حالی بو اولمق اوزره تشهیر قلنمشدر .

محمدبکك بوسوء عاقبتی شهزاده جمه اخبار اولندقده مقتول مرقومك انتقامنی سلیمان پاشادن المق ایچون همان انقره‌یه

وزارته نائل اولمش ایدی . یدیکی طباق خاطرینه کلدکجه کندیسنی اصلاح ایدن او طباق اولدیغی ایچون روح فاتحه رحمتلر اوقورایمش .

ملاولدان فاتحك اواخر حکومتنده بر زمان معزول قاله‌رق بعده سلطان بایزید ثانی حضرتلری جلوسنده فاضل مشارالیهی تکرار اناطولی قاضیعسکری نصب ایتمشلر . هشت بهشت نام کتابده ایسه ٨٩١ سنه‌سنده مولانا ابراهیم وزیر اولدیغی زمان انك یرینه ملا ولدانك روم ایلی قاضیعسکری نصب اولندیغی و ٨٩٣ سنه‌سی ربیع الاولنده وفات ایلدیکی

مقیددر . شیخ ابن وفا مقابله‌سنده ملاکورانی مسجدی ایله مدرسه‌سنك یانده‌کی قبرستانده مدفون ایمش .

❋ مولانا ابراهیم پاشا ❋

بو ذات شریف چندرلی فاملیاسنك مابه الافتخاری اولانو برطرفدن علم ومعرفت ودیکر طرفدن حکومت وسیاست وادیلرنده‌کی مزیتریله تاریخ عثمانیده اهمیت قزانان ذواتك بریسیدر . ترجمهٔ شقائقده اسم وکنیه‌سی « مولانا ابراهیم پاشا بن خلیل پاشا بن ابراهیم پاشا بن خلیل پاشا » دیه مقید اولوب بوندن اول

مسارعت ایلدی ایسه‌ده سلطان بایزید حضرتلرینك همان اورایه واصل اولمق اوزره بولندیغی خبری جاك عسکری میاننده خوف عظیمی موجب اوله‌رق کرك افراد وکرك ضابطانك هر بری بر طرفه فراره باشلاینجه شهزاده ایچون دخی تکرار طاش ایلینه رجعت ودخالتدن ماعدا امکان سلامت قالمدی . طرف پادشاهیدن و بریلان امر اوزرینه اسکندر پاشا شهزاده‌یی تعقیبه مأمور اولدی ایسه‌ده کیجه وقتی یوللری بر بطاقلغه اوغرایوب بومناسبتله شهزاده خیلی یول الدیغی کبی قره‌مان ارکایسنه واصل اولدقده یکیچری سکبان باشیسی کاوب طرف شاهانه‌دن مأموریت سفارتله شهزاده جم نزدینه کیتمکده بولندیغی وذات شاهانه‌نك برادرلر یله عقد مصالحه املنده اولدیغی بیلدیرنجه تعقیبه آرتق لزوم دخی قالمامش ایدی .

واقعا سلطان بایزید حضرتلرنده بومصالحه املی جداً موجودایدی .

سکبان باشی یی شهزاده جم نزدینه کوندروب انك طرفندن‌ده بر معتمد ومؤتمن آدمك صفت سفارتله حضور همایونلرینه کوندرلمسنی التماس بیورمشلر ایدی . شهزاده حضرتلری قپوجی باشیسی بولنان سنان بکی کوندره‌رك قره‌مان ولایتی شهزاده‌یه ارزانی بیوریلور ایسه اطاعته کله‌جکی حضور همایونه عرض اولندیسه‌ده سلطان بایزید حضرتلری ملکی بووجهله تقسیمه قویمق سیاسةً نه‌قدر مضر اولدیغی بیلملر یله بوتکلیفه رضا کوسترمه‌دیلر . بناءً علیه قرنداشنه خطاباً غایت التفاتلی برمکتوب یازه‌رق سنان پاشا ایله بالارسال سنان بکدن دها سوز اکلار برآدم کوندرمسنی التماس بیورملر یله بودفعه دخی

متن تاریخمزده بیان ایدلدیکی اوزره بعض متولیلر ابراهیم پاشانی خلیل پاشانك اوغلی دکل قرنداشیدر دیه اخطارده بولنمقده ایسه‌ده ترجمهٔ شقایقك کنارنده « مرحوم خلیل پاشانك اولکی اوغلی ابراهیم پاشا سلطان مرادخان غازی حضرتلری زماننده وفات ایتدی . سکز یوز قرق یدی سنه‌سنده سلطان محمد اول ولی عهد اولدقده انك اوغلی ایکنجی خلیل پاشادر . ملا قاضیعسکر اولوب صکره محمدخان اصالةً پادشاه اولدقده انك الندہ سکز یوز اللی یدیده هلاك اولوب ایشته ابراهیم پاشا انك اوغلیدر . ذکر اولنان ابراهیم پاشا بن خلیل پاشا سکز یوز اللی بش سنه‌سندن سکز یوز یتمش بر سنه‌سنه دکین بومابینده اولان اون التی ییل مقداری محروسهٔ ادرنه‌ده قاضی اولمشدر . بین الناس تمسکنی مقید اولان افندیلر بویله اخذ ایتمشلردر » دیه یازیلوب اکرچه بوقید دخی بعض خطیئات قلمیه‌دن سالم دکلسه‌ده هرحالده ابراهیم پاشا خلیل پاشانك اوغلی اولدیغی تأییدا لمکده‌در .

خلیل پاشا طرف فاتحدن قتل ومالی مصادره اولندیغی اثناده اوغلی ابراهیم پاشا فی الحقیقه ادرنه‌ده قاضی ایکن او دخی عزل اولنه‌رق

جم طرفندن دفتردار محمد بك كوندرلدی
ایسه ده او ده شهزاده نك مقصدی بر مقدار ملك
و یرلمكدن عبارت اولدیغنی عرض ایلدی ·
سلطـان بایزید حضرتلری محمد بكك یاننه
بخشایش اوغلی امام علی یی قاته رق برادری
نزدینه كوندروب بونلر سـلام پادشاهی یی
تبلیغدن صكره سلطنت دنیلان شی اشتراك
قبول ایتمز برعروس اولوب یالكز برداماده
رام اوله‌بیـله‌جكنی فقط شهزاده حضر-
تلری قـدس شریفـده اقامتی اختیـار
بیوررلر ایسـه شمدی یه قـدر خزانهٔ
عامره‌لری واردات عمومیـه‌سی نه مقداره
بالغ اولیور ایدیسـه اول مقدار معـاش
تخصیص بیـوریله‌جغنی و شـونك بونك
سوز نه باقوب‌ده وادیٔ مخالفتده اصرار
ایتمك برطاقم بی كنـاه مسلمـانلرك قانلرینی
دوكمكدن بشقه بر نتیجـه حاصل ایده‌میه-
جكنی عرض ایلـدیلر ایسـه‌ده كیم بیلور

شهزاده بو تكلیفـلری سلطـان بایزیدك
عجزینه‌می حمل ایلدی نه اولدی بردرلو
قبـول ایده‌مدی · طرف پادشـاهیدن
كلمش اولان ایلچی یی اعزاز و اكرامـله
اعاده ایدرك ینه مخـالفتده ثبـات كوستر-
مشیدی · بنـاءً علیـه سلطـان بایزید
حضرتلری مصـالحه‌دن امیدلرینی كسه-
رك هرسـك احمـد پاشـا قوماندهٔسـنده
بولنـان اناطـولی سـواریسنی ایچ ایل
طرفلرینه صالدیردیلر ·

حالبوكه مصـالحه سـوزلری میدانه
چیقدیغی اثنـاده شهزاده جم قاسم بك ایله
برمجلس مشـورت عقد ایدرك سـلطان
بایزیدك كندیلرینه برقاریش ملك ویرمسی
احتمالی اولمدیغندن مخاصمه تجدد ایلیه‌جك
اولورده شاید باشلری صیقلور ایسه نزدیه
رجعت ودخالت ایده‌جكلرینی مذاكره‌یه
كریشمش ایدی · ایلك رأیی ینه شـهزاده

وكچنمسی ایچون بر اقچه وظیفه تعیین ایدنمیه-
رك بیچاره امر معاشده او درجه مضایقه‌یه
دوچار اولمش كه هیچ اولمز ایسه یه‌جك برلقمه
اكمك بولمق ایچون برمدرسه‌یه التجا و برمدر-
سك دانشمندلكنی رجا ایلمش ایكن اوزرنده بو-
لنان سوء توجه شاهانه‌دن خوف ایله هیچ بركسه
طرفندن قبول اولنمامش · ایشته برخیلی زمان
بویله سفیل و سركردان قالدقدن صكره بروسه-
ده یلدیرم بایزید خان اوقافنه متولی اولمش
ایسه ده او زمان مولانا كرماستی بروسه قا-
ضیسی اولوب بیچاره نك حساب وكتابنی

تفتیشده بر مناقشه چیقاردیغندن و مولانا ابرا-
هیم دخی سائقهٔ تهورله صول آمیز سوزلر سویلد-
یكندن كیفیت ذات شاهانه‌یه عرض اولنوب
بو تولیتدن دخی عزل ایدلمشدر ·

مولانا ابراهیمك اصل فقر و احتیاجی اصل
پریشانلغی بوندن صكره باشلایوب اول فاضل
یكتا احتساب مأموریتنی قبوله قدر تنزل ایتمش
ایكن شیخ حاجی خلیفه حضرتلری كندیسنی
دركاهنه قبول ایتمكله هیچ اولمز ایسه خلقك
انظار استحقارندن قورتلمش ایدی · زبون
كشاكی قهرمانلق صایان بعض یادكارلر مولانا

و يره‌رك ياعر بستانه و ياخود ايرانه بالالتجا اورالرك حكمدارلرندن دولت عثمانيه عليهنه اتفاق طلبنى قاسم بكه تكليف ايلدى ايسه‌ده قاسم بك بوحركتدن ايسه وقتيله شهزاده موسى چلبينك ياپمش اولديغى اوزره اوروپايه التجا ايدرك اورادن پيدا ايده‌جكى متفقلرايله بوسنه وصرب بستان و افلاق و بلغارستان كبى ولايات شماليه اوزرينه يورومك مرجح اوله‌جغنى جناب شهزاده‌يه اقناع ايلدى ·

قاسم بكك بو رأيدن مقصدى نه اولديغى اكلاشلميه‌جق برشى دكلدر · قره‌مان ملكنك سلطان جمه توجهى شرطيله ايكى قرنداش مصالحه ايده‌جك اولورلر ايسه كنديسنه هيچ بر نصيب قالميه‌جغى دركار اولمسنه مقابل شايد شهزاده اوروپا جهتندن سلطان بايزيدك باشنه بر بلا كتوره‌جك اولورسه اناطو-

لىجه ايستديكى كبى آت اوينـاتمق ايچون كنديسه ميدان آچلمش اولديغى حساب ايلمشيدى ·

بونك اوزرينه جم دها بايزيد خانك نزدنده‌كى ايلچيلر عودت بيله ايتمكسزين اصدق بندكانندن فرنك سليمان نامنده بريسنى ردوسه كوندردى كه مرقوم عن اصل اوروپا اسراسندن اولمغله السنهٔ افرنجيه‌يى ده اونوتمامش ايدى · ردوسه وصولنده شواليه‌لر طرفندن حرمت مخصوصه ايله قبول اولنه‌رق سلطان جمك هداياسنى بعدالتقديم مقصد شهزاده كنديسنى شواليه‌لره مسافر قبول ايتديرمك وبعده ينه انلر واسطه‌سيله اوروپايه چكمك اولديغنى بيلديرنجه بومسئله شواليه‌لر مجلس عموميسنده صورت مخصوصه‌ده موقع استشاره‌يه قونلدى · شواليه‌لر بر پرنس ولوكه مسلمان اولسون كنديلرندن

ابراهيمك درويشلر قيافتنه كيرمسنى ده‌سوءتأويل ايدرك سلطان محمدخان حضرتلرينه «ابراهيم دلى اولدى كنديسنه علاج ايتديرمك ايچون بيمارستانه كيردى» ديه بيلديرمشلردر · اره‌دن برخيلى زمان كچدكدن صكره بركون حاجى خليفه حضرتلرى كشيش طاغنه تنزهه چيقمشلر ايدى · ميشه‌لك ايچنه صالى ويرمش اولديغى بيونى چنغراقلى براسبنى جدمندن بريسى ايله مولانا ابراهيمه كوندروب «بيوندن چنغراغى چيقار- مقسزين بنسون بورايه كلسون» امرينى ويرمش اولديغندن مولاناى مشاراليه بوامرموجبنجه

حركت ايتمش وحضرت شيخ تاكندى يانته قدر ابراهيمى باركير ايله كتوروب بعده‌يانى باشنه‌سرديكى پوست اوزرينه اوطورته‌رق « انشاالله يارين استانبوله كيده‌جكسك · اما سكا اقبال توجه ايلديكى زمان آماسيا سنجاغنده بك اولان شهزاده سلطان بايزيد خانه نظردن غافل اولميه‌جقسك» امرينى ويرمش ايدى ·

بونك اوزرينه مولانا ابراهيم شيخك النى اوپوب استانبوله كلمش · معتاد شاهانه‌لرى اوزره سلطان محمد درت غلام ايله پياده كزرايكن ابراهيمه راست كلدكده اول وزيرابن وزيرابن

حمایه و خدمت طلب ایلدیکی حالده
دریغ ایدلمامك لزومنه قرار ویردیلر
ایسه ده شهزاده جم بو قرارك كندیسنه
تبلیغنی بكلەمكه وقت بولەمیەرق
بایزیدخان طرفندن مهاجەدە دوام
اولنمسی اوزرینه همان آق دكز ساحلنه
واروب كركوس لیماندن بر قایغه بندی
وردوسدن ورود ایدەجك جوابی
بكلەمك ایچون ١٤٨٢ سنهٔ میلادیەسی
تموزینك یكرمنجی كونی آناموره واردی.
حالبوكه ردوسدن دخی قاستیل غران
پر پیوری دون آلوارزده زونیغا قوماندە-
سیله بر قاچ پارە كمیدن عبارت شوالیەلر
دونمناسی پرنسی آلمغه سوق اولنمش ایدی.

خواجه سعدالدینك روایتنه كوره
فرنك سلیمان ردوس شوالیەلری هرنه
قدر كندیسنی حسن قبول ایتمش ایسه-
لرده بونلرك حال و طورلری كندیسنه شبهه
ویردیكی بیانیله اصل كندی رأیی صو-
ریله‌جق اولورسه بو دخالتی تجویز
ایده‌میه‌جكنی بیلدیردیكندن شهزادەیه
خیلی تردد كلمش ایسه ده معیتنده بولنان
سائر بندكان «فرنكلر وبالخصوص
شوالیەلر سوزلرنده و عدلرنده صادق
آدملردر. و یردكلری سوزدن دونمزلر»
دیه سلطان جمی تأمین ایتملریله نهایت
شهزاده حضرتلری كلمش اولان دو
نمادن بر قالیونه بندی واوچ كون قدر
غیر موافق هوایله دكز اوستنده قالەرق
ردوسه واصل اولمغله شوالیەلر جانبندن
بر پرنسه لایق اولەجق حسن صورت
و اكرام ایله قبول اولندی. اسكلەدن
كمی‌یه قدر اوزاتیلان اون سكز قدم طو-
لنده و درت قدم عرضنده تختەدن معمول
بر معبر شال وجانفس كبی اقمشهٔ نفیسه
ایله دوشنمش اولوب بو معبر اوزرندن

وز بر آداب ملوكی اجرا ایچون دست تكریمی
سینهٔ عبودیته بند ایدرك سلامه طورمش.
حضرت فاتح «سن خلیل پاشا اوغلی دكلمیسك؟
جدا اولسون جنتك زائل اولمش. یارین دیوا-
نه كل» دیه فرمان بیوردقلرندن مولانا ابراهیم
ایرتسی كون دیوان پادشاهی‌یه كیتمش. فاتح
حضرتلری نه مقوله منصب ایستدیكنی وزرا-
سی واسطه سیله صوردیردقده شیخنك توصیه-
سی خاطرنه كلەرك اماسیا قاضیلكنی ایستیوب
بو مأموریتك اهمیتسزلكنه نظراً دها مهم بر
شی طلب ایتمسی فرمان بیوردقده ینه اماسیا
قاضیلكنی طلب ایدنجه حضرت فاتح «هر نه
منصب ایستمش اولسه ویره‌جك ایدم. بیلدم كه
دماغنده هنوز اختلال وار ایمش. مع هذا
مادام كه آماسیا قاضیلكنی ایستیور ویردم»
بیورمشلر.

مولانا ابراهیم اماسیایه واردقده شهزاده
بایزیدخانك مظهر حسن توجهی اولەرق هله بر
كیجه رؤیاسنده شهزادەیی بر فیله سوار اولدیغی
حالده كندیسنی دخی آرقه سنه المش كورمسیله
بو رؤیایی شهزادەیه عرض وتعبیر ایلدكده باز-
یدخان حضرتلری «اكر جناب حق سلطنتی

كمي‌يه قدر برآت كتوريله‌رك شهزاده‌يي بندیروب اوطنطنه ايله كميدن چيقارديلر . كميدن چيقار چيقمز ياورلك كبي برصو- رتده خدمتنه تعيين اولنان شواليه‌لر اولا كنديسني بالاستقبال يكه جكي سوقاقلرك كافه‌سنه كليملر سرلمش اولمغله شهزاده‌نك آتني انلر اوزرندن يوروتديلر . بتون ديوارلر كوناكون بيراقلر وچيچكلر ايله تزيين اولنوب پنجره‌و بالقونلرك كافه‌سنده اغر البسه كيمش سوسلي قادينلر مسلمان پرنسني الك لطيف تبسملر يله تلطيف ايد- يورلر ايدي . آلايك اوكنده يك نسق البسه كيمش سازنده‌لروخواننده‌لر فرانسز قرالنه مخصوص اولان نغمه‌يي اجرا ايدرك يورو يوب سائر شواليه‌لر على مراتبهم بري برينك ارقه‌سي صره كلمكده ايديلر . الك صكره شهزاده جم صول طر- فنده غران متر اولديغي حالده يورويه‌رك انلرك ارقه‌سندن دخي كايسا هيئتي كلمكده ايدي . بو غران متردو بوسون اسمنده بر اصلزاده اولوب آلاي سنت اتيه‌ن ميدانته قدر كلنجه اوراده عثمانلولرك برحكمداره عرض تكريمات ايتدكلري صورتده پرنسي سلاملايوب بعده صاغ الني اوزاتدي و برترجمان واسطه‌سيله برچوق كلمات تلطيفيه سويليه‌رك فرانسز سرايي دنيلان سرايه قدر كوتوردي .

ايشته شهزاده جمك بويله برصورت ملوكانه‌ده قبولي بالوجوه اطمئنان قلبني موجب اولمغله معيتنده اوتوز نفره واران اخص بندكاندن برروايته كوره كندي طايسي اولان علي بك نامنده بريسني زوجه‌سيله چوجقلريني واشياسني آلوب كتورمك ايچون تكرار اناطولي‌يه قاسم بك نزدينه كوندرمش ايدي . كنديسي ردوسده ذوق وصفا ايله امرار ايامه

بكاميسر ايدر ايسه مناصب عاليه اله‌سني بهره- مند ايتمك مقرردر» ديمشلر ايدي . في الحقيقه تخت سلطنت كنديلرينه ميسر اولنجه مولانا ابراهيمي استانبوله جلب و ٨٩٠ سنه‌سنده مو- لانا كستلالينك روم ايلي قاضيعسكرلكندن معز- وليتله اومقامه مولانا ابراهيمي نصب بيور- مشلردر .

غريبدركه بروسه ده يلديرم متوليلكندن عزل ايدلمسنه سبب اولان مولانا كرماستي او زمان استانبولده بولنوب ابراهيمك انتقامندن خوف ايده ايده مأموريت جديده‌سني تبريكه كيتمش ايدي . مولانا ابراهيم بالعكس مولانا كرماستينك تعظيم وتكريمند مبالغه درجه- سنه وارديغندن كرماستينك خوفي اندن دها مؤثر اولمق اوزره حيا وعاره مبدل اوله‌رق مولانا ابراهيم ايسه اعداسندن لطف ايله انتقام كبي الك بيوك بر لذت وجدانيه ايله متلذذ اولمشدر .

مولانا ابراهيمك قاضيعسكرلكي برسنه قدر انجق ممتد اولوب بعده سلطان بايزيد ثاني حضرتلرينه وزير اعظم اولمغله دخي اوج اعلاي اقباله وصولي حالنده بيله سيرت حسنه

باشـلادی‌که « تورنوا » دنیـلان جنـك
تقلیدی آت وجرید او یونلر یله موزیقه
وسـائره نوعندن اجرا اولنان اکلنجه‌لردن
ایدی . خواجه سعدالدین بالعکس شهزا.
ده‌نك وقتی جان صقنتیسی ایله کچه‌رك
فرنکلر طرفنـدن لعل وعسی ایله اغفـال
اولندیغنی یازار ایسـه‌ده اغفـالاتك وقتی
هنوز کلمش دکلدر .

شهزاده جـك ردوسـه التجـاسی
اوروپانك عمومنـه بردن التجـا دیمـك
اولدیغنی سلطـان بایزید خان حضرتلری
اکلامامق قابلیـدر ؟ ردوسـده‌کی سن
ژان شوالیـه‌لری اوروپانك هر مملکـتی
زادکانندن منتخب اولمغله اوراده بولنـان
برشهزاده ایستدیکی دولتله مناسبت پیدا
ایده‌بیله‌جکی کبی بو شوالیـه‌لر طوغریدن
طوغری‌یه پاپایه تابع بولندقلرندن اوروپا
نفوذینی پاپا واسطـه‌سیله دخی قزانه‌بیله ـ
جکی درکار ایدی . اوروپا ایسه دولت
عثمـانیه‌نك خیرخواهی دوستی اولمـق
تصور اولنه‌بیلورمی ؟ بناءً علیه شهزاده
جـك ردوسدن اوروپایه قـدر نقـل
مکان ایتمسنه بهمه‌حال میـدان و یرلمـامسی
لزومنی حس ایلیان سلطان بایزید حضرـ
تلری هنوز اناطولیده ایکن بریسی قره‌ـ
مان والیسی و دیکری کدیك احمـد پاشـا
طرفندن کوندرلمش اولمق اوزره همـان
ردوسه ایکی ایلچی کـوندروب اکر سن
ژان شوالیه‌لری دولت علیه ایله سورکلی
برصلح عقـدینه راغب اولـوب‌ده نزد
شاهـانه‌یه بر ایلچی کـوندررلر ایسـه
فوق‌الحـد مظهر حسن قبـول اوله‌جغنی
اعلام ایلدی .

ردوسـدن جواب ورودینه دکین
اناطولیده مدت اقامت همـایونده قرمان
اوغلی قاسم بك شهزاده جم ایله ایتدیکی

وطریقت محموده اوزره حرکت ایدرك برکسه‌ـ
نك قلبنی قیرمقسزین و برکسه‌یه ظلم ایتمکسزین
کمال عدالتله اجرای وزارت ایلمشدر . قپوسی
ملجأ فقرا و مرجع محتاجین اولوب هرکون
التیوز فقرایه اطعام طعام ایله مآثر سخاوتنی
ابراز ایلرایمش . بناءً علیه بتون وارداتنی بو
یولده بذل ایلدیکندن حین وفاتنده عموم ترکه‌ـ
سی سکز بیك اقچه‌یی تجاوز ایتمامش .

﴿ مولانا مصلح الدین ﴾

یارحصاری زاده دیمکله مشهور اولان
بوذات شریفك اسمی مصطفی اولوب خوا ـ
جه‌زاده حضرتلری صحن مدرسی ایکن خلقهٔ
تدریسنه دخول و مراتب فیوضات علمیه‌نك
غایه‌سنه وصول ایله بین الاقران مشار بالبنان
اولمشدر . ایلك مأمور یتلری بعض مدارسده
تدریسدن عبارت اولوب نهایت ادرنه‌ده اسکی
جامع مدرسلکندن استانبولده مدارس ثمان
مدرسلکنه ترفع ایلمش ایدی . سلطان بایزید
ثانی حضرتلری زماننده استانبول قاضیلکی
تکلیف اولندقده غایت متدین و متورع اولان
بوذات شریف شاید احقاق حقده قصور ایدرك
دوچار وبال اولورم خوفیله ممکن دکل قبوله

فساددن نادم اوله‌رق ذات شاهانه الده بولنان قوهٔ عسکریه ایله کندیسنی قهر وتدمیر ایتمکسزین کندیسی حضور شاهانه‌یه استر حاجیلر کوندروب پك ذلیلانه سوز وکدازلردن صکره ایچ ایل‌ولایتنك بر کوشه‌سنده اقامتنه رخصت بیوریلور ایسه فیما بعد دعای دولتله اشتغال ایدرك هیچ بر فساده قارشمیه‌جغنی ایمان غلیظه ایله تأمین ایلمسیله ذات شاهانه اناطولی اصلاحی ایشنی برآن اول اتمام ایتمش اولمق ایچون قاسم بکك بو رجاسنی بالقبول تکمیل ایچ ایلدن ماعدا لارنده‌نك اوته طرفنده بولنوب حجندی بلی دنیلان ممالکیده احسان بیورمشلردر ۰

کذلك ینه درسعادتلرینه عودت ایتمزدن اول یعنی لارنده‌ده توقف همایون اثناسنده ذوالقدر اوغلی علاءالدوله بك حضور همایونه کله‌رك مظهر التفات ونوازش پادشاهی اولدی که ذاتاً امارته نائلیتی سایهٔ دولت علیه ده وقوعبولمش برشی اولمغله وظیفهٔ شکر کذاری بی بو وجهله ایفا ایتمسی باعث خشنودیٔ پادشاهی اولمشیدی ۰

شوالیه طریقتنك رئیسی دیمك اولان اولان غران متر ایله رئیس معاونی دیمك اولان شاپیتر پادشاه آل عثمانك کوندردیکی تکلیفه نه یولده مقابله ایده‌جکلرینی مذاکره‌یه کیرشدکده نزد شاهانه‌یه برسفیر اعزام ایلدکلری صورتده سلطان بایزیدك ایلك تکلیف ایده‌جکی شرط شهزاده جمك ردی ماده‌سی اوله‌جغنی درپیش ایله شوالیه‌لك شاننی محافظهٔ شاید شهزاده‌یی رد ایتمیه‌جك بیله اولسه‌لر طرف شاهانه‌دن کوندریله‌جك برمأمور خفینك ردوسده شهزاده‌یی یا خنجر و یا

تقرب ایتمامش ایکن سلطان بایزید حضرتلری کندی خط شریفلریله فاضل مشارالیهه نامه یازه‌رق فی الحقیقه قاضیلك کبی برامر مهمك تهلکه‌سی چوق ایسه‌ده او تهلکه‌دن پادشا- هلرك دخی خوف ایده‌جکلری مناسبتیله زمام قضایی اعلم واشرع زمانه ویرمك ذمت پادشا- هانه مترتب بر وظیفه اولدیغنی وشو زمانده ما- موریت مذکوره‌یه کندیسندن الیق کیمسه بولنمدیغنی بیان ایدنجه خط شریف پادشاهی‌یی اوپوب یوزینه کوزینه سوره‌رك قبوله مسا- رعت کوسترمشدر ۰

بوذات شریفك ورع وتقواسندن ماعدا علم وفضیلتی دخی برکمال اولوب هله احقاق حق واقامهٔ احکام شرع مبین بولنده هیچ خاطر وکوکاله باقدیغندن زماننده بر ظالمه وسیلهٔ ظلم براقامش ۰ اکرچه تألیف وتصنیفه اهتمام ایتما- مش ایسه‌ده وباظهور ایدن بریردن فرارك جواز شرعیسنه دائر بر رساله قلمه آلمش که فضل وعرفانی ایچون حجت مقامنه قائم اوله‌بیله- جك درجه‌لرده مدققانه وموشکافانه ایمش ۰ هنوز استانبول قاضیسی ایکن وفاتی ۹۱۱ سنهٔ هجریه‌سنده وقوعبولمش ۰

مارتن لوتر

زهر ایله قولایجه اولدیره بیله‌جکنی نظر
دقت واهمیته آلنجه کرك شانلرینه و کرك
منفعتلرینه لایق برحرکت اولمق اوزره
اولا شاید شهزاده مقام سلطنته یول
بولور ایسه مرعی الاجرا طوتلق اوزره
برمعاهده امضا ایتدیروب بعده تأمین
حیاتی ایچون سن ژان طریقنك فرانسه‌ده
بولنان شعبه مناسترلرندن بریسنه اعزامنی
قرارلشدیردیلر. شهزاده‌یه امضا ایتدیر-
دکاری معاهده پادشاه اولدیغی زمان
بتون عثمانلولیمانلری ینی سن ژان شوالیه‌لری
کیلرینه آچیق بولندیرمقدن وسنوی
اوچیوز نفر خرستیان اسرانی بلا فدیه
آزاد ایتمکدن وثالثاً کندی ایچون وقوع
بولقده اولان مصارفه مقابل سنوی
جمعیت صندیغنه یوزسکسان بیك دوقه
و یرمکدن عبارت ایدی.

ایشته بوقرار اوزرینه ١٤٨٢ سنهٔ
میلادیه‌سی اغستوسنك صوك کونی
شهزاده جم اوتوز نفر بندکانی و ردوسده
صاتون الەرق اسارتدن قورتاردیغی
سائر برقاچ مسلمانلر ایله بلانشفور نام
اصیلزاده قومانده‌سنده بولنان کمی‌یه
بینه‌رك اوکون دخی جمعیت طرفندن
کی‌دومون وآرنود ودوپرا نام اصیلزاده-
لردن مرکب برهیئت سفارت سلطان
بایزید نزدینه کوندرلدی. سلطان بایزید
طرفندن دخی کدیك احمد پاشا و مقدما
ردوسی محاصره ایلمش بولنان مسیح
پاشا تعیین اولنەرق مذاکره‌یه کیریشلدکده
احمد پاشا طوغریدن طوغری‌یه شهزاده
جمك ردیله برابر شوالیه‌لرك خزینهٔ
دولته سنوی برده و یرکو و یرملرینی
تکلیف ایدنجه ایکیسی دخی جمعیتك
ناموسنه طوقونه‌جق اولان بواساسلر
اوزرینه مذاکره ایدمیه‌جکلرینی

﴿مولانا کرماستی﴾

وطنی نامیله مشهور اولان بوذات شریفك
اسم وکنیه‌سی یوسف بن حسین اولوب خوا-
جه‌زاده حضرتلرندن اکمال تحصیل ایله بعض
مدارسده مدرس اولدقدن وعلم و فضیلتنی
جهانه تسلیم ایتدیردکدن صکره صحن مدر-
سه‌سنه مدرس و بعده بروسه‌یه واستانبوله
قاضی اولمشدر. بروسه قاضیسی ایکن ابراهیم
پاشا ایله اولان ماجراسی بوندن اول ذکر اولند-
لدیغی کبی ابراهیم پاشانك وزارتندن صکره
استانبول قاضیسی بولندیغی زمانده دخی برما-
جرای غریبی اولمشدر. شویله‌که: مولانا
کرماستی غایت متدین طوغری سوزلی بر آدم
اولوب برکون کوچك صاریق ایله مسجد
شریفه کیدرك ادای نمازدن صکره برامر مهمك
استشاره‌سی ایچون وزیراعظم کندیسنی ایستد
یکی خبرویرلدکده همان باشنده‌کی عمامهٔ صغیره
ایله ابراهیم پاشانك یانه کیتمش. بوقیافت
ساده ایله نزد وزرایه کیتمك معتاد اولمدیغندن
ابراهیم پاشا سببنی استفسار ایدنجه «جناب
حقك حضورینه بوقیافتله چیقمش اولدیغم
حالده حضور عالیکزه چیقمق ایچون صورت

شوالیه‌لر قطعیاً بالافاده احمد پاشا مسیحه «اوبله ایسه مذاکره‌یی یالکز سن ایت» دیه چکلمش و ایشی مسیح پاشایه براقمش ایدی . بو ذات قوجه‌کدیکدن دها صلحپرور اولمغله شوالیه‌لر ایله نازکانه سوز ایده بیله‌رك نهایت براً و بحراً صلحه ایکی طرفدن رعایت اولنمق وطرفین بری برینك لیمننده ایسته‌دکلری کبی تجارتده سربست بولنمق و برطرفدن دیکر طرفه فرار والتجا ایدن اسیرلر اکر تبدیل دین ایتمامشلر ایسه رد ایدلمك و تبدیل دین ایتمش اولدقلری صورتده اسرای مرقومه‌نك هر بری ایچون یکرمی ایکیشر دوقه التونی ویرلمك و هالیقارناسده‌کی سن پیه‌ر حصاری ملتجیلر ایچون تعرضدن مصون بر ملجأ و مأمن اولمق و بو مصالحه سلطان بایزید حضرتلرینك وفاتنه قدر دوام ایتمك شرائطیله عقد مصالحه‌یه موفقیت حاصل اولدی .

بونك اوزرینه شوالیه‌لر کوناکون هدایایه مستغرق اولدقلری ومعیتلرنده برده عثمانلو قومیسری بولندیغی حالده ردوسه کله‌رك اشبو قومیسر شهزاده جم ایچون دخی غران مترایله بشقه‌جه وکیزلیجه برعهدنامه تعاطی ایلدی‌که بو عهدنامه حکمنجه شوالیه جمعیتی شهزاده جمك بر قلعه‌ده محافظه‌سنی و سلطان بایزید حضرتلری دخی هر سنه اغستوس آینده شهزاده‌نك مصارفی اولمق اوزره قرق بشبیك دوقه التونك اعطاسنی تعهد ایلیورلر ایدی .

شهزادهٔ مشار الیهك ردوسدن فرانسه‌یه عزیمتیله ایتالیاده دوچار وفات ایدلمسی ارهسندن تمام اون سنه مرور ایدوب بومدتی کرك فرانسه قرالی وکرك

مخصوصه‌ده تبدیل قیافتی شان الوهیته ایراث نقیصه ایدر دیه قورقدم» جوابنی و برمکله ابراهیم پاشا بو جوابدن پك محظوظ اولدیغی کبی برازه‌لق کیفیتی ذات شاهانه‌یه دخی عرض ایلدکده طرف شاهانه‌دن ده بالاستحسان مولانا کرماستی‌یه جائزه‌لر احسان بیورلمش .

هجرت نبویه‌نك ٩٠٠ تاریخلرینه طوغری وفات ایلیان مولانای مشار الیهك نعشی فاتح جامع شریفی جوارنده کندی بنا کرده‌سی اولان مکتبه دفن اولندیغی کبی بو مکتب یاننده ینه کندی خیراتندن بر مدرسه‌سی و مملکتی اولان کرماستی‌ده دخی برمکتبی وار ایمش . درجهٔ فضیلتی شرح مطوله یازدیغی حاشیه‌ده وعلم فقهدن وقایه‌یه یازدیغی شرحده وعلم اصولدن خبیر نام متنده کورلدیکی کبی علم معانیدن دخی برکتابی وار ایمش . ترجمهٔ سابق کنارنده مندرج بر حاشیه‌یه کوره مختلف نام بر کتابه وشرح مفتاحه و شرح مواقفده صاحب نبوی‌یه حاشیه‌لری و دیکر بعض رساله‌لری دخی وار ایمش .

﴿ حاجی بابا ﴾

طوسی دیه علم و معرفتجه زمانك یکتالرندن

سن ژان شوالیه‌لری و بالخاصه پاپانك
النده اسارتدن برآز دها طار و محبوسیتدن
برآز دها واسع بر صورتده امرار ایلمشدر .
بومدتك صورت كذراننی مختصراً حكایه
لازم كلور ایسه دنیلوركه :

ردوسدن حركتنك طقوزنجی كونی
شهزادهٔ جك بندیكی كمی استانكویه
واصل اولمش ایدی كه بوجزیره ردوسه
بك یقین ایسه‌ده هوانك مخالفتی دها
تیز وصولنی مانع اولمش ایدی . استا-
نكویدن مسینایه قدر موافق هوا ایله
كیدیله‌رك اوراده ارزاق تجدید ایدلدكدن
صكره تكرار یوله چیقلمشكه اتنا وولقاننك
كیجه‌لری آتشفشان اولمسی شهزاده‌نك
غایت خوشنه كیدر ایمش . پرنس ایتالیا
سواحلنه وارنجه‌یه قدر دیكر جهتدن
اوروپایه وارمش بولنان كیلر عثمانلو
پادشاهنك برادری اولان بر شهزاده‌نك
اوروپایه ارسالی خبرینی ایصال ایتمش
بولندقلرندن بویله اهمیتلی برمسافر ویا
اسیری كندی نزدلرنده بولندیرمق
اوروپا حكمدارلرینك كافه‌سنك پولتیقه-
سنه موافق دوشه‌جكی كبی بالخاصه
ناپولی قرالی شهزادهٔ مشارالیهك كندی
النه دوشمسنی فوق‌الحد التزام ایلدیككندن
برطریق امكانی بولنور ایسه زاكیره
اولدیغی كیدن قاپیلوب وچالنوب
كتورلمسی ایچون الك جسور كمیجیلری
خفیف قایقلر ایله دكزه چیقارمش ایمش .
براقشام شهزاده طعام ایدر ایكن كمینك
بعض دیركارینه فنارلر تعلیق ایدلمسندن
طولایی ناپولی قرالنك تعیین ایتمش بولندیغی
كمیلردن بریسی برسریع مانورا ایله كلوب
چاتمش ایسه‌ده عثمانلو شهزاده‌سنك
راكب اولدیغی سفینه بوسفینه اولدیغی
اكلایه‌مدیغی ایچون ینه چكیلوب

اولان بوذات شریفك نه اسمی ونه ده تاریخ
وفات وترجمهٔ حالی مصرح اولمیوب یالكز علم
نحودن كافیه‌یی ومصباحی اعراب وعواملی
وقواعداعرابی شرح بولنه‌وجوده كتور-
مش اولدیغی درت قطعه آثار تألیفیه‌سی طلبهٔ
علوم میاننده عموماً مقبول ایدلمك و نزد فحولده
مظهر تحسین اولمش بولنمق ایله مولانا حاجی بابای
طوسی شهرتشعار اولمشدر .

❋علی فناری❋

علاءالدین علی افندی عن اصل فناری
قاملیاسنه منسوب دكل ایكن نصلسه فناری دیه
شهرتشعار اولمشدر . مقدمات علومی اخذ
وتحصیلدن صكره مولانا علی طوسی حضر-
تلرینه انتساب ایدرك اكمال فیوضات علمیه‌یه
موفق اولمغله بعض مدارسده اظهار واشاعهٔ
آثار فضیلت ایلدكدن صكره صحن ثمان مدار-
سندن بریسنه دخی مدرس اولدیسه‌ده بعده
تبدیل طریق ایدرك قاضیلغه سلوك ایتمش وبرو-
سه پای تختنده قاضی اولدیغی كبی مؤخراً انا-
طولی قاضیعسكرلكی ایله‌ده بكام اولمشدر .
غایت متشرع وهرفنونده مهارتدن ماعدا شعر
عربیه‌ده دخی مقتدر بوذات فضیلت سمات او-

کیتمش • بعض سواحلده قپودان بلانش فورشو کیدن ماعدا دیکر اون یدی کمینك دخی شهزاده جمی تعقیبه مأمور ایدلدیکنی خبر الدیغندن بعدما شهزاده‌یی قاره‌لردن طیشاری چیقارمیه‌رق وهیچ برفنار وقندیل دخی یاقمیه‌رق التی هفته سیاحتدن صکره نیسه واصل اولمشلر •

خواجه سعدالدینك قیدینه کوره بوسفرده شهزاده‌نك تماشا ایلدیکی جملهٔ غرائب بحریه‌دن بریسی دخی تپه‌لرندن ایکی مزراق بویی صو فیشقرتان عظیم بالقلر ایمش که بالنه بالقلری اوله‌جغی درکاردر • فقط پك مدهش فورطنه‌لره دخی اوغرانیله‌رق شهزاده حضرتلرینك زیاده‌سیله اضطراب چکدکلری ده جملهٔ روایاتدندر •

نیسده شهزاده هر ایستدیکی یرلره محافظه تحتنده اولمق شرطیله کیدوب کزه‌بیلیور و محافظه‌سنه زیاده‌سیله تقید واهتمام اولنیور ایدی • اصل املی اوروپادن روم ایلینه کچمك و پیدا ایلیه‌جکی فرقه ایله برادرینه قارشو محاربه آچمق اولدیغی شوالیه‌لره اکلاتدقجه بونلر « سز شوراده فرانسز طپراغی اوزرنده بولنیورسکز • فرانسز قرالنك موافقت ومساعده‌سی اولمدقجه بریره کیده‌مزسکز » دیه شهزاده‌نك نظر دقتنی آچیورلر ایدی • نهایت کندی امین بندکانندن بریسنی شوالیه‌لردن برذات ایله قرال نزدینه کوندره‌جك اولور ایسه اون ایکی کونده کیدوب کله‌بیله‌جکلرینی و بونلر واسطه‌سیله قرالك افکاری اکلاشلمش اوله‌جغنی شهزاده‌یه عرض ایتدکلرندن او دخی خطیب زاده نصوح چلبی‌یی مأموراً اعزام ایلدی ایسه‌ده مأمور مومی الیه نیسدن ایکی

لوب اناطولی قاضیعسکرلکندن بعدالانعزال یومی سکسان اقچه ایله متقاعد اولمش وتازمان بایزیدثانیده وفات ایلمشدر سید شریف جرجانی حضرتلرینك مفتاح العلوم نا کتابنه برحاشیه تعلیق ایتمش اولدقلری کبی برخیلی اشعار عربیه‌سی دخی قالمشدر •

❊ قاره‌سنان ❊

سنان پاشا کبی بوذات شریفك اسمی دخی « سنان الدین یوسف » ایسه‌ده سنان پاشادن «قاره‌سنان» شهرتیله فرق اولنمشدر • ابتدای نشئتی و کبیرلردن تحصیل ایلدیکی و هانکی مأموریتلرده بولندیغی حقنده ایضاحاته دسترس اولنه‌میوب یالکز بعض مدارسده مدرسلك ایتمش اولمسندن عبارت قیوده دسترس اولنمشدر • انجق تألیفاتی ترجمهٔ حالندن دها زیاده مصرحدر • زیرا علم صرفدن مراح وشافیه نام متنلره شرح یازدیغی کبی علم هیئتدن چغمینیك ملخصنه و صدر الشریعه‌نك وقایه نام متننه دخی یازمش اولدیغی شرحلر ایله قدرت علمیه‌سنی جهانه کوسترمشدر •

❊ ای طوغمش اوغلی مصطفی ❊

عن اصل قرمانی اولوب نامی مولانا

کونلك مسافه‌یه قدر آیریلور آیرلمز تحت
توقیفه النَدی . اره‌دن درت آی کچدیکی
حالده نصوح هنوز عودت ایتمامش
ایدی . شهزاده ایسه بو کونلرك هر
برینی عیش و نوش و ذوق و صفا ایله
شعرلر تنظیم ایدرك کچیرمکده ایدی . بنه
بو مدت ظرفنده، شهزاده‌نك بندکانندن
فرنك سلیمان بك نیسه‌ده‌کی فرنك محبو-
بلرندن بریسنه تعرض ایتمش اولمسیله
شوالیه‌لر قانونی اقتضاسنجه بو جنایتك
جزاسی اعدام ایدیسه‌ده شهزاده جم
کندی مسافرلکنه لازم کلان حرمتی
درمیان و جانیء مرقومی کندیسی مجازات
ایلیه‌جکنی بیان ایله واقعا سلیمانی برقاچ
وقت خزینه اوطه‌سی اتخاذ ایتمش
اولدیغی یرده حبس ایلدی ایسه‌ده
نهایت فرنك قیافتنده اوله‌رق رومایه
قاچیرلمسیله بسبتون قورتارلمش اولدی .

برآره‌لق نیسده وبا ظهور ایلدیکندن
شهزاده‌یی دها ایچرولره نقل ایچون بوحال
بروسیله اتخاذ اولنمغله ۱۴۸۳ سنه‌سی
شباطنك بشنجی کونی نیسدن یوله
چیقارلدی . اثنای راهده نصوح
چلبی‌یه تصادف اولنه‌رق آدمجکز بلای
موقوفیت ایله هیچ بر ایش کوره‌مدیکنی
اکلاتدیغندن شهزاده‌یه اسارت المنی
ایلك طاتدیران شی بوحال اولمش ایدی .
بو دفعه مشار الیه شامبری‌یه نقل
اولندی‌که فرانسه قرالنك طابیسی اولان
دوق دو ساووا اوراده والی و محافظ
ایدی . لکن شامبریده اقامتی یالکز
برقاچ کوندن عبارت قالدی . اورادن
دخی بنه سن ژان شوالیه‌لرینك مالکانه
لرندن اولان روسیلیون حصارینه سوق
ایدلدی .

بیچاره شهزاده جم شوالیه‌لر طرفندن

مصطفی بن ذکریا بن آی طوغمش اوغلی دیه
مقیددر . مملکتی علماسندن اخذ علوم ایلدکدن
صکره اکمالی ایچون مصر جانبنه عزیمت ایدرك
نیجه سنه‌لر اوراده اقامتله اکمال علوم ایلدکدن
صکره تکرار ممالك عثمانیه‌یه عودت ایلمش
ایسه‌ده مدرسلك و یاقاضیلق کبی مأموریت
رسمیهء علیه‌ده بولندیغنه دائر صراحت کو-
ریله‌مامشدر . یالکز درجهء فضل و عرفانی
حقنده مدایح عالیه کوریله‌رك نحودن مصباح
نام متنك ضوء نام شرحنه یازدیغی حاشیه ایله
مولانا ابو اللیثك کتاب صلوته متعلق مقدمه نام
کتابنه توضیح نامیله یازمش اولدیغی شرحك
بین العلما معمول و بین الفحول مقبول اولدیغی
مقیددر .

❋ شمس الدین احمد ❋

عصر فاتحده بو اسم ایله ایکی ذات شهرت
بولمشدر . بریسنك مدار تمیزی « قره‌جه
احمد » دیه بولدیغی شهرتی و دیکرینك دخی
« دیکقوز » لقبیدر .

قره‌جه احمد بعض مدارسده تدریس
ایلدکدن صکره نهایت ۸۵۴ سنه‌سنده بروسه-
ده ییلدیرم مدرسه‌سنده مدرس ایکن وفات

بوصورتله اوروپا درونلرینه ادخال ایدلمسی کندی سلامتی ومنفعتی ایچون اولمدیغنی وبالعکس کندیسی بونلر النده عادتا اسیر بولندیغنی اکلامسی اوزرینه شو بلای اسارتدن انجق فرارطریقیله قورتیله بیله‌جکنی حکم ایلدی ایسه‌ده بواوروپا دیارلری کندیلرینه بالکلیه مجهول اولان ممالکدن بولنوب اوروپالیلرك کندیسنی دردست ایتمکه نه‌درجه‌یه قدر اهمیت ویردکلرینی وویره‌جکلرینی‌ده اکلامش بولندیغندن تصمیم ایتدیکی فرار ایچون اول باول یوللری تحقیق ایتمکله برابر مجارستاندن دخی بر ال طوتمغه لزوم کوردی . بونك ایچون یارارلقلرینه اعتماد تامی اولان مصطفی واحمد نام بکلری فرنك قیافتنه قویه‌رق واقچه قوتیله جلب ایتدیکی برقاچ فرانسز دلاورلرینی‌ده یانلرینه قاته‌رق مجارستانه طوغری کوندردی‌که مجار قرالنی کوروب بر اتفاق مقدمه‌سنی قرارلشدیرملری دخی مأموریتلری جمله‌سندن ایدی . لکن بوآدملر دخی غائب اولوب کیدرلك نام ونشانلری بلورمدی .

اواثناده فرانسه صندالیٔ قرالیسنه یکی قعود ایتمش بولنان سکزنجی شارل هنوز اون اوچ یاشنده بر چوجق اولدیغی کبی طایسی اولان دوق دو ساووا دخی اون دردینی بتوروب اون بشنه قدم باصمش بر نوجوان اولمغله کویلولره وارنجه‌یه قدر بتون فرانسزلرك استانبولی فتح ایدن ذاتك اوغلنی کورمك ارزوسیله شهزاده جم زیارتنه تهالکلری کبی بر هوس کنج دوقی‌ده استیلا ایلدیکندن پارسده قرالی کوروب عودت ایلدیکی صره‌ده روسیلیونه دخی کلوب شهزاده‌یی زیارت ایتمش ایدی . خواجه سعدالدینك « هنوز اون

ایتمشدر . ترجمهٔ شقایقده « ثقیل الفهم وکلیل‌الطبع » دیه توصیف اولنان بو ذاتك مختصرات معتبر اتدن بعضلرینه حواشی تعلیق ایدرلك طلبه زمره‌سنك مزید تحصیل ووفور تکمیلنه باعث اولدیغی ذکر اولنه‌رق ازجمله فن میزاندن رساله اثیریه‌نك شروحندن حسام الدینك شرحنه سیدشریفك حاشیهٔ شرح شمسیه‌سنه وسعدالدین تفتازانینك شرح شمسیه‌سنه وشرح عقادینه حاشیه‌لر یازمش اولدیغی خبر ویریلیور .

دیکقوز دخی نامداشی کبی بعض مدارسده تدریس علوم ایلدکدن صکره بروسه‌ده ییلدیرم مدرسه‌سنه مدرس اوله‌رق وفات ایلمش وفن صرفدن مقصود ومراح نام متنلره شرح واداب بحثده مسعود رومینك کتابنه حاشیه یازمش اولمغله شهرت المشدر .

❋ طشغون خلیفه ❋

زمانی علماسندن اخذ علوم ایلدکدن ومولانا خسرو حضرتلرینه انتساب ایله تکمیل فیوضاته موفق اولدقدن صکره طریق تصوفه دخی سلوك ایدرلك او شهراهك ده منزل غایه‌سنه واصل اولمش ونهایت بروسه شهرنده اختیار

درت یاشنده کوزللك افسری باشنده بر سرو آزاده وچهرهٔ کلکونی همرنك باده ایدی » دیه تعریف ایلدیکی بو کنج دوقك شهزاده‌یی زیارت ایتمسی حقیقة تنشیط قلبنی موجب اولمشیدی ٠

قوجه شاعر اصالتی قدر حسن وجمالی دخی بالاتر اولان بونوجوانی پك زیاده بکنمسیله تلطیف و تکریمنده افراط درجه‌لرینه واره‌رق حتی یادکار اولمق اوزره شامده اللی فلوری‌یه مبایعه ایتمش اولدیغی بر دمشق چوماغی اهدا ایلدیکه تیموری بویلی بوینه آلتون ایشلمه‌لی اولدیغی کبی قبضه‌سی دخی کرانبها اطلاقنه بحق سزا اوله‌جق صورتده طونانمش ایدی ٠ بونلر آره‌سنده‌کی صحبت بردرجه‌یه واردیکه شهزاده جم شوالیه‌لر النده‌کی اسارتدن پرنسه شکایتله تخلیصنه معاونتنی‌ده رجا ایلدی ٠ دوق دوساووا بوتخلیص امرنده الندن هرنه کله بیلور ایسه ایفاسندن کیرو طورمیه‌جغنی وعد ایتدی ٠ لکن شوالیه‌لر کندیسنی روسیلیونده ده براقیوب ایزر نهرنده‌کی قایقلردن برینه ارکاباً اپیجه بر محله قدر کوتوردکدن صکره حزیرانك یکرمی یدنجی کونی رون نهرنده دخی بر قایغه بندیره‌رك پووی نام محله ایصال ایلدیلر ٠

اورایه واصل اولدیغی زمان شهزاده خبر الدیکه مقدما برادری سلطان بایزید حضرتلری طرفندن سفارتله ردوسه کوندرلمش بولنان حسین بك پارسه دخی سفارتله کیتمك اوزره شامبری‌یه قدر کلمش اولدیغی حالده شمدیکی قرال سکزنجی شارلك باباسی اونبرنجی لوئینك خبر وفاتنی المغله یکی قرالك جلوسنه قدر شامبریده بکله‌مکه مجبور اولمش ٠ بو خبرك پرنسی دوچار اندیشه ایده‌جکی

توطن ایلمشدر ٠ آثار تألیفیه‌سنه دائر صراحت یوق ایسه‌ده بروسه اهالیسنك بو ذات شریفه محبتلری بر درجه‌ده اولدیغی خبر ویرلمکده‌درکه حتی ساکن اولدیغی محله‌یه « طشغون صوفی محله‌سی » نامی یادکار ایدی قالمش اولدیغی و بو ذاتك وعظ و نصیحتنه بتون اهالینك کوش جان حواله ایدرك بناءً علیه تربیهٔ عوامه بیوك خدمتی سبق ایلمش بولندیغی بیان ایدلمکده‌در ٠

❊ قزل قاطر ❊

نام نامیلری مصلح الدین مصطفی ایکن جثه‌سی غایت بیوك و رنکی غایت قرمزی اولدیغی ایچون قزل قاطر دیه شهرت المشدر ٠ وجودی اوقدر بیوك اوقدر آغر ایمشکه آنی دکه بر حیوان قالدیره‌مز ایمش ٠ لکن اوقدر ده چالشقان وقوهٔ حافظه‌سی واسع بر آدم ایمشکه علومدن هیچ بریسی حافظه‌سندن خارج اولمیوب هرهانکی بر مسئله‌یی متعلق اولدیغی کتابلرك باب و صحیفه‌سنی ذکر ایدرك حتی نسخه‌لرك اختلافنی بیله درمیان ایلیه‌رك ازبردن حل ایدر ایمش ٠ بعض زمانلر اون درلو درسی بردن تدریس ایلدیکی حالده جمله‌سنی ازبردن تقریر ایدرك او درسلره عائد شرحلرك

درکار دکلیدر ؟ محافظه سندن بردقیقه ایرلمیان شوالیه‌لر ایسه پاپه‌نسك مجارستانه طوغری ایکی مأمور کوندرمش اولمسنی و یاخود یکی قرالك طایسی دوق دوساووا ایله نه کونه حسبحال ایتمش بولنمسنی مطلقا استشمام ایلدکلری جهتله بعدما شهزاده‌یی کندی بندکانندن آیری طوته‌رق وعادتا طوغریدن طوغری یه محبوس حالنده بولندیره‌رق محافظه ایده‌بیلملری ایچون ایشته بو سفیر بهمه حال کندی حیاتنه قصد ایچون کوندرلدیکنی و بوندن ماعدا قرال تبدلی مناسبتیله داخل مملکتده برطاقم اختلالار وقوعندن قورقلدیغنی بالاتیان هرحالده شهزاده‌نك طوغریدن طوغری یه کندی محافظه‌لری التنده بولنمسنه لزوم کوسترمشلر ایدی .

بو قراری شهزاده‌یه عرض ایله برابر شوالیه‌لرك سکز یوز زرهلی سواریسی شهزاده‌نك یکرمی طقوز نفره بالغ اولان بندکانی بالاحاطه بر بر اسملرینی قید ایتدکدن صکره بشقه‌جه تحت توقیفه الدیلر . واقعا شهزاده بو معامله‌دن طولایی زیاده‌سیله شکایت ایلیور ایدیسه‌ده شکایته کسه‌قولاق و یرمدیکی کبی عثمانلو سفیرینی کورمك خصوصنده‌کی آرزوسنده‌ده اهمیت و یرن بولنمیور ایدی . یالکز بو معامله کندی حقنده بر حقارت دکل بلکه حیاتنك محافظه‌سی ایچون بر دوستلق اولدیغی تأمین ایدیله‌رك بندکانك کافه‌سنه حسن رعایتده اصلا قصور ایدلمیه‌جکی تأمین اولنیور ایدی . فی الواقع بونلری اکسمورت طریقیله نیسه کوندردیلر . واورادن دخی سلطان بایزید سفیری حسین بك رفاقتیله ردوسه قدر سوق اولندیلر . دیمك اولیورکه بو ایشك ایچریسنده دولت

وحاشیه‌لرك کافه‌سی حفظنده اولدیغی اثبات ایلمش . طلبه‌سنك درسه دوامی حقنده دخی پك شدید اولوب یا کیفسزلکی و یاخود برمانع شرعیسی اولیوب ده درسی ولو برکون ترك ایلیان طلبه‌سنك جاننی فنا حالده یاقارایمش . مشارالیهك اشبو وصیتی حضرت فاتحه واصل اولدقده ادرنه‌ده اوچ شرفه‌لی مدرسه‌سنی توجیه بیورمشلر ایسه‌ده همان بو توجیهك وقوعی اثناسنده مدارس صحندن برمدرسلك منحل اولمغله متعاقباً انی توجیه بیورملری اوزرینه بعض وزرا اوچ شرفه‌لو توجیه بیورلدیغنی بیله‌رك بو توجیهك دخی وقوعی مناسب بولمامق ایستدکلرندن فاتح حضرتلری « اون فاضلك استحقاقی کون کبی آشکار ایکن حقنی ویرمامك ترکی واجب اولور » دیه توجیه جدیده‌ده اصرار بیورمشلر . بایزید ثانی حضرتلری مقام سلطنتی تشریف بیوردقلرنده مصلح الدین حضرتلرینه مناستر مدرسه‌سنی و بعده ادرنه‌ده مدرسهٔ جدیده‌یی احسان بیورملریله اومدرسه‌ده مدرس ایکن وفاتلری وقوعه کلمشدر .

*
* *

عليه ايله ردوس ارهسنده كى معاهدهنك بر بيوك تأثيرى وار ايمش . حتى خواجه سعدالدين حسين بك سفارتندن مقصد يكانه شهزادهيى بو يله آدملرندن آيروب دها شدتلى محافظه ايتدرمك اولديغنى تصريح دخى ايديور .

سفير حسين بكك فرانسز قرال جديدينى كورمكسزين ردوسه واورادن استانبوله عودت ايتمسى حكمتينى نه عثمانلو تاريخلرى و نه ده اوروپا مورخلرى تصريح ايتميورلر . صرهسيله نقل اولنان وقوعاته نظراً حسين بك ردوس شواليه لرينه و يريلهجك اولان مبلغ سنوى يى اعطا ايچون ردوسه كلديكى زمان طرف شاهانهدن شواليهلر رئيسنه برهديهٔ مخصوصهٔ فوق العاده اولمق اوزره سرو اغاجندن معمول واپكلى اقمشهيه صارلمش برده قوطو كتورمش كه حضرت عيسايى وافتيز ايتمش اولان يوحنانك صاغ الى بوقوطوده ايمش . نصرانيت اعزهسنك بعض كيكلرينه نصارانك پك بيوك رعايتى اولوب « رهليق » ناميله بونلرى كليسالرده حسن محافظه واايام مخصوصهسنده زيارت ايدرلر . يوحنانك باشى ايله صاغ الى بشيوز سنه مقدم استانبوله كتور يلهرك پترهيون مناسترنده حفظ ايدلمش اولوب استانبولك فتحى اثناسنده برمقدس مزراق و برسونكو ايله برده مقدس تاج ايله برابر خزينهٔ همايونه نقل اولنمشلر . شهزادهجك محافظهسنه برقات دها تقيدى تأمين ايچون سلطان بايزيد خان حضرتلرى بودست مقدسى ردوسه كوندردكده شواليهلر هيئتى كليسا هيئتيله برلشهرك عظيم بر آلاى ترتيب ايدوب سن ژان كليساسنده زيارت عموميهيه عرض ايلمشلر .

شمس الدين نحيفى

عن اصل آيدين ولايتندن اولوب اوراده اكمال تحصيل ايلدكدن صكره بلاد عجمه دخى كيدرك اورالر علماسنك حائز اولدقلرى علمه دخى كاملاً دسترس اولمش وبالخاصه علم معانى وعلم بيانده حظ عظيم صاحبى اولهرق ينه بوطرفلره عودت ايتمشدر . علوم نقليه وعقليهدن ماعدا فن موسيقيده دخى كمال بهره سيله تزييد شهرت ايلديكندن فاتح حضرتلرى بوذات شريفى محرميتلرى دائرهسنه الهرق صولكدرجهلرده لاابالىلكه قدر واردير مشلر ايديسهده سائر امثالى مثللو نصلسه نحيفى ده حددن وفدن زياده يوز بولهرق نهايت برقصور كستاخانهسندن طولايى عتبهٔ علياادن طرد ايدلمش ايدى . بونك اوزرينه بروسهيه كيدرك غايت مغموم ومأيوس برحالده خانهسنه قپانمش كه اجبار دردمعاش ايله اردلقده برموسيقى تعليم ايچون طشارى يه چيقار و برازپاره قزاندقدن صكره ينه خانهسنه چكيلوب يتيمهٔ م بركوچك قزينك صحبت وتربيهسيله زمان كچورر ايمش . شعرده دخى يدطولاسى اولهرق شونك بونك مدحنه دائر تنظيم ايلديكى قصيدهلرى بروسهدن استا.

ایشته شهزاده جك شوالیه‌لر طرفندن برقات دها تحت محافظه‌یه النمسی سن ژان شوالیه‌لریله دولت علیه ارەسنده‌کی معاهده حکمنك بومثللو هدایای مقدسه ایله تأیید وتحکیم ایدلمسندن ناشی اوله‌جغی درکاردر. شهزاده ایسه پووسی حصارنده دخی چوق زمان محافظه ایدلمدی. بیچاره‌یی حصاردن حصاره نقل ایتمك محافظه‌سی ایچون دها زیاده موجب امنیت اولدیغندن اورادن دخی ساسه‌ناژ نام محلده برحصاره نقل اولندی‌که یوکسك برقیا اوزرنده شاهین یووه‌سی کبی بر شی اولوب بیچاره شهزاده‌نك بوراده بلای اسارتی دها آجی اوله‌رق چکه‌جکی درکار ایکن بالتصادف حصار محافظنك فیلیپین هه‌لن نامنده غایت کوزل برقزی اولوب عثمانلی پرنسی تحمل شکیب برقهرمان کورنجه دام سودا سنه پابند اولمش ومجابره ومعاشقه‌سیله پرنسك آجی کونلرینی طاتلیلندیرمغه خدمت ایلمشدر.

بعض فرانسز مؤلفلری اشبو معاشقه‌یی بسط ایده ایده بر رومان درجه‌سنه قدر واردیرمشلر ایسه‌ده عادتا محبوسیت حالنده بولنان بر پرنسك فیلیپین هه‌لن دوساسه‌ناژ کبی اصیلزاده‌کاندن برقز ایله معاشقه‌سی خصوصنده ایکی طرف ایچون دخی نه‌قدر موانع بولندیغی وشهزاده‌نك مخابره‌یه مقتدر اوله بیله‌جك درجه‌لرده فرانسزجه بیله میه‌جکی نظر دقته النورایسه ایشی رومان درجه‌سنه واردیران تفصیلاتدن بالتجرید هامرك دخی دیدیکی وجهله معاشقه‌یی یالکز بر «معاشقه» اولمق اوزره صحیح نظر یله تلقی ایتمك حقایق تاریخیه‌یه موافق کوریلور.

ذاتاً شهزاده‌نك ساسه‌ناژ حصارنده اقامتی دخی چند ماهدن عبارت قاله‌رق

نبوله کوندروب جائزه او مارایسه‌ده بوقصیده‌لری اوقدر صنعتلی برصورتده نظم ایلرایمش‌که هانکیسنك مدایحی سؤ تفسیر ایدلمك لازم کلسه جمله‌سنك التندن زمامم چیقار یله بیلور ایمش. نهایت مردمکر زلکی کندیسنه طعام و یرلسه مسموميتی خوفیله یمامك درجه‌لرینه واروب بونك برازدها اوته‌سنده دخی بیچاره دوچار جنون اولمش واو مجنونیت حالنده وفات ایلمشدر.

خطیب سراج

عن اصل ایران اهالیسندن اولان بوذات علوم شتاده مهارت بی نهایه‌سندن ماعدا علم تلاوت قرآن وصنعت خطابتده دخی بی‌مثال اوله‌رق هله حسن ولطافت صداسی میلیونلرده برکسه‌یه نصیب اوله‌میه‌جق درجه‌لرده بولندیغندن مملکتنده دخی مقبول اکابروامرا برذات بی همتا ایدی. انجق ایران طرفلرینك دوچار اولدیغی بعض فتنه وفسادلردن قاچه‌رق ترك قیافتیله ممالك عثمانیه‌یه قدر کلمش واو زمانلر بروسه قاضیسی بولنان علاء الدین علی فناری حضرتلریله اولدن معارفه‌سی اولمق حسبیله طرف مشارالیهدن باتوصیه‌نامه در-

اورادن‌ده بورغ نوف قلعه سنه نقل اولندیغی کبی یانده یکانه بنده‌سی قالان جلال بك دخی اورا ده خسته لنمکله شهزاده جم بورغ نوفدن موت توئله واورادن مورستله ونهایت دکز کنارنده بوقالیمی سنیورینك حصارینه بالکلیه یالکز نقل ایدلمشدر که بو قالیمی ده بچوردیکی ایکی سنه مدت تمامی تمامنه برمدت محبوسیت اولمشدر . حتی بو محبوسیت پرنسك صحتنه تأثیر در جه‌سنده آغر کلدی . یکندن کندیسنك انتخاب وطلبی اوزرینه صوفی حسین بك نامنده دیکر بر بنده‌سی جلب ایله خدمتنه تعیین اولنمشدر که شهزاده جم حضرتلری بوذاته تعلیمات لازمه‌یی ویره‌رك و برده فرانسز قیافتی الباس ایلیه‌رك حصاردن قاچیروب پرنس دوبوربون نزدینه کوندرمش وحبسدن خلاصی ایچون پرنس مومی الیهك معاونتنی رجا ایتدیرمش ایسه‌ده صوفی حسین پرنس دوبوربون نزدنده اوچ سنه قالدیغی حالده بر ایشه موفق اوله‌مامشدر .

دیکر جهتدن جلال بك اعادهٔ عافیتله شهزاده نزدینه کلدکده صوفی حسین بکدن امیدی کسن بیچاره جم جلال بك ایله شو حصاردن فرارك طریقنی مذاکره‌یه باشلامش ایدی . زیرا فرانسه ومجارستان وناپولی قراللریله پاپانك کندیسنی شوالیه‌لر الندن قورتارمق وسلطان بایزید علیهنه سوق ایتمك ایچون شوالیه‌لر رئیسی دوبوسون ایله مذاکره‌یه کیریشدکلرینی خبر الیور ایدی . لکن دوبوسون سلطان بایزیدایله مقاوله ایدیلان اجرت سنویه‌دن ماعدا بالآخره مصره کوندرلمش اولان پرنس جم حرمی ووالده‌سی ایچون دخی ییلده یکرمی بیك دوقه التونی اعطاسنه سعادته حضور حضرت فاتحه کوندرلمشیدی .

سراج حضرتلرینك استانبوله ورودی فاتح جامع شریفنك دخی ختام بناسنه مصادف اولمغله حضرت فاتح بوذاتك کرك علمی وکرك صداسنی بك بکندیکندن یومی اللی اقچه ایله کندیسنی فاتح جامع شریفنه ایلك خطیب تعیین ایلمشدر . اوقودیغی خطبه‌لری کندیسی انشادایدر وخوب آوازینه وحسن اداسنه بتون جماعتی حیران ایلر برذات صاحب کمال ایمش . آخرعمرینه‌قدر خطابتده بولنه‌رق بشقه برمأموریتی مقیداولمدیغی کبی تاریخ وفاتی دخی مصرح دکلدر .

❁ حکیم قطب الدین ❁

صنعت طبابتده‌کی حذاقت بی‌نهایه‌سندن ماعدا ملوك عجمدن بعضلرینه وزارتله دخی تمیز ایتمش اولان بوذات شریف دیار عجمده ظهور ایدن بعض فتنه‌لردن طولایی ترك دار ودیار ایلیه‌رك پناه عالم اولان سایهٔ سنیهٔ عثمانی‌یه التجا ایلدکده فاتح حضرتلری کندیسنی اوقدر بکنمش وسومشدر که مابین همایون ملوکانه‌لرینك اشرف ارکانی عدادینه ادخال ایدرك کیجه کوندوز نزد شاهانه‌لر

سلطان بایزید حضرتلرینی ارضا ایتمش بولنمغله شهزاده جمك تخلیصی ایچون اوروپا طرفندن وقوعبولان تشو یقاته اصلا قاپلیه‌رق محافظه‌سنده کی اهتمامنی کیتدکجه آرتدیرمقده ایدی . حتی اوروپا یی الداتمق ایچون پرنس جم اغزندن مکتوبلر ترتیب ایدرك کو یا حال محبوسیتده بولندیرلمدیغی وشوالیه‌لر محافظه‌سنده کی حصارلری طولاشوب هر برنده بر مدت اقامت ایتمسی مجرد کندی آرزوسندن ناشی ایدوکی طرزنده کی حوادثی نشر واشاعه ایتدیررایدی .

اشبو صنعی مکتوبلرك ماهیتی نه‌دن عبارت اولدیغنی بیلن اوروپا حکمدارلری شوالیه‌لر رئیسنك بو یولده‌کی خدعه‌لرینه الداتمیوب شهزاده یی محبوس اولدیغی محلدن قاچیره‌بیلك تدبیرینی پاپا دوشوندیکی کبی بو امل سائر حکمدارانده دخی غیرموجود دکل ایدی . بناءً علیه سن ژان شوالیه‌لری شهزاده جمك محافظه‌سنه مخصوص اولمق اوزره غروس طور نامیله یدی قاتلی برقله یاپدیروب او زمانه قدر ردوسده محافظه ایتمکده بولندقلری بندکان شهزاده‌یی ده‌یانه کوندرمشلردر که‌قله‌نك محزنلری کیلار اتخاذ اولندقدن صکره برنجی قاتی مطبخ وایکنجی قاتی بندکان دائره‌لری واوچنجی ودردنجی قاتلری پرنسك کندی دائره‌لری ودیکر قاتلر دخی محافظه‌یه مأمور شوالیه‌لرك قوغوشلری اتخاذ اولنمش ایدی . ایش بوصورته منجر اولنجه شهزاده جم آرتق محبوسیتك بودرجه‌سنه تحمل ایده‌میه‌رك بندکانیله برابر جداً فرار چاره‌لرینی دوشونمکه باشلادیلر . اوصره‌ده سلطان بایزید حضرتلری طرفندن حسین بك خدمت سفارتله فرانسه‌یه

ندن آیرمامق درجه‌سنی بولدیرمشدر . یومی بشیوز اقچه‌دن ماعدا آیده دخی یکرمی بیك اقچه معاش تعیین ایله مرفهاً تعیشلرینی تأمین ایدرك حکیم مشار الیه ایسه حقیقةً نبض آشنایان طبایع ملوکدن اولمغله آخر عمرینه‌قدر ولی النعمتنی کوجندیرمکسزین نعمت بی‌منتندن متنعم اوله کیتمشدر . ینه سلطان محمدخان حضرتلرینك زمان سلطنتنده ایکن وفات ایدرك جوار ایوب انصاریده کندی انشا کرده‌لری اولان مکتب یانه دفن اولنمشلردر .

❋ حکیم شکرالله شیروانی ❋

بوذات دخی وطن اصلیسنده اکتساب علوم ایلدکدن صکره دیار مصره عزیمت ایدرك علماء مصردن علم حدیث وعلم تفسیر وسائر علوم عربیه وشرعیه تدرس واکمال ایتمش وشرف حج شریفله دخی مشرف اوله‌رق بعده استانبوله کلمشدر . فاتح سلطان محمد حضرتلری بومثللو اصحاب علومه حمایت فائقه‌لریله ممتاز برپادشاه دلنواز اولدقلرندن حکیم شکراللهی ده نائل نعمت والتفات بیورمشلردر . شیخ ابن وفا حضرتلرینك خطیره‌سنده میدان

کوندرلمش اولوب مأموریتی ایسه شهزاده جمك استردادینی طلب ایلك ایدی که سکزنجی شارل بوبابده ارضا ایچون هدیه مقامنده نصاراجه مقدس بولنان بعض کیکلری دخی خزینهٔ همایـ یوندن چیقاروب کوندرمش ایدیسه‌ده استانبول فتحندن صکره اوروپایه انتشار ایدن روملر فلانجه عزیزك الی ایاغی طوپغی دیرسکی کبی ناملر ایله برچوق کیکلر وسائر مقدس امانتلر کوتوروب « رەلیق » دنیلان شیلرك اهمیتنی آزالتمش وحتی بونلر اوزرینه انظار اشتباهی‌ده جلب ایتمش بولندقلرندن حسین‌بكك کتور. دیکی امانتلره فرانسه‌ده اصلا اعتبار اولنمدیغی کبی فرانسز قرالی عثمانلی سفیر. ینك یوزینی بیله کورمك ایستمامش ایدی.

بونك اوزرینه حسین‌بك شهزاده جمك فراری ایچون ایدیلان مذاکراته اشتراك ایتدی ایسه‌ده بالطبع سلطان بایزید حضرتلرینه صداقتی اوله‌جغندن شهزاده‌نك فرارینه معاونتی سلطان‌جمك نفعندن زیاده برقاتدها باشنی بلایه اوغرا. تمغه خدمت ایلیه‌جکی درکاردر. نهایت عثمانلو شهزاده‌سنك فرانسز طوپراغندن قالدیریلوب پاپانك ید محافظه وحمایه‌سنه تسلیمی ارزوسی میدانه چیقه‌رق سکزنجی شارل طرفندن اکر بو ارزویه ممانعت ایدلمز ایسه منافع نصرانیه‌یه بیوك یاردیمی اوله‌جغی کرك پاپا وکرك شوالیه‌لر رئیسی دوبوسون طرفندن مکرراً ومصراً عرض اولنمسیله سکزنجی شارل عدم رضاده اصرار ایلیه‌جك اولسه بهمه‌حال شهزاده‌یی قاچیره‌جقلرینی تفهم ایلدیکنده « پاپا حضرتلری عثمانلو شهزاده‌سنه مالکیتله نصرانیت ایچون بیوك بیوك

جانبنده اولان دکانلری اردنده برمکتب بنا ایدرك خواجه وخلیفه‌سی معاشندن ماعدا بیراملرده شاکردانه البسه وپاپوش دخی مبایعه اولنمق اوزره سیلیوری قضاسنده مبایعه ایلدیکی اراضی‌یی وقف ایتمش که بونك وقفنامه‌سنده کندی اسمی «العبد الفقیر الشیخ محمد بن ابراهیم الطبیب الشیروانی» دیه محرر اولدیغندن اسم وکنیه‌سی اصل بوقیددن مستبان اولدیغی کبی بردخی وقف نامه تاریخی ۸۹۰ دیه مورخ اولدیغندن زمان وفاتك بایزید ثانی حضرتلری زمان سلطنتنه مصادف اولدیغی دخی اکلاشلقده‌در. علوم شتاده‌کی وفرت بهره‌سی زیاده‌سیله مدح وثنا ایلدیکی حالده مؤلفانه دائر صراحت یوقدر.

❋ عطاءالله عجمی ❋

بودخی ایران علماسندن واطبای حاذقه‌دن اولوب محلنده تکمیل فنون ایلدکدن صکره ممالك عثمانیه‌یه کله‌رك حضرت فاتحك نائل نعمت حمایت وعنایتی اولمشدر. حکیم مشار الیه حضرتلری حقنده ویریلان ایضاحاتدن اکلاشلدیغنه کوره کندیسی یالکز و یا برقاچ فنده ید طولا صاحبی اولمقله قالمیوب علوم

منفعتلر استحصالنه موفق اوله‌بیلور ایسه بن‌ده ممنون اولورم » دیه شهزاده‌نك پاپایه تودیعی ایچون کندیسندن طلب اولنان مساعده‌یی و یردی و یالکز شهزاده معیتنه الی نفر فرانسز شوالیه‌سی تعیین ایدرك اکر پاپا فرانسه‌نك رضاسنی استحصال ایتمکسزین شهزاده‌یی بر بشقه حکومته تسلیم ایده‌جك اولور ایسه فرانسه‌یه اون بیك دوقه التونی و یرلمسنی‌ده شرط قویدی . دیکر طرفدن پاپالق مقامیله سن ژان شوالیه ریاستی اره‌سنده دخی شهزاده‌نك تبدیل مکانی شرائطی مذاکره اولنمش ایدی‌که شوالیه‌لرك طلبی اوزرینه سلطان جمك پاپایه تسلیمنه مقابل پاپا طرفندن دخی سن تومبو وسن لازار شوالیه طریقلرینك سن ژان شوالیه طریقنه التحاقیچون رخصت و یرلمکله برابر بو طریقلره عائد املاکك پاپالق مقامنه عائد املاك دفترلرندن ترقین قیودینه و شوالیه‌لك طریقنجه وقوعبوله‌جق ترفیع رتبه‌لری تصدیق حقندن واز کچمکه‌ده رضا کوسترلدی . بو حالده دو بوسونك دوشونه‌جکی شی یالکز سلطان بایزیدك مصارف شهزاده نامیله و یرمکده بولندیغی سنوی قرق بش بیك دوقه‌نك پاپالق مقامنه انتقال ایده‌جکی قضیه‌سی قالمش ایدی . اکا مقابل دخی دو بوسون پاپادن قاردینااللق رتبه‌سی ایسته‌یوب استحصال دخی ایلدی‌که اوزمانه قدر زره ومغفر کیان برجنکاورك بعدما پاپاس عباسی وقاردینال تاجی کیمك صورتیله تبدیل شکل وقیافت ایتمسی جالب انظار استغرابدر .

ایشته بو احوال اوزرینه بیچاره شهزاده جم فرانسه محافظه‌سندن پاپا محافظه‌سنه انتقال ایتمکله ٨٩٣ سنه‌سی ذی‌الحجه‌سنك بشنجی

شرعیه و ادبیه‌دن ماعدا علوم ریاضیه و زیج وطبده ده کمال مهارتله معروف ایمش . شقایق مؤلفی فاضل مشار الیهك حل اسطرلابه وربع مجیب و مقنطراته و علم اوزانه دائر رساله‌لرینی کورمش . الحاصل کلیاتده جزؤیاتده نه مقوله فن اولورسه اولسون بو ذات شریفك علمی محیط و وقوفی شامل اولوب ٩٠٥ سنه‌سنده وقوع وفاتی ضایعات مهمه‌دن عداولنه‌جق احوالدن معدود کورلمشدر . جوار ابی ایوب انصاریده مدفون ایمش .

*
* *

❊ حکیم یعقوب پاشا ❊

عن اصل یهودی اولوب حتی خدمت طبابتله سرای حضرت فاتحه دخول شرفنه نائل اولدیغی زمان بیله یهودی مذهبنده ایکن صکره‌دن شرف اسلامیتله مشرف اولمشدر . صنعت طبابتده‌ز یاده مهارتی اولمق حسبیله حضرت فاتحك من ید توجهاتنه نائل اوله‌رق رتبهٔ وزارته قدر یول آلمش و قرهمانلی محمد پاشا بوذاتی سومدیکی و حکیم لاری‌یی نزد شاهانه‌ده یعقوب پاشادن دها زیاده اعلا هوسنده بولندیغی حالده فاتحك توجهنه بنه خلل کلمامشدر . بو

كونه مصادف اولان ١٤٨٨ سنهٔ میلادیه‌سی
تشرین ثانیسنك طقوزنجی كونی محبوس
اولدیغی قله‌دن چیقوب مارسلیایه و اورادن
طولونه كتورلدكدن صكره معیتی خلقیله
برابر ینه ردوس شوالیه‌لرینك ایكی بیوك
قدرغه‌لرینه اركاباً یكرمی كون دكز اوزرنده
چالقانه‌رق چو یتیاوكیا اسكله‌سنه چیقارل-
دی وفرانچسقوچیبونام سنیورك حصا-
رینه مسافر ایدلدی‌كه بومسافرتدن براز
صكره یعنی ١٤٨٩ سنه‌سی مارتنك اون
اوچنجی كونی رومایه صورت قبولی عادتا
برحكمدار قبولنه بكزه‌دی .

اوزمان پاپا بولنان ذات سكزنجی
اینوسان اولوب روما كبار و اعیانی
وقاردینااللری و سائره‌دن مركب آلای والا
ایله واتیقان سراینه ادخال ایلدیكی
عثمانلو شهزاده سنه عادت نصارادن
اولدیغی اوزره باشندن صاریغنی چیقارمق
ودیز اوزری ركوع ایتمك لزومنی
تفهیم ایتدیردی ایسه‌ده شهزاده جم
اسلام و عثمانلو اصولنده بویله شیلر
اولمدیغی بیانیله ممكن دكل بو تكلیفی قبول
ایتمیوب طوغریجه پاپانك یاننه واردی
وبالمصافحه اوموزینی اوپدیكی كبی الك
بیوك قاردینالار ایله ده بویولده مصافحه
ایلدی . رسماً ایراد ایلمدیكی نطق
مختصرده كندیسنی پاپانك حمایه‌سنه
تودیع ایلیه‌رك برده خصوصی ملاقات
طلب ایتدیكندن پاپا انی‌ده اسعاف ایلدی .
بو ملاقات خصوصیه‌ده شهزاده جم یدی
سنه مدت محبوسیتنده والده‌سندن
وحرمندن و چوجقلرندن مهجوراً نه قدر
مضطرب اولمش بولندیغنی اكلاته‌رق
هیچ اولمز ایسه اولاد و عیالیله برلكده
یاشامق ایچون مصره عزیمتنه رخصت
ویرلمسی استرحامنده بولنمش ایدی .

ذاتك مهارت طبیه‌سنه دلالت ایتمك اوزره ترجمهٔ
شقایقده بعض اجراآت و موفقیات خارقهٔ طبیه‌
سی ذكر اولنیور ایسه‌ده بو كونكی علوم
طبیه‌نك دلالتنه كوره فقرات مذكوره مصال
درجه‌سنده بیله قالمیه‌جغندن اهمیت ویریلوب
ده یازلمدی .

✻ حكیم لاری عجمی ✻

تحصیلی دیار عجمده اولوب بوطرفلره
هجرت ایلدكده حذاقتی ایچون مابین همایون
ملوكانه اطباسی میاننه ادخال ایدلدی ایسه‌
ده نه حذاقتنه نه ده فطانت و درایتنه
دائر ترجمهٔ حالنده هیچ بر صراحت اولمیوب
یالكز قره‌مانلی محمد پاشانك حكیم یعقوب پاشایی
استرقابندن طولایی وسیلهٔ خدعه‌سی اولمق
ایستمش ایسه‌ده بونده‌دخی موفق چیقه‌مامشدر .
٨٩٠ سنه‌سی صفرینك التنجی بازار ایرته‌سی
كونی ادرنه‌ده وفات ایدرك كندی ناكرده‌سی
اولان جامع جوارنده دفن اولنمشدر .

✻ حكیم عربی ✻

اسم و كنیه‌سی مقید و مضبوط اولمیوب
آثار تألیفیه‌سنه دائر دخی صراحت یوقدر .
ترجمهٔ حالی حقنده ویریلان معلومات مختصره

بو افاداتی اثناسنده بیچاره‌نك كوزلرندن یاش‌روان اولدیغی كبی آلام و اكداری حقیقةً یوركلر پاره‌لیه‌جك بر صورتده اولمسیله پاپانك بیله كوزلرندن یاش بو- شانمش اولدیغی تواریخده مصرحدر. بونكله برابر شمدیكی حالده مصره كیتمك اویه‌میه‌جغنی و مجار قرالی روم ایلی حدودنده كندیسنه منتظر بولنمغله پدری فاتح سلطان محمد حضرتلرینك تاج وتختنی استحصال ایچون اوطرفه كیتمسی وفقط هرشیدن اول دیانت نصرانیه‌یی قبول ایلمسی لازم كله‌جكنی اكلاتدی. سلطان جم ایسه ارتدادی حالنده سیف سیاست اسلامیه‌یه كندی باشنی كندیسی دوچار ایتمش اوله‌جغندن قطع نظر كندی دیننی نه عثمانلو پادشاهلغی ونه‌ده بتون دنیا حكمرانلغی ایچون فدا ایده بیلمك اصلا قابل اوله‌میه‌جغنی بیلدیرنجه پاپا شهزاده‌نك اوستنه وارمیوب تسلیت آمیز برقاچ سوزلر ایله شهزاده‌نك كندی دائرهٔ مخصوصه‌سنه چكلمسی رخصتنی ویردی.

او اثناده روماده برمصر سفیری وار ایدی كه شهزاده‌نك استقبال آلاینده حاضر بولنه‌رق شهزاده‌یی كورر كورمز علوشان نجابتنی تعظیماً اوچ دفعه یره قپانمش وآتنك طرناغنی اوپمش ایدی. سفیر كندی ركوبی ایچون سن ژان شوالیه‌لری رئیسندن ایستدیكی سفینه مصارفی اولمق اوزره یكرمی بیك التون الدیغنی‌ده اكلاتمش بولنمسیله سلطان‌جم بومبلغك ردینی التماس ایتدیكی كبی ینه اوصرده‌ده سلطان بایزید طرفندن مصطفی بك نامنده برسفیر روماده بولندیغندن بوایشه اوده مداخله ایتمش بولنمسیله شوالیه‌لرك یالكز بشبیك التون ایله

دن اكلاشلدیغنه كوره كندیسی عرب ممالكنده تحصیل طب ایلدكدن صكره ممالك عثمانیه‌دن اسكوبه كله‌رك اوراده امرای عثمانیه‌دن اسحاق بك اوغلی عیسی بكك خدمت طبابتنه كیرمش وكالی عنایت و احساننی كورمش اولدیغی صره‌ده صیت حذاقتی حضرت فاتحه واصل اوله‌رق مابین همایون اطباسی میا- ننه الحاق اولنمشدر. اخلاق حسنه‌سی پك بولنده برذات ستوده سمات اولوب فقراو مسا- كینه مرحمت وعنایتی درجهٔ كمالده ایمش.

*
* *

✵ التونجی زاده ✵

نام عالیلری یالكز بویله «التونجی زاده» دیه مقید اولوب نه اسمنه نه مملكتنه ونه‌ده صو- رت تحصیلنه دائر صراحت یوقدر. قرائت قرآن كریمده یكتا اولدیغی كبی علوم طبیه‌ده دخی یدطولاسی وارایمش. ترجمهٔ شقایقده «نباتات وعشبك اسم ورسمنی ومنافع وفوا- ئدینی بیلمكده مهارتی» بولندیغی یازلمسنه نظراً تاریخ طبیعی و بوتانیق ومفردات طب فنلرنده كامل اولدیغی حكم اولنور. اشبو مهارت وحذاقتندن طولایی فاتح سلطان محمد حضر-

بالاكتفا اون بشبيك التونى رد ايتمكلرى امر اولندى .

عثمانلو سفيرى مصطفى بكك مأموريتى حضرت عيسانك دلمش اولمقله مشهور بولنان بر مزراق واغز بنه سركه صيقلمش اولمسيله تقديس ايديلان برده سونكردن عبارت هدايای مقدسه‌يى پاپايه بالتقديم خفياً دخى شهزاده جمى محبوس طوتار ايسه ردوس شواليه‌لرينه و برلمكده بولنان قرق بشبيك التونك پاپا خزينه‌سنه ويريله‌جكنى تكليفدن عبارت ايدى . بو مذاكره اثناسنده پاپانك خفيه‌لرى قريستوف ماقرينودل قاستانيو نامنده برآدمى توقيف ايتديلركه استنطاق اولندقده سلطان بايزيد حضرتلرى طرفندن كرك شهزاده‌يى وكرك پاپايى سؤ قصد ايله اتلافه مأمور اولديغنى اعتراف ايلدى ايسه ده سلطانجك اتلافى عقله قريب، اوله بيلمكله برابر پاپانك اتلافنى عقله تقريب ايتمك قابل اوله‌ميه‌جغندن بو حالك ينه پاپا طرفندن ترتيب ايدلمش بر انتريقه اثرى اولديغنه شبهه ايديله‌مز . زيرا عثمانلو سفيرى ايله پاپا ارەسنده نه‌يه قرار ويرلديكى حقنده تاريخلر هيچ برشى ايضاح ايتمدكلرى كبى جرمنى اقرار ايدن سؤ قصدجينك نه‌بولده جزالندير لديغنى بيله تصريح ايده‌ميورلر .

عثمانلو سفيرى استانبوله عودت ايدر ايكن شهزاده جم برادرلرى سلطان بايزيده تقديم اولنمق اوزره بر مفصل مكتوب يازەرق اطاعت و صداقتدن سرمو انحراف ايتميه‌جكنى ايمان غليظه ايله تأمين ايتمش ايسه‌ده طرف بايزيد خانيدن بو تأمينه امنيت قابل اوله‌مامشدر . بناءً عليه بيچاره شهزاده پاپا سراينده

تلرى طرفندن شرف حسن قبوله مظهر اولمشدر . بو ذاتك جمله‌ء حذاقتنه دائر مثانه‌سنده لحم حصوله كله‌رك مجراى بولى طيقامش اولان برذاته يكديكرندن دها قالين وقالايدن معمول ميللر ادخالى طريقيله خسته‌يى قورتارديغى روايت اولنوركه صونده عملياتى ديمك اولان بوعمليات اليوم دخى صنايع طبيه‌نك جمله‌ء احكامندندر . الحاصل التونجى زاده هم صلاح حال هم علومده بهره هم ده طبابتده حذاقت ايله شهرتشعار بر نادرهء روزكار ايمش .

«عصر فاتحك مشايخ كرامى»

(شيخ آق شمس الدين)

عارف بالله شيخ محمد اق شمس الدين بن حمزه حضرتلرى شيخ شهاب الدين سهرورديناك نسل پاككندن اولوب صلب پدردن شام شريفده طوغمش اولديغى حالده عالم صباوتنده ايكن پدريله ديار رومه كلوب كوينك قصبه‌سنده توطن بيورمشلردر . علوم ظاهره‌ده‌كى وفرت بهره‌سيله بحق عثمانجق مدرسه‌سنه مدرس اولدقلرى كبى طريق تصوفده دخى سلطان حاجى بيرام وليدن ال الەرق مراتب كراماتك

دخی اوچ سنه محفوظ قالمش ایدی . سکزنجی اینوسان کندیسنی قبره قدر کوتوره‌جك اولان خسته‌لکه دوچار اولدیغی وقت قاردینالار شهزادهٔ بیچاره‌یی سنت آنژ شاتوسنه نقل ایله محافظه ایتدیردیلر . انجق اینوسانك وفاتیله علکساندر بورجیا پاپا انتخاب اولندیغی زمان شهزاده‌یه تکرار واتیقان سراینه نقل ایدلمشدر . بو علکساندر بورجیانك نه مال اولدیغنی ایلروده اوروپا احوال عمومیهٔ تاریخیه‌سنی یازدیغمز صره‌ده ایضاح ایلیه‌جکز . یالکز شهزاده جم حقنده‌کی معامله‌سیله دها شمدیدن خبرویره‌لم که پاپالق صندالیسنه قعودینی متعاقب استانبوله بر ایلچی کوندروب تخصیصات سنویه کندیسنه دخی اعطاده دوام اولندیغی صورتده شهزاده‌یی محافظه‌ده اقدام و اهتمام کوستره‌جکی کبی اکر بر دفعه‌یه مخصوص اوله‌رق اوچیوز بیك دوقه التونی ویریلور ایسه اعدامی ده درعهده اولنه‌جغنی عرض ایتدیردی . پاپانك کوندردیکی بو ایلچی کندیسنك تشریفات مدیری بولنان ژورژ بوچیاردو ایدی . بو ایلچی استانبولده مأموریت مدهشه‌سنی مذاکره ایله مشغول اولدیغی اثناده فرانسز قرالی سکزنجی شارل منتظم بر اردو ایله ایتالیایه کیرمش بولندیغندن تمام ۱۴۹۴ سنه‌سی ایلولنك اون سکزنجی کونی فرانسز قرالی آستی نام محل مقابلنه کلنجه ژورژ بوچیاردو دخی استانبولدن عودت ایتمش ایدی . حالبوکه سکزنجی شارل حرکات غالبانه‌سی نتیجه‌سنده رومایه دخی کیرنجه علکساندر بورجیا شهزاده جمی ده برابر الەرق سنت آنژ قلعه‌سنه قاچوب التجا

ده اوج اعلاسنه واصل اولمشلردر . بونلردن ماعدا علوم طبیه‌ده دخی یکتای زمان اوله‌رق حتی بالفعل ده اجرای طبابت ایتمشلردر .

استانبول فتحنده معیت حضرت فاتحده بولنه‌رق ازجمله ابوب انصاری حضرتلرینك کشف قبری کبی پك چوق کراماتلری ظاهر اولمش و طرف جناب فاتحدن پك زیاده حرمت و التفاتلره نائلیتله تمیز ایلمش ایدیلر . لکن بعد الفتح استانبولده اقامتی اختیار ایتمیوب ینه کوینك قصبه‌سنه عزیمتله وفاتلرینه قدر اوراده اقامت بیورمشلردر .

اون ایکی نفر اولادی دنیایه کله‌رك بونلردن نور الهدی نامنده بریسی مجذوب طوغمش ایسه ده حال مجذوبیتی عین کرامت اوله‌رق نیجه خوارقی ایله پدرینك دخی نظر حیرتنی جلب ایتمشدر . علم تصوفده «نور» نامنده بر کتاب مستطاب تألیف ایدرك علم طبده دخی کندی تجارب فعلیه‌لرینك دلالت ایلدیکی معالجات رچته‌لرینی جمع و تعریف ایدرك غایت نافع بر کتاب وجوده کتورمشلردر . بویله ظاهرلری باطنلری انوار معارفله مشحون اولان ذوات کرام بر ملتك الی بیوك سرمایهٔ افتخاری اوله‌جقلری

ایلدی واورادن فرانسز قرالی ایله اسباب مصالحه‌یی مذاکره‌یه باشلادی . فرانسز قرالینك درمیان ایلدیکی شرائط مصالحه‌دن بریسی دخی شهزاده جمك کندی النه تسلیمی ماده‌سی ایدی‌که بالاخره مباشرت ایده‌جکی فتوحات امورنده شهزاده‌یی استخدام ایده‌جکنی ده پاپایه تصریحدن چکنمامش ایدی . اوزمانه قدر علکساندر بورجیا شهزاده حضرتلرینه « پرنس » نامیله خطاب ایتمیوب عادتا بر اسیر معامله‌سی ایتمکده بولندیغندن بودفعه شهزاده‌نك بحق حائز اولدیغی عنوان ایله خطاب ایدرك فرانسز قرالی ایله برلکده کیتمکه رضا کوستروب کوسترمیه‌جکنی سؤال ایدوب‌ده شهزاده طرفندن « بن نزدکزده بر پرنسه لایق اوله‌جق معامله‌یی کورمدم . بناء علیه قرالك بنی کوتورمسیله بوراده محبوس قالمقلغم ارەسنده بنجه هیچ بر اهمیتی اوله‌مز » جوابنی آلنجه پاپا بورجیا اوزمانه قدر ایتمش بولندیغی معامله‌ٔ محقرانه‌دن طولایی پك زیاده محجوب اوله‌رق « الله کوسترمسون ! بوراده سزه بر اسیر نظریله باقلمامشدر . فرانسز قرالی‌ده سزده برر بیوك پرنسسکز . بن ایسه اره‌کزده بر واسطه‌دن بشقه برشی دکلم » جوابنی ویرمش ایدی . اوچ کون صکره شهزاده فرانسز قرالنه تسلیم اولندی‌که سکزنجی شارل دخی انی کندی باش مارشالنك محافظه‌سنه تودیع ایتمش ایدی . ایرتسی کونی شهزاده پاپا بورجیانك اوغلی ایله برابر رومادن یوله چیقاریله‌رق واللتری نام محله کوتورلدی . واللتری‌ده بش کون اقامت ایلدیکی مدت بیچاره شهزاده مونته‌فورتینو ومونته سانجیووانی نام محللر اهالیسنك فرانسز اردوسی طرفندن قتل‌عامنی‌ده کوره‌رك ١٤٩٥ سنه‌سی

درکاردر .

❁شیخ عبدالرحیم❁

مصرلی اوغلی دیمکله مشهور اولان بو ذات شریف قره‌حصارده دنیایه کله‌رك علوم ظاهره‌ده اکمال تحصیل ایلدکدن صکره آق شمس‌الدین حضرتلرینه‌ده انتساب ایدرك انك شرف علم لدنیسیله‌ده مشرف اولمشلردر . بعده وطن اصلیسنه عودت ایدرك وفاتلرینه‌قدر اوراده امرار اوقات ایتمشلردرکه علوم تصوفیه‌ده حائز اولدقلری نصاب عظیمی « وحدتنامه » آدلو بر کتابنده جمع ایلدیکی معارف ایله اثباته موفق اولمشدر .

❁شیخ ابراهیم بن حسین صراف❁

سیواس اهالیسندن اولان بو ذات شریف قونیه‌ده مولانا یه تابع و بدن اخذ علم ایلدکدنصکره قیصریه‌یه عزیمت ایله خواندی‌خاتون مدرسه‌سنه مدرس اوله‌رق نشر فیوضات علمیه‌یه باشلامش ایسه‌ده کندیسی شافعی‌المذهب اولوب بر اره‌لق خواندی خاتون مدرسه‌سنك حنفی‌المذهب اولان مدرسلره توجیهی شرط واقف اقتضاسندن اولدیغی مسموعی اولنجه نص قاطع درجه‌سنده احکامی محکم اولان

شباطنك یکرمی ایکنجی کونی فرانسز اردوسیله برابر ناپولی‌یه واصل اولدی ۰ استانبولدن عودت ایلیان ژورژ بوچیار دوبه کانجه یانده سلطان بایزید حضرتلرینك برسفیری اولدیغی وشهزاده جمك ایکی سنه‌لك تخصیصاتی ده بولندیغی حالده آنقونایه چیقار چیقمز سینی غاغلیا محافظی ژان ده‌روور بونلری یاقه‌لیوب حبسه آتمش ایدی ۰ عثمانلو سفیری نصله ه مانتومارکیسی اولوب دولت علیه‌نك دوستی بولنان فرانسوا ده‌غونزاق واسطه‌سیله فراره یول بولمش واستانبوله قدر کله بیلمش ایدی ۰ پاپا بورجیا طقسان بیك دوقه التونی بوصورتده الدن چیقارمسی اوزرینه هیچ اولمز ایسه بیچاره شهزاده‌نك نعشنی سلطان بایزیده تسلیم ایدرك بخشش المق ایچون رومدن دونمه مصطفی نام برکوله واسطه‌سیله

دها سکزنجی شارلك النه شهزاده‌یی تسلیمدن مقدم تسمیم اتمش ایدی ۰

بیچاره جم مدت محبوسیتی و قوعاتنی ژورنال اصولیله کندیسی طوته‌رق مطلقا بالاخره بو ژورنال خواجه سعدالدین مرحومك رسیدهٔ نظر مطالعه‌سی اولمشدرکه شهزاده‌نك سرکذشت فلاکت اشتمالنی فرانسز وایتالیان تاریخلرینك یازدقلرینه موافق برصورتده قلمه الەرق یالکز شهزاده‌نك ده حسب المحبوسیه واقف اوله‌میه‌جغی بعض احوال خواجه سعدالدینده ناقص اولوب بزم بوررایه قدر یازمش اولدیغمز صحایفده‌او نقصانلر دخی اوروپا تاریخلرندن اتمام ایدلمش اولدیغنه قارئین کرامز البته دقت بیوررلر ۰ خواجه سعدالدین ایله اوروپا مورخلری اسنده جدیجه براختلاف یالکز شهزاده‌نك صورت تسمیمنده کوریلور ۰ خواجه‌نك روایتنه کوره

شرط واقفه مخالفت و بالی التنده قالماق ایچون مدرسلکدن استعفا ایلدی ۰ ذاتاً او زمانه قدر طریق تصوفه برمیل درون حاصل اتمش اولدیغندن اق شمس الدین حضرتلرندن فیض باطنی‌یی اخذ ایچون بك پازار ینه واردی ۰ اق شمس الدین حضرتلری اوراده برمیدانه اوتورمش کرك انابت و کرك طباً استشارت ایچون مراجعت ایدنلرله مشغول اولیور ایدی ۰ او کونکی ارباب مراجعتك کافه‌سی امراض جسمانیه ایله مریض اوله‌رق ادویهٔ طبیه‌یه محتاج اولدقلرندن و یزیده‌لرك نهایتنده حضرت

شیخ «جام هیچ برمریض روحانی ده‌یوقمیدر؟» دینجه شیخ ابراهیم یانه واروب لطیفه کنان انابت ایلدی ۰ بو ذات طریق تصوفده دخی اوقدر ایلرو یه واردی‌که اکثریا جذبات سبحانیه ایله مجذوب و مستغرق بولندیغندن اولادی بیله یانه کاسه طانیمه‌رق «بو کیمدر؟» دیه سؤال ایلر ایدی ۰ اطوار سلوکی بیان ضمننده «کلزار» نامیله برکتاب تألیف ایلمشدر ۰ هجرتك ۸۸۷ سنه‌سنده برفصل حریفده و پنجشنبه کیجه‌سی قیصریه‌ده وفات ایدرك قبری مزار عالم اولمشدر ۰

* * *

حضرت شهزاده بر زهرلی اوستره ایله طراش ایدیله‌رك جزئیجه بر كسنتیدن اثر سم قانه قارشمش و ایتالیان مورخلرینك روایتنه كوره شهزادنك هركون اكلی معتاد اولان شكرله میه بر بیاض توز قاریشدیریله‌رق تسمیم اولنمشدركه بوتوز تأثیری كج كوریلور برنوع سم اولوب پاپا بورجیا ازاله سنی ارزو ایلدیكی قاردینالری وسائر اكابری هپ بوزهر ایله آخرته كوندردیكی كبی انجام كار كندی كندیسنی ده ینه بوزهر ایله تسمیم ایدوب كبرتمشدر .

ایمدی فرانسز قرالیله برابر بوله چیقدیغی زمان شهزاده‌جم مسموم اولدیغی جهتله ناپولی یه واردقلرنده زهرك تأثیری زواللی بدبختی اوقدر دوچار ضعف ایلمش كه اوصره‌ده والده‌سندن كلمش بولنان بر مكتوبی اوقومغه مقتدر اوله‌مدیغی كبی آدملری كندیسنه اوقودقلری زمان اكلامغه ده مقتدر اوله‌مامش . هرزمان « یارب اعدای دین اكر بنی اهل ایمانك مضرتنه آلت اتخاذ ایده‌جكلر ایسه بنی یاشاتمه . روحمی قبض ایت » دعاسنده بولندقلری كبی شو حال مسمومیتده دخی بو دعایی تكرار ایدرك ووفاتنده نعشنك بهمه‌حال اسلام طوپراغنه دفننی وصیت ایلیه‌رك ۹۰۰ سنهٔ هجریه‌سی جماذی الاخرینك یكرمی طقوزینه مصادف بولنان ۱۴۹۵ سنهٔ میلادیه‌سی شباطنك یكرمی دردی عد اولنان وبرپازار ایرتسی كونی صالی‌یه ایصال ایلیان كیجه‌ده روحنی تسلیم ایلمشدر . حق سبحانه وتعالی لجهٔ رحمتنه غرق ایلسون .

فرانسه قرالی سكزنجی شارل شهزاده حضرتلرینك بوصورت فاجعه‌ده‌كی وفاتنه پك زیاده تأسفلر ایدرك آیین

✵ اق شمس الدین زاده‌لر ✵

شیخ اق شمس الدین حضرتلرینك اون ایكی نفر اوغللری « الولد سرابیه » فحواسنجه علوم شرعیه وظاهره ایله بعد التعلم علوم باطنه ایله دخی متفیض اولمقده پدر عالیلرینه پیرو اولمشلر دركه بونلردن ترجمهٔ شقایقده ترجمهٔ حاللری مسطور اولانلر بروجه آتیدرلر :

برنجیسی شیخ سعدالدین حضرتلریكه اق شمس الدینك اكبر اولادی اولوب بعض علمای عصردن اخذ علوم ایلدكدن صكره مولانا طوسینك خدمتنه واصل اوله‌رق اكمال فوضات علمیه‌لرینه موفق اولمش وبعده محبت الهیه طریقنه دخی سلوك ایدرك او یولده منزل قصواسنه وارمشدر . لكن آثار علمیه‌سنه دائر برشی خبر ویرلمامكده‌در .

ایكنجیسی شیخ فضل الله اولوب بودخی مقدمات علومی بعض علمادن اخذ ایلدكدن صكره پدرینك خلفاسندن شیخ شامی‌یدندن اخذ تربیت باطنه ایله نائل فیض جاودانی اولمشدر . فقط بونك دخی آثار تألیفیه‌سنه دائر صراحت اولمدیغی كبی ترجمهٔ حالنده تفصیلات سائره دخی یوقدر .

اسلام نه‌یی مقتضی ایسه ایفاسنده
قصور ایدلمامسنی شهزاده‌نك بندگاننه امر
ایلمش ایدی . خطیب زاده نصوح
چلبی ریاستیله نعش مبارکلری سنان بك
وجلال بك طرفلرندن غسل ایدیله‌رك اطبا
معرفتیله تبخیر دخی اولندقدن صکره
مصره کوندرلمك اوزره کمی‌یه قونلمش
ایسه‌ده یا مخالفت هوادن ویا خود خطیب
زاده نك تسبیندن طولایی کمی مصره
گیتمیوب استانبوله گلمش ایدی . حالبوکه
سلطان بایزید حضرتلری دخی برادر-
لرینك وفاتنی خبر آلور الماز نعشنك
جلبی ایچون اوروپایه بر سفیر کوندرمشلر
ایدی . نعش مبارك او سفیردن اول
استانبوله واصل اولنجه طرف شاهانه‌دن
مراسم دینیه احتفالات فوق العاده ایله
بالایفا گلیبولی‌یه واورادن بروسه‌یه
کوندریلوب جنتمکان سلطان مراد ثانی
حضرتلرینك تربهٔ شریفه‌لرینه دفن
اولنمشدر . عمرلری اوتوز التی‌یه ومدت
اسارتلری اون اوچ سنه‌یه واصل اولمش
ایدی که هامرك دیدیکی وجهله عادت
عثمانیه‌جه یکی پادشاهلرك برادرلری قتل
اولنمق اصول غیر معقوله سنه برده
دو بوسونك خائنلکی و پاپا بورجیانك
ملعنتی وسکزنجی شارلك فتوحات خلیا-
لری منضم اولمسندن طولایی شوفاجعه
میدانه چیقمش ایدی . شجرهٔ عثمانیه‌نك
برنهال با اجلالنه صرصر فلاکتك بو
صورتله اصابتی حیثیت عثمانیه اربابنك
قلوبنی داغدار ایتمامك اصلا قابل
اوله‌مز ایسه ده، شهزاده جم اسارت
ومحبوسیتدن قورتیلوب ده بعض اوروپا
حکمدارلری وبالخاصه مجار قرالی یدینه
دوشسه سلطنت سنیهٔ عثمانیه‌نك علیهنه
نیجه فسادلره آلت اتخاذ اولنه‌جغی

اوچنجیسی شیخ امرالله اولوب مقدمات
علومی بعدالاخذ مولانا خیالی حضرتلرینه
انتساب ایله اکمال تحصیل ایلمش وطریق محبت
الهیه‌ده دخی پدرینه پیرو اوله‌رق قطع منازله
یول بولمش ایسه‌ده پدرینك وفاتندن صکره
مخصص اولان اوقافی جانب بیت المالدن
النوب الی بوش قالنجه استحصال واسترداد
اوقاف ایچون استانبوله گلوب قره‌مانلی محمد
پاشا کندیسنی بروسه‌ده امیر سلطان وقفیله
سلطان مراد اوقافنه متولی نصب ایلمشیدی .
انجق پدر عالیلری قاضیلق ایله متولیلکه هوس
ایتماملرینی اولادینه وصیت ایتمش اولدیغی
حالده بومأموریتلری قبولی وصیت پدره مغایر
دوشدیکندن طولایی دلخون اولدیغی کبی
برآره‌لق وجودینك برطرفی هیچ طوتمز اولنجه
بونی شوکستاخلغك جزای معنویسی عد ایلمش
وبرچوق سنه‌لر او علتله معلول اوله‌رق ۹۱۹
سنهٔ هجریه‌سنده وقوع وفاتیله علتدن‌ده دنیا
واری قیدندن‌ده قورتلمشدر .

دردنجیسی شیخ حمدالله حضرتلری او-
لوب اکرچه اق شمس الدین زاده‌لرك سن وسالجه
الك کوچکی ایسه‌ده فضل وکمال جهتیله جمله-

دركار بولنديغندن شو فلاكتك وقوعنى
او بيچاره نك حال اسارتى منع ايتمش او-
لمسيله انجق تسلى بولنق قابلدر . بوذات
شريف رياضت بدنيه جه ديولره مرام
اكلاته بيله جك برپهلوان اولديغى
كبى تربيه و ترقيات فكريه جه سلطان
شعرا عد اولنمغه شايان برشاعر عاليشان
اولوب نيجه اشعارندن ماعدا اوروپاده
و بالخاصه فرانسه ده كچورمش اولديغى
دمله دائر لطيف كفته لرى دخى واردركه
شهزادهٔ مشار اليهك قيمت ادبيه سى خاشيه-
لرمز ميانده ادبيات عثمانيه نك بودورده كى
ترقياتى موازنه اثناسنده تعيين اولنه جقدر .

فلكزده يه مرحمت انسانيتك برنجى
مقتضياتندن اولديغى جهتله شهزادهٔ
جنت مكانه آجيمامق بر عثمانلى ايچون دكل بر
اوروپالى ايچون دخى قابل اوله مامش ايسه ده
بعض مورخلرك يابمق ايستدكلرى وجهله
بوندن طولايى سلطان بايزيد حضرتلرينى
مؤاخذه ايتمك اصلا حقلى اوله مز .
زيرا فلكزده يه مرحمتى ايجاب ايدن
نه او انسانيت مجرد بومرحمتك ايجابيله
سلطان بايزيد كبى درويش نهاد حكمت
سمات برذاته بلاموجب ولاحق اظهار
بغضى ده الٔمستنفر حقسزلقلردن عد ايلر .
اشبو شهزاده جم مسئله سنده بايزيد حضر-
تلرينى تعييب ايچون ذره قدر حق اولسه
ايدى ويا هيچ حق بولنمامسندن قطع
نظر فضولى برمؤاخذه نك عيبى برمورخى
كپازه ايتمك درجه لرينه قدر واردير ميه-
جغى دركار بولنسه ايدى مورخ هامر
او مؤاخذه يى كمسه يه براقيوب يالكز
كندى طرفندن هم ده مكملاً ايفا ايلر ايدى .
حالبوكه هامر بيله سلطان بايزيد حضر-
تلرينك حلم ملكانه لرينى اوكه سوزه رك
ديوركه : اكر دها ابتداى جلوسلرنده

سنك اكبريدر . علوم عربيه و شرعيه وبا-
طنه ده اكتساب كمال ايچون بتون خلقدن
عزلت ايلديكى واو لانجه زمانينى تحصيله
صرف ايتديكى كبى مؤاخراً بحر بى پايان محبت
الهيه يه طالديغى زمان دخى مشاغل عالمدن
بالكليه دستكش فراغ اولمشدر .

بوذات شريفك اولدقجه لطيف تركى اشعارى
اولوب قدرت ادبيه سى ايسه متحسس اولديغى
محبت ربانيه نك اقتضا ايتديرديكى بر يولده
صرف ايتمك جهتنى اختيار ايلديكندن غزليات
و سائره دن زياده مثنوياته اهميت ويرمش
و يوسف و زليخا قصه سنى مولانا جاميك بوكا
دائر اولان منظومه سندن ترجمه و كندى طر-
فلرندن ده علاوه صورتيله يكيدن نظم ايلديكى
كبى حضرت رسول افندمزك كرك ولادت
جسمانى و كرك ولادت روحانيسنى دخى نظم
ايدرك بونلره قصهٔ ليلى و مجنونى ده علاوه يه
موفق اولمشيدى . دها صكره محمديه و تحفة
العشاق آدلى ايكى كتاب دها تنظيم ايدرك بونلر
ايله بر «خمسه» وجوده كتورمش و آثار سائره-
سى ميانده قيافتنامه نام مجموعه سى الٔ زياده
اهميت آلانى اولمشدر . اشبو آثار منظومه سنده

قرنداشلری بروسه ده اعلان سلطنت ایدرك بوصورتده میدان عصیانه آتلمامش اولسه‌لر ایدی سلطان بایزید حضرتلرینك شهزاده جمی ازاله ایتملرینی ایجاب ایلیان عادت معهوده‌یه مراجعت بیورمیه‌جقلری پك قوتلی اوله‌رق مأمول ایدی . حتی قونیه طرفلرنده قرنداشلرینی مغلوب ایلدکدن صکره اکر قدس شریف طرفلرینه چکیله‌جك اولورلرسه مالکانه‌لرینه مساوی معاش ویره‌جکلری حقنده‌کی تکلیفلری ده بوامیدی اك زیاده قوتلندیره‌جك موادندر . اما شهزاده حضرتلری اوروپایه التجا ایدوب ده بتون دول نصارا مشار الیهی الده چویرمکه و دولت علیه اوزرینه سفرلر آچه‌رق ممالك شاهانه‌یی بایزید اول شهزاده‌لری زماننده‌کی حالندن بدتر حاله قویمغه کندیسنی آلت اتخاذینه چالشدقلری زمان سلطان بایزید حضرتلرینك بوفلاکتی منع اسبابنه توسل بیورملری بلاشبهه اك زیاده شایان استحسان برحالدر . بوحال ایله برابر دخی شهزاده جمك جاننه قصد ایدلمسی سلطان بایزید حضرتلرینه اصلا اسناد اولنه‌مز . اویله برقصدلری اولسه ایدی اون اوچ سنه مدت صبر ایتمکه وقرق بشر بیك آلتونی ویرمکه هیچ ده مجبور اولمزایدی . یالکز کندیسنی تحت محافظه‌ده بولندیرمق صورتیله منع فساد یولنی بولمشلردرکه بوندن دها حلیمانه وحکیمانه هیچ برتدبیر اوله‌مز .

جلوس بایزید خانی تعقیب ایدن شو سلطان جم مسئله‌سنی بویله صوکنه قدر حکایه‌ده دوام ایدی و برمکلکمزه سبب عهد بایزید خانك تاریخنی یازار ایکن هپ اره‌یه سلطان جم فقره‌لری کیری و برەرك سلسلهٔ وقوعاتك انقطاعنی

«جدی» مخلصی الان شیخ حمدالله حضرتلری یوسف و زلیخا قصه‌سنی سلطان بایزید حضرتلرینه تقدیم ایلدکلری زمان برجائزه و عطیه‌یه بحق منتظر اولدقلری حالده انتظارلری بیهوده اولدیغنی واثرینه آرزوسی درجه‌سنده التفات اولنمدیغنی کورنجه مأیوس اوله‌رق دیباجه سنه نام نامیٔ بایزید ثانی ایچون یازدیغی بیتلرك کافه‌سنی اخراج ایتمش . کندیسی ذاتاً فقیر اولوب برکونه معاشی فلانی دخی بولنمدیغندن آثارینی وانلر میاننده دخی بالخاصه یوسف زلیخاسنی کندی خطیله استنساخ وفروخت ایلر ایمش که خلق دخی مشار الیهك کندی خطی اولدیغنه حرمة زیاده‌بها ایله صاتون الورایمش . تاریخ وفاتی ۹۱۴ اولمق اوزره مقیدبولنوب شو بیتلر قیافتنامه‌سندن الینه‌رق تذکرهٔ شعرایه درج اولنمشدر :

رنك احمر دلیل خون وشتاب
رنك اسمر دلیل فکر صواب
کوچك اولسه کدی کبی کوشی
اوغر یلغده اوتاندیرر موشی
اولور احول معاند وجبار
بوی بو دیر ایسه‌ك ایدر انکار

موجب اولمامسی قضیه‌سیدر . واقعا بنه وقوعات مذکوره اثناسنده وقایع شهزاده‌نك نصل موجب انقطاع اوله‌جغی کوریله‌جك ایسه‌ده هیچ تفصیله حاجت مس ایتمیه‌رك یالکز بر اخطار ایله اکتفا ایله ایشته بورایه قدر یکپاره صورتنده نقل وقوعات ایتمش اولمقلغمز قضیه‌سی امکان حاصل ایتمش اوله‌جقدر .

فاتح کبی جری و جنکاور بر پادشاهك اوتوز سنه قلیج صاللاملرینی تعقیب ایدن بر عهد سلطنتك مطلقا اکثریتله صلح اوزره مرور ایتمسی حکمت سیاسیه‌نك اك مهم مقتضیاتندندر . زیرا بو اوتوز سنه‌نك مجاهده اعداده مجال معادات براقیه‌جغی کبی دولت علیه‌یی‌ده یکیدن یکی‌یه حرب آچغه تحری وسیله‌ده بولنه‌میه‌جق درجه‌لرده یورمش اوله‌جغی درکاردر . بو حالده حضرت فاتحی متعاقب بر پادشاه حلیم و صلحپرورك تخت عثمانی‌یی تشریفلری طبیعةً پك مناسب اولدیغی حالده سلطان بایزید ثانی حضرتلرینك او حلمی حائز بر پادشاه اولملری حقیقةً دولت علیه‌نك یاوری طالعنه حمل اولنه‌جق مواد صره‌سنه کچر . زیرا عهد سلطنتلری وقوعاتی یازلدقجه کوریله‌جکدرکه سلطان بایزید حضرتلری یا خارجاً دفع شر اعدا و یا خود داخلاً منع فساد اشرا مقصدندن بشقه هیچ بر مقصد ایله قلیج چکمیوب تنسیقات عثمانیه‌نك اکمال و تأییدینه صرف مقدرت بیورمشلردر :

اخیراً قرمانی محمود پاشانك بعض ارباب لیاقته مالکانه اوله‌رق تفویض ایتمش اولدیغی املاك و اراضی‌یی ذات شاهانه‌نك اصحابی عهده‌سنده ملك مطلق

بولمیاسن ایلی اراز سه‌لك اکر
اغزی اکری اولنده طغری خبر

❋ ابن وفا ❋

بعض کتابلرینك ظهرنده « کتبه الحقیر مصطفی بن احمد الصدری القنوی المدعو بوفا » دیه یازمش ایسه‌ده ترجمهٔ شقایقده بعض ثقاتدن نقلاً بیان اولندیغنه کوره « وفا » مطلقا پدرینك اسمی اولدیغی ایچون کندیسی دخی « ابن وفا » دیه شهرت بولمشدر . علوم ظاهره و باطنه‌ده حظ عظیمی اولوب بالخاصه علم فقهده امثالسز بر ذات معارفسمات اولدقلری کبی شعر و انشا و فن موسیقیده دخی غایت کامل اوله‌رق بعض کره ایراد ایلدیکی خطبه‌لرله مستمعلرینی حیران ایلر ایمش . خلقك زیارتلرینی قبول ایده‌جکی کونلر معین اولوب او کونلردن ماعدا زمانلرده کلانلری حضورینه قبول ایتمز و بالخاصه مصاحبه‌سنی فقرا و درویشانه حصر ایدرك کبار ایله الفتدن خوشلانمزایمش . غایت متقی و متعبد بر آدم اولمقله برابر اصحابیله مصاحبتی اثناسنده کولر یوزو لطیف سوزی ایله احبابنی کولدیردیکی دخی چوق اولورایمش . کرك فاتح سلطان محمد و کرك

اولمق اوزره قطعياً تمليك بيورملری و روم محمد پاشانك تصرف جهات و استملاك املاك قانون قديملرينه علاوةً وضع ايلديكی اصولك كلياً فسخی پادشاه نوجاه حضرتلرينك ايلك اجراآت ملكيه‌لری اولوب كسوه و قيافت خصوصنده كنديلری طرفندن يكيدن برشی وضع ايتامشلر ايسه‌ده برادرلری شهزاده جمك ايجاد ايلدكلری بعض تزيناتی ابقاءً قبول بيورمشلردر .

اناطوليجه سلطان جم وقوعاتندن صكره اوروپاجه سلطان بايزيد حضرتلرينك ايلك اشتغالات حربيه‌لری ايتاليا اوزرنده دها فاتح حضرتلرينك باشلامش اولدقلری حركات حربيه‌نك صورت دوامی قضيه‌سی اولمشدر . معلومدركه اوترانتو فاتحی كديك احمد پاشانك خاكپای شاهانه‌يه يوز سورمك ايچون اورادن مفارقتی همان وفات فاتح ايله برزمانه مصادف اولمشيدی . اوراده قائممقام قالان خيرالدين پاشا قالابر دوقه‌سی طرفندن وقوعبولان غايت شدتلی بر هجومه تماميله قهرمانانه برصورتده مقاومت ايلمش ايسه‌ده عساكر عثمانيه‌نك مقداری تحت اشغاللرنده بولنان ممالكی محافظه و مدافعه‌يه كافی اولمديغندن اوترانتو قلعه‌سی درونده بولنان بيك بشيوز نفر عثمانلی عسكرينك بلا تعرض چكلملری شرطيله تسليمه مجبور اولمشيدی . دوق جنابلری بو شرطه رعايت ايتميه‌رك و بعض حقسز و يولسز وسيله‌لر كوستره‌رك عساكر مذكوره‌يی برمدت كندی معيتنده اليقويمش و بالاخره بعض اعداسنه قارشو بوعسكری سوق ايلدكده عثمانليلرك كوستردكلری آثار قهرمانی و مهارت عسكريه‌يه كنديسی ده

سلطان بايزيد ثانی حضرتاتی كنديسيله ملاقات و مصاحبه آرزوسنده بولندقلری حالده ابن وفا امتناع ايتمش اولديغی كبی بايزيد ثانی حضرتلری كريمه‌لری سلطانلردن بريسنی امرادن بر ذاته تزويج ايده‌جكلری زمان تيمناً نكاحنی شيخ ابن وفانك قيمی ارزوسنده بولنمشلر وحضرت شيخه قرق بيك اقچه‌ده كوندرمشلر ايسه‌ده « شيخ محی الدين فوچوی فقير آدمدر و بزدن دها ميمون ومباركدر بو ايشی اوكورسون » ديه ارادهٔ سنيه‌يی شيخ محی الدين اوزرينه تحويل ايتديرمش . شيخ محی الدين ايسه حقيقةً او قدر متقی ايمش كه بركسه آنك النی او پسه مطلقا النی يقار ايمش . شيخ ابن وفا مشار اليهه مريدلرندن بريسنی كوندروب اودخی محی الدينك النی او پديكی زمان النی يقامامش اولمسی ابن وفانك غايت خوشنه كيدوب مريدينی طهارت ظاهره ومعنويه ايله تطهير ايده بيلديكنه قانع اولمش . هر صوريلان سوزه برلطيف جواب بولمق وهر سوزنده مطلقا بر حكمت اولمق حضرت شيخك مخصوصاتندن اولوب « منصور نه دن انا الحق دعواسنه قيام ايلدی ؟ » سؤالنه جواباً « يا

حیران قالمشدر ٠

اوترانتونك اشبو استردادی ١٤٧١ سنه‌سی ایلولنك اوننجی کونی وقوعه کلمش اولدیغندن پادشاه نوجاهك بو استردادة فی‌الحال ایتالیاده حرکات جدیدهٔ عسکریه ایله مقابله کوسترمسنه شهزاده جك عصیانی مانع اولمش بولندیغی پك قولای حساب اولنه بیلور ٠ عصیان مذکور یالکز بوکا دکل دها برچوق شیلره مانع اولمشیدی ٠ شویله که:

فاتحك ککبوزه‌یه قدر سوق ایده‌بیلمش اولدقلری اردونك هدف الحرکاتی هرنره‌سی اوله‌جق ایسه او حرکاتی اجرا ایلدیکی صره‌ده شمال طرفندن دخی اعدای دولتی اشغال ایچون ترتیب ایتمش اولدقلری آقین نمایشلری شمال سردارلری طرفندن اجرایه باشلانمش ایدی ٠ یعنی صربستان بکلر بکیسی اسکندر پاشا دالماچیا ایچنه طالعه‌رق زارا طرفلرینی هرج ومرجه باشلایوب حتی فاتح ایله منعقد اولان مصالحه طرف اعدادن اخطار اولندیغی حالده اسکندر پاشا یکی جلوسدن خبردار بولندیغی جهتله فاتحك امضا ایتمش اولدیغی برصلحنامه بایزید ثانی طرفندن تصدیق اولنمیه‌جق اولورسه حکمسز عد اولنه‌جغنی‌ده درمیان ایلدیکی تواریخده مندرجدر ٠ بوسنه طرفندن ده سنجاق بکی یعقوب بك ریزانو و پوسره‌دیزا و کوزه حصارلرینی ضبط ایدرك راکوزه جمهوریته تابع بولنان یارستادیق قلعه‌سنی بیله الله کچورمشیدی ٠ ینه صربستان بکلر بکیسی اسکندر پاشانك برقول آقنجیسی دخی مجارستانه کچه‌رك راست کلدیکی یرلری یغمایه قویولمشیدی ٠

انجق عن اصل طرف فاتحدن ترتیب ایدلمش بولنان اشبو حرکات تعرضیه

او جوابی و یرمیوب ده «انا الباطل می دیملی ایدی؟ اوطوغری سویلمش! اما انی اکلایه‌مامشلر » دیدیکی کبی برکون استانبوله شوقدر قنطار یوك قالدیرر بر هنزور کلدیکی کندیسنه خبرو یرلدکده « معرفت او دکل ! کونده بش دفعه آبدست ابریقنی قالدیرمغه تحمل ایدرایسه اصل معرفت ایشته بودر » دیمش ٠

خواهی که بدانی سفر شیخ وفارا
در یاب ز تاریخ الی رحمة ربه

بیتندن دخی استدلال اولنه‌جغی اوزره ٨٩٦ سنه‌سی رمضاننده بر بازارایرتسی کونی وفاتی وقوعه کلدکده جنازه‌سنده سلطان بایزید حضرتلری دخی حاضر بولنه‌رق صاغلغنده یوزینی کوره‌مدیکی شوذات شریفك باری جنازه‌سنك یوزینی کورمك ایچون کفننی آچدیرمش و بو حالك مغایر شرع شریف اوله‌جغی اخطار اولندیغی حالده ده ممنوع اولمامشدر ٠ کندی نامنه منسوب محله‌ده مدفوندر ٠

حضرت شیخ استانبوله کلزدن اول بر اره‌لق حج شریفه کیدوب عودتنده ردوس شوالیه‌لرینك النه اسیر دوشمش اولدیغی وقرا

البته تدابیر سائره ایله تقویه وتأیید اید-
یله‌جکی درکار ایکن عهد جدیدده سلطان
جم مشغولیتنك ده انضمامیله او تأییده
نائل اوله‌مامش بولندیغندن مجارستان
جهتندن وقوعه کلن تعرضلر احوال
شمالیه‌یی بیاغی دوچار اشکال ایلدیلر .
طمشوارده مجار سرداری اولان پول
کینیس اوتوز ایکی بیك عسکر ایله حدود
عثمانیه اوزرینه هجوم ایدرك ایلرویه
سوق ایتمش اولدیغی یوز نفر سواریلر
واقعا تکه‌لی قرنداشلر دنیلان نیقولا
واندره قوماندەلریله لزومندن زیاده
ایلروله‌یوب بر اورمانده عثمانلی سواریلری
طرفندن صقیشدیرلمغله اللیسنك قفالری
کسیلمش و دیکر اللیسی همان کاملاً مجروح
اوله‌رق فراره یول بولمش اولملری کبی
بعض حرکات جزؤیه‌ده عثمانلیلر موفق
اولمشلر ایسه ده پول کینیس طونه‌یی
کچه‌رك قولومباج یعنی کوکرجینلك
اوزرینه یورودیکی زمان قلعه‌دن
بر خروج هجومنه چیقمش اولان بیك
سواری فنا حالده مغلوب ایدیله‌رك بر
طاقمی میدان محاربه‌ده شهید اولدقلری
کبی اله کچن اسیرلر دخی کینیسك حضورینه
کتورلدکده کاملاً قلیجدن کچورلمشلردر .

کینیسك اشبو اوتوز ایکی بیك عسکرینه
ضمیمهٔ لادیسلاس‌ده روزغونی قوماندەسنده
مجارولهٔ افرادندن مرکب بر قول اردو
دها طونه‌یی کچوب کینیس ایله برلشمش
اولدیغندن بو ایکی قول اردو قروسوواج
نهرینه قدر صرب بستان ممالکنی چیکنه-
مش واللی بیك صرب و بیك قدر دخی
ترك اسراسنی اخذ وکرفت ایله مجا-
رستانه دونمش ایدی . اثنای عودتده
مذکور قروسوواج نهرینك کچید و برن
اوچ یرنده کائن اوچ باب حصاری تعمیر

مان اوغلی ابراهیم بکك انی بالمبایعه آزاد و تخلیص
ایتمش بولندیغی دخی جملهٔ غرائب سرکذ-
شتندندر .

❋ حاجی عبدالله ❋

ابن وفا حضرتلری کبی بو دخی براره‌لق
فرنکلر النده اسیر دوشمش وخسته برفرنك شفا
یاب اولمسنه دعا ایدرك دعاسنك قبولیله قور-
تلمش بر ذات شریف اولوب کرك علوم ظاهره
وکرك علوم باطنه‌ده‌کی ید طولاسی کندیسنی
محبوب جهان ایتمکه کافی ایکن فضله اوله‌رق
برده غایت خوب روی و زیاده‌سیله خوش
خوی اولمسی و هر سوزی لطایف و هر لطیفه-
سی بر حکمتله رنکین بولنمسی بتون احباب
واصحابنی بو ذات عالی قدره مفتون ایلرایمش .
اصل اشتهاری « حاجی خلیفه » نامیله وقو-
عه کله‌رك تاج الدین ابراهیم بن بخشی کبی بر ده
قوتلی بر مرشددن تفیض ایلمش اولدیغی جهتله
مشایخ کرامك جملهٔ حکماسندن عداولنمغه شا-
یسته‌در . تعبیر رؤیاده غایت ماهر اولدیغی
کبی ظراتنی بوصورتده کوسترمکده بولندیغی
شونکله استدلال اولنور که اصحابندن بریسی
« بوکیجه رؤیامده کوردمکه بر فرنك اوغلانی

ودرونلر ينه عساكر محافظه وضع واقامه‌سيله بورايه قدر ممالك مجارستانه عودت ايتمش حكمنى المش ايدى ٠

و نديك جمهوريتى اشبو حركات شماليه‌يه اشتراكدن اول بركره استانبولى يوقلامغه لزوم كوره‌رك آنتونيووتورينى نام اصيلزاده‌يى سفارتله استانبوله اعزام ايلدكده استانبولى اميددن زياده تلاش ايچنده بولمغله واقعا تبريك جلوس خصوصنده‌كى نزاكتلرده قصور ايتمامش ايسه‌ده تجديد مصالحه ايشى ميدانه چيقنجه اوقدر آغر شرطلر درميان ايتديرلمشيدى‌كه شهزاده جم مسئله‌سى ميدانده بولنميه‌جق اولسه بوشرطلره طرف سلطنتدن رضا كوستريليه‌جكى دركار ايدى٠ بونكله برابر مذاكره‌ده اوزون اوزادى‌يه نفس توكتيله‌رك قرارى انجق ايلروكى سنه‌ده يعنى ١٦٨٨ سنهٔ ميلاديه‌سنده‌ويريله‌بيلمشيدى٠ هم‌ده‌نه‌قرار؟ و نديك جمهوريتى سنوى دولت عليه‌يه اون بيك دوقه آلتونى و بركو و يرير بر خرجكذار ايكن بوندن مقدم عهد فاتحده دخى بيان اولنديغى اوزره ونديك تجارينك كركلره بورجلى اولدقلرى اللى بيك دوقه آلتوننى اوچ تقسيطده ويرمك وبعده عثمانلى ليمانلرينه كله‌جك ونديك سفائن تجاريه‌سندن يوزده درت نسبتنده كمرك آلنمق شرائطيله مذكور و بركوى سنوى عفو اولنديغى كبى مصالحهٔ اخيره‌دن تاريخ تجديده كلنجه‌يه قدر عثمانلى اسلحه‌سى ونديكلى‌يه نه‌قدر زيان ايتمش ايسه طرف شاهانه‌دن تضمين ايدلمك و بو مدت ظرفنده نه‌قدر ونديكلى اسرا آلنمش ايسه جمله‌سى استرداد اولنمق و عثمانلى سفائنى طرفندن هيچ بر يرده ونديك سفائن تجاريه‌سنه تسلط ايدلمامك

يكرمى يدى ييلدنبرى بر قلعه‌ده محبوس ايمش » ديدكده شيخ حضرتلرى او ذاتك ياشنى حساب ايدرك زمان بلوغندن او وقته قدر يكرمى يدى سنه مرورينى تخمين ايتمكله « فرنك اوغلانى سنده‌كى نفس وشهوتدر ٠ يكرمى يدى سنه‌در انى قلعهٔ رياضت ايچنده حبس ايتمش اولديغنه بورؤيا دلالت ايدر » ديمش ٠ اويله آوازهٔ هاى وهو يرى تكيانك سقفلرينى ايندره‌جك صورتده ايديلان ذكرلر شيخ مشار اليه نظرنده نه‌دن عبارت اولديغى شو فقره ايله توضيح ايلر كه ترجمهٔ شقايقدن عيناً نقل ايديورز ٠

« مشار اليهك كلمات حكمت آياتندندركه درويشلردن بر سالك متأله و عارف متنزه بكا سؤال ايتدى كه » كاه كاه كلمهٔ توحيده مشغول اولمق ايستدوكم زمانده خاطريمه خطور ايدركه سلاطين عاليه‌دن برينك حضور حبورنده سندن عظيم الجنان بر پادشاه كريم المآب يوقدر ديوب متصل بو كلماتى مشافهة تكرير و اعاده ايلسك سوء ادبه محمول اولمق مقرردر ٠ خلاق عالم كبى بر پادشاه بى وزير وسلطان بى نظيرك محضرنده اسم سامى و نام ناميسنى تكرير ايلمك دائرهٔ ادبدن خروج ايتديكى دخى اولادر ٠

وصولك مصالحه‌ده و نديك حدودی نه صورتله تجديد ايدلمش ايسه رعايت اولنوب قطعاً تجاوز ايدلمامك كبی شرائط دخی بو مصالحه نامه‌يه درج اولنمشلر ايدی . اگر اورته‌يرده شهزاده جم مسئله‌سی بولنمسه ايدی بويله بر تجديد مصالحه‌يه دولت عليه امضا وضع ايدرمی ايدی ؟ حتی مصالحه‌نك قرارلشديغی اثناده ذات شاهانه‌نك هنوز قره‌مانده بولنديغی دخی تواريخك جملهٔ تصريحاتندندر .

ذات شاهانه‌نك قره‌ماندن استانبوله عودتی ١٤٨٢ سنه‌سی تشرين اولی اواسطنه مصادف اولوب وصون شاهانه‌دن بش هفته صكره سرای همايونده عظيم بر ضيافت ترتيبيله بتون وزرا و امرايی دعوت ايتمش ايدی . ضيافتدن صكره هركسه صيرمه‌لی خفتانلر اكسا اولنديغی حالده كديك احمد پاشايه بر سياه صوف خفتان اكسا اولنديغی كوريلنجه هركسك بكزی اوچدی . بو حالك كديك احمد پاشا ايچون بر علامت اعدام اولديغنی هركس اكلادی . پاشانك كنديسی ده اكلامامش اولمق قابلميدر ؟

واقعا ينه او آره‌لق ديلسزلردن بريسنه وقوعبولان اشارت اوزرينه پاشانك صدرينه خنجر ضربيله درحال يره سريلدی . بو حال جمله‌يه حيرت ويره‌رك هركس كندی باشندن دخی قورقدی ايسه ده كديك احمد پاشا حقنده‌كی شو معامله همان اوكون حصوله كلمش بر غضب همايون اثری اولميوب بركين قديم اثری اولديغی درخاطر ايدلمكله ينه جمله‌يه استراحت قلب كلمشيدی .

كديك احمد پاشا كبی دولت عليه‌يه بونجه خدمات كشوركشائيسی سبق ايتمش

بو خاطره خاطره استيلا ايدوب كلمهٔ شهادتی تلفظ ايتمكه مانع اولوب رشتهٔ لسانم كره‌حيرتله مشدود اولور » ديجك شيخ حضرتلری سائل مزبوری تسليت ايدوب « حضرت باری الجبروتك احسانيله بو مرتبه‌يه واصل اولان سالك خلاق عالمی كندونك حضورنده حاضر ملاحظه ايتديكی سعادت كافيدر » ديدی .

حقيقت حضرت شيخك بو حكملری عين حكمتدر . ذكرده كثرت لازم ايسه ده بو كثرت اصل ذكرك حكمی اولان فكرده كثرتله دها مقبول اولوب بو قسمه فكر جناب حقه باغلی اولمديغی حالده لسان يوز بيك كره ذكر ايلسه فائده‌سی يوقدر . شيخ مشار اليهك نه‌قدر حكيم بر ذات اولديغنه دلالت ايدر بر فقره‌سی دخی رياضتده ايلرويه كيدرك اكل حيواناتدن نفسنی محروم ايتمك ايستيان بر ذاته « بن اوقات رياضتمده التی آی مقداری اكل و شرب ايتميوب نان و آبدن و خورد و خوابدن منقطع اولدم فامابو ضعفمدن اصلا متمتع و منتفع اولمدم . انجق همان شيخك امرينه امتثال ايله مطلوبه واصل اولدم » ديه جواب ويرمسی قضيه‌سيدر . آجلق و بالخصوص بونده افراط نصل موجب فيض اوله

و ازجمله کفه وقریم واوترانتو طرفلرینی
فتح ایلدیکی کبی شو صوك قرەمان سفرینی
ده حسن ختامه ایصال خصوصنده اثر
مهارتی کورلمش اولان برذات حقندەکی
اشبو معاملەیه قارئلرمزكده حیرتده
قالمالری قابل اولەمیەجغندن تاریخلرده
کوردیکمز ایضاحات اوزرینه بومسئلەیی
بروجه آتی شرح ومحاکمەیه لزوم کورلمشدر:

کدیك احمد پاشا غایت سرد وتند
برآدم اولوب فقط نظامات عسکریەیه
رعایتی تعصب درجەلرینه وارمقده
ایدی . حتی اناطولیده برقلعەیی دوکمك
ایچون انسان بیله طرمانەمیان بریره
اغر طوپ چیقارمق لازم کلوب هرکس
یاپشدیغی حالده طوپی چکەمینجه «کدیك
اوکوز قوشولمینجه بوطوپ چیقار یله -
میەجق» دیه بالذات خلاطلره یاپشەرق
طوپی چیقارمغه موفق اولمش بولندیغی -
ده محلنده ذکر اولنمشدرکه بوده پاشانك
عنادینه غیرتنه هرشیئنه بردن دلالت
ایدەجك برحال اولدیغنه شبهه اولنەمز .

ایشته بوحال وشانده اولان پاشا
هنوز بایزید خان حضرتلری کنج ایکن
براناطولی سفرنده حضرت فاتحك
معیتنده بولنەرق کدیك احمد پاشا
شهزادەنك عسکرینی فنا تجهیز اولنمش
کوردکاری کبی میدان محاربەده موقع
طوتملرینی و مانورا اجرا ایتملرینیده
بکنەمدیکندن بوبابده شهزادەیی مؤا-
خذەیه و عادتا تعذیره قدر وارمش
ایدی . شهزادهٔ عالی نژاد احمد پاشانك
شوکستاخلغندن متأثر اولەرق برکون
کلوب‌ده بومعاملەسندن پشیمان اولەجغنی
اخطار ایدنجه کدیك احمد ایشی تهور
درجەسنه واردیروب «بکا نه یاپەبیله-
جکسك باقەیم؟» سوزلرینی ایراده

بیلورکه آجلغك منتهاسی هلاکدر . عوام
ناس «آج ایله اجلی کلن کورشور» دیدیکی
حالده نظر حکمتك بوبابده دهازیاده تعمق لاز-
مدر . ریاضتدن مقصد معدەیی سپورندیکو-
فەسی ایتمامك وکثرت اکل ایله حصولی طبعاً
دخی محقق اولان امراض مادیه ومعناً درکار
اولان امراض روحانیەدن کندینی محافظه
ایتمکدر .

ایشته حاجی خلیفه عبدالله حضرتلری
بویله جداً حکیم برمرشد اولوب ٨٩٤ سنەسی
جماذی الآخرەسی سلخنده وفاتی وقوعیله شیخی
اولان تاج الدین حضرتلرینك تربەسی یانىنه
دفن اولنمشلردر .

❊ فوچەلو شیخ مصلح الدین ❊

بوذات شریفك ورع وتقواسی پك زیا-
دەاولەرق ترجمهٔ حالی یالکز تقواسنك مدحندن
عبارت قالمشدر . تاریخ وفاتی معین اولمدیغی
حالده استانبولده وفاتی وقوعه کلەرك کندی
بنا کردەسی اولان مسجدده دفن اولندیغی
مصرحدر .

❊ ابصالەلو شیخ مصلح الدین ❊

علوم ظاهرەده تدریسه اقتدار مرتبه -

قدر وارمش و شهزاده بو سوزلره هیچ
مقابله ایتمدیکی حالده سوزده ینه کدیك
احمد دوام ایدرك « بابامك جاننه قسم
ایدرمکه سن پادشاه اوله‌جق اولورسه‌ك
سنك خدمتك ایچون قلیج قوشانمیه‌
جغم ! » دیمش ایدی .

اوترانتودن عودتیله یکی شهرده
شهزاده جم ایله محاربه‌یه کیدلدیکی زمان
بایزید خان حضرتلری کوردیلر که احمد
پاشا قلیجنی بلنه قوشانمیوب آتك اوك
قاشنه آصی ویرمش . اره‌دن بونجه سنه‌لر
کچدیکی حالده کیندار کدیکك هنوز
معهود سوزی اونوتمیه‌رق قلیج قوشا‌
نمیه‌جغی حقنده‌کی یمیننه بویله قلیجنی
اکر قاشنه آصمق صورتیله تأویل بولمسی
پادشاه نوجاه حضرتلرینك نه قدر جاننی
صیقسه یری یوقیدر ؟ بونکله برابر سلطان
بایزید خان حضرتلری مقتضای حلم
وشفقتلرینی کوسترمکدن ینه کیرو طور‌
مامشلردر . « لالا ! کچمیشی هم ده اوقدر
اوزاق بر کچمیشی اونوتملیسك ! کنجلك
حسبیله بنم ایتمش اولدیغم برخطایی اونو‌
تملیسك ! اوقلیجی بلکه قوشان ده دشمنلرم
علیهنه استعمال ایت ! » دیمش ایدی که
بر پادشاه ایچون بوندن دها بیوك دها
مشفقانه سوز اوله‌مز .

واقعا احمد پاشا بو سوزدن متأثر
اوله‌رق قلیجنی قوشانمش وجم طرفدارلر‌
ینی بوزمش اولدیغی کبی او طرفدن
مؤخراً وقوعه کلان تشویقاته‌ده اصلا
قاپلامق صورتیله اثر صداقتنی کوسترمش
ایسه‌ده رودس شوالیه‌لری طرفندن
دعوت اولنان سفیرلره تکلیفات جنکجویا
نه‌ده بولنمسی اوزرینه مقصد اصلی جنکه
وسیله ارامق دکل صلحی تأمین ایتمك
اولدیغی کندیسنه اکلاتیلنجه ذاتاً جنك

سنده بهره‌مند اولان بوذات شریف فیوضات
باطنه‌ده دخی عظیم بهره صاحبی اوله‌رق ارباب
دنیا ایله علاقه‌سنی کسمش و بتون زماننی ابصاله
قصبه‌سنده بنا ایلدیکی حجراتده ساکن طلبه‌یه
درس ویرمکه حصر ایلمشدر . حتی صیت
فضیلتی درسعادته انتقال ایدرك صحن ثمان مدا‌
رسندن بریسی کندیسنه توجیه اولنمق ارزو
ایدلدکدن « بن بوراده پادشاهلر پادشاهنك
مدرسه‌سنده یعنی جامع شریفده تدریس ایلیو‌
رم بوشرف کافیدر . دنیا پادشاهنك مدرسه‌
سنده تدریس بوکانسبتله تنزلدر » دیه قبول
ایتمدی . مؤلف شقایق ابصاله‌ده مدفون اولد‌
یغنی یازمش ایسه‌ده علاوه اولنان ذیلده ادرنه‌ده
دباغلر امامی دیه مشهور اولان شیخ مصلح الدینك
مزاری یاننده مدفون اولدیغی کوسترلمشدر .

❊ فوچه‌لو محی الدین ❊

فوچه‌لی شیخ محی الدینك اوغلی اولوب
علوم شرعیه‌یی تکمیل ایلدکدن صکره علوم
باطنه‌یی اکمال ایچون طریق تصوفه سلوك ایدرك
او یولده دخی منتهاسنه وارد قده صکره استا‌
نبوله کلدی وهم تدریس هم ارشاده باشلادی .
کندی نامنه منسوب برجامع ایله برزاویه بنا

ایچنده بیومش و برونی باروت دومانی
المقدن و کوزی قان کورمکدن لذت المغه
الشمش بولنان او وزیر جنکاور بومذا-
کرهٔ مصلحانه‌دن خوشلانه‌میوب چکلد-
کدن ماعدا دولتك شان و شرفی بویله
درت بچوق شوالیه‌یه بیون اکمکه قدر
ایاقلر التنه آتلدیغنی مقام تأسفده شوکا
بوکا سویلمکدن دخی چکنمامشدر ٠

هله اورته‌ده وندیك تجدید مصالحه-
سی کبی برحال اولورده کدیك احمدك
او حالی بکنمسنه احتمال و یریلورمی ؟
حالبوکه یکیچری اثنای جلوسده کوستر-
مش اولدیغی عارسزلقلر اوزرینه فساد
ایچون همان براشارته باقده اولدیغی
پادشاه حکمت آکاه حضرتلری اکلایه-
رق کدیك احمدپاشا کبی معند وعسکر
اوزرنده صاحب نفوذ وهرزمان جنکی
صلحه ترجیح ایدر بروزیر اورته‌ده ایکن
و بالخاصه اوروپا دشمنلری شهزاده جمی
ایلرویه سوره‌رك دولتك باشنه اولمدق
ایشلر آچه بیله‌جکلری ده درکار بولندیغی
حالده احمدپاشانك حیاتی هرزمان یکیچری
میاننده بر فساد قوپارمغه مستعد دیمك
اوله‌جغندن ایشته بو حکمته مبنی اول وزیر
ذیشانك فدا ایدلمسنه لزوم کورلمشدر ٠

هله بوایشده سلطان بایزید حضر-
تلرینك پك سوکیلیسی اولان حضر بك
زاده مصطفی پاشانك انتریقه‌لری ده
خاطردن چیقارماملیدر ٠ وزیر اعظم
اسحاق پاشا کدیك احمد پاشانك قاین پدری
اولوب او ایسه انتریقه‌جه مصطفی پاشادن
اشاغی قالمق شویله طورسون حتی اکا
قات قات تفوق دخی ایلدیکندن مقام
صدارتی قاپدیرمامق ایچون البته دامادی
کدیك احمد ایله اتفاق ایده‌جکی درکاردر ٠
بو حالده مصطفی پاشانك ده کندی سلامتنی

ایتمشدرکه حین وفاتنده اورایه دفن اولنمشدر ٠
غایت عالی خصلت فقراپرور برذات ایمشلر ٠

« شیخ الهی »

اصلی کرمیان ولایتی داخلنده سماو ناحیه-
سنه تابع تنکلف قریه‌سندن اولان بوذات شر-
یفك اسمی عبدالله اولوب اکمال تحصیل ایلد-
کدنصکره استانبولده زیرکمدرسه‌سنه مدرس
اولمش ایسه‌ده مولانا طوسی دیار عجمه عز-
یمت ایلدیکی صره‌ده عبدالله الهی دخی عز-
یمت ایدرك کرمان نام شهرده بری بریله
ملاقی اولمشلر ایدی ٠ اوراده طوسینك یاننده
برخیلی قاله‌رق فیوضات علمیه‌سندن مستفیض
اولدقدن صکره بتون کتابلری ترك ایدرك سمر
قنده واروب خواجه عبدالله سمرقندی یه
انتساب ایلدی ٠ برمدت انك نزدنده قالوب
اخذطریقت ایلدکدن صکره ینه شیخك اشا-
رتیله بخارایه دخی کیدرك خواجه بهاءالدین
نقشبند حضرتلرینه دخالت ایلدیکه اصل
تربیهٔ باطنیه وروحانیه‌یی اوراده اکمال مر-
شدلرینك اوامریله وطن اصلیسی اولان سماوه
عودت ایلمشلرایدی ٠ اوراده کرك تدریسات
علمیه‌سی وکرك ارشادات باطنه‌سی کندیسنی

تأمين ايچون ذات شاهانه يه كديك احمد صاغ اولدقجه دولتك پولتيقه‌سنى يولنه قويمق ممكن اوله‌ميه‌جغى وبو ذاتك اطاعت التنده بولندير لمسنه امكان تصور اولنه ميه‌جغى حقنده القا آتله ذاتاً قلب بايزيد خانيدن زائل اولميان تأثرات قديمه‌يى تجديده ياردیم ايده‌جكى ملاحظات عاديه ايله ده اكلاشيلور ٠

بعض اوروپا تاريخلرى كديك احمد پاشانك اعدامى ايچون قادينجه بعض احوال حسودانه دخى تحرى واشعار ايدرلر ايسه ده ايشك بوجهتى عادتا خيالى بر رومانذن عبارت اولديغنه قطعاً شبهه ايديله مز ٠ ذاتاً تواريخ عثمانيه‌ده مسئله‌نك حقايقى لايقيله توضيح ايديله‌ميوب تواريخ اجنبيه‌دن اقتباس ايتمش اولديغمز ايضاحات مسروده ايسه طوغريلقلرينى وقوعاتك سائر شعبه‌لريله دخى توفيق قبول ايتمسى صورتنده اثبات ايلكده‌در ٠ اكر قصقانجلق مسئله‌سنى تخيل ايدن مورخلرك ديدكلرى طوغرى اولمق لازم كلسه كديك احمد پاشانك قاين پدريله اره‌لرى بوزوق اولمق اقتضا ايدوب حالبوكه اسحاق و احمد پاشالرك تاصولك يوم فاجعه‌يه كلنجه‌يه قدر اره‌لرى اصلا بوزولمامش اولمسى بوبابده مادى بر تكذيب مقامنه قائم اولور ٠

قالدى كه سلطان بايزيد حضرتلرينك احمد پاشا و اسحاق پاشا اتفاقلريله يكيچريلك بر فسادندن قورقلرى و اوته طرفده رقيب سلطنت برده شهزاده جم بولنمسندن انديشه ايتلرى اوقدر طوغرى برشى ايمش كه احمد پاشانك اعدامنى متعاقب يكيچريلك ادرنه‌ده آياقلانه‌رق صو باشينك اعدامنه قدر وارمش بولنملرى بوخوفك نابجا اولمديغنى اثباته كافيدر ٠

مشهور آفاق ايتمسيله عصر فاتحده استانبوله دعوت اولنديسه ده قبول ايتمامشيدى ٠ لكن فاتحك وفاتيله سلطان بايزيد ثانى حضرتلرى جلوس ايدرك اوائل سلطنتلرنده اناطوليجه فتنه و فساد ميدانه چيقنجه شيخ الٓهى حضرتلرى كندى ارادتلريله استانبوله كله‌رك زيرك جامعنده ساكن اولديلر ٠

بوذات شريف علوم ظاهرده فيوضات معنويه‌ده حقيقة عصرك يكانه‌لرندن اولوب كرامتلرى كون كبى ظاهر و مكرر اولديغى حالده اخلاق حسنه‌سى دخى امثالنك فوقنده اوله‌رك كرك كباردن كرك صغاردن هركيم حضورينه كلسه قيام ايله احترامنه مسارعت ايلر ايدى انجق كيده كيده استانبولك كبار زوارى اصل محتاج ارشاد اولان صغاره غلبه ايدرك شيخى راحتسز ايلدكلرى كبى اوصره‌لرده يكيجه واردارده مقيم اولان اورنوس اوغلى احمدبك طرفندن برده دعوت كلمكله قالقوب يكيجه وارداره كيدرك ٨٩٦ سنه‌سنده وقوع وفاتنه قدر اوراده قالمشدر ٠ « زاد المشتاقين » و « نجات الارواح » ناميله علم لدنه متعلق ايكى كتابى واردر ٠ فارسى اشعار دخى سو-

ادرپس تاریخنده کدیك احمد پاشانك اعدامی ادرنه یولنده وقوعه کلدیکی یازلمقده ایسه ده بودخی وقوعاتك آهنك عمومیسی ایله توفیق قبول ایده مدیکندن مردوددر . زیرا ادرپسك سوزی طوغری اولمق لازم کلسه مسببك سببه تقدمی ایجاب ایدر . عسکرك آیاقلانمسنه سبب احمد پاشانك اعدامیله اسحاق پاشانك انتقام کبی برصورتده وقوعه کلان القاآتی قضیه سی اولوب حتی متعاقباً اسحاق پاشانك صدارتدن عزلنی ده ایجاب ایلمشدر .

الحاصل ایشی هانکی جهتدن حکمت تاریخیه میزاننده اولچه جك اولسه‌ق بزم ترجیح ایتمش بولندیغمز صورتك طوغریلغی ثابت اولمغله بو بابده دها زیاده تطویل کلامی عبث کورمکده و وقوعاتك سائر جهتلرینه ده عطف نظر استطلاع خصو-صنده عجله ایتمکده یز .

کدیك احمد پاشا ایله کرك قرابتندن و کرك کدیك یوزندن وقوعی تخمین اولنان یکیچری فسادینه اشتراکندن طولایی صدر اعظم اسحاق پاشا عزل ایدلدیکی زمان یرینه صدر اعظم ایدیلان ذات داود پاشادرکه الیوم استانبولك جنوب غربی جهتنده‌کی واسع صحرایه اسمی یادکار ابدی قالمسیله اشتهار ایتمشدر . بو ذات انشا ایتمش اولدیغی جامع شریف وخیرات سائره‌دن‌ده استدلال اولنه‌جغی اوزره غیرت دینیه‌یی حمیت عثمانیه‌یه قاتمش بروزیر عالیشان اولدیغندن بایزید ثانی حضرتلری مسند صدارته انی کتورمکله بیاغی اختلاله یوز طوتمش اولان امور دولتك یکیدن کسب انتظام ایده-جکنی بحق امید ایدرك ۱۴۸۳ سنهٔ میلادیه‌سی موسم بهارنده اردوی هما-

---

یلر ایمش .

❋ شیخ حبیب قرهمانی ❋

پدری طرفندن نسلی حضرت عمره و والده‌سی طرفندن حضرت ابو بکره منتهی اولدیغی روایت اولنان بو ذات نیکده قصبه‌سی قربنده اورته کوی نام قریه‌ده بالتولد علوم شرعیه‌یی بعد التحصیل طریق تصوفه دخی سلوك ایدرك بو یولك منتهاسنه قدر وارمش و کشف و کراماتیله شهرت بولەرق ۹۰۲ سنه‌سنده آماسیاده وفات ایله محمد پاشا عمارتی داخلنه دفن ایدلمش اولدیغی ترجمهٔ شقایقده مذکور ایسه ده بورایه نقله شایان آثارینه دائر تفصیلات یوقدر .

❋ شیخ مسعود ❋

مسقط رأسنه ونسب و سائره‌سنه دائر ایضاح اولنمیان بو ذات شریف علوم آلیه و عالیه‌یی بعد التحصیل مدرس اولدقدن صکره طریق تصوفه سلوك ایدرك بو یولده دخی ارشاده اجازات آلمش و ادرنه‌ده توطن ایلمشدر . اوراده دخی بر یاندن تدریس و دیکر یاندن ارشاد ایله شهرت کشف و کراماتی آفاقی طوتمش و حضرت فاتحك اواخر سلطنتنده عازم

بونلری ایله برابر فلبه‌یه عزیمت ایتمشلر
ایدی که دها ایلروده موراوا اوزرنده
مبنی بولنان قلعه‌لرك مجارستان جهتندن
وقوعه کلان تعرضات اخیره حسبیله
یکیدن تحکیم و ترمیمی اشبو سفر همایونه
لزوم کوسترمش ایدی . ادرنه و فلبه
شهرلرینه اینجه بر وقتدنبری همای
سلطنتك سایه انداز اوله‌مامسی حسبیله
وقوعه کلان بعض انتظامسزلقلری
بعد الاصلاح کوستندیل و صماقو
و چامورلی و صاری یار طریقلریله
صوفیه‌یه واصل اولدیلر و اردوی
همایون موراوا قلاعنك ترمیمنه مباشرت
بیوردیغی اثناده بوسنه بکلر بکیسی
نصب اولنان مصطفی ژورسویچ پاشایی
بر فرقه آقنجی ایله هرسك طرفلرینی
قطعاً ممالك شاهانه‌یه الحاق مأموریتیله
سوق ایلدیلر . ایدن ولاتقونك وفاتندن
بری اوغللری هنوز ید عثمانیانه کچما-
مش بولنان بعض بوسنه و هرسك قصبا-
تنی پای ایدرك برر امارتجك تشکیل
ایتمشلر ایدیسه‌ده بوسنه بکلر بکیسنك
تقربی اوزرینه زهره‌لری چاك اوله‌رق
راکوزه جمهوریتی نزدینه فرار
ایلدکلرندن مملکتلری ضبط اولندقدن
ماعدا بونلرك حمایه‌سنی قبول ایتمسندن
طولایی جمهوریت مذکوره اوزرینه
دخی هجوم ایدلمك اوزره ایکن راکوزه-
لیلر ذات شاهانه‌یه اون ایکی بیك
بشیوز وصدر اعظمه یالکز بشیوز دوقه
تقدمه ارسالیله تأیید عبودیت ایلدکلر-
ندن مصطفی پاشانك راکوزه‌یه قدر ایده‌جکی
آقین منع اولندی .

موراوا قلاعنك تعمیراتی ختامه
تقرب ایدنجه سلطان بایزید حضرتلری
اردونك قسم اعظمنی استانبوله کوندروب

کلشن‌سرای رحمت اولمشدر .

❋ شیخ محمد جمالی ❋

اناطولیده آقسرای قصبه‌سی اهالیسندن
شیخ جمال الدین افندینك نسلندن اولان بو ذات
شریف چلبی خلیفه دیمکله مشهور اولوب
اولا طریق عالیه‌یه سلوك ایدرك اثنای تحصیلده
متن تلخیصك مختصر نام شرحنی قرائت ایدر
ایکن تصوف محبتی قلبنه طلوع ایدرك بو طریقه
انتساب ایلمشدر . طریق تصوفده نائل مقصود
اولنجه‌یه قدر کوردیکی لطائفه و بعده شهزاده
جم ایله شهزاده بایزید ارهسنده‌کی تجلیات اقبالیه
حقنده‌کی کشفیاته دائر ترجمهٔ شقایقده تفصیل
ایدیلان احوال بوراجه شایان نقل کورلمامشدر .
حضرت بایزید ثانی زماننده ظهور ایلیان طاعو
نك دفعنه دعا ایتمك ایچون اصحابندن قرق درویش
ایله کعبهٔ شریفه‌یه ارسال اولنوب فقط اثنای
راهده وفات ایتمش اولمسی ایفای وظیفه‌یه
میدان براقمامش دیمکدر .

❋ شیخ سنان ❋

استانبول جوارنده سنان کویی دیه مشهور
اولان قریه بو ذات شریفك اوراده توطنی ایله
اوشرف و شهرته نائل اولمشدر . ترهلی او-

كنديلری خواص بند كانيله قلبه‌ده قاله‌رق او يله برعمومی صيد وشكار ترتيب ايلديلركه اوچ كون دوام ايلدی وبيرام حلوليله تشريفات سلطنتی ادرنه‌ده بالايفا ١٤٨٣ سنه‌سی تشرين اولنده پای تخته عودت بيورلدی ٠

صوفيه‌يه قدر وقوعبولان عزيمت همايونك بر فائده‌سی ده مجارستان ايله اعاده‌ٔ متاركه جهتنده كورلدی ٠ مجار قرالی قوروه‌نك اخيراً طرف عثمانياندن وقوعبولان تعرضاتی منع ايتمسی بشقه بر زمانده اولسه يا محاربه‌نك اشتدادينه وياخود مجارستانك صلحی اشتراسنه قدر سببيت كوستره‌جك احوالدن ايديسه‌ده شهزاده جك اوروپاده بولنمسی اوروپا ايله جدی برمسئله‌ٔ حربيه اچلمسنی مانع اولمغله و قوروه‌ن ايسه تاريخمزك اوروپايه عائد فصولنده تفصيلاتی كوريله‌جكی اوزره ديكر جهتدن بوهميالیلر ايله جنكده بولنمسيله طرف پادشاهيدن كوندريلان تكدير آميز سوزلره كمال اعتذار ايله مقابله ايدرك بش سنه ايچون متاركه‌يی جانه منت عد ايلدی كه بومتاركه سلطان بايزيد حضرتلرينك دخی كمال ممنونيتله تلقی ايده‌جكلری شيلردن ايدی ٠ واقعا بعض اركان دولت اوزمانه قدر بيك دفعه مغلوب ايتمش اولدقلری مجارليه بو يله مماشاتكارانه معامله ايدلمسنی بكنه‌مديلر ايسه‌ده انلر ايشك يالكز طيش يوزينی كوره‌رك ايچ يوزی ايسه كندی اكلادقلری كبی دكل ايدی ٠ زاكوزه ايله مجارستانك دولت عليه ايله خوش كچنمك ايچون تزييد مناسبتلرينی ونديك جمهوری بكنه‌ميه‌رك شوصره‌ده اوروپادن برحركت متفقانه اجرا ايديله‌جك اولسه

لديغی ونصل تشديكی حقنده ايضاحات يوق ايسه‌ده غايت متعبد و متورع برذات شريف اولمغله مشهوردر ٠

❋ سيد يحيى شروانی ❋

شروان ولايتنك شماخی شهرنده تولد ايدرك پدری غايت مالدار برذات ايكن طريق تصوفه ميل ايدرك شيخ صدرالدين خلوتينك دست تربيه‌سنه تسليم زمام اختيار ايتمش و بوخصوصده پدری معترض اولديغی وحتی شيخ صدرالدينك اهلاك واعدامنه قصد ايلديكی حالده سيد يحيى شيخنك بركات وكراماتيله پدرينی الزامه يول بوله‌رق طريقنده ايلرولمشدر ٠ وطن اصليسندن قالقوب ينه شروان متعلقاتندن باكو قصبه‌سنه كلمش ايدی ٠ اوراده غايت مقبول انام برمرشد اولمق اوزره شهرت بوله‌رق اون بيك قدر آدمی ارشاد ايلديكی مشهوردر ٠ ٨٦٨ سنهٔ هجريه‌سنده وفاتی باكو قصبه‌سنده وقوعه كله‌رك ديار رومه ورودی حقنده بركونه صراحت يوق ايكن شقايقده بوذاتك عصر فاتح مشايخندن عد اولنمه‌سنه سبب احتمالكه مريدان وخلفاسنك كثرتيله بوطرفلرده دخی شهرتنك شايع اولمسی

دولت علیه‌یی نه درجه‌لره قدر مجبور ایده‌بیله‌جکلرینی کوسترمك ایچون دومنیقو بولانی ایله قرنداشی فرانچسقوبی صفت سفارتله استانبوله کوندروب کچن سنه عقد ایدلمش بولنان معاهده‌نك تعاطیسی وسیله‌سیله بعض اوضاع متکبرانه‌ده بیله بولندیرمش ایدی‌ده باب عالی بوکا دخی طور حلیمانه ایله مقابله کوسترمش ایدی . انجق مولدوا امارتی مجارستان ایله عقد اولنان متارکه‌ده داخل اولمدیغندن ذات حکمت سمات جناب پادشاهی متمادیاً جنکه آلشمش بولنان اردوسنی اشغاله مدار اولمق اوزره ١٤٠٤ سنه‌سی مایس ابتداسنده ادرنه‌یه کیدوب اورادن دخی مولدوا اوزرینه حرکت تشبثاتنی اله آلدی‌که طوپ و جبخانه کبی احمال ثقیله قره دکز وطونه طریقیله کوندرلمش اولدیغندن ادرنه‌ده نام نامیلرینه منسوب قضیه سیدر .

جامع شریفك اساسنی وضع ایتدیردکدن و طونجه نهری اوزرینه بر مدرسه و بر عمارت و بوده خسته خانه انشاسنی واخیراً محترق اولان چارشونك کارکیر اوله‌رق یکیدن یاپلمسنی فرمان بیوردقدن صکره اردوی همایونی ارقه‌سی صره یوله روان اولدی . حزیرانك یکرمی یدنجی کونی ایساقجی نام محلدن طونه نهری عبور بیوریلوب قارشو طرفده افلاق قرالی یکرمی بیك عسکر ایله معیت همایونه کلمکله مولدوا یعنی بغدان ممالکنه کیرلدی وتموزك التنجی کونی کیلی قلعه‌سی تحت محاصره‌یه النوی . قوجه براردوی همایونه بغدان امارتنك مقاومتی نصل قابل اوله‌بیلور؟ بونکله برابر کیلی قلعه‌سی برهفته قدر شرائط تسلیمی مذاکره‌کبی وسائل ایله وقت کچوروب تموزك اون بشنجی پنجشنبه کونی عرض تسلیمیت

ایسه ده مشایخ عظامنی تحریر ایتمکده بولند . یغمز بوعصرده مشارالیهمك عادتا کافه‌سنی علوم شرعیه‌ده یدطولا پیداسندن ورحلهٔ تد . ریسی اشغاله کسب استحقاقدن صکره طریق تصوفه سلوك ایتمش وهم تدریسات ظاهره وهم ارشادات باطنه ایله خدمت عمومیه‌یه وقف وجود ایلمش خدمهٔ ترقیات مادیه ومعنویه‌دن کورمکلکمز بزی جمله‌سنك ارواح شریفه‌سنه استدعای رحمت مجبوریتی التنه صوقار . حضرت مولای متعال بو استدعامزی قرین اسعاف بیورسون آمین !

✲ بر مطالعهٔ مخصوصه ✲

متعبدین ومتورعین یالکز کندی دنیا و عقباسنی معمور ایتمکله بنه یالکز کندی نفع مخصوصنه خدمت ایتمش اوله‌جقلرندن نظر دقت واهمیتی جمعیت بشریه‌نك انتفاع عمومیسی نقطه‌سنه حصر ایلیان برمورخ بویله کندی نفعنه خدمت ایلیان ذواته چندان اهمیت ویره‌میوب انلره نسبتله دولتی ملتی وطنی اغورنده حسن خدمته حصر نفس ایلیان فداکارلری دهاز یاده اهمیتله تلقی ایتمك لازم کلور

اتمکله سلطان بایزید حضرتلری بورایه محافظلر براقه رق آق کرمانه طوغری ایلرولمکه باشلادیلر . قریم خانی منکلی کرای تشریف شاهانه‌دن خبردار اولنجه اللی بیك عسکر ایله استقبال همایونه مسارعت ایلدی که قریم عسکرینك اردوی همایونه التحاقی ایلك دفعه اولمق اوزره کوریلیور ایدی . افلاق و قریم عسکری ایله مقداری آرتدقجه آرتان اردوی همایون آق کرمانه کلور کلمز محاصره‌یی وضع ایلدی ایسه‌ده او دخی اون بش کون قدر محضا شرائط تسلیمی تهوین ایچون وقت کچوروب اون التنجی کونی قلعه‌نك مفتاحی دست مؤید همایونه تسلیم قلندی .

اشبو سفر همایون مجرد اردویی اشغال ایچون التزام ایدلمش بر تدبیر اولدیغی حاضر معیت همایونده یالکز قریم و افلاقك یتمش بیك عسکری بولندیغی و بناءً علیه اردوی همایونك موجودی ایکی یوز اللی بیکه تقرب ایتدیکی حالده دها ایلروله طوغری فتح ممالك عزمیله تباعد بیورلمامش اولمسی دخی تأیید ایلر . زیرا اوروپا جهتندن امنیت تامه موجود اولمیوب هر نه زمان شهزاده جم بر اوروپالی اردو ایله داخل ممالکه ادخال اولنور ایسه عثمانلولردن دخی بر بیوك طرف پیداسی ملحوظ بولندیغی برزمانده حدود عثمانیه‌دن زیاده‌جه تباعد سلطان بایزید خان حضرتلرینك فکر حکمتلرینه اصلا موافق کلمز ایدی . بناءً علیه کرك قریم خانه‌و کرك افلاق‌و یووده‌سنه غایت کرانبها هدایا احسانیله عودته قرار ویرلدی که قریم خانك هدیه‌لری میاننده

❊ عصر فاتحك ادباسی ❊

حضرت فاتحك عصر جلیلنده‌کی ادبایی یازمق لازم کلنجه اول باول کندی نام نامیلرینی سلسلهٔ ادبانك سرسبحه‌سی اولمق اوزره قید ایتمك لازم کلور . زیرا اول سلطان ذی شان سلاطین شعرانك دخی شهنشاه صاحبقرانی اولوب قلیجنه جهانی رام ایلدیکی کبی ظرافت ادیبانه وخوارق شاعرانه‌سنه دخی ادبای زمانی سرفرو برده تعظیم ایلمش اولدقلری شبهه‌سزدر . شعرده ❊ عونی ❊ مخلصیله مشهور اولدقلری ایچون بوراده بین الادبا ذات شوکتسمات ملوکانه‌لرینی‌ینه او مخلص ایله قید ایده‌جکز .

❊ عونی ❊

سلطان محمد عونی ابن سلطان غازی مراد خان ثانی بعض مترجمین احوالك قید وتحریرلرینه کوره صباوت وشبابتلری اثناسنده تحصیل معارفدن کو یاروکردان ایمش ایسه‌لرده سریر سلطنتی اشغال بیوردقلری مدتلر ظرفنده کرك ترتیبات عسکریه‌یه وکرك تنسیقات ملکیه‌یه و بالخاصه ترقیات علمیه‌یه صرف ایلدکلری زمانی اولور اولمز عمرلره صیغه بیله جك اهمیتلرك

تاج حکومت مقامنه قائم اولمق اوزره صوم صرمه‌یه مستغرق برده قالپاق وار ایدی .

مولدوا سفرندن ادرنه‌یه عودت و مواصلت بیورلدقده زمان فاتحده ردوسی محافظه ایلیان مسیح پاشادن هرنه‌دن طولایی ایسه شبهه ایدیله‌رك قلعه‌ده اقامتی امر اولندیغی کبی روم ایلی بکلر بکیسی اسکندر پاشا دخی عزل اولنه‌رق منصبی سمندره محافظی خادم علی پاشایه توجیه اولندی واوقیش ادرنه‌ده امرار اولنوب شتانك ختامنده جوکه دنیلان طاغلرده صید و شکاره کیدلدی‌که مجارستان قرالی و مصر سلطانی ایله هند پادشاهی طرفندن کوندرلمش بولنان ایلچیلر ذات شاهانه‌یه اشبو شکارکاهده قاووشدیلر . مجار ایلچیسی اخیراً عقد اولنان متارکه نامه‌نك کندی قرالی طرفندن امضا ایدیلان نسخه‌سنی تقدیمه کلمش ایدی . مصر ایلچیسی ایسه شهزاده جمك قبول دخالتندن طولایی متبوعی طرفندن عرض معذرته مأمور ایدی . فیل وزرافه کبی هندستان حیوانات عجیبه‌سندن و هند اقمشه‌سندن عبارت هدایای وفیره ایله کلان هندستان ایلچیسی ایسه دولت علیهٔ عثمانیه‌نك صیت شوکت وشهرت عظمتی هندستانه قدر شایع اولمش بولنمق حسبیله بین‌الاسلام بو یله بر دولت عادله‌یه عرض عبودیت موافق غیرت اسلامیت اولمقدن طولایی مجرد متبوعنك ذات شاهانه‌یه تکریمات و تعظیمات فائقه‌سنی عرض و تکریمه کلمش ایدی . دولت علیه‌نك حدودی هنوز فرات نهرینی کچه‌مامش ایکن تا هندستاندن بوصورتده عرض عبودیت ایدلسی استبعاد ایتماملیدر . حاشیه .

قات قات فوقنده ایکن مکتسبات علمیه‌لری وقدرت ادبیه‌لری یالکز پادشاهلقلرندن طولایی دکل کمالات ذاتیه‌لرندن طولایی دخی ذات همایون ملوکانه‌لرینی طبقات انسانیه‌نك الك بالاسنه چیقارمشدر .

عصر همایون ملوکانه‌لرنده‌کی مشاهیر علمانك ترجمهٔ حاللرینه دقت بیورلمش و شمزده ترقیات علمیه‌یه سبق ایدن خدمتلری بردقت مخصوصه ایله اوقونمش ایسه مطلقا ارزومز درجه‌سنده اکلاشلمشدر که بوذات همایون وقت حضرده سفرده سرورده کدرده والحاصل زمانك کافه‌سنده علم ادبه اولان محبتندن بر دقیقه وارسته اولمه میوب هانکی ذاتك بهرهٔ علمیه‌سنی خبرالمش ایسه نزد شاهانه‌سنه تقریب ایتمش واحتیاجی یالکز بر صحبت علمیه‌دن عبارت ایکن متمیزین علمایه «خواجهٔ پادشاهی» عنواننی لایق کوره‌رك بونلرك جمله‌سنك دلالت علمیه‌سندن مستغنی بیله اولدیغنی بتون مورخینك اعترافه مجبور اولمسی لازم کلان اول فریدروزکار ضمناً و حکماً بونلره تلمیذلك ایله افتخار ایتمشدر .

شرف صحبت علمیه‌سیله مشرف قیلدیغی

اولیوی یه قروموه ل

لريمزده مشاهير بحريون ميانده اوروـ
پادن اميد برونى طريقيله هندستانه
يول آچديغى حكايه اولنان واسقو دوغاما
هند ايلچيسنك تاريخ ورودى اولان
١٤٨٦ سنه سندن اون بش اون التى
سنه صكره هندده وارمش ايكن پورتكيزـ
لرك اورالره انتشارى منفعت دولت
عليه يه مغاير دوشه جكندن هندليلرك
خوفنى كورمشدركه بو تأثير ايشته شويله
برسفيرك ارسالنده ده لزوم كوستره جك
تأثيرات معنويه دن اولديغى نظر دقته
الملیدر ۰

اشبو سفيرلرله برابر درسعادته
عودت همايون وقوعبولديغى اثناده اوـ
زون حسنك اوغلى و خلفى يعقوب
ميرزا طرفندن دخى بر ايلچى كلدى كه
اولجه كيلى وآق كرمانك فتحنى تبشيراً
طرف بايزيد خانيدن يازلمش اولان نامهٔ
همايونه جواب كتورمش ايدى ۰ نامهٔ
بايزيد خانى‌يى قلمه آلان معيت همايون
منشيلرندن خواجه محمد شيرازى اولوب
يعقوب بكك نامه سنى قلمه آلان دخى
مورخ مشهور ادريس اولمغله ذات
شاهانه ادريسك روش انشاسنى اوقدر
بكنمش ايدى كه كنديسنه بر دولت عليهٔ
عثمانيه تاريخى قلمه آلديرمق ايچون
استانبوله جلبنى بيله آرزو ايلمش ايدى ۰
فى الواقع مؤخراً ادريس بويله بر تاريخ
عثمانى قلمه المغله اشتهار ايتمشدر ۰

كلان سفيرلرك كافه سى عواطف بى
نهايهٔ خسروانه ايله بالتلطيف اعاده اولندـ
قلرى صره ده بغدان پرنسنك آق كرمانى
استرداد ايچون بعض صارقنتيلقلرده
بولنديغى خبر آلنمغله روم ايلى بكلر
بكيسى خادم على پاشايه بغدان جهتنه
بر آقين اجراسى امر اولندى و ايلروكى

خواجكان پادشاهيلرينه درجهٔ رعايتى اول
قدر فوق العاده ايدى كه بو شرفه نائل اولان
علماى عظامدن بعضلرى كنديلرينه تلميذلك
طورينى كوسترن متبوع انام ومفخر اسلام
اول پادشاهنك نامه جمله نك بورجلى اولديغى
تعظيمات وتكريماتى نوعما لا ابااليلكه اورمق
و ياخود خواجه لك شرفيله مشرف اولان
سائر امثالنى چكه‌ميه رك وادئ غرور واستكباره
آياق آتمق كبى احوال مقدوحه وغير ممدوحه يه
صپارصاپمزحدلرينى بيلدير مكده دخى دقيقه
فوت ايتمز ايدى ۰ علمايه توجه والتفاتى بودرجه‌
لرده اولديغى كبى ادبايه رعايت وعنايتى دخى
ينه بودرجه ده اولوب حضور عاطفتنشورينه
يالكز بر بيت عرض اولنسه قائل وناظمنك
قيمت ومزيت اديبه سنى بوندن بالاستدلال
مستوفى معاشلر تعيينى ايله دفعهٔ واحده و ياخود
دفعات كثيره جائزه لرندن انى مستغنى ايلمك
جملهٔ مقتضيات قيمتشناسيسندن عد اولنور ايدى ؛
علمادن بعضلرى كبى ادبادن بعضلرى دخى التفات
پادشاهيلرينك اداى حق شكرينه بدل طرف شاهاـ
نه دن نائل اولدقلرى لاابااليلك درجه سنده كى
مأثر توجهاتى هضم ايده ميه جك اولورلر ايسه

سنه سلستره قوماندانی مالقوچ زاده بالی بك دخی بو آقینك ایكنجیسنی اجرا ایچون پروت نهرینه طوغری سوق ایدلدی . بو ایكی قوماندانك ایكیسی دخی مأموریتلرنده موفقیت كامله یه مظهر اوله رق مولدوانلرك كوزلرینی بر كوزلجه یلدیردیلر .

باخصوص خواجه سعد الدین مرحومك ویردیكی تفصیلاته كوره مولدوا پرنسی بغدان اوغلی بو تعرضلرنده لهستان و مجارستاندن دخی استمداد ایدرك انلرك بر مقدار عسكری دخی مرقومك معیتنده ایمشلر كه بالی بكك پروت ساحلنده پارلاتدیغی قلیجلر بونلرك ده كوزلرینی قاشدیرمش اولمسی بشقه جه اهمیت ویریله جك احوالدندر .

سلطان بایزید خان حضرتلرینك مبادئ دور سلطنتلرینه دائر بورایه قدر یازمش اولدیغمز وقوعاتك صورت وروش كذرانی بیله مشار الیهك هیچ برطرفدن قتمز قالدیرمامغه وصلح ومسالمت موجوده یی عادتا بیوجك بیوجك فداكارلقلر اختیاریله بیله محافظه ایتمكه مجبوریتنی انظار حكمتده البته تصویر ایتمشلردر . مع هذا خارجاً برمسئله چیقارمامغه واوروپایی شهزاده جم نامنه ممكن اوله بیله جك برمدهش فساددن استفاده یه تشویق ایتمامكه نه درجه لرده مجبور ایسه داخلاً اوزمانه قدر علی التوالی محاربات ایله اشتغاله آلشمش بولنان هیئت عثمانیه یی ده اشغاله مجبور بولندقلرندن سلطان بایزید خان حضرتلرینك بریسی داخلی دیكری خارجی شو ایكی پولتیقه یی حسن اداره ایچون نه قدر دقیقه سنج وسیاستشناس برآدم اولملری لازم كله جكی مطالعه وملاحظه یه محتاج قالور .

انلر حقنده لازم كلان معاملهٔ ترهیبیه ده دخی قصور ایتمیه رك هر حالده انلر برادیب وشاعر وكندیلری بر پادشاه اولدقلرینی كوسترزلر ایدی .

بعض مترجمین احوالك روایتلرینه كوره التی لسان ایله متكلم ایدی . فقط لسان عثمانی و لسان فارسی كندی افكار شاعرانه لرینه ترجمان اولمق درجه سنده اول شهریار خیر آثاره خادم ایدیلر .

تذاكر شعراده كفتار عالئ فصاحتپناهیلرینك پك آز مثاللری ایراد ایدلمشدر . فقط سائر ادبای قدیمه نك آثار ادبیه لرندن دخی پك چوقلری ایراد ایدلمش دكلدر . كافهٔ اشعار همایونلرینی حاوی بردیوان موجود اولوب اولمدیغنی بیله میز . انجق مشهور اولان آثار ادبیه لرینه نظرله شعرده بوقوتی پیدا ایتمش اولان برآدمك یالكز نظر حیرت تعظیمكاریمزه عرض اولنان اشعاردن زیاده شعر سویلامش اولملرینه دخی قناعت ایده میز . انسانده بو قدرت شعریه بولنور وانسانك قلبنده معارفه بودرجه میل ومحبت اولورده انسان حسیات شاعرانه سنی یالكز درت لاقردی ایله ترجمه

ایشته آق کرمان سفری برلزوم عاجلی اولمقسزین بودقیقه‌یه مبنی اختیار اولنمش برسفراولدیغی کبی بروجه آتی حکایه‌سنه باشلایه‌جغمز مصر مسئله‌سی دخی ینه بودقیقه‌یه مبنی کوزه آلدیرلمش اولان اسفاردندر. شویله که:

فاتح حضرتلرینك سنین اخیرهٔ دور سلطنتلرنده حج یولنك صهرنجلر ینی تعمیردن ومصریلرك ذوالقدر امارتنه مداخله‌لرندن وسائره‌دن طولایی عثمانلو ومصر پولتیقه‌سنك نه صورتده بوزلدیغی معلومدر. حتی خواجه سعدالدین دخی داخل اولدیغی حالده برچوق عثمانلی مورخلری حضرت فاتحك آخر عمرلرنده ککبوزه‌یه قدر سوق ایده‌بیلمش اولدقلری عظیم اردو صورت ظاهره‌ده ردوس فتحنه کیدیور کبی کوسترلدیکی حالده حقیقتده وهلةً مصرلیلرك اطنه حوالیسنده بولنان مواقع عسکریه‌سنی اوره‌رق عربستانه طوغری فتح ممالك قصدیله کیتمکده ایمش ایسه‌ده سلطان محمد ثانی حضرتلرینك وقوع وفاتلریله مصر چراکسه‌سندن النه‌جق انتقام تأخر ایتمش ضایلمشدر. حالبوکه اندن صکره دخی چراکسه‌نك دولت علیه حقنده‌کی آثار خصومتی زائل اولمامشیدی. سلطان جمه حمایه‌یوزی کوسترلمش اولمسندن طولایی اعتذار ایچون استانبوله ایلچی کوندرملرندن قطع نظر هند پادشاهی شاه بهمن طرفندن در سعادته اعزام ایدلدیکی یوقاروده بیان اولنان سفیر مصردن مرور ایدر ایکن چراکسهٔ مصریه تاهنددن عثمانلو پادشاهنه سفیر اعزامنی چکه‌میه‌رك ایلچینك اوزرنده ذات شاهانه‌یه تقدیم اولنه‌جق هدایادن اولمق اوزره کرانبهانه قدر اشیا وار ایسه عادتا صویمشلر ایدی. یا شهزاده جم حضرتلرینه کوسترمش

ایدوب بتورمش اوله بیلور می؟ بزبونی انکار ایدرز. بناءً علیه حضرت فاتحك کفتار ادیبانه‌سی اولمق اوزره رسیدهٔ نظر اطلاعمز اولان سوزلری «کلام الملوك ملوك الکلام» سوزینك بزه طرح ایلدیکی وظیفه‌یه اتباعاً بعد التعظیم والتکریم هر حالده حضرت عونینك سنوحات شاعرانه‌سندن بعض اولمق اوزره بروجه آتی ایراد ایلرز.

نظم

جکرم پاره‌لدی خنجر جور ستمك
صبرمك جامه‌سنی طوغرادی مقراض غمك

سجده‌کاه ایلریدی کعبه‌ده محراب کبی
کویك ایچنده ملك کورسه نشان قدمك

ای کوزم کون یوزینه قرشو نیجه‌در دوکسن
رخلری تابی ایله قوریدی قلمادی ده‌مك

بیت

ساقیا می‌صون که بردم لاله‌زارالدن کیدر
ایریشور فصل خزان وقت بهارالدن کیدر

قره‌مان اوغلی ایله مخاصمه‌لری حالنده شو بیتی سویلمشلردرکه علو تهور شاهانه‌لرینه دلالت ایدر.

اولـدقلرى حمايه بايزيد خانى جمله‌دن
زياده دلگير ايده‌جك احوالدن دكلميدر ؟
بو بابده كويا قصورلرينى عفو ايتديرمك
ايچون برده سفير كوندرمش ايكن اطنـه
وطرسوس طرفلرنده آل رمضان يد محافظه‌
لرنده بولنـان ممالك وسـيله‌سيله طوغر-
يدن طوغرى‌يه دولت عثمانيه‌يه متعلق
بر طاقم حصارلرى دخى ضبط ايتديرمش
بولنملرى غضب شاهانه‌يى صوڭ درجه‌يه
ايصـال ائلمش ايدى . واقعـا مصرك
روماده سـفيرلرى بولنمسى واوروپا ايله
مناسبت سـياسيه‌سى اولمسى او جهتدن ده
برمسئله چيقـارمغى مانع ايديسـه آرتق
مصر ايله مناسـبت بودرجه‌لرده بوزلمش
اولور ايسه صلحپرورلكه وحلم وسـكون
مقتضاسنه حالا رعايتده دوام ايده كيتمك موافق
حكمت سياسيه اوله‌ميه‌جغندن ١٤٨٥ سنهٔ
ميلاديه‌سى نيسـانده قرەمان واليسى
قره‌كوز محمد پاشـايه مصرلى ايله حركات
خصمـانه‌يه باشلامسى امرى ويرلمشدر .
قره‌كوز محمد پاشـانك اطنه طرفنده باشلا-
ديغى حركات خصمـانه اويله بر مسئلهٔ
متمـاديه‌نك چرخـه‌سى ديمـك اولمشدركه
بومسئله تا سليم اول حضرتلرى زمانـنه
قدر دوام ايدرك مصرك فتحيله نهايت
بولمشدر .

قره‌كوز محمد پاشا اطنه‌دن حركتله
كولك بوغازى اوزرنده يتـه او نام ايله
موسوم اولديغى حالـده مصرلى طرفندن
ضبط ايدلمش بولنـان حصـاره طوغرى
يورودى . النقـاش ومولن وطرسوس
طرفـلرنده دولت عليـه‌يه محب بولنـان
جنكاورلر ايله بعض عشـاير افرادى دخى
معـاونته كلديلر . قره‌كوز محمد پاشـانك
ايلك حركتنده كولك حصـارندن ماعدا
لنقـاش ومولن و بزسبرت حصـارلرى

بيت

بزمله سلطنت لاف ايدرمش اول قره‌مانى
خدا فرصت ويررايسه قره يىره قرام آنى

✵ داعى ✵

آياس پاشا اوغللرندن احمد بكك دايه‌سى
اوغلى اولوب بهرهٔ علم ومعرفتله اشتهار واول
خاندانه دائما دعاء خير ايله اوقاتكذار اولديغى
ايچون بو مخلصى المشدر . درويش نهاد بر
آدم ايمش . سوت برادرى ديمك اولان مومى
اليه احمد بك كنج ياشنده وفات ايتمسيله سو-
يلش اولديغى تاريخ اشهر آثارى اوله‌رق تذكر
شعرايه درج اولنمشدر .

تاريخ

دريغ اول نوجوانى بو جهاندن
اجل پيكى ايريشوب قيلدى دعوت
توكل ايليوب اولدم خدايه
فنادن چون بقايه ايتدى رحلت
دعالر ايدوب آكه جان ودلدن
ديدم تاريخ اوله روحنه رحمت

✵ ديكر داعى ✵

لطيفينك روايتنه كوره عن اصل قسطمو-
نى اهاليسندن اولوب جوامع شريفه‌ده مؤذنلك

دخی درحال عرض تسلیمیت ایتدیلر و مصرك پیشدارلری کلیاً پریشان اولمق درجه‌لرنده بوزیلوب بعض رؤسای چراکسه اللری باغلی اولدقلری حالده استانبوله کوندرلدکلری کبی تیر انداز عرب عسکرینك ده اوق آتمغه یاره‌یه‌جق پارمقلری کسیلوب کیرو مملکتلرینه کوندرلدیلر ایسه‌ده اصل مصرك کزیده اردوسی ایلروله‌یوب ده قره‌کوز پاشا ایله قارشو قارشویه کلنجه چونکه عرض تسلیمیت ایدن حصارلر جنکاورانی اردودن آیریلوب مملکتلرینه کیتمش بولندقلرندن مصرلینك قوتی غالب چیقه‌رق قره‌کوز پاشا طاقمی فناحالده دوچار مغلوبیت اولدی . بونك اوزرینه سلطان بایزید حضرتلری یعقوب پاشایی مأمور ایدرك یعقوب پاشا دخی ذوالقدر بکی علاء الدوله ایله برلکده حرکت ایچون ملاطیه‌یه کیدر ایکن مصر اردوسنك قوماندانی بیش بك طرفندن وضع ایدلمش برپوصویه اوغرایوب ضایعات کلیه ایله رجعته مجبور اولدی . شو ایکی مغلوبیت مصرلینك جرأتنی آرتدیره‌جغی درکار بولندیغندن و چراکسه طرفندن حلب والیسی بولنان اوزبك دخی حلب عسکری ایله کلوب چاتدیغندن دشمن شو قوهٔ کلیه‌سیله طرسوس و اطنه اوزرینه دخی یورودی‌که قره‌کوز پاشا طرفندن اوراله محافظ تعیین ایدلمش اولان موسی‌بك و فرهاد بك کندیلرینی برامنیت کامله ایچنده کوروب معیتی عساکرینی شورایه بورایه طاغتمش بولندقلرندن مصرلینك وهلةً هجومی اوزرینه همان قلیچ چکه‌میه‌رك بالعکس کندیلرینك ده مقتولیتی ایله مدهش بربوزغنلغه دها سببیت ویرمش اولدیلر .

ایدربرذات ایمش . کوزل صدایه مالك اولدیغی کبی غایت خوش صحبت و نادره‌کو اولمقله دخی اشتهار ایلمش . جناب فاتح استانبولی محاصره ایلدیکی زمان اردوی همایونده بولنوب فتحدن صکره دخی برخیلی یاشامش . غریب بولده شعر سویلمش . برآره‌لق استانبوله بر مغربی کلوب جنلری دعوت و یر التنده‌کی دفینه‌لری اخراج دعواسیله شهرت آلمش وزهره نامنده برقادین ایله تزوج ایتمش . حالبوکه اوقادینه شاعرداعینك دخی علاقه‌سی اولوب وصال استدعاسندن خالی قالمز ایمش . شو بیت مزبوره ایچون سویلنمش:

بیت

مغربی ایمش ایناندق ارلك ای زهره‌جبین
اله برکنج کتوردی ینه برکان دلدی

بس بللی زهره ایله طالعی بولنده کیتمامش اولملیدرکه شو هزل دخی مزبوره ایچون سویلنمش:

بیت

چون مرا نیست از فلك بهره
کیر مریخ برکس زهره

جملهٔ مطالعندن دخی تذاکر شعراده

بری بر ینی تعقیب ایدن شو اوج بوز -
غنلق سلطان بایزید حضرتلرینی مأیوس
ایتمکله اناطولی بکلربکیسی هرسك احمد
پاشا باش قوماندان تعیین بیوریلوب کرك
قره‌کوز پاشا وکرك حضربك زاده محمد
پاشا هرسکك معیتنه ویرلدیلر . حالبوکه

هرسك احمد پاشا عن اصل هرسك
خاندان قرالیسنه منسوب بر پرنس
اولدیغی حالده دوچار اسارت اولمسی
اوزرینه طرف پادشاهیدن تربیه
اولنه‌رق شرف صهریتنه دخی مظهر
ایدلمش ایکن قره‌کوز پاشا ایله محمد پاشا
بویله بردونمه‌نك معیتنده بولنمقدن عارلا -
نه‌رق « بز چالشوب اوغلبه‌یه مظهر
اولورسه شان دخی انك اولور . بونك
ایسه بز هیچ یاردیم ایتمیه‌لم ده دشمن
قارشوسنده انی یالکز براقه‌لم . وارسون
پریشان اولسون » خیانتنه قدر کوزه
الدیردیلر . مرقوملرك بوخیانتلری هرسك
احمد پاشا ایچون غلبه امکاننی اورته‌دن
قالدیردی ایسه‌ده مشار الیه بالطبع خیا-
نتدن خبردار اولمدیغی جهتله مصرلینك
قوهٔ کلیه‌سی اوزرینه کمال جسارتله
صالدیرمش ایدی . عثمانلیلر ایله مصرلیلر
ارەسنده بودفعه وقوعه کلان مقاتله
یادی بیله‌توکلری اورپرته‌جك درجه‌لرده
مدهش اولدیغی و بالخاصه هرسك
احمد پاشا بالذات قلیج چکوب
دشمن صفوفی ایچنه کیره‌رك عقللره
حیرت و یره جك بر شجاعت
وصلابت ایله دوکوشدیکی حالده محمد
وقره‌کوز اوزاقدن سیرجی اولوب
قالدقلرندن بیچاره هرکسك هم مغلوب
وهم اسیردوشمش وقره‌کوز پاشا ایله
محمد پاشا جای سلامتی سمت فرارده
ارەمغه مجبور اولمش ایدیلر . شو مغلو-

شو مطلع رنکین کورلمکده‌در:

مطلع

ضرب آهم اوقدرسله‌لر ای ماه کوکی
حشره‌دك دونرایسه کیتمه‌یه بر ذره کوکی

❋ سعیی ❋

عن اصل پرزرین اهالیسندن اولوب
تحصیل علوم وتکمیل فنون ایله شعر وانشاده
دخی شهرتشعار اولمش وفاتح سلطان محمد
حضرتلری زماننده استانبوله کلوب آثار
بلاغتی میدانه‌قویه‌رق سرای همایونده تعلیم
غلمان خدمتنه تعیین قلنمش ایسه‌ده آرزوسی
درجه‌سنده رغبت کوره‌مدیکندن ینه پرزرینه
عزیمتله جهاندن ال چکمش ایدی . بعده سلطان
بایزید حضرتلری ادیب مومی الیهك برغزلنی
کوره‌رك بکنوب کندیسنی درسعادته جلب
ایله نائل احسان ایلمشدر . جوامع شریفه‌ده
اوقونان « تعریفات » ادیب مومی الیهك اثر
نظمی اولوب عادتا مولد شریف و محمدیه
وسائره درجه‌سنده شهرت بولدیغی مرویدر .
جملهٔ اشعارندن تذاکرشعراده شونلره تصادف
ایدلمشدر .

بيت ١٤٨٦ سنهٔ ميلاديه‌سنه مصادف
اولوب اطنه وطرسوسك قطعياً
دشمن النه دوشملرينى انتاج ايلمشدر .
بناءً عليه ذات شاهانه وزير اعظم
داود پاشايه درت بيك يكيچرى وتكميل
قپو قولندن عبارت بولنان بر اردويى
تسليماً قرەمانه عزيمت امرينى ويردى
وروم ايلى بكلر بكيسى اولوب سمندرەده
بولنان خادم على پاشايه دخى بتون قوهٔ
عسكريه‌سيله كليبولى‌يه اينەرك وزير
اعظم معيتنه يتشمسى امرى كوندرلدى .
صدر اعظم قوجه قلعه نام محله واردقده
ذوالقدر بكى علاءالدوله استقباله كلوب
مصرلى اوزرينه حركتده دوامدن ايسه
اولا وارساق وطورغود عشيرتلرى
اوزرينه يورومسنى نصيحت ايلدى كه
قرەمان اوغلى قاسم بكك برقزندن متولد .
طورغود اوغلى محمد بك اورالرده رفع
لواى عصيان ايتمش بولنديغندن اولا انك
حسابى كورولمك لازم كله‌جكنى اكلا-
تمغله و بو نصيحت طرف صدر اعظميدن
قبول اولنمغله ١٤٨٧ سنه‌سنده توروس
طاغى آشيله‌رق وارساق وطورغود
عشيرتلرينك جولانكاهى اولان يرلر
استيلا قلندى . اوزمانه قدرده اناطولى
وروم ايلى بكلر بكليرى قرەمان ولايتنه
واصل اولمشلر ايدى . طورغود اوغلى
محمد بك اوقوهٔ عسكريه‌يه مقاومت
ايده‌ميه‌جكنى كورنجه زوجه‌سى وچو-
جقلريله برابر حلبه قاچوب مصرلى‌يه
دخالت ايتمش و بناءً عليه وارساق
وطورغود رؤساسى طاقم طاقم كلوب
صدر اعظمه دخالت ايتمكله داود پاشا
مصرلى اوزرينه بونلرى دخى جنكه‌سوق
ايتمكدن ايسه خدمت عسكريه‌لرندن
استغنايى بالترجيح جمله‌سنه خفتانلر كيد.

بيت

باغه وارسه‌م سنسزاى مه‌ برك سبزى كللرك
كسمه‌يه نخل حياتم ارهٔ هجران اولور .

ديكر

داغ غم صانور كورنلر تخته‌سينى سينه‌مك
نقد جانه بورمغه صراف محنت زرقومش

شعر

بن نيجه تشبيه ايدم شمعه اوخد مهوشى
شمع بر مقتول سرعريان اشقدر آتشى
سحره طارتلمش قلبجدر فتنه‌يه آتلمش اوق
اول نكارك غمزهٔ خنجر كش و عاشق كشى
آيغك تيغ اوزره باصمشدر كمانكشلك ايدر
ناوك مژكانى اوستنده نكارك باقشى
جو بجو مسكيله طوترلردى هر بر دانه‌سن
خال كندم كونك فلفل اوليدى بكده‌شى

شو صوك بيتى بر ذات بروجه آتى تنظير
ايلمش :

بيت

بن نه يوزدن ماهه تشبيه ايدم اول حوروشى
مه بوحاليله چقن اولور اومهرك بكده‌شى

ديكر

صورتك نقشنى يازنجه كوكل نامه‌سنه

يروب التفاتلر ايدرك يرلى يرلرنده اوطور-
مق مساعده‌سنى و يرمشدر .

شو ايلك حركت موسم شتانك حلو-
ليله بالطبع ختامه رسيده اولديغندن
صدر اعظم اردوى همايونى قيشلامق اوزره
اصطبل چايرى نام محلده براقوب كنديسى
درسعادته كلمش واوصره‌ده ذات شاهانه
و يزه طرفلرنده صيد و شكارده اولمسيله
شرف دامن بوسى‌يه نائليت ايچون ويزه‌يه
كيتمش ايدى .

صدر اعظم اناطولى اصلاحاتيله
مشغول بولنديغى اثناده ذات شاهانه دخى
استانبولده برطاقم سفرا قبول ايلمشدى كه
بونلرك اك زياده شايان دقت اولانى اندلس
ايلچيسى ايدى . غرناده‌ده اندلس دول
اسلاميه‌سنك اك صوكى اولان بنى احمر
دولتنك ده اك صوك حكمدارى غايت
تعظيمكارانه بر نامه ايله استانبوله برسفر
كوندرمش ايدى كه معيتنده بولنان خدام
وحشم بر پادشاهه لايق كوريله بيلور
ايدى . بونامه‌نك روش كتابتى اندلسك
اسكى قهرمانلرينه لايق اوله‌جق صورتده
اولوب يدى عصردنبرى اندلس قطعه-
سنده اهل اسلام حكم ايلمش ايكن عارض
اولان انحطاط حسبيله تنزل ايده ايده
نهايت الده قالمش بولنان جزؤى بر مملكتدن
دخى آراغون و قاستيل قرالى فرديناند-
يديله طرد اولنه جقلرينى غايت مؤثر
بر صورتده بالتصوير سلطان بايزيد
حضرتلرينك معاونت و عنايتلرى
استرحام اولنيور ايدى . ذات شاهانه
اندلس اسلامنك اشبو استمدادلرينه كمال
رئيس قوماندەسنه توديع ايلديكى بر دو-
نتمانك اسپانيا سواحلنى اورمغه ارساليله
مقابله ايلديسه‌ده بو دونتمانك او قدر
بيوك ايش كوره مديكى اسفار البحار

قانلر اغلاتدى كوزم كر يكومك خامه‌سنه
بركومش سرو قبا پوشدر اوماه كانك
كونش آلتونلى كل اولسه براشور جامه‌سنه
روايته كوره بوصوك ايكى بيت سلطان
بايزيد حضرتلرينك بكنمش اولدقلرى غزلدن
ايمش .

❋ صافى ❋

شعرده صافى مخلصنى الان بوذات شريفك
اصل شهرتى « جزرى قاسم پاشا » ديه‌وقوعبو-
لمشدر . « جزرى » ديه شهرتنه سبب مصردن
استانبوله هجرت ايدن عالم فاضل مفسر محدث
جزرى حضرتلرينه فرزند معنوى اولمق
درجه‌سنده انتسابى قضيه‌سيدر . عن اصل
نره‌لى اولديغى معلوم اوليوب مولانا جزرينك
اوغلى محمد چلبى ايله خدمت مشار اليهده تربيه
الدقدن صكره برارلق محمد چلبنك سلطان محمد
حضرتلرينه نشانجى اولمسى مناسبتيله صافينك
فضل وكمالنى سمع فاتحه ايصال ايلمش بولنديغندن
حضرت فاتح صافى قاسمى دائرهٔ عبوديت
ملوكانه‌لرى داخلنه الهرق دفتردارلغه قد-
ايصال ايلمشلر ايدى . مؤخراً وزارته‌قدر يول
بوله‌رق جزرى قاسم پاشاديه ميدان المش ايسه

نام تاریخ بحریمزده کوسترلمکده‌در ۰ ذاتاً اوزمانلر ایچون اندلس قطعه‌سنك ممالك عثمانیه‌دن فوق‌الحد اوزاقلغی وصاپه‌لعی ایله برابر اندلس‌ده‌کی عربلرده قهرمانلق دنیلان شی یالکز شعرلرنده‌کی تفاخردن عبارت قالوب یوقسه سکسان عربی سکز اسپانیول قاچیره‌بیله‌جك درجه‌لرده عربلره قورقاقلق عارض اولمش بولندیغندن دولت علیهٔ عثمانیه اسپانیایه عظیم برده اردو کوندرمش اولسه ایدی بیله هیچ برکونه فائده‌سی اولمدیقدن بشقه بلکه‌ده شهزاده جم اوروپاده بولنمق حسبیله اسلامك بو صورتده اتفاقنی کورن اوروپایی اولکیلره نسبت قبول ایده‌میه‌جك براتفاقه دخی مجبور ایده بیلور ایدی ۰ بناءعلی ذلك کمال رئیس بیس بللی طرف شاهانه‌دن المش اولدیغی تعلیماته مبنی بولنمیلدرکه دونماسنك حرکاتنی یالکز نمایشدن عبارت عد اوله‌جق برداره‌دن خارجه چیقارمیوب اوروپایی قیشقرتمامغه غیرت ایلمشدر ۰

بودفعه‌کان سفرامیاننده اندلس سفیرندن صکره الك اهمیتلیسی وندیك سفیرلری اولمشیدیکه سفیرلر دخی بوندن یدی سنه اول فاتح حضرتلریله اون التی سنه‌لك وندیك محاربه‌سنه ختام و یرمش ومعاهدهٔ صلحیه‌یی عقد ایلمش بولنان آنتونیوفررا وجیووانی داریو نام اصیلزاده‌لر ایدیلر ۰ سبب ورودلری ایسه اورته‌یرده حلی مقتضی برمسئله اولمسی قضیه‌سی دکل مجرد سلطان جمك اوروپاده بولنمسندن طولایی اوروپادن دائما محترز بولنان سلطان بایزید حضرتلرینه وندیك جمهوریتك خلوص وصداقتنی تأمین ایچون کلمشلر ایدی ۰ اشبو سفیرلر دخی فوق العاده التفاتله قبول اولندقدن ماعدا

دبراز صکره وزارتدن عزل اولنه‌رق تقاعد ایدلمش وتقاعدلکی اثناسنده سلانیکه بك نصب اولنه‌رق وقوع وفاتنه قدر سلانیکده قالمشدر ۰ زیاده متمول برآدم اولمیدرکه سلانیك شهرنده برجامع شریف وبرعمارت بنا ایتمکله حین وقوع وفاتنده نعشی اورایه دفن اولنمشدر ۰ مورخ ادریسك بوذاتی بایزید ثانی وزراسندن عدایتمسنه باقیلورسه اوزمانه قدر یاشامش اولدیغی و سلطان ذیشان مشارالیهه دخی وزیرلك ایتمش بولندیغی اکلاشیلور ۰ اکثریتله شاعر احمد پاشانك آثارینی مطالعه وتقلید ایدرلك تذاکر

شعرانك روایتلرینه کوره اشعارنده‌کی لطافت احمد پاشا اشعارندن اشاغی اولمیوب بعض جهتلرجه اکافوق بیله ایدرایمش ۰ ضروب امثالی اشعارنده ایراد ایتمك ابتدا شاعر مشارالیهده کورلمش اولوب نجاتی دخی بویولده کندیسنه تقلید ایلمش ایمش ۰ اشعارندن بعضلری شونلردر:

بیت

کل کرم اولوب بولکده صاچلسون ای دوست
صووق یکرایکن دخی آچلسون ای دوست

طرف شاهانه‌دن دخی ونديك دوژی نزدینه
برسفیر اعزام اولندی که اصل مأموریتی
مصر سفری دوام ایلدیکی مدت عثمانلی
دونناسنك ونديكه تابع بولنان قبریس
جزیره‌سنده ماغوسه لیماننده لنکر انداز
اولملرینه استحصال مساعده‌دن عبارت
اولوب صورت ظاهره‌ده ایسه اوسیمو
سنیوری بوقولینونك حمایهٔ عثمانیه‌یه دخالت
ایچون کوسترمش اولدیغی آرزویه ونديك
جمهوریتنك نه دیه‌جکنی اکلامق ایدی .

اوسیمو دنیلان قصبه ایتالیانك مارش
ولایتی داخلنده اولوب اهالیسی پاپانك
حکومت ظالمانه‌سنه تاب آور مقاومت
اوله‌میه‌رق بالعصیان پاپا عساکرینی
قصبه‌دن طیشاری‌یه سوروب چیقاردقدن
ماعدا مؤخراً برقار دینال قومانده‌سیله
پاپانك کوندرمش اولدیغی عساکر کثیره‌
یی‌ده رجعته مجبور ایلمشلر و ایچلرندن
بو قولینو نامنده بریسنی کندیلرینه
سنیور انتخاب ایتمشلر ایدی . بوذات
عثمانلی پادشاهی کبی برقوتلی دولتك
حمایه‌سی آلتنه کیرمه‌دکدن صکره پاپانك
نتیجهٔ انتقامندن قورتیله‌میه‌جغنی اکلا-
یه‌رق استانبوله عرض کیفیت ایلمش
ایسه‌ده سلطان بایزید حضرتلری شهزاده
جمك اوروپاده بولنمسنی بومثللو قاتمرلر
قالدیرمغه مانع کوردکلرندن کیفیتی برکره
ونديك جمهوریتندن استمزاج ایتمکه لزوم
کورمش ایدی . انجق بو ایش ینه
ایتالیاجه بشقه درلو حل اولنوب
بتورلدی . هامرك بعض ایتالیان
تاریخلرندن اقتباس معلوماتنه صورت
اشعارینه کوره پاپا بولنان سکزنجی
اینوسان اکر بوقولینویی‌یه حمایه وسیله‌سیله
ترکلر برکره ایتالیایه کلوب برلشه‌جك
اولورلر ایسه بردها انلری سوروب

دیکر

یارانه پریسك که یوزك کورسه ملکلر
برآه ایده‌لر اوده یانه جمله فلککلر

شعر

سنبلك هردم کل اوزره تارومار اولمقندن
نرکسك هرکوشه‌ده مست وخمار اولمقندن
که جفاسی حکم ایدر ملك دله کاهی غمی
برخراب آباده ایکی شهریار اولمقندن
خط دلبر کبی آخر صوکاورمش نازیلن
صافیا آینهٔ دلده غبار اولمقندن

* * *

صنعی

فاتح سلطان محمد حضرتلریله سلطان
بایزید زماننده صنعی نامیله برچوق شاعرلر
اولوب بعضلرینك منسو بیتلرندن اصل
زمانلری اکلاشیله بیلکده ایسه‌ده تذاکر
شعراده بعضلرینك ترجمهٔ حاللرینه دائر همان
هیچ برشیئه ظفریاب اولنه‌مامقده‌در . شهرتی
وسائر نام داشلرندن مدار تمییزی کلیبولی قصبه‌لی
اولمسندن ومحکمه کاتبی بولنمسندن عبارت اولان
برصنعی یی شوراده فاتح ادباسی صره‌سنه
یازیورزکه ترجمهٔ حالنه دائر ظفریاب اولد-

چیقارمق محال اوله‌جغی قضیه‌سنه اورانزوده مدیجینك نظر دقتنی آچه‌رق او دخی بو قولینو ایله بالمذاکره پاپا طرفندن کندیسنه یدی بیك فلورین ویرلمك شرطیله اوشبو قصبه‌سنی پاپایه اعاده ایتمکه رضا کوسترمکله فی‌الواقع پاره ویریله‌رك شهر استرداد اولنمش ایسه‌ده بو قولینو فلورانسه‌دن میلانویه کیدر ایکن پاپانك آدملری کندیسنی یاقه‌لایه‌رق بلا محاکمه ولا مجاوبه آصمق و یرمش ایدیلر . بویله برحالی عثمانلیلرده کورمش اولسه‌ایدی مورخ هامر کیم بیلور نه‌قدر شدتله مؤاخذه ایلر ایدی . لکن مقدس پاپانك امریله بوخیانت ارتکاب اولندیغی جهتله هیچ مؤاخذه ایتمامشدر .

ایشته عثمانلی ایلچیسی وندیکه‌وارنجه‌یه قدر بو قولینو مسئله‌سی بوصورتله حل اولنوب بتورلمش اولدیغی کبی ماغوسه لیمانته عثمانلی کمیلرینك کیره بیلملری مساعده‌سنی‌ده وندیك سناتوسی و یرمیه‌رك مصر ایله وندیك ارەسنده موجود اولان صلح ومسالمتك بوکا مانع اولدیغی جواب نازکانه‌سیله اکتفا ایدلمشدر . بشقه‌بروقتده اولسه ایدی بوکبی احوال عظیم برجنکه قدر وسیله اتخاذ اولنه بیلور ایدی . لکن سلطان بایزید حضرتلرینك حلم حکیمانه‌لری افکار شدیده‌یه مقابل کله‌رك وندیکی بویله برتهدید ایله قوشقولاندیرمامق ایچون لورانزوده مدیجی‌یه بیان توجه ضمننده وندیکه برسفیردها ارسالیله درلو درلو حیواناتدن عبارت هدیه‌لر دخی کوندرمشدرکه بوحیوانلرك بریسی کوزل برزرافه اولوب اوروپایه دخول ایدن بونوع حیواناتك برنجیسی اولمق اوزره انظار حیرت انامه چارپمشدر .

یغمز شی یالکز پك کنج ایکن وفات ایتمسندن عبارتدر . لکن نه تاریخ وفاتنه نه‌ده احوال سائره‌سنه دائر ایضاحات بوله‌مدق .

بیت

قنغی عاشق که غبار ره جانان اولمش
تختنی یل کوتوروب کندی سلیمان اولمش

شعر

صالار زندان هجره قوللر بن اول یوسف ثانی
قیامت قورقوسن آکز بخود اونوتدی میزانی
دلنمش یورکی نایك بغایت یوقه‌در بغری
کیم اکری باقسه دردیله ایدر فریاد و افغانی

بیت

کرچه یوسف کوزلم حسنله سلطان اولدی
دملر اولدی بو جهان باشنه زندان اولدی

دیکر

ای صوفی بزه پیر مغاندن نظر اولسون
تك همتنی شیخ سزه ایتسون ار اولسون

دیکر

واعظ بن اکر قومز ایسه‌م رهنه کتابی
کافرقپوسنده بوله‌یم جام شرابی

دیکر

ابرولر یکی کوره‌لی بیلدیلر ای پری

الحاصل سلطان بايزيد حضرتلرى برادرلرى سلطان جمك اوروپاده بولنمسندن طولايى اوروپانك دولت عليه يه قارشو نه بيوك فرلداقلر چويره جكنى احتمال كه لزومندن فضله بيله تقدير ايتمش اولدقلر- ندن بيوك بر مسئلهٔ حربيه آچامق واوروپا ايله صلحى مطلقا محافظه ايلمك ايچون ارسال و قبول سفرايه نهايت ويرمامشدر . هله ينه بوونديك ايله سفيرلشديكى اثناده برطرفدن مجارستان قرالنك دمتريبوس ياقسيس نامنده بر سفيرى باب دولته كلديكى حالده ديكر طرفدن بر عثمانلى سفيرى دخى مجار قرالى ماتياس قوروه نك نوستاد اردوكاهنده بولنمسى حسبيله اورايه اعزام اولنمشيدى . ياقسيس طرف شاهانه دن التفات فوق العاده ايله قبول اولنه رق حتى برده خفتان كيديرلمش ايدى كه اوزمانلر رعايتك بو درجه سى اولور اولمز سفيره كوسترلمز ايدى . انجق سفير مملكتنه عودت ايدر ايكن سمندره طرفلرنده غازى مصطفى پاشا يولنى كسه رك بالذات سفير ايله غازى اره سنده شدتلى بر مقاتله وقوعه كلدى ومقاتله نك نتيجه سى ايكيسنك ده مقتوليتنى كوستردى . ايلچى يه زوال اولميه جغى ضرب مثل حكمنى المش ايكن غازى مصطفانك ياقسيس اوزرينه هجوم ايتمسى ايكيسى اره سنده شخصى بر صورتده النه جق بر انتقام بولنمسندن ناشى ايدى . زيرا مجارلر ايله ايديلان بر محاربه ده غازى مصطفى قرنداشيله برابر اشبو ياقسيس النه اسير دوشه رك ياقسيس مصطفانك ديشلرينى قيرديرمش اولدقدن فضله قرنداشنى كندى اليله كباب ايتمكه دخى مجبور ايدلمشيدى . هامر ايشته ياقسيسك بو درجه باربارانه اولان معامله سندن

دنيايى قاچ بوجاق ايدوكن غيب ارنلرى

ديكر

غنچه نك ديشلر لبن كوكدنمى ايندى ژاله لر
قان يوتر بو درده يردنمى چيقدى لاله لر

غزل

برجامله قيلدى ينه ساقى بنى مجنون
بكزركه دلا ايتدى شرابه اوكل افسون
اى خسرو خوبان سنى آرايى آرايى
قان درليو بن چيقدى آيقدن مى كلكون
ختم ايلين اى خواجه بنم مصحف عشقى
والليليه دك اوقودى انجق انى مجنون
سير ايتمكه سن ماهى ملكلر كيجه كوندوز
روزنلر آچه آيله كوندن ينه كردون
خوبان كلام ايچره بوكون اهلى يانده
اى صنعى قنى يوسف نظمم كبى موزون

بيت

قسمت ايدبجك عقل ودل وجانى كوزللر
كوكلم سكا دوشدى بنم اى روح مصور

صنعينك بو بيتنى مؤخراً عزمى شوو جهله تقليد ايلمش .

قسمت ايدبجك عقل ودل وجانمى خوبان
دل پايكه دوشدى سنك اى سرو خرامان

طولانی صفت سفارتیله برابر مصطفی طرفندن دوچار تعرض اولمسنی هیچ اولمز ایسه معذور کوریور ·

نوستاده کیدن عثمانلی سفیرینك کورمش اولدیغی معامله دخی اوزمانه مخصوص اولان غرائبدندر · ماتیاس قوروه‌ن عثمانلی سفیرینه عرض قهرمانی ایچون کندیسی بر طابیه ایچنده بولندیغی حالده سفیری حضورینه قبول ایتمش ایدی · تمام سفیر ایله قرال معتاد اولان نطقلری ایراد ایدر ایکن طوپلر آتش ایدلمکه و کولله‌لر ایصیلق چاله‌رق اوچوشمغه باشلایوب سفیرك خوفندن وکرك شماتت افواه ناریه‌دن طولایی قرالك سوزلرینی کوزلجه اکلایه‌مامش ایدی · ختام نطقده بعض اکلایه‌مدیغی یرلرك تکرارینی قرالدن رجا ایدنجه قرال « اویله ایسه پادشاهکزه سویلمیکزده برسوز اکلایه‌جق سفیر کوندرسون » دیه یوزینی چویری و یرمشیدی ·

ایشته بو یولده کی معاملات دخی هرکیمی اولسه حدتلندیرمکه کافی ایکن سلطان بایزید حضرتلری بونی‌ده حلم ایله تلقی ایدرك مجارستانه بر بشقه سفیر دها اعزامیله هم یاقسیسك مقتولیتی ماده‌سندن طولایی اجرای ترضیه وهم‌ده موجود اولان متارکه‌یی اوچ سنه دها تمدید ایتدیرمشدر ·

اوروپایی بویله ارسال وقبول سفراده دوام ایله اداره ایدن سلطان بایزید حضرتلری دیکر جهتدن جنك طرفداری اولانلری دخی مصر مسئله‌سیله اشغالده دوام ایلیور ایدی · ١٤٨٨ سنهٔ میلادیه‌سی مارتنك اون سکزنجی کونی روم ایلی بکلر بکیسی خلیل و اناطولی بکلر بکیسی سنان پاشالر وزیر علی پاشا معیتنه

بیت

دیمسونلر دل مجنونه او برداغ اریدر
دردله کرایده‌بر آه‌اوچوق طاغ‌اریدر

✱ عدنی ✱

صفت ادیبه‌جه مخلصی « عدنی » اولان بوذات شریف حضرت فاتحك وزیر اعظمی اولان محمود پاشادرکه صفت وزارتنه عائد معلومات لازمه متمزده سرد اولندیغی صره‌ده بالذات کندیسنك علم و فضیلتی و بالخاصه علمایه اولان محبت ورعایتی وحالا استانبولده نام‌امیلرینه منسوب مدرسه‌یی انشالریله برابر ولایت شاهانه‌ده دخی برچوق خیراته مو·فقیتلری والحاصل ترقیات معارف خصوصنده ولی نعمتی اولان حضرت فاتحه پیروی تاملری وسائره‌سی علی قدر الامکان تفصیل ومحاکمه ایدلمش ایدی · بورادە مشار الیهی یالکز مقدار ادیبسنجه موقع بحثه چکمکدەیز ·

اصلی آلاجه حصارلی بر خرستیان اسیری ایکن ینه کندی امثالندن اولان اطفال اسرادن بالاخره ملا ایاس وعبدالکریم دیه شهرت بولان ارقداشلریله اوچی بر بارکیر اوزرنده سرای همایون جناب فاتحه‌وروه

و بریله‌رك كابیولی طریقیله اناطولی یه امرار اولندقلری كبی مصرلی النه اسیر دوشمش اولدیغی حالده شاید تقریر صلحه موفق اولور امیدیله مصرلی طرفندن اطلاق ایدلمش بولنان هرسك احمد پاشا دخی یوز پاره تكنه‌دن عبارت بر دونما ایله اق دكزك قره‌مان سواحلنه كوندرلدی كه اردوی همایون قره‌دن مصر عساكری اوزرینه هجوم ایلدیكی صره‌ده دونما دخی دكزدن اردویی تأیید ایلیه‌جك ایدی . قره‌مان والیسی یعقوب پاشا دخی معیتی عسكریله علی پاشایه قاوشمش بولندیغندن اردوی همایون طاشكید طریقیله اطنه قلعه‌سنه واردی وقلعه‌یی وطرسوس قلعه‌سنی درحال تعمیردن ماعدا آنازروا وكوره ونمروت ومولوانا حصارلرینی‌ده مصر عساكری الندن الەرق ایاس قلعه‌سنه كلوب مصرلی ذاتاً بوقلعه‌یی تخریب ایتمش بولندیغی جهتله درحال تعمیرینه مسارعت ایلدی . علی پاشا بوتعمیراتله مشغول ایكن خلیل پاشایی سیس شهری اوزرینه كوندروب ضبط ایتدیردیكی كبی اوراده بولنوب اسیر ایدیلن مصر قوماندانینی دخی درزنجیر اولدیغی حالده استانبوله كوندردی ایسه‌ده مصرلیلر هرسك احمد پاشایی اطلاق ایتمش بولندقلرینه مقابل سلطان بایزید حضرتلری دخی مصر قوماندانینی اطلاق ایدرك خلعتلر خفتانلر ایله بعد التطییب ینه مصره كوندردی .

دولت علیهٔ عثمانیه اطنه طرفلرندن حدود مصریه‌یی تجاوزی اوزرینه چراكسهٔ مصریه دخی اوزبك وتمروز بك قانصوی بك كبی الك بنام امرا قوماندەسیله اوقدر منتظم بر اردویی درحال اناطولی‌یه سوق ایلدی كه بو اردو ایچنده یالكز

ایدرك تعلیم وتربیه اولنمشلردر كه اوزمانلر ملا ایاس محمود پاشا ایله عبدالكریمدن بیوك اولدیغندن ایكی كوچكلری باركیرك بر طرفنده كی محفه‌یه و ایاسی یالكز اولدیغی حالده دیكر طرفنده‌كی محفه‌یه قویه‌رق دنك ایلدكلرندن جمله‌سی بعد التربیه میدان الدقلری زمان ملا ایاس عبد الكریم ایله محمود پاشایه « سرای همایون ملوكانه‌یه كتوریلور ایكن سز انجق ایكیكز بكا دنك كله بیلور ایدیكز . شمدی دخی ایكیكزك اقتداری انجق بكا دنك كله بیلور ! » دیه لطیفه ایلرایمش .

واقعا محمود پاشانك متنوع علملره منسوبیتی مروی ایسه‌ده اصل كندیسنی علمادن عد ایتدیره‌جك علملرده بهره‌سی درجهٔ كافیه‌ده اولمدیغندن یالكز محب علم وحامئ علما اولمق شرفنی حائز بولندیغی حالده قدرت ادبیه‌سی اوذات معالی صفاتی ادبادن عد ایتدیرمكه كافی كورلدیكی ایچون عدنی مخلصی تذاكر شعرایه درج اولنمش . تذاكر مذكورده و بریلان ایضاحاته كوره جناب عدنینك نثری نظمندن رنكین ودلنشین اولوب حتی خواجهٔ جهان ایله برچوق مخابره‌لری اوله‌رق مخابرات مذكو-

بللی باشلی بکلرك ونامدار سلاحشور-
لرك مقداری بیك بشیوزه بالغ اولدیغی
حالده حلب وشام وطرابلس شام وصیدا
ورمله قوماندانلری دخی معیتلری عساکریله
اردوده بولنمقده ایدیلر • بوندن ماعدا
طورغودلر ورمضان عشیرتلری ده مصر
اردوسنه التحاق ایتمشلر ایدی • مصر
اردوسی سوریه یه کچیدلری دیمك اولان
بقراص دربندلرینه کلنجه چونکه بو کچید
برطرفدن یالچین قیالر و برطرفدن دخی
دکز ارهسنده صیقیشوب قالهرق بوقدر
صیقلغندن طولایی ده « صقال طوتان » نامیله
بنام اولمش بولندیغندن هرسك احمد
پاشا مصردن کلهجك عسکرك بهمه حال
بورادن کچهجکی حسابیله دونناسنی
تمام اورایه تعبیه ایلمش ایدی • واقعا
بوتعبیه غایت ماهرانه برتعبیه اولدیغنه
شبهه ایدیلهمز ایسهده تمام دونناى
همایون دشمنه کلی ضرر ایصال ایده-
جکی زمان برفورطنه ظهوریله کمیلر انکینه
آچلغه مجبور اولدقلرندن و بر چوغی ده
شکست اولمش بولندقلرندن اوزبك بر
حرکت سریعه ایله کچیدی کچدی و جیحان
وسیحان نهرلرینی ده مرور ایدرك کلدی •
اطنه ایله طرسوس ارهسنده اغاچایری
دنیلان غایت واسع بر صحرایه اردوسنی
قوردی • ذاتاً علی پاشا اردوسی دخی
بوجواره قریب بولنمغله اغاچایرینك
محاربه میدانی اتخاذ اولنهجغی اکلا-
شلدیغندن اسفندیار اوغلی قزیل احمد
وطورخان اوغلی عمربك ومحمد بك کبی
سردارلر ایله علی پاشا اردوی همایونك
مرکزینی تشکیل ایلیوب اناطولی بکلر
بکیسی سنان پاشا ایله قرهمان بکلر بکیسی
یعقوب پاشا صاغ جناحی تشکیل ایلدیلرکه
ولیالدین زاده احمد پاشا ایله اناطولی

رهدهکی نثریاتی بو اقتداره شاهد اولدیغی
اکلاشلمقده ایسهده حیفا که آثار منثورهسندن
برنمونه یه دسترس اولهمدیغمز ایچون بوبابده
برشی سویلیهمیز •

آثار شعریهسنه کلنجه : تذاکر شعراده
کوردیکمز نمونهلرینی اشاغیده عیناً ایراد ایده
جکمزدن قارئلرمزك دخی منظورلری بیو-
ریلهجغی وجهله بونلر اکرچه پك فوق العاده
وشایان تقلید و امثال اشعاردن دکل ایسهلرده
اوزمانك شعراسی میاننده لطافت کفتارجه مشار
الیهه قات قات فائق عد اولنهجق آدملر دخی
کوریلهمدیکندن هرحالده جناب عدنی بی
عصرینك مشاهیر ادباسندن عد ایلرز •

تذاکرده کوردیکمز نمونهٔ آثار ادبیهسی
شونلردر :

بیت

کوزم یاشینه رحم ایت سورمهدردن
که مردم زادهدر دوشمش نظردن

دیکر

کوردکمجه عنبرین زلفی رخ دلدارده
مارمشك افشان یاتوبدر صانورم کلزارده

* * *

امراسندن سلیمان بك دخی بونلرك معیتلرنده ایدیلر . روم ایلی بکلر بکیسی خلیل پاشا یالکز روم ایلی عسکریله صول جناحی تشکیل ایلدی .

اوز بکه کلنجه : بالطبع اردوسنك مرکزینی کندیسی تشکیل ایدرك شام بکلر بکیسنی یمینه الدی که سلطان مصرك الك کزیده بندکانینی ده اورایه تعبیه ایلدی . جناح یساره حلب قوماندانینی بالتعبیه اکا دخی سوریه عسکرینی الحاق ایدرك درتبیك مزراقلی عسکر ایله پیشدارلق خدمتنی تمروز بکه حواله ایتدی .

علی پاشا مصر پیشدارلرینه قارشو اورنوس زاده عیسی وسلیمان بکلر ایله روم ایلی اشرافندن حسین بکی کوندردی ایسه ده ایلك مصادمه ده بونلر مصر سواریسنه تاب آور مقاومت اوله مینجه اردونك صاغ جناحنده بولنان اناطولی عسکری دوچار خوف اوله رق فراره باشلادی . تمروز بونی کورنجه درتبیك مزراقلی سواریسی همان فراریلرك ارقه - سندن صالدیروب حتی اردوکاهلرینی یله یغما ایتدیردی . روم ایلی عساکری دشمنك عادتا قازانمش اولدیغی غلبه سنی الندن المق ایچون اولانجه غیرتیله جانسپارلغه باشلادی و پك چوق دشمن قیردی ایسه ده اوقدر تلفاته دوچار اولدی که مقداری دشمن مقدارینه نسبتله آزالدیغندن اودخی طوپلرینی مهماتنی وحتی اردوکاهنی براقه رق رجعته مجبور اولدی .

غالبیتك مصرلی طرفنده تحقق اوزرینه اوزبك یغما ایتدیردیکی اشیایی علامت غالبیت اولمق اوزره سریعاً مصره کوندرمك ایچون برفرقه عسکری اشیا ایله برابر یوله چیقارمشیدی . تمام صقال طوتان یکیدینه کلنجه اولجه هرسك احمد پاشا

دیکر

زلفك ای مهرو یوزنده اولدوغی پرتاب بو
کونده یاتدقجه اولور قدرت زیاده مارده

دیکر

لاله حدکدن مکرکل رنك و بواوغریلادی
کیم درخته صارو بن کزدیردیلر بازارده

دیکر

اول سرو ماه چهره که کلدن یناغی وار
جان و کوکلده لاله لین مهری داغی وار
بکزتمه مهر و ماهی فلکده جمالنه
تاکه کسنه ایشیده بیرك قولاغی وار .

مأخذمز اولان تذاکر شعرانك بویسنده موصوف مصرع بکتیله میدرك دنیلیورکه : « فقیر ایدرین اکرچه مهر رخشان وماه تابا- نك کوش انسانه مشابهتی واردر لیکن بیرك قولاغی اولمغله مناسبتی یوقدر . حق ادای شعر او بلغانك یکانهٔ آفاقی شاعر ساحر خدمت مولانا باقی دیمشدر :

آه ایتمه نعل اسبی نشانن کوروب دلا
شاید کسنه ایشیده بیرك قولاغی وار

بز دیرزکه باقینك « شاعر ساحر خد- مت » عنوانی اولمسنه اثبات لیاقت ایده جك

اورایه عسکر چیقاروب مصرلینك خط رجعتنی کسمش اولدیغی جهتله بوراده دخی اوقدر شدتلی بر مقاتله وقوعه کلدی‌که واقعا مصریلر یالین قلیج ایله یول آچوب بچه بیلدیلر ایسه‌ده میدانده برچوق مقتوللر یله برابر کوتورمکده بولندقلری اشیانك ده کافه‌سی قالدی .

اشبو اغاچایری محاربه‌سنك وقوعی ١٤٨٨ سنهٔ میلادیه‌سی اغستوسنك اون یدیسنه مصادف اولان ٨٩٣ سنهٔ هجریه‌سی رمضانك سکزنجی کونی اولوب بعده اوزبك و ارساق و طورغود عشیرتلری کبی اناطولینك دولت علیه‌دن خشنود اولمیان عشایری ینی‌ده هرطرفه صالدیرمق صورتیله حدود استیلاسنی توسیعه باشلادی . بر درجه‌ده‌که نفس اطنه شهرینی‌ده محاصره یه الدرق محافظلری مقاومتده صوك درجه‌یه قدر ثبات کوستردکلری حالده ١٤٨٩ سنهٔ میلادیه‌سی نیسانك برنجی کونی قلعه‌نك جبخانه‌سی برهوا اولمغله عرض تسلیمیته مجبوریت الویردی .

مصرلینك غلباتی اوزرینه علی پاشا پراکنده و پریشان اولان اردوسنی لارنده ایله قرهمان ارکایسنده جمعه چالشمقده ایدی . خبر مغلوبیت استانبوله وارد اولوب ده سلطان بایزید حضرتلری بو مغلوبیته سبب قره‌کوز پاشا اولدیغنی و بوندن مقدم مرقوملك یاپمش اولدیغی اوزره بو دفعه دخی مجرد آمرینك شانی قصقانه‌رق ایلك فراره کندیسی شتابله سائر اناطولی بکلربکی‌ینی‌ده سمت فراره جلب ایلدیکنی تحقیق ایتدیرملری اوزرینه کرك قره‌کوز پاشانك و کرك عار فراری ارتکاب ایدنلری استانبوله جلب ایتدیره‌رك قره‌کوز درحال اعدام اولنمش و دیکر

بیت بوایسه نعل طاقردیسنی و نعل ازلرینی کورمکدن طولایی عاشقك ایده‌جکی آه و فغانی ایشتمکه کافی قولاقی یالکز برلك قولاغی اوله‌مز . بوقدر وله‌یی قرنجه‌لرك قولاغی بیله ایشتمکه کافیدر . شوقدرجق مطالعه عرض ایدیشمز بوندن اول دخی اخطار ایتمش اولدیغمز وجهله محمود پاشانك اشعاری بزم شمدیکی قولاقلرمزه خوش کلمیور ایسه زمانك قولاقلرینه خوش کلدیکی حقنده‌کی ظنمزی تأیید ایچوندر . زیرا ایشته مشارالیهك بر مصرعنی بکنمیه‌رك « حق اداتی شعرا و بلغانك یگانهٔ آفاقی شاعر ساحر خدمت » دیه‌نثری بیله بزم شمدیکی قولاقلرمزه عجیب وغریب کلان بر صاحب تذکره طرفندن ترجیح اولنان ذاتك کفتاری‌ده قولاقلرمزه‌ده‌ها لطیف کله‌مامکده‌در . احتمال که قصور بزم قولاغمزده‌در . نه‌یاپه‌لم ؟ « قولاغنده قوت اولانه عشق اولسون ! » دیرز .

﴿ عشقی ﴾

بوذات عن اصل تیره اهالیسندن اولوب شمزده هنربنی فاتح سلطان محمد حضرتلرینه بکنندیردیکی ایچون کونده یوز اقچه معاشه نائل اولمش که زمانیجه الك بیوك مدرسلك معاش

بكلرك بعضلری عزل ایدیله رك دیكر بعضلری دخی زندانه آتلمشدر .

قره كوز پاشا ایله اوعقلده بولنان سائر خونهٔ حسودانك بر كبر وغرور اثری اولهرق كوسترمش بولندقلری آلچقلق ١٤٨٨ و ١٤٨٩ سنهلرینی برر فلاكت سنهسی حالنه قویمش اولدیغی كبی ١٤٩٠ سنهٔ میلادیهسنده بو اناطولی مسئلهسی او قدر دهشت پیدا ایلمش واكا ضمیمةً استانبول و ادرنهده دخی او درجهلرده مدهش قضالر و بلالر ظهور ایتمش ایدیكه پای تخت سلطنت سنیهنك دوچار وله وحیرت اولمش بولندیغنه شبهه ایدیلامز .

اولا اناطولی مسئلهسنك نه صورت كسب ایتمش اولدیغنه عطف نظر ایدهلم :

ذوالقدریه امیری علاء الدوله دها فاتح سلطان محمد حضرتلرندن كورمش بولندیغی لطف و عنایتك نه درجهلرده شاكری اولمق لازكلور ایسه سلطان بایزید حضرتلرینك شهزاده جم مسئلهسی اوزرینه اناطولی طرفلرنده بولندقلری زمان طرف مشارالیهدن دخی كورمش بولندیغی عنایتك ده منتی التنده قالمق لازم كلور ایكن مصر مسئله- سنك بدایتنده كرچه صدر اعظمه برآز صداقت یوزی كوسترمش ایسهده مكر او صداقت عثمانلولرك غالبیتی امیدیله برابر برده قرنداشی بوداق بكك خدمت عثمانیهده بولنمسندن ناشی ایمش . زیرا دولت علیه تأییدی ایله كندیسی ذو- القدریه امارتنه نصب اولنمسی اوزرینه رقیب امارتی بولنان بوداق بك برمدت شامده موقوف ومحبوس قالدقدن صكره بر تقریب فرار یولنی بولوب سلطان بایزید حضرتلرینه التجا ایلدیكندن اول

شی دیمكدر . انجق مأخذمز اولان تذاكر شعرادن حسن چلبینك تذكرهسی ایله لطیفی تذكرهسنده بوذاتك علیهنده كی سوزلر نظر دقتمزی جلب ایتدیكی ایچون بورادهانك اسمنه شو بحثی آچشمزدر .

بونلرك روایتلرینه كوره اشبو عشقی نیره- وی شعرنده اصلا لطافت اولمدیغی حالده مجرد طالعی مقتضاسنجه حضرت فاتحه چاتوب نائل اولدیغی معاشه دسترس اوله بیلمش ایمش . واقعا شعرینك نمونهسی اولمق اوزره یالكز بر بیت ایراد ایدلمكدهدر كه اودخی :

بر كون صنما یوركی یارم الكدن
تا كیم كورهسن نیجه دریارم الكدن

صورتدن عبارت ایسهده اوز باول دقت ایدیورزكه شاعر مومی الیهك بوندن بشقه هیچ بر بیتی ایراد اولنمامقدهدر .

عجبا بو معناسز بیت عشقینك دكادردهانی مؤاخذه ایچون وسیله ارهیانلر طرفندن صورت مخصوصهده می ترتیب وادیب مومی الیهه اسناد اولنمشدر؟ زیرا بزم زمانمزده بیله بعض كیمسه- لرك خاطر وخیالندن دخی چكمامش اولان سو- زلر او كیمسهلره اسناد اولندقلری كورلمشدر .

شهر یارکرمکار علاءالدوله‌نك استراحتی
اخلال ایدلمسون دیه بوداق بکی ویزه‌یه
نصب وتعیین بیورمشلر ایدی٠ حالبوکه
مصرلولر مجرد عثمانلو رؤسانك محاسدهٔ
نانکورانه‌سی سببیله یکدیکرینی متعاقب
غلباته نائل اولنجه علاءالدوله ارتق
اورالرده شوکت مصریه‌نك تقرر ینه
اینانمش وبر قزینی مصر باش قوماندانی
اوز بکك اوغلنه تزویج ایلدیکی کبی بر
اوغلنی دخی سلطان قیتبایك خدمتنه
بالارسال یازدیغی نامه‌لرده ولی نعمتی
اولان دولت عثمانیه علیهنده قاله آلنمز
ترهات ایله مصرلوی آناطولی اوزرنده
برقات دها تأید وتأسسه تشویق ایلمش
ایدی٠

سلطان بایزید حضرتلری شو مسئلهٔ
مصریه‌یی باشلادقلرینه‌ده باشلایه‌جقلرینه‌ده
حقیقةً نادم اوله‌جق درجه‌لرده متحیر

بولندقلری بر زمانده ذوالقدر اوغلنك
اشبو عصیاننی دخی خبر آلنجه شاید
اوطرفلر عشایرینك جلیله علاءالدوله‌یی
مسند امارتدن قایدیرمغه یاردیمی اولور
مطالعه‌سیله بوداق بکی ویزه‌دن کتور-
توب معیتنه بر مقدار آدم ویره‌رك ذوالقد-
ریه اوزرینه سوق ایلمش وآماسیه بکی
حضرزاده محمد پاشا ایله قیصریه بکی
میخال زاده اسکندر بکه وقره‌مان اشرا-
فندن محمود بکه اقتضاسنه کوره بوداق
بکك معاونتنده بولنملرینی‌ده امر ایلمش
ایدی ٠ بوداق بك اسکندر بکك
یاردیمی ایله اکرچه قرشهرینی استرداد
ایدرك اطراف وجواردن کندیسنه دخا-
لت ایدنلر ایله فرقه‌سنی بیولتمش ایسه‌ده
علاءالدوله‌نك قیرشهرده والیلك ایدن
مخدومی شاهرخ بکی اله کچیرنجه
باباسندن الدیغی انتقامی اوغلندن المق

تحفی زه‌سنده لطیفی تذکره‌سنده عشقینك
سوزاهلی اولمدیغی حالده طرف فاتحدن نائل
اولدیغی عواطف وعنایاتی لیاقتندن خارج
کورن فناری اسمنده برشاعرك :

عشقی‌یه زبیر سعدی بو فنارینك دخی
هفتده یدی کونی وارطونلق وتیماردن

دیدیکی درمیان اولنیور ایسه‌ده بزمی سوز
اکلامیورز نه‌در عشقی‌یه معترض اولان بو
فنارینك سوزینی عشقینك سوزندن دها از
معناسز ویاخود دها چوق معنالی بوله‌میورز٠
واقعا شعرادن دیکر برینی :

عشقیا طالعکه عشق اولسون
کرچه نظمك کوتو ستاره‌لك ایو

دیمش وبو بیتدن بر آز دها معنالی کلاشیله
بیلمکده بولنمش ایسه‌ده عشقینك فنا اولان سوز-
لرینه دائر بوقاروده درج ایدیلان بیتدن بشقه
نمونه کوره‌مدیکمز ایچون بزینه دوچار اوله-
یغمز حیرتدن قورتیله مامشزدر ٠

نقطۂ نظرمجه دقت ایتدیکمز برشی وارد رکه او
دخی کرك تاریخ یازانلرمزك وکرك تذاکر
وطبقات اصحابمزك همان بری دیکرینی استنساخ
ایدرك روایات واقعه‌نك صحتنه قرب وبعدینی

ایچون بیچاره‌نك کوزلرینه میل چکد-
یرمش اولدیغندن بو حرکت ظالمانه پك
چوق کیمسه‌لری متنفر ایلمش ایدی . بونکله
برابر علاءالدوله اوزرینه واریلور ایسه
غلبه امیدی اسکندر بکك قلبنده جایکیر
اولدیغندن قره‌مانلی محمود بکك سریعاً
معیتی عسکری ایله یتشمسی ایچون مکتوب
یازیله‌رق تدارکات سفریه‌نك ده اتمامنه
مسارعت قلنمش ایدی .

علاءالدوله اوغلنك فلاکتندن
خبردار اولنجه نظرنده جهان زندان
کسیله‌رك مصرلودن بالاستمداد برقوهٔ
کلیه ایله بوداق بك اوزرینه یورودی .
اثنای راهده بوداقك محمود بکه مکتوب
کوتورمکده اولان آدمنی اله کچیروب
مضمون مکتوبه واقف اولنجه انی شق ایله
کندی طرفندن یازدیغی بر ساخته
مکتوبی ارسال ایلدیکه مآلی علاء-
الدوله‌نك قوتی پك آز اولدیغندن قره‌مان
عسکرینك ورودینه احتیاج اولمدیغنه
ونافله یره یولزحمتنك اختیار ایدلمامسنه
دائر ایدی . بو نامه محمود بکه واصل
اولنجه اولجه استانبولدن آلمش اولدیغی
اوامر مقتضاسنجه طوپلادیغی عسکری
طاغتدی .

برو طرفده بوداق بك محمود بکك
عسکر ایله ورودینه منتظر ایکن علاء
الدوله‌نك برقوهٔ کلیه ایله وهلةً هجو-
منه دوچار اولنجه اکرچه اسکندر بك
جنکدن یوز چویرمیه‌رك عقلاره حیرت
ویره‌جك بر شجاعت جانسپارانه ایله
جنکه قویولدی ایسه‌ده بوداق بك
پاپوش بهالی اولدیغنی کوروب قاچدیغندن
و اسکندر بك ایسه نور دیده‌سی بر
نوجوان اوغلنك شهیداً وفات ایلدیکنی
کوردیکندن اولاد آجیسی ایله چلدیر

اصلا آراشدیرمامش اولملری قضیه‌سیدر .
عشقی بی مؤاخذه ایدنلرك سوزلری مضمونلی
معنالی سوزلر اولسه‌ایدی بلکه برآز دها نظر
دقت واهمیتی جلب ایده‌بیلور ایدی . انلرك
سوزلری دخی دیکر بر مؤاخذك مؤاخذه‌سنه
شایان اولدیغی میدانده ایکن ماهیتنی بیلمکه و
ظانیغه یاردیم ایده‌جك آثار کافیه‌سی کوسترلیان
بر عشق حقنده هیچ بر فکر ومطالعهٔ جدیه‌ده
بولنه‌مامق هرکس ایچون طبیعیدر .

شو قدرکه بزم ایچون عشقینك تقدیر ماهیتی
خصوصنده کوزمزلك اوکنده فاتح کبی بر پاد-
شاه واردرکه کونا کون مزیات علمیه‌سندن
ماعدا ادباددخی سلطان شعرادر . کونده یوز
اقچه معاشی جناب فاتحك اویله بی معناسوز
صاحبی برآدمه شاعر دیه تخصیص ایدی‌ویر-
مسنه بز اصلا احتمال ویره‌میز .

ملاحظات مسروده‌یه مبنی بز قویاً و
قطعیاً ظن ایتمك ایسترزکه عشقی دنیلان وتذاکر
شعراده «برده قدم» دیه توصیف اولنان ذات
فی الحقیقه جناب فاتحه کندیسنی بکندیره‌بیله-
جك ادبادن ایدی . فقط آثار ادبیه‌سی یالکز
مابین همایونك دائرهٔ خصوصیتی داخلنده

مشیجه‌سنه دوکوشه دوکوشه عاقبت کندیسنی غائب ایلدی ·

علاءالدوله بو قهرمان زاده قهرمانی اله کچیرنجه نائل اولمش بولندیغی غلبه اویله یالکز بوداق بکك قاچیرلمسندن عبارت اولمیوب بلکه عثمانلو پادشاهنك جدبجد غازی بر سرداريني دردست ایتمك درجه‌لرنده مهم اولدیغنی مصریلره کوسترمك ایچون بیچاره اسکندر بکی مقیداً مصره کوندردی · و بو بابده یازدیغی نامه‌ده عثمانلولرك آرتق جنکه اقتداری قالمدیغی بیانیله بتون اناطولینك ضبط واستیلاسی ایچون یکیدن بر هجومه لزوم کوستردی که بومکتوبك تأثیری ایله مصر باش قوماندانی اوزبك شام وحلبدن دخی الدیغی عسکر ایله علاءالدوله‌نك نزدینه کلوب بعده قیصریه‌یی محاصره‌یه قدر ایلرولدی ·

کرك بوقیصریه محاصره‌سی وکرك مصرلونك نیکده و قره‌مان ارکلیسی ولارنده طرفلرینه تخطیسی خاکپای همایون ملوکانه‌یه عرض اولندقده سلطان بایزید حضرتلری اوقدر غضبلندیلرکه معیت خاصهٔ ملوکانه‌ده‌کی عساکرك کافه‌سنی اسکداره مرور ایله مأمور ایلیوب کندیلری دخی بشکطاشه چادرلر قوردیلر وبتون قوهٔ عمومیهٔ عثمانیه ایله اناطولی‌یه کچوب مصرلی‌یه قارشو جنك نیتنی اعلان ایلدیلر ·

ایشته بوفلاکت حربیه استانبولی بر دار ماتم ایتمش ایکن مقدما ادرنه‌ده حریق ظهوریله خفافلر والاجه‌جیلر چارشوسنك کاملاً محترق اوله‌رق عمارتدن اثر قالمامسنه ومتعاقباً اسحق پاشا محله‌سنك احتراقیله بر جمعه کونی دخی ادرنه‌ده یدی یره دهشتلی صاعقه نزول ایدرك مضرات

قالدی · خارجده شایع اولمدی · خارجده‌کی غبطه‌کشان شعرا ایسه بوذاتك کونده یوز اقچه معاشنه غبطه ایدرك بوقاراو‌یه درج ایدیلان معناسز بیتی اویدوروب کندیسنه اسناد ایتدیلر · اوزمانك بو اسنادینی کورن اصحاب تذاکر دخی همان کوردکاری کبی استنساخ ایدی‌ویردیلر ·

ایشته بز ایشی شوصورتده تلقی ایلدیکمزدن یالکز فاتح زماننده برده عشقی نامنده شاعر بولندیغنی قارئلرمزه بالاخطار فقط بو عشقینك قدرت و مزیت ادبیه‌سی مجهول قالدیغی درمیان ایلرز ·

عطایی

حسن چلبینك تذکره‌سنده ویریلان معلوماته کوره بوذات فاتح سلطان محمد خان شعراسندن ایمش · لطیفی تذکره‌سنده دخی تصریح ایدلدیکنه کوره سلطان مرادخان ثانی ادباسندن ایمش · ینه بوتصریحاته نظراً مولد شریف جناب نبوی مؤلفی سلیمان افندینك بیوك برادری اولوب سلطان مراد ثانی حضرتلرینه وزیر اولان عوض پاشانك اوغلی ایمش · غایت حسن جمال صاحبی برجوان

عظیمه ایقاع ایتمش اولمسنه ضمیمه استانبولده دخی بر هائله وقوعه کلدی که بتون استانبول قیامت قوپور ظنیله دوچار خوف وهراس اولدی . شویله که: شهر شعبان شریفك یکرمی ایکیسنده یعنی ماه تموزك یکرمی دردنده استانبول اوزرینی برسیاه بلوط استیلا ایدرك اول پای تخت عظیم ظلمات هولناکه مستغرق اولمسیله هرکسك خوفی مرتبهٔ غایه یه وارمش ایکن برده آت میدانی جوارنده کون کورمز کنیسا دیمکله معروف، اولوب جسامت ومتانت فوق العاده سندن ناشی باروت مخزنی اتخاذ ایدلمش اولان معبد قدیمه صاعقه اصابتیله اویله بر ولوله پیدا اولدی که بو صدای هولناکك یقیننده اولانلری هلاك ایدوب اوزاقده اولانلرك ده زهره لرینی چاك ایتمش ایدی . جبخانه نك بو صورتله برهوا اولمسی حقیقةً قیامتدن علامت عدا اولنه جق بر حکم کوستردی . زیرا او بنای جسیمدن هیچ اثر قالمدقدن ماعدا اطرافنده کی درت محلهٔ عظیمه یی دخی زیروزبر ایدرك کوکلره صعود ایدن طاغ پارچه لری کبی انقاضی مؤخراً یره نزول ایدنجه برچوق ضایعاته دخی بونلر سببیت کوستردیلر . انقاضك بعض پارچه لری خلیجی آشوب غلطه طرفنه و بعضیلری اسکداره دوشوب هر بری دوشدکلری یرلری خراب ایلدکلری کبی قبه سی تا اطه لره قدر وارمش ایدی .

ایشته ۱۴۹۰ سنهٔ میلادیه سنی اندن اولکی ایکی سنهٔ فلاکتدن بدتر ایلیان بو احوال واهوال بتون استانبولی دوچار خلجان ایتمش بولندیغی برزمانده تونس امیرینك ایلچیسی استانبوله کلوب مفتیٔ انام اولان مولانا زین الدین العربی ایله برلکده مصر ایله دولت عثمانیه

تروتازه اولدیغندن سرای عامره یه آلنمق آرزو اولندقده برشعر یازوب سلطان مراد ثانی حضرتلرینه تقدیم ایتمش که مطلعی :

بیت

عدلینه صیغنور ایدی ظلم زمانه دن
شمدی عطایی یه کوجی سلطان ایدر دریغ

دیمش . حسن چلبی ایسه ینه مومی الیهك عین صورتله سرای همایونه قبولی طرف فاتحدن آرزو اولندقده اشبو :

بیت

کوچ کورسه هرکشی درسلطانه عزم ایدر
شمدی عطایی یه کوجی سلطان ایدر دریغ

بیتیله تظلم ایتمش ایمش . مأخذلرمزك ایکیسنده دخی بوذاتك قدرت ادبیه سی تحسین اولنمیه رق او عصر ادبنك درجه سنجه اشعارك ایشته بویله لری ملیح عدا اولندیغی کوسترمکده درلر . مومی الیه عطایینك ترجمهٔ حالنه دائر بوندن بشقه تفصیلات کوره مدك . لطیفه ده آثار شعریه سندن شو :

بیت

بولدی بحر دلده مهر کون عطایی نظمی زین
عادت مشهوردر اولدوغی درپرور کنش

ارەسنده اعادهٔ صلحه توسط ایتمکه باشلا-
دیلر . واقعا سلطان بایزید حضرتلرینك
غضبلری اویله اولور اولمز توسط ایله
صلحی قبول ایدەبیله جك درجەده
اولمیوب، استانبول علماسی مصر عسا-
کرینك اراقهٔ خوننه فتوا ویردكاری
كبی اركان دولت دخی بهمه حال چراكسهٔ
مصریەنك حدی بیلدیرلمسنده متفق
ایدیسەلرده علی العربی عن اصل شام
اهالیسندن اولوب استانبولده دولت علیه-
نك قدرت قاهرەسنی و اوروپایه قارشو حمیت
سیاسیەسنی دخی تمامیله تقدیر ایتمش
بولنمق حسبیله كرك مصر وكرك تونس
ایله بالمحاربه مصرلولر نه قدر غلبات
متقدمەیه مظهر اولسەلر عثمانلو عنادیله
باشه چیقیلەمیەجغندن انجام كار بهمه حال
مغلوب اولەجقلرینی و مصرك نتیجهٔ محا-
ربادە غالب چیقمسی ایچون دولت
علیهٔ عثمانیەنك بتون قوهٔ عسكریەسی
محو ایدلمك لازم كلوب حالبوكه خاندان
آل عثمان اوروپا نصاراسنه قارشو اسلامك
پیشداری دیمك اولوب بودولتك ضعفی
بتون امت محمدك ضعفی دیمك اولەجغنی
بحق تفهیمه موفق اولمغله مصرلولر غالب
ایكن كندیلرینی مغلوب عد ایتمكه راضی
اولمش و تونس امیری نفیس بر مصحف
شریف ایله بر طاقم كتب معتبرهٔ احادیث
ارسال ایلیەرك بونلره حرمةً واللهك
امرینه ورسول اللهك رضاسنه اطاعةً
خون مسلمینك اراقەسنه نهایت ویرلمسی
عتبهٔ علیای بایزید خانیدن كمال تضرع
ونیاز ایله استرحام ایلمش ایدی . اكرچه
علما و وزرا بوتكلیفك ردی رأینده
بولنەرق اوارەلق هرسك احمد پاشانك
قرەمان طرفلرندەكی پراكنده عساكری
تكرار تحت انتظامه آلمسی اوزرینه مصر

بیتیله بردەشو :

بیت

زاهد اخلاص ایله كل سجده قیل اشبو صنمه
وارر یا یله هوس ایتمه طواف حرمه

مطلعی و بردەشو :

زمانه غصەلری بی كرانمش بلدوك
ولی دواسی انك ارغوانمش بلدوك

بیتی نمونه اولەرق ایراد ایدلمكدەدر .
واقعا بونلر قارئلرمزك نظر استفادەلرینه عر-
ضه شایان شیلر اولمدقلرینی بیلرز دكل ایسەلرده
بزم وظیفەمز تواریخده بولدیغمزی انظار تمیز
ارباب مطالعەیه عرض ایتمك اولدیغی ایچون
یازدق .

فقط بونه تكرار ایدرزكه سرای همایون جناب
فاتحه قبول اولنان شعرانك آثاری مطلقا خارجه
چیقمیورایمش . فاتح كبی بر نادرهٔ زمان كیجه
كوندوز مشاهیر علمانك مصاحبەسیله اوقاتكذار
اولدیغی حالده اویله یاوەكویان شعرایه مطلقا
التفات ایدەمیوب بكندیكی شعرا البته بكنیله-
جك آدملردن ایسەده اثرلری بر دائرهٔ خصو-
صیت ایچنده محصور قالدیغی ایچون خارجده
شیوع بولەمامش و بونك ایچون اصحاب تذ .

سرعسکری اوزبك دخی کرك قیصریه یی وکرك سائر برچوق مواقعی باتخلیه اصل حدود مصریه یه طوغری رجعته باشلا- دیغندن دشمنك یالکز احمد پاشا قورقو- سندن بو رجعتی کوسترمسی پادشاه قورقوسندن عادتا هزیمتنی اعترافه قدر واره جغنه دال اوله جغنی درمیان ایتدیلر ایسه ده علی العربی ایشی اونقطه دن محاکمه ایتمیوب ادرنه واستانبول کبی ایکی پای تختك حریق وصواعق آفتلرینه دوچار اولملری بر فرقه مسلمانك دیکر برفرقه مسلمان قاننی دوکمسندن طولایی غضب وغیرت الهیه نك اثر جوش وخروشیدر دیه انظار دهشت واهمیتی آچسیله بو تهدید افکار عمومیه ده تأثیر سریعنی کوسترمشدر .

ایمدی علما ووزرا تونس سفیری ایله مولانا علی العربینك طلب صلحده صرف ایلدکلری جر بزه یه مغلوب اوله رق ذات شاهانه دخی اکر سلطان مصر بر سفیر و بر نامه کوندروب طوغریدن طوغری یه استدعای صلح ایلر ایسه قبول بیوره جقلرینی بالافاده متوسطلر بو بابده دخی ذات شاهانه یی تأمین ایلیجه اسکداره عبوردن فراغت بیوره رق صید و شکار ایچون ادرنه و ایپساله وکوملجنه طرفلرینی طولاشه رق ینه استانبوله کلدیلر که بومدت ظرفنده علی العربی صورت ارادهٔ سنیه یی غایت نصیحت آمیز برمکتوب ایله مصرسلطاننه بالتبلیغ نامه وسفیرارسالنه انی دخی ارضا ایلدیکندن عودت همایونده ذات شاهانه حفیدلری بولنان بر شهزاده نك ختانی واوچ کریمه لرندن بریسنك اوزون حسن حفیدی اغورلی زاده احمدمیرزایه و دیکر ینك وزیر اعظم داود پاشا اوغلنه و بریسنك دخی اشقودره والیسی

کرك انظار تقدیرینی جلب ایده مامشدر .

❋ صاری کمال ❋

اناطولیده پرغمه قصبه سی اهالیسندن او- لوب علوم عربیه یی بعدالتحصیل شعر وانشایه حصرزمان ایلمش ووزیر اعظم محمود پاشایه انتساب ایدرك دائره سنده کی غلمانی تدریس وتربیه یه مأمور اولمش ونهایت محمود پاشانك ارتحالندن صکره جلهٔ حیراتندن خاصکوی قصبه سنده کائن مدرسه یه مدرس تعیین ایدلمش رنکی زعفران کبی صاب صاری اولدیغی ایچون صاری کمال دیه مشهوردر . تذاکر شعرا- ده کوردیکمز نمونهٔ اشعاری شونلردر :

شعر

بلبلك فریادی جندکدن درر کلدن دکل
عاشقك افغانی لعلندن درر ملدن دکل
سینه یه پیکان تیرك چون کلوب ایتدی کذر
بن دیدم کیتدکی جانا دیدی کوکلدن دکل

دیکر

قیلدی شیدا کوکلمی اول چشم شهلالر بنم
ایتدی یغما صبرمی زلف ستمسالر بنم
باده ومحبوب عشق اهلینه لایقدر دیدم
طوتدیلر مسموع بوفتوامی منلالر بنم

نصوح بكه نزو بجيله عظيم دوكونلر وضيافتلر اجرا بيوردقلرى صره‌ده برنامه ايله مصرك دخى ايلچيسى كلمش ايدى . مصريلر حقيقةً هر طرفجه غالب اولدقلرى حالده سلطان مصر چقور اوه‌ده كندى سردارلرى طرفندن ضبط اولنان اوچ قلعه‌نك اوته‌دنبرى حرمين شريفين اوقافندن بولنمسى حسبيله تجديد وقفيتنى استرحام واستدعادن بشقه هيچ برطلبده بولنمقسزين غايت متواضعانه بر صورتده قصورينك عفوينى نياز ايلمسيله بوحال شان وشرف دولت عليه يه موافق كوريله‌رك كلان ايلچى فوق الحد اعزاز واكرام اولندى ومعاهدۀ صلحيه بالتنظيم هداياى وفيره ايله ايلچى مملكتنه اعاده اولندى .

مصر ايله معاهدۀ مذكوره ١٤٩١ سنۀ ميلاديه‌سنده عقد اولنه‌رق دولت عليۀ عثمانيه‌نك جدبجه بر صورت مغلوبانه‌ده ايلك عقد ايلديكى مصالحه بوعد اولنور ايسه‌ده عدم قبولنده اصرار ايدلمامسى حقيقةً سلطان بايزيد حضرتلرينك سياست شناسلغنه و بريلور . زيرا چراكسۀ مصريه نفس مصر وصعيددن ماعدا قدس شريف وشام وحلب و اطنه وتا قرهمانه قدر ممالكه مالك اوله‌رق ديكر جهتدن حرمين شريفينه قدر نفوذ حكومتلرى سارى بولنمغله يوز يوز اللى بيك عسكر تدارك ايده بيله جكلرى كبى اناطولى عشاير واهاليسى هرنه زمان بويله بر داهيه اولمش ايسه دشمن طرفنه يوز چويرمش اولدقلرندن واوروپا ايسه دولت عليه‌نك بومثللو بليات مهمه‌سنى فرصت عد ايتمكه دائما حاضر وآماده بولندقلرندن مصر مسئله‌سنك برعناد متكبرانه ايله دوامى

بيت

اى كاش بوتن يولكه خاك قدم اولسه
كه كاهى انك ابزلرى انده رقم اولسه

شعر

ابرولرى كمانلرينى يينه قورديلر
بكزر يتاقلرنده ياتور آهو كورديلر
قوماديلر صنوبرى يانكجه حالنه
اول دردمندك آيغنه بالطه اورديلر

❋ كمال حلوتى ❋

عن اصل قرهمان اهاليسندن اولوب

شيخ حاجى بيرام وليدن تفيض ... وتى ديه شهرت بولمشدر . اشعارى ... ترجمۀ حالنه دائر صراحت بولنه مامشدر . بعض اشعارى شونلردر :

بيت

دوست اولمز نفسه دشمن اولميان مولا ايله
عز دنيا جمع اولامى دولت عقبا ايله

نظم

نه عجبدر بو قسمت انسان
كه دشوار اولور كه آسان

دولت عثمانیه‌نك باشنه اولمدق ایشلر آچه بیلور ایدی .

مصر مسئله‌سنك اندفاعندن صکره برده شمال مسئله‌سی آچلمشدرکه بعض حطیأت سیاسیه‌سی بونك دخی دولت علیه ایچون خیلی مضر برمسئله اولوب قالمسنه زمق براقش ایکن بایزید خان حضرتلرینك افکار دقیقهٔ سیاسیه‌لری اومضرتك ده اوکنی آله بیلمشدر . شو یله که :

مجار قرالی ماتیاس قوروەن مشهور ژان هونیادك اوغلی اولمق حسبیله پدرینك مهارت و مزیت عسکریه‌سنه بحق وارث اولدیغی کبی کرك سیاستکارلق وکرك ترقیپرورلك خصوصنده دخی برنجی عد اولنمغه صالح بر حکمدار اولمغله هر بری اولور اولمز حکمدارلره بیون اکمك ایستمیان مجار زادکانی کندیسنه پك اعلا بندو مجارستانی برطرفدن دولت علیه‌نك تضییقیله برابر پك کوزل اداره ایلدکدن صکره ۱۴۹۰ تاریخنده وقوع وفاتی اوزرینه مجارستان زادکانی قرال انتخابنده بر بیوك شقاق و نفاقه دوچار اولمشلر ایدی . بونلرك برطاقی لهستان قرالی دردنجی قازیمیرك اوغلی اولوب ۱۴۷۱ سنه‌سنده بوهمیا قرالی انتخاب ایدیلان ولادیسلاسی مجارستانه دخی قرال انتخابیله ایکی دولتك برلشدیرلمسنی التزام ایتمش ایسه‌ده دیکر برطاقی بو انتخابه مخالف اوله‌رق شو اثناده لهستان قرالی بولنان قرنداشی ژان آلبر دخی معارض چیقدیغندن مجارستانده مدهش بر محاربهٔ داخلیه وقوعه کلمش ایدی . او زمانلر سمندره قوماندانی بولنان خادم سلیمان پاشا مجارستان طرفندن بلغراد وآلاجه حصار و ازوورنیق طرفلرینك قوما-

زندکانی کمینه یسر ایله در
کمنك رزقی صعب و عسر ایله در
اقتضا ایتدی چون قضا وقدر
کمنه خیر اوله وکیمنه شر
بو یله ایجاب ایدر جمال و جلال
کمنه فرقت اوله کیمه وصال
نیك و بد کیم یاراتدی حی علیم
کمی اهل نعیم کیم اهل جحیم
هیچ کس بونده قیل وقال ایدمز
حکمتندن اکا سؤال ایدمز

* * *

❊ ملیحی ❊

اصلی اناطولیدن وطوقات سنجاغنه تابع ناحیه‌لرك بریسندندر . اناطولی علماسندن تدرسله تکمیل تحصیل ایلدکدن صکره دیار عجمه کیدوب اورانك علماسندن دخی اقتباس انوار کمالات ایلمش وحتی مولانا جامی حضرتلریله شریك اوله‌رق فضائل علمیه جه مسابقه میدانرنده کاه بریسی وکاه دیکری غالب کلور ایمش . بعده استانبوله کله‌رك فضل و عرفانی و ادباً دخی قدرت بی‌مثالنی فاتح حضرتلرینه بکندیروب سرای همایونه قبول

نداني اولان او يلاق نام دسپوط ايله محا- ربه يه كيريشه رك مجارستانك بو محاربهٔ داخليه ايله حالى نه يه منجر اوله جغى بيلنه مديكندن و احتمالكه مجارستان ايچون بالكليه مضر عد اولنه جق بر پرنسك قراللغى طانه جغندن بحث ايله شو كشمكش احواله كنديسى دخى اشتراك ايده جكنه تحت محافظه سنده بولنان قلعه لرى دولت عليهٔ عثمانيه يه تسليم ايده جك اولسه ينه كنديسى اورالره قوماندان نصب اولندقدن ماعدا طرف دولت عليه دن بر بيوك پايه يه نائل اوله جغى اكلاتمش و او يلاق جن فكرلى بر آدم اولمغله سليمان پاشايه قطعياً جواب ردو يرميوب ذات شاهانه اوجهتلره تشريف ايدوب ده بر صولت عسكريه كوستره جك اولورلر ايسه كنديسى دخى كى يا مغلوب اولمش كبى بر طورله تابعيت عثمانيه يى قبول ايليه جكنه دائر بر جواب ويرمش ايدى . خادم سليمان پاشا دولت عليه نك اوته دنبرى نصب نظر طمع ايلمش بولنديغى بلغراد قلعه سنى بويله سهولتله اله كچورر ايسه نه درجه لرده نائل مكافات اوله جغنى دو- شونه رك كيفيتى عتبهٔ علياى ملوكانه يه عرض ايلدكده خواجه سعد الدينك افاده ومحاكمه سنه كوره ذات شاهانه او يلاقك سوزنده كى جديته اينانه ميوب شايد بلغراده طوغرى وار يلوب ده اميد ايديلان نتيجه استحصال ايديله ميه جك اولور ايسه يار واغياره قارشو موجب خجالت اولمامق ايچون آرناوتلغه تحويل سفر ايديلى و ير- مك اوزره اردوى همايون ايله صوفيه يه قدر كيدلمسنى ودوننماى همايونك دخى حين حاجتده بحراً ارناوتلغى تضييق ايتمك اوزره اولونيه يه كوندرلمسنى بالتنسيب اول وجهله حركت بيورمشلر ايمش .

اولنمش و بالذات مصاحبهٔ شهريارى شرفيله دخى مشرف ايدلمش ايسه ده غايت مى پرست بر آدم چيقه رق كيجه كوندوز شرابسز ايده- مديكى اكلاشلمش . اما نه مى پرستلك كه بر كون ايچميه جك اولسه اغزندن سوز چيقمق شويله طورسون الى اياغى بيله طوتمز و اغزندن بر لقمه كچمز يمش .

علوم عاليه دن مكتسب اولديغى بى نهايه بهره حسبيله ادبادن عد اولنمقدن زياده علمادن عد اولنان بو ذاتك شقايقده دخى ترجمهٔ حالى محرر اولوب انده مطالعه اولنديغنه كوره سائر آثار فضلندن ماعدا علم لغتدن صحاح جوهرى تماميله ازبرنده اوله رق هرهانكى لغت صور- لسه اكا متعلق عباره سنى حرفى حرفنه ازبردن اوقور ايمش . نه فائده كه بو قدر علميله برابر بد مستلكى دكز كنارنده كى ميخانه لرده صيزوب قالمق و بعض كره ده دستارو يا جبه سنى ميخا- نه جى يه رهن براقق درجه لره قدر وار ديرديغى جهتله طريق علميه ده لايق اولديغى درجه لرده قطع مراتب ايده مامش .

حكايه اولنيوركه ديار عجمدن صالح بر آدم استانبوله كلور ايكن مولانا جامى « استا-

انجق بز اوروپا تاریخلرینك ویردكلری
تفصیلاته نظراً ظن ایدرزكه بو مطالعهٔ
دور اندیشانه خواجه سعدالدینك كندی
مطالعه‌سی اولمیدر . سلطان بایزید خان
حضرتلری ایسه خادم سلیمان پاشانك
انهاسی اوزرینه بلغرادك فتحنده‌كی سهو.
لته شهرینه یه رك صوفیه‌یه قدر وارمشلر
وارنه ۋتمق ساحلنه دونمایی سوق ایتملری
دخی حین حاجتده وندیك كورفزنده مجا.
رستانی اشغال ایده‌جك برحركت عسكریه
اجراسی ایچون احتیاط بیورمشلردر .
بو ظنمزی تأیید ایده‌جك احوالدن اولمق
اوزره تواریخده كورمكده‌یزكه ذات شا.
هانه اول باول آرناوتلقده بولنان عساكر
عثمانیه‌یی خادم سلیمان پاشا قوماندسنه
ویروب بلغراد اوزرینه یوروتدكدن
صكره ١٤٩٢ سنهٔ میلادیه‌سنده كندیلری
دخی صوفیه اوزرینه یورومشلردركه

اكر خواجه حضرتلرینك محاكمه‌لری
كبی بلغراد ایشی او یمدیغی تقدیرده الی
بوش دونمامك ایچون آرناوتلغه تحویل
حركتی مقرر اولسه ایدی اولا آرناوتلق
اوزرنده‌كی عسكری اورادن قالدیروب
بلغراده كوندرمزلر ایدی .

خادم سلیمان پاشا معیتنده اجتماع ایدن
عساكر بر طرفدن بوسنه ودیگر طرفدن
صربستان اوزرینه سوق ایدلمكله
بوسنه‌یه كیرنلر اكرچه بعض حصارلرك
ضبطنه موفق اولدیلر ایسه‌ده صربستانه
طوغری ایلرولیان فرقه‌لر كیننیسی نام
مجار سردارینك النده كاملاً مغلوب
اوله‌رق اسیر دوشن افراد عسكریه ایله
مقتولین عثمانیه‌نك قفالری عربه‌لر ایله
مجارستانك هر طرفنه سوق واول صورتله
اعلان ظفر ایدلدیكندن او یلاق بوحالی
كورنجه بالطبع اوجه سلیمان پاشا ایله

نبولده‌بنم برشئ یكم واردر . نامی ملیحیدر .
بو رساله‌یی او فاضله ویركز . هدیه‌مدر » دیه
بر رساله ویرمش . او ذات استانبوله كلدیكنده
علما میاننده ملیحی‌یی آرامش ایسه‌ده انك اولسه
اولسه میخانه‌لرده بولنه بیله‌جكنی خبرالنجه ایفای
امانت مجبوریتندن طولایی میخانه‌لری ارا
مش . نهایت بر میخانه‌ده ملیحی‌یی حال مستیده
بولوب مولانا جامینك سلامنی تبلیغ وامانتنی
تسلیم ایتمش ایسه‌ده ملیحی اغلایه‌رق « قضا
وقدر بنی بویله فاسق وفاجر ایلدی . جامی كبی
بر ذات شریفك رساله‌سنی اوقومق بنم كبی
ملوث بر آدمه یاقشمز . آلكز ! سزك اولسون »
دیه رساله‌یی صالح عجمی‌یه بخش ایتمش .

ملیحینك سرخوشلغی آرته‌ آرته بر كون
بر استانده شراب ایچه‌رك جرعه‌سنی مسلمانلر
اوزرینه سرپمك درجه‌سنه وارنجه‌ و بو كیفیت
حضرت فاتحك واصل سمع اطلاعی اولنجه
ملیحی‌یه زنهار بر قطره شراب ویرمامللرینی
میفروشلره عموماً وأكیداً تنبیه ایتدیردكدن
ماعدا ملیحی‌یه دخی اكر بوندن بویله شراب
ایچه‌جك اولور ایسه مطلقا اعدام اولنه‌جغنی
خبر ویردیرمش ویومی اون بش اقچه علوفه

اتمش اولدیغی محاربه نتیجه‌سنی خاطردن بالاخراج بلغرادی وسائر تحت محافظه‌سنده بولنان محللری محافظه ایچون کینیس ایله برلشمش ایدی . سلیمان پاشا بو خبر مصیبتی صوفیه‌ده ذات شاهانه‌یه عرض وانها اتمکله برابر دولت علیه طرفندن کوستریلان تعرض مجارزادکانی بالایقاظ قرال انتخابندن طولایی موجود اولان مخالفت برطرف اولدقدن ماعدا ولادیسلاسك قرالغی بالقبول عثمانلی یه قارشو ال برلکیله مدافعه غیرتنه دوشدکارینی دخی عرض ایلمش اولدیغندن ذات شاهانه بو جواب یأس اوزرینه بلغراده طوغری ایلرولمکدن صرف نظر بیوروب صوفیه‌دن مناستر طریقیله آرناوتلغه کیرمشلر ورمضان شریفی تپه دلنده کچورمشلردر .

خواجه سعدالدین مجارلرك ولادیسلاسی قرال انتخاب ایتملری اوزرینه قرال جدید طرفندن نزد شاهانه‌یه هدایای کثیره ایله ایلچی کلوب التزام جزیه وخراج ایتدکارینی بیان ایلیور ایسه‌ده بو قید طوغری دکلدر . ماتیاس قوروین زماننده مجارستان جزیه کذار اولمدیغی کبی یکی قرال انتخابیله بوهمیا ایله دخی اتفاق طبیعی حصوله کلدکدن صکره جزیه وخراج عرضی شویله طورسون مجارستان واوستریا وخرواتستان طرفلرینه دوام ایلیان آقینلر کرك بزم طرفدن وکرك دشمن جانبندن صحایف تواریخی قزارته‌جق درجه‌لرده قانلی وقوعات ایقاع ایلمشدر بز بو وقوعاتی حکایه‌یه باشلامزدن اول مناستردن پرلپه‌یه کیدرلر ایکن ذات شاهانه‌نك بر مدهش سوءقصد قضاسندن قورتلملری وقعه‌سنی حکایه ایده‌لم . شویله که :

تعیینی ایله خانه‌سندن طشره چیقمامغه مأمور ایلمش . ملیحی اشبو اراده سنیه‌یی قبول ایله برابر یالکز مسلمانلر اوزرینه شراب سرپدیکی حقنده‌کی افترایی قبول وتصدیق ایتمیوب « الیمه کچن برقدح شراب بنم ایچون هر قطره‌سی لعل بدخشاندن قیمتلی ایکن ای شونك بولك اوزرینه سرپوب زیان ایده‌جکمه عقول سلیمه اربابندن هیچ بریسی احتمال ویرمز » دیمش که فاتح حضرتلری بالطبع بولطیفه‌یی تحسین بیورمشلر .

واتفاقا برقاچ کون ایچون ملیحی پیاله‌دن ال چکمش ایسه‌ده الی ایاغی یوزی کوزی شیشه‌لرك ایچمدیکجه صحتنی محافظه ایده‌میه‌جکنی کندیسی دخی اکلامش . بناءً علیه او برقاچ کوندن صکره شوراده بوراده ینه سرخوش کورلمکه باشلادیغندن کیفیتی ذات شاهانه‌یه عرض واخبار ایتمشلر . تعقیب وتحریسنه آدملر چیقاریلوب تحت القلعه‌ده بیچاره‌یی سرخوش بوله‌رق سرای همایونه قدر کوتورمشلر . آیاقده طوره‌جق حالی یوق ایکن ینه درت کتاب سماوی‌یه ویوز اون درت صحفه وعرش اعظمه وکعبهٔ مکرمه‌یه یمینلر ایدرك اغزینه شراب قویمدیغی

آرناوتلقده ذات شاهانه صدر اعظم داود پاشایی هنوز اله کیرمامش بولنان بعض قلعه وحصارلری ضبطه کوندروب هر طرفدن کایتلی اسیر الهرق خواجه سعدالدین حضرتلرینك تعبیرلری وجهله بو «کرفتار زنجیر اولان نازنینلرك زنجیرزلفنه اسیر» اولان عثمانلی سردارلرینك نشاط تامیله مناستردن پرلپه‌یه رجوع بیوریلور ایکن قلندر شکلنه کیرمش برملعون ذات شاهانه‌نك کذرکاهنده طوروب هرنه قدر کندیسی نیم عریان برحالده ایسه‌ده برچپلاق قلیجی مردار البسه‌سی آلتنده صاقلامقده ایمش .
تمام ذات شاهانه اورادن مرور ایدر ایکن بوآلت سوء قصدی میدانه چیقاروب رکاب پادشاهیده‌کی صولاقلری شق ایدرك معاذالله وجود شاهانه‌یه ایصال کزند ایتمسنه رمق قالمش ایکن وزرادن اسکندر پاشا النده بولنان تیمورشمشیری او ملعونك قفاسنه ایندیره‌رك تپه‌سنی ازدیکی کبی دیکر بندکان دخی قلیج اوشوروب پاره‌پاره ایتمشلردر . قوصوه صحراسنده سلطان مراد حضرتلرینك ده بویله بر قضایه دوچار اولمش بولندقلری تخطر ایدلمکله بعدما اسفار همایون وقوعبولدقجه ومیدانده دیوان قورولدقجه بارکاه همایون حاجبلری قلیج طاقنه‌رق اویله فدایی طورنده‌کی حریفلره یول ویرمملری فرمان بیورلدی وادرنه پای تختنه قدر وصول همایونده استانبول پای تختی بلای طاعونه کرفتار اولمش بولنمسیله درت آی قدر ادرنه‌ده اقامت بیوریله‌رق استانبولدن طاعونك اندفاعیله تکرار اورایه دخی عودت شاهانه وقوعه کلدی .
خادم سلیمان پاشانك باشلامش اولدیغی

تأمینه چالیشور ایمش . طرف پادشاهیدن شرف‌واقع اولان اراده سنیه اوزرینه بعض امین آدملر اومت‌مدامك اغزینی قوقلادقلرنده فی الواقع شراب قوقوسندن اثر بوله‌مینجه ذات شاهانه مراق ایدرك « سنی چواله قویدوروب دکزه آتدیره‌جق ایدم . حالاده‌او قرارده‌یم . فقط بویله اغزك قوقدیغی حالده شرابی نصل استعمال ایتدیککی اعتراف ایلر ایسه‌ك عفو ایلرم » بیوردقلرندن ملیحی اوتانه‌رق صیقیله‌رق ازیله‌رك بوزوله‌رك غایت ظریفانه تعبیرات ایله شرابی برحقنه ایله احتقان ایدنمك طریقنه سلوك ایلدیکنی عرض ایدنجه فاتح حضرتلری قهقهه‌لرله کوله‌رك عفو ایتمش .
ایشته بوعفو پادشاهیدن صکره ملیحی ایستدیکی کبی شرب شرابده هیچ برمانع کورمیه‌رك عمری آخر اولنجه‌یه قدر شراب ایچمکده دوام ایلمش . آخر عمرنده عصاسز یوروبه‌مامك درجه‌لرینه کلدیکی زمان شراب ایچدکجه ترك عصا ایله یورر وآیق بولندقجه النه عصا آلمغه مجبور یت کورور ایمش . بو عجیبه‌نك حکمتنی سؤال ایلدکلرنده شوقطعه ایله جواب ویرمش :

مجار-تان آقینلری مومی الیهك مغلوبیتی
ایله نهایت بولمدیغی کبی ذات شاهانه‌نك
آرناوتلغه تحویل سفر یله دخی نهایت
بولمامشدر . شمال سرحدلرنده کی آقنجیلر
آقینه‌باشلایه‌رق قره‌مان بکلربکیسی یعقوب
پاشا دخی مؤخراً بوایشه مأمور ایدلمکله
شمالده سنه‌لرجه مدت اویله برصورت
خونریزانه‌ده مهاجات و مقاتلات دوام
ایتمشدرکه اکرچه خواجه سعدالدین
منظوم منثور یدی بچق صحیفه تفصیلات
ایله مهاجات مذکوره‌یی یازمش ایسه‌ده
بعض جهتلرده برچوق زوائدی وبعض
جهتلرده دها چوق نواقصی بولندیغندن
وهامر ایسه خواجه سعدالدینك اشبو
تفصیلاتنی کوردکدن ماعدا مجار وخروات
تاریخلری مطالعه‌سیله ده توسیع معلومات
ایدرك ایشی دها اطرافلی یازمش بولند-
یغندن بزتفصیلات مذکوره‌یی هامردن
ترجمه ایتمکی دها مناسب بولمشزدر .

قارئلرمزبوتفصیلاتی مطالعه بیوررلر
ایکن عثمانلی آقنجیلرینك معاملات شدیده-
سنه مجار وخرواتلرك دخی نه کبی غدارلقلر
ایله امتثال ایتدکلرینه و باخصوص بو
غدارلقلری هامرك بیله اعترافه مجبور
اولدیغنه دقت بیورملیدرلر .

هامر دیورکه :

«سلطان بایزیدك ارناوتلقده بولندیغی
اثناده برچوق آقنجی فرقه‌لری اوستریایی
هرج ومرج ایلدیلر و بودفعه اولکی
دفعه‌لردن زیاده حشم وشدت کوستردیلر .
بودفعه ستیری یه دخوللری بشنجی وقا-
رینتی یه التنجی وقارنیوله دخوللری
یدنجی دفعه اولمق اوزره وقوعه کلیور
ایدی . بوزواللی مملکتلری الت اوست
ایتمك ایچون ترکلر اوچ قوله منقسم
اولمشلر ایدی . برنجی قول قارنیوله

قطعه

بو ملیحی ایکی عصا کوتورر
بری جسمانی بیری روحانی
اول که جسمانیدر اغاجدندر
اول که روحانی لعل رمانی

هنوزاختیارلغی کندیسنی دیشدن محروم
ایده‌جك درجه‌لره وارمامش اولدیغی بر زما
نده آغزندن بتون دیشلری دوکولمش ایمش .
برکون فاتح حضرتلری : « سن هنوز او
قدراختیاردکلسك . سکا نه‌اولدی که‌دیشلرك
دوکلدی؟ » سؤالنی ایراد ایدنجه درحال بو
بیت ایله جواب ویرمش :

بیت

ماه رولر لبلرینه دیش بیلردم دمبدم
اولقدر طاش اوردیلر اغزمده دندان قالمدی

مومی الیهك مأخذمزلرده کوردیکمز نمونه‌ٔ
اشعاری شونلردر :

مطلع

مجمر کوروبن سوز دروغم اوده یاندی
شمع اغلدوغم کوردی یاشی قانه بو یاندی

قطعه

کوکلم دوشه‌لی عشقنه درکوهه هردم

كیرەرك موتلنغ ورودلفه رەرت طریقیله له باحه قدر ایلرولەدیلر وخاطر وخیاله كلمدك مظالمی ایقاع ایتدیلر . چوجقلر قازیقلره اورولدی . بعضلرینك قفالری دیوارلره چارپیله‌رق هنوز خلجانلی اولان بینلری دیوارلره یاپشمغله بر صورت مستكرهه پیدا ایلدی . قزلره والدەلرینك وقادینلره قوجەلرینك كوزلری اوكنده تسلط ایدلدی . اركككلر كوپكلر كبی بری برینه باغلانوب تركلر طعام ایدرلر ایكن اطرافلرینه برچوق مزراق ركز ایدرلر ایدی كه بونلرك اوچلرنده دشمنلرینك قفالری بولنور ایدی . تراویده بتون اهالی قتل عام اولندی . مملكتك یوللری مقطوع انسان اعضالریله طولمش ایدی . ایكنجی قولك تهدید ایلدیكی قاریئتی ولایتنه المانیا ایمپراطوری ماقسیمیلیەن عسكر كوندردی . زودولف دەكوە-نهولر امریله قاریئتی سنیورلرندن ژان اوینساد ونیقولا لیشتانشتاین وپانقراس دە تربشدستاین وله ئونارددە قولونیز وقز-یستوفدە وە یستریباح وژورژ دە ویسنق ونیقولا رو بركبی زادكان اجتماع ایلیەرك بونلر دخی برچوق عسكر طوپلادیلر . خرستیانلر ایله تركلر و یللاح نام محل جوارندە قارشو قارشویه كلەرك برقاچ ساعت ممتد اولان الك خونریزانه محاربەدن صكره تركلرك برابرنده بولنان اون بشبیك خرستیان اسراسی زنجیرلرینی قیرەرق دشمنك ارقه طرفندن هجوم ایتملریله مدهش بر قتل عامه باشلادیلر . بو محاربەدە خرستیانلردن یدی بیك مقتول دوشمش ایدی . تركلرك ایسه اون بیك مقتولندن ماعدا یدی بیكی اسیر دوشدیلر . رئیسلری بولنان میخال اوغلی علی پاشا زودولف دەكوە نهولرك امریله قورشونه دیزلدی . بو

... یره قانمی یره دوكلسه قانك
رازكی زوجك مصحف حسنكده نكارا
تفسیری دررآیت نور بله دخانك

... تذكرەسنده یازلدیغنه كوره شو ایكی بیت بر غزل پارچەسی اولەجقدر كه مطلعی دخی شو بیت اولەجقدر :

مطلع

دوشدی نه دل دزدینه برتازه جوانك
كیم آفت زمانك وآشوب جهانك

ینه لطیفه‌نامه‌سنده روایت اولندیغنه كوره شیخ زوقی - حضرتلری ملیحینك شرابه ابتلاسنی خبر الدقده برآدم كوندروب «كلسون اكا محبت جامندن عشق شرابن ایچورەیین و بر حالت وكیفیت غریبه ایله انی بادەدن كچورەیین كورسون كه ذوق وحالت وشوق وكیفیت قنده اولور» دیدیرتر ایسه‌ده ملیحی پیرمشارالیه « اكر ایكی قدح میك ذوق وحالتن وحالت كیفیتن ویره بیلور ایسه خدمت پیرمغانی قویوب اولونجه آستانهٔ خانقاهده مرید ارادتپذیری اولەیین» جوابنی كوندرر .

كندیسی نه زمان شراب ایچر ایسه شو بیت ایله شرابی آلقشلار ایمش :

اخطار

اشبو خريطه ده حضرت فاتحك حدود عثمانيه يى ييلدريم بايزيد زماننده كى حدوددن نه قدر توسيع ايلديكنه دقت ايدلمك ايچون حدود فاتحك شويله (۰۰۰۰۰) وحدود بايزيدك بويله (- - - -) تحديد ايدلديكنى نظر دقته طوتمق لازمدر . بو حالده كوريلوركه طربزون ايمپراطورلغى وقريم واولاح وبغدان وصربستان وبوسنه وهرسك وارناوتلق يكيدن الحاق اولنمشدر . روم ايليدن موره وانا طوليدن قرهمان وسائره اگرچه بايزيد زماننده دخى فتح اولنمشلر ايديسه ده صكره بو ممالك يكيدن فتحى اقتضا ايلمشدر . بناء عليه عند المقايسه حضرت فاتح ممالك عثمانيه يه يكيدن همان برمثلى دها علاوه ايلمشلردر

١	سينوب
٢	صامصون
٣	طربزون
٤	قسطمونى
٦	اماسيه
٧	انقره
٨	قيصريه
٩	ازميد
١٠	بروسه
١١	باليكسر
١٢	برغمه
١٣	مغنيسا
١٤	ازمير
١٦	كوتاهيه
١٧	اسپارطه
١٨	قونيه
١٩	اطنه
٢٠	حلب
٢١	اورفه
٢٢	دياربكر
٢٣	ارزنجان
٢٤	ارضروم
٢٦	كماح
٢٧	انطاليه
٢٨	تكفورطاغى
٢٩	ادرنه
٣٠	سلانيك
٣١	فلبه
٣٢	صوفيه
٣٣	وارنه
٣٤	سمندره
٣٦	ودين
٣٧	بلغراد
٣٨	تره بينيه
٣٩	اشقودره
٤٠	راكوزه
٤١	كفه
٤٢	ازاق
٤٣	افكرمان
٤٤	هوجه بك
٤٦	بندر
٤٧	ياش
٤٨	بكرش
٤٩	روسجوق
٦٠	غراديشقه
٦١	بوسنه سراى
٦٢	تراونيك
٦٣	اوترانتو
٦٤	يانيه
٦٦	اتنه
٦٧	تريبوليچه
٦٨	باتراس
٦٩	نپانتو
٧٠	ونديك

ییلدیرم بایزید خانك آخر سلطنتنده کی حدود عثمانیه نك حضرت فاتح آخر سلطنتنده پیدا ایلدیکی اتساعی موازنه ایدر خریطهٔ مختصره در

(عرب مجلسی) اندلسده الحمرا سراینده منقوش رسملردن استنساخ ایدلمشدر

محاربه‌نك وقوعبولدیغی یرده عسكرك
ییغمش اولدیغی طوپراق تپه‌سی بوكون
كوستریركه محاربه‌ده بولنان ایكی طرف
عسكری نه‌قدر چوق ایمشلر. عثمانلیلرك
اوچنجی قولی اشاغی ستیری بی سیللی نام
محله‌قدر استیلا ایلدی. بو یامیاملر اللرنده‌كی
اسیرلری قتل عام ایلدكدن صكره قرنلرینی
دشرلر و باغرصاقلرینی چیقاروب بونلر-
دن قوشاق قوشانورلر ایدی. بعده
نعشلری كباب ایدوب یرلر ایدی. فقط
سریعاً دیه‌لم كه بومثللو وحشیلكلر یالكز
تركلرده كورلمز ایدی. مجارلر بومظالمده
تركلر ایله رقابت ایدرك بعض كره انلری
كچرلر ایدی بیله! اشكنجه ایجادی خصوصنده
مكر ایجادینه‌نهایتی اولمیان كیدیس تركلردن
الدیغی اسیرلری خاطر وخیاله كلمز اشكنجه‌لره
دوچار ایلدی. برطاقی چوالره قونیلوب
اغزی دیكیله‌رك صویه آتلدیلر. دیكر
برطاقی دكرمان طاشلری التنده‌ازیلدیلر.
برقسمی دیری دیری چنكاله اوریلوب
برقسمی كباب ایدلدیلر. برچوغنی‌ده كونلرجه
آچ براقلمش طوموزلره دیری دیری اكل
ایتدیردیلر. میخال اوغلینك بتون عسكریله
و یللاح یاننده محو اولدیغی سنه سمندره
قوماندانی خادم سلیمان پاشادخی ترانسلموا-
نیادن طرد اولنه‌رق قزیل قوله نام محلده
ایتون‌تلجد طرفندن دخی بالكلیه مغلوب
ایدلدی. پاشای مرقوم اون‌بشبیك مقتول
ومجروحلر یله یاننده‌كی اسرا وغنائمی
كاملا ترك ایدرك كوج حال ایله افلاقه التجا
ایده‌بلدی»

هامرك بورایه قدر ایتدیكی حكایه‌یه
بز قلم قارشدیرمق ایستمیز. ایكی طرف
یكدیكرینك قاننه صوصایه صوصایه
بو یله یامیاملق درجه‌سنه قدر وارمش
اولورسه‌ارتق مورخك قدرت مؤاخذه‌سی

آفرینلر شراب كلر نكه
لعنت اولسون بوزایه وبنكه

❋ نظامی ❋

اصلی قونیه‌دن اولان ادیب مومی الیه
مزیت ادبیه‌جه عصرینك یكانه‌سی عداولنه-
رق ترجمهٔ حالی تذاكر شعرادن ماعدا شقایقده
دخی برطوتمشدر. اوچ مأخذمزك اوچی‌ده
بوذاتك فضل وكمالنی مدح وثناده مبالغه ایدرك
ازجمله شقایقده:

قطعه

منتشردر شعرغراسی نظامینك بوكون
هرسوزی اقطاع عالمده انك مشهوردر
دللرندن دوشمدی اسماء حسنی كبی هیچ
سبحه‌آسا السن ابرارده مذكوردر؛

قطعه‌سیله مدح اولندیغی كبی لطیفی تذ-
كره‌سنده اسمی «شعرای رومك شاعرشیرین
كلامی ناظم نظم بلیغ اعنی مولانا نظامی» دیه
قیداولنه‌رق «مرحوم سلطان محمدخان دو-
رینك شاعر بلندشانی وساحر سحر بیانی» دیه
توصیف اولنمشدر. حسن چلبی ایسه بوذاتی
«شاعرساحرشیرینكار قصائدوغزلیاتی محكم
واستوار ابیات واشعاری یكدست وهموار

ده بو بابده غیر کافی قالور . یالکز دها شمدیدن قارئلرمزك نظر دقتنه عرض ایدرزکه ایشته عثمانلیلری اوروپاده‌کی ترقیات استیلا کارانه‌لرندن منع ایدن شی بومقوله شدتلر اولمشلردر . اکر اوروپا قطعه‌سنه ایلك مرور ایدلدیکی زمانلرك اصول عسکریه‌سی دوام ایتسه ده خلقه ظلم ایلیان عسکرلرك جزاسی ویرلسه ایدی البته اوستریا درونلرینه طوغری فتح ایدیلن یرلر دخی بلغارستان کبی طوغریدن طوغری‌یه ادارهٔ عثمانیه آلتنه آلنه‌بیلورلر ایدی . اما برکره غالب مغلوب یکدیکرینك قانی ایچون اتی یمك درجه‌لرینه وارد- قدن صکره ارتق بوایکی طرف ارهسنده حصول ائتلاف قابل اوله بیلورمی؟

شو شمال آقینلری حکایه‌سنی ینه هامردن ترجمه‌ده دوام ایلیه‌لم . دیورکه: « یالکز برسنه ظرفنده زوره‌نی وو یللاح وقزیل قوله ده عثمانلیلرك یکدیکرینی متعاقباً دوچار اولمش بولندیغی اوچ مغلوبیتك آجیسنی چیقارمق ایچون یعقوب پاشا اون سکز بیك عسکر ایله اشاغی ستیری‌یه برهجوم دها ایلدی . (١٤٩٣) وسیللی وپتو طرفلرینی قاصدی قاوردی . سلطان بایزید هنوز آماسیه والیسی ایکن یعقوب پاشا یالکز قپو اغاسی اولوب جلوسدن صکره سلطان بایزیدك شهزاده‌لرندن علمشاه حضرتلری قره‌مان والیسی اولمغله انك معیتنه بکلربکی تعیین بیورلمشیدی . ایمدی یعقوب پاشا یح شهری قارشوسندن کچر ایکن قوماندانی بولنان قونیسانی یك یکه برمبارزه‌یه دعوت ایلمش ایسه ده قونیسای بوتکلیفی قبوله بدل قوهٔ مجموعه‌سیله اویله شدتلی برخروج هجومی ایلدی‌که یعقوب پاشایی رجعته مجبور ایتدی . بعده عثمانلی عسکری

کلماتی مقبول ومسلم جملهٔ اعاظم شعرای عالمدن بلغای رومك شاعر بلاغت نظامی وفصحای زمانه‌سنك ناظم فصاحت انتظامیدر » دیه تعریف ایلر .

هنوز سنی اون سکز یاشنده برنوجوان محبوب ایکن صیت وشهرتی استانبوله وسمع همایون جناب فاتحه قدر واصل اوله‌رق مابین ملوکانه شعراسی میاننده بولنمق ایچون صورت - وصده‌ده دعوت اولنمش ودعوته اجابتله چیقمش ایسه ده اثنای راهده اجل یتیشه- رك بیچاره‌یی آلمش عالم علیینه کوتورمش . حسن چلبی سبب موتی اولمق اوزره دعاسی مستجاب برشیخك اوغلی ایله اره‌لرنده محبت وسوداوار ایکن براره‌لق بوزوشه‌رق محبو- بنك هجوایله ناموسنی شکست ایتمسندن طولایی شیخك بددعا ایلدیکنی روایت ایدیبور . احتمال که صحیحدر .

ادیب موما الیهك مأخذلرمزده کور . دیکمز نمونهٔ آثار بلاغت وفصاحتی شونلردر:

مطلع

قیلمدن سیل فناعمرك دیاربنی خراب
خذمن العیش نصیباً ومن العمر نصاب

اوستروویچ نام محلدن اونه نهرینی تجاوز
ایدرك سلوین وکولپا اوزرینه یورودیلر .
شمدی یه قدر ترکلر بو نهری هنوز تجاوز
ایتمامشلر ایدی . اون بش کون مدت
خرواتستان وستیری‌یی جولان ایلدیلر .
فقط ژاق سکه‌لر نام سنیور وسائر المان
زادکانی ترکلری ستیریدن سوروب خروا-
تستانه چکلمکه مجبور ایلدیلر . اوزمانلر
مجار زادکانی یکدیکر یله محارب اوله‌رق
بونلر میانده جمله‌دن زیاده دردنسه‌نی یانی
وفرانکیپار قونتلری نیقولا و برناردن
وموددروش قونتی ژان جالب انظار اهمیت
ایدیلر . بونلر یکدیکرینی مغلوب ایتمك ایچون
بعضلری مجارستان قرالدن و بعضلری دخی
یعقوب پاشادن استمداد ایدرلر ایدی . فقط
ترك جنرالی رجعته باشلایوب ده خرواتستانه
کلدیکی زمان مجار سنیورلرینك کافه‌سی
کندی غوغالرینی براقوب دشمن مشترك
اولان ترکلری اورمق ایچون اتحاد ایلدیلر »
حالا هامردن ترجمه‌ده دوام ایلیورز .
دییورکه :
« ستیریدن خرواتستانه طوغری
رجعتده یعقوب پاشا سادبار بوغازینه
کلنجه و بوغازك ایری اغاجلر وقیالر ایله
سد ایدلدیکنی و هر طرفك دخی دشمن ایله
احاطه اولندیغنی کورنجه نه ایلرویه نه
کیرویه کیتمك احتمالی قالمدیغندن دردنسه‌نی
نزدینه بر ایلچی کوندروب اورادن مرور
رخصتنی اقچه ایله استحصالك یولنی
آره‌دی . دردنسه‌نی یانده بولنان اسرا
واموال غنیمتی کاملاً ترك ایدر ایسه
مروره مساعده ویره‌جکنی بیان ایدنجه
یعقوب بوکا راضی اولمیه‌رق حربه حا-
ضرلاندی . فقط دردنسه‌نی عثمانلیلرك
غلبه‌لك اولدیغنی کوردرك عادتا کندیسی
رجعت ایتمك داعیه‌سنه دوشدی

غزل

خطك اول پیروزه درکم لعل ناب اوستنده‌در
لبلرك اول لعلدر درخوشاب اوستنده‌در .
قامتم شول داله دونمشدرکه درد آتشنده‌در
کوزلرم شول عینه بکزرکیم عذاب اوستنده‌در
یوزك اوستنده وطن طوتسه کوزك اولمز عجب
منزل مریخ چون کیم آفتاب اوستنده‌در .
زلف وابروکی کورنلر دیر هزاران آفرین
شول معنبر چتره کیم مشکین طناب اوستنده‌در
ای نظامی وصله شاد اولمه و هجرانه ملول
کائناتك حالی چونکم انقلاب اوستنده‌در .

بیت

کل عارضکه اولسه معارض عجب اولمز
کیم یوزی آچلشده حیا وادب اولمز

غزل

ساقیا ساغر بلاسوره دوك اول یاقوتی
که تنك قوتیدر روح روانك قوتی
ذوقك چاهی نه ساحردر ایا زهره‌جبین
که صو یه ایلمز و صوسز کتورور هاروتی
حبس تندن دلی قورتارنه روادرکه اوله
مرغ لاهوتی اسیر قفس ناسوتی

ایسه‌ده فرانکیپار قونتلرندن برناردن اوغلی ایله قرنداشنك حیاتلرینی بویله برمحاربه تهلکه سنه دوچار ایتمامك ایچون بورجعتی اختیار ایلدیکنی درەنسەنینك یوزینه اورەرق رجعتنه مخالفت کوستردی . دشمن رؤساسی بومخالفت ومذاکره‌ده ایکن یعقوب پاشا یول اوزرینه اوزاتلمش اولان عظیم بر اغاجی کسدیروب یولی آچدیردی . تمام عثمانلی عسکری ایلرولەلمکه باشلاینجه خرستیانلر دخی ارقەسنه دوشدیلر . آدبینا نام محله کلنجه یعقوب یوزکیرو ایدرك دردنسه نی یه میدان اوقودی . ١٤٩٣ سنه‌سی ایلولنك طقوزنجی کونی محاربه‌یه باشلانەرق او قدر شدت دخی پیدا ایلدیکه بشبك یدیوز مجار مقتول اولدیلر . درەنسەنی فامیلیاسندن اوج خروات رئیسی اسیر دوشدکلری کبی فرانکیپار خاندانندن اوچ قونتك ایکیسی محاربەده مقتول اولەرق دیکری اسیر اولدی و یالکز بریسی فرار ایله قورتلدی . درەنسەنینك اوغلیله قرنداشنك باشی کسیلسنی یعقوب پاشا امر ایدرك بو باشلری برطبق درونه موضوعاً خرواتستان بانته اهدا وارسال ایلدی وعثمانلی عسکری کندی طوپراغی اوزرینه چکلمك ایستدیکی زمان مساعده ویرمامش اولمسندن طولایی بانه تکدیر آمیز خبرلرده کوندردی . بعده خرستیان مقتوللرینك بورونلرینی کسدیرەرك صاغ اولان درەنسەنی ایله برابر استانبوله کوندردی . درەنسەنی ارتق حیاتدن امیدی کسمش اولدیغندن حضور همایونه چیقارلدیغی زمان دخی طور درشتانه سنی محافظه ایتمش ایدی . سلطان بایزید بو مغرور جنرالی اعدام ایتدیرمدی . برجزیره‌یه نفی ایتدیردی که اوراده یازدن و یاخود

شیوه‌سندن خطکك اولدی محقق بوکیم
ثلثی د کلوده دکل حسن خط یاقوتی
قاشلرك یایی فراقیله نظامی کر اوله
حسرت اوقلارینه صندوقه اوله تابوتی

مطلع

کوزلرم یاشینی کوزلر اول بت سیمین بدن
نیتکم کوکده ثریا کوزلر آهوی ختن

دیکر

بل باغلیوب که قتله قصد اول حبیب ایدر
نازك خیال باغلر و قصد غریب ایدر

بیت

جان‌ویردی مکر سرو وسهی قدی یولنده
کایلر باشی اوستنده فغان مرغ سحر خیز

مقطع

منتها قدینك اوستنده نظامی راستی
سدره‌طاووسنه بکزر کاکل مشکین دوست

شعر

داغ غمك که مهرو محبت نشانیدر
سینه‌مده صاقلارم که سعادت نشانیدر
قدك قیه‌مه کلسه فراقك دوشر دیله
زیرا قیام فتنه قیامت نشانیدر

وخامت هوادن اوچ آی صکره وفات ایتمشدر . یعقوب ایسه بو مظفریتك مكافاتی اولمق اوزره اعلا برقلیج ایله برده ركوب شاهانه یه مخصوص آت احسانیله تلطیف اولندی وروم ایلی بكلر بكیلكی دخی عهده سنه احسان بیورلدی »

اشبو درەنسەنی عثمانلی تاریخلرنده « درنجیل » دیه قیداولنمقدر . موتی حقنده هامر خطا ایلیور . برجزیره یه دكل قره حصار صاحبه نفی اولنمشدر . وفاتی زهر و یا وخامت هوا ایله ده دكلدر . سلطان بایزید حضرتلری بو آدمی اولدیره جك اولسه ایدی كمسه دن اندیشه ایتمزلر ایدی . خواجه سعدالدین « غم واندوه و حزن انبوه ایله اول محبسده هلاك اولدی » دیبوركه كندی فاملیاسندن ایكی آدمك قفاسی كندی كوزلری اوكنده كسیلەرك كندی قوماندەسی التنده كی عسكردن بش بیك یدیبوز نفرینك مقتول دوشدیكنی هامر دخی افاده ایلدیكی حالده برجنرالك بو قدر آجی یه طیانه میه جغنی حساب ایتملی ایدی .

دردنسه نینك اشبو مغلوبیتنه اوزمانلر استانبولجه پك بیوك اهمیت ویرلمش . هله غالب اولان یعقوب پاشا اوقدر سویلمش كه برآزده طبیعت شعریه سی اولمغله بوغزانی سلسلهٔ نظمه چكمش . خواجه سعدالدین غالب مشار الیهك نظمندن بعض ابیاتی بروجه آتی ترتیب ایلمش كه برعسكر شعری و بو محاربه دن متحصل نشئه سنك ترجمه سی اولمق حسبیله همان شوراجغه درجنی مناسب كوردك .

بولاشدق دشمنه چون قربواده
ندا ابرشدیكم قربوارا ده
حقك امریله ایتدم برغزا كیم
مرادخان ایتدی انجق كوس اواده

دیکر

فصل كلدر طلب بادهٔ كلرنك ایدهلم
نغمهٔ چنك ایله عیش ایتمكه آهنك ایدهلم
خاطرك بلبل وكل صحبتنه ایلرسه هوس
صبحدم كاشنه كل برین و برسن كیدهلم
چون خدنكینه انك مانع اولان جوشن ایمش
باری چون جنك ایدرز جوشن ایله جنك ایدهلم

دیکر

نكارا سنسز اولان دم نه دمدر
دم درد و غم و وقت ندمدر
ایاق بصمش كه قانم دوكه دلبر

بحمد الله هله دملر قدمدر
نظامی نظمكی اغزیله ختم ایت
كه جمله نسنه نك صوكی عدمدر

❋نشانی❋

اصلی دیاربكر قرەماندن اولوب حضرت مولانانك اولادندن و بوجهتله حضرت ابوبكر صدیقك نسلندن ایمشلر . ابتدا طریق علمیه یه منسوب اولوب اكمال فیوضات علمیه یه موفق اولمری حسبیله مدرسلكه قدر ترقی ایلدكدن صكره قوهٔ قلمیه سی زمانجه امثالسز كوریله رك بالتدریج فاتح سلطان محمد حضرتلرینه نشانجی

اوزردق کافرك بوینته شمشیر
ملکلر بغلیوب صفلر هواده
عجبمی بو ظفر چون غیب ارنلر
معاوندر بزه ارض و سماده
طقوز بیك داخی بشیوز صایلوردی
قو قالانن درده و اوواده
طوتیلن دیریلرا اون بیك وارایدی
اسیر اولدی قوسی اول اراده
شهنشه دولتنده اول ملاعین
یاتور محبوس اولوب بند بلاده
قوچکسون محنت رنج و بلایی
یراشور جاهلك جانی جزاده
قزل اورن اوکنجه یوریدان
قرالی تنکری‌و یرورسه پیاده
ایده‌ین سرنکون آیات کفری
دیکوب دین سنجاغین فوق العلاده
فنایه و یره‌یم اقلیم دکفری
مقیم اولدقجه بودار فناده
قیلم ادنا قولیمی و یوده بن
خدا فرصت و یررسه بلغراده
و یروب آت قیچه اولم دستکیری
قچان برغازی کوررسه‌م فناده
الومده کین ایدرم بذل واحسان
بنی صنمك یغم زاد و زواده
کشی چکمك نه لازم کنج ایچون رنج
نصیب اولماز چورزقندن زیاده
زمانمده اسیری قیلدم ارزان
متاعی دوشدی کفارك کساده
مقام ایده بکا جنات عدنی
اومارم اول غنی دار القاده
چو سلطان بایزید بن محمد
عنایت قیلدی ارشدم مراده
بنم بوسنه بکی درویش یعقوب
خدا عونیله اردم بوجهاده

ایشته مجارستان درونلرینه ایدیلان آقینلر بودرجه‌لرده شدتلی شیلر اولوب ونهایت وزیر اولمشلردر . بناءعلیه سیاساتده نشانجی محمد پاشادیه یاد اولندقلری کبی اشعارنده دخی اصل صفت مأموریتنی کندینه مخلص ایدینه‌رك «نشانی» امضاسنی استعمال ایتمشلردر . لکن شعرده‌کی قدرتلری نثرده‌کی قدرتلری درجه‌سنده کورلمیور . تذاکر شعرانك انتقاداتنه کوره ظرف فاتحدن اوزون حسنه یازلمش اولان نامهٔ همایون مشارالیه نشانجی محمد پاشانك قلمیله کشیدهٔ سطور انتظام ایدلمش اولوب بوقدر مختصر وفقط مفید وشان جلیل شاهانه‌یه موافق برنامه دها قلمه النمامش اولمق درجه‌سنده مرغوب ایمش ایسه‌ده اشعاری او نسبتده دکل ایمش . شعرندن نمونه اولمق اوزره دوشونلری کوریورزکه بزم ظن عاجزانه‌مزه قالورسه قیمتلری بوعصرك ادباسندن اولمق اوزره تذاکرشعراده یرطوتان سائر برچوق شعرانك آثارندن دها اشاغی دکلدر .

مقطع

قعر بحر دلده قالوردی بودرشاهوار
ای نشانی اعتبار حضرت شاه اولمسه

مطلع

طالعده دولت اولمسه خدمت نه فائده

مجارلر شو صوك مغلوبيتلری آجيسنی - ده چيقارمق ايچون سمندره اوزرينه يورومشلر وسمندره واروشلرينی ياقه‌رق كايتلی مال واسير اله كچوردكدن صكره بلغراده قدر دخی يورويه‌رك ضرر بستانی هرج ومرج ايلمشلر ايدی . نهايت پهر موره اسمنده برمجار سفيری استانبوله كله‌رك ۱٤۹٤ سنه‌سی تشرين ثانيسنده مجارستان ايله اوچ سنه مدت ايچون بر متاركه عقدينه قرار ويرلدی كه دره. نسه‌نينك مغلوبيتی اوزرينه عثمانلی النه دوشمش اولان اسرانك كافه‌سی اعاده اولنمق ومدت متاركه ظرفنده طرفين بری برينك ملكنه آقين ايتمامك ومدت متاركه‌نك ختامندن اوچ آی مقدم تمديد متاركه ايدوب ايتميه‌جكی مجار قرالی طرفندن حاكپای شاهانه‌يه بيلديرلمك مسائلی بومتاركه‌نك جمله شرائطندن ايدی .

بومتاركه‌نك عقدندن صكره يج قو- ماندانی ايكن يعقوب پاشايی رجعته مجبور ايتمش اولان قانيساى خرواتستان بانی نصب ايدلمش اولديغندن يكی بان بلغراده كله‌رك اوجه خادم سليمان پاشا ايله بالمخابره قلعه‌يی تركاره تسليم ايتمكه بينلرنده قرار ويرمش بولنان اورانا پريبوری ايله موره‌ن او يلاقك اصيلزاده لكلرينی لغو ايتديردی و بو بابده انلرله متفق اولان سائر افرادك كافه‌سنی اعدام ايتديروب بعدما ال التندن دولت عليه‌يه صداقت ايچون قراله خيانت ايدنلرك جزاسنی عالمه كوستريمش اولدی . بوجزا ۱٤۹۰ سنه‌سنده وقوعبولمشدر .

مجارستان مسئله‌سی دخی بو يله بر متاركه ايله حل اولندقدن صكره سلطان بايزيد حضرتلری بوسنه ولايتنده كائن بعض حصارلری ضبط ايتديره‌رك اورالرده حكومت عثمانيه‌لرينی تأييد وتحكيم ايتدير-

حقدن عنايت اولمسه طاعت نه فائده

﴿نجاتی﴾

روايته كوره ادرنه شهرنده تولد ايتمش اولديغی حالده اناطوليده قسطمونی شهرنده بيومش ميدانه كلمشدر . فقط كندی كنديسنی قسطمونی‌يه نسبت ايدرك حتی ايالت لسان ادبی دخی قسطمونی‌يه مخصوص تعبيرات وتمثيلاتله مملو اولمسی اصل اناطولی‌يه منسوبيتنی تأييد ايلر . اصل اسمی نوح اولديغی مروی اولوب نجاتی مخلصی دخی نجی الله ايله نامداش اولمسندن اقتضا ايلديكی يازلمش ايسه ده اصل اسمی عيسی اولديغی دخی ينه كنديسنه اسناد اولنان رواياتدندر .

فاتح سلطان محمد حضرتلرينك علما واد- بايه رعايتلری عنايتلری پك زياده اولديغی و ا- صل سمع اطلاعی اولدقده قسطمونيدن استا- نبوله كلمش و اوسنه استانبولده غايت شدتلی بر قيش اولديغندن حضور حضرت فاتحه بر قصيده شتائيه تقديم ايلمش كه شو بيتلر او قصيده- دن ايمش :

اولدی چونكم ملح برف هوادن نازل
مزرع سبز طربدن كوكل اولمه حاصل

دیکی کبی ١٤٩٦ سنه‌سنی بوخدمتله امرار ایلیان عسکر یکی ایرتسی سنه اشقودره والیسی فیروز بك قوماندەسیله قطاروبه قدر سوق ایتدیره‌رك اوراده وندیك طرفندن قوماندان بولنان مارشس ترەوسیانه دخی بو حرکتدن مقصد اوزمانه قدر وندیك محمیسی اولان قره‌طاغ پرنسی ژورژ چرنوویچك اراضیسنی بعدما وندیکه قارشو محافظه ایچون اولدیغنی بیلدیرمش ایدی. حقیقت حاله گلنجه اوزمانه قدر شهزاده جم یوزندن دولت علیه‌یه بر بلا ایقاعنه اوروپانك مقتدر اوله‌مامش بولنمسی و اوروپا حکمدارلرینك عثمانلی علیهنه یکی براتفاق عقدینه همانده موفق اوله‌میه‌جقلری نزد بایزیدخانیده تحقق ایتمسندن ناشی مقدما وندیکك دولت علیه‌یه قارشو طاقنمش اولدیغی طور استکبارك جزاسنی ویرمك مقصدیله بونمایش اجرا اولنمشدر. زیرا مجارستان طرفندن اندیشه قالمدقدن صکره وندیك جهتندن زورلی بردشمن باش کوسترسه بیله سلطان بایزید حضرتلری ایچون موجب تلاش اولمیه‌جغی درکار ایدی.

فیروز بکك نمایشنه مارشس ترەوسیان پك حلیمانه برجواب ویردی وندیك جمهوریتی هیچ بر زمان قره‌طاغ امارتی ممالکنی تصرف داعیه‌سنده بولنمدیغنی بیلدیردی ایسه‌ده بومسئله هرحالده ایکی سنه صکره وندیك ایله دولت علیه ارەسنده تکرار بر محاربه باش کوسترمسنه سبب اتخاذ ایدلدی.

ینه اشبو ١٤٩٧ سنهٔ میلادیه‌سی وقوعات مهمه‌سندن اولمق اوزره تاریخلر وزیر اعظم داود پاشانك سنوی اوچ یوز بیك اقچه معاش ایله تقاعدینك اجراسنی خبر ویررلرکه مسند صدارتك

اشترمست کبی صاچدی کفن بیره سحاب
باغلادی قافلهٔ عشرت وشادی محمل
کوندزین خلق چراغیله آرارلر کونشی
بولمیوب دردله برپاره‌اوداولدی هردل
مه برج کرم وسایهٔ الطاف آله
شاه انجم حشم وماه عطارد منزل
خان محمدکه اوکردون عظمت درکهنه
بنده‌سی اولمغه کیخسرو ودارا قائل
رسمیان زریله حشره‌دك اولچرسه کونش
بولمیه دولتنك بحرینه عمق وساحل
حالبوکه نجاتینك بالذات پای تخته ورو-

دندن اول صیت وشهرتی واصل اولمش بولند.
یغندن قصیدهٔ ثنائیه‌سنی تقدیم ایدر ایتمز حضرت فاتحك نظر رغبتنی جلب ایتمش وتوجه تامه مظهر اولمشدرکه بوصیته سبب دخی «دونه دونه» ردیفنده سویلمش اولدیغی ایکی غزلی ایمش. انلردن دخی شو بیتلر تذکرشعرایه بالانتخاب درج اولنمشلردر:

غزل

چیقدی افلاکه درونم شرری دونه دونه
یاندی قندیل سپهرك جکری دونه دونه
سن اولاسلك دیه بربر آچیلوب آینه‌لر

تأسسندنبری بو مقام جلیله کلمش بولنان اون درت نفر صدر اعظملر میاننده توجه شاهانه‌یی بلا خلل محافظه ایدرك کوشهٔ استراحته چکلمك نعمتی ایلك دفعه اولمق اوزره بوذاته نصیب اولمش بولنمسی حقیقةً اهمیتله تلقی اولنه‌جق احوالدندر . اندن صکره صدارت ذات شاهانه‌نك انشته‌لری بولنان هرسك احمد پاشایه توجه ایلمش ایسه‌ده بنه سنه‌سی ایچنده صدارتجه برتبدل دها وقوعه کله‌رك چندرلی خلیل پاشا زاده ابراهیم پاشا مسند صدارته کتورلمشدر . (بعض قیود وقفیه‌یه واقف اولان متولیلر ابراهیم پاشا خلیل پاشانك اوغلی اولمیوب قرنداشی اولدیغی و خلیل پاشانك بلا ولد وفات ایلمش بولندیغی تحقیق ایتمشلر و بزه او بولده برتصحیح اجراسنی توصیه ایلمشلردر .)

مجارستان سفری برطرف اولدیغی اثناده برده مهم و مسعود بر لهستان سفری وقوعه کلمش وسلستره محافظی مالقوچ زاده نالی بك بو سفرده زیاده‌سیله یوز اغارتمش اولوب انجق سفر مذکورك اهمیتی اطرافیله اکلاشلمق ایچون بعض ایضاحات متقدمه‌یه لزوم کورلمشدر .

معلوم اولدیغی اوزره طونه نهرینك شمال طرفنده شرق جهتندن پروت وغرب جهتندن افلاق وشمال طرفندن دخی قارپات سلسلهٔ جبالی ایله محدود اولان مولدوا ولایتی برقاچ دفعه دولت علیه‌نه جزیه‌کذارلغنی قبول ایتمش اولدیغی کبی حضرت فاتح کفه طرفلرینه طوغری حدود عثمانیه توسیع ایلدیکی زمانلر مولدوا بکی اولان و بالآخره نامی مملکته دخی انتقال ایتمش بولنان بغدان بك طوغریدن طوغری‌یه دولت علیهٔ عثمانیه تابعیتنی قبول ایدرك خدمت عسکریه .

کلنه کیدنه ایلر نظری دونه دونه
تارز لفکله کوکل مصری خراب اولدی دو
سکا ایلتدی کبوتر خبری دونه دونه
کعبه اولماسه قپوك آیله کونش لیل و نهار
ایلمز ایدی طواف اول کذری دونه دونه

دیکر

بوجفادنکه قدح آغزلنا اویر دونه دونه
نارغیرتده کباب اولدی جکر دونه دونه
نه روادر بوکه بن قامتی خلقه قیلم
اینجه بیلك قوجه قارشومده کردونه دونه
کوزلرم قبله‌نما کبی اولو بدر نوله کر
ایشیکك جانبنه قلسه کذر دونه دونه

حضرت فاتحك نائل توجهی اولدقدن صکره او شدتلی قیشك مروری ایله ایلك بهار حلول ایلدکده سور همایون دخی وقوعبولمق حسبیله برده قصیدهٔ بهاریه تنظیم وتقدیم ایلمشرکه بعض ابیاتی شونلر ایمش :

خندان ایدر جهانی‌نه فصل نو بهار
نیته که جان عاشق غمکینی وصل یار
دیرلرکه دور جام و زمان فرح دور
بودوری و برمه عاقل ایسه‌ك باده ز ینهار
تریاق قو یدی حقهٔ لعلینه لاله‌لر

سى مكافاتنى دخى كورمش ايدى . حالبوكه مولدوا ولايتى اوجه بر اردلق لهستان ايله مجارستان ارەسندە منازع فيه قالمسيله ايكى طرفك قراللرى ولايت مذكورەيى بتسەملك ايچون خيلى كلفتلره كيردكلرندن بغدان بك بويله بر اختلاف ارەسندە ازيلمكدن ايسە دولت عثمانيه يه تابع بولنمغى دها زياده موجب سلامت كورەرك مجارستانەدە لهستانەدە يوز چويرمش ايدى . مولدوا ولايتى بوصورتله عثمانلو مملكتى اولوب قالدقدن صكره دولت عليه تا لهستان ايله همحدود اولديغندن ۱۴۹۰ سنهٔ ميلاديه سنده سلطان بايزيد خان حضرتلرى لهستان قرالى قازيمير ايله بر معاهدهٔ صلحيه عقد ايلديلركه مقصد اصلى مولدوادن لهستانك يد تعرضنى كسەرك اورانك بر عثمانلى ولايتى اولديغنى له دولتنەدە طانيتديرمق ايدى . قازيميرله صندالئ حكومتنده دائم اولديغى مدت بو معاهدەنك حكمى محافظه ايديلەرك بغدان ممالكنه هيچ تعرض وقوعه كلمامش اولديغى كبى مؤخراً ژان آلبر سائر مشغوليتلرى ارەسنده دولت عليه نك ده تعرضندن كنديسنى قورتارمق ايچون معاهدهٔ مذكورەنك اوچ سنه مدتله تمديدينى دولتدن استدعا ايليەرك سلطان بايزيد حضرتلرى قبول بيورمشلر ايسەدە بو تجديد مصالحه اثناسنده مولدوا قطعەسنك ممالك شاهانەدن معدوديتى مسكوت چكيلەرك بر آز صكره دخى ژان آلبر پرنس بغدانه كندى رالاغنى طاتتمق ايچون تضيقاته باشلامش ايدى . اوته طرفدن مجار دولتى لهستانك مولدوايه تعرضنى كورنجه « بوراسى ذاتاً بزمدر » دولت عليه ايله بوى اولچه-

كوروب چنده آب روانى مثال يار
بر سروك آيغينه يوز اوروماغ ايچون كيدر
دونه دونه ترانه ايله باغەجو يبار
يارب سعادتله جهانده بو ازدواج
چون دور مهر وعمر مسيح اوله پايدار
اوله صفا وعيش ومراديله بر دوام
نيتەكه عهد خسرو وجمشيد اقتدار
سلطان محمد ابن مراد اشرف ملوك
داراى تاج بخش سلاطين روزكار
شاه نجوم كوكبه خورشيد مه ركاب
ميرقضا توان وقدر قدر و يم يسار

درجەسى ايشته آثار سالفەسندن اكلا- اكلاشيلان نجاتى سلطان محمد حضرتلرينك بحق نائل نعمت عبوديتى اولمسيله تا ارتحال حضرت فاتحه قدر حقندەكى توجهات شاهانەيى خلل ايراثندن محافظه ايتمش ايدى . بعده سلطان بايزيد حضرتلرى سرير آراى شوكت واجلال اولدقده اكا دخى بر قصيدهٔ مدحيه تقديم ايلمشكه بعض ابياتى شونلردر:

بر رويكه قيلمشيدى جمالينى آفتاب
مشكين كلالەسن بجەنك عنبرين نقاب
مشرق ايلندن اوچشيدى شاهانه بهر

مدیکمز ایچون سس چیقاره‌میور ایدك » طرزنده مقدمات ایله لهستانی اخافه‌یه باشلادیغی کبی استانبوله‌ده بر سفیر ارسالیله « لهستان مولدوایه تعرض ایدیور . مساعده بیوریلور ایسه بز مداخله ایدوب تعرضنی کسه‌لم . زیرا لهستانك بوتعرضی دولت علیه حقوق تصرفیه‌سندن زیاده بزم حقوق تصرفیه‌مزه تجاوزدر » وادیسنده بسط مقدماته کیریشمش ایسه‌ده سلطان بایزید حضرتلری بوسفیره لا ونعم برجواب ویرمکسزین سلستره والیسی مالقوچ بکه طونه‌یی مرور وممالك بغدانه عبور امرینی ویرمش ایدی .

پرنس بغدانه کلنجه : شو مسئله‌ده اك عاقلانه حرکت انك طرفنده کورلمشدر . زیرا لهستانك تعرضنی کورر کورمز بالی بکه آدملر کوندروب لهستان طرفندن نه یولده تضییق ایدلدیکنی وکندیسی دولت علیه تابعی اولوب بو تبعیتده صادقانه دوام آرزوسنده بولندیغنی عرض ایله ترتیب ایتمش اولدیغی برخدعهٔ حربیه‌ده موفقیتی ایچون بر مقدار عسکر کوندرمسنی رجا ایلمش ایدی . بالی بك دخی حدوده اك قریب یردن التیوز نفر عثمانلی دلاورانی بغدانه کچورمکله پرنس بغدان کندی التی بیك عسکرینی عثمانلی عسکری قیافتنه قویوب جمله‌سنی حربه الویرشلی بر یرده پوصی‌یه قویمش وکندیسی کویا دولت علیه‌نك حشمته اوغرادیغی ایچون ژان البره التجا ایدیورمش کبی برطور ایله نزدینه‌واروب « ایشته عثمانلی عسکری مملکتمه کیردی . ایناتمز ایسه‌کز برقول کشاف کوندرکزده اجرای ترصد ایلسونلر » دیمش ایدی . بونك اوزرینه لهستان قرالی نش التی

مغربده قونوب اوشمشدی باشنه غراب
صیاد چرخ زاغ شبی قیلغه شکار
شکل هلالی قیلمشیدی چنکل عقاب
یاخود دم شفقدن ایروب رجمت رمد
عین سپهره آصمشیدی شب سیه نقاب
سلطان روم وخسرو آفاق بایزید
کسرئ روزکار شه معدلت مآب
لوح ضمیری ضبط ایدر احوال عالمی
قول مؤلفی نسخه‌کیم صفحهٔ کتاب
شاها بنم که مجلس مدحکده ایلرم
بر تارله هزار نوآئینکم رباب
دمدر سوزمه تربیتکدن ایره کمال
کم تاب آفتابله خوشبوی اولور کلاب

بو قصیده سلطان بایزید حضرتلرینك بحق مظهر تقدیر وتحسینلری اولوب اوصره‌ده سنجاغه مأمور ایدلمکده بولنان شهزاده سلطان عبدالله‌ه منشی تعیین اولنمش ایدی که بوعنایت بایزیدخانی‌یه نائلیتی ایچون بعض ابیاتی بروجه آتی درج اولنان دیکر برقصیده دخی یاردیم ایلمش ایدی .

بیدار اولك که درده ایریشور دوا سحر
عادتدر آچیلور در دارالشفا سحر

بيك نفردن عبارت برفرقه‌يی سوق
ايلديكده بغدان بك دشمن عسكرينی
كندی ترتيب ايلديكی پوصی قارشوسنه
كتوررك كتورمز اولا عثمانلولر ومتعاقباً
عثمانلو قياقتنده كی مولدوانلر رسم
عثمانی اوزره طبللر وكوسلر چاله‌رق
اويله برهجوم ايلديلركه لهلرك برمقداری
مقتول وبرچوغی فراره مجبور اولديلر .
حالبوكه غالبلر مغلوبك ارقه‌سنی براقيوب
تالهستانه قدر تعقيب ايلمديلر . روايته
كوره كلان لهلردن انجق بيك قدری
قورتيله بيلمش ايدی . قرال بونلرك منهزماً
عودتلرينی كوروب دوچار بيم وهراس
اولديغی عقيبنده كيرودن وهلهٔ غالبلرك
دخی يتيشوب قليج پارلاندقلرينی كورنجه
احمال واثقالنی قالديرمغه وقت بوله‌
مقسزين اردوسنی آلوب ايچرولره
طوغری قاچدی كيتدی .

بو غالبيتده دشمنك يكرمی بيك
عربه‌لق اشياسی اله‌كچوب بغدان بك
اشيای مذكوره‌نك نفايسنی ذات شاهانه‌يه
بالتقديم ابراز صداقت ايلمكدن ناشی مظهر
التفات شهنشاهی اولدی .

شوحركت ۱۴۹۸ سنهٔ ميلاديه‌سی
اوائلنده وقوعه كلمش اولديغندن ينه
بوسنه‌نك اواخرنده بالی بك دخی تواريخ
عثمانيه‌نك روايتلرينه كوره قرق واوروپا
مورخلرينك روايتلرينه كوره التمش
ولهستان تاريخلرينك مبالغه‌لرينه كوره
سكسان بيك عسكری بالاستصحاب طونه‌يی
ومتعاقباً پروتی كچه‌رك دينه يستر نهرينه
قدر كلمديلركه مولدوا پرنسی دخی قلا .
غوزلق خدمتنده بولنبورايدی . عثمانلو
تاريخلرينك طورله صوبی ديه قيد
ايتدكلری نهر مذكوردن كچيد بولوب
كچمك قابل اولماسيله بعضكی وقايقلردن

هر صبح ايشككدن اولور فتح باب دل
كوكلر قپوسی آچيلور انی مدلقا سحر
هرلحظه تازه‌روی وجوان اوله‌طكميدر
كون كبی ماه رويله سورر صفا سحر
فی‌الجمله بكزريدی ضمير منيركه
بولسه جهان فانيده رسم بقا سحر
خوش وقت اولمسونميكه عهدكده هر صباح
بر اشرفی باشينك اوجنده بوله سحر

حسن چلبی تذكره‌سنده روايت اولنديغنه
كوره نجاتی خدمتنه تعيين اولنديغی شهزادهٔ
عالی نژادك جمال باكمالنه فريفته وشيدا اولوب
بوحالی جناب شهزاده‌يه دخی معلوم ايمش .
حتی اشعارندن شوغزل اوحس صافی وسودای
پاكله سويلنمش ايمش .

غزل

سنبل صبحكله خاطرمز عاطر اولمدی
كل رخلرك بزمله ايكی كون بر اولمدی
بازار غمده دلميدر اول كيم مزاد اولوب
دلال عشق النده بوكون آخر اولمدی
تيغ محبتيله كم اولدی شهيدكم
روح القدس جنازه‌سنه حاضر اولمدی
ديرلر محبك شرابه خرابات ارنه‌ی

برکوپری قوره‌رق قارشو یه کچدیلر · اولاقره قووه نام دیکر صوروقه قصبه‌سنی ضبط ویغما ایلدیکدن صکره دره‌سه‌نی شهرینی‌ده ضبط واحراق و متعاقباً غلاغوری و یا قانزوغا قصبه‌سیله براقلاو قصبه‌سنی تخریب و یره وورسق قصبه‌سنی غارت ایلدیلر ·

مورخ هامرك افاده‌سنه کوره اشبو لهستان جولاننده عثمانلولر یاروسلاو قصبه‌سنه قدر واروب زیداقون وهالیچ وسامبور ودروهوبیج سنجاقلرینی او درجه‌لرده یغما ایلدیلرکه هرعسکر مال غنیمتدن کندی حصه‌سنی کوتوره‌میه‌جك درجه‌لره کلمکله عادتا اردونك حرکتی صعوبت کسب ایلمش ایدی · بونك اوزرینه بالی بك عودتی امر ایدرك طورله نهرینه کلدکده موجود اولان کوپری‌یی لهلیلرك یاقش اولدقلری کبی چایك اوته طرفنده‌کی دربندی دخی طاش واغاچلر ایله سد ایلدکلری کورلدی. یکندن حسن وو یوودا بوکوپری‌یی یکیدن انشایه مأمور اوله‌رق کوپری یاپیلوب کچلدکدن صکره دربندده‌کی موانعی دخی بر طرف ایتمك لازم کلوب دشمن ایسه هرطرفی احاطه ایلمش بولندی. یغندن بر یاندن جنك ایدیلیور و برطرفدن دربند آچیلیور ایدی · بعنایته تعالی بو تشبثده دخی موفق اوله‌رق کچدیلر ایسه‌ده کرك قیشك شدتندن وکرك ذخیره‌سزلکدن طولایی خیلیجه تلفات وقوعه کلمش ایدی ·

دربند مذکوردن کچدکدن صکره برطاریرده لهلولرك بر مفرزه‌سی وهلهٔ هجوم ایتمکله عثمانلولردن تلفات کثیره وقوعه کلدی ایسه‌ده متعاقباً مفرزه اوزرینه اویله قلیج اوشوردیلرکه بر

شاد اول کوکل که آلتون ادك باقر اولمدی
بیرام اوله و کل آچله ایچمین کشی
صبرایده بیلمی طوته‌لم شاعر اولمدی
یاقه جحیم هجره مؤبد نجاتی‌یی
بیچاره عاشق اولدی ایسه کافر اولمدی

شهزادهٔ مشار الیه حضرتلری عازم کلشن‌سرای بقا اولدقده نجاتی استانبوله کله‌رك خاکپای همایونه برمرثیه تقدیم ایتمش‌که تذاکر شعراده یالکز شو بیتلری کورلمشدر:

دلا جریدهٔ الفتدن آدك ایله تراش
قلندر اول که مجردلر ایده‌لر سنا باش
آلور کوزی ایله باقه جهانه کیم کونشك
یوزینه طوغری باقه‌نك کوزندن آقر یاش

بعده دیکر شهزاده سلطان محمود سنجاغه مأمور اولدقده نجاتی شهزادهٔ مشار الیه دخی نشانجی تعیین اولنمش که اشعار آتیه او مناسبتله سویلنمش :

صنما که بنی دور زمان چکدی چو یردی
برطره‌لری مشك فشان چکدی چو یردی
منشیٔ قدر دون بنی دیوان قضاده
عالمره اولماغه نشان چکدی چو یردی
نقاش ازل جدول و پرگاره قوینجه

متنفس خلاص بولمدی . بعده قاسم
اوغلی مصطفی بك بشیوز سواری ایله
اطرافی غارته كوندریلوب اوده برقاچ
یرده نائل غلبات اولدیغی صره‌ده اردوی
همایون كیلی وآق كرمانه قدر یتشدی
واوراده لهستان جولانندن متحصل
اموال واشیا یوقلامه ایدیله‌رك اك نفیس
ومقبوللرندن حصهٔ پادشاهی اولان بر
خمس آیرلدقدن صكره باقیسی غزات
النده بالتقسیم عساكر منصوره‌یه طاغلمق
رخصتی و یرلمكله هركس یرلو یرینه
طاغلدی و حصهٔ شاهانه اولان مال
غنیمت درسعادته ایصال اولندقده سرور
وممنونیت عظیمه حصوله كلدی . بو
سفرده مولدوا حاكمی پرنس بغدان عثمانلی
اردوسنه اثر صداقت كوسترمش اولدیغندن
ختام سفرده ذات شاهانه پرنس مومی
الیهه سمور قاپلو بركوركدن ماعدا ایكی
طوغ و برده قوقه كوندرمش كه ایكی
طوغ كندیسنه مملكتك حاكمی بولنمق
حسبیله پاشالق مرتبه‌سنی و یروب قوقه
(كوزل توكلر ایله مزین برنوع مغفر)
دخی یكی چری میرالایلغی رتبه‌سنه علامت
اتخاذ اولنمشدر .

دولت علیه ایله روسیه اره‌سنده
ایلك مناسبت دیپلوماتیقیه دخی شبو اون
بشنجی عصر میلادی اواخرنده یوز كوستر-
مكه باشلامشدر . انجق وقوعاتك سوقیله
١٤٩٨ سنهٔ میلادیه‌سنه قدر كلمش
اولدیغمز حالده اشبو روسیه مناسبات
دیپلوماتیقیه‌سنك تمام مبدأنی بولمق ایچون
برقاچ سنه اوله ارجاع نظر ایتملی یز . بو
مبدأ ١٤٩٢ سنه‌سیدر كه تمام قریستوف
قولومبك دخی آمریقایی كشف ایتمش
اولدیغی سنه‌در . فاتح حضرتلرینك
قریم خانلغنی دولت علیه‌یه تابع ایتمسی

دوران بنی بر نیجه زمان چكدی چویردی
طوغری ایكن اوق كبی بولنده دل خاكی
الدی اله برقاشی كمان چكدی چویردی

برمقتضای امر ازلی شهزاده محمود دخی
ارتحال دار بقا ایدنجه نجاتی تكرار استانبوله
كلوب بعض بیتلری بروجه آتی درج اولنان
مرثیه ایله سلطان بایزید ثانی حضرتلرینه
عرض تأثرات ایلمش :

دنیا اوی مشقت ورنج وعنا ایمش
صحن صفادیدكاری ماتم سرا ایمش
بردستمال ایله كفن آخر سكر بزی
دیمزكه بوكدا ایمش اول پادشاه ایمش
دیلی اولیدی ساكه دیدی دهانی كور
كیم بونهنك نتیجه‌سی مردم ربا ایمش

بودفعه ورودنده آیده بیك اقچه ایله تقا-
عدی اجرا اولنه‌رق تاهجرت نبویه‌نك ٩١٤
سنه‌سنده وفات ایتمسیله وفا قربنده برمزاره
دفن اولنه‌رق سهی بك زمنده بر صاحب خیر
مزارینی یاپدیرمش و « كندی نجاتی های ! »
جمله‌سنی تاریخ دوشورمش كه بعده نجاتینك
شاكردانندن صنعی بوجمله‌یی تعدیل ایله شو-
یله بر بیت حالنده قویمش :

اوزرينه روسيه يه قارشو مذكور خانلغك اهميتى بالطبع آرتمش ايدى . اوزمان موسقووه چارى بولنان اوچنجى ايوان برعاقل آدم اولوب دولت عليهٔ عثمانيه ايله برمناسبت عقد ايدرك روسيه تجارتنى ممالك عثمانيه يه قدر توسيع آرزوسنده بولنديغندن بوآرزوسنى اول باول قريم خانى منكلى كرايه بيان ايدرك ذات شاهانه نك بو بابده افكار همايونلرينى استفسار ايتمسى رجاسنده بولنمشيدى . روايته كوره برارهلق مولدوا سفرنده عثمانلى پاشا و بكلرندن بعضلرى بيه لغورود قصبه سنده چارك سر كاتبى بولنان قور يچين ايله ملاقات ايدرك ايكى دولت آره سنده برمناسبت عقدى ارزوسنى دها اوزمان عثمانليلر روس كاتبنه اكلاتمشلر ايمش . هرنه حال ايسه منكلى كراى كيفيتى ذات شاهانه يه عرض ايدرك طرف بايزيد خانيدن « اكر موسقوف حكمدارى سنك قرنداشك ايسه بنم ده قرنداشم اولسون » جوابنى المسئله بويله طولايسندن برمناسبت پيداسى اوزرينه روس تاجرلرى كفه و ازاقه كلوب كيتمكه و تجارت ايتمكه باشلامشلر ايسه ده براز صكره كفه و ازاق حكومت مأمورلرى بونلر حقنده بعض معاملات اعتسافيه ده بولندقلرندن چارك امريله اياقلرينى اورالردن كسمشلر ايدى . سلطان بايزيد حضرتلرى روس چارى ايله مناسبت دوستانه يى دها ايلرويه كوتورمك آرزوسنده ايكن خلاف مأمول روسيه تجارينك ازاق و كفه دن انقطاعلرينه نه معنا و يريله جكنى اورالر حكومتندن صورديلر . حكومت مأمورلرى مسئوليتى كندى اوزرلرندن اتمق ايچون بونى منكلى كرايك برانتريقه سنه حمل ايلديلر ايسه ده منكلى كراى سلطان بايزيده قارشو بويله برظن التنده بولنمق

ناكاه ايشتدى صنعى بيچاره رحلتك
تاريخ ديدى موتكه كتدك نجاتى آه

حسن چلبى نجاتينك اشعارتدن شو ابيات آتيه يى انتخاب و درج ايليور :

مطلع

خط رخ يار اهل محبت اجليدر .
غافل بورومه آچ كوزكى كون بجه ليدر

بيت

ابوو ادر ژه سى سينه مى افكار ايلر
خوش ايدر غمزه لرى كوكلمى بيمار ايلر

قطعه

بر دم ايكن دولت دنيايى بيك دم صانديلر
بو فنا كلزارينك عيشنى هر دم صانديلر
اهل دللر كوريجك آيينه ده تصويركى
بغرينه بصمش ياتور عيسايى مريم صانديلر
چاك چاك ايتدى قرمز لفكله كعبه جبهه سن
ژنده لر كيمشدر ابراهيم ادهم صانديلر

بيت

نكارا ثوتياى خاكپايك اوزكه داروڭ
چكرسه م سورمه دن اكسمك دكلدر كوزثر ازوڭ

ديكر

سحر ايدر رفتارده سرو خرامانك سنك

ايستمديكندن كيفيتى ايوانه بالا اشعار ايوان دخى دولتنك بو بابده برائتنى اثبات ايچون سلطان بايزيده ترجمه‌سى شوندن عبارت بولنان نامه‌يى كوندرمشيدى:

« سلطان البر تركستان پرنسلرينك پادشاهى حاكم البر والبحر سلطان بايزيد حضرتلرينه بن ايوان كه لطف حقله بتون روسيه‌نك يكانه وحقيقى حاكم ارثيسى بز وشمال وشرق طرفلرنده برچوق ممالكك‌ده مالكى بز خاكپاى همايونكزه شونى عرضه لزوم كوريورزكه يكديكرمزى تبريك ايچون هنوز سفير لشمامشزدر. فقط روس تاجرلرى سزك ممالكزه كيدوب كلمشلر و اوراده ايكى دولت ايچون ده خيرلى بر يولده تجارت ايتمشلر ايدى. لكن سزك حاكملركز طرفندن كوردكارى معاملات اعتسافيه‌دن برقاچ دفعه بكا شكايت ايتمشلر ايدى‌ده بن سكوتى ترجيح ايتمش ايدم. لچن ياز ازاق پاشاسى روس تجار بنى بر خندق قازمغه و بعض انشاآت ايچون طاش طاشيمغه مجبور ايلدى. بوندن زياده‌سى‌ده ياپلدى»

«ازاق وكفه‌ده بولنان تجارمز الرنده بولنان مالى يارى فيئاتنه ويرمكه مجبور ايدلديلر. تاجرلرمزدن بريسى خسته اولورسه كافهٔ اموالى تمهير اولنه‌رق اكر وفات ايدر ايسه مالك جمله‌سى طرف حكومتدن ضبط اولنيور واكر اعادهٔ عافيت ايدر ايسه يالكز نصفى ويريليور. تاجرلرك وصيتنامه‌لرينه اعتبار اولنميور. روسلرك مالى ايچون عثمانلى حاكملرى بنه كنديلرندن بشقه وارث طانيمييورلر. ايشته بوقدر حقسزلقلر بنى مجبور ايلدى‌ده تبعه‌مى سزك ممالككزده تجارتدن منع ايتدم. مقدما بوتاجرلر رسوم مقننهٔ نظاميه‌دن بشقه برشى و يردكلرى وسره

قيل يار كفتارده لعل درافشانك سنك
ديكر
نشاط عشرتى نيلر غمكله همدم اولان
قپوكده جنتك آدك آكرمى آدم اولان
ديكر
بر ايچم صو ديلرز خنجر برانكدن
نوله بركره ايچرسه‌ك نه چيقار يانكدن
قطعه
خط رعنا ايله اولز بيا عذار
صانه‌سك مصحفدر آيت بركنار
خوش يراتمشدر دهانكده لبك
جانى بوقدن وار ايدن پروردكار

بيت
ياتور دلخسته‌لر جاناقپوكده ياء دانوب طاشى
ترحم ايله عشاقك قتى يصدقده در باشى

مولانا ادرس عثمانلى تاريخنده نجاتى‌يى ادباى عثمانيانك اعظمى عد ايتمكده اولديغى كبى اصحاب تذاكر دخى زمانلرينه كوره نجاتينك اشعار ينه فائق شعر سويلنك قابل اوله‌ميه حقنى حكم ايتمشلردر. شاعر احمد پاشا ايله مشاعره‌لرى اولوب مشاراليه دخى بهره‌داران شعر وادبدن بولنمسيله بعض كيمسه‌لر احمد پاشايى نجاتى‌يه تقديم وترجيح ايدرلر

بستجه تجارتلرینه مساعده اولندیغی حالده بومعاملات اعتسافیه نه‌دن نشأت ایلیور؟ بوبابده ذات شاهانه‌کزك معلومات وارمیدر؟ یوقسه یوقیدر؟ برشی دها عرض ایده‌یم: پدرکز سلطان محمد ثانی حضرتلری بر بیوك ومشهور پادشاه ایدیلر. روایتـه کوره بزه برایلچی کوندروب تبریك ایتدیرمك آرزوسنده ایکن بوآرزویی قوه‌دن فعله چیقارملرینه ارادهٔ الٓهیه مانع اولمش. فقط بو آرزونك الیوم حصولنی نه‌دن کورمیه‌لم؟ جوابکزه منتظرم.

موسقو ٣١ اغستوس ١٤٩٢

روسیه چارینك اشبو نامه‌سنده کی شیوهٔ افاده اوزمانلر کرك مسلمان ملوکی وکرك اوروپا حکمدارانی ارەسنده استعمال اولنان دیپلوماسی لسانه قطعاً بکزه‌میور ایدیسه‌ده اوزمانلر روسیه‌نك حالی‌ده بونلرك هیچ بریسنه بکزه‌میوب عادتا نیم وحشی بر حالده ایدی. حتی نامهٔ مذکور تاریخندن اوج سنه صکره چار جنابلری میشل پله‌ستچه‌یه‌ف نامنده برسفیرینی استانبوله کوندردیکی زمان ویردیکی تعلیماتلر میانده اصل مأموریتی عثمانلی ممالکنده تجارت ایچون روس تاجرلرینه ستحصال مساعده‌دن عبارت بولندیغی یوقسه سلطان بایزیدكویاخود شهزاده‌سی سلطان محمدك حضورینه کیردیکی زمان تعظیم ایچون دیز چوکمیه‌جکی وطوغریدن طوغری‌یه ذات شاهانه ایله مذاکره ایدوب وزراسیله مذاکره‌یه کیرشمیه‌جکی ودول سائره سفیرلرندن اشاغی معامله‌یی قبول ایلمیه‌جکی طرزنده عجیب وغریب شیلر دخی وار ایدی. سفیر ایسه استانبوله کلدیکی زمان بوتعلیماتك اوته‌طرفنه بیله بچدی.

ایمش. نجاتی نفسنی هضماً بورجحانی رد ایدرك:

نجاتینك دیر یسندن اولونی احمدك یکدر
که‌عیسی کوکلره اغسه ینه‌دم اورراحمدن

بیت مشهوریني سویلمش که اصل اسمی عیسی اولدیغی دخی بو بیتدن استدلال اولنمش.

❁ أحمد پاشا ❁

مشارالیه عن اصل بروسه اهالیسندن اولوب پدری ولی‌الدین افندی اسمنده بر قاضیعسکر اولمغله ایلك اشتهاری «ولی‌الدین اوغلی»ده وقوع بولمشدر. شهرت علمیه‌سی شهرت ادبیه‌سنه فائق اولملیدرکه شقایقده اسمی علما میانه ادخال قلنه‌رق ویریلان ایضاحاتدن اکلاشلدیغنه کوره زماننده بروسه علماسندن اکمال تحصیل ایلدکدن صکره ینه بروسه‌ده غازی سلطان مرادخان حضرتلرینك مدرسه‌سنده مدرس اولمشلردر. تاریخ ولادتیله اشبو مدرسلکی تاریخنه دائر صراحت بولنمیوب بعده ادرنه قاضیسی اوله‌رق نهایت فاتح سلطان محمد حضرتلری بوذات معارف‌سماتی قاضیعسکر ایتمشلردر. قاضیعسکر بولندقلری اثناده حشیلت

غایت مغرورانه و درشتانه معاملاتده
بولنوب وزیر اعظمك کندی نام و شاننه
اوله‌رق ویردیکی رسمی ضیافتی بیله
قبول ایتمدی . اعزازی ایچون کوندریلان
غایت ذی قیمت خفتانلری و اوزمان معتاد
اولدیغی اوزره مصارفنه مقابل تخصیص
قلنان اون بیك التونی ده رد ایلدی . لکن
بو معامله‌لر استانبولجه یالکز روسلرك
هنوز نزاکت مدنیه‌یی طانیمدقلرینه حمل
اولنه‌رق بشقه درلو سوء تأثیری کورلمدی .
حتی ذات شاهانه منکلی کرایه یازدیغی
برنامه‌ده عقد رابطهٔ دوستی ارزوسنده
بولندیغی روسیه چاری نزد شاهانه‌لرینه
پك تربیه‌سز برآدمی ایلچی تعیین ایتمش
اولدقلری بیانیله مذکور ایلچی ایله برابر
روسیه‌یه برده عثمانلی سفیری کوندرجك
اولسه شاید واردیغی برده معاملهٔ تحقیریه
کورر خوفیله ارسال سفیره جسارت
ایله‌مدیکنی بیلدیردی .

معمافیه سلطان بایزید روس سفیرینك
اطواراندن چاره شکایت ایتمیوب چارك
نامه‌سنه جواباً یازدیغی نامهٔ همایونده
تجارت ایچون ایستنیلان مساعداتك کافه‌-
سنی اعطا ایلدی . ۱۴۹۹ سنهٔ میلادیه‌-
سنده اوچنجی ژان استانبوله علکسی
غولوقواستوف نامنده برایکنجی ایلچی
کوندردی که بو ایلچی ذات شاهانه‌دن
ماعدا کفه والیسی بولنان شهزاده سلطان
محمده دخی برنامهٔ مخصوصی حامل ایدی .
سفیر مرقوم روس تجارتی ایچون یکیدن
بعض مساعدات طلبیله برابر سلطان بایزید
حضرتلرینه « موسقووه بیوك پرنسی
اولجه کوندرمش اولدیغی سفیر میشل پله‌-
ستچه‌یفدن ذات شاهانه‌نك نه سببه مبنی مغبر
اولدقلرینی بیلیور . فقط معلوم شاهانه‌کز
اولسون که پك چوق حکمدارلر متبوعه

علیه‌لرندن ماعدا بهرهٔ ذکائیه و قدرت ادبیه‌لرینی
دخی حضرت فاتحه بکندیرملریله کندیلرینه
خواجه نصب ایدرك فطانت و ذکاوتلری
و بالخصوص مزاجکیرلکلری ایله ذات شا-
هانه‌یه اول قدر تقرب حاصل ایتمشلردرکه لیل
ونهار بری برندن آیریلمز اولمشلردر . نهایت
حقنده‌کی توجهات ملوکانه آرتدقجه آرته‌رق
حضرت فاتح فاضل مشار الیهی کندیسنه وزیر
ایدنمشلر و برمدت دخی خدمت مهمهٔ وزارتده
قوللانمشلر ایسه‌ده براره‌لق سائر امثالی اولان
فضلا و وزرادن بعضلرینه جناب فاتح اظهار
آثار غضب ایدرك دائرهٔ عبودیتلرندن طرد
ایلدکلری کبی احمد پاشایی دخی بونکبته اوغرا-
تمشلردر . بعد العزل بروسه‌ده اورخانیه
و مرادیه اوقافنه متولی اولوب نهایت سلطان
بایزید ثانی حضرتلری مقام سلطنتی تشریف
بیوردقلرنده فاضل مشار الیهی تیره و انقره
و بروسه سنجاق بکی نصب ایلمشلر ایدی . هجرت
نبویه‌نك ۹۰۲ سنه‌سنده ینه بروسه‌ده میرلوا
ایکن وفات ایدرك شهر مذکورده ینه کندی
انشا کرده‌لری اولان مدرسه قربنه دفن اولنمش
و بروسه محکمه‌سنده کاتب و نائب اولان

ایلچیلر کوندریور . متبوعم انلرك جمله سنه مساواتاً عنایت واکرامده بولنیور . بو برحقیقتدرکه ذات شاهانه ارزو ایدرلر ایسه بالفعل تجربه بیوره بیلورلر » سوزلرینی ده سویلکه مأمور ایدی . علکسینك بوسوزلری نزدشاهانه ده قبول اولنه رق فی الواقع روسیه ایله ارزو اولنان مناسبت حصوله کتورلمشدر .

مصرده چراکسه ملکی قایتبایك وفاتیله یرینه اوغلی ناصرمحمد سلطان مصر اولمش ایدی . بوذات جلوسندن براز اولجه ناپولیده وفات ایتمش بولنان شهزاده جمك مصرده کی عائله سی نزدنده اولان برکریمه سنی تزوج طلبنده بولنه رق کیفیتی خاکپای همایون ملوکانه یه عرض ایتمش اولدیغندن ازدواجك عقدینه مساعده بیورلدیغی کبی سلطان بایزیدك برکریمه لری دخی اوزون حسنك خفیدی اولوب تخت ایرانك ولی عهدی بولنان احمد میرزایه تزویج ایدلمش بولندیغندن شو ایکی ازدواجك سیاست نقطهٔ نظرنجه بیوك براهمیتی کورلدی .

وندیك جمهوریتی بعض حکومات متجاورهٔ نصارانك پولتیقه لرندن اندیشه ایدرك سایهٔ بایزیدخانیده سلامت سیاسیه سنی تأمین ایچون آندره آ زانشانی نامنده بر اصیلزاده یی صفت سفارتله استانبوله کوندرمش ایسه ده وقتیله وندیك جمهورینك دولت علیه یه قارشو طفره فروشلغندن متحصل تأثر ایجابنجه سفیر مرقومك پك صغوق قبول اولنه رق حضور شاهانه یه چیقنجه یه قدر اره دن برچوق زمانلر کچمش و برچوق مشکلات دخی کورلمش ایدی . بوحال وندیك جمهوریتنی زیاده سیله قوشقولندیره جق احوالدن اولوب باخصوص اوصره ده کلیبولی ترسانه سنده

افلاطون اوغلی محمد افندی وفاتی ایچون شو :

هذه مشکوة انوار لمن
عده الرحمن من ممدوحه
فرمن اد ناس تلك الدار اذا
کان مشتاقا الی سبوحه
قال روح القدس فی تاریخه
ان فی الجنات مأوی روحه

تاریخی سویلیوب قبری اوزرینه دخی برقبه بنا ایدلمش اولمسیله انك قپوسی اوزرینه حك ونقش ایدلمشدر .

تذاکر شعراده بیان اولندیغنه کوره احمد پاشا زماننه کلنجه یه قدر اشعار عثمانیه ده هنوز حلاوت مکمله یوق ایکن بوذات اشعار فارسیه یی بالتتبع ادبیات فارسیه دن اقتباس ایلدیکی لطافتلر یله اشعار عثمانیه یی دخی حلاوتلاندیرمش اولدیغندن عثمانلی ادبیاتنجه معلم اول اعتبار ایدلمش وحسن چلبی انك حقنده « شعرای رومك اقدم و پیشواسی و بوطائفهٔ علیه نك مقلد ومقتداسی » دیمشدر . نجاتی ایله دائما مشاعره لری بولنه رق بعض کیمسه لر احمد پاشایی وبعضلری نجاتی یی ترجیح ایتمشلر ایسه ده احمد پاشایی بکنمیانلر مشار الیهی ادبای عجمك مترجم

عظيم بر دونتمـا تداركی دخی بولنمغـله كمال رئيسك نظارتی آلتنده بولنان بو تداركك دخی ونديكك شبهه‌سنی آرتديردقجه آرتديرمقده ايدی .

زانشـانينك حضور همايونه قبولندن اون بش كـون اول يكرميسی بيـوك و آلتمش يديسی اورته و قصوری كوچك سفائندن اولمـق اوزره مجموعی يوز آلتمش كميـدن عبـارت بولنان عثمـانلو دونتمـاسی مكمل بر اردويی حاملاً هنـوز ونديك آلتـده بولنان مودون و ليپانتويه عسكر چيقار- مغه كيتمش ايديكه بو عسـكر يكرمی سكز بيكی روم ايلی و اون سـكز بيكی اناطولی و سكز بيكی سپاهی و ديكر سـكز بيكی ده يكيچری اولمـق اوزره آلتمش اوچ بيكدن متجـاوز براردوی عظيم ايدی . ونديك جمهوری دخی الده براحتياط اولمق اوزره غايت قوتلی بر دونتمـا تجهيزينه باشلايوب

سلطـان بايزيد حضرتلری ايسه مهـارت ديپلوماتيقيه جـه ونديكليـلردن اشـاغی قالمديغندن واقعا زانشـانی ايله بر معاهدهٔ صلحيه عقد ايلدی ايسـه‌ده حين حاجتده بو مصالحه ايله باغـلانوب قالمش اولمـامق ايچون تركجـه يازديرتميوب لاتينجـه قلمـه آلـديرتمش ايدی . او ارهلـق ميلانو و فلورانسـه وناپولی پرنسلريله پاپا والمانيا ايمپراطوری ماقسيميليه‌ن ونديك پوليتيقه‌سنه مخالف بولندقلرندن جمله‌سی استانبوله برر سفـير ارسـاليله ذات شاهـانه‌يی ونديك عليهنـه تشويق ايتمكـده ايديلر . حتی عهـد نامه‌نك لاتينجـه قلمـه آلنمسی دخی بونلرك تشويقيله وقوعه كلمش اولـديغی مرويدر .

هرحالده عهد نامه‌نك عقدندن صكره ذات شاهـانه ١٤٩٩ سـنه‌سی حزيرانی ابتداسـنده استـانبولدن قالقوب ادرنه‌يه

ومقلدی اولمق ايله اتهام ايلديكلری حالده ترجمه وتقليد براديب ايچون عيب اولميوب ترجمه وتقليدك ده براقتدار مخصوصه محتاج اولديغی نظر دقته آلنجه بونلرك حقسزلقلری ميدانه چيقار .

حالبوكه احمد پاشا يالكز ادبای عجمك آثاريني تقليد ايتمكله دخی قالمامش . اصل ترك ادباسندن امير علی شير نوايی كندی آثاريلا- غندن اوتوز اوچ قطعه غزلياتنی احمد پاشايه بالارسال او دخی اشعار مذكوره‌يی تمشق ايدرجه‌سه تلقی ايلديكندن ترقيات ادبيه‌سنه بوده پك بيوك خدمت ايلمشدر .

طرف فاتحدن دوچار ايدلديكی ادبار حقنده كويا محابيب اندرونيدن بعضلرينه علا- قه وتسلطی درميان ايدرلر ايسه‌ده بو روايت سنان پاشا حقنده‌ده دخی موجود اولوب بزجه خصوصياتك شو درلوسی نظر تجسس وتدقيق جلب ايده‌مز . بو نقطه اوزرنده احمد پاشا حقنده ايضاحی لازم كلان بعض شيلر بولنمه ايدی شو روايت كريهه‌يی هيچ بيله قاله المزايدك . انجق بو رجه آتی ايراد ايده‌جكمز بعض شيلر ايچون وبابده مجبوريت دركاردر .

عزیمت بیوردیلر و اورادن روم ایلی بکلر بکیسی مصطفی پاشایی بر قول اردو ایله لپانتو اوزرینه کوندردیلرکه دونمای همایون دخی لپانتویه توجه امرینی الدی ایسه ده روزکارلر دائما مخالف اسدیکندن سایه نزا اطه سیله مودون لیمانی ارهسنده تمام اوج آی لنکر اوزرنده قالوب اردوی همایون ایسه بو مدت ظرفنده فرح فرح لپانتو جوارینه وارمش ایدی . موره سنجاق بکی خلیل بك دونمانك مودون اوکنده توقفه مجبوریتنی و باخصوص ذخیره سی وصویی توکندیکی حالده المغه چیقانلرك دشمن کمیلری طرفندن اورولدیغنی اخبار ایدنجه هرسك احمد پاشا برقاچ بیك یکیچری ایله قلومیچه لیمانته واروب دونمایه بر چاره بولمق تدبیرنده ایکن وندیك دونماسی یوز اللی پاره سفینه‌دن عبارت اوله رق آنتونیو غریمانی قومانده سیله لپانتو کورفزی اغزینه کلمش ایدی . ذاتاً آنتونیو غریمانی حرب تشبثنده ایکن اوردانو نام وندیك امیرالی دخی قورفودن اون بش کمی ایله کلنجه غریمانی البته کندیسندن دها ماهر اولان لوره دانونك قومانده‌سی التنه کیردیکندن طولایی هرنه قدر متأثر اولدی ایسه ده بوتأثرینی کوسترمیوب ترتیبات حربیه یه باشلادیلر . بوکا مقابل عثمانلو دونماسی دخی حرب وضعیتی المغه باشلادیغندن اکرچه قپودان دریا داود پاشای ثانی ایله انك امرینه تابع بولنان کمال رئیس و براق رئیس مهارت بحریه لری حسبیله قارشولرنده کی دشمنی کوزلرینه کسدیرمکده ایدیسه لرده عساکر بحریه نك اغلبی هنوز دکزك عجمیسی بولندقلرندن دشمنك قوتنی کمال خوف ایله تماشا ایلیورلر ایدی .

احمد پاشا حقنده اسناد اولنان محبوبپرستلکه مقابل بردولت جماعدن محرومیت وعادتا جاهلیت روایتی واردر .
مؤلف شقایقك پدری احمد پاشانك احباسندن مولانا خواجه زاده دن روایت اولنارق نقل ایلدیکنه کوره برکون احمد پاشا خواجه زاده یه جماع دنیلان شیئك لذت وکیفیتی کندیسنجه مجرب ومعلوم اولمدیغندن بحث ایله بو ذوقك تعریفنی رجا ایتمش وخواجه زاده ایسه تذوق و تلذذه مخصوص اولان شیلرك تعریفی قابل اوله میه جغنی درمیان ایلمش . بو روایته باقیلور ایسه احمد پاشانك عنین اولمسی لازم کلوب واقعا مدت عمرنده اصلا تأهل ایتمدیکی روایتی دخی بونی تأیید ایلر . حالبوکه دیکر جهتده مشار الیهك عدم تأهلنه سبب فوق‌الحد محبوب دوستلغی اولدیغی دخی مروی بولنوب بو ترجمهٔ شقایقده ایراد اولندیغنه کوره سرای همایون فاتحدن چراغ ایدیلان طوطی نامنده برقادین احمد پاشایه تزویج اولنمش و بو قادیندن برقزی طوغه رق سکز یاشنده ایکن وفات ایلمش که بو روایات متناقضه میاندن طوغری یه قریب برحکم چیقارمق لازم کلور

برقاچ کونلر ایکی دونتما دکز مانورالری اجرا ادرك بکدیکرینه آلای کوستره‌دکدن صکره محاربه یه ینه ساپه‌تزا اطه‌سی جوارنده باشلادیلر که اوزماندنبری اطه‌نك اسمی براق رئیس قالمشدر . وندیك دونتماسنك پیشدار صفنده آلبان آرمه‌نیو نام آمیرال قومانده ایلدیکندن کمال رئیسك او زمانلرجه الك بیوك سفائندن اولمق اوزره راکب اولدیغی ۲۵۰۰ طونیلاتولق قالیونی ایله عثمانلی دونتماسندن آیریله‌رق شیه راته جهتنه طوغری اوزاقلندیغنی کورنجه چونکه کمال رئیسك دخی بندیکی کمی بونك عینی اولدیغندن براقی کمال ظنیله ارقه‌سنه دوشمش ایدی .

خواجه سعدالدینك ویردیکی ایضاحاته کوره الك اول براق رئیس ایله جنکه طوتشانلر هربرنده بشر یوز عسکر بولنان ایکی دشمن کمیسی اولوب اول امرده بونلرك ایکیسی ده عثمانلی طوپلری آتشنه تاب‌آور اوله‌مدقلرندن غرق اولمشلردر . بعده لوره دانو دخی آلبانك امدادینه کلمکله ایکیسی برلکده چنکللر آته‌رق براق رئیسك کمیسنی اورته‌یه الدقدن صکره کمیلردن بری برینه جنکاورلر عبور ایدرك غوغا قیزشدی. قجه قیزشدقدن صکره کمال رئیس نفطلی قونداقلر ایله دشمن کمیلرینه آتش ویرمش ایسه‌ده انلری محو ایدن آتشدن کندی کمیسنی دخی خلاص ایده‌میه‌رك اوچ کمی بردن یانمشلردر ... حتی لوره‌دانو وآرمه‌نیو و براق رئیس ایله ینه عثمانلی قپودانلرندن قره حسن کمیلرله برلکده یاندیلر .

خواجه سعدالدینك اشبو یانان کمی ایله انك امثالی اولان کمال رئیسك کمیسنه دائر ویردیکی معلوماته کوره بوکمیلرك طولی یتمش وعرضی اوتوز ذراع ایمش .

ایسه او دخی مشارالیهك عنین اولماسندن وهر نصل برمراقه مبنی اولور ایسه اولسون تأهل ایتمامش بولنمسندن عبارت قالور .

احمد پاشانك غلامان شهر یاریدن بریسنه علاقه‌سی دخی بوحکمه بنا ایدلمك لازم کلور . روایته کوره برکون ذات شاهانه صیدوشکاره کیدوب احمد پاشا وعلاقه کرده‌سی اولان محبوب دخی معیت شاهانه‌ده ایمشلر . اثنای شکارده یردن برپارچه چامورك رخسار محبوبه صچرادیغنی احمد پاشا کورنجه « کاشکی تراب اولیدم » مألنده کی آیت کریمه‌یی اوقومش . ومحبوب دخی ظرفادن اولمغله آیت کریمه مذکوره‌نك « وکافر دیرکه کاشکی تراب اولیدم » مألنده اولان تکمیلنی اوقویوب شاعره مقابله ایلمش . ذات شاهانه شو مباحثه ومحاوره‌یی ایشتدکده احمد پاشانك بوکنجه تعلقی اکلامش ایسه ده ایشی بسبتون میدانه چیقارمق ایچون برارەلق محبوبه جعلی برغضب ایدرك تیموره اورلمسنی امر ایتمش . احمد پاشا بونی کورنجه :

جهان یانسون که اول شمع شکرخند
یاتور کریان ایاغنده تیمور بند

یکپاره براغاجدن سرن اعمالی قابل اوله. مدیغی ایچون بر قاچ اغاجی بر یره کتو. روب سرن یاپمشلرکه قطردائره‌سی ذرت ذراع ایمش . چنبا قلقرینك دائره‌سی ایسه اسلحهٔ ناریه ایله مسلح قرق کشی خلقه واری اوتوروب جنك ایتمکه کافی ایمش . بونلرك کافهٔ لوازمی محصو. لات داخلیه‌دن یاپلدقلری حالده بهرینه یکرمی بیك فیلوری پاره صرف اولنمش .

بوحاله ۱۴۹۹ سنه‌سی تموز ینك یکرمی سکزنجی کونی وقوعه کلوب غریمانی عثمانلو دونغاسنك لپانتو یه دخولنی منع اید مینجه قورفو یه طوغری قاچدی کیتدی . براره‌لق یکرمی ایکی قطعه فرانسز کیسیله ایکی قطعه دخی ردوس شوالیه‌لری سفائنی قورفو یه کلوب غریمانی یی لپانتونك امدادینه یتشمك ایچون تشویقه باشلادیلر ایسه‌ده مرقوم بردرلو جسارت ایده‌مدیکندن فرانسزلر کندیسنی قورفوده ترك ایدوب کیتدیلر . لپانتو قوماندانی بولنان زوآنو موروتی براً و بحراً محاصره ایدیلان قلعه‌یی قورتاره بیلك امیدی غریمانی‌ده ایکن انك فرارینی کورنجه اغستوسك یکرمی التنجی کونی قلعه‌یی عثمانلولره تسلیم ایلدی .

خواجه سعد الدینك روایتنه کوره ذاتاً لپانتو قلعه‌سی ایلك محاصره‌یه الندیغی زمان درونده‌کی قوماندان عثمانلی قوماندانه خبر کوندروب وندیکدن کند. یسنه کوندریلان تعلیمات اقتضاسنجه اکر وندیك دونغاسی امداده یتیشور ایسه قلعه‌یی ممکن دکل تسلیم ایتمیه‌جکندن ووندیك دونغاسی امداده کله‌میوب ده عثمانلی دونغاسی لپانتو خلیجنه کیرر ایسه اوحالده بلامحاربه درحال تسلیم ایده‌جکندن نافله مهاجاته ابتدار اولنمیوب ایکی دونغانك

بیتنی انشاد ایلدیکی کبی بر دفعه سنده دخی ذات شاهانه محبوبك صاچلرینی کلاهی ایچنه صوقدیروب کیزلتمسیله محبوب عاشقه اول وجهله عرض دیدار ایتدکده احمد پاشا :

زلفن کیدرمش اول صنم کافر لکن قومز هنوز
زناربنی کسمش ولی داخی مسلمان اولمامش

بیتنی بالبداهه سویلمش . حضرت فاتح بونك اوزرینه احمد پاشایه غضب ایدرك بالآ. خره قتل اولنمق اوزره یدی قله‌یه حبس ایتدیر. مش ایسه ده احمد پاشا بعض بیتلری :

ای محیط کرمك قطره‌سی عمان کرم
باغ جود ابر کفکده طولو باران کرم
قول کناه ایتسه نوله عفو شهنشاهنی
طوته لم ایکی المقانده ایمش قانی کرم
نه کرم اوله که مغلوب ایدرآنی کناه
نه کناه اوله که مغلوب ایده‌مز آنی کرم
صوباتورمز توررکندی مربالرینی
بنی نیچون باتوره غصهٔ عمان کرم

سوزلرندن عبارت بولنان مشهور کرم قصیده‌سنی محبسدن یازوب ذات شاهانه‌یه کو. ندردکده مظهر عفو پادشاهی اولمش .

برکون حضور شاهانه‌ده دیوان حافظدن

نتیجهٔ مظفریتلرینی بکلهمك لازم اولدیغنی بیلدیرمش و برخیلی زمان انتظاردن صکره وندیك دونماسی خیلیجه کیرهمیه‌رك اکابدل عثمانلی دونماسی کیر دیکنی کورنجه بلا محاربه قلعه‌یی تسلیم ایلمش ایمش . بو روایتده قبولدن بعید کوریله‌جك هیچ براستعداد یوقدر . زیرا هامرك دخی بیاننه کوره بوقلعه تضییق کوره کوره پك زیاده خرابه یوزطوتوب چوقدن تعمیر دخی کور. مامش اولدیغندن ذاتاً بیوجك برمحاصره وتضییقه تحمل ایده‌جك حالده دکل ایمش . بناءعلیه دونما طرفندن مدافعه‌سنده برچارهٔ مقاومت امیدایدیله‌بیلوب او امیددخی منقطع اولنجه تسلیمیت ضرورت حکمنی آلور .

سلطان بایزید حضرتلری لپانتو محاصره‌سنده بولنمق اوزره ادرنه‌دن قالقوب قورینته قدر کلمش بولندقلرندن قلعه‌نك تسلیمندن طولایی پك زیاده ممنون تفأل ایدلمش وشو :

آنانکه خاکرا بنظر کیمیا کنند
آیابودکه کوشهٔ چشمی بما کنند

بیتی ظهور ایدر . ذات شاهانه بو بیتدن خوشلانمغله احمدپاشا ارتجالاً :

آنانکه خاکرا بنظر کیمیا کنند
خاك جواهر قدمت توتیا کنند

بیتنی اوقومغله اثبات اهلیت ایتمشدر . بعض تذاکر شعراده احمد پاشانك جملهٔ اشعارندن اولمق اوزره شو بیتلری کوردك :

اوله‌رق لپانتو کورفزینك اغزینی هر هجومه قارشو بالکلیه قپاتمق ایچون بری موره ودیکری روم ایلی ساحلنه یکیدن ایکی قلعه انشاسنی اناطولی بکلر بکیمنی سنان پاشایه و وندیك کیملری یچمنده قرق کمی انشاسنی دخی پروزه سنجاق بکی مصطفی پاشایه اراده بیورلدیلر وذات شاهانه‌لری یکیشهر ومناستر وکوپریلی واسکوب طریقیله درسعادته عودت ایلدیلر . دونمای همایون قورنت جوارنده امور بك لیمانی دیه معروف اولان لیمانده قیشلادی . بوسفر اثناسنده صدر اعظم چندرلی ابراهیم پاشا وفات ایلدی که استانبولده کندی ناملرینه منسوباً انشا واحیا ایلدکاری جامع شریف ومدرسه بوذاتك نامنی ابقا ایتمشدر ومنصب صدارتده مسیح پاشا اکا خلف اولمشدر .

بیت

غم دکل بیخال اولورسه صفحهٔ حسنکده خط
رسمیدر عارفلره نامه یازارلر بی نقط

قطعه

لؤلؤ دیشلکه اولمش انه پرده‌دار لعل
هردانه‌سی دوشوردی کوزمدن هزار لعل
قیلمه تن ضعیفی قانلو یاشمله غرق
دیزمه بر اینجه ایپلکه ای کلعذار لعل
برجام ایچوردی جوهر تیغك عدویه کیم
هرجرعه سندن اولدی یمین ویسار لعل

لپانتو محاصره‌سنه كيدلديكی اثناسنده بوسنه قوماندانی اسكندر پاشا وندیك جمهوریتنی مشغول ایتمك ایچون زغره طرفلرینه بر آقین ایلمش ایدی . لپانتونك فتحندن صكره دخی طرف شاهانه‌دن الدیغی امر اوزرینه اوچ قوله تقسیم ایلدیكی اون بیك سواری وبش بیك پیاده ایله فریول وقارینتی ایچنه طالمش تا ایزونزو ودراو نهرلرینه قدر ممالكی چالقایه‌رق كلیتلی اسیر آلمش ایدی . وندیك جمهوریتی بشیوزی سواری اولمق اوزره اوچ بیك كزیده عسكری بو آقینجیلر اوزرینه سوق ایدرك ساسیل نام محله كلدكده اوچ بیك پیاده دها التحاق ایتمكله عثمانلولرك بعض فرقه‌لری اوزرینه ایراث خساره موفق اوله بیلدیلر ایسه‌ده بو جولانده آقینجیلرك یوز اوتوز قصبه و قرایی یغما و حراق ایتمری منع اولنه‌مدی .

وندیك جمهوری لپانتویی الدن چیقارمق زیانی ممكن مرتبه تضمین ایچون كفالونیه جزیره‌سنی عثمانلولردن نزع و استرداد ایده بیلمش ایدی . اواخر عهد فاتحده كدیك احمد پاشانك فتح ایلدیكی بوجزیره‌یی ابتدای جلوس بایزید خانیده عقد اولنان معاهده موجبنجه وندیك جمهوری قطعیاً دولت علیه‌یه ترك ایلمش وحتی كدیك احمد پاشایه مغلوب اولان آنطونیو نام وندیك اصیلزاده‌سی پاره‌لق جزیره‌یی استرداد ایتدیكی حالده وندیك جمهوری حكم عهدی محافظة آنطونیو اوزرینه درت كمی كوندروب وقوعبولان محاربه‌ده مرقومك مقتولیتیله جزیره ینه عثمانلولره ویرلمش ایدی . فقط لپانتونك فتح قطعیسی اوزرینه وندیك واسپانیول دونمالری

دیكر

چین زلفك مسكه بكزتدم خطاسن بلدم
كه پریشان سویلدم بو یوز قراسن بلدم
قد قیامت غمزه آفت زلف فتنه خط بلا
آه كیم بن خسته‌نك بونجه بلاسن بلدم

بیت

اكر حشر اولمز ایسه‌م اول قیامت قدنكارمله
كزم محشرده كوكسم دوكه‌رك سنك مزارمله

قطعه

جانه قالمز بوسهٔ لعل لب یار ایستین
باش ویرر بوی سر زلف سپهكار ایستین
كوینی كورمكله دلدن ساكن اولمز نار شوق
قانع اولمز جنت فردوسه دیدار ایستین
عارض خطن قازتمش اول شكرلب قنده‌سك
ای كل تر صحبتین بیزحمت خار ایستین

دیكر

عشقك یولنده هركیمه كیم قان اغلاسه‌م
مشكل بو دركه اول دخی بندن بترچیقار
احمد عجبمی جنت كویكدن اولسه دور
بیلمزلك ایله آدم الندن نه‌لر چیقار

« ملاحظه »

دور فاتحك مشاهیر ادباسندن یازه

پیزانی وغوز الو وقومانده‌لریله بوجزیره‌یه کلوب قیصه بر محاربه‌دن صکره هجوم ایله فتح ایتمشلردر .

ایشته لپانتونك قطعیاً عثمانلولر طرفندن فتحیله کفالونیه‌نك دخی وندیکلیلر جانبندن استردادی دولت علیه ایله وندیك اره‌سنده مقدما اون التی سنه دوام ایتمش اولان محاربه‌نك یکیدن وکمال شدتله تجددی دیمك اولوب پروزه بکی مصطفی پاشا سلطان بایزید سپا-رش بیوردقلری قرق کمیدن یکرمیسنی بالاکمال تمام دکزه ایندیرمك اوزره ایکن قراکاق برکیجه‌ده وندیکلیلرك دکزدن کلوب بوکمیلری آتشه یاقلری وبوندن ماعدا برخدعه ومهارت حربیه ایله رنیاسه نام حصاریده الەرق آرته لپانتی تهدید ایلملری لپانتو غلبه‌سیله منبسط بولنان ذات شاهانه‌یی بتکرار منقبض ایلمش ایدی .

بناء علی ذلك ١٥٠٠ سنهٔ میلادیه‌سی نیسا-نك یدنجی کونی ذات شاهانه استانبولدن حرکتله موره‌یه واصل اوله‌رق رمضانی له ئونتاریده چکیردکدن صکره یعقوب پاشانك دونمای همایون ایله مودون اوکنه واردیغی خبری واصل اولمغله ذات همایونلری دخی تموزك اون ایکنجی کونی اورایه واروب پاشانك وضع ایتمش اولد-یغی دائرهٔ محاصره‌یی بالتقویه دکزدن قره‌دن دوکدیرمکه باشلامشلردر .

مودون قلعه‌سی قره جهتندن اوچ قات خندق ودیوار ایله مدافعه اولندیغندن هجوم ایله ضبطی غایت مشکل ایدی . خواجه سعدالدینك صحیفه‌لر طولوسی ویردیکی تفصیلات بو محاربه‌نك درجهٔ شدتنه دال اولوب بر اره‌لق فتحی قوهٔ قریبه‌یه کلدکده خارجدن بر دونما قلعه‌نك امدادینه یتشمکله عثمانلو دونماسی بولنرله

بیلدیکمز ذواتدن بر طاقی تذاکر شعراده صحیفه اشغالنه پك‌ده دکرلری اولمیان ذواتدن ایسه‌لرده بر شیئك ایسی ده فناسی‌ده مأخذلرمزده کوردیکمز صو-رتده یازمق وظیفه‌مز اقتضاسندن اولمسیله بوبابده‌کی عذرمز مقبول طوتلمق ضروریدر حالبوکه ادبای عصر فاتحدن برطاقلری حقیقةً دقیقه‌سنج آدملر اولوب نمونه‌لری ایراد اولنان آثار ادبیه‌لری واقعا زمزمه‌دیکی ادبیات جدیده وجیده ایله اشمش اولان قولاقلرمزه پك‌ده موافق کلمز ایسه‌ده تأمل ایدیله‌جك اولسه انلرك دخی بیوك بر صنعتله مزین اولدقلری کوریلور . ازجمله الشیقین مثال اولمق اوزره شاعر احمد پاشانك الصولك بیتنی اخطار ایلرزکه بادی نظرده لطافتدن عاری کبی کورینور ایکن حقیقتده جانانك کوینی جنته تشبیه ایدرك حضرت آدمك بر ذله حسبیله جنتی الدن چیقار-دیغی کبی کندیسی دخی بیلمزلك ایله کوی جانادن دور اولمش بولنمسنه تعجب ایدلمامسنی اشارتله ادباً کوزل بر صنعت کوسترمشدر .
مع هذا بو یولده‌کی لطافت ادبیه‌نك عصر کمالی عصر جلیل جناب فاتح عداولنمالیدر .

شدیداً بالمحاربه ایکیسنی آلوب باقیسنی قاچرمش و بوکیده بولنان افرادک کافه‌سی قلعه‌یه قارشو انواع تعذیب ایله اعدام قلنمش ایدی . لکن بو تماشا مودون محافظلرینی مأیوس ایتمیوب بالعکس دها زیاده غیرته کتیردیکندن طوپله یکیدن آتشه باشلایه‌رق تضییقده ولکیدن زیاده دوام اولندی . براز‌لق دیکر بر دونتما دها امداده کلوب بو دفعه سفن همایون لایق وجهله مانوره ایده‌مدیکندن ارزاق ومهمات یوکلی درت کمی عثمانلو دونتماسی اورته‌سندن کچه‌رک مودون لیماننه کیره بیلمش ایدی . ذات شاهانه بو حالی کورنجه غضبلنه‌رک بر آتش کسیلوب دونتما امراسنی شدیداً تکدیر بیورمقله برابر قلعه محافظلری مذکور کمیلری بوشالتمقله مشغول ایکن شاد برایش کوریلور امیدیله قلعه اوزرینه عمومی بر هجوم اولندی وواقعا دیوارلر اوزرینه قدر چیقلدی ایسه‌ده محافظلر بو عسکرک اوزرینه یورویه‌رک صاچ صاچه باش باشه اویله بر جنک ایدلمش ایدی‌که امثالی مشاهده اولنمدیغنی خواجه سعد الدین دخی اعتراف ایلکده‌در . الحاصل بر آیدن متجاوز محاصره ومهاجمه ایله مودون قلعه‌سنی با مشکلات عظیمه اله کچوره بیلدکلرندن درونده بولنان وندیکلیلرک کافه‌سی قلیجدن کچورلمشلردر .

مودونک تاریخ فتحی ۱۵۰۰ سنهٔ میلادیه‌سی اغستوسنک اونبجی کونی اولوب اهالیسی قتل عام اولندیغی صره‌ده شهره دخی آتش و یرلمکله بش کون بش کیجه یانمش ایدی . بعده متانتی حسبیله تسلط آتشدن قورتیلان بر کلیساده بر جمعه کونی سلاملق اجرا بیوریلوب جمعه نمازی اداسیله قلوب موحدین منور

اندن صکره دخی ادبیات عثمانیه ترقیات سریعه‌سنده دوام ایده کیتمشدر . ازجمله بایزید ثانی حضرتلرینک ادبای عصرلری تعداد و بیان اولندیغی صره‌ده کوریله‌جکدرکه او عصر بیله بو عصر فاتحه فائقدر . حتی بالذات فاتح حضرتلرینک قدرت ادبیه‌سنه نسبتله ایکی فرزند ارجندلری بایزید ثانی وشهزاده جم حضراتنک قدرت ادبیه‌لری بیله‌ز یاده اولوب هله ادبای عصر فاتحدن دخی اغلبی عصر بایزید ثانی یه‌قدر یاشایوب بنه او عصری شرفلندیرمشدرلر .

بعض ظرفای عجم سائر هنرلر کبی بلاغتک دخی عرب نزدنده پیدا اوله‌رق نزد عجمده کمالی بولدقدن صکره دیار رومه یعنی عثمانلولر یدنده منقرض اولمش بولندیغنی حکم ایدرلر ایسه‌ده بو حکملری طوغری دکلدر . واقعا عجم عربک مقلدی اولمقله برابر وسعت خیالده عربی دخی کچمش وعرفانک نزد عثمانیانده انقراضی حکم ایلدیکی زمان عثمانلولر عجمدن دون بولنمش ایسه‌ده بو موسمه بر موسم انقراض دیمکدن ایسه انی بر مبدأ اعتلاک دها طوغری اولور . زیرا عجملر او حکمی ویردکدن صکره کندیلری

اولمشدر .

مودون قلعه سی محاصره يه النديغی زمان قورون قلعه سنی فتحه دخی علی پاشا نامزد اولوب براً مشار اليه و بحراً دخی قپودان داود پاشا ناوارين وقورونی تحت تضييقه الديلر ايسه ده مودون سقوط ايتدکدن صکره بونلر ايچون مقاومت امکانی قالمديغندن مال و اولادلر يله برابر محافظلری وندیکه چکلمك شرائطنی قبول ايتديره رك تسليم اولديلر . ذات شاهانه اغستوسك يکرمنجی کونی مودوندن قورونه کيدوب اوراده دخی بيوك کليساده جمعه نمازينی ادا ايلدکدن صکره اشبو فتوحات جديده لرينی حرمين شريفينه وقف ايلديلر و اغستوسك يکرمی اوچنجی کونی اورادن ده حرکتله پای تخت سلطنت سنيه لرينه معاودت بيورديلرکه فتوحات جليله لرينی مبين هر طرفه فتحنامه لر يازدقلری صره ده جنوه جمهوريته وردوس شواليه لرينه و اسپانيا وفرانسه و لهستان و مجارستان قراللرينه ده بر فتحنامه کوندرديلر .

ايشته اون بشنجی عصر ميلادنك صوك سنه سنی تزيين ايليان اشبو فتوحات جسيمه پای تخت سلطنت سنيه يی زياده سيله ممنون ايدوب حالبوکه عالم نصرانيت وندیك جمهورندن متنفر اولمقله برابر سلطان بايزيد حضرتلرينك ابتدای جلوسلرندن بری محافظه ايتمکده بولندقلری حال صلحپرورانه يه شهزاده جمك وفاتيله برابر نهايت و يره رك ينه عالم نصرانيت عثمانلولرك هرج و مرجه باشلادقلرينی کورنجه و بالخصوص وندیك جمهوريتی فخامۀ عثمانی يه مقابل اوروپا حکمدارانه يازديغی عريضه ده ترکلرك اشبو غلباتی يالکز وندیك عليهنه بر

نزدنده اولکيلر قدر بيوك ادبياتيشه مامش اولديغی حالده عثمانلولر نزدنده ترقی دوام ايدرك اوقدر اعاظم يتشمشدرکه متقدمين عجمدن پك ده کيروده قالمامشلردر .

هله اشبو اون بشنجی عصر ميلادی اواخرنده کوناکون معارفك، بالخاصه ادبياتك بزده اولان درجه سيله اوروپاده اولان درجه سی مقايسه ايديله جك اولورايسه يالکز ايتاليادن ماعدا تکميل اوروپانك بزدن پك اشاغی بولنديغی تحقق ايلر . ايتاليانك معارف و ادبياتی لاتين قدماسنه خلف اولمقله برابر استانبولك يد عثمانيان ايله فتحندن صکره ارباب معارفدن اولان روملرك اکثريتله ايتاليا طرفلرينه هجرت ايتمش بولنمرندن طولايی اوروپانك سائر طرفلرينه تفوقنی کوسترمشدر . بو ايسه بوندن اول حاشيه لرمز ميانده «شرقدن غربه عکس انوار مدنيت» سرلوحه لی بندمخصوص ومفصلده اطرافيله شرح و ايضاح ايدلمشدر . ايتاليادن بشقه اوروپا ممالکنه عطف نظر دقت ايدنجه کوريلورکه فرانسه والمانياده دارالمعارفلر يکی آچلمغه باشلايوب علم وادب ايسه هنوز لاتين لسانه منحصر اولمغله ملل سائره نك

غلبه عد اولنمغله قالميوب بلكه عموم عالم نصرانيت عليهنه بر غلبه صايله جغنى وفلاكت مغلوبيت بوكون وندكه ايسه يارين بتون اوروپايه دخى كله جكنى اكلاتنجه پاپا التنجى علكساندر بورجيا ايله انكلتره وفرانسه والمانيا واسپانيا وناپولى ولهستان ومجارستان وندكك شو بياننامه سندن پك زياده متأثر اولمشلر و يكيدن بر اتفاق اهل صليب وجوده كتورمشلر ايسه ده اشبو دولتلرك دونما۔ لرى بعض سواحلى اورمقدن دولت عليه جه اوقدر بيوك بر انديشه حاصل اوله۔ مامش وحتى ينه دتوپسارو نام وندك اميرالى وهلةً ناوارينى ياصه رق انسانجه وكميجه ايجه تلفاته سبب اولديغى حالده انتقامى پك تيز آلنمسندن ناشى بو بيله عثمانلولرك نشوهٔ غالبيتنى حار يأس وكدره تحويل ايده مامشدر .

بز قرون جديده نك ايلك نيم عصرى و تاريخ عموميك اون بشنجى مائه سى ايچون وندكلى عليهنه قزانيلان صوك غلبه يى حسن خاتمه عد ايدرك اوروپا پولتيقه سنده دولت عثمانيه عليهنه حصوله كلان يكى اتفاقى اون التنجى عصره عائد وقو۔ عاتدن اولمق اوزره محلنه ترك ايلرز .

— ٥ —

«٣ — عثمانلى يه متجاور اوروپا حكوماتى»

خلاصه — اشبو مبحث ثالثك ترتيب وقوعاتى — «ا» روسيه . بيوك ايوان . روسلرك مبادئ تمدنلرى . ايوانك تاتارلره غلبه سيله دولت عثمانيه ايله ده ايلك منا۔ سباتى — «ب» لهستان . دردنجى قاز يمير . دولت عليه ايله مناسبات ائتلا۔ فجويانه سى . توتونيق شواليه لرى . بونلرله قاز يميرك محاربه سى . ژان البر . دولت عليه ايله مناسباتى — «ج» مجار .

كندى لسانلرى بر لسان علم و ادب اولمق اوزره تشكل وتعين بيله ايتمامش ايدى . اوزمانلر فرانسز والمان لسانلرنجه سويلنمش اولان اشعارك شمديكى فرانسز والمان قولاقلرينه بخش ايده بيلديكى لطافت بزم اشعار عتيقه مزك بزه بخش ايلديكى لطافت درجه سنده دخى دكلدر .

فرانسه والمانيادن ماعدا اوروپا ملتلرينه كلنجه مجار وله وروس كبى بونلردن برچوغى همان نيم وحشى ملتلردن عد ايديله جك حالده اولوب روسيه ده بيوك ايوان و لهستانده دردنجى قاز يمير و مجارستانده ماتياس قوروه ون كبى غيرتلى حكمدارلر بو ملتلرى تعليم و تربيه ايچون فداكارانه چالشمق احتياج ومجبوريتى التنده ايديلر .

بين الملل ادبياتجه شو يولده اجرا او۔ لنان موازنه و مقايسه لرى حكمت تاريخيه نقطهٔ نظرنجه اهميتسز عد ايتمامليدر . ملتلر ارەسنده غالبيت مغلوبيت يالكز قليچ ايله تعيين اولنور بر كيفيت اولميوب بر ملتك ملل سائره يه غالبيت حقيقيه سى معارف وصنايع وتجارت و سائره جه دخى فائقيتنه

ستان . مایاس قوروه‌ن . مجارستان ترقیاتنه خدمت عظیمه‌سی . دولت علیه ایله مناسباتی . ولادسلاس — « د » بوهمیا . هوستیلرك تأیدی . ژورژپودیه برار . ایکنجی ولادسلاس — « ه » اوستریا . المانیا . ألبردوتریشه ارجاع نظر . اوچنجی فره‌دریق . اوغلی ماقسیمیلیه‌ن . بونك ماری ده بورغونیا ایله بالازدواج اوستریا و المانیا وسعت وقوتنك تزایدی . ماقسیمیلیه‌نك فرانسه ایله محارباتی . المانیایه ایمپراطور اولمسی . — « و » وئدیك

❋ ایضاح ❋

قرون جدیده‌نك مبدئی اولوب فتح قسطنطینیه ایله اشتهار ایلیان ١٤٥٣ سنهٔ میلادیه‌سنه‌قدر دولت علیهٔ عثمانیه‌نك مبادیٔ ظهوری و بنه اوتاریخه قدر روم شرقی دولتنك درجه درجه کیفیت انقراضی حکایه ایدلدن صکره تمام قرون جدیده

تاریخنه باشلامق صره‌سی کلدکده قرون مذکوره ابتداسنده احوال عمومیهٔ عالمك نه‌دن عبارت بولندیغنه دائر قارئلرمزجه برخلاصهٔ فکر حاصل اولمق اوزره اوروپا وآسیا وآفریقا قطعه‌لری اوزرنده‌کی ملل وحکوماتدن الڭ مهملرینك احوالی خلاصه ایدلمش وازجمله اوروپا ملل وحکوماتدن فرانسه وانکلتره و دانوا واسوج نوروج والمانیا وروسیه ولهستان و بوهمیا ومجار واسو ویچره و اسپانیا ومغاربهٔ اندلس دولت وملتلری صورت مخصوصه‌ده برفقره ایله کشیدهٔ سلك ایضاح قلنمش ایدی . بو ایضاحاتك یرلدیکی اثناده دخی عرض اولنه‌دیغی اوزره اوزمانلر اوروپا قطعه‌سنده درلو درلو عنوانلر ایله مستقلاً اداره اولنان حکومتلر یالکز شو بزم صایدقلرمزدن عبارت بولنمیوب بیوك کوچك ارباب

وابسته‌در . والاوقتله اوروپایه هجوم و بر چوق ممالکی استیلا ایتمش بولنان وحشیلر اوجه سیفاً غلبه ایتمش بولندقلری ملتلرك فضائل مدنیه‌سنه مغلوب اوله‌رق و برآز زمان صکره انلر ایله قاریشوب برملت ممزوجهٔ جدیده وجوده کتوره‌رك کندی نام قدیملرینی محو ایتمش اولدقلری کبی هر عصرده دخی یالکز خام قوتك اقچه ایتمیه‌جکی واصل غلبه وتفوق مکتسبات علمیه وصناعیه وفضائل انسانیه ومدنیه‌در . جه‌سنده قاله‌جغی محققات تاریخیه‌دندر .

* * *

❋ قرون وسطیده‌کی ❋
دره‌بکیلکنك
« قرون جدیده‌یه صورت انتقالی »

مفصلمز برقرون جدیده تاریخی اولدیغنه کوره اشبو قرون جدیده‌نك قرون وسطی و قرون قدیمه‌دن فرقلرینی کوسترمك ایچون تاریخ عمومینك اشبو اقسام ثلثه‌سی اوزرینه برنجی جلدده مقدمه بولمودوروردر از انتقاداته کیرشمش وقرون وسطی انتقاداتی میانده اوزمانلرجه اوروپاده حکمفرما اولان دره‌بکیلکنه دائر برخیلی ایضاحات ویره‌رك قرون جدیده

استقلالك مقداری یوزلری کچه‌رك بیکاره تقرب ایتمکده وقرون جدیده تاریخمزك اوروپا قسمنه عائد مباحثنده باشلیجه مأخذمز بولنان مورخ قانتونك اخباری وجهله قرون متوسطه‌ده یالکز اسوبچره قطعه‌سنده اللی قونتلق و یوز اللی بارونلق بولنه‌رق بونلر منسوب اولدقلری حکمدارلره یالکز لفظی مرادبر تبعیتله حقیقتده جمله‌سی کندی کیفنه تابع امرای مستقله‌دن معدود بولنمقده اولمسیله ابتدای قرون جدیده‌ده دکل بوندن صکره بیله تاریخمزك تطویلاتنی بورالره قدر تعمیم وایصال ایده‌مامك خصوصنده جداً مجبور یتمز درکاردر .

مع هذا تعداد وایضاح ایلمش بولندیغمز ملل وحکومات مبدأ قرون جدیده‌ده احوال عالمك نه‌دن عبارت بولندیغنی نظر موازنه‌مزده جمع ایلمش اولدیغندن اصل مقصودمز اولان قرون جدیده تاریخنه برنجی نصف قرندن مباشرت ایلدیکمزده نصف قرن مذکورك قسم اوللی بولنان ❊ اوروپا ❊ سرنامهٔ عمومیسی التنده مبحث اول اولمق اوزره « ١ » رقیله بقیهٔ عهد فاتحی و مبحث ثانی اولمق اوزره « ٢ » رقیله عهد بایزید ثانی‌یی بعدالتفصیل بوراده‌یه اختمزك صره‌سی مبحث ثالث اولمق اوزره « ٣ » رقیله عثمانلی‌یه متجاور اولان اوروپا حکوماتنه کلمشدر . ترتیب مباحثده دولت عثمانیه‌یه متجاور بولنان حکومات اوروپائیه‌یی اوچنجی مبحث اعتبار ایتمکلکمزه سبب یالکز صفت عثمانیه‌مزدن عبارتدر . زیرا هر ملت تاریخ عمومی‌یی کندی ملیتی نقطهٔ نظرندن بالتلقی اهمیات تاریخیه‌نك قرب و بعدینی دخی ینه او نقطهٔ نظردن تلقی ایلمك بین المورخین قاعدهٔ عمومیه‌در .

ده شودره بکیلکنك نصل تحولات تدریجیه‌یه اوغرادیغنی دخی اشارت ایلمش ایسه‌ك ده بودفعه برنجی نصف قرون جدیده‌ده اوروپاجه حکومات جدیده‌نك نصل میدان المغه باشلادقلرینی تفصیله کیریشنجه از جمله المانیا و ایتالیانك حدسز حسابسز حکومات مستقله‌یه انقسامی و اوستریا خاندانك مجرد کثرت مالکانه جهتندن بر بیوك ایمپراطورلق تشکیلنه قدر موفقیتی و فرانسه‌نك برقاچ بیوك دوقه‌لغه انقسامیله اره‌لرنده‌کی محارباتی و انکلتره‌ده سنیورلك حقوقنك زمانمزه قدر دوامی مثللو برچوق مسائلده اس الاساس اولمق لازم کلان اشبو دره بکیلکی ماده‌سنه دائر انتقادات مذکوره‌ده ویریلان ایضاحاتك مقدمه صورتنده‌کی کافیلکی ایشك بوندن صکره‌سی ایچون بر عدم کفایت تشکیل ایلیه‌جکی محققاتدن کورلمشدر . نصل که انتقادات مذکوره‌ده قاتولیك مذهبنك نصرانیتی ایلك صورت صحیحه‌سندن بالکلیه چیقاروب کایسا ارباب اوروپا اوزرینه مسلط ایلمی قضیه‌سندن دخی مقدمه‌جه اقتضا ایلدیکی قدر بحث ایتمش اولدیغمز حالده مؤخراً قرون جدیده‌یه تقرب ایتمزده بحثك او درجه‌سی

بو حالده خریطهٔ عالم اوزرینه عطف نظر ایدنجه اوروپا جهتندن بزم ایله متجاور اولان دولت وملتلرك روسیه ولهستان ومجارستان واوستریا و بوهمیا حکومتلریله برده وندیك اوله‌جغی جغرافیهٔ تحقق ایتمکله اشبو مبحث ثالث اول وجهله فقرات لازمه‌یه تقسیم وترتیب ایدلمشدر .

« ۱ — روسیه . بیوك ایوان »

« ابتدای قرون جدیده‌ده احوال عالم »

سرنامه‌لی بند مفصلده روسیه فقرهٔ مخصوصه‌سنده روسلرك مبادئ ظهورندن کور واسیل نام چارزمانه کلنجه‌یه قدر تاتارلره محکومیتلریله برابر چکوردکلری احوال بعدالخلاصه کور واسیل چار اولدیغی زمان تاتار میرزا وخانلرینه عارض اولان تشتت وتیمورلنکك اورالری استیلاسندن حصوله کلان فترت مناسبتیله کور واسیل ایچون آچیلان فرصتدن بحق استفاده‌یه باشلانه‌رق روسلرك تاتار محکومیتندن بالتدریج قورتلمق طریقی آچلدیغی خلاصه وحکایه ایدلمش ایدی . کور واسیلك روس ملتنی اوزمانه قدر دوام ایدن پراکنده‌لکدن ممکن مرتبه قورتاروب بر دائرهٔ اتحاد داخلنه صوقسیله بو اتحادك دخی دیکر جهتدن پراکنده‌لك بلاسنه دوچار اولمش بولنان تاتارلر علیهنه غلبه‌یی نصل قطعی بر صورتده تأمینه باشلادیغنی کورمك واسیلك اوغلی اوچنجی ایوان ایچون بیوك بر عبرتی موجب اولمش و روس ملتنی تاتارلردن بحق قورتارمقله برابر اولدقجه منتظم بر ملت ودولت صورتنده تأسیس موفقیتی دخی اصل اوچنجی ایوانده کوریلوب حتی تاریخ عمومی بو ذاتدن « بیوك » عنوانی دخی دریغ ایده‌مامش اولدیغندن مومی الیه بیوك ایوانی روس

غیر کافی کوریله‌رك ایکنجی جلدمزك حاشیه‌لری میاننده « قاتولیکلکك مقدمات انقراضی » سرنامه‌لی بند مخصوص ومفصل قلمه النمش ایسه دره‌بکیلکی ماده‌سی حقنده دخی او یله ایکنجی درجه‌ده اوله‌رق توسیع ایضاحاته الحالة هذه لزوم صحیح کورلمشدر . حتی بو مثللو مسائل اساسیه حقنده عصرلرك کذرایله ایضاحات متتابعه اعطاسی لزومی بو اثرك صوکنه قدر حس اولنه‌جق و بو لزوم هر حس اولندقجه مقتضاسنه توفیق حرکتدن کیرو طورلمیه‌جقدر .

بو مثللو اجماللرده وانلرك مبتنی بولندقلری محاکمه‌لرده وولترو قونت‌ده سه کورکبی مأخذلردن دها بیوك استفاده‌یی قانتودن ایتمکده بولنمقده‌یز . تمام شو المانیا و ایتالیا حکومات کثیره وصغیره‌سنك تأیدلریله برابر المانیا ایمپراطورلغنك دخی اوستریا خاندانی النده بیاغی یکپاره‌لك حالنی المغه باشلامسی اوزرینه قانتو دیبورکه : تاریخ عمومینك بو قسمنه کلندیکی زمان اوروپاجه قرون وسطینك قرون جدیده‌یه نقل ایتدیرمش اولدیغی ایکی ماده‌یه شمولانی برنظر ارجاعی ضرور یاتدندرکه و

ملت جدیده‌سنك ایلك مجدد وموسسی اولمق نظریله تلقی یه مجبوریت واردر . حقیقت بیوك ایوان زماننه کلنجه‌یه قدر روس ملتی یالکز اوروپا مدنیتنك یبانجیسی عد اولنمقله قالمیوب نه اوروپا روسیه‌یی ونه‌ده روسیه اوروپایی طانیمقدن ماعدا بوملتك کندی دائرهٔ ملیتی داخلنده معیشت انسانیه‌سی ایله انسانلغه موافق کوریله‌بیله‌جك صورتدن پك بعید ایدی . نصل بعید اولمسون که روسلرك حکمداران پیشینی ایله انسانیتی تزیین ایلیان اوصاف حسنه ومدنیه‌دن بالکلیه عاری اولوب رؤسا و سرآمدان حکمدارلردن وآحاد ناس رؤسا وسر آمداندن دها اشاغی اولمغله قلبه‌لر وچادرلر التنده یاشایان سلاولرك برلکده یاشادقلری بهایمدن پك‌ده فرقلری کو- ریله‌مامکده ایدی . بونکله برابر ایلك پیدا ایتمش بولندقلری وحشیانه برملیتك رقیبسز استقلالنی محافظه ایده بیلمش اولسه‌لر بلکه ده کندیلریشه یواش یواش چکی دوزن و یره بیله‌جکلری مأمول ایکن فضله اوله‌رق برده تاتار استیلاسنه دوچار اولنجه اشبو محکومیتك ذلت و مسکنتی‌ده منضم اوله‌رق کثرت مقدارجه ملل سائره‌نك پك چوقلرینه فائق اولان بوملت حقیقةً برکابوس وحشت التنده برشیء غیر مذکور عد اولنمق صورتنده قالمش ایدی .

اشاغی یه طوغری ویریله‌جك ایضاحاتدن اکلاشیله‌جغی اوزره ملت مرقومه‌یی بو حالدن قورتاروب ایلك انتظام التنه‌الان وفاملیالرینك تزیید نزاکت وتصحیح تربیه- لرینه وارنجه‌یه قدر غیرت ایلیان اشبو اوچنجی ایوان اولمغله بیوکلك عنوانه بحق شایسته‌در .

ایکی ماده‌نك دخی بریسی دره‌بکیلکی ودیکری روماکایسامیدر . قرون جدیده‌ده اوروپاجه حکومات جدیده‌نك قوانین ونظامات اساسیه- سنی تأسیسه و انقلابات ترقیپرستانه‌سنی تسریعه الك بیوك سببیت کوستروب یاردیم ایلمش بولنان شیلر محضا بوایکی ماده‌در . بونلره برانتقاد نظر شاملی عطف ایدلمزایسه حکمت تاریخیه‌جه بیوك برنقصان اختیار ایدلمش اولور .

ایشته بواهمیتله طورانان بورخ قانتوشو یکی ماده‌دن دره‌بکیلکی قضیه‌سی ایچون اثرنده‌هانکی مباحثی توصیه ایتمش وانلردن نه صورتله اقتباس ایلمش ایسه مأخذاتخاذ او- لنه‌رق اشبو حاشیه‌مز وجوده کتورلمشدرکه مشغول اولدیغمز برنجی نصف قرن جدید ایچون حقیقةً براهمیت فوق العاده‌یی حائز اولدیغی مطالعه‌سیله تعلیم اولنه‌بیلور .

بومقاله‌مزده «دره‌بکی» نامنی ویردیکمز ذاتلر کندی کیفندن بشقه آمر طنیمامق ومسلط اولدیغی یرده خلقك ماله جاننه عرضنه او- لادوغیالنه صاحبیت درجه‌سنده متحکم بولنمق جهتلریله بوکلمه‌دن لساننمزجه مستفاد اولان

١٤٦٢ سنهٔ میلادیه سنده چار اولوب ١٥٠٥ سنه‌سنده وفات ایلیان بو ذاتك تاریخ ولادتی مقید دکلدر . زیرا هنوز بداوتك بو درجه‌لرنده بولنان خلقك پرنسلرنجه بیله تاریخ ولادت قیدینه لزوم تصور اولنه‌مز . انجق ذکر اولنان ١٥٠٥ سنه‌سی تشرین اولك اون بشنجی کونی وفاتی وقوعبولدیغی زمان ایوانك سنی التمش التی قدر تخمین اولندیغی جهتله بو التمش التی سنه‌نك قرق اوچنی تخت حکمرانی اوزرنده کچورمش بولنان بو ذاتك پدری مقامنه قائم اولدیغی زمان سنی یکرمی اوچ قدر اوله‌جغی تخمین قلنور . کور واسیلك تاتارلر ایله بالمحاربه کندی استقلاللرینی استرداد ایچون روسلره آچمش اولدیغی یولده روسلر ایوان کبی غیرتلی و شجاعتلی بر ذاتك کندیلرینه پیشرو و رهنما اولدیغنی کورنجه و دیکر طرفدن تاتارلرك آره‌سنده‌کی محاربات داخلیه آرتدقجه آرته‌رق قوتلری ضعفه تبدل ایتدکجه ایتدیکنی مشاهده ایدنجه روسلر بر یاندن کندی اتحادلرینه قوت ویرمك و دیکر طرفدن تاتارلر اوزرینه بوقوهٔ متحده ایله یورومك یولنده اولکیدن زیاده قطع منازله باشلادیلر .

اشبو حرکات استقلالجویانه و ترقی پرورانه‌یی ایواندن زیاده اصل روس ملتنه اسناد ایتمکده تاریخ عمومی معذوردر . زیرا کور واسیل زمانه کلنجه‌یه قدر روس پرنسلرینك کافه‌سی بربرینی طانیمامق درجه‌لرنده استقلال دعواسنده بولنه‌رق حتی کندیلرینی تاتارلره محکوم ایدن بو تفرقه و تشتت اولدیغی کبی محکومیت مذکوره‌نك دوام ایده کیتمسنه سبب دخی هپ بو تفرقه و تشتت قضیه‌سی اولمغله کور واسیل زماننده کندیسنه التقریب بولنان پرنسلر زمام استقلاللرینی انك النه

معنایه مطابق ایسه‌لرده وقتیله بزده ظهور ایتمش بولنان دره‌بکیلری تورودیلك صورتیله کندی باشلرینه ظهور ایتمش آدملر اولدقلری حالده اوروپاده بکیلرینك بو صورتله ظهور ایتمامش اولملری ایکی طرف آره‌سنده بیوك بر فرق تشکیل ایلر . اوروپاده بر حکمدار کندی بندکانندن بریسنه بر قطعهٔ ارضیه‌یی تملیك ایلر ایدی . او حالده او ذاته «نوداته‌ر» دنیلوب «سنیور» عنوانی آلور ایدی . بعده سنیور دخی مالکانهٔ مذکوره‌نك قطعات و اجزاء صغیره‌سنی دیکر ذواته توجیه ایلر ایدی . بو حالده انلر دخی «واسال» یعنی تابع نامنی آلورلر ایدی . بو توجیهات خدمت عسکریه مقصدیله وقوعبولدیغی ایچون اکرچه بر درجه‌یه قدر بزده‌کی تیمار و زعامت مسئله‌سنه بکزر ایسه‌ده ارباب تیمار و زعامت غایت منتظم بر قانون عسکری‌یه تابع بولندقلری حالده تفصیلات و ایضاحات آتیه‌دن مستبان اوله‌جغی اوزره اوروپاسنورلری ایله واساللری یالکز کندی اوست طرفلرنده بولنان و کندیسنه ملکی توجیه ایلمش اولان ذاته همان لفظی مرادکبی بر صورتده تابع بولنه‌رق آندن بشقه هیچ بر نظام و قانون

تسليم ایتمشلر ایدیسه‌ده ایوان چار اولدیغی زمان دها بر چوق پرنسلر وبا خصوص بونلرك الڭ بیوك وقوتلیلری هنوز موسقووه بیوك پرنسه اتباعی کندیلری ایچون ذل عد ایتمکده بولنمشلر ایدی . ایوانك رقیبی دیمك اولان بو پرنسلرك الڭ مهملری تووه‌د پرنسی ایله موسهایسق وووولوغدا پرنسلری اولوب بونلر ینه بالنسبه برغیرت اتحاد جو یانه‌نك دخی سوقیله بیوك ایوانی چار طانیه بیلمشلر ایسه‌ده روس امارتلر ینك الڭ بیوك والڭ مغروری اولان نووو غورود پرنسلکی ممکن دکل موسقووه بیوك پرنسنه بیون اکه‌میوب کندی شاننی محافظه غیر. تنده ایدی . بناء علیه ایوان کندیسنه التحاق ایدن سائر پرنسلر ایله برابر بر طرفدن تاتارلر ایله او غراشدقدن ماعدا دیکر طرفدن اشبو نووو غورود امارتنی‌ده کندی هیئت متحده‌سنه التحاق ایچون

یکیدن فتح ایتمك درجه‌لر ینه قدر مجبور اولمشدر که ایشته هر جهتی صعب اولان بومساعیده کندیسی بر حکمدار مستبد اولمق صورتیله موفقیتدن زیاده امرا ورؤسای ملتك ازدل و جان اتباعلری ایله قومانده ایدر بر ملت مجددی صورتنده حرکت ایلدیکی ایچون تاریخ عمومی روسلرك شودور تجدد و تأسسنی ینه روسلرك کندیلرینه اسناد ایلر .

نووو غورودك ده سائر روس امارات متحده‌سنه التحاقی روس اتحادینی اتمام ایلمش صایلدیغندن بو بابده بعض مرتبه ایضاحات اعطاسنی لازمه‌دن عد ایلرز . شو یله‌که :

نووو غورود شهری بشنجی عصر میلادیده اسلاولر طرفندن تأسیس اولنه‌رق روسلرك ایلك رئیسی ده اولنان رور یق اوراسنی کندیسنه مرکز امارت اتخاذ ایتمش

طانیمزلر ایدی‌که بو حالده انلری بزم تیمارلی وزعیم دیدیکمز عسا کره‌دخی قیاس ایده‌میز .

بونلرك ماهیتلرینی بحق تعیین ایچون اصل منشألرینی ار ئه ایلیان قانتو بداوت عالمنده اثنای محار به‌ده مغلوبك جانی مالی اولادی هر شیئی غالبك تحت تصرف و مالکیتنه کیرمسی قضیه‌سنی اخطار ایلیور . یالکز بر غالب یالکز بر عاجزی مغلوب ایلر ایسه « الحکم للغالب » قاعده‌سنجه مغلوبك هر شیئ غالبك اوله‌جغی کبی بر چوق افراددن مرکب بر هیئت غالبه ینه بر چوق افرادن

مرتب بر هیئت ضعیفه‌یی مغلوب ایلدکده هیئت غالبه‌نك هیئت مغلوبه‌یه وآنلك کافه منالنه صاحب اولمق مبادئ مدنیتده حقوق طبیعیه‌دن عد اولنمشدر . ایشته بو نقطه ممالك قدیمه‌جه اسرا ورعیه وملت حاکمه وزادکان ورؤسا واعیان کبی صنوف و قسام اهالی‌یی تشکیله میدان اچمشدر . مغلوبلرك اسیر ورعیه وله‌جقلری طبیعی بولندیغی کبی چونکه غالبلر دخی حقوق و وظائفجه کافه‌سی بری برینه مساوی آدملر اولمیوب بعضلری افرادن و بر طاقمی شمدیکی کوچك ضابطلر درجه‌سنده‌کی

اولدیغی جهتله روس ملتنك ایلك پای تختی اولمق شرفنی احراز غیرتی نووغورود لیلرك قلبنه یرلشمش قالمشدر . زیرا متعاقباً روریقك اوغلی ایغور ٨٧٩ سنهٔ میلادیه ـ سنده کیهف شهرینی مرکز اتخاذ ایلد ـ یکندن بو شرف مرکزیتی مذکور کیهف شهری اعیانی نووغورودن منتزع عد ایتمك دعواسنده دوشمشلر ایدی . دها صکره لری روسلرك هر شهر و قصبه سنده کی پرنسلر و رؤسا و اعیان پیدای استقلال ایدنجه بو استقلاله کندیسنی الك زیاده حقلی کورن نووغورود اولوب بالخصوص نائل استقلال اولدقدن صکره اطراف وجوارده دخی مسلح فرقه لر سوقیله غرب جهتندن لیوونیا و شرق جهتندن سبریایه قدر برچوق یرلری دائرهٔ نفوذ و حکومتی داخلنده صوقوب نفس نووغورود شهری دخی او قدر بیومش ایدی که اهالیسنك مقداری درتیوز بیکه واردیغی روس تاریخلرینه قید ایدلمشدر .

ایشته بو قدر وسعتلی قوتلی شوکتلی اولان نووغورود بالطبع ایوانك تکلیف ایلدیکی اتحادی قبول ایده مینجه ایوان و اکا تابع بولنان سائر روس پرنسلری عظیم بر اردو ایله کلوب نووغورودی تحت محاصره یه المش و شهر کندیسنی مدافعه ایچون بتون اهالینی حربه سوق ایتمش ایسه ده ایوانه تاب آور مقاومت اوله میه رق مغلوب اولمش ایدی . لکن بو مغلوبیت مطلوب اولان اتحاد قطعی یی حصوله کتوره مامش ایدی . ١٤٧٧ سنهٔ میلادیه سنده نووغورود شهری اولکی استقلالنی اعاده ایچون رفع لوای عصیان ایله ایوان و متفقلرینك ایکنجی بر محاصره ـ سنه دها دوچار و بو محاصره ده دخی مغلوب اولمغله ایشته بو دفعه کی مغلوبیت

اعیاندن و بر قسمی شمدیکی جنتلمنلره مارشاللره مساوی رؤسادن و بعضلری دخی حکمدار زاده و یاخود بالفعل حکمدار ذواتدن بولنمق کبی کندیلکنجه بعض صنوف واقسامه منقسم اولمسیله بونلرك عمومی هیئت مغلوبه اوزرینه صاحب و مالك اولمقله برابر احرار و اصیلزادکاه واعیان قسمنی ده بونلر تشکیل ایتمك طبیعیا تندر .

جنك دنیلان شی دنیانك نره سنده دولوله انداز اولمش ایسه بو غالبیت مغلوبیت حاکمیت محکومیت صاحبیت مصحوبیت مالکیت مملو ـ کیت قضیه لری اویرلرك کافه سنده باش کوستر ـ مشدر . یالکز اسرا رعیه احرار زادکان اعیان کبی تقسیملر و هر قسمه عائد حقلر و وظیفه لر بعض ممالکده بشقه و بعض ممالکده ینه بشقه نامله صورتلره درجه لره تابع اولمشلردر .

اوروپاقطعه سنه مستولی اولان جرمن قومی برایاغنی ایتالیایه قدر ایندیروب برقولنی انکلتره یه قدر اوزاتمش بولندیغندن جرمنلك حکم و قوتی شمدیکی مجارستان اوستریا پروسیا المانیا فرانسه و انکلتره ده آزچوق کندیسنی کوسترمش اولدیغی کبی بالاخره اوروپاقطعه ـ

نووغورودك التحاق قطعیسی دیمك اوله‌رق روس ملتنك اتحادی دخی اتمام ایدلمش عد اولندی . واقعا نووغورود بوالتحاقی ینه ازدل وجان قبول ایتمش دکل ایدی . حتی اون التنجی عصر میلادده یعنی ١٥٦٩ سنه‌سنده تکرار عصیان ایدرك روس چارینی مشغول ایلدیکی کبی ١٥٧٨ سنه‌سنده بردها عصیان ایلمش ایسه‌ده هر دفعه‌سنده مغلوب اوله‌رق روسیه‌نك اتحادینه خلل کتوره‌مامش و یالکز اوقدیم پای تختك همان کلیت اوزره تخریبنه بو عصیانلر سبب اولمشدر .

نووغورود شهرینك سائر روسیه شهر و بلده‌ٔ مستقله‌لریله برابر اتحادی نه درجه‌لرده مهم اولدیغنی موازنه‌یه مدار اولمق ایچون عرض و اخطار ایده‌لم که بیوك ایوانه کلنجه‌یه قدر موسقووه پرنسلرینك عنوانی « موسقووه‌ده بیوك پرنس » صورتندن عبارت ایکن « چار » عنوانینی ایلك دفعه اولمق اوزره احراز ایدن ایوان اولدیغی کبی اسکی پرنسلکلرك کافه‌سی باشلی باشنجه بر « روسیه » عد اولندیغندن نووغورودك ده التحاقندن صکره ایوانه « بتون روسیه‌لرك چاری » عنوانی ویرلمشدر .

ایشته نوغورودالتحاقی روس تاریخی ایچون نه قدر مهم ایسه ایوانك قازان خانلغنی کلیت درجه‌سنده مغلوب ایدرك اورال طاغلرینه طوغری اول حوالی‌یی دخی روس مملکتنه الحاق ایتمسی ده بونسبتده مهمدر . قازان خانلغی دینلان حکومت ١٢٥٧ سنهٔ میلادیه‌سنده باتو خانك اوغلی سیبان طرفندن نفس قازان شهرینك تأسیسی ایله تأسیس ایتمش بولنوب تاتارلرك روسلر علیهنده تحکمی

سنده عصرلرجه مدت عادتا اصول مؤسسهٔ ادارهٔ مملکت صورتنی آلان و فرنك کتابلرنده « دروو فه‌ئودال » تعبیر ایدیلان دره بکیلکی اصولی دخی بو جرمنلردن قالمشدر . جرمنلر یکپاره بر ملت صورتیله رئیس واحدك اداره‌سنه تابع اولمیه‌رق بیوك بیوك اقسامندن هر بری بر رئیس الرؤسایه تابع بولنور ایدیسه‌ده رؤسای سائره او متبوع مشترکه بزلرجه معروف اولدیغی اوزره امرانك بر پادشاهه اتباعی کبی تابع اولمیوب عادتا بری برلرینك ارقداشی عد اولنورلر ایدی . بونلر هانکی مملکتی تحت استیلالرینه الورلر ایسه اوراسنی کندی ارادلرنده برکره تقسیم ایلدکدن صکره هر رئیس کندی حصه‌سنه دوشن قطعهٔ ارضیه‌یی ینه کندی قبیله‌سنده‌کی سرآمدانه تقسیم ایدروانلرك ده هر بری اراضیٔ مذکوره‌نك اجزای مناسبه‌سنی کندی فرقه‌لرنده بولنان افراده بخش ایدر ایدی . ایشته اوروپاده « مالکانه » دینیلان شیئك ایلك منشئی بو صورت اولدیغی کبی مالکلرك کندی ملکلری داخلنده استقلال تاملری دخی ینه بو ایلك منشأدن نشأت ایلمشدر . چونکه جرمنلرك رئیسلری میاننده نصل ار-

دوام ایلدیکی مدت بوشهرك معموریت ووسعتی آرتدقجه آرتمش ایدی . مؤخراً تاتار میرزالری بری بری ایله جنکه باشلاینجه روسلر یواش یواش کندیلرینی بونلره محکومیتدن قورتاروب بالخاصه ١٣٩٧ سنهٔ میلادیه‌سنده روسلر نفس قازان شهری اوزرینه دخی هجوم ایدرك ضبط ایله کلیت درجه‌سنده تخریب ایتمشلر ایدی . بعده تاتارلر شهر مذکوری تکرار بنا ایلدیلر . فقط اره‌لرنده‌کی محاربات داخلیه‌یه نهایت و یره‌مدکلرندن روسلرك مهاجماتندن ینه قورتیله‌مدیلر . کورواسیل برقاچ دفعه قازان اوزرینه یورومش وتاتارلر کندیسنی مدارا ایله تلقی ایلدکلری ایچون ضبط وتخریبنه لزوم کورمامشدر . نهایت قریم خانی قازانده خانلق ایدن ابراهیم خان علیهنه اعلان حرب ایله ایوانی دخی قریم خانلغنه هنوز جزیه‌کذار بر پرنس صفتیله جنکه دعوت ایلینجه ایوان ١٤٨١ سنهٔ میلادیه‌سنده قازان اوزرینه هجوم وابراهیم خانی مغلوب ایدرك فقط بوغلبه‌سندن استفاده‌یی قریم خانه ترك ایده‌جکنه کندیسی مستفید اولمق ایچون ابراهیم خانی کندیسنه جزیه‌کذار ایتمش وتا اورال طاغلرینه طوغری ممالکی کاملاً تحت استیلاسنه آلمشدر .

ایوان زماننه کلنجه‌یه قدر موسقووه پرنسی هم قزان وهم ده قریم خانلرینه خرجکذار ایکن قازانك فتحی ایله روسلر او جهتك تسلطندن کندیلرینی قورتارمش اولدقلری کبی همان بوفتحی متعاقب قریم خانلغی تسلطندن دخی قورتارمشلردر . شویله که : اوزمان قریمده خانلق ایدن احمد کرای ایوانك قازان طرفلرینه مالکیتنی کویا تصویب

قداشلق درجه‌سنده بر مساوات بولنور ایدیسه اورئیسلرك کندی قبیله‌لری سرآمدانی و بو سرآمدانك کندی معیتلری افرادی ایله دخی اره‌لرنده عینی رفاقت وتساوی حکم سورر ایدی . بوحالده بر کاروانی صویان و یاخود بر کویی باصان چته افرادی تقسیمه قویدقلری ماله یکان یکان ومالکیت مستقله ایله صاحب ومالك اولورلر ایسه ایشته جرمنلرك هنکام استیلالرنده تقسیم ایلدکلری یرلر دخی بویله مالکیت مستقله صورتیله کندی ملکلری اولمش قالمش ایدی . جرمن استیلاسنك مبادیسنده بوتقسیمك ایی و یاخود فنا بر تقسیم اولدیغنی وشو مالکانه‌لرك تشکلی نافع ویامضر بولندیغنی همان شمدیدن محاکمه‌یه لزوم یوقدر زیرا اوزمانلر جرمنلر نزدنده افرادك سرآمدانه و بونلرك رؤسایه و رؤسانك دخی رئیس الرؤسایه اتباع واطاعتلری بزده‌کی عرب عشایرینك شیوخ ورؤسایه تابعیتی صورتنده بیله اولمیوب بر جنکاور شو رئیسه خدمتی ایستمز ایسه انی ترك ایله دیکر بر رئیسك یانته کیتمکده هیچ بر مانع کورمز و بو حقك رؤسایه قدر شمولی ایچون کذلك هیچ بر حاجز تصور اولنه‌مز ایدی .

وتصديق ايده بيله جك ايسه ده مومی اليهك كنديسنه اولان تابعيتده دوام شرطيله بو تصويبده بولنه جق ايمش كبی طورانوب مكلف بر هيئت سفارت ترتيب ايتمش وبونلری برنامهٔ مخصوص وهدايای كران ايله موسقوویه كوندرمش ايدی . هيئت سفارت هم قزان فتحنی تبريك وهم ده موسقووه بيوك پرنسنك قريم خانی اولان متبوعنه تقديمی لازم كلان ويركوی سوينك ايفاسی لزومنی عرض ايدنجه آزتق موسقووه بيوك پرنسلكنی بتون روسيه لرك چاری عنواننه تحويل ايلمش بولنان ايوان احمد كرايك نامه سنی پارچه پارچه بيرتوب يره آتديغی پارچه لری دخی چكنه دكدن صكره هيئت سفارتی تشكيل ايليان آدملرك يالكز بر دانه سندن ماعدا كافه ـ سنك قفالرينی ده كسديرمش وصاغ براقديغی آدمی « كيت احمد كرايه كورديكك كبی سويله » تنبيهيله قريمه اعاده ايلمش ايدی . احمد كرايك بو حقارتدن انتقام ايده بيلمسنه امكانمی تصور اولنور ؟ سوز صيره سی شمدی كلمش اولديغی جهتله عرض واخطار ايدهلم كه فاتح سلطان محمد ثانی حضرتلرينك كفه كبی قريم جزيره سی اوزرنده هنوز جنويزلر النده بولنان بعض مواقعی ضبط ايتمسيله قريم خانلغنك دولت عليه تابعيت وحمايته جان آتمسی ومولدوا سفرلرنده قريم عسكری ايله معيت همايونه كلمسی نه غيرت اسلاميه ونه ده محبت عثمانيه اثری عد اولنه مز . زيرا اوزمانك تاتار ميرزالرنده غيرت واتحاد بولنسه يدی برينك عليهنه قليچ چكه رك اسلامك قوتنی اسراف ايتمزلر وزوری كورنجه

بويله هر كسك كندی باشنه علی الاطلاق حر ومستقل اولديغی بر قومك استيلا كرده سی اولان ممالكی تقسيمه قوميسندن متشكل بالجمله مالكانه لر عادتا يكان يكان « حكومت مستقله » تعبيرينك مدلول صحيحی اولورلر ايسه بو تشكيلاتك مبادیسنده كی نفع وضرری موازنه يه لزوممی حس اولنور ؟ امكانمی قالور ؟

زمان كچدكجه اشبو مالكانه لره كرك بيوك سنيورلرك مالكيتلری وكرك انلره تابع بولنان واساللرك صاحبيتلری كبی تعديلات كورمكه باشلادی . يا يكيدن مملكت فتح ايدلدكجه ويا ـ خود اسكی سنيورلر وواساللردن وفيات وقوع بولوب مالكانه لر محلول قالدقجه اك اولكی « رئيس الرؤسا » عنوانلری مؤخراً « قرال » عنواننه تحول ايلمش بولنان ذوات مالكانه دنيلان شيلری بندكاندن بكنديكی ذاته توجيه ايتمكه باشلاديلر . واقعا بو توجيهده يرده كی تيمار وزعامت اصولنه قريب بر مقصد عسكری بولنه رق كويا وسنيور قرال طرفندن دعوت ايدلدكجه معين بر مقدار عسكر ايله ينه معين بر زمان ظرفنده قرالك خدمتنه كلمكی درعهده ايلر ايديسه ده بو تعهدك قطعياً ايفاسی واجب

روس پرنسلرينه قاووق صاللامزلر
وبا خصوص بونلر قازان خانی كبی بر مسلمان
حكمـدارينی مغلوب ومحكوم ايلديكی
زمان تبريكنه سفارت هيئتلری كوندرمزلر
ايدی . نسبلری آراشديريله جق اولسه
هپ بری برينك عم زاده لری چيقه جق
اولان تاتار ميرزالری ينه كندی قوميتلری
غيرتنده بولنمدقلری حالده عثمانليلغه می
محب اوله جقلردر ؟ مجرد شمال جهتندن
بيوك ايوان صقشديرديغی كبی جنوب
جهتندن دخی شوكت بريه و بحريه جه
بر قاچ ايوانه بدل اولان حضرت فاتح
ارائهٔ حشمت وسطوت ايدنجه زهره لری
چاك اولان قريمليلر دولت عليه حمايه سنه
صيغنمقدن بشقه چاره بوله مامشلردر .
بونكله برابر قريمك دولت عليه حمايه سی
آلتنه كيرمسی قازان كبی انك دخی روسيه
التحاقنی برايكی عصر تأخير ايتمشدركه بوده

بر بيوك منفعت صايلمور يا ! زيرا قريم
عثمانلی حمايه سی آلتنه كيرنجه بيوك
ايوان اورايه تسلط ايتمك طوغريدن
طوغری يه دولت عليه يه تسلط ديمك
اوله جغنی اكلامش وكرك فاتحك وكرك
متعاقباً سلطان بايزيد ثانی حضرتلرينك
پروت واديلرنده كوستردكلری قدرت
عسكريه دن كوزی دخی ييلمش اولمسيله
عثمانلی محميسی اولان قريم خانلرينه دوستلق
يوزينی بالارائه حتی بونلردن منكلی
كرای دولت عليهٔ عثمانيه ايله عقد ايلديكی
ايلك مناسبت ديپلوماتيقيه و تجاريه دن
متوسط اتخاذ واستعمالی كبی بر بيوك اثر
رؤيت دخی كوسترمشدر .
مع هذا احمد كرای بر حال عجزده
بولنمغله ايوان طرفندن كورديكی حقارتدن
انتقامه قدرتی يوق ايديسه ده هيچ اولمزايسه
ايشك صورت ظاهره سنی انظار ناسك

تعهداتدن عد اولنه ميه جغی دركار ايدی . زيرا
قرالك بويله بيوك مالكانه لر توجيه ايلديكی كبی
كنديسی دخی كندی دائرهٔ مالكيتی داخلنده
شو يولده توجيهات اجرا ايتمكده اولوب
حالبوكه واسالر ايسترلر ايسه كندينه اطاعت
ايدوب ايستمدكلری صورتده اطاعت ايتميه جكلر-
ندن وهر كس كندی ملكی داخلنده كمال سربستی
واستقلال ايله مالك بولنه جغندن سنيور بونلر
طرفندن نه قدر موافقت واطاعت كورر ايسه
كنديسی دخی قرالنه او قدر موافقت واطاعت
كوستره بيلوب دها ايلرويه واره ميه جغی

دركاردر .
قرون وسطينك اواسطنه طوغری او-
روپاجه دره بكيلكی اصولی تماميله تأسس
وتأيد ايلمش اولمقدن بشقه كرك توجيهاتی وكرك
تابعك متبوعه انقيادی وسائر مسئله جه دخی تعد-
يلات كليه وقوعه كلمشدر . كوچك مالكلرك
بيوك لره وانلرك ده دها بيوكلرينه والحاصل الك
بيوكلرينك قراللره خدمت عسكريه ايله
مكلفيتلری بيله ينه كندی كيفلرينه وابسته
قاله رق فقط مالكلرك عموميجه الك بيوك مقصد
تحت تملكلرنده بولنان اراضی يی ايشلتدير مك

ترذیلندن قورتارمق ایچون جمع لشکره مسارعت ایلدی وایوان دخی قریم خانلغنه تابع اولان ممالکه قدر کله‌رك احمد کرایه میدان اوقودی ایسه ده ینه اوصره‌ده نوغایلر دخی قریم خانه عصیان ایدرك ایوان مسئله‌سی نوغای مسئله‌سنه نسبتله بر مسئلهٔ خارجیه حکمنده قاله‌رق نوغای مسئلهٔ داخلیه‌سی بوکا مرجح کورلدی ونوغایلر ایله برمصادمه‌ده احمد کرای مقتول دوشه‌رك هرحالده ایواندن التمسی لازم کلان انتقام النه‌میوب قالدی . بیوك ایوانك بویله کرك کندیسنه تابع اولمامق عنادنده بولنان روس پرنسلرینه وکرك قریم وقازان خانلرینه غلبه‌سیله توحید وتوسیع ایلدیکی روس دولتنی فضائل مدنیه ایله تزیینلندیرمك خصوصنده‌کی اك بیوك تدبیری میشل پالئولوغك قزی ایله ازدواجیدر کندیسی ذاتاً متأهل بولنه‌رق ایکی ده اوغلی وار ایدیسه ده استانبولك بدهمت فاتح ایله فتحندن صکره پریشان قالان خاندان ایمپراطوریسی اعضاسندن زوئه وقیددیکره کوره صوفیه نام پرنسس ایله ایکنجی نکاح اوله‌رق ازدواج ایلدی . بوقزك پدری میشل پالئولوغ اولدیغی حقنده‌کی قید دن ماعدا توماس پالئولوغك قزی اولدیغی دخی مقید بولنوب هرحالده استانبولك صوك ایمپراطوری اولان قسطنطینك قرنداشی قزی اولدیغی محققدر . روسیه تاریخلرنده اسمی صوفیه دیه مقیددر . مزبوره موسقوه‌یه کلین کیتدیکی زمان واقعا هنوز نیم مدنی برحالده بولنان ایوانه ترقیات مدنیه‌یه دائر پك چوق فکرلر ویره‌رك استانبولك عثمانلیلر یدینه کچمسندن طولایی اوروپا بلادینه چکیلوب انتشار اتمکه مجبور اولان اصحاب علوم وارباب صنایعدن برطاقنی موسقوه‌یه جلب اتدی.

وك‌لراو اراضینك محصولاتی وکرك اهالیسی حقنده‌کی اعتسافاتی ایله قراللرکی یاشامق صورتندن عبارت قالمشدر . حالبوکه قراللرك اطرافنده شاهنجی زاغرجی تازیجی شرابدار وسائر درلودرلو ناملر ایله برطاقم بندکان بولنوب هیچ بریسنك منتظم ومقنن معاشی اولمقسزین یا قرال طرفندن ویریله‌جك عطیه‌لر هدیه‌لر ایله ویاخود دره‌بکیلرندن طوعاً وکرهاً کله‌جك تقدمه‌لر ایله کچنمك مجبوریتنده بولندقلرندن وبونلرك اصل مطمح نظری برمالکانه یاقه‌لایه بیلمك صورتی اولدیغندن وقراللر ایسه سائر سنیورلر اوزرنده‌کی همان لفظی مرادف تبوعیتدن قطع نظر اصل کندی مالکانه‌سنك صاحبی برسنیور عد اولندیغندن کندیسنه صدق وعبودیتی اولان آدملری بحق مکافاتلندیرمق ایچون یا مالکانه‌لرجه صیق صیق محلولات وقوعنه ویاخود بومالکانه‌لردن قرالده‌دها جدیجه عوائد وزودینه لزوم حس اولنمش ایدی . اشبو عوائددن سنیورلرك کویا منتظماً قرالده‌ویرملری وکندیلرینك ده‌واسالردن منتظماً المری لازم کلان حاصلاتدن ایلروده بحث ایدیله‌جك اولوب شمدیلك شوراده محلو-

بروب شهر مذكوری بر دولت جسيمه يه پای تخت اولمغه لایق كوريله جك درجه لرده تعمير ايتديرديكی كبی بيزانتنلره مخصوص اولان سوس وظرافت ونزاكتی موسقووه كبار نسوانه دخی اوكرتمك صورتيله قالين روسلری اينجلتمك خصوصنده پك چوق خدمت ايلمش وحتی ايوانه بروجه آتی حكايه اولنه جق تشكيلات عسكريه وعدليه سنده دخی غايت نافع نصيحتلر ويرمش ايسه ده روسيه يه نصرانيتك ايلك ادخالندنبری اوراده پاپاسلق ايدنلر اغلبيتله استانبولده پاپاسلغی اوكرنوب كيدن روملر اولمسيله وبونلر ذاتاً فساد اخلاق نه اولديغنی پك اعلا اوكرنمش واجرا دخی ايتمش طاقمدن بولنمسيله صوفيه روسيه ده اشبو روملری كورنجه استانبولده شرق ايمپراطورلغی ايله شرق كليساسی ارەسنده كی مناسبتلری قزيل قانلره بويابان انتريقانلغی ده روسلر ميانه ادخال خصوصنده بو قادينك خيلی سوء خدمتلری سبق ايلمشدر . انجق بو سوء خدمتلرندن اول حسن خدمتلری آثارندن اولان تشكيلات عسكريه وعدليه يی ايضاح ايليه لم .

ايوان زماننه كلنجه يه قدر روس پرنسلرنده عسكر دنيله بيله جك هيئات حربيه موجود دكل ايدی . هر پرنسك حالنه و قدرتنه كوره بش اون يكرمی سركرده سی بولنور ايدی كه بونلر كويا اوپرنسك جنراللری اولوب هر سركرده نك باشنده دخی بشر اونر دلی باشی اولور وهر دلی باشی يه اونر يكرميشر وياخود قرقر اللیشر ويا سكسانر يوزر جنكاور تابع بولنور ايدی . امانه افرادك كندی كوچوك ضابطلری نه ده بونلرك سركرده لری ونه ده سركرده لرك پرنسلره اتباعلری صورت منتظمه ده دكل صورت دائمه ده بيله

لات ايله نه اكا تعلق بولنان عوائدی ايضاح ايچون قانتو ديمكده دركه : مالكانه لر هر بری شوقدر آدم ايله شوقدر مدت ظرفنده قرالك خدمت عسكريه سنده بولنمق شرطيله مشروطاً توجيه ايدلمك اساسی اوزرنده ييللر وعصرلر كچنجه برسنيور باقزدن ماعدا اركك اولاد براقز وياخود حين وفاتنده اوغلی پدرينه خلف اوله جق ياشده بولنمز ايسه مالكانه سی محلول عد اولنمغه وقرالك خدمت عسكريه سنده بولنمق اقتداريني حائز ذواته توجيه ايدلمكه باشلادی . بو حالده بر مالكانه يی صاحبی اولان سنيوره كوچوك كلكندن بيوك كلكندن قطع نظر ايدی صورتده توجيهی ايچون قراله بشقه جه عائدات تقديمی وقرال طرفندن ترتيب اولنان يمين موجبنجه تحليفی لازم كلديكی كبی اوغلی كوچك اولان برسنيور وفات ايلدكده عوائد مشروطه سی ويرلمك قوليله جوجغه دخی مالكانه نك يكيدن توجيهی طريقی اچيق براقلدی . فقط قراللر دها بر چوق زمانلره قدر مالكانه لرده وارث عد اولنمامقده دوام ايلدی بعض زمانلر بعض يرلرده قراللر پدرلری مالكانه لرينه وارث اولان قزلره كنديلری طرفندن منتخب برر

اولمیوب هرکس هر هانکی مسئله ده کیفی کیفه ایستر ایسه اکا تابع اولور ایدی . بناء علیه بونلر سوری سوری باشلری بوش بر باندو حکمنده ایکن ایوان کندیسنه تابع بولنان پرنسلری کندینه جنرال اولمق مرتبه سنده عد ایدرك سردار و سرکرده لری رتبه و حیثیتلرینه کوره ترتیب و جمله سنك افرادینی بر منتظم دفتر موجبنجه تعیین ایلیه رك حاصلی اره لرنده کی مراتبه رعایت اولنور متحد و عمومی بر اردو وجوده کتورمشدر .

هله ایوان زمانه کلنجه یه قدر روسیه ده هیچ بر هیئت عدلیه بولنمیوب ناسك حقوقنه عائد مخالفاتی پاپاسلر نصیح و پند ایله بر طرف ایلدکلری کبی جنائیات و سیاسیات دخی کندی کیفندن بشقه قانون و کندی قلیجندن ماعدا قوهٔ اجرائیه طانیمیان و محاربه زمانلرنده افراده دلی باشلق ایدوب صلح زمانلرنده دخی خلقی صویمق ایله تعیش ایلیان « بویار » نام سردارلر طرفندن طیاق و قلیج و درلو اشکنجه لر ایله اصلاح ایدیلور ایدی . ممکن مرتبه « محکمه » اطلاقنه شایان اولان هیئات عدلیه یی ایلك تأسیس ایدن ایواندر که بو تأسیسات ایله حقیقةً ملت و دولتنه حسن خدمت ایلمشدر .

ایوان هیئت عسکریه سنی بو صورتله تنظیم اتمامش اولسه ایدی لیتوآنیا وسوور یا طرفلرینه و تا ممالك منجمده ، طوغری سوق ایلدیکی عساکرك هر طرفجه غالبیته مظهر اوله مز ایدی . زیرا اوراده دخی جنکاور نامنه برچوق حشرات موجود اولدیغی حالده ایوانك عسکری محضا کندی انتظامی سایه سنده غلبه ایده بیلمشدر . انجق بو انتظام اوروپانك شزالیه لری درجه سنده اوله مدیغندن ایران

قوجه تکلیفی ایله یا حسب الزوجه قوجه سنك ذاتاً متصرف اولدیغی مالکانه یه اشترا کندن طولایی اصل قزك پدری مالکانه سنی بشقه بندکانه ویردی و یاخود وارثه یه انتخاب ایلدیکی قوجه ذاتاً مالکانه سز برشی ایکن انی هم بر مالکانه و هم ده اصیل و کوزل بر زوجه ایله مکافاتلندیرمش اولدی .

هر نه صورتله اولور ایسه اولسون کرك بر قرال مالکانهٔ محلولی بر سنیوره و کرك بر سنیور و اساله الحاصل بر بیوك کندی کوچکنه توجیه ایتمك لازم کلنجه نامزد اولان ذات قلیجی طاقوب النه دخی اصیلزادلکه مخصوص اولان باستونی آلور فنداسی حکمداری اوله جق ذاتك حضورینه وارر و باستون ایله قلیجی اوکنه قویوب باشندن شابقه سنی چیقاردقدن و دیزلری اوستنه چوکدکدن صکره اللرینی افندیسنك اللری ایچنه قویوب « بو ساعتدن صکره بن سزا کندی آدمکزم . عمرم و اعضای بدنم سزکدر . بکا احسان ایده جککز اراضی یه مقابل اموسم و ایمانم موجبنجه بتون بنلکم سزکدر » سوزلرینی سویلر و متعاقباً انجیله ال باصوب اوبه رك « سنیور ! سزه صادق و مستقیم اوله جغم .

سمولنقس طرفلرینه صالدیردیغی زمان قارشوسنده لیوونیا طرفلرینی محافظه‌یه مخصوص «پورت غله‌و» شوالیه‌لرینی بوله‌رق اگرچه بونلر اوزمانه قدر لهستان قراللری النده برقاچ دفعه مغلوب اوله‌رق اسکی شوکتلرینی غائب ایلمشلر و بالخاصه بومحاربه‌ده ایوانک عسکرینه نسبتله غایت آز بولنمشلر ایسه‌ده اللرنده اسلحهٔ ناریه و اره‌لرنده طوپ دخی موجود اولدیغندن وروسلر ایسه هنوز المانلر نزدینه قدر انتشار ایده بیلمش بولنان اسلحهٔ ناریه‌یه مالک اولمدقلرندن پورت غله‌و شوالیه‌لرینه فناحالده مغلوب اولمشلر ایدی . مطلقا اوزمانلر روسلر نزدنده زره استعمالی بیله پک‌ده معروف اولماسندن ناشی بولنملیدرکه ایری بوی المانلرک زره دخی گیمش اولدقلرینی گورن روسلر بونلره « تیموردن آدم » نامنی ویرمشلر و بر چوق زمانلره قدر آلمان شوالیه‌لرینی هپ او نام ایله یاد ایلمشلردر . انجق یادلری محاربه‌ده دوام صورتیله وقوعبولمامشدر . بلکه ایوان شو تیمور پنچه‌لی شوالیه‌لر ایله اوغراشه‌میه‌جغنی اکلایوب اللی سنه ممتد اولمق اوزره کندیلریله بر متارکه عقد ایدرک رعایتده دخی قصور ایتمامشدر . پورت غله و شوالیه‌لری « توتونیق » دنیلان دیگر بر شوالیه طریقیله متحد برهیئت عسکریه اولوب قریباً لهستانه عائد فقره‌ده بونلره دائر ایضاحات ویریله‌جکدر .

ایوانک ایتدیگی محاربات روس ملتنک توحیدی وحدود مملکتک توسیعی ایچون ضروری اولان محاربادن عبارت اولوب یوقسه جنکیز کبی تیمور کبی آسیا وتیمور باش کبی وناپولیون کبی اوروپا قدیم وجدید حکمدارلرندن برچوغنده

طرفکزدن نائل اولدیغم اراضی‌یه مقابل حقکزده وفا وصدقی محافظه ایده‌جگم . برموجب عادات سزه بورجلو اولدیغم کافهٔ خدماتی اگر جناب حق وعزیزلر بکا معاونت ایدرلر ایسه برغیرت مستقیمانه ایله ادا ایده‌جگم » دیر ایدی . بومراسمک اجراسندن صکره افندیسی اوله‌جق ذات توجیه ایدیله‌جک مالکانه‌دن قوپارلمش براغاج طالی ویاخود برچیم پارچه‌سی واکثریا برآوج طوپراغی تابعک النه ویرر ایدی که بودخی اراضئ مذکوره‌نک نشانهٔ تملیکی عداولنور ایدی .

انجق بوتعهدلر و یمینلر برنوع تشریفاتدن عبارت قالوب مالکانه‌نک توجهندن صکره او سنیورینه بیلدیگی کبی حرکتدن کیرو طورماز واقتضاسنه کوره بو یمینلری ویردیگی ذات ایله محاربه‌دن بیله چکنمز ایدی . حتی مؤخراً یمینلرک‌ده تعدیل ایدلمسنه بوبالا آخره دوچار خلف اوله‌جقلری ایچون لزوم کورلمشدر .

١٢٢٠ سنهٔ میلادیه‌سنده شامپانیا قونتی تیبولت فرانسه قرالی بولنان فلیب اوگوسته « بن که تیبولتم هرکسه بیلدیریرم که فرانسه قرال معظمی سوگیلی وعزیز سنیورم فلیبه حسن

كورلمش اولديغى اوزره اويله اداره ايده‌ميه‌جكى ممالكى مجرد برفتح ايتمش اولمق ايچون بتون عمرينى الده قليج آت اوزرنده كچورن حكمدارلره قياس اولنه‌مز . حقيقةً عاقل اولان بو آدم اصل الك بيوك زمان وقوتنى يكى تشكيل ايلديكى ملتك تنسيقات وتنظيماتنه صرف ايليه‌رك اجراآت عدليه وعسكريه‌سى بو يولده‌كى مساعيسنك الك كزيده ثمره‌سى اولديغى كبى موسقووه شهرينك تعمير وتنظيمى دخى بونلره بحق ثالث اولمق شرفنه لايقدر .

١١٢٥ سنهٔ ميلاديه‌سنده موسقووه پرنسى اولان عن اصل سوزوال پرنسى يوريه دولغوروقى نام موسقوف پرنسنه كلنجه‌يه قدر عادتا بر كوچك كوى شكلنده بولنان موسقووه شهرى پرنس مومى اليهك يدى ايله توسعه باشلايوب هله كيه‌ف شهرى تاتارلر النه دوشديكى زمان يعنى ١٢٣٥ سنه‌سندن صكره تاتارلردن قاچان روسلر موسقووه‌يى بيولتدكجه بيولتمكه باشلامشلر ايدى . اوزمان موسقووه شهرينك تمام اورته‌ يرنده « ايچ قلعه » كبى بر معنايه دلالت ايتمك اوزره « قره‌ملن » ناميله اخشابدن بر حصار بنا ايدلمش ايدى كه موسقووه بيوك پرنسلرينك اقامتكاهى بوراسى عد اولنوب سائر اهالينك اقامتكاهلرى دخى قره‌ملنك خارجنده واروشلر يعنى اوفق اوفق محله‌لر تشكيل ايدرلر ايدى . پاره‌لق اشبو اخشاب قره‌ملن محترق اوله‌رق ١٣٦٢ سنهٔ ميلاديه‌سنده موسقووه بيوك پرنسى اولان ديمترى دونسقوى قره‌ملنى طاشدن بنا ايتديرمش ايسه‌ده اوچنجى بيوك ايوان ١٤٨٧ سنه‌سندن صكره موسقووه‌يى توسيع وتعميره باشلاديغى زمان ديمترينك قره‌ملننندن پك آز برمقدارينى ابقا ايدرك

خدمت وابراز صداقت ايچون محراب مقدس اوكنده يمين ويرمشمدر . بالاستحقاق سنيورم اولان فليبه‌قادينندن اركك‌دن هركيم فنالق ايدر ايسه حياتلرنده مماتلرنده سنيورمى انلره قارشو مدافعه ايده‌جكم . قرال بنم قصورلرمى ينه بنى محاكمه ايده‌بيله‌جك وايتمسى لازم كله‌جك حاكملر واسطه‌سيله محاكمه ايتديروب شخصمه برزيانى طوقونمامق اوزره كنديسندن نائل اولديغم شيلرى تحت حجزه آله‌بيله‌جك وبنى محاكمه‌يه صالح اولان حاكملر طرفندن عادلانه حكم ويريلور ايسه مصادره دخى ايده‌جك اشبو شرائطه قرالم‌وسنه ورم رعايت ايتدكجه بن‌ده يمينمده دونميه‌جكم » ديمشدركه بويله قيود وشرائطله مشروط ومقيد اولان يمينلره‌ كبى احوالدن طولايى لزوم كورلمش اوله‌جغى اوزون اوزادى‌يه تفصيلاته احتياج كوسترمز.

پاپالق مقامى دخى مالكانه‌لر تملكى حسبيله برنوع سنيورلك مقامى حكمنى الدقدن صكره ذكر اولنان مالكانه‌لرى شو تعريف اولنان صورتده مراسم ايله كنديسنه واسال اوله‌جق سنيورلره توجيه ايلر ايدى حتى بونلر ميانده بعضيلرى قرال اولدقلرى حالده مجرد رومانك بر كوچك

الك بيوك قسمى يقديرمش وجسيم وكو ل قله‌لر ايله مجهز غايت واسع بر قره‌ملن انشاسندن ماعدا درونده سرايلر كليسالر چاك قله‌لرى قصرلر مخزنلر دخى يابديرمشدر. بوبابده استخدام ايلديكى مهندس ومعمار ايتاليادن بر طاقم روملره برابر جلب ايتديكى پيه‌ترو انطونيو نام ايتاليانلر در تا ١٣٢٦ سنه‌سنده موسقوه‌نك همان ايلك بيوك كليساسى اولمق اوزره انشا ايتديرلمش اولان كليسايى ايوان تكرار يابديروب چارلرك رسم تتوجى اجرا ايتملرينه حصر ايلمش وحالا بر قله‌سى « ايوان وليكى » يعنى بيوك ايوان نامنى حائز بولنمشدركه بوقله‌ده اوتوز ايكى عدد چاك بولنوب بردانه‌سى اوروپاجه بر مثلى دها موجود اولمامق اوزره يوز التمش بش بيك كيلو غرام ثقلتنده اولمقله اشتهار ايلمشدر.

بيوك ايوانك تشكيلات عسكريه وتنسيقات عدليه‌سيله موسقوه‌يى تعمير وتوسيع واسباب حشمتى تهيه وتكثير ايتمسى خصوصلرنده زوجه‌سى صوفيه‌نك استشاره‌لرندن استفاده‌سى دائما بيوك اولوب بالخاصه روسلرك هنوز اوقومق يازمق بيلملرى حسبيله پاپاسلغك روملره انحصارندن طولايى پاپاس طاقى دخى ايوانى ارشاد امرنده چاريجه‌يه معاون اولدقلرندن بونلر ايوانك كوزينى وقولاغنى اوقدر آچمشلردركه كنديسنى روما ايمپراطورلرينه صوك خلف ايتمك درجه‌سنه قدر واردير مشلردر. شويله‌كه:

روما دولتى شرق وغرب ايمپراطورلقلرينه منقسم اولوب ده فقط شرق وغربده آيرى آيرى برر ايمپراطور بولنميه‌رق ايكيسنه بر ايمپراطور حكم ايلديكى زمانلر علامت دولت وشوكت اتخاذ اولنان

مالكانه‌سنى ده تملك ايتدكلرندن طولايى پاپايه واسال وخرجكذار عد اولنمشلردر. دها صكره‌لرى دها بيوك غرابتلر كورلمشدر. ايكى قرال كرك ارثاً وكرك حرباً احد همانك ممالكندن برر مالكانه‌يه صاحب اولدقلرى وبوحالده احد همايه تابع متبوع وياخود سنيور واسال طانندقلرى نوادردن دكلدر. ازجمله ١٣٢٩ سنهٔ ميلاديه‌سنده انكلتره قرالى ايكنجى ادوار آكيتان دوقه‌لغنك ضبطندن طولايى فرانسه قرالى فليپ دو والوايه واسال وخرجكذار طانه‌رق ايكيسى بالمواجهه دكل ايسه ده بالواسطه اشبو رسم تحليف وتعهدى اجرا ايلمشلردر.

اصلى بوندن عبارت بولنان دره بكيلكى قرون وسطينك اواسطندن صكره اوروپاجه اوقدر تعمم وتأييد ايلمشدركه آزچوق اراضى‌يه مالك اولميانلر سنيور طانمق شويله طورسون بلكه كافهٔ حقوق ملكيه‌يه نائل بر « سيتوايه‌ن » يعنى همشهرى بيله طانه‌ميوب حكماً بزده‌كى « رعيه » كلمه‌سندن دها مستحقر اولمق اوزره « ويله‌ن » يعنى چيركين وپس پايه عد اولنمشدر، بناءً عليه مورخ قانتونك « اوزمانلر اوروپاجه ازچوق مالكانه‌سز هيچ بر سنيور بولنمديغى كبى

قارتال قوشنی ایکی باشلی بر قارتال صورتنه تحویل ایلمشلر ایدیکه اشبو ایکی باشلرك بریسی رومایه و دیکری استانبوله ناظر اولمق طرزنده بر حکم و برلمشیدی . صکره رومای غربی بالکلیه رهین انقراض اولمسی اوزرینه دخی اشبو ایکی باشلی همای دولت شرق ایمپراطورلغنك علامتی اولمقده دوام ایلمشیدی . الی نهایت رومای شرقی دنیلان استانبول دخی ید همت فاتح ایله رهین انقراض اولوب ده صوفیه دخی اوچنجی ایوانه زوجه اولنجه بو همای شوکتی روس چارینه علامت اولمق اوزره قبول ایتدیرمکده پاپالر ایله همزبان اولمشدر . نووغورودك الحاقی روسیه ایچون ایکی پای تخت جمعی دیمك اولوب ایکی باشلی قارتال قوشنك دخی بر باشی نووغورود و دیکر باشی مو- سقوه یه ناظر اولمق اوزره علامت شوکت اتخاذی مناسب کورلمشدر . هله بیوك پترو و قاترینه تا استانبول فتحنه قدر توسیع دائرهٔ هوس ایلدکدن صکره روس ملتنك ذهننه بو همانك بر باشی پترسبورغ و بر باشی استانبوله ناظر اولمسی معناسنی بیله یرلشدیرمشلردر .

الحاصل عظیم بر دولتك ایمپراطوری اولمق داعیه‌سیله هرشیئنی یولنه قویان او- چنجی ایوان موسقوه‌یی تعمیر و توسیع و تزیینده اوقدر ایلرویه واردی که کندیسندن مقدم یالکز بش اون بیوجك بنادن ماعدا اکثر اهالیسی قلبه‌لرده وختی چادر آلتلرنده اقامت ایلیان موسقوه شهری بردنبره سائر بتون روس بلادینه تفوق ایده‌جك قدر معموریت وجسامت پیدا ایدرك زوجه‌سی صوفیه‌نك تشویقی ایله روس قادینلری دخی اینجه نزاکت پیدا ایدیلر ایسه‌ده روسلرك ارککلری

بیوك کوچوك سنیورسز برقاریش یر دخی قالما- مشدر » دیمسی بحق زمانك احوالنی تصویر دیمکدر .

حقیقت اوزمانلر اوروپاده سنیورسز برقاریش یر بیله قالمامشدر . حقوق مالکیت یواش یواش شهرلره قدر تعمیم ایلمش و برشهرده- کی املاك یکان یکان اکرچه شونك بونك ملك مستقلی عدا اولنور ایسه‌ده شهرك عمومیتی بر بارونك مالکانه‌سی اوله‌رق اهالیسندن عوا- ندینی آلمسیله سائر اصحاب املاکی نوعما کندی کراجیسی کندی رعیه‌سی عد ایلمشدر . یوما- لکانه‌لرك کافه‌سی زمان کچدکجه بسبتون ارثی اولوب قالدیغی کبی قراللرك و بیوك سنیورلرك امور عدلیه رئیسلکی وهیئت عسکریه قوما- ندانلغی وشرابدارلق و دفتردارلق وکیلار- جیلق کبی خدمتلری دخی بر نوع مالکانه حکمنی آلوب عوائد معتاده‌سی تحصیل اولنمق اوزره ارثاً اولاده بیله انتقال ایلدیکندن مورخ قانتو « بونلرك جمله‌سی نه ایسه نه ایسه‌ده عسکری قوماندانلقلرینك بشکده‌کی چوجقلره قدر انتقالی اصل مهارت عسکریه اربابنه میدان براقدیغی واداره عسکریه‌جه درلو فنالقلره یول آچد»

بو نزاکتدن پك چوق زمانلره قدر محرو-
میتده دوام ایلمشلردر ۰ او زمانلر لهستان
ومجارستان واوستریا والمانیادن باشلا-
یه‌رق حتی طرف دولت علیه دن
بیله موسقوویه بیوك ایوان نزدینه سفیرلر
اعزام اولندیغی اوروپا تاریخلرنده
مندرج ایسه‌ده طرف دولت علیه‌دن
ارسال سفرا ماده‌سنه دائر تواریخ
عثمانیه‌مزده قید بولنه‌مامقده‌در ۰ بر
لهستان سفیرینك و برده وندیك
ایلچیسنك سفارتنامه‌لرندن اقتباس ایله
اوروپا تاریخلرینك و یردیکی معلوماته
کوره اوزمانلر چاره وارنجه‌یه قدر
بتون روس رجالی غایت قبا ودل
آزار آدملر اولوب کیدن سفرایه رعا-
یتسزلکلری بیله حددن افزون ایمش ۰
واقعا بایزید ثانی حضرتلرینك بیوك
ایوانه کوندرمش اولدیغی بر سفیرك
خود سرانه و بی‌ادبانه معاملاتنی بزدخی
قسم مخصوصنده یازمش ایدك ۰ دیمك
اولیورکه چاریچا صوفیه‌نك غیرتلری
یالکز روس کبار نسوانی ایله کبار
اطفالنی بر آز یومشالتمق درجه‌سنده
قالوب یوقسه روم شرقی ایمپراطورلغنك
ارسال وقبول سفرا خصوصنده نه
درجه‌لره قدر تشویقات نازکانه‌یه
رعایت ایلدیکی حقنده‌کی سوزلری
ثمره‌سز قالمشدر ۰

بوندن اول ایمپراطور یچه صوفیه‌نك
ایوانه زوجه اولمسندن طولایی روس
ملتنه حسن خدمتلرینی حکایه ایلدیکمز
صره‌ده روم شرقی دولتنك انتریقه‌لرینی
اوکرته‌یکنی‌ده خبرو یرمش ایدك ۰ بحثك
او جهتنی دخی ایضاحك صره‌سی شمدی
کلمشدر :

روم شرقی دولتنده ایمپراطورلق تاج

یعنی ایچون شایان استغراب و سزاوار حیرتدر !»
دیبور ۰

دره‌بکیلرینك یدتصرفلرنده بولنان مالکا-
نه‌لرده‌کی استقلاللرندن اوجه بحث ایتمش وهر
مالکانه‌نك عادتا برحکومت مستقله اولدیغی
دخی سویلمش ایسه‌لده بوکیفیتك تماميله ایضاحی
صره‌سی شمدی کلمش اولدیغندن اوزمانلرجه
اوروپانك همان عمومی قانون اساسیسی دیمك
اولان حکم بروجه آتی بسط اولنور :

دره‌بکیلکنك جاری اولدیغی محللر افکار
عمومیه‌سی جهانده احکم الحاکمین اولمق اوزره
یالکز حق تعالی حضرتلرینك وجودینه قانع
ایدیسه‌لرده پاپا بولنان ذات یر یوزنده جناب
حقك وکیلی عد اولندیغندن روحانی وجسمانی
دیه ایکی یه تقسیم ایدیلان احوال عمومیهٔ عالمك
قسم روحانیسی طوغریدن طوغری‌یه پاپاالنده
بولنور وقسم جسمانی وسیاسیسی المانیا ایمپرا-
طورینه پاپا طرفندن تودیع قلنمش عد اولنور
ایدی ۰ حالبوکه المانیا ایمپراطوری ذکراولنان
حکومت جسمانیه‌نك انسانلر اوزرنده‌کی تطبیقا-
تنی قراللره حواله ایلمش اولدیغی کبی قراللردخی
ممالکك اقسام کبیره‌سی امورینی بیوك سنیورلره

(داراشکوه) اوزبشنجی عصر میلادیده هند پرنسلرندن

وعصاسنی اله کچورمك ایچون اوغللرك
بابایه زوجه‌لرك قوجه‌یه قرنداشلرك
قرنداشه سؤقصدلری عادت حکمنی آلمش
اولدیغی کبی ایمپراطور بیچه صوفیه ایوانه
قاری اولدیغی زمان موسی‌الیهك برنجی
زوجه‌سندن متولد بیوك اوغلی دیمتری‌نك
بالطبع باباسنه ولی عهد اوله‌جغنی
دوشونمش وازاله‌سی ایچون پك چوق
چالشمش ایسه‌ده بردرلو اعدام ایتدیره‌
میوب بیچاره‌یی بر زندانه آتدیرمق
درجه‌سنده‌کی موفقیتله اکتفایه مجبور
اولمش ایدی . حالبوکه کوچوك اوغلنی
اولدورتمکده اوقدر صعوبت چکمامش
ایدی . زیرا ایوان غایت متهور برآدم
اولدیغندن صوفیه‌نك برافسادی ایوانك ده
بر تهورلی زماننده راست کلدیکندن
او بیچاره‌یی مغدور تیغ تهوری ایدی ویرمش
ایدی . اواخر حکومتنده قازان تاتارلری
عصیان ایدرك کوندردیکی جنراللر قازانی
تکرار ضبط ایله احمد امین خان نامنده
برآدمی اورایه خرجکذار برخان اوله‌رق
نصب ایله اردونك رجعتنی متعاقب
تاتارلر برقیام دها ایدرك نفس قازانده
واطرافنده نه‌قدر روس وار ایسه جمله‌
سنی اعدام ایدنجه بوآجی خبر ایوانك
بورکنه ایندیرمك درجه‌سنده موجب
غضبی اولمش ایدی . ایشته بودفعه‌کی
تهوری مرقومی هلاك تیاغنه سرمزك
وارث حکومتی اوله‌جق بشقه اولادی
دخی اولمامق حسبیله بیوك اوغلی
دیمتری‌یی بونجه سنه‌در محبوس
اولدیغی زنداندن چیقاروب یاننه
کتورمش وتقرب موت ایله قورویه
قالان النی اوغلنه اوزاتوب همان قلمه
الدیردیغی بر وصیتنامه موجبنجه بتون
حقوق حکمرانیسنی دیمتری‌یه ترك

والنزکندی مالکانه‌لرینك اقسامنی دها کوچوك
سنیورلره تفویض ایتمش صایلور ایدی . صلا-
حیت حاکمیت بویله الك بیوکدن الك کوچوکه
قدر اینوب تعمیم بولمش بولندیغی کبی اطاعت
دنیلان شی دخی بونه بویله درجه درجه الك
کوچوکدن الك بیوکه قدر یوکسلمش اولمعه
تنسیقك بودرلوسنه هیچ ردیه جك قالمیه جغی
درکار ایسه‌ده ایمپراطور هر الکانك اموریی
قراللره تودیع ایلدکدن صکره کندیسنك یالکز
طوغریدن طوغری یه کندی ملکیندن بشقه
هیچ برالکاده نفوذی قالمدیغی کبی قرال دخی
کندی الکاسنده‌کی ولایتلر سنجاقلر زمامنی
سنیورلر النه تودیع ایلدکدن صکره قرالك
یالکز کندی مالکانه سندن بشقه هیچ بریرده
حکم ونفوذی قالمامش اولور ایدی . بویله
بر کوچوك سنیورك معیتنده دها کوچوك
تابعلری وار ایسه اوتابعلرك ملکنده‌کی اهالی
اوزرنده یالکز کندی حکمی جاری اولوب
افندیسنك حکمی اصلا جاری اولمز وافندیسی
دخی کندیندن بیوکنی کندی تبعه‌سی اموریله
قطعا قاریشدرمز ایدی . بناء علیه هر مالکانه
داخلنده امورانضباطیه ملکیه عدلیه کافه

ایلمش ایسه‌ده خواب موته طاله‌رق كوزلرینی قاپار قاپامز ایمپراطور یچه صوفیه‌دن متولد واسیل ذاتاً حاضر ومهیا بولنان وهر بری استانبولده اثنای تحصیلده اوكرنمش اولدقلری كبی ایمپراطور یچه صوفیه‌نك تربیه‌سیله دخی فن خدعه كاری وصنعت غدار یده ید طولا پیدا ایتمش اولان پاپاسلر یاردمیله بیچاره دیمتری یی ینه محبوس اولدیغی زندانه طیقوب تاج وتختی غصب ایلمشدر • انجق بوكیفیت ۱۵۰۵ سنهٔ میلادیه‌سنده وقوعه كلمسیله اون التنجی عصر میلاده عائد وقوعات تاریخیه‌دندر •

«ب — لهستان — دردنجی قازیمیر• توتونیقلر»

روسیه‌ده اوچنجی ایوانك مدت حكومتی برنجی نصف قرن جدیدی همان تماميله اشغال ایلدیكی كبی بو حال لهستان ایچون دخی دردنجی قازیمیر حقنده تماميله واقعدر • زیرا «مبادئ قرون جدیده‌ده احوال عالم» سرلوحه‌لی بندك لهستان فقره‌سنده ایضاح اولندیغی وجهله بتپرست ایكن بالتنصر پرنسس هدویچی تزوج ایدرك لهستان ایله لیتوآنیا قطعه‌لرینك برلشمسنه سبب اولان بشنجی ولادیسلاس ژاژه‌لوندن صكره بیوك اوغلی التنجی ولادیسلاس لهستان قرالی اولدیغی كبی دردنجی قازیمیر دخی هنوز پك كنج ایكن لیتوآنیا غران دوقه‌سی اوله‌رق حالبوكه قرانداشی التنجی ولادیسلاسك وارنه ملحمهٔ كبراسندن عثمانلولر یدنده مقتولیتی اوزرینه مومی الیه دردنجی قازیمیر لهستان قراللغنه دعوت اولنمش و ۱٤٤٥ سنه‌سندن ۱٤۹۲ سنه‌سنه قدر قرق یدی سنه لهستان صندالیسی اوزرنده قالمشدركه بو حالده برنجی نصف قرنده لهستان

وكاملاً اومالكانه‌نك سنیوری النده بولنوب هرمتبوع یالكز كندینه تابع بولنان سنیورلرك شخصلری ایله برمناسبتده بولنورایدی كه او مناسبتك قوت وضعفی دخی ایكی طرفك كیفنه وابسته قالورایدی •

سنیورلرك مالكانه‌لرنده‌كی جسامته كوره برعنوان مخصوصی دخی بولنورایدی • قدیم زماندن قالمه برتشریفات رساله‌سندن اكلاشلدیغنه كوره الك بیوك سنیورلره دوق عنوانی ویریلورایمش • مؤخراً اوستریا خاندانی كندی پرنسلرینه «آرشیدوقه‌لر دوقه‌سی» كبی برمعنایه كلك اوزره «آرشیدوق» عنوانی ویردیكی كبی بعض امثالندن تمیز ایتمش بولنان دوقه‌لره دخی «غران دوق» دینلمشدر • اورساله قدیمه‌دن مستبان اولدیغی اوزره دوقلردن صكره ایكنجی درجه‌ده عداولنان سنیورلره قونت عنوانی ویریلوب برقونتك وفاتیله ملكی اولادی میاننده تقسیم اولنور ویاخود قونتك باباسی برحیات بولنورایسه انلره‌ده «قونت وكیلی» كبی برمعنایه دلالت ایلمك اوزره «ویقونت» دینلورایمش •

«بارون» لرقونتلردن صكره عداولنان

تاریخی دیمك مومی الیه دردنجی قاز- یمیرك تاریخ عهد حكومتی دیمك حكمنی آلمشدر ۰

آنجق قازیمیرك بوقراللغی قبول ایتمسی دولت مذكوره تاریخنجه اوفه‌جق بر مسئلهٔ مهمه حكمنی آلدیغندن ایشك بوجهتنی برآز ایضاحه لزوم واردر : دردنجی قازیمیر كندینی لایقیله طانیمیان بعض مترجمین احوالك عادتا ضعف وعطالتنی حكم ایتمش اولملرینه سببیت كوستره‌جك درجه‌لرده دور اندیش بر آدم اولوب برادرینك وارنه محاربه‌سنده مقتولیتی اثناسنده هنوز یكرمی یاشنده برنوجوان بولنمقله برابر بوخبر مقتولیته اینانمیه‌رق لهلر طرفندن وقوعبولان دعوتی قبول ایده‌مامش ایدی ۰ قرندا- شنك مقتولیتی تحقق ایلدكدن صكره لهلرك كافه‌سی بعدما لهستان ایله لیتو- آنیانك كلیاً توحیدی ایچون قازیمیری قطعیاً دعوت ایلدكلرنده لیتوآنیا دوقه- لغنی لهستان قراللغنه ترجیح ایده‌جكندن بحث ایله ینه قبول ایتمیوب شو قدر كه لهلر كندی طرفندن شایان قبول كور- لمیه‌جك بر آدمی قرال انتخاب ایده‌جك اولورلر ایسه باباسی ژاژه‌لونك توحید ایلدیكی ایكی قطعه‌نك محافظهٔ اتحادی ایچون جنكه قدر واره‌جغنی لهلره بیلدیرمش ایدی ۰ قازیمیرك بو تردد واستغناسنه اصل سبب لیتوآنلرك كندیسنه بو بولده نصیحت ویرملری قضیه‌سی ایدی ۰ زیرا باباسی ژاژه‌لون لهستان قرالی اولدقدن صكره كندی طرفندن بالوكاله لیتوآنیایه غران دوق كوندردیكی ذوات یوزندن و توتونیق شوالیه‌لرینك دخی مداخله‌سندن طولایی برقاچ مسئلهٔ حربیه ظهور ایتمش بولنمسیله شاید قازیمیر قرال

زادكاندن ایمشلر ۰ بونلر اكثریا شهرلرده بولنوب ینه اورتبه‌ده اوله‌رق سرحدلرده بولنان سنیو- رلره دخی « مارغراو » یاخود « ماركی » نامی ویریلورایمش ۰ بونلردن صكره « شاتله‌ن » دنیلان سنیورلر كلورایمش كه حالا اوروپاده خرابه‌لری باقی بولنان اسكی شاتولر سكنه‌سی دیمكدر ۰ شاتله‌نلردن بعضلری كندیلرندن بیوك برسنیوره تابع اوله‌رق « واسال » عنواننی الوب برطاقم دها كوچوك سنیورلر دخی بوشا- تله‌نلره تابع اولورلر ایمش كه انلره دخی « والوا- سور » دنیلورایمش ۰ والواسورلرك ملكی عادتا برباغچه و یاخود ترلاوالك نهایت بر كو- چك چفتلكه منحصر اولوب الك غریبی شو- نده‌كه بعض كره بر بیوك قونت بویله املاك جزئیه‌یه تصرفدن طولایی برشاتله‌نك والوا- سوری دخی عداولنورایمش ۰ بونلردن صكره « بورژوا » دنیلان صنعتكار و اصناف و یاخود ایجار ایله اراضی طوتار اغوات طاقمی كلوب انلرك مادوننده‌كی خلقه دخی « ویله‌ن » دنیلور ایمش ۰

برچوق توارث حسبیله بعض سنیورلرك كندی متبوعلرندن دهازیاده قوت واهمیتی

اولورد، ليتوآنيايه ويه ... فساد اوله‌جق
بر غران دوق كلورايسه‌يه اولكى فسادلر
تجدد ايده‌جكى كبى قاز يمير ليتوآنيا
غران دوقه‌سى قالديغى حالده لهستانه‌انك
قبول واتباع ايده‌ميه‌جكى برقرال انتخاب
اولنورايسه بونك دخى استلزام ايليه‌جكى
فتنه‌لردن خوف ايليورلر ايدى . نهايت
لهلر ليتوآنلرك دخى بعض سرآمدانلرى ايله
برلشوب قاز يميرك والده‌سنى اقناع ايدرك
پرنس مومى‌اليه تصل آرزو ايدرايسه
ايكى مملكتى‌ده او يله اداره‌ايتمسك اوزره
بتكرار قاز يميرى انتخابه قرار ويرديلر .
قاز يمير لهستانك شرائط اداره‌سنى مذاكره
ايچون برزسق نام محله له مبعوثلرينى جلب
ايدرك انلرايله صوك مذاكره‌سنى بعد
الاجرا قراللغى قبول ايلدى كه رسم قبول
١٤٤٧ سنه‌سنده اجرا اولندى ايسه‌ده
قاز يميرو ارشاو شهرينه نقل مكان ايتميوب
بنه ليتوآنياده اختيار اقامتله كويا ليتوآنيانى
لهستانه دكل لهستانى ليتوآنيايه ربط
والحاق ايلمش اولدى .

قرال مومى‌اليهك بوحركتى وباخصوص
عن اصل ليتوآنيايه مربوطيتى اولان
بعض يرلرى تكرار اورايه الحاق ايتمسى
لهلرى كندى انتخابندن طولايى پشيمان
ايدرك ١٤٥٣ سنه‌سنده له سرآمدانى
پيه‌تريقو نام محلده عقد ايلدكلرى « ديه‌ت »
نام مجلس عموميلرنده همان يكى برقرال
انتخابنه قدر وارمشلر ايسه‌ده بو حال بالاخره
ايكى طرف اره‌سنده بر محاربهٔ داخليه‌يى
استلزام ايليه‌جكندن هرحالده لهستان ايله
ليتوآنيانى متحد وايكيسى قرال واحد
اداره‌سنده بر مملكت اوله‌رق دردنجى
قاز يميرك اداره‌سنه توديع ايلديلر . قرال
وملت طرفندن ايديلان يمينلر بو قرارى
بالتأييد قاز يميرك اصل لهستان قراللغى

پيدا ايتملرى دخى اشبو دره بكيلكى اصولنك
جملهٔ عجايبندن اولوب بعض شاتله‌لر بر بارو-
نك تابعى ايكن برطاقم قوتلتلره‌قدر نائل اولور
ايسه‌ده اصل منسوب اولديغى شاتودن طو-
لايى يه‌ اوبارونك خدمه‌سى صايلورايمش كه
بوندن دخى سنيورلر ميانده كى او بيتمز توكنمز
محاربات حصوله كلورايمش . حتى بورغونيا
دوقه‌لرى اساساً فرانسز قراللرينه تابع ايكن
مالكانه‌لرى توارثات حسبيله آرته آرته قدرتجه
فرانسز قراللرندن ايلرويه واردقلرى و بوندن
طولايى مهم مدهش محاربه‌لر وقوعه كلديكى
متنمزده تصريح اولنمشدر . مورخ قانتو ايشته
بوكبى احوالدن طولايى شو دره بكيلكى عصر
لرينك قراللرينى تعريف ايلديكى صره‌ده ديور-
كه : « هر كسك يالكز كندى سنيورينه تابع
بولنديغى بو عصرده قراللرك ملت اوزرنده
هيچ بر نفوذى اوله‌مزايدى . زيرا ملت ايله
قرال اره‌سنده سنيورلر بر پرده ديمك ايديلر ،
عصرمزده اولديغى كبى اوزمانلرده امور عدليه
قرال نامنه اجرا اولنورايدى كه قراللر حاكم
اعظم صايلسونلر نه ملت كندى اداره‌سى حقنى
حكمداره توديع ايتمش ايدى كه قراللر ملتك رئيسى

دخی بوتار یخدن بدأ ایتمش اولدی .

دردنجی قاز یمیرك اوچنجی بیوك ایوانه بکزه‌مسی یالکز بویله مدت حکو- مت جهتیله اولمیوب کرك له ملتنك غلبات عسکریه‌سی وکرك تربیه وترقیات مدنیه‌سی خصوصنده کی دلالت وریا- ستیله ده روسیه‌نك بیوك ایوانه تمامیله مشابهدر . زیرا اصل لهستان قسمی مجارستان واوستریا و پروسیایه ملاصق اولمق حسبیله عن اصل اسلاو بولنان اهالیسی اگرچه روسلر درجه‌سنده مدنیتدن محروم دکل ایدیسه‌لرده لیتوآنلر لهستانك شمال جهتنده بولنه‌رق یالکز برطرفدن پروسیه ایله همحدود اولمق و پرنسلری اولان سالف الذکر ژاژه‌لون زماننه یعنی اون دردنجی عصر میلادك اواخرینه قدر دیانت نصرانیه‌یی بیله قبول ایده‌میوب اوروپا اقوام شمالیه‌سنك عجیب وغریب بتپرستلکندن عبارت وحشیانه بردینه سالك بولنمق حسبیله فضائل مدنیه ونزاکت انسانیه‌دن بالکلیه محروم ایدیلر . دردنجی قاز یمیر بویله برملت وحشیدیی بالتربیه غالبیت عسکریه‌سیله دخی ملل متجاوره‌یه فائق چیقارمغه موفقیت درجه‌لرنده مقتدر برآدم اولمسیله روسلر ایچون بیوك ایوان نه ایسه‌له ولیتوآنلر ایچون دخی کندیسی تمامیله اوحکمی آلمشدر .

قاز یمیرك تاریخ خصوصیسنی یازان مورخلردن بر طاقمی بوذاتك صبرینی وآغر حرکتنی ودائما مستغنیانه طورانمسنی وبو حاللرندن طولایی بختیارلغنه خدمت ایلدیکی ملت طرفندن دخی سویلمامش اولمسنی نه قدر مواخذه ایدرلر ایسه ایتسونلر قاز یمیر مدنیت شویله طورسون دیانت دائره‌سی داخلنه بیله هنوز یکی کیرمش

طاننسونلر وقانون قوتنه مقتدر بولنسونلرنه قوه عمومیه حربیه قراللرك النده ایدی که باش قوماندان اولسونلر . طوغریدن طوغری یه یالکز کندی مالکانه‌لرینك سنیوری اولوب یالکز بومالکانه‌لر داخلنده ملت توجیهی ایله کندیسنه و اسال یعنی تابع اولمش بولندیغی سنیو- رلر ایله مناسبتی اوله بیلورایدی . بویله اولان قراللر اوزون اوزادی یه حربه دخی مقتدر اوله‌مزلرایدی . زیرا تابعلری یالکز معین برمد- تله خدمت عسکریه مکلفیتی النده بولندیغندن اومدت منقضی اولدقدن صکره دولوکه محاربه هنوز تمامش اولسون کندی ادملرینی الدقلری کبی چکیلوب کیدرلرایدی »

بنه قانتونك و بردیکی ایضاحاتدن اکلا- شلدیغی اوزره عموم سنیورلر اوزرنده قراللرك حقی یالکز باج رسومنی المق ومعدنلری ایشلتمك وسکه ضرب ایتمکدن عبارت اولوب حالبوکه مؤخراً بارونلر ضرب سکه حقنی قراللردن غصب ایتمشلرو یالکز قراللك رسمنی حاوی اولمق اوزره هرشهرده مسکوکات ضربنه باشلامشلردر بو اغتصاب بردرجه‌یه وارمش ایدی که فرانسه‌ده قارلوو ینژه‌نك خاندانی منقرض اولدیغی زمان

اولان تبعه‌سنی زینت معارف ومدنیتله تزیین وشان مظفریات وفتوحات ایله اعلا خصوصنده اسلافنه فائق واخلافنه حسن مثال اوله‌جق حکمدار-لردن معدود بولنمشدر . ترقیات مدنیه‌یه خدمتی ایلروده صره‌سی کلدیکی زمان موقع بحثه چکیله‌جکندن بوراده اصل مظفریات حربیه‌سی تدقیق ایدلمك لازم کلنجه دنیلورکه : دردنجی قازیمیرك لیتوآنیا ولهستان اتحادینی اتمام ایله برابر کرك مملکتنی طبیعت موقعیه‌نك ایجابی درجه‌سنده توسیع وکرك لیتو-آنیا ولهستان اوزرندن توتونیق وپورت غله‌وشوالیه‌لرینك اوته‌دنبری باعث شکایت اولان تسلطلرینی دفع ایچون اختیا-رینه مجبور اولدیغی محاربات باشلیجه اوچ قسمه منقسمدرکه برنجیسی تاتارلر وایکنجیسی شوالیه‌لر واوچنجیسی مجارلر ایله ایتدیکی محاربادر .

تاتارلر ایله محارباتی نه جسامت ونه ده تاریخ وقوع حسبیله دیکرلرندن اقدم واهم دکل ایسه‌ده بالنسبه جزؤیاتدن معدود اولان بوفقره‌یی اره‌دن چیقارمق ایچون عرض ایده‌لم که تاتارلر دور غالبیت جها-نکیرانه‌لرنده لهستانه‌قدر خطوات استیلا-لرینی ایصال ایتمش بولندقلری حالده مؤخراً بونلره عارض اولان تشتت حسبیله روسلر کندیلرینی تاتار بیوندریغندن قورتارمغه باشلادقلری کبی لهلر دخی تاتارلرك انقراضندن بالاستفاده بونلری ایچه رجعته مجبور ایلشلر ایدی . قازیمیر زماننده تاتارلرك برپاره‌لق لهستان اوزرینه تجدد ایلش بولنان هجوملرینی منع ودفع ایچون قازیمیر دخی سوق عسکر ایدرك بونلری پك فنا بر رجعت مغلوبانه‌یه دوچار ایلشدرکه مؤخراً

عموم فرانسه ممالکی داخلنده یوزاللی نوعدن متجاوز مسکوکات تداول ایتمکده اولوب نهایت سن لوئی نام فرانسز قرالی حکمدارك بوحقنی استرداد ایتمش وفقط اوروپانك سائر طرفلرنده احوال ینه اومنوال اوزره دوام ایده کیتمشدر . پاره‌لق قونتلر دخی کندی ممالکی داخلنده بولنان معدنلری کندیلری ایشلتمکه باشلادقلری کبی سنیورلرك عمومی کمرك و باج رسملرینی قراله تسلیمدن فراغتله کندیلری المغه باشلا-مشلردرکه بوحالده بش اون کونلك یوله کیده-جك امتعه برچوق حکومات مستقله‌یه رسم مرور ویرمك مجبوریتنی کورمش و بوده مراسلات تجاریه‌یی الك مزعج بر صعوبت آلتنه صوقمشدر .

دره‌بکیلکنك مبادیسنده جمله‌سی حر ومستقل اولمقله برابر ملتك عمومیتنه عائد مسا-ئلده مذاکره ومشاوره ایچون سنیورلر قرالك ویا ایمپراطورلرك یاستی آلتنده مجالس عمومیه عقد ایدرلر ایدی . بعض کره ده اشبو مجالسه پاپاس طاقمی دخی دعوت اولنورلر ایدی . واقعا شو یولده‌کی اجتماعات عمومیه هیچ برزمان حکمدن دوشمامش و بعض یرلرده بعض زمانلر بورژوا

دولت علیه‌نك لهستان اوزرینه آقینلر اجراسی ایله قریم عسکرینك دخی معیت عثمانیه‌ده بولنمسی مسئله‌لرنده قریم خانلغنك قازیمیردن انتقام غیرتنده‌بولنمسی مسئله‌سنك ده بیوجك بر دخلی واردر.

قازیمیرك توتونیق شوالیه‌لریله اولان مناسبت حربیه‌سنی تقدیر ایچون اولا بوشوالیه‌لر حقنده برفکر مخصوص پیداسی لازمدر: سائر شوالیه طریقلری کبی توتونیق طریقی دخی وقتیله اهل صلیبك قدس شریف اوزرینه هجوملری اثناسنده تشکیل اولنمش ایدی‌که خدمتی دخی مجروح ویاخسته اولان سائر شوالیه‌لره باقمقدن عبارت ایدی. بوطریق تشکیل ایدنلر لوبك و برهم شهرینك ارباب ثروتی اولوب طریق مذکورك اغلب اعضاسی المان بولندقلرندن نامی دخی المانلغه‌نسبتله «دوچن» تسمیه اولندی‌که «توتون» دخی بولفظك محرفیدر. بوطریق اعضاسی الك اول «حضرت مریم قرنداشلری» نامنی المشلر ایدی. اعضای طریق اوچ قسمه منقسم اولوب برنجی قسم اصل شوالیه‌لر اولمق اوزره زادکاندن و ایکنجی قسم پاپاسلردن واوچنجی قسم دخی خدمتکارلر-دن عبارت ایدیلرکه بوصنفه هرایستیان داخل اوله‌بیلور ایدی. طریقك اونیفورمه-سی بربیاض مانتو ایله انك اوزرنده برسیاه صلیبدن عبارت اولوب یالکز غران متردینلان رئیسك صلیب سیاهندن ماعدا برده قدس شریف صلیبی دینلان صرمه‌لی صلیب طاقمغه حقی وار ایدی. همت اهل اسلام ایله بونلر قدس شریفدن طرد اولند-قدن صکره توتونیق شوالیه‌لری اوروپایه انتقال ایدرك المانیا وایتالیا ومجارستان وترانسلوانیاده اراضی وچفتلك وکوی وحصار کبی مالکانه‌لر پیدا ایتدیلر وبوما.

طاقمندن دخی آدملر بواجتماعلره اشتراك ایلیه بیلمش ایسه‌ده اوروپاجه دره‌بکیلکی کندی قوت و تسلطنی مرتبهٔ کماله ایصال ایلدیکی زمان شبواجتماعات عمومیه‌ده قراللرك نفوذی اولکی عمومیتی بالکلیه غائب ایدرك هرقرال یالکز طوغریدن طوغری‌یه کندیسنه عائد مالکانه‌نك سنیوری صفتیله تلقی اولنمشدر. اجتماعات عمومیه خصوصنده حق ریاست قدیمه‌یی محافظه غیرتنده بولنان بعض قراللر علیهنه سنیورلرك بالاتفاق محاربه‌آچدقلری اوروپا تاریخنجه نوادردن دکلدر. بعض کره سنیورلرك اجتماعی مواد جزئیه‌وخصو-صیه مقاصدی اوزرینه دخی وقوعبولور ایدی. اوزمان موجود اولان مسئله‌یه اوزاقدن یقیندن تعلقی اولان سنیورلر دعوت اولندقلری اجتماع محلنه کیدوب مذاکره‌یه اشتراك ایلرلر ایدیسه‌ده اکثریا اورایه دبدبه‌ودارات عرض و ارائه‌سی ایچون کیدلدیکندن مذاکرات واقعه نتایج مطلوبه‌یه ایصال ایدیله‌مدیکی کبی طنطنه تقدم داعیهٔ طفره‌فروشانه‌سی بالاخره بعض سنیورلر ارهسنده خصوصی محاربه‌لر ایقاعنه‌قدر وارر ایدی.

لكانه‌لرده منقسماً تعيش ايتدكاری حالده
اتفاق بالمحافظه طريقلرينی اوقدر بيولتديلركه
بونلرك رئيسی اوروپانك اك نفوذلی پرنسلر
ندن عد اولندی . حاشيه‌لر ميانده
« شواليه‌لر » سرلوحه‌لی بربند مخصوص
و مفصلده بيان اولنه‌جغی اوزره بونلر
دائما جنكه حاضر برهيئت عسكريه حالنده
ايديلر . بناءً عليه ۱۲۳۰ سنهٔ ميلاديه‌سنده
كوژاوی دوقه‌سی قونراد بونلره « تشكلكز-
دن مقصد خدمت دينيه ايسه محاربات
صليبيه بتمش اولديغندن بعدما كوريله‌جك
خدمتی جنوب طرفنده آره‌ماملیدر شمال
طرفنده اره‌مليدر . ايشته پروسيه‌نك
نصفندن زياده‌سی وليتوآنيا وسائر بحر-
بالطق سواحلی اهاليسی هنوز خرستيانلغی
قبول ايتمامش بولندقلرندن بونلر اوزرينه
قليج چكوب نصرانيت دائره‌سنه ادخال
كبی برخدمت مهمهٔ دينيه‌ده بولنمليدر » ديه
شواليه‌لری ممالك شماليه‌يه طوغری نشر
دين خدمتنه تشويق ايتمش ايدی .

مورخ قانتو اون ايكنجی جلدينك
لهستان وليتوآنيا وپروسيه‌يه مخصوص
اولان يكرمی بشنجی بابنده اشبو توتو-
نيق شواليه‌لرينك اوروپای شماليده‌كی
دينسزلری نصرانيتده ادخال ايله برابر
اوزمانه قدر هنوز بالطه كيرمدك اورمان
حكمنده بولنان يرلری پيدرپی ضبط ايله
كندی تحت اداره‌لرينه آلدقلری زمان
بتاقلقلره قنالر آچه‌رق قوروتمه‌لرينی
وزراعت وعمرانه قابل اولان كافهٔ ارا-
ضی‌يی باغلق وبغچه‌لك حالنه افراغ
ايتمه‌لرينی ومعيتلرنده بولنان فرانسيسكن
طريقنه منسوب پاپاسلر واسطه‌سيله
باربارلری خرستيان ايدرك تعليم وتربيه-
لرينه غيرت ايتلرينی والحاصل بحربالطق
سواحلنه طوغری مملكتلر اوزمانه

مورخ قانتو اليوم اوروپاده و بالخاصه
المانياده سياحت ايدنلر اسكی شاتولر خرابه‌سنی
كوردكجه بونلرك وقتيله نه درجه‌لرده دهشت
افزای قلوب انام اولان يرلر اولدقلرينی ممكن
دكل حس ايده‌ميه‌جكلری بيانيله بونلره دائر
ايضاحاته كيريشه‌رك ديبوركه : نورماندلرك
عربلرك مجارلرك تعرض ايلدكلری يرلرده قوله
استحكام حصار وقلعه كبی شيلر انشا اولنه‌رق
باربارلرك تعرضاتنه قارشو تدافع و تحافظ
ايچون انشاآت مذكوره‌نك پك كوزل ايشه
يارامش اولدقلرينی كورن اور و پاسنيورلر ی
يكديكرينه قارشو دخی تعرضدن خالی قالمد-
قلری مناسبتيله بری برندن غصب ايلد-
كلری اموال ايله برابر چولق چوجقلرينی
وكنديلرينی محافظه ايتمك ايچون ملكلرينك
الكضرب يرلرينه برشاتو انشاسنه باشلاديلر .
تحت رعيت و اسارتلرنده بولنان اهالی ذاتاً
سنيورلرينك ايستدكلری قدر انغاريه ايله مكلف
بولندقلری جهتله بالآخره سنيورلرينك كند-
يلری عليهنده‌كی تسلط و تحكملرينی آرتديرمغه
مدار اوله‌جق بو انشاآتده چالشمغه مجبور
اولديلر . بونلردن بعضلری بالنسبه اوفارق

قدر عادتا انسانیت ومدنیت دائره‌سنك
خارجنده ایكن اورالرینی انسانیت
ومدنیت دائره‌سی داخلنه ادخال اتملرینی
پك زیاده تحسین وتبریكه شایان بولیور
ایسه‌ده بونلرك حكومات متجاوزه ایله
برده كندیلرینه تعلق اولان سنیورلر
حقنده‌كی تسلط وتحكملری تحمل خار-
جنده ایدوكنی ینه انكار ایلیه‌میور ٠

ایشته توتونیق شوالیه‌لرینك اصلی
وتكمیل پروسیا ممالكنی تحت استیلایه
المق درجه‌لرینه قدر واران استیلالرینك
مبدأی بوغیرت دینیه اولمشدركه اسلامیتك
قلیج قوتیله تأسیسی اسنادنده بولنان
نصارایی رد ایچون توتونیق شوالیه‌لری
برهان مجسم عد اولنورلر ٠ قونراد بو
شوالیه‌لره كولم شهرینی مركز تعیین
ایلدیكندن اوروپانك هرطرفنده بولنان
توتونیقلر اورایه اجتماع ایدرك بار بارلر

اوزرینه اجرا ایلدكلری هجوملر ایچون
اوراسنی اس‌الحركات اتخاذ ایلدیلر ٠
نسبتله پك آز بر زمان ظرفنده شمدیكی
پروسیا ممالكنك كافه‌سنی تحت استیلا-
لرینه الدقدن ماعدا لیتوآنیا وروسیه
ایچلرینه قدرده حدود نفوذلرینی توسیع
ایلدیلر ٠ هله ١٢٣٧ سنهٔ میلادیه-
سندن صكره «پورت‌غله‌و» دنیلان وینه
هنوز نصرانیتی قبول ایتمامش بولنان
بار بارلری قبول نصرانیته اجبار ایچون
١٢٠١ تاریخنده آلبردایلدرن نام دسپوط
طارفندن تأسیس ایدلمش بولنان دیكر
شوالیه‌لر دخی توتونیقلره التحاق ایتمش
بولنمسیله بعدما حدود استیلالرینی و عالم
اوزرنده‌كی تسلطلرینی برقات دها توسیع
و تزیید ایلدیلر ٠ ١٣٠٩ سنه‌سنده
طریقتك مركزینی ماریانبورغ شهرینه
نقل ایلدكلری زمان توتونیق شوالیه

شیلر ایسه‌ده بعضلری عادتا قلعه جسامت ومتا
نتنده انشا آت مهمه دندرلر ٠ شاتولر انشاسنه
باشلاندقدن صكره نسبتله پك آز زمانده دره-
بكیلرینی نه قدر قوتلندیردیكی اكلاشلمغله بعض
قراللر بونلرك هدمنی ویاخود دیكیدن انشالرینك
منعنی امر ایلدیلر ایسه‌ده او زمانلر بومثللو
اوامر یالكز اعطا اولنمغله قالوب مرعیتلری
ذاتاً مأمول اولمدیغندن شاتولر انشا آتی ازالمق
شویله طورسون بالعكس آرته آرته مناسترلری
و بعض چفتلكلری وكویلری و نهایت شهر
وقصبه‌لری ده تحكیم اتمكه لزوم كوسترمشدر ٠

زبر ادره بكلرینك اشبو شاتولری انشادن مقصد
لری كندیلرینه بر ملجأً تدارك‌كندن و ایستد-
كلری طرفلره هجوم ایدرك ایقاع مضراتدن
صكره باشلری صیقلدقجه شاتولره صیغنمق
اولدیغی افعال تعرضكارانه‌لریله تحقق ایلد-
یكندن طاش ارقه‌سنه صیغنمق احتیاجی سریعاً
عمومیت پیدا ایلمشدر ٠

عمومی بر دیوار ایله محفوظ بولنان قصبه‌لر
داخلنده‌كی محلاتك بر قسمی بر سنیوره ودیكر
قسمی دیكر سنیوره تابع بولندقلرندن بو محلاتك
هر بری كندیلرینی ینه كندی قومشولرندن

لرینك استیلالری اوکنه سد چکمك قابل اوله‌میه‌جق درجه‌لره واروب استونیا ولیوونیا و قورلاند والحاصل بتون سواحل بحر بالطق بونلرك ید استیلاسنه چکمش ونهایت ١٤٠٠ سنهٔ میلادیه‌سی بونلرك غایهٔ دور شوکتی عداولنمشدر . لکن بوزمانه قدر بونلرك دخی اخلاقنه فساد کلی طاری اوله‌رق عیش ونوش وذوق وصفا واسراف ورذالتلری بردرجه‌یه وارمش ایدیکه برچوق باربارلری خرستیان ایتمش اولملری درجه‌سنده‌کی خدمت حسنه‌لری دخی اونوتیله‌رق نظرنفرت جهان بونلر اوزرنده اجتماع ایلمش ایدی .

ایشته دردنجی قازیمیرك مناسبت حربیه‌سی اولان وروسیه جهتنده اوچنجی ایوان ایله دخی حرب ایتمش بولنان پورتغله‌و و توتونیق شوالیه لری بو هیئت عظیمهٔ عسکریه درکه کرك اوچنجی ایوانك وکرك دردنجی قازیمیرك بونلرله جنك ایتدکلری زمان قوتلری بالنسبه قیرلمش ایدی . اشبو شوالیه‌لرك الك قوتلی زمانلرنده قارشولرینه چیقان قهرمان بشنجی ولادیسلاس ژاژه لوندرکه ١٤٠٩ سنهٔ میلادیه‌سی تموزینك اون بشنجی کونی وقوعبولان محاربهٔ مدهشه‌یی مورخ قانتو شو صورتده یازمقده‌در :

« اون بشنجی عصرك مقدمه‌لرنده توتونیق شوالیه‌لرینك تحت اداره‌لرینه کیرن پروسیه قطعه‌سی یعنی ینه بو شوالیه‌لره منسوب بولنان لیوونیا واستونیا داخل اولمدیغی حالده یالکز پروسیه قطعه‌سی اللی بش پارچه اطرافی دیوارلی مستحکم شهر وقرق سکز قلعه واون طقوز بیك کوی‌وایکی بیك کوچك

محافظه ایچون بشقه‌جه استحکام آلتنه الدقلری بریاندن انظار استغرابی جلب ایده‌طورسون دیکر طرفدن اصل نظر دقتی یوکسك طاغلر و صرپ قیالر اوزرنده وجسیم نهرلر و گوللر کنارنده‌یاپیلان شاتولر برصورت مخصوصه‌ده جالب اولدیغندن مورخ قانتونك بونلره دائر ویردیکی ایضاحاتی کوزدن کچیره‌لم .

ذکر اولنان شاتولرك اغلبیتله اطرافی خندق چورلمش وخندق درونه صوطولدیرلمش اولورایدیکه ایستنلدیکی زمان قالدیریلوب ایستنلدیکی زمان ایندیریلان کوپریلر قالدیرلدقده اطه‌کبی برحالده قالور ایدی . بونلرك مدافعه‌سی ایچون عسکرلك نقطهٔ نظرندن ایجاد ایدلمش بولنان شیلرك هیچ بریسی نقصان براقلمز ایدی . دشمنی خندقلرك آستار بدنه بیله صوقامق ایچون خندق خارجنه تیر اندازلره مخصوص سپر دیوارلری و پیاده‌قدمه‌لری وشارامپوللر انشا ایدرلر ایدیکه صحراشولری اوزرینه قدر صوقولان دشمنه بونلردن مدافعه اولنور ایدی . حتی صحراشونك بر چوق یرلرینه ینه برچوق قورت‌قپانلری وضع وستر ایدلدیکندن و بونلر اوزرینه پیاده‌ویا

قريه‌دن عبارت اولمق اوزره تحرير ايدلمشدركه عسكر وسائره‌دن ماعدا مكلف نفوس ايكى مليونه وارمقده ايدى . ممالك مذكوره‌دن شواليه طريقنك وارداتى غران مترى يه عائد اولان قره عنبر حاصلاتيله حكامه عائد بولنان رسوم عدليه‌دن ماعدا سنوى سكز بيك مارقه بالغ اولور ايدى‌كه اوچيوز اللى ايكى بيك فرانق ديمك اولوب بوواردات بك چوق قراللرده دخى بولنمز ايدى . واردات مذكوره ايله شواليه‌لر كرك رهن وكرك صرف بيع وشرا صورتيله ديكر بر طاقم مالكانه‌لرى دخى مبايعه ايلديلر . بونلر ميانده « نوول‌مارش » مالكانه‌سى دخى داخلدركه شواليه‌لر طرفندن مبايعه ايدلدكدن صكره المانيا وساموژيتيا ايله‌ده تعلق ومناسبت پيدا ايتمش اولديلر . فقط بو مبايعه بشنجى ولاديسلاس ژاژه لونى شواليه‌لر ايله محاربه‌يه مجبور ايدرك آتش جنك و جدال مشهور تانبرغ محاربهٔ مدهشه‌سنه قدر دوام ايلدى »

ديكر مئاخذدن استنباط ايلديكمز معلوماته كوره ژاژه‌لونى شواليه‌لر ايله محاربه‌يه مجبور ايدن شى يالكز بويله مالكانه‌لر مبايعه‌سيله تعلق ومناسبت حصولندن ده عبارت دكلدر . بونلرك ذاتاً ليتوآنيا طرفلرنده بر چوق مالكانه‌لرى بولنه‌رق انلرك اداره‌سنده مستقل اولملرى حكومت ايچنده بر حكومت وجوده كتورديكى كبى ليتوآنيا غران دوقه‌لغى ايله لهستان قراللغى عليهنده‌كى تحكملرى ده ژاژه لونى صوك درجه‌لره قدر بيزار ايلمكده ايدى . حال بويله ايكن برده پروسيه قطعه‌سنده‌كى اهالى تكاليف ميريه‌نك تحصيلنى علناً حيدودلق درجه‌سنه واردير ان وهتك

سوارى باصه‌جق اولسه كمال قوتله قپانوب باصان آياقلرى زخمدار ايلدكدن ماعدا برده كوستكلدكلرندن صحرا شولرينه تقرب ايچون اشبو قپانلر دخى بياغى مهم موانع يرينه كچرلر ايدى . شاتونك طيش ديوارلرى اوزرينه برجلر و حصار بچه‌لر ومزغاللر ياپيله‌رق مهاجملرك اوزرينه بونلردن كوناكون مرميلر ياغديرلديغى كبى درون حصارده بيوك مانجينقلر دخى بولنه‌رق قوجه‌مان طاشلرى بونلر ايله دشمن اوزرينه حواله ايدرلر ايدى . بعضلرى مدور و بعضلرى مسدس مثمن قوله‌لر اشبو حصارلرك جنكاورلرينه تحصنكاه اولوب قطرى ديكرلرندن آز وارتفاعى كافه‌سنه غالب ديكر برقوله دخى كيجه كوندوز نوبتله بكليه‌جك اولان بكجيلره مخصوص ايدى . بونلر صباحلين اركندن يابيوك چاكى و ياخود بورو ونفير كبى برشيئى چاله‌رق «و يله ن» دنيلان پس پايكانى امورزراعتلرى باشنه دعوت ايلدكلرى كبى برطرفدن شايدوهلةً بردشمن ظهور ايده‌جك اولور ايسه باصغين علامتى اتخاذ اولنان ولوله‌لر ايله جنكاورلرى ايقاظ ايلرلر ايدى . بعض كره دخى اطراف وجوارده جرح

عرض مسئله‌سنی هیچ بر خلقك تحمل ایده‌میه‌جکی درجه‌لرده ایلرو یه کوتورن شوالیه‌لر دن انتقامه قیام ایدنجه ژاژه‌لون شوالیه‌لری نصیحتله یوله کتورمك ممکن اوله‌جغنی قورمش و حکیمانه پندلره باشلامش ایدی . انجق شوالیه‌لر اوله سوز ایله یوله کلمك شویله طورسون بو حالی ژاژه‌لونك عجز ومسکنتنه حمل ایدرك کرك پروسیه‌لیلر علیهنده‌کی ظلملرینی آرتدیرمق و کرك لیتوآنیا وحتی پولونیا اوزرینه قدر تعرضلره کیرشمك صورتیله ژاژه‌لونی جنکه مجبور ایلمشلر ایدی .

الحاصل تمام ١٤٠٠ سنه‌سنده ژاژه‌لون شوالیه‌لر ایله اوفاق اوفاغه محاربه‌یه باشلادی و اون سنه‌یه قدر بو محاربه بالتدریج تزیید شدت ایلدکدن صکره قانتونك دیدیکی کبی بالاخره تاننبرغ محاربهٔ عظیمه‌سنه منجر اولدی که بو محاربه ایچون قانتو شو سطرلری یازمقده‌در :

« محاربهٔ مذکوره‌ده توتونیق شوالیه جمعیتنك قرق بیك عسکری وار ایدی . ژاژه‌لون ایسه بونلر اوزرینه التمش بیك ایله ویکرمی بیك بوهمیا ومجار وسیلزیا آیلقجی عسکری وقرق یکی بیك روس ولیتوآن کوکلیلری ایله قرق بیك دخی تاتار متفقلری اولمق اوزره یوز التمش بش بیك عسکر ایله یورو یوب واقعا بوندن التمش بیکی میدان محاربه‌ده مقتول دوشدی ایسه‌ده شوالیه‌لرك دخی التیوز آتی ایله قرق بیك آدمی کاملا قیریلوب توتونیق طریقی بعدمابعد دها کندیسنی طوپلایه‌مدی »

واقعا شوالیه‌لرك مهارت عسکریه‌لرینه دیه‌جك اولمیوب ازجمله بونلرك برمقدار قلیلی اوچنجی ایوانك برچوق روسلرینه غلبه ایلدیکی دخی کورلمش ایسه‌ده ژاژه‌لون اشقیای مذکوره‌نك کوکنی

وقتل کبی بر جنایت ایقاع ایدیلور ایسه اکا مخصوص ولوله‌یی اجرا ایلرایدی که ولولهٔ مذکوره‌یی هرکیم ایشیدیر ایسه برنوع آوازهٔ مخصوص ایله نعره‌لر آتمغه وکندی اطراف و جوانبنی آراشدیروب جانی‌یی بولمغه غیرت ایلر ایدی . ژیرا مالکانه‌نك هانکی طرفنه طوغری فرار ایتسه برحکومت اجنبیه عد ایدیله‌جك اولان مالکانهٔ متجاوره حدودینه وارمق جانی ایچون قولای اولمغله قومشو به قاچوب قورتلمسون دیه بو تدبیره احتیاج کوریلور ایدی . شاتولرك خارجاً کورو نشلری نه قدر مدهش ایسه مزینات داخلیه‌لری دخی من جهة اوقدر مخوف ومدهش ومن جهة غایتله نظر ربا ایدی . مدهش یدی زیرا دیوارلرزره مغفر قولچاق طوپوز شیش قلیچ بالطه کلنك مزراق حربه خنجر کبی انواع لوازم واسلحهٔ حربیه ایله سلاح جدستانه بکزر ایدی . نظر ربا ایدی زیرا سنیورلر کرك آبا واجداددن ارثاً وکرك اطراف وجواردن غصباً مالك اولدقلری اوانیٔ سیم وزر وسائر تحف وتقار بتی کوزل طولابلره ورافلره یرلشدیروب زوار ومسافرینه بونلرله وارلق کوستررلر ایدی که الیوم دخی

قالديرمق ایچون اوزمانه گوره اوروپا حکمدارلرندن هیچ برینه میسر اولەمیەجق برقوۀ کلیه ایله انلری قهر ایتمشدر که ایشته شوالیه‌لرك شومقهوریتلری دردنجی قازیمیرك دخی غلبه‌سنی تسهیل ایلمشدر .

دردنجی قازیمیرك شوالیه‌لر ایله محاربه‌یه گیرشمسنه سبب تانبرغ مغلوبیتندن صکره مرکزلرینی کونیغسبرغ شهرینه نقل ایدن توتونیقلرك لیتوآنیا وحتی لهستان ممالکی داخلنده برچوق مالکانه‌لره صاحب اولملرندن وبونلری بالاستقلال اداره داعیه‌سیله حکومت ایچنده برحکومت قورمش بولنملرندن عبارت ایدی . لکن قازیمیرکبی دور اندیش برآدم ایچون اویله اولور اولمز سببلر ایله شوالیه‌لر اوزرینه محاربه آچمق قابلمیدر ؟ نه ایت بونلرك محکوم ومظلومی اولان پروسیه‌لیلر طریق مذکور علیهنه برقیام دها ایدرك حتی برچوق مملکتلردن شوالیه‌لری طرد ودفعه دخی موفق اولمقله برابر کندیلرینی قازیمیرك تابعیت وحمایه‌سنه عرض ایتملریله آرتق قازیمیر ایچون بونلری زده امکان قالمامش و برقاچ مصادمات متقدمه‌دن صکره اصل بیوك محاربه ١٤٦٦ سنۀ میلادیه‌سنده وقوعه گلمشدر . مصادمات متقدمه‌نك کافه‌سنده غالبیت هپ قازیمیر طرفنده قالیور ایدی . زیرا لهستان ولیتوآنیا عسکری ایله برابر برچوق پروسیه‌لیلر دخی شوالیه‌لر حکمنده بولنان محلره تقرب ایتدکجه اورالر اهالیسی طرف طرف آیاقلانوب شوالیه‌لرك اوزرینه یوریورلر ایدی . بوصورتله همان تکمیل پروسیه قطعه‌سی شوالیه‌لرك الندن چیقوب بونلر الندە قالان یرلری دخی کاملاً المق ایشدن بیله دکل ایدیسه‌ده فتوحاتده دها ایلرویه

اوروپا کبارینك صالونلرینی بومثللو آثارصنایعه ایله بدستانلره بکزتملری اوزماندن قالمه بر عادتدر . حصارك بیوك قپوسندن گیریلوبده نردبانك اوست باشنه چیقنجه‌یه قدر گرك بیوك قپویه وگرك نردبان دهلیزلری اوزرینه قورت تلکی آیی بیان کچیسی کبك کبی حیوانات آیاقلری باشلری بوینوزلری دریلری اهتمام تام ایله چاقلمش گوریلوب بونلر او شاتو صاحبنك صیدو شکارده کی موفقیاتنه دلالت ایلر ایدی . داتاً شکاره نه قدر مراقلری اولدیغی قریباً ذکر ایدیله جکدر .

حصار ایچنده « دام » دینیلان بیوك خانه وارنجه‌یه قدر قادین ارکك خادم مخدوم مقیم مسافر بالجمله سکنه‌نك لوازم حربیه تهیأتنه عائد خدمت ومعاونتلری اولوب براوطه‌ده قادینلرك اوقلره یلك طاقه‌قلری ویاخود توکاری بوزولمش یلکلری تعمیر ایلدکلری و یایلرك کریشلرینی دکشدیردکلری و بوزوق تمرلری یاتبدیل ایدوب ویاخود اوجلرینی سیورلتدکلری گوریلور و دیگر طرفده ارککلرك قالقان مغفر قولچاق کوکسلك آرقدلق دیزلك کبی زرهه متعلق تیموردن چلیکدن یالدیزلی یالدیزسز

وارهجق اولورايسه المانيا ايمپراطورلغى وپاپا حكومتيله دخى ايشى فنايه صار‌دیره‌جغنی كورديكندن وذاتاً مجارستان طرفنجه مقدماتى باش كوسترن مسائل اول حكمدار دوراندیشك نظر دقت واهميتنى آچديغندن پروسيه قطعه‌سنك نصفى «پروس روايال» يعنى پروسيانك قرالى ناميله لهستانه الحاق اولنمق ونصف ديكرى ينه لهستان خرجكذارى ناميله شواليه‌لر النده قالمق قرارينى ايكى طرف بالقبول ١٤٦٦ سنه‌سنده تورن نام محلده معاهدهٔ صلحيه عقد وتعاطى اولنمشدر ٠

ايشته اصل قاز يميرينده‌كى شومغلو‌بيت توتونيق وپورت غله وشواليه‌لرينى رهين انقراض ايدرك بعدما هيچ برطرفه صالديرمغه قوتلرى قالميوب بالعكس هانكى دولت بونلرى آيلقله استخدام ايتمك ايستر ايسه او دولتك خدمت عسكريه‌سنه كيرمك منزله‌سنه قدر تنزل ايتمشلردر ٠

مورخ قانتو درذنجى قاز يميرك توتونيقلر ايله تورن معاهده‌سنه منجر اولان محارباتك نتيجه‌سنده پومه‌رانيا ودانز‌يق وكولم وميشلو ووارميا ومار يانبورغ والبه‌ن سنجاق وقضالرينك لهستانه الحاقيله يالكز سانبيا وناتونكيا وشرقى پومه‌رانيا سنجاقلرينك ينه لهستانه جزيه كذار اولمق اوزره توتونيقلرده قالديغنى حكايه ايله برابر بو محاربه حقنده بعض تفصيلات ويريوركه او زمانلر آقنجيلق يالكز عثمانلولرده بولنميوب لهستان ومجارستان كبى اوروپا ممالكنده دخى بولنديغنى بوتفصيلاتدن اكلا‌شيليور ٠ قاز يميرك پروسيه‌يه سوق ايلديكى عساكر ميانده روس وتاتار‌ره وارنجه‌يه قدر هر ملتدن طوپلانمش برطاقم آيلقجى عساكر دخى وار

شيلرى پارلاتدقلرى وقليج وبالطه كبى اسلحه‌يى بيله دكلرى وساٸر بومثللو تعميرات ايله اشتغال ايلدكلرى مشاهده اولنور ايدى ٠

او زمانلر اوروپاجه مسافرپرورلك بك ايلروده بولنوب اصيلزادكاندن اولسون پس پايكاندن بولنسون برچوق مسافرلر شاتو‌لرده اكلك اولميوب بونلر ايستدكلرى قدر مدت او طورورلر يرلر ايچرلر صيد وشكارده وساٸر اكلنجه‌لرده شاتو صاحبنه مشترك اولورلر ايدى ٠ يوحان قرنداش نامنده بر پاپاس مون بازون شاتوسنك داخلى تعريف ايلديكى صره‌ده طعام صالونلرينك طباق وقوپه‌لرى كموشدن والتوندن اولديغنى كيلارك طاتلى طوزلى هر نوع مأكولات وكوناكون مشروبات ايله مملو اوله‌رق تنجره‌لرى ياريم اوكوزى بردن پيشور‌مكه كافى وسعتده واوچ مترو عرضى اولان اوجاقلرى بر ايكى عربه اوطون ايله ياقلمق احتياجنده بولنديغنى ومبوه وصوت وقيماق ونره ياغى وپينر كبى شيلره حد ونهايت تصور اولنه‌ميه‌جغنى يازيور ٠ ينه بوپاپاسك ويرديكى تفصيلاته كوره شاتو خلقنك بو قاروده تعريف اولنان خدمتلردن ماعدا اكلنجه‌لرى شطرنج

ایسـه‌ده بونلرك آیلقـلری و یرلمیـوب استفاده ایچون یغمایه قویولمغه مساعده کوسترلدیکندن عسـاکر مرقومه دشمن عد اولنـان محللر قراسنی یغما واحرا- قدن ماعدا دوست اولان کویلره دخی هجوم ایدرك ممـانعت ایدنلری قتل و بولد- قلرینی نهب وغارت ایتمکه قویولمشـلر . بوغارت اوچ سنه‌دن زیاده دوام اید- رك بیکلرجه قرا اشبو اقنجیلر النده محو اولمش . حالبوکه تورن معاهده سـنك عقدی ایله یغماجیلرك طـاغیدلملری لازم کلدکده بونلر اوزمانه قدر ایشلمش بولنان معاشـلری و یرلمدکجه برٍ یره کیدلمیه‌جکی جوابنی دیکمشلر . لهستان خزینه‌سـنده ذاتاً بوقدرت بولنمدیغی کبی بونجه سـنه‌لر دوام ایلیان محـاربات خزینـهٔ دولتی بالکلیه تخلیه ایلدیکندن « دیه‌ت » دنیلان مجلس عمومی‌یی دعوت ایتمك لازم کلمش ایسـه‌ده اوزمانلر هر زور با کندی کند- یسـنه کلوب بومجلسـه اعضـا اولقده بولندیغنـدن ومذاکرات ایسـه اکثریا مجادلاته بالتحول قانلی نتیجه‌لره منجر اولد- یغنـدن قازیمیر اول باول مجلسی تنظیم ایچون بعدما « پلاتینا » دنیلان و برجه قائممقاملقلر درجه‌ـسنده وسعت واهمیتی اولان هر سنیورلرلك دائره‌سندن ایکیشر مبعوث جلبی صورتیله ۱٤٦۸ سنه‌سنده پیور قروود نام محلـده بر دیه‌ت مجلسی عقد اولنمش که اختـلافات طویله ومذا- کرات شـدیده نتیجه‌سـنده شـوآیلقجی عسـکرك طاغیدلمسـنه چاره بولندقدن ماعدا قرالك حقوق ووظائفنه وخلقك درجهٔ مکلفیتنه وسـائره‌یه دائر « لهستان قانون اسـاسیسی » نامیله تاریخده اهمیت آلان تنظیمـاتك اسـامی‌ده ایشـته بو دیه‌ت اولمشدر .

ودامه‌وزاراو یونلریله برده‌کیتاره‌وماندارین چالمق‌وشرقی‌اوقومق‌ورقص‌ایتمك‌اولدیغنی خبرویریور .

ایشته‌بوشاتولر ایچنده‌کی سنیورلرکند- یلرندن‌بیوك‌برسنیور برقرال‌بولندیغنی یالکز معتاد اولان تقدمه و عوائدی کوندره‌جکی زمان‌درخاطرایلیه‌بیلوب‌کیفنه‌مخالف‌برحر- کت‌ونشئه‌سنی‌مخل‌برآجی‌یالکزبوندن‌عبارت قالمغله‌سائر زمانلر بنك کافه‌سنده‌فعال لمایرید کتیلور ایدی . کندی نفسنه اصل مساوی کوردیکی ذاتلریالکززوجه‌سیله‌چوجقلرندن عبارت‌بولنوب‌دامادوکاین‌و یکن‌وسائره‌کبی اقرباسنی‌اصل کندی‌اولاد و عیالنك مادو- نده‌ومسافرلرینی انلرك‌ده مادوننده عدایلر ایدی . بعده‌تازیجی‌زاغرجی‌شاهنجی‌سلحدار میراخور کیلارجی شرابدارکبی سرآمدان خدمه‌سنی نظرالتفاتنه‌آلوب بونلرك‌یماقلری عداولنان‌قرق‌اللی‌قدرسائر بندکان‌نشریفاتجه دها اشاغیده قالورلرایدی . بورایه‌قدرتعداد ایلدیکمزذواتك‌ارککلری‌کاملاً خدمت‌حربیه ایله‌مکلف‌اولدقلری کبی‌بونلرك‌ده مادونلری اولان‌عادی اوشاق آشجی ایس کبی آدملره

قاز یمیر پروسیه مجار باتیله مشغول ایکن تو تونیق شوالیه لرینه تابع بولنان شهر و قصباتی کندیسنه جلب ایچون بونلره او زمانه قدر محروم اولدقلری سربستئ تجارتی و بعض امتیازات بلدیه یی تأمیندن ماعدا ایلروده لهستان قرالنك حق انتخابنه دخی مشترك اوله جقلرینی اعلان ایلر ایمش . فی الواقع مؤخراً بو وعدلرك کافه سی طوتیله رق لیتوآنیا و لهستان و پروسیه ممالکنك همان کلیاً توحید اداره لری طرزنده بر تنسیق اساسی وضع اولنمش که بوندن ذاتاً یکدیکری علیهنده مخالفت ملیه لری اولان اوچ صنف خلقك اوچی ده تمامیله خشنود اوله میه رق حتی بعض اجتماعاتده قاز یمیرك قرالقدن عزلیله یرینه دیکرینك انتخابی درجه سنده سوزلر سویلنمش ایسه ده بو خال بر محاربهٔ داخلیه او یاندیره جق ایچون قوه دن فعله چیقمامش . ملتلرك بو یولده کی خشنودسزلقلری همان هر مجدد ومؤسس ونظام امور حقنده واقع اولمش شیلردن اولوب قاز یمیرك نظامات اساسیه سی بالآخره برچوق ملتلرك تقلیدینه قیام ایتملری درجه سنده نافع شیلر بولنمقدن ناشی لهلرك بونلردن ممنون اوله مامالری ینه کندی جهالت ووحشتلرندن بشقه بر شیئه حمل اولنه مز .

تو تونیق مجار به لرندن صکره قاز یمیری مشغول ایدن مجارستان محار به لرینه تحویل نظر تدقیق ایدنجه اول باول تخطر ایتملیدر که ژاژه لونك پرنس هدو یجی تزوجیله لهستانه قرال اولدیغی اثناده همشیره سی ماری یی تزوج ایدن سیژ سموند دخی مجارستانه قرال اولمش ایکن بر اره لق نیکبولی محار به سنده سیژسموند عثمانلولره مغلوب اوله رق قره دکز و استانبول

یالکز مدافعه یه مجبوریت حاصل اولدیغی زمانلر خدمت حربیه تکلیف اولنورایدی . پاپاس بوحانك تعریفنه کوره بعض وقت شاتوخلق طعامده و یاخود اویقوده ایکن آجی آجی نفیر صداسنك باصقین اشارتی و برمسی اوزرینه بوخلقك کافه سی برقاچ دقیقه ظرفنده بر جلرده مزغاللرده بولنه رق شدتلی بر محاربه دن صکره دشمنك رجعتی اوزرینه ینه مره لرینه و یاخود یتاقلرینه عودت ایدرلر ایدی . شو حال شاتوده کی سنیورلك کیجه کوندوز هر دقیقه هر آن بر باصقین وقوعنه منتظر بولنمسی درجه سنده خوف و خلجان ایچنده اولدیغنی کوستریر ایسه ده کندیسی اعداسی اولان سائر سنیورلردن نصل خوف دائمی اوزره ایسه انلرك دخی کندیسندن اویله خوف دائمیده بولنملری بر درجه یه قدر احوال عمومیه لرنجه توازن حاصل ایده جك موادندر .

سنیورلر میانده صمیمی دوستلق و محبت و امنیت هیچ بر زمان وقوعه کلمش شیلردن اولمیوب غایتی بعض مقاصد مشترکه اوزرنده بونلرك ایکیسی و یا ایکیدن زیاده سی اتفاق ایلیه بیلورلر ایدی . برکت و یرسون که وعد

واق دکز واوروپا طریقیله مملکتنه عودت
ایدنجه‌یه قدر ژاژه‌لون مجارستان قراللغنی
دخی النه کچرمش ایدی‌ده سیرشمونده مملکتنه
عودت ایلدیکی زمان تاج وتختنی یالکز
ژاژه‌لوندن دکل اکثرعماً مجارلرك بر
قسمی طرفندن قرال انتخاب اولنان
آلبردوتریشدن دخی استرداد مجادله‌سنه مجبور اولمش ایدی . اوزمان
ژاژه‌لونك مجارستان قراللغنه ادعای
حقوق ایتمسنه سبب حق حکومت اصل
پرنسس مارینك اولوب انك وفاتندن صکره
کندی زوجه‌سی هدویجه و بناء علیه
کندیسنه انتقال ایده‌جکی قضیه‌سی ایدی .
ایشته دردنجی قازیمیر بو قضیه‌یی بالآخره
مجارستان وحتی بوهمیا قراللقلرینه قدر ادعای
حقوق ایچون وسیله اتخاذ ایده‌بیله‌جکی
نظر دقتی اوکنده طوتوب طورر ایکن
بروجه آتی حکایه ایده‌جکمز احوال بو بابده
کندیسنه پك مناسب فرصتلر تهیه ایتمش
اولدی . شویله‌که :

قازیمیرك برقاچ اولادی اولوب بونلرك
الك بیوکی اولان ولادیسلاس ایلروده
بوهمیا مبحثنده دخی ایضاح ایدیله‌جکی
اوزره ١٤٧١ سنهٔ میلادیه‌سنده بوهمیا
سنیورلری طرفندن قرال انتخاب ایدیله‌رك
پراغه شهرنده رسم تتویجی دخی اجرا
اولنمش ایسه‌ده مجارستان قرالی اولوب
عثمانلولرله محارباتی بوندن اول حکایه
ایدلمش بولنان ماتیاس قوروه‌ن اشبو بوهمیا
قراللغنه دها زیاده استحقاق دعواسنه
قیام ایله برابر پاپالق مقامی طرفندن تأیید
اولنمسی حسبیله دردنجی قازیمیر وماتیاس
قوروه‌ن آره‌سنده بر محاربه باشلامش
ایدی . واقعا قازیمیرك ولادیسلاس معیتنه
ویردیکی اردو ماتیاس قوروه‌نك معیتنده‌کی
مجار سنیورلرینی ییلدیرم کبی چکلدکلری

ایتدیکی شیئی طوتمق وسوزنده اصلا خلف ایتما-
مك بونلر ایچون شعار عمومی اولدیغندن قانجه‌قاق
بلاسندن آزاده ایدیلر . فقط یالکز تعیین اولنان
نقطه‌لر اوزرنده وعدلرینه صادق اولوب او
نقطه‌لرك خارجنده کندیلرینی اصلا متعهد
عد ایتمزلر ایدی . مثلا قوبونلرینه تعرض ایتمیه-
جکی وعدینی ویرمش اولان برآدم چیلری بو
تعهدك خارجنده عد ایدرك تعرضده بأس
کورمز ایدی . ایشته بو سببه مبنی اوزمانلرك
بعض تحریری اولان معاهده‌لرنده تحت تعهده
آلنان مواد اوزون اوزادی‌یه تعداد اولنه‌رق
شیمدی بزم نظر استغرابمزی جلب ایده‌جك صو
رتلره قونیلور ایدی . سنیورلرك اصل تأویل
اره‌دقلری تعهدات کندیلرندن بیوکلرینه
و قراللره ویردکلری سوزلر اوله‌جغندن
امنیتسزلکك دها بیوکی قراللرده بولنه‌جغی
درکاردر .

دره‌بکیلکنك بورایه قدر تعداد اولنان
صورتندن نه قراللرك نه بالذات دره‌بکلرینك
مستفید اوله‌بیله‌جکلری درکار ایسه‌ده بلیهٔ
مذکوره عمومی برشی اولدیغی ایچون تحمل
ایدلمك ضروری بولندیغی کبی بو آدملر دنیایی

كبى پارەلق دخى ماتياس قوروەندن خشنود اولميان سنيورلر دردنجى قازيميرك اوغلى بولنان و ينه قازيمير اسميله اولنان پرنسى كنديلرينه قرال انتخاب ايدنجه و پرنس قازيمير دخى اون ايكى بيك لە عسكرى ايله مجارستانه كيرنجه ماتياس قوروەن ايچون همان اميد قالمامش ايديسەده مومى اليهك طرفدارى اولان سنيورلر كندى اختيارلرى ايله لهستانه رعيه اولمق وطنپرورلكه موافق دوشميه جكنى قوروەندن ممنون اولميان سنيورلره اكلاتوب جملەسنى قراللريله بارشديرمق يولنى بولدقلرندن مجارلر يكى انتخاب اولنان پرنس قازيميرى پدرى نزدينه مغلوباً رجعت ايتديردكارى كبى ماتياس قوروەن بر مكمل اردو ايله بوهميايه دخى صالديروب ولاديسلاسى‌ده اورادن چيقارمغه غيرت ايلمش ايدى . لهستان قرالى قازيمير كاپيتلى پارادو ايله اوغلى ولاديسلاسك امدادينه يتشوب محاربات كركى كبى شدت پيدا ايلدكدن صكره مجارستان ولهستان و بوهميانك بويله يكديكريله بوغاز بوغازه كلملرى عثمانلولره قارنيول وقارنيتى وستيرى طرفلرندن ماعدا بلغراده قدر دخى ممالكى يا فتح ويا تخريب فرصتلرينى آچديغى كوريلنجه آره‌يه متوسطلر كيرەرك قازيمير ايله قوروەنى متاركه‌يه مجبور ايلمشلردر .

بو متوسطلر ساقس و براندەبورغ الكتورلرى كبى المانياجه غايت نفوذلى آدملر اولوب متاركه‌يى بر مصالحهٔ ابديه‌يه تحويل ايچون قازيميرك قزينى ماتياس قوروەنه تزويج ايتمكى دخى شرائط متاركه ميانه ادخال ايتمشلر ايسەده قازيميرك زوجه‌سى بو ازدواجه رضا كوستر-

---

دكل كندى شاتولرندن برقاچ كون اوزاقلره قدر ينه كندى مملكت و ملتلرينك احوالنى ده بيلمدكلرندن ونفسلرينى شاتولرى داخلنده مؤبداً قلعه بند ايدرجه‌سنه بر معيشت داخلنده دنيا و معيشت دنيا بوندن عبارتدر تربيه‌سيله يتشدكلرندن شو معيشتك بر بشقه درلوسنى خيال و خاطرلرندن بيله چكيره‌مزلر ايدى .

سنيورلرك شاتولرندن طيشارويه چيقمه‌لرى يا صيد و شكار يا حيدودلق ويا خود جوار شاتولردن برينى باصمق ايچون وقوعه كلور ايدى . انجق بونلرك صيد و شكاره چيقمه‌لرى بيله بر نوع حركت حربيه ظن اولنه‌جق درجه‌لرده مهم شيلر اولوب يوزلرجه كوپكلر بر اوقدر خدمه و بندكان ايله بر ترلايه ويا خود باغه باغچه‌يه هجوم ايلدكلرى زمان يرله يكسان ايدرلر ايدى . بو يرلرك اصحابى اولان كويلولرك شكايته حقى‌مى اوله‌جق ؟ ولو كه كوپكلر او بيچارەنك بر چوجغنى پارەلەمش اولسونلر . كيم نه ديه بيله‌جك ؟ قريباً ويله‌ن دنيلان بو بيچارەلرك سنيورلره اولان مناسبتلرى ايضاح ايدلنجه حقسزلقلرينك درجه‌سى اكلاشيله‌جقدر .

مدیکندن مصالحه ممکن اوله مامشدر . حالبوکه ماتیاس قوروه‌ن قازیمیره داماد اوله‌رق لهستان و مجارستان و بوهمیایی کندیسنه تابع ایلرایسه بالاخره کندینی المانیایه ایمپراطور دخی نصب ایتدیرمك قولایلاشه‌جغنی اوزمان المانیا ایمپراطوری بولنان فره‌دریق حس ایتمکله قازیمیری و اوغلی ولادیسلاسی قوروه‌ن ایله محاربه‌یه تشویق ایتمش و ولادیسلاس معیتنه برخیلی عسکر دخی ویرمش اولدیغندن محاربه یکیدن علولنمشدر .

ایلك متارکه‌نك عقدیله برابر ماتیاس قوروه‌ن عثمانلی آقنجیلرینی دفع ایچون حدود عثمانیه‌یه تحویل قوت ایتمش و غلبه دخی ایلمش ایدی . قازیمیر و اوغلی ولادیسلاس و ایمپراطور فره‌دریق کندی علیهنده یکیدن برمحاربه ترتیب ایتدکلرینی کورنجه ١٤٧٧ سنه‌سنده ماتیاس طوغریجه ویانه اوزرینه یورویوب بالمحاصره ایمپراطور فره‌دریقی اوقدر تضییق ایلدی‌که ولادیسلاسك بوهمیا تختنه استحقاقی اولدیغنی و بوحق کندیسنك یعنی ماتیاس قوروه‌نك حق مشروعی اولدیغنی ایمپراطوره تصدیق ایتدیردی . لکن یالکز بوتصدیق ایله محاربه‌یی منع ایده‌میه‌جکنی دخی کوردیکندن دیکر جهتدن ولادیسلاس ایله بشقه‌جه برمعاهده عقدایدرك مرقومه کندی رضاسیله و کندی طرفندن بوهمیا قراللغی ایتمسی رخصتنی ویردی . ماتیاس قوروه‌نك بوحرکتی هم مجارلری هم لهلری هم ده بوهملری ممنون ایتمش اولدیغی کبی بر ارالق تاتارلر لیتوآنیا اوزرینه یوروده‌کلرنده قازیمیر اختیارلغی حسبیله انلرك دفع و طردینی اوچنجی اوغلی آلبره حواله ایدوب آلبر معیتنده‌کی اردو ایله

مالکانه‌سی داخلنده صید و شکار حقی سنیوره منحصر اولدیغندن کویلولر شویله طورسون کندی بندکانی بیله سنیورك امری اولمقسزین بر قوش اوره‌مز . قورتلر کویلولرك حیواناتنی کاملاً قیرسه‌لرچو بان صویه‌سنی بیله قالدیره‌مز . برقومشو سنیور جبراً و حتی سهواً مالکانه ایچنه کیروب صید ایده‌جك اولسه عادتا وسیلهٔ حرب عداولنور . الحاصل صید و شکار سنیورلرك الڭ بیوك شانی و ناموسنه متعلق شرفی اولدیغندن بوکا هیچ برکیمسه تعرض ایده‌مزایدی که حالا دخی اوروپانك هر طرفنده و بالخاصه انکلتره‌ده بو قاعده‌یه همان تمامی تمامنه رعایت اولنمقده‌در .

سنیورلرك حیدودلقلری دخی برنوع صید و شکار عداولنورایدی . بو حیدودلق اولا ملکلری داخلندن مرورایدن ورسم مروری ویرمیان و یاخود ویرمش ایسه بیله بشقه‌جه هدایا ایله سنیورلری تطییب ایتمیان تاجرلر علیهنه وقوعبولورایدی . بویله بر تاجر سریعاً و شدیداً تعقیب اولنه‌رق انك ده معیتنده مسلح آدملر بولنه‌جغندن اقتضاسنه کوره جنکه دخی کیریشیلور ایدی . سلاح چکلمکسزین ایش

تاتارلره اویله برغلبه چالدی‌که بونلر یالکز لیتوآنیایی دکل‌لهستان وحتی مجارستانی بیله تهدید ایتمکده ایکن آلبرك غلبه‌سی ایله بوتهلکه کاملاً برطرف اولدی . بناءً علیه لیتوآنلر ایله لهلر اوزمانه قدر ازدل وجان برلشمامشلر ایکن هر بلادن تحافظ انجق اتحاده منوط اولدیغنه کوره بعدما یکپاره برملت اولمق اوزره اتحاده جان آتدقلری کبی مجارلر دخی آلبردن اول قدر ممنون اولدیلرکه او صره‌ده یعنی ۱۴۹۰ سنهٔ میلادیه‌سنده ماتیاس قوروه‌نك وقوع وفاتی اوزرینه آلبری کندیلرینه قرال انتخاب ایلدیلر . حالبوکه البرك بیوك برادری و بوهمیا قرالی ولادیسلاس قرنداشنك انتخابی اکر ژاژه‌لونك حفیدی اولمقدن ایسه کندیسی بیوك اولمق حسبیله اوحق کندینه قاله‌جغی کبی کندی یسنك بوهمیا قرالی اولمسی ذاتاً ماتیاس قوروه‌نك مساعده ومعاهده‌سی اقتضاسندن اولمغله مومی الیه ماتیاس قوروه‌نك بلا وارث وفاتی اوزرینه مجارستان قراللغنك‌ده کندیسنه انتقال ایتمسی دعواسنه قالقشدی . فی‌الواقع مجار سنیورلرندن برطاقمی ولادیسلاسك بوادعاسنی تصدیق ایلدکلرندن ایکی قرنداش ارەسنده محاربه باش کوستردی ایسه‌ده ولادیسلاس معیتنده بوهمیا اردوسی بولنه‌رق کندیسنی انتخاب ایلیان مجارلرله برابر قوتی آلبرك قوتنه غالب اولمغله وقوعبولان محاربه‌ده آلبر مغلوب واسیر دوشدی . ولادیسلاس قرنداشنك همان‌قفاسنی کسه‌جك ایدیسه‌ده آلبر بتون ادعالرندن واز کچه‌رك برده‌ها قراللق دعواسنه قالقشمیه‌جغنی معاهده ویمینلر ایله بالتأمین کوچ حال ایله جاننی

بتر ایسه یالکز مالنك غصبیله اکتفا اولنه‌رق سلاح دخی چکلمش بولنور ایسه اصحابی‌ده اسیر ایدیله‌رك سنیورلك قانع اوله‌بیله‌جکی قدر فدیهٔ نجات و یرلمینجه سبیلی تخلیه قلنمز و بیچاره‌لر شاتولرك زیرزمینلرنده‌کی محزنلرده دنیا ایشیغنی ده‌کوره‌مزلر ایدی . دکز ساحللرنده اولان سنیورلر کندی طوپراقلرینه دوشه‌جك کمیلری کاملاً صو یمقده مشرع ومقنن برحقه مالك صایلورلر وغرقدن قورتیلان بیچاره بحریون مدافعه ایده‌جك اولورلر ایسه اسیر ایدیلورلر ایدی . حتی فرانسه‌نك بریتانیا ولایتنده‌له‌ئون قونتی کندی طوپراغنه قریب ودکز التنده مستور برقیایی مسافرلرینه کوستروب « شو طاشی کوردیکزمی؟ شو طاشی؟ قرالك تاجنی تزیین ایلیان الماس طاشلردن بو طاش بنجه‌ده‌ها قیمتلیدر! » دیدیکی مشهوردر . زیرا هرسنه برچوق کمیلر او طاش اوزرینه اوطوروب قونت جنابلری طرفندن مکملاً صو یلورلر ایمش .

سنیورلرك اجرا ایلدکلری حیدودلغك ایکنجی درلوسی دشمن اولدیغی سنیورلرك تبعه‌سی علیهنه وقوعبولور ایدی . واقعا و

قورتاره بیلدی ۰

ایشته دردنجی قاز یمیرك سبب موتی بو یله ایکی اوغللر ینك یكدیكر ینه قارشو محـار به یه قیـامی قضـیه‌سی اولمشدر ۰ و موتی ١٤٩٢ سنه‌سـنده التمش درت یاشنده اولدیغی حالده وقوعه کلمشدر ۰ ترجمهٔ حالنی یازان مؤلفلرك محاکمه‌سـنه کوره بوذات الك مهم اموروده پك قیدسز کبی کورندیکی حالده الك کوچك ایشلرده الك قیـدلی وخلـقة بخیـل اولـدیغی حالده بعض دفعه‌لر مسرف و پك چوق زمانلر حلمی مسكنت درجه‌سـنه وارر ایکن بعض دفعه‌لر غایت غضوب برآدم اولدیغنـدن کندیسنی نه لهلر ونه‌ده لیتو آنلر سـومدیکنی و بر قاچ دفعـه علیهنه قیـام ایدلدیکنی حکم ایدرلر ایسـه‌ده بو حاللرك هیچ بریسی قاز یمـیرك اهمیتـنی اخـلال ایدەمز ۰ نیم مدنی برحالـده بولدیغی تبعه سنی تنسیقات اساسیه سی ایله حقیقـةً حر ایتمش و مهـام دولتی تبعه‌سیله برلکده مذاکره یه یول آچمش وفرانسیسکن پاپاسلرینی بالتشـو یق خلق اوقوتمغـه یازدیرمغه وقواعد وفضـائل نصرانیـه‌یی اخذ و قبوله سـوق ایلمش برذاتدرکه کندیسندن اول دیکر برقازیمیر اکر « بیوك » عنوانی آلمـامش اولسـه ایدی عنوان مذکـورك بوذاته و یرلمسی پك مناسب ایدی ۰

عثمـانلولرك مولدوا وافلاق ومجـارستان طرفلر ینـه وقوعبـولان آقینلری اثناسنده قاز یمیرك دولت علیهٔ عثمـانیه ایله محـار به ایدرك حمیت نصرانیه‌سنك آثار ینی میدانه قو یمسی ایچون پاپاسـلر طرفندن پك چوق تشو یقـات کوردیکنی وفقط بو ذاتك دوز اندیشلکی کندیسـنی دولت عثمـانیه ایله بوی اولچمکدن منـع

تبعه‌النده سنیوری طمعه دوشوره‌جك قدر مال بولنمز ایسه‌ده کنج قاریلری کوزل قزلری ده مالدن عد اولنه‌رق سنیور بونلرك اغتصابیله متمتع اولورایدی ۰ هله کنج وکوزل قادینلر وقزلر کندی تبعه‌سنه متعلق اولدقلری حالده دخی قهراً و جبراً اغتصاب ایدیلورلرایدی یا! بونلری بابالرندن قوجه‌لرندن ایستمك و یاخود قادینلرك کوکلنی المق سنیور ایچون تنزل عد اولنورایدی ۰

دره‌بکیلری اره‌سنده‌کی محار باته کلنجه : بونلر هیچ بر وقتده بتر توکنور و برمصالحه‌یی انتاج ایدرشیلر اولمیوب برمدت انقطاعلری انجق هجوم ایده‌جك سنیورك احترازندن و یاخود وقت فرصتی بکله‌مسندن نشأت ایلر ایدی ۰ بونلر ایچون انتقام دنیلان شی اجداددن احفاده انتقال ایلدیکندن اره‌لرنده انتقام اولمیان متجاور سنیورلر نادر بولنورایدی ۰ حتی « استواراغله زیاستیق » نام قاتولیك کلیساسی تاریخ رسمیسنده تفصیل ایدلدیکنه کوره بری برینه یکن عد اولنان قزوارککلرك تزوجلری قاتولیك مذهبنده جائز دکل ایکن پاپا طرفندن برعفو ومسامحه صورتیله رخصت

ایلدیکنی مورخ هامر صورت مخصو-
صه‌ده قید ایدرك دولت علیه ایله قاز یمیر
ارەسنده‌کی مناسبته بر اتفاق دنیله‌مز
ایسه‌ده اتفاقه قریب بر مناسبت
ائتلافجویانه اولدیغی حکم ایلرو کندیسندن
صکره ژان آلبر باباسنك بو اثرینه اقتفا
ایتمامش اولمقلغك جزاسنی پك آجی بر
صورتده چکدیکی ایچون قاز یمیرك دولت
علیهٔ عثمانیه ایله خوش چکنمش بولنمسنی
سیاسیات مستحسنه‌دن عدایلر .

ایمپراطور ایکنجی آلبرك قزی الیزابت
ایله تأهل ایدرك ارکك قز برچوق چوجقلری
طوغمشدرکه برنجیسی بوهمیا و مؤخراً
مجارستانه دخی قرال اولان ولادیسلاس
و ایکنجی قرنداشی طرفندن مغلوب
و مجارستان حکومتندن محروم ایدلدیکی
حالده کندیسی طرفندن ولی عهد اتخاذ
اولنان ژان آلبر و اوچنجیسی مجارستانه
قرال انتخاب اولندیغی حالده دیکش
طوتدیره‌میوب بعده عبادته حصر نفس
ایدن وپدرندن اول یعنی ١٤٨٣ سنه‌سنده
وفات ایلیان قاز یمیرو دردنجیسی و بشنجیسی
یکدیکری آردندن لهستانه قرال اولان
آلکساندر وسیژسموند و التنجیسی پاپاسلغه
سلوك ایله قاردینااللغه قدر یول بولان
فره‌دریقدر . قز لرینك برنجیسی
هدویجدرکه باویه‌را دوقه‌سی ژورژه
و ایکنجیسی صوفیدرکه براندبورغ
مارغراوی فره‌دریقه واوچنجیسی آندرکه
پومه‌رانی دوقه‌سی بوژیسلاسه
ودردنجیسی الیزابتدرکه لیینیج دوقه‌سی
فره‌دریقه و بشنجیسی باربدرکه ساقس
دوقه‌سی ژورژه تزویج اولنمشلردر .

برنجی نصف قرن جدیدك ١٤٩٢ سنه‌سندن
یعنی دردنجی قاز یمیرك وفاتندن صکره‌کی
سنه‌لری دخی لهستان تاریخی ایچون

و برلمسنه سبب ایشته دره بکیلری ارەسنده‌کی
بوسورکای انتقام قضیه‌سی اولمشدر . زیرا
ایکی فاملیا ارەسنده یالکز دوولو صورتندن
ماعدا هر هانکی صورتله بر قان دوکلش اولور
ایسه بعدما بو ایکی فاملیانك بری برندن قز آلوب
و ویرمسی بوکونکی کونده بیله اوروپاجه
مستبعداتدندر . امادوولونك مقاتلات سا-
ئره‌دن فرقی واردر . ناموسه متعلق بر مسئله
اوزرینه یکدیکرینك جانلرینه قصد ایدن حر-
یفلرك بالآخره عقد مصالحه ایدرك دوست بیله
اولملری نوادردن دکلدر .

عمومی بر رحیدود دیمك اولان شودره
بکلرینك یکدیکری علیهنده‌کی تعرضاتی نه
درجه‌یه وارر ایسه وارسون بونلرك اصل
مضراتی کندیلرینه تابع بولنان بیچارکان اهالی
حقلرنده کورولور ایدی . کویلولر کویا
مالکانه‌لر اصحابنك رعیه‌سی ایسه‌لرده ساغی
واقعه‌لرینك محصولاتنه اصلا صاحب اوله-
مزلرایدی . یالکز ذخیره‌لرندن دکل میوه
و یمورطه‌لرندن بیله بر بیوك قسمی سنیورك
عائداتندن اولوب بیچاره‌لره قالان قسمندن حوا-
یج ضروریه‌لرینی بعد التسویه فضله‌سی قاله-

ژان آلبر اکال ایدی ویرمشدر . زیرا دها پدرینك صاغلغنده شریك حکومتی اولدیغی کبی وفات پدردن صکره ١٥٠١ تاریخنه قدر مقام قرالیده بولنه‌رق سنهٔ مذکوره‌ده بوده وفات ایلمشدر . تاریخ عمومی اشبو ژان آلبری صنایع نفیسه مراقلیسی وادبیات محبی صلح ومسالمتی سور فیلسوف برآدم اولمق اوزره توصیه ایلمکده ایسه‌ده ظن عاجزانه‌مزه قالور ایسه تاریخ عمومی بوذاتی اوروپا نقطهٔ نظرندن تلقی ایتمك صورتیله بویله‌جه تصویر ایتمش اولمیدر . یوقسه ژان آلبر بویله ترقیٔ معارف وصنایع طرفداری اولمقله برابر اودرجه‌لرده محب صلح وآسایش برآدم دکل ایدی . مجارستان وبوهمیا تاجلرینی برقاچ پرنس پای ایده‌میوب طوردقلری اثناده ولوکه باباسی قازیمیرك تشویقیله اولسون ژان آلبر دخی میدانه آتلمش ایدی . الك صکره قرنداشی ولادیسلاسه فی‌مابعد مجارستانه تعرض ایتمامك ایچون برمعاهده سندی ویردی ایسه‌ده انی صلحپرستلکندن طولایی دکل مغلوبیتندن طولایی ویردیکی بوقاریده ذکر اولنمش ایدی . واقعا بوعهدینی طوتمسی واوروپا اسایشنی اخلاله سببیت کوستره‌جك داعیه‌لره قیام ایتماسی صفحهٔ تاریخده اوروپا پولتیقه‌سی نقطهٔ نظرندن باقیق شرطیله برمسالمتپرورلك عد اولنه بیلور ایسه‌ده ایشبو تاریخ عثمانی نقطه‌سندن باقلدیغی صورتده ژان آلبرك لهستانده‌کی طقوزسنه‌لك حکومتی ساکنانه وساکتانه کچمسنه سبب بشقه درلو حرکته عدم اقتدارندن عبارتدر . یوقسه باباسی دردنجی قازیمیر دولت علیهٔ عثمانیه ایله غایت دوستانه ومسالمتپرورانه برصورتده زمان کچورمش اولدیغی حالده ژان آلبر روسیه وبوهمیا ومجارستان

جق اولورده سنیور طویمقسزین کیرایجه صاته بیلور ایسه فبها ! طویلدیغی صورتده مطلقا اقچه‌سنی سنیور غصب ایدر ایدی .

مورخ قانتو اوزمانلر اوروپاویله‌نلرینك حالی قدیم روما اسراسنه وروسیه‌نك «سرف» دینلان کوله‌لرینه‌پك ده مقیس اولمدیغنی بیان ایدر ایسه‌ده اره‌لرنده‌کی الك بیوك فرق ویله‌نلرك بربررو یاخود دفاملیاجه آقچه ایله آلنوب صاتلماسندن عبارت بولندیغی درمیان ایله بوندن بشقه خصوصاتده ویله‌نلرك نه مالی نه عرضی نه ناموسی هیچ برشیٔ اوله‌مدیغنی وسنیور کندیسنه نه درجه‌لرده ...اعده‌و بررو یاخود ویله‌ن سنیوردن نه مقدارشی ستر ایدر ایسه یالکزا کامالك اوله بیلدیکنی خبرویرمکده‌در . حتی برچوق قادینلرك مناسترلرده راهبه‌لك کبی دنیادن محرومیتی اختیارلری نه سبب دخی کرك کندیلرینك وکرك پدرویا برادرلرینك سنیور پنچه‌سندن تخلیص ناموسه مجبور اولملرندن نشأت ایلر ایدیسه‌ده التجا ایلدکلری مناسترلرده دخی تخلیص ناموسه موفق اوله‌مدقلری کلیسا هیئتی حقنده‌و یرلمش اولان ایضاحاتدن استدلال اولنه بیلور .

جهتندن توسیع ایده مدیکی حدود مملکتنی بغدان جهتندن توسیع ایچون تدارك ایده بیلدیکی عسکر ایله تعرضه یلتنمش ایدیسه‌ده سلستره قوماندانی بالی بك مولداوا پرنسی بغدان بك ایله برلکده سکسان بیك کشیلك براردوایله پروت نهرینی کچوب لهستانی ایچرولره طوغری آلت اوست ایتمش وژان آلبری بعدما برندن قلدانه‌میه‌جق درجه‌لرده خرپالامش اولدیغی ایچون بوذات بقیهٔ حکومتنی نصرانی قومشولری ایله صلح ومسالمت حالنده کچورمکه مجبور اولمشدر .

« ج — مجارستان . ماتیاس قوروه‌ن »

برنجی نصف قرن جدیدی روسیه تاریخنده اوچنجی ایوان ولهستان تاریخنده دردنجی قازیمیرك مدت حکومتلری اشغال ایتمش اولدقلری کبی مجارستان تاریخنده دخی ماتیاس قوروه‌ن اشغال ایلمشدر . زیرا ١٤٥٨ سنهٔ میلادیه سنده مجارستانه قرال انتخاب اولنان بوذات تا ١٤٩٠ سنه سنه قدر مقام حکومتده دوام ایلمشدر . ماتیاس قوروه‌نك اوچنجی ایوان ودردنجی قازیمیره مشابهتی یالکز برنجی نصف قرن جدیدی اشغال ایده‌جك قدر تمادیٔ حکومتندن عبارت اولمیوب مجارلرك تنظیمات وترقیاتنده‌کی اهتماماتی‌ده مشابه ایسه‌ده ماتیاسك بیوکلکنه کوره بو مشابهت کندیسی ایچون اصلا شان عداولنه‌مز . بوذات اویله ایوان وقازیمیرکبی نیم وحشی حکمدارلر شویله طورسون اوروپانك الك مترقی برلرنده بیله عصرنده وحتی عصرندن برچوق زمانلر صکره‌یه قدر نسبتله بر مثالی دها کورلمامش اولان اعاظمدندر . اشاغی‌یه طوغری ویره‌جکمز ایضاحاتدن تحقق ایده‌جکی وجهله

ذاتاً دره بکیلکی احوالی ایله کلیسا احوالنك بری برینه نصل مزج اولندقلرینی بوراده دخی اخطاره مجبورز . اراضی واملاکه مالکیت خصوصنده قاتولیك کلیساسی الك بیوك مالکانه‌لر اصحابی درجه‌سنده عداولندیغندن ذاتاً کلیسانك عموم قاتولیکلر اوزرنده‌کی تسلطی آزایمش کبی برده دره بکیلکی تسلطی ایله تزید تحکم ایلمشلر ایدی . یعنی هر دسپوط ویاخود کلیسا پاپاسی ویامناستر راهبی کندی ید اداره‌سنده بولنان اراضینك سنیوری عداولنه‌رق بونلر کوپا سائر سنیورلر کبی سلاح استعمالندن ممنوع ایدیسه‌لرده طوغریدن طوغری‌یه کندیلری استعمال ایتمدکلری اسلحه‌یی یانلرنده بولنان آدملرك اللری ایله بالواسطه استعمال ایدرلر ایدی .

دره بکیلکی عالمنجه هر شان وشرف هر نفع وفائده تسلطی ارتدیرمقده اولدیغندن قراللرك بیوك سنیورلری وبیوکلرك کوچوکلری بکیدن بکی‌یه منت آلتنه قویمق وآنك ضمننده تسلط پیدا ایتمك ایچون وپردکلری امتیازات فرون یاقق سوقاق سپورمك باغچه صولامق کبی ایشلره وارنجه‌یه قدر هرشی رسم آلتنه آلدیرمش وبو

بيوكلكنى تشكيل ايليان اوصافدن يالكز عسكرلكى و ياخود يالكز معارفپرورلكى يالكز علو اخلاقى يالكز تأسيسات خيريه‌سى و الحاصل ساده‌جه برقسم اوصاف حميده‌سى بر حكمدارده بولنمه او حكمدارى « بيوك » ديه شانلاندیرمغه كافى اولوب موفقيات حربيه‌سى ايسه بتون حكومات متجاوره‌ٔ نصرانيه كنديسيله رقابت و محاربه ده بولنديغى حالده فاتح كبى برجنك يلديرمنه قارشو اوروپا ايچون حقيقة برسپر صاعقه اولمغه كفايت ايلمشدر . ايلروده‌كى ويره‌جكمز ايضاحات ايله موقع ثبوته چيقمق اوزره شمديدن درميان ايدرزكه زمان فاتحده اكر ماتياس قوروەن مجارستان قرالى اولمسه ايدى تكميل مجارستان وخرواتستان واوستريا تحت استيلاى فاتحه كيره‌رك عثمانلى آقنجيلرى المانيا درونلرينه وفرانسه حدودلرينه قدر محقق صورتده ايلرولر ايدى .

بوذات مشهور ژان هونيادك اوغليدر . ابتداى قرون جديده‌ده احوال عالمه دائر يازديغمز بند مفصلك مجارستان فقره‌سنده بيان اولنديغى اوزره مشهور ژاژه‌لونك اوغلى اولوب لهستان ومجارستانه قرال انتخاب اولندقدن صكره وارنه ملحمه‌سنده مقتول دوشن ولاديسلاسك قتلندن صكره لهستانه دردنجى قازيمير قرال ايدلديكى صره‌ده لهستان ايچون دخى ژان آلبرك اوغلى ولاديسلاس هنوز اون طقوز ياشنده برنوجوان ايكن مجارستانه قرال انتخاب اولنمش ايديسه‌ده مجارلرك برقسمى ژان هونيادك بيوك اوغلى ولاديسلاسى انتخاب آرزوسنده بولندقلرندن و ولاديسلاس هونيادك بونجه خدمات عسكريه‌سنى نانكورانه برانكار ايله هونيادزاده ولا-

رسملرك حق استيفاسنى اصيلزاده‌لكه عائدجهاتدن اولمق اوزره مستحق كوريلانلره توجيه ايتديرمش اولديغى كبى مجرد سنيورلرك تحكمنى وكوچوكلرك تذللنى معلن اولمق اوزره برطاقم عادات و مراسمى دخى ميدانه چيقارمشدركه بز اليوم بوكبى شيلره عادتا ديوانه‌لك نظريله باقار ايسه‌كده او زمانلر بوعادات و مراسمه رعايت ايتمامك مصادرهٔ امواله قدر سبب عد اولنور ايدى . ايشته ازجمله مورخ قانتونك حكايه ايلديكى يوزلرجه غرائبدن بعضلرينى بروجه آتى نقل وحكايه ايليورز:

قاچور دسپوطی بولنان ذات بيساق مالكانه‌سنده بارون عنوانى ايله دره‌بكلكى ايدنلرك سنيورى عد اولنديغندن يكى دسپوط انتخاب اولنوب ده شهره ايلك كيرديكى كون بورون صاغ بجاغى وصاغ قيچى چپلاق وصاغ اياغنده يالكز برتخته پاپوشى بولنديغى وباشى اچيق اولديغى حالده قصبه‌نك قپوسندن پاپاسى استقباله مجبور ايدى .

دسپوط كلديكى زمان رسم خوش آمدى بعد الايفا راكب اولديغى قاطرك يولارينى طوتوب اولا بيوك كليسايه و بعده دسپو-

دیسلاسی تیاتروده تشهیر ه‌سز اوله‌جق
صورت فاجعه‌ده اعدام ایتدیردیکندن
کندیسنی انتخاب ایتمش بولنان مجارلر بیله
وغدردن طولایی مرقوم ولادیسلاسدن
نفرت ایدرك حبیثی بو همسایه پراغه‌یه
قدر قاچیرمشلر ایدی که بالاخره اوراده
کبروب کیتمشدر . بواثناده برطاقم پرنسلر
ازچوق وسیله‌لر ایله کندیلرینی مجار
قرالی انتخاب ایتدیرمکه چالشدقلری
حالده مجارلر کرك ژان هونیادك
خدمات عسکریه‌سنه وکرك فامیلیاسندن
قتل ایدیلان ذاتك خون ناحقنه حرمةً
١٤٥٨ سنه‌سنده هونیادك کوچوك
اوغلی ماتیاس قوروه‌نی قرال انتخاب
ایلدیلرکه اوزمان قوروه‌ن دخی هنوز
اون بش یاشنده برچوجق ایدی .
انجق عقل یاشده اولمیوب باشده
اولدیغی کبی شجاعت شهامت دخی
چوجقلغه اختیارلغه مخصوص اولمیوب
یورکده بولندیغندن ماتیاس قوروه‌ن
کندی ید اقتدارینه تودیع اولنان زمام
اداره‌ٔ حکومتی اویله برحسن صورتله
قوللاندی که عقل کامل صاحبی بر
پیرانتخاب ایدلسه ایدی اندن ایی اداره‌ٔ
حکومته مقتدر اوله‌مز ایدی .

مجار تاریخلرینك روایتنه کوره
آلبردوتر بشك اوغلی ولادیسلاس بیوك
قرنداشنی اعدام ایلدیکی صره‌ده ماتیاس
قوروه‌نی دخی اولدیره‌جك ایمش ایسه‌ده
نصلسه چفته قانللی کوزه آلدیره‌میوب
یالکز پراغه شهرنده زندانه آتدیرمق
ایله اکتفا ایتمش ایمش . مجارستان
صندالیٔ قرالیسنه اجلاسی ایچون
پراغه‌ده‌کی زنداندن چیقاریلوب ده
مجارستان حدودینه قدر کتورلدیکی
زمان بتون مجارستان اصیل زادکانی

طبخانه‌یه کوتورر واوراده سفره‌یه اوطورتوب
ایلك طباغنی اوکنه قویارایدی . بورسمك ایفا
سندن صکره دەدنسپوط افندینك قاطری ایله
سفره طاقمی بارونه هدیه ایدیلورایدی .

ایتالیا والمانیا طرفلرنده برطاقم کوچوك
سنیورلر بیوك سنیورلردن مالکانه توجیهنه
نائل اولدقلری زمان بیوك سنیورك قپوسنك
رزه‌لرینی سورمه‌لرینی او یه‌رك بعده کویا
سرخوش ایمشلرکبی صاللانه صاللانه عودت
ایدرلرایکن اوچ دفعه صیچرایوب هردفعه‌سنده
دخی بررکره یللنمکه و یللانه‌جکلری یوق ایسه
اغزلریله اولسون اوصدایی تقلید ایتمکه مجبور
ایدیلر .

دیکر بعض کوچوك سنیورلر مالکانه
توجیهی مناسبتیله متبوعلرینه یالکز بریورطه
ویاخود پانجار ویا اکمك وحتی یالکز برصاپ
صماندن عبارت هدیه تقدیمنه مجبور ایدیسه‌لرده
بوهدیه‌یی درت چفت اوکوز قوشولی
برعربه‌یه یوکلتوب آلای ایله کوتوررلر ایدی .

مالکانه داخلنده‌کی کول وچایلرده رسوم
معتاده‌یی ویروب بالق طوتانلرسن ژان یور-
طیسی کلدیکی وقت موسمك قیش موسمی

کنج قراللرینك استقبالنه چیقوب اوقدر
آثار شادمانی ارائه ایتمشلرکه اوزمانه
کوره حسن نمایشك بو درجه‌سی
احوال فوق‌العاده‌دن عد اولنمش .

ماتیاس قوروه‌نك مجار بانی بز بز و صره‌سیله واطرافیله قید ایتمك لازم کلسه مفصلمزك جلدلری کبی بر قاچ جلدی یالکز بوذاته تخصیص ایتمك اقتضا ایدر . زیرا کندیسنی روسلرك اوچنجی ایوانه ولهلرك دردنجی قازیمیرینه بکزتمکی بوراده برخطا عدیله عثمانلو پادشاهلرندن ماتیاس قوروه‌نك امثالنی اره‌مق لازم کلور ایسه بتون رقیبلرینه مرام اکلاتمسندن طولایی چلبی سلطان محمد اوله و برچوق ولایتلری فتح واستیلا ایتمکله برابر مجارلرك تنظیمات عسکریه وتنسیقات ملکیه وترقیات علمیه‌لرینه خدمتندن طولاییده فاتح سلطان محمد ثانی حضرتلرینه تشبیهی لازم کلوب بو ایکی سلطان ذی‌شانك مفردات وقوعاتی مفصلمزك برنجی جلدی قدرینی اشغال ایلدیکنه کوره ماتیاس قوروه‌نك مفردات وقوعاتی انلردن دها زیاده‌یه واره‌جغی آشکاردر . بناءً علیه مفردات مذکوره‌یه کیرشمك احتیاجنی کورمکسزین حرکات عسکریه‌سنه عمومی بر نظر عطف ایده‌جك اولسه‌ق دیرزکه ماتیاس قوروه‌نك محاربه ایتدیکی ذوات المانیا ایمپراطوری اوچنجی فره‌دریق و بوهمیا قرالی پودیه براد و ولادیسلاس و لهستان قرالی دردنجی قازیمیر و ترانسلوانیا ومولدوا و افلاق وویوودالری و فاتح سلطان محمد و غازی بایزید ثانیدرلر . بونلردن اوچنجی فره‌دریق ایله ایتدیکی محاربانه سبب مجارستان قرالی عنوانی ایله ترانلسوانیا

اولمسیله برابر مالکانه خانمك شان وشرفنه اوله‌رق صویه آتلغه مجبور ایدیلر . دیکر بعض بالقجیلر بوموسمده سنیورلرینك حضورینه چیقوب هنوز هیچ برکیمسه‌نك ایشتمدیکی یکی برشرقی وهیچ برکیمسه‌نك کورمدیکی یکی بر رقص ایله سنیوری اکلندیرمکه مکلف طوتیلورلر ایدی .

بوانوداخلنده‌تورشابت‌شاتوسنك‌سنیورینه تابع اولانلر ایام معینه سنده برقاچ چفت اوکوز قوشولو عربه‌یه اوفه‌جق برقوشی بجاغندن باغلایوب کتورمکه مجبور ایدیلر .

ینه بوسنیورك مالکانه‌سی داخلنده قصابلق ایدنلر هرسنه قپوسی اوکنده دیز چوکوب قپویی او پدکدن صکره ایکی کوش پاره‌براقورلر ایدی .

بعض سنیورلرك واسالری افندیلرینك النه کلصتو یی دوکوب بیقاتمق ایله مکلف اولدقلری کبی بعضیلرینك تابعلری دخی صاغ قولاغی بیاض صول قولاغی سیاه برطوشان تقدیمنه مجبور ایدیلرکه شاید بوله‌مزلر ویاخود بو یامق کبی برحیله‌ده بولنورلر ایسه اوزون اوزادی‌یه دعوا المحاکه‌لر تحدث ایدرك جزا

ومولدوا و افلاق اوزرینه ادعا ایلدیکی حق حکومتی ایمپراطور مومی الیهك چکه‌مامسی و بناءً علیه ماتیاس هرنه‌زمان عثمانلی ایله محاربه مشغولیتنه دوچار اولور ایسه کندی تابعیتندن چیقمغه فرصت آرایوب طوران وویوودالری قشقرتمسی قضیه‌سیدر . حتی دردنجی قاز یمیرك اوغلی ولادیسلاس بوهمیه قراللغنه انتخاب اولندیغی زمان ماتیاسك مداخله‌سی اوزرینه ایمپراطور فره‌دریقك ولادیسلاس و قاز یمیری ماتیاس ایله محاربه‌یه تشویق ایدرك عسکر دخی ویردیکی بوندن اول ذکر اولنمش ایدی . بناءً علیه ماتیاس قوروه‌ن بو ایمپراطور ایله ایکی دفعه محاربه ایدرك هله بر دفعه‌سنده ویانه‌یی بالمحاصره ضبط دخی ایلمشدرکه ارزو ایتسه ایمپراطوری بالتبعید اوکرسی یی دخی کندیسی اشغال ایتمسی ممکن ایکن یالکز اشاغی اوستریا دنیلان ایالتلر ایله ویانه یی لندن المقله اکتفا ایلمشدر . بوهمیا قرالی پودیه براد ایله محارباتنه سبب کندی قائن پدری بولنان بوذاتك هوسیت مذهب جدیدینی قبول ایتمسی قضیه‌سی اولمشدر . ژورژ پودیه براد دردنجی قاز یمیرك اوغلی ولادیسلاسدن اول بوهمیا قرالی اولوب منفعت حکمرانیسنی محافظه ایچون مذهب جدید طرفدارانیله راشدیکی کبی ایمپراطور اوچنجی فره‌دریق طرفندن دخی حمایه کورمش ایدی . پاپالق مقامی ژورژی آفروزلادیغندن وبتون قتولیك سنیورلری انك تأدیب وتربیه‌سنی ماتیاس قوروه‌ندن رجا ایلیوب ماتیاس ایسه مجارستان قراللغنك بوهمیاده دخی حقی بولنمسندن طولایی بو حقی میدانه چیقارمق ایچون وسیله آرایوب

تعیین اولنور ایدی .

بومراسمك بعضلری عائد اولدقلری ذوات ایچون حد بیلدیرمك صورتنده بر مجبوریت اولدیغی حالده دیکر بعضلری دخی بر شرف بر حق صایلیور ایدی . حتی میرپوا سنیوری براره‌لق پارسه کلوب سنیورلر پارلمنتوسنه ویردیکی عرضحالده کندی مالکانه‌لری داخلنده طوتیلان رافضیلری دیری دیری آتشه یاقمق حق شرفبخشاسی اجدادی زمانلرندن بری کندی خاندانه عائد اولدیغندن بو امتیازینك تجدیدینی استدعا ایتمش و پان لارون سنیوری هرنه زمان قائه‌ن محکمه‌سی طرفندن بر یان کسیجینك اعدامنه حکم ایدیلور ایسه انی اصه‌جق جلادی کندیسی کوندرمك امتیازینه نائل ایمش که عنوان اصالتی اولان « پان لارون » کلمه‌لری دخی « یان کسیجی آصان » معناسنه‌در .

ورماندوا مالکانه‌سنده دوریلان عربه‌لری طوغریلتمغه رخصت ویرمك حقی دخی سنیوره عائد اولدیغندن هرکیمك یولده عربه‌سی دوریلورده سنیوره رخصت ویرمکسزین قالدیرر ایسه « صو » دنیلان پاره‌دن التمش

طورديغندن ماتياس قوروەن مكمل بر اردو ايله ١٤٦٨ سنەسندە ژورژ، مغلوب وحكومتدن طرد ايلشدر . بونك اوزرينه بوهملرك دردنجی قاز يمير اوغلی ولاديسلاسی قراللغه انتخاب ايتمش اولملری دخی ماتياس قوروەنی كرك مرقوم ولاديسلاس وكرك باباسی قاز يمير ايله محاربەيه مجبور ايدرك نتيجۀ محاربادە غلبە كنديسندە قالدی. يعنی حالدە دخی ولاديسلاسە بوهمياده قراللق ايتمسی رخصتنی و يرديكی بوندن اول ذكر اولنمشدر .

ماتياسك اك زيادە صيقلديغی محاربه بوهميا قراللغی ايچون وقوعبولان اشبو محاربات متعاقب مجارلرك برقسمی كنديسندن يوز چويرەرك دردنجی قاز يميری لهستاندن مجارستان صندالیٔ قراليسنه دعوت ايلديكی زمان مجبور اولديغی محاربەدر . زيرا دردنجی قاز يميری دعوت ايليان مجار زادكانی ماتياس قوروەنك لاينقطع خرستيان حكومتلری ايله كنديلری ايچون بر منفعت صحيحەيی موجب اولميەجق محاربات ايله اشتغالندن بيقمش اوصانمش اولدقلری كبی بر ياندن دخی عثمانلولرك جولانلرينه دوچار اولملری بونلری بحق بيزار ايلمش ايدی . هله ماتياسدن ممنون اوليان زادكانك درتدە اوچ نسبتندە اولمسی و باخصوص چوجقلغندنبری ماتياسی تربيه ايدن ژان ويتەز نام عالمك دخی بو مشتكيلر ايله برلشمسی و دردنجی قاز يميرك يەنە قاز يمير تسميه اولنان اوغلنی بر اردو ايله مجارستانه كوندرمسی ماتياسدن بشقه هانكی پرنسی اولسه شاشرتەجق احوالدن ايكن اوتەدنبری كنديسيله ارقداشجەسنە جنك ايدەكلمش بولنان التی بيك قدر اصل كزيدە عسكری برە قدر قيرلمينجە بو جنكدە دخی

عددينی جزاء نقدی اولەرق و يرمكە محكوم اولورايمش .

بوژو حكمداری دردنجی هومبرو يل فرانش نام شهری يكيدن تأسيس ايلديكی زمان اهاليسنی چوغالتمق ايچون اورادە ساكن اولەجقلرە بر امتيازو يرمكی دوشونمش . و بولە بولەقوجەلرە قاريلرينی قان چيقارنجەيەقدر صو يە ايلەدوكمك حقندن عبارت اولان امتيازی بولوب اعلان ايلمش .

شاتلە فاملياسندن بر كوچك سنيور حكمداری طرفندن بر امتياز ايله تمييز ايدلمك ايستنلدكدە «اولديكم زمان كليسا ايچندەبنی ديمديك دفن ايتملری امتيازينی و يركز . تاكە و يلەنلر قارنم اوزرينه باصمش كبی بر وضعيتدە بولنمسونلر!» ديمش .

بعض سنيورلر تبعەسنك اولادينی اوقوتمەلرينە وبعضلری فضلائ محصولاتنی صاتمەلرينه مساعدەيی حاوی امتيازنامەلر يازوب كليسالرە ياپشديرمش كەاندن اول تبعەلرينك بو حقلردن محروم اولدقلرينه دلالت ايلر .

باباس طاقنك زوجەسی بولنماق مشروط ايكن اون ايكنجی لوئی نام فرانسز قرالی

كنديسندن آيرلميه جقلرينى وعـد و تأمين ايدرك برسلاو نام محلده لهستان و بوهميا قراللرينك كندى مقدارلرينك اون مثلـنـه واران عسكريله محاط اولـديغى حالـده سلاحه طورانمشلر ايدى • فقط قوروه‌ن جنكه باشـلانمزدن اول كنديسندن ممنون اولميان زادكان ايله بر مكالمه‌يه كيريشـه‌رك پدرى ژان هونيـاد زماندنبرى خاندانك مجارستانه وقوعبولان خدمات عسكريه‌سندن ماعدا بالذات كنديسـنك بونجه اصـلاحاته موفقيتنى اخطار وشايد تبعه‌سنى كوجنديره‌جك جدى تصـورلرى اولمش ايسه اصـلاحنه حاضر بولنديغى درميان ايله برمجـار قراللغى ايچـون ينه مجـارلرك برى برى ايله دوكوشه‌رك لهلركبى بوهملر كبى ملتلره رعيه اولملرى مجاز حيثيله اصلا قياس قبول ايده‌ميه‌جكنى تذكار ايليلنجـه له و بوهم قراللرينى دعوت ايليان زادكان ندامت كليه ايله نادم اولوب بتكرار ماتياس قوروه‌ن طرفنه دونمشلردر •

ترانسلوانيا ومولدوا وافلاق وويوودالرى ايله اولان محـاربانه كلنجه بونلر برطرفدن دولت عليهٔ عثمانيـه‌نك تضييقنه دوچار اولـدقلرى حالـده ديكر طرفـدن اوته‌دنبرى تابع بولـندقلرى مجارسـتانك ماتيـاس قوروه‌ن سيبيله آچديغى محاربانه اشـتراك ومعاونتدن يورلـدقلرى ايچـون مجارسـتاندن قورتيلوب اكر اداره‌لرنجـه استقلاله نائل اوله‌مزلرايسه بيله هيچ اولمزايسه دولت عليهٔ عثمـانيه حمايه‌سى التنده راحت ايتمك احتياجى ايله فرصت بولدقجه عصيان ايليورلر ايدى • هرعصيـانلرنده ماتياس قوروه‌ن دائرهٔ اطـاعته مجبوراً ارجاع ايلمش ايسـه‌ده نهايت افـلاق ايله مولدوايى يد اسـتيلاى فاتحدن قورتاره‌مامشدر •

زمانده پارس دسپوطى بولنان ذاتك اودلين نامنده بر « زوجهٔ جسمانيه » سى بولنوب سن ژرمن ده‌پره كليساسـنك اولاد معنويه‌سندن برتران اسمنده برآدم مذبوره‌يى زوجهٔ منكوحه وروحانيه اولمق اوزره تزوج ايلديكى زمان طوغه‌جق چوجقلرك پاريسى كنديسنك وپاريسى سن ژرمن ده‌پره كليساسى پاپاسـنك اوغلى اولمسنى شرطقويوب بومقاوله‌يى قراله‌دخى تصديق ايتديرمش •

پواتوسـنيورى يكى تأهل ايدن آدملرك كندى شاتوسى خندقنى آتلاملرينى تحت مجبوريته قويوب هركيم آتلايه‌بيلورايسـه حريت كامله‌سى اعلان اولنه‌جغنى وعدايلمش • فقط خندق اول قدر كنيش ايمش كه هيچ كيمسه برطرفدن اوبرطرفه آتلايه ميوب داماد لرك كافه‌سى چامورلى صولر ايچنه دوشرايمش •

بعض سنيورلر تأهل ايدن قادين واركككك ايلك زفافلرى كيجه‌سى كندى بچاغنى چپلاق اوله‌رق زوج وزوجه‌نك ياتدقلرى يتاق ايچنه صوقمق حقنه مالك ايمش • ديكربعض مالكانه‌لرده سنيوردن وياخود دسپوطدن رخصت مخصوصه استحصال ايدلمينجه يكى تأهل ايدنلر

فاتح سلطان محمد حضرتلری بوسنه وصرب بستانی فتح ایدوب ده اوجهتدن وونديك كورفزی طرفندن ایتالیایی دخی تهدیده باشلادیغی زمان پاپالق مقامی خرستیان ممالکنك عثمانلولره قارشو مدافعه‌سی ایچون ماتیاسدن دها مقتدر سرعسکر اوله‌میه‌جغنی اکلامش وقاتولیك پرنسلرینی بوذات ایله اتحاده تشویقه باشلامش ایسه‌ده عدم موفقیتی عثمانلی تاریخی قسمنده بر تفصیل بیان اولنمشدر . مع هذا ماتیاسدن بکله‌نیلان مدافعه‌یی اجرا ایتمی ایچون قاتولیك پرنسلرینك کندیسنه اتباعی قطعیاً لازم‌ده دکل ایدی . بواتباع وقوعه کلسه ایدی بلکه قوروه‌ن اوزمانه دکین مدافعه‌ده کوستردیکی برارلق قدر بر موفقیته نائل اوله‌میوب عثمانلولر المانیا ایچرولرینه کیررلر ایدی . زیرا کندیسنه اتباع ایده‌جك اولان پرنسلر جد بجد پرنس اولمق غروریله مغرور اولوب ماتیاس ایسه هو نیاد کبی برصاحبخروجك اوغلی بولنمسندن طولایی ذاتاً انلر طرفندن استخفاف و استهزا کوروب طوریبور ایدی . بو مثللو چوقلقلرك بیوك ایشلر کورمکه هیچ یاره‌میه‌جقلری ایسه دفعات ایله تجربه ایدلمشدر .

ماتیاس قوروه‌نك عثمانلولر ایله ایتدیکی محاربانی بوراده تکراره حاجت یوقدر . محاربات مذکوره دولت علیه تاریخی قسمنده تفصیل ایدلمش بولندیغندن شمدی قارئلرمز تقدیر ایدرلرکه قرال موی الیهك سائر کونه هیچ بر مشغولیت حربیه‌سی بولنمیوب‌ده یالکز عثمانلولره قارشو کاه غالبانه وکاه مغلوبانه برصورتده ایتمش اولدیغی محاربات ایله قاله‌جق اولسه ایدی بیوك بر حکمدار عداولنمسنه

ایلك اوچ کیجه زوجه‌لریله برابر یاتمزلر ایمش . انجق بوندن مقصد یکی کلینك ایلك وصالنه دسپوطك وياخود سنیورك نائل اولمسی صابیله مز . زیرا بعض یرلرده دسپوط یرینه راهبه قادینلر وبعض یرلرده دخی سنیور یرینه دامل بولندیغندن یکی متأهللر بونلردن دخی رخصت المغه مجبور ایمشلر . بورخصتك بدلی « صو » دنیلان مسکوکاتك اوچ عددی ایله برده کنیج ایتك ایمش .

ایشته بومثللو عادات حقیقةً ارباب عقول نزدنده جنته حمل اولنه جق شیلر اولوب عادات مذکوره ایسه اوزمانلر قانون حکمنده بولندیغندن بر حرفنه بیله رعایت ایتمامك اوله‌مز ایمش . اوزمانك قوانین عدلیه‌سنده بیله بویوله کی غرابتلر نادر اولمیوب مثلا فرانسه‌ده بر وندیکلی بر فرانسیزه حقارت ایده‌جك وجزاسی کورمکسزن فرار ایلیه بیله‌جك اولسه اره‌دن برچوق زمانلر کچدکدن صکره بشقه بر وندیکلی فرانسه‌یه کلدکده اولکی وندیکلیدن حقارت کورن فرانسزك بوایکنجی وندیکلیدن انتقام المسی مشروع عداولنور ایمش .

الحاصل دره‌بکیلکی دنیلان شی یالکز

يالكز بو مجار باقى كفايت ايلر ايدى؛ مجار تار يخلر ينك روايتنه كوره سلطان بايزيد ثانى حضرتلرى بو ذات ايله دوست و متفق كچنمك ايستمش ايسه‌ده سبى شهزاده جمك ردوس شواليه‌لرى يدنده بولنمسندن طولايى ملحوظ اولان تهلكه‌لردن قورتلمق قضيه‌سى اولديغنى ماتياس بيلديكندن اودوستلقلره حوالهٔ سمع اهميت ايتمامشدر .

ايشته ماتياس قوروه‌نك محارباتنه بويله بر نظر عمومى عطفيله درجهٔ اهميتنك موازنه ومقايسه سنى قارئلرك ملاحظه‌سنه حواله ايلدكدن صكره بز نظر دقتمزى قرال مومى اليهك ترقياته اولان خدمتنه عطف ايلرز شويله كه :

كندى زماننه كلنجه‌يه قدر مجارستانده هيئت عسكريه دنيله‌جك بر هيئت اولميوب مجارلر نه‌زمان حربه مجبور اولورلر ايسه على العجله طوپلايه بيلدكارى يالكز سوارى عسكرى ايله يوررلر ايكن بونلره ايلك تنظيمات عسكريه‌يى كوسترن ماتياس اولمشدر . عثمانلولرله ايتديكى محاربه‌لرده يكيچرى دنيلان پياده عسكرينك نه‌قدر ايشه يارادقلرينى كوروب كنديسى دخى « قره‌غارد » ناميله پياده عسكرى تشكيل ايتمش وكرك بونلرك وكرك طوبجيلرك اسلحهٔ ناريه ايله اصول محاربه‌يى اوكرنمه‌لرى بالذات كندى اثر تعليمى بولنمشدر . ايشته برملاو مسئله‌سى كبى الك صيقلديغى زمانلرده بيله كنديسنه دائما غالبيتى تأمين ايليان شى شو پياده عسكرى اولديغى مجار تاريخلرنده معترفدر . اشبو پياده عسكريله قرال ارەسنده‌كى مناسبت اوقدر لاابالیانه ايمش كه نفراتك همان كافه‌سنى قرال اسملريله رسملريله طانور و لاابالیانه يارنلكلره وارر ايمش . فقط شجاعت وقهر-

توجيه مالكانه اثناسنده‌و سائر بعض ايام معدوده‌ده چپلاق بچاق وقيچ ايله دسپوط قارشولامق و صيچرايوب يللنمك درجه‌لرنده عجيب وغريب مجبور يتلرندن قطع نظر جهانده كنديسندن بيوك يالكز كنديسنه مالكانه‌يى توجيه ايدن ذاتى طانيه رق اكا دخى پك محدود بر دائره داخلنده اطاعت ايتمك و بلكه اوطاعتى دە ايتمامك ديمك اولدقدن صكره كندى مالكانه‌سى حدودى داخلنده باشلى باشنه بر قرال كسلمكدن و بتون زير دستانى كندى نفعنه كيفنه ذوقنه خدمت‌ه‌كليفيتى آلتنده بولندير مقدن عبارت ايدى كه واقعا بونك اصل چيلغنلق درجه‌سنده‌كى شدتى قرون وسطينك اواسطندن صكره كورلمش ايسه‌ده اواخرنده‌و حتى قرون جديده‌نك اوائلنده دخى سنيورلرك استقلالى استبدادى استكبارى هيچ برحد و حصر ايله محدود و محصور دكل ايدى . اوروپا اهاليسى بويله بويانده‌ره‌بكيلرينك و ديكر طرفدن كايسا اربابنك مظالمى ارەسنده‌ازيلوب قالديغى ايچون مؤخرا قرون جديده‌نك حلولنده كندينى شو مظلوميتدن بقه‌سندن قورتاروب انسانيتك

فرانسه نك اون بشنجی عصر میلادی اواخرنده كی عسكرلری ۰ (۱) قره بناجی ۰ (۲) خاصه بالطه جیسی ۰
(۳) قپوجی نفر ۰ (٤) قرال ایچ اوغلانی ؛

مانلق وفداكارلق دملری کلدیکی زمان جان ایله جسو مردلك نمونه سنی کندیسنی کوسترديکی کبی ارقداشلری دیمك اولان عساکر مرقومه‌دن دخی بو یولده جومردلك ایستر ایمش . ماتیاسك الك تهلکه‌لی نقطه‌لرده نه‌درجه‌لرده سربن قانلی اولدیغنه مثال اوله‌رق مجار تاریخلری برعثمانلی سفیری ایله صورت ملاقاتنی بروجه آتی حکایه ایدییورلر :

المانیا ایمپراطوری ایله اثنای محاربه‌ده نوستاد قلعه‌سنی محاصره ایتدیکی صره‌ده سلطان بایزید ثانی طرفندن کندی نزدینه کوندرلمش اولان بر ایلچی‌یی تمام طوپلرك تفنکلرك ولوله انداز دهشت اولدقلری بر دقیقه‌ده حضوره قبول ایلمش ایدی . بوحال ایلچی‌یی متدهش ایدرك مأموریت واقعه‌سنی حسن تقریره موفق اوله‌میه‌جغنی ماتیاسه عرض ایلیور ایدیسه‌ده قرال طرفندن آتیلان طوپ وتفنکلر مانع مکالمه اوله‌میه‌جغنی بیانیله سفیری سویلتمکده اصرار ایلیور ایدی . نهایت سفیر سوزینی بتوردکدن صکره ماتیاس دخی جوابنی ویرمکه باشلایوب برچوق سوزلر سویلش ایسه‌ده واوله حربدن طولایی هیچ بریسی سفیرك خاطرنده قالمدیغندن سفیر ایکنجی برملاقات طلب ایلمش ایدی . لکن ماتیاس بعدما کندیسنه طوپلر تفنکلر اره‌سنده دخی سوز اکلایه بیله‌جك بر سفیر ارسالنی سلطان بایزیده عرض ایله ایکنجی ملاقاتی دریغ ایلمشدر .

بز بو فقره‌یی بر لطیفه‌دن عبارت اولمق اوزره تلقی ایلر ایسه‌كده ماتیاس قوروه‌نك متانته مردلکنه قهرمانلغنه دائر مجار تاریخلرنده کوریلان فقرات سائره‌نك‌ده اهمیتلرینی اصلا تخفیف

ومدنیت شانندن اولان راحت وحریته نائل ایتمك ایچون هرفرصتدن بالاستفاده درلودرلو فسادلره اختلالره جان آتمش اولدقلری کبی قراللر بیله سنیورلر النده براویونجاقدن عبارت قالملرینه نهایت ویرمك ایچون بعضا کره کندی تبعهٔ عادیه‌لری طرفنی طوته‌رق نوعا کندی کندیلرینه فسادلر عصیانلر ترتیبنه مجبور اولمشلردر .

هر بری برحکمدار مستقل اولدقلرینه کوره بزم ایچون شودره‌بکلرینی بروقت سوریه وکردستان ومزوپوتامیا وعراق وایران طرفلرنده ظهور ایلمش بولنان طوائف ملوکه دخی قیاس ایتمك امکانی یوقدر . زیرا طوائف ملوك اسلامیه اولسه اولسه قرون جدیده ایچنده المانیا و ایتالیاده کندی شکل و صورت قدیمه‌لرینه اینجه نظام ویرمش و المانیا طرفلرنده اولانلری حالا دوام ایتمکده بولنمش اولان حکومات صغیره‌یه مشابه اوله بیلوب کوچوکلکلرندن قطع نظر بونلر هر حالده تبعه‌لری اوزرنده‌کی حق وظیفه‌لرینی بیلور ومقتضیاتنه توفیق معامله ایدر ملوك وحکمداراندن ایدیلر .

ایده‌میز .

محارب اولدیغی پودیه برادك ایکی اوغلی ماتیاس طرفندن شفاهاً ایدیلان بر دعوت اوزرینه اولموچ نام محله کلوب کندیسیله کورشمشلر ایدی . پاپا طرفندن ماتیاس نزدنده وکیل بولنان معتبر بر پاپاس بو پرنسلره تحریراً هیچ بر تعهد کوسترلمامش اولدیغندن بونلری حبس و توقیف وحتی قتل و نابود ایتمك بیله موافق مصلحت اوله‌جغنی قراله عرض ایدنجه ماتیاس « سز بو سوزی کیمه سویلیورسکز ؟ بیلمش اولکزکه بنم طرفدن یالکز بر اشارتیله عهد مقدس حکمنده‌در . بنم اشارتلرم طبق سزه بکزه‌یان بر طاقم خائن آلچقلرك تعهدات تحریریه‌لرندن دها قوتلیدر » جوابنی ویرمشدر .

کذلك بر دفعه‌سنده حریفك بریسی فدائیلك صورتیله میدانه چیقوب اکر کندیسنه بشیوز دوقه ویریلور ایسه پودیه‌برادی اولدیره‌جکنی وعد ایلمش وقرال دخی بو تکلیفی قبول ایتمش ایدی . حریف برخیلی زمانلر فرصت آره‌دقدن صکره بوله‌مدیغندن طولایی مأیوساً ماتیاسه کلوب اولسه اولسه پودیه براده زهر ویرمك ایله حقندن کلمك ممکن اوله‌جغنی عرض ایدنجه ماتیاس « چکیل اورادن آلچق ! دشمنلرمه قارشو قلیجدن خنجردن بشقه واسطهٔ اعدام قوللانمق عادتم دکلدر ! » دیدیکی کبی پودیه براده دخی بر خبر کوندروب حضورینه کتوریلان یمکلری اولا کتورنلره طاتدیرمینجه یمامسنی توصیه ایتمش .

کندی معلمی اولدیغی حالده‌بر ارەلق مجار مشتکیلری ایله برلشمش اولانو یته‌زلك یکنی ژان ده‌سیتنژ ماتیاسك مبغوضی اولدیغی حالده وفات ایدنجه کلیسانك

شو بند مخصوص ومفصلدن احوال تاریخیه‌سیله مشغول اولدیغمز برنجی نصف قرن ایچون ایدیله‌جك استفاده‌بوندن اول دخی بیان اولندیغی وجهله المانیا ایمپراطوریتك وفرانسه قراللرینك وسائر بیوك حکمدارلرك عنوانلرندن بوکونکی کونده انتظار ایدیلان نفوذه‌دن طولایی مالك اوله‌میه‌رق نه‌سببه‌مبنی اصیلزادکان اللرنده محکوم قالدقلرینی تقدیر ایده‌بیلمك قضیه‌سیدر . مورخ قانتونك دخی دیدیکی وجهله قرون وسطینك قرون جدیدیه منقلب اولمقده‌بولندیغی اوانده‌دره‌بکیلکنك شو احوال عجیبه وغریبه‌سی نظر دقت واهمیت‌اوکنده بولندیرلمیه‌جق اولور ایسه ازجمله اوستریا خاندان ایمپراطوریسی کبی اوروپاجه الک قدیم اولانو بالخاصه الک مهم مسائل سیاسیه وحربیه‌یه‌تعلق پیدا ایلیان بر خاندانك نصل اولوب‌ده‌زمانه کوره‌اوروپا اوزرنده جهانکیرانه بر استیلا پیدا ایده‌بیلمش اولمسی حکمتی ممکن دکل توضیح ایده‌مز . مالکانه‌لر اصحابی اولان سنیورلرك اومالکانه‌لر داخلنده‌عادتا آلهانه بر حکومت مستبده وغیرمسئوله صاحبی اولدقلرینی نظر دقته‌اله .

پاپاسلری قرالدن قورقه‌رق نعشنه دعا اوقومامق ایستمشلر ایدی . قرال بونی استخبار ایدنجه پاپاسلره کمال نفرتله دیدی‌که : « بیلیورمیسکزکه بن محاربه ومخاصمه‌یی یالکز صاغلر ایله ایدرم . اولولر ایله مخاصمه‌دن نفرتم واردر ! »

ایشته بوفقره‌لر ماتیاس قوروه‌نك علو اخلاقنه دلالت ایده‌جك شیلردرکه بشقه هیچ بر مزیتی اولمسه یالکز شو اخلاق عالیه‌سیله بیوك آدم عداولنمغه اثبات اهلیت ایلر . حالبوکه کندیسی اوروپاده سویلنان لسانلرك همان کافه‌سنه واقف و بالخاصه لاتین لساننده بهره‌مند برآدم اولوب مؤلفین قدیمه‌نك کافهٔ آثارینی اوقومش واوقودیغی حرزجان اتمش برآدم ایدی . طعام سفره‌سنه وارنجه‌یه قدر هر فرصت بولدقجه مطالعه صاحبی عالم آدملر ایله کورشمسی ومصاحبت اتمسی حضرت فاتحه بکزر ایدی . ینه سلطان مشارالیه کبی بو دخی مجارستانی علوم ومعارفله طولدیرمق ایچون هیچ بر تشویقدن هیچ بر فداکارلقدن کیرو طورمدی . کندیسندن اول واقعا برنجی لوئی نام قرال بعض مکتبلر کشاد ایلمش ایسه‌ده بوداشهرنده ماتیاس بر دارالمعارف وجوده کتوردی . اصل مقصدی فاتحك صحن ثمان مدارسی کبی قرق بیك طلبه‌یی معلملری طبیبلری جراحلری وسائر خدمه‌لریله برابر استیعابه کافی برعلم ومعرفت شهری وجوده کتورمك اولوب بونك رسمنی بالذات ترسیم ایلدکدن صکره بودا شهرینك التنده طونه قییسنده انشاسنه دخی باشلاتدی وتملرینی میدانه چیقارتدی ایسه‌ده مشاغل حربیه بونی اتمامه میدان براقمدی . فقط بوداشهرنده تأسیس ایلد-

---

رق بعده هابسبورغ خاندانك برچوق پرنسلری النه حدسز حسابسز مالکانه‌لر دخی کچمش بولندیغنی کورملی و هله اوائل قرون جدیده‌ده ادنا بر تعلق وسیلهٔ ارثیات عداولنه‌رق بووسیله ایله بعض پرنسلرك بعض یرلره کندیلرینی قرال انتخاب ایتدیرمکه صلاحیتلی بولندقلرینی دوشونملیدرکه اوستریا خاندانك بحر بالطقدن سبته بوغازینه وآق دکزدن بحرشماله قدر غایت مغلق وکرفت برطاقم مسائل ارثیه ایله تعمیم تعلق ایدیشلرینی نظر محاکمه دائره‌سی داخلنه صیغدیرملیدر .

اوروپاجه حقوق ومدنیت جدیده اکرچه دره‌بکیلکلك بوغرائب قدیمه‌سنی بالکلیه اورته‌دن قالدیرمش ایسه‌ده دوق قونت بارون وسائره‌نك اصیلزادهلك نالملری حالا برطاقم مملکتلرومالکانه‌لره مضاف اولدقلری کبی بعض حکمدارلرك عنوانلرنده دخی فلان وفلان یرلرك قرالی وفلان محلات قونتی وبارونی وفلان وفلان مالکانه‌لرك سنیوری کبی مسلسل متصل عنوانلرك یازلمسی دخی هپ مالکانه‌لرك کثرتی شوکت وقوتده موجب وفرتی اولمق کبی قرون وسطی دره‌بکیلکندن

بكى دار المعارف دخى مجارستان ترقياتنه آز ياردیم ایتمش دکلدر . فرانسه و آلمانیا وايتاليا دن جلب ايتديرديكى خواجه لره درسخانه لر کشادیله مجار زادکاننی تدرس وتعلمه مجبور ايلمشدر . استانبولك عثمانلولر طرفندن فتحيله اسكى روم كتابلرى اوروپاده انتشاره باشلايجه يالكز فلورانسه ده درت مستنسخ بو كتابلرى بالاستنساخ پدر پی ماتیاسه کوندرمکه مأمور اولدقلری کبی روما وسائر بيوك شهرلرده کی مستنسخلرك مقدارى اوتوزه وارديغنى بهلیوس نام مورخ يازمقده در . بو صورتله وجوده کتوردیکی کتبخانه نك مقدارینی غایت اعلا جلدلنمش اللى بش بيك جلده وارد . يرمش كه اوزمان اوروپاده هیچ برمملكتده بوقدر زنکین کتبخانه يوق ايمش . كتبخانه نك برطرفی موزه اولوب اوچیوز قدر اسكى هيكل وعظیم بر كرهٔ مصنعه وصنايع نفيسه يه عائد سائر اشیا جمع ايلمش . دار المعارفك برداره سی رصدخانه اولوب مجارستانده ایلك رصدخانه بو اولدیغی کبی اوزمانلر بك چوق پای تختلرده رصدخانه بولنمق شویله طورسون علم هیئتی عادتا آفروز ایدرلر ایمش . اوزمانلر کوتنبرغ چوجقلری دنيلان مطبعه جیلردن برطاقنی جلب ايدرك كشاد ايلديكى مطبعه ده معارف عموميه ايچون لزومی اولان کتابلری باصدیرمش . بالخاصه ادبایی زیاده سیله حمایه وتشويق ايلديكندن ادبلر بریسی مجار ودیکری ترانسلوان كنجلری ایچون ایکی جمعیت ادبیه تأسیس ایتمشلر .

ماتياس قوروهن بوقدر موفقيات ترقيپرورانه يه همان هيچ برسنه خالى قالمديغى محاربات اثناسنده موفق اولوب بوندن ماعدا امور عدليه مجارستانده بالكليه مفقود ایکن « دقره توم ماژوس » یعنی

قالمش احوال بقيه سنددر .

مفصلرك متنی کبی « تاریخ سیاسی و عسکری » عداولنان برتاریخده کشفیات وصنایعات وادبیات وتراجم احوال سائره دن بحث اولنه مامسی مورخ قانتونك دخى نظر دقتنی جلب ايدرك « ملتلرك تاريخ سياسى وحربيلرى ايچون بيوك حكمدارلر برامثال مجسم اولدقلری جهتله تاریخلر اغلبيتله اك بيوك واك مشهور حكمدارلردن باحث اولورلر . حالبوكه ملتلرك اخلاقی آدابی اصولی عرفی ایله تجارت وصنایع وعلم وادب وسائره یه دائر ترقيات وتدنیاتی ده اك بيوك واك مهم مقاصد تاريخيه دن عداولنورو بو مقصدلری ده آثار قديمه دن مترجم ومنقول شيلر اكمال ايدر » ديه جلدلر بنك صوكلر بنه وصحيفه لر ينك آلتلر ينه برچوق ديللرو حاشيه لر علاوه ايتمكده در كه بزم بو مقالهٔ مفصله مزده اصل مأخذمز قانتونك صحايف متنيه سنده كى اخبار اتدن زياده « آسيرده ژهروزالم » سرلوحه سيله اهل صليبك قدسى آلدقلرى زمان فوداتر دنيلان بيوك سنيورلر ايله واسال دنيلان تابعلرى ارەسنده کی سیاسیات وحقوقی مبين

قانون كبير ناميله هرشى ايچون تنظيم اولنان قوانين و نظاماتدن مركب بر دستور وجوده كتورمشدر . بتون امور عدليه ونظاميه‌يى بو دستورك احكامنه تابع ايدرك ملكنك هرهانكى طرفنده بولنور ايسه حكامك احقاق حق امرنده دقت وعدم دقتلرينى بالذات تفتيش وتحرى ايلرايمش . بناءً عليه « قوروه‌ن اولدى . عدالت دخى قالمدى » سوزى وفاتندن صكره مجارلر ديلنده ضرب مثل اولمش قالمش .

الحاصل مجارلرك مادى ومعنوى ترقياتنه خادم اولان بو ذات ١٤٩٠ سنه‌سى بسانك بشنجى كونى هنوز قرق يدى ياشنده ايكن نزول اصابتى ايله اوچ كونده وفات ايتمشدركه حسب الانسانيه بعض قصورلرى اولمقله برابر مجارلر ماتياس قوروه‌نك حسن خدمتى اصلا انكار ايده‌ميه‌رك منتدار ابديسى قالمشلردر . بو ذاتك قصورلرى اولا مجار صندالیسنه انتخابى عموجه‌سى سيلا كينك تشويقى ايله وقوعه كلديكى حالده مؤخراً بو ذاتك نصايح مرشدانه‌يى كوه‌زه‌لك درجه‌سنه واردیرمسندن طولايى بيچاره‌يى حبس ايتمسندن ثانيا قائن پدرى پوديه براد ايله ولوكه غيرت دينيه ايله اولسون جنك ايلمسندن و ثالثا زوجه‌سنه وقوعبولان تسلطندن طولايى زوجه‌سنى بر صيفيه‌يه آشيران پرز بورغ قونتى بانغى نام ذاتى زنجيرلره اوروب حبسه آتمسندن عبارتدر . فقط مجار تاريخلرينك كافه‌سى ماتياس قوروه‌ن قدر ملتنه وطننه خدمت ايتمش بولنان بر ذات ايچون قصورك بو درجه‌سنى شايان عفو كوره‌رك اتحاد لسان ايله مدح و ثناسنى كوكلره چيقارمقده‌درلر . بز دخى عاجزانه انلرى

تنظيم اولنان بر شرطنامه‌نك قانتو تاريخنده طقوزنجى حلده ذيل ايديلان خلاصه‌سى اولمشدر . بوندن بويله دخى قارئلرمزى اوروپانك خصوصيات احوالندن خبردار ايليه‌جك بو مثللو مقالات موضحه‌يى كرك قانتو وكرك سائر تواريخك متون واذيالندن بالاقتباس بنه بو حاشيه‌لر صورتنده درج ايده‌جكز كه شو بولده‌كى تفصيلاتى متنه ادخال ايده‌جك اولسه‌ق حددن زياده موجب تطاول اوله‌رق وقوعاتك اره‌لرينى اچه‌جغى جهتله اصل وقوعات مهمهٔ تاريخيه‌يى نظر محاكمه‌لرنده اجمال خصوصنده قارئلرمز ايچون موجب صعوبت اولمسندن خوف ايديله بيلور .

✽ شواليه‌لر ✽

اوروپا تاريخ عموميسنجه دره‌بكيلكى ماده‌سى مورخلك نه درجه‌لره قدر جالب انظار اهميتى اوله‌جق موادن ايسه اكا تبعاً شواليه‌لك مسئله‌سى دخى او نسبتده وبلكه تأثيرى قرون جديده‌يه قدر دوام ايده‌كيتديكى جهتله دره بكيلكندن دها زياده جالب نظر دقت واهميت موادندندر . زيرا شواليه‌لك بر طرفدن پاپالق مقامنك تشويقيله حصوله كلمش ايسه ده ديكر

تصديق ايلرز ٠

ماتياس قوروهن ايكی دفعه تأهل ايتمش اولديغی حالده ايكی زوجه سندن دخی هيچ اولادی اولميوب يالكز بر مستفرشه سندن بر اوغلی تولد ايلمش ايدی كه پدری ژان هونيادك اسمنی ياده وسيله اولمق ايچون ژان تسميه اولنمش ايدی ٠ مجارلردن برطاقی بوچوجغی قوروهن يرينه قرال انتخاب ايتمك ايستديلر ايسه ده ديكر برطاقی دردنجی قازيميرك اوغلی اولوب بوهميا قرالی بولنان ولاديسلاسی وبر قسمی ولاديسلاسك قرنداشی اولوب دردنجی قازيميرينه لهستان قرالی اولان ژان البری انتخابه قالقشديلر ٠ بو حالده مدهش بر محاربهٔ داخليه مقدماتی ميدانه چيقمش ايدی ٠ حتی اوزمان سمندره قوماندانی بولنان خادم سليمان پاشا مجار زادكانك اشبو مخالفت داخليه سندن طولايی بلغرادك فتحنی اميد ايدرك فقط درحال مجارلرك نفاقی وفاقه تبديل ايتمش بولنملرندن طولايی اميدی بوشه چيقديغی تاريخمزك عثمانلو قسمنده بيان اولنمش ايدی ٠

ذاتاً مجارلرك هركيم اولور ايسه اولسون برقرال انتخابی ايله شو مخالفته برآن اول نهايت ويرمكه مسارعتلری دخی محضا بر عثمانلی تعرضندن قورقلرينه مبنی بولنوب اغلبيت ارا ايسه ولاديسلاس جهتنده كورلديكندن موما اليهی ايكنجيلك عنوانی ايله بالانتخاب صندالیٔ قرالی يه اوطورتديلر ٠ واقعا تاريخك روايتنه كوره قازيمير زاده ولاديسلاسك كنديسنی مجارلره انتخاب ايتديرمكده كی موفقيتی ايچنده ماتياس قوروهنك زوجه سنك دخی تأثيری اولوب ولاديسلاس بكار بولنمق حسبيله مجارستانه انتخاب ايديله جك اولور ايسه

جنكاوران مسلمين ايله جنك ايدرك قدس شريف وتوابعنی ايادیٔ مسلميندن نزع ايچون تأسس ايتمش اولدقدن صكره محاربات صليبيه دوری كذار ايدوب ده شواليه لك اوروپايه منحصر قالديغی زمان دخی عموميت صورتنده تأثيراتنی تعميم ايلمشدر ٠

واقعا شمدی يه قدر تاريخمزك متونی ارهسنده شواليه لره دائر دوشن مناسبات اوزرينه برچوق اخطارت وايضاحات ويرلمش اولديغی كبی بعض حاشيه لرمزده واز جمله « جنك اويونلری » سرلوحه لی مقاله مزده دخی طرفدن سنيورلر ايچون اك بيوك فخر وشان اولمق اوزره دره بكيلكی ايچنده انبساط ايله مرتبهٔ كمالنی بولمشدر ٠ باقلسه كرك دولت عليهٔ عثمانيه تاريخنه وكرك سوريه ومصر وفلسطين واناطوليدن طولايی عموم تاريخ شرقه اصل تعلق اولان كيفيت دره بكيلكی مسئله سی اولميوب شواليه لك مسئله سيدر ٠ زيرا دره بكيلكنك نيك وبد كافهٔ تأثيراتی اوروپاده و اوراجه دخی هر دره بكنك كندی حدود حكمرانيسی داخلنده محدود ومنحصر قالوب شواليه لك ايسه اول باول

مز بوره‌یی تزوج ایلیه‌جکی وعدینی ویرمش ومرادینه نائل اوله‌رق کندیسنی مجارلره سودیردکدن صکره بو وعدینی طوتمیوب آن‌ده فوا نامنده بر پرنسس ایله ازدواج ایتمش ایسه ده بو ذات مجارستان ایچون اوقدر موافق بر حکمدار چیقمشدر که شو قدرجق بر قصوری چوق کورلیه‌جکی درکاردر .

تاریخ عمومینك محب معارف فیلسوف صلحپرور بر ذات اولمق اوزره تصویر ایلدیکی لهستان قرالی‌نه قازیمیرزاده ژان آلبر قرنداشی ولادیسلاس مجارلر طرفندن همان اکثریت آرا ایله انتخاب اولندقدن صکره بیله سلاح بدست اوله‌رق بو انتخابه اعتراض ایتمش ایسه‌ده مجارلر یالکز مرقوم آلبری دکل ولادیسلاسك سائر رقیبلرینی دخی منکسر و مقهور ایتمك خصوصنده یکی قراللرینه معاونت لازمه‌یی دریغ ایلمدکلرندن ولادیسلاس بتون رقیبلرینه مرام اکلاتدقدن ماعدا بر عثمانلو آقیننه دخی مقاومت کوسترمشدر . بو ذاتك الك زیاده مدحه شایان اولان حالی رقیبلرینه غلبه ایلدکدن صکره کمال مروتله جمله‌سنی عفو ایتمسی وبعضیلریله صلح ایدرك بعضلرینی دخی نائل عنایت ایلمش بولنمسی قضیه‌سیدر . حتی کندیسنه رقیب صایلان ذوات میاننده خلقی ماتیاس قوروه‌نك ولد طبیعیسی ژان دخی وار ایکن وباخصوص عسکری طاقمی میاننده بو ژانك اپیجه طرفدارانی بولنوب انی عفو ایتمك یکی قرال ایچون الك بیوك تهلکه‌دن معدود اوله‌جغی درکار ایکن انی دخی ازدل وجان عفو ایتدکدن ماعدا خرواتستان و دالماچیا و اسقلاوونیا سنجاقلرینك اوچنی بردن مومی الیه ژانه بالتوجیه عثمانلولرك آقینلرینه مقاومت

بو کا دائر اپیجه معلومات مزج ایدلمش ایسه ده اوروپا مورخلری نزدنده بیله ماهیت صحیحه‌سی قولای قولای تعیین اولنه میه‌رق تفصیلات مطوله‌یه احتیاج کوسترن بوما ه ایچون دره بکیلدیکی مقاله‌سنی تعقیباً شویله بر مقاله مخصوصه ایله ایضاحات لازمه و یرمك لزومی محققدر .

بو مسئله‌ده دخی مأخذمز مورخ قانتو اولوب انك اخطار و درمیان ایلدیکی مأخذسائره‌دن‌ده اتمام تدقیق بولنه بالمجبور یه مراجعت اولنمشدر .

شوالیه‌لکك تعیین ماهیتی خصوصنده مورخینی بالخاصه دوچار مشکلات ایدن شی احوال سائره‌یه نسبتله پك‌ده اوزون عد اولنه‌میه‌جق قدر آز بر زمان ظرفنده شوالیه‌لك دیلان شیئك عشقی قهرمانلغه و علوجنابه قاتمش اولمقدن عبارت بولنان ایلك صورت صحیحه‌سنك همان حس اولنمیه‌جق بر سهولت و سرعتله فحشپرستلك درجه‌سنده بر عشق جسمانی‌یه تحولیله برابر انی ده متعاقباً مثال مجسمی ادیب مشهور سروانتسك مخلوق خیالیسی بولنان « دون کیشوت » درجه‌سنده جنتله قاریشق برشارلتانلغه تحول ایتمش اولمسی

ایلمسی ایچون کندی طرفندن ده عسکر
اعطاسیله تأیید و تقویه سنه همت
ایلمشدر .

مجارستان ماتیاس قوروهن کبی
فضائل علمیه و عسکریه وملکیه ده
ومحاسن اخلاق عالیه ده بی همتا برقرال
کورمش اولدقدن صکره سائر اولورلر اولمز
حکمدارلردن ممنون قاله مامق مستبعد
اولمدقدن ماعدا احتماله پك ده قریب ایکن
اشبو قازیمیرزاده ایکنجی ولادیسلاسدن
غایت ممنون ومتشکر قالمسی مومی الیهك
اثبات اهلیتی ایچون الك مهم دلائلدن عد
اولنور . برمجار تاریخنده بیان اولندیغی
اوزره واقعا ایکنجی ولادیسلاس تاریخده
پك آز صحیفه لری اشغال ایده بیلمشدر .
انجق مظالم وسؤاداره ایله صحایف تاریخی
طولدیروب اقلام مورخینی اوزون او-
زادی یه مؤاخذات ایله اشغال واتعاب
ایتمکدن ایسه تاریخك آز صحیفه لرینی
طولدیروب ملتنی ممتدار ایتمك البته ترجیح
اولنور .

اشبو ایکنجی ولادیسلاس کندیسنه
رقیب اولانلرك جرأت رقابتکارلرینی
قیره رق صندالیٔ حکومت اوزرنده تأید
ایلدکدن صکره حدود ممالکنك تعرضا-
تدن محافظه سنی جنرالرینه حواله ایدرك
کندیسی سلفی ماتیاس قوروهنك باشلا-
مش اولدیغی اصلاحات امورینی اتمامه
و بونلرك ثمره سیله تبعه سنی بختیار و مسعود
ایتمکه نصب نفس اهتمام ایلمشدر .
حتی ماتیاس قوروهنك تشکیل ایلدیکی
دستوری سائر نظامات عاقلانه وحکیمانه
علاوه سیله اکمال ایلیان بو ذات اولدیغی
کبی کرك عمومی دیه تلر وکرك زادکان
مجلسلری ایله حکومت قرالیه ارهسنده کی
حقوق ووظائفدن عبارت مناسباتی برقات

قضیه سیدر . بوحالده شوالیه دینلان آدم
حقیقة اخلاق واطوار عالیه صاحبی برمرد
مکملمیدر؟ یوقسه بوکسوه یی بورونمش عادی
بر زنبرستمیدر ؟ و یاخود برسرسری مجنون
و یاکندینی عالمه بسیلتور برشارلتان
دیلنجیمیدر ؟ بورالرینی کوزلجه تفریق
ایده بیلمك ایچون شوالیه لکك شواوج
دورینی نظر دقت و اهمیتدن اصلا تبعید
ایتمامك لازم کلور .

مورخ قانتو هر مسئله ده تعمیق تدقیقات
ایله شهرت المش برمورخ کامل اولوب بومسئله-
ده کی تدقیقاتی دخی حقیقة شایان امنیت اولمغله
شوالیه لك دینلان شیئك تعیین ماهیتی حقنده کی
ایضاحات آتیه یی مومی الیهدن اخذ واعطا
مطالعاتمزی علاوه ایلیورز .

قانتونك تعریفنه کوره شوالیه لك برطاقم
احساس عالیه وعادات غریبه وآمال خیریه
مقتضیاتنك قهرمانلق وعشق ایله مخلوطیتندن
عبارت اولوب بحق تعریفی مورخینك ازیاده
بوره جق صعوبتلرندندر . بناءً علیه شوا-
لیه لکی تعریفندن زیاده شوالیه لرك احوا-
لنی کورمکله اوکرنمك لازم کله جکدر .

دهـا تعيين و تنسيق ايليان دخي بو
ذات اولمشدر . مدت عمر و حكومتي
١٥١٦ سنه‌سنه قدر ممتد اولديغندن
قازيمير زاده ايكنجي ولاديسلاس مجا-
رستان تاريخنك برنجي نصف عصر
جديد فصلني رسيدهٔ حسن ختام ايلديكي
كبي ايكنجي عصر يني كشاد دخي ايلمشدركه
خاتمهٔ مدت حكومتي بزجه ذكر اولنان
ايكنجي قرون جديد قسمنه تأخير اولنمق
لازم كلمشدر .

« د — بوهميا . هوسيتلرك تأيدي . »

« پوديه‌براد . ايكنجي ولاديسلاس »

اوروپادن دولت عثمانيه يه متجاور
بولنان حكومات عثمانيه احوالني مبين
اشبو قسم ثالثمز مندرجاتي ميانه بوهميايي
دخي ادخال ايديشمز روسيه ولهستان
ومجارستانده كوريلان احوال تاريخيه يه
اصلا قياس قبول ايده‌ميه‌جك بر اهميتدن
طولايدر . اشبو بوهميا قره‌سنده روسيه‌نك
اوچنجي ايواني ولهستانك دردنجي
قازيميري و مجارستانك ماتياس
قوروه‌ني كبي تحت اداره‌سنده بولنان
نيم وحشي اهاليه ايلك مدنيت درسي
ويره‌رك تنسيقات ملكيه وعسكريه
وعدليه و خدمات عليه‌لريله تاريخده
ابقاى نام ايتمش بيوك قراللر كورميه-
جكز . ذاتاً بوهم دنيلان چه ماتي بونيم
وحشيلك حالني پك چوقدن چكيرمشدر .
ازجمله ديانت خصوصنده ليتوانلر كبي
دهـا دونكي خرستيان عد اولنميوب
بونلر دخي نصرانيتي جبراً قبول ايتمش
اولمقله برابر تدقيقات دينيه ده پك ايلرويه
واروب قواعد وامور ومسائل مذهبيه‌جه
تجدد واصلاحات دعواسنه قيام ايتمشلر-
دركه بو زجه‌بي بولان ملتلرك احتيا-
جلري ايوانلره قازيميرلره قوروه‌نلره دكل

شواليه اول باول جوانمردلك دنيلان
شيئك جنت درجه‌سنده افراطني كنديسنه
شعار اتخاذ ايدرك ضعفا هر كيم اولور
ايسه اولسون اني حمايه ده هرتهلكه‌يي كوزه
آلديره‌جغي كبي اولانجه واريني بذل درجه-
سنده‌كي وظائفدن دخي كيرو طورميه‌جق
وقادين قسمنه عبوديت درجه‌سنده حرمت
صافيانه وخالصانه‌ده بولنه جقدر . قادين
دنيلان شي شواليه‌نك حسيات قهرمانانه‌سني
تحريكده الك بيوك قوت اولوب شواليه‌نك
قادين حقنده كي پرستشي آمال شهوتپرستيدن
نه درجه‌لره قدر بعيد اولور ايسه جوانمردانه
فداكارلقلري دخي اونسبتده اعتلا ايليه-
جكدر .

شواليه نزدنده قادين بالاخره انسانه زوجه
اوله‌بيله‌جكي دوشونيله‌جك مخلوق دكلدر .
شواليه قادينى همشيره‌سي نظريله‌ده كورمز .
قادين ايله شواليه ارهسنده‌كي مناسبت عشق
دنيلان شيئك يالكز وصالدن ماعدا كافهٔ
احوال و استعداداتني جامع اولوب شوقدر كه
شواليه‌نك كنديسنه « دام » اتخاذ ايتمش
اولديغي قادين ايله وصالي بتون حسيات

ژورژ پودیه براد وایکنجی ولادیسلاس
کبی حکمدارلره اولمق مقتضای طبیعت
مدنیه‌دندر .

حالبوکه شو ژورژ پودیه براد ایله
ایکنجی ولادیسلاسه علی العاده بر قرال
نظریله باقه‌جق اولسه‌ق بوهمیا تاریخنده
بویله برفقرهٔ مخصوصه تشکیل ایده‌جك
مزیتی ینه کوره‌میز . زیرا پودیه برادك
ماتیاس قوروه‌ن طرفندن کیفیت طرد
وتبعیدی ایله دردنجی قازیمیر زاده ایکنجی
ولادیسلاسك بوهمیایه نصل قرال انتخاب
اولندیغنی وماتیاس قوروه‌نك بو انتخابه
نصل اعتراض ایدرك بالآخره غلبه سندن
صکره بوهمیاده قراللق ایتمك ایچون ولا-
دیسلاسه نصل مساعده ویردیکنی وولا-
دیسلاسك نصل ترقیپرور بر آدم
اولدیغنی بوقاروکی لهستان ومجارستان
فقره‌لرنده ایضاح ایلمش بولندیغمزدن برده
ژورژ پودیه برادك زمان وصورت انتخابنی
مختصراً بیان ایدی ویره‌جك اولورایسه‌ك
بویله برفقرهٔ مخصوصه ومستقله تحریرینه
هیچ‌ده لزوم قالمامش اوله‌جغی درکاردر .

حالبوکه بوهمیا نامی شمدیلرده بش‌سنه‌ده
برکره قاله‌بیله آلنمدیغی حالده مشغول
اولدیغمز برنجی نصف قرن جدیده‌ده
اوروپاجه تجددات مذهبیه کبی عمومی
ومهم برمسئله‌نك تجلیکاهی اولدیغندن
شوفقرهٔ مستقله‌مز امثالی میانده اك مهم
فقراتدن معدوددر .

بوندن اول مبدأ قرون جدیده‌ده
احوال عالم سرلوحه‌لی بندمزده بوهمیا
فقره‌سنده ژان هوس نام اصلاحات
مذهبیه طرفداری‌نك خروجیله قونسطانس
قونسیلی طرفندن آتشه یاقلمق اوزره محکوم
اولدقدن وجزاسی اجرا قلندقدن صکره
بوهمیاجه کندی مسلکنه سالك اولانلرك

تعظیمکارانه‌سی اکا مخصص اولدیغنی واك
بیوك تهلکه‌لر اثناسنده اول اللهدن ثانیاً حضرت
مریمدن استمداد ایلیورایسه اوچنجی درجه‌ده
دخی معشوقهٔ قلبندن استمداد ایتمکده بولندیغنی
عرضه مخصوص بروصالدر .

شوالیه‌نك برعاجزی حمایه‌سی نصل بر
اجرت واملە مبنی دکل ایسه برقادینه ربط
قلب ایلمسی دخی ینه بویلك کبی بر امل ومقصده
مبنی اولمز . شوالیه بر ظالمی مقهور ایدر
ایسه مجرد اکا عداوتدن طولایی بومعامله‌ده
ولنمیوب محضا او ظالمك مقهور ایلدیکی
برمظلومه معاونت عاجز پروریدن طولایی
ظالمك حقندن کلور . هیچ برمسئله‌ده مال
طمعی شوالیه‌نك النی سلاحه سوردرمز .
شوالیه اول باول « اونور » یعنی ناموسك
مقتضیاتنه کندیسنی بورجلو عدایدرلر بعده بر
یوزنده اجرا ایده‌جکی معدلت قهرمانانه ایله
جناب حقك مکافات اخرویه‌سنه نائلیتی مأمو-
لات محققه‌دن بیلور .

بعض مدققلر شوالیه‌لکی یونان قدیم قهر-
مانلری ایچنده آرارلر و بولدقلری اعتقادنده
بولنورلر . مشاهیر قدیمهٔ یونانیه‌دن مدافعهٔ

١٤١٩ سنه‌سندن ١٤٣٥ سنه‌سنه قدر دوام ایلیان محاربات بو مذهب جدیدك عادتا بوهمیا ایچون رسمی بر مذهب اوله‌رق تأییدینی منتج اولدیغی بیان اولنمش ایدی . بوفقره‌یه بر ده ایکنجی جلدمزك ٤٥٩ نومرولی صحیفه‌سندن باشلایه‌رق قاتولیکلکك مقدمات انقراضنه دائر یازدیغمز حاشیه‌لر ژان دوو یقلف وژان هوس وژان زیسقا وموراوقرنداشلر فقره‌لریله برابر شمدی تکرار مطالعه ایدیلور ایسه بوهمیانك اوزمانه مخصوص اولان اهمیتنك درجه‌سی نظر محاکمه‌ده یوکسلدکجه یوکسلور . دوشونملیدرکه دها ١٤١٤ سنه‌سنده قونسطانسده تشکیل اولنان قونسیل یعنی مجلس عمومئ دینی مورخ قانتونك تعریف وایضاحی وجهله بالنفس المانیا امپراطورندن ماعدا قصبهٔ مذکوره‌ده ایکیوز اللی بیك آدم واوتوز بیك آت واون سکز بیك پاپاس اجتماعـعنی استلزام ایله‌رك بوقونسیل ژان هوسی استنطاقه بیله تنزل ایتمکسزین آتشه یاقغه محکوم ایلمش ایدیسه‌ده پاپالق مقامی ایله قاتولیك کلیساسنك قواعد دینیه وفضائل نصرانیه‌یه مغایر بولنان هر درلو فحشیات ورذائلی کلیساهیئتی طرفندن اصلاحنکاره امکان قالمیه‌جق برصورتده میدانه قویمش ایدی . کذلك دوشونـملیدرکه ١٤٣١ سنهٔ میلادیه‌سنده بال شهرنده عقد اولنان دیکر بر قونسیل بو همیانك هوسیتلری کبی افکار جدیدهٔ مذهبیه اربابنی رافضیلك ایله حکم ایتدیکی حالده پاپاسلرك خلق اوزرینه تسلطی انسانلرك دکل حیوانلرك بیله تحمل ایده‌میه‌جکی درجه‌لره واردیغنی اعتراف ایتمش ایدی‌ده کویا بوتسلطك تعدیلی ایچون بعض تدابیر مذاکره اولندیغی صره‌ده تدابیر مذکوره

وطن یولنده بذل جان درجه‌سنده فداکارلقله صاحبقرانانه جنك ایدن هکتوری برشوالیه نمونه‌سی اوله‌رق تلقی ایلدکلری کبی اژدر مثللو بعض بهایم مدهشه‌یی قتل ایچون هر کول وته ـ زه‌نك دنیایی طولاشمسنی ده شوالیه‌لك صایار ـ لر . آشیلك برغضب اوزرینه کندی چادرندن طیشاری ییه چیقمیه‌رق ارقداشلرینك سیف دشمن ایله قرلدیغنی کوردکدن صکره تك باشنه سلاح انتقامنه صارلمسنی شوالیه‌لك انواعندن عد ایدرلر . مورخ قانتو یونان قدیمك بومثللو مشاهیرنده یالکز قهرمانلق بولنه‌رق شوالیه ـ لك بولنمدیغنی وشوالیه‌لك ایچنده مطلقا عشق دخی بولنمق لازم کلوب اکرچه بعض مشاهیر نسوان یونانیه‌نك بر طاقم قهرمانلر ایله مناسبات عاشقانه‌سی روایت اولنمقده ایسه ده بو مناسبا ـ تك علی العاده برسودا پرستلکدن عبارت او ـ لدیغنی حکم ایله هر حالده مشاهیر قدیمهٔ یونانیه اوروپا شوالیه‌لرینه بکزه‌مك ایچون انلرك سو ـ دای خالصانه وصافیانه‌سندن محروم اولد ـ قلری کبی غیرت ومحبت دینیه‌سندن دخی محروم بولندقلرینی سویلر . بزشوالیه‌نك الك بیوك دیندار اولمسی وکندی نفسی ایچون کندیسنك

. اولکی تسلطی تعدیل دکل تشدید ایلمش ایدی .

بوهمیالیلرك اون آلتی سنه مدت خونریزانه برمحاربه ایله قان دوکه‌لری وانجامنده برمصالحه‌یه اجبار ایدلمکله برابر کندی مذهبلرینی عالم مدنیت و نصرانیته طانتدیرمغه موفق اولملری اوقدر بیوك براهمیت المشدرکه اندن صکره مارتن لوترك پروتستانلغی میدانه چیقارمسنه یول آچدیغی کبی بو پروتستانلق وسیله‌سیله اوروپا مللسائره‌سنه پاپالق بیوندریغندن قورتلق ایچون نمونه تماولمق شرفنی دخی تأیید ایلمش ایدی .

١٤٣٥ سنه سنده هوسیت محارباتنه نهایت ویرلدیکی زمان اوستریا خاندانندن آلبر بوهمیا قرالی اولوب بالاخره مذهب جدید اربابنك حقنده كلمك اوزره مصالحهٔ مذهبیه‌یی پاموق ایپلکیله اولسون باغلاناتی ویرن بر معاهده‌یه ربط ایتمش ایسه‌ده ١٤٤٠ سنه‌سنده اوغلی ولادیسلاس هنوز چوجق ایکن بوهمیا قراللغنه انتخاب اولندیغی زمان هوس مذهب جدیدینه سالك اولان چهلر و لادیسلاسك معیتنه ایکی وصی تعیین ایدرك بونلری و بالخاصه ژورژ پودیه‌براد نامنده اولانی کندی مذهبلرینك الك بیوك غیرتکشلرندن انتخاب ایلمشلر ایدی . شو حالك سیاسةً اهمیتی بعدما بوهمیا قراللرینك انتخاب ملتله تعیینی عادت و بلکه قانون حکمنی آلمسی صورتنده کورلدیکه دها صکره‌لری اوروپا انقلابیونی کندی وضع وتعیین ایده‌جکلری شرائطی قبول ایده‌جك حکمداره تابع اولمق درسنی دخی چهلرك شو موفقیتندن المش اولدیلر .

اشبو ژورژ پودیه براد ١٤٢٠ سنهٔ

پاپاس صایلمسی لازم کله جکی کبی پاپاس بولنمدیغی دقیقه‌لرده تشبثات مقدسه‌لری بولنده اولمك لازم کلنجه شوالیه ارقداشلرك یکدیکرینه پاپاس صایله‌جغی دخی قانتونك قدیم قهرمانلر ایله شوالیه‌لر ارەسنده بولدیغی فرقلردندر .

مورخ قانتو قدمای قهرمانان نزدنده واقعا نسوانك اهمیتی وار ایسه‌ده بو اهمیت یالکز انلرك حسن وجماللرینه مخصوص بر اهمیت اولدیغنی بیان ایله شوالیه‌لر نزدنده قادینه ایدیله‌جك پرستش ایچون نه کنجلکنك ونه‌ده کوزللکنك هیچ بحثی اولمدیغی ویالکز قادینلغی کندیسنی نائل حرمت ایتمکه کافی اولدیغنی کوسترر . هله‌نك قاپلوب کوتورلمسندن طولایی تروا شهرینه هجوم ایدلمسی اکر یالکز مغصوبهٔ مذکوره‌دن طولایی اولسه ایمش مورخ قانتونك نظرنده شوالیه‌جه برحرکت عد اولنه بیلور ایمش ایسه‌ده بوحرکت منتقمانه برقادینه حرمتسزلکدن طولایی دکل یالکز برقرالك ناموسی اخلال ایدلمسندن طولایی وقوعه کلدیکی ایچون شوالیه‌لك رنك شاعرانه‌سنی غائب ایلمش ایمش .

ميلاديه سنده پوديه براد سنيورى و يقتو-
رن دو قونستات نام ذاتدن تولد ايدرلك
دها صباوتى حالنده قاتوليك مذهبندن
نفرت ايلمش و كوزينى مذهب جديد
تربيه سيله آچمش برآدم ايدى . هوسيتلر
مجار به سنده مذهب جديد طرفنى طوته-
رق پك چوق يارلقلر كوسترمش اولديغى
كبى ١٤٣٩ تاريخنده قراللرى اولان
آلبردوتريش وفات ايدوب ده بعد وفاته
تولد ايليان اوغلى ولادسلاس انتخاب
اولنمق لازم كلدكده قونداقده كى صبينك
قراللغى لفظى مراد برشى قاله رق اصل
حكم وصيلر النده بولنمق اوزره ايكى
وصيدن بريسى دخى پوديه براد تعيين
اولندى كه كنديسى ده هنوز اوتوز اوتوز
بش ياشنده بر كنج ايكن بواش بواش
بوهميا ادارهٔ حكومتنى كاملاً كندى
يد كفايه سنه آلدى . نهايت ١٤٥٧
سنه سنده ولاديسلاس وفات ايدنجه چهلر
بو آدمى كنديلرينه قرال انتخابنه قيام
ايدرك بعض طرفلردن وقوعبولان
اعتراضلر اوزرينه حكومتك اعلانى
برقاچ ماه تأخير ايلدى ايسه ده
١٤٥٨ سنه سى مارتنك ايكنجى كونى
عقد اولنان عظيم بر مجلس عمومى
« انتخاب ملتله بوهميا قرالى ژورژ
پوديه براددر » ديه مومى اليهى القشلا-
يجه معترضلر ايچون سلاحدن بشقه
مراجعت ايده جك تدبير قالمدى . اوزمان
المانيا ايمپراطورى بولنان اوچنجى
فره دريق پاپالق مقامى ايله مناسبات
دوستانه يى قيرمش وكنديسنى خلقه
بكنديرمك ايله انجق محافظهٔ نفوذ ايده
بيله جكنى كورمش اولديغندن ژورژ
پوديه براد بوهملرك صداقت شجاعت
پرورانه سيله باشنه كيديكى تاج قرالى يى

قدماى نسواندن آندروماق زوجنى
حربه كيتمكدن منع ايلديكى كبى ديدون
دخى انه حقنده بويله بر ارزوده بولنديغى
ايچون شواليه لرك دام اتخاذ ايتدكلرى
نسوانه مشابهتلرينى غائب ايتمشلر . زيرا شوا-
ليه لرك داملرى بويله بر معاملهٔ ممانعتكار يده
بولنمق شويله طورسون بالعكس كندى سو-
داى صافيانه لريله قهرمانلق آثارينى كوسترمكه
انلرى تشويق و اجبار ايدرلر ايمش .
مورخ قانتو روماليلرده دخى شواليه
لك آثارينى بوله مديغى حقنده كى افادتنى روما
مشاهير رجال ونسواندن برچوقلرينك حقيقة
قهرمانلق مشهوره عداولنه جق حركاتنى بعد
الاخطار حركات مذكوره شواليه لك عداولنمق
ايچون برجهتى غيرت دينيه و ديكر جهتى حسيات
سودائيه يه منوط بولنمق لازم كلديكى حالده
مشاهير مذكوره نزدنده بونلر بولنمدقدن ماعدا
معكوس حاللر بولنديغى بيان ايلدكدن صكره
ديوركه : قهرمانلق اولومى استحقار ايتمك
و دشمنه قارشو عاليجناب بولنمق و نيتندن دونما-
مك كبى خصلتلردن عبارت اولمق شرطيله الك
وحشى ملتلر نزدنده بيله بولنور . بروحشى يى

محافظه ایده بیله جکنی کورنجه همان حکومتنی تصدیقه مسارعت ایلمشدر ٠

ژورژ پودیه براد مذهب جدیدك نه درجه لرده متعصبی ایسه قاتولیك مذهبنك دخی اودرجه لرده متنفری بولندیغندن اون اوچ سنه قدر دوام ایلیان مدت حکومتنده دائما مذهب جدید اربابنك تأیید وتأسسلرینه خدمت ایده جك یولده حرکتله علی الاستمرار قاتولیکلرك کثر نفوذینه و پاپاس طاقمنك خلق نظرندن سقوطنه غیرت ایلمشدر ٠ واقعا پاپالق مقامی مومی الیهك دامادی بولنان ماتیاس قوروه نی اله الهرق پودیه براد اوزرینه صالدیرتمش وبیچاره یی صندالئ حکومتندن طرد ایله ١٤٧١ سنه سی مایسنك یکرمی ایکنجی کونی مقهوراً هلاکنه سبب اولمش ایسه ده قاتولیکلرك شوغلبه سی هوسنیت مذهب جدیدی علیهنه دکل بلکه یالکز ژورژ پودیه برادك کندی علیهنه برغلبه دن عبارت قالوب یوقسه چهلرینه کندی انتخاب کرده لری اولان حکمداردن بشقه‌سنه اتباع ایتمامك ماده سندن عبارت بولنان ادعالرنده غالب چیقمشلردر ٠ زیرا بونلر لهستان قرالی دردنجی قازیمیرك اوغلی ولا دیسلاسی انتخاب ایدرك اکرچه ماتیاس قوروه ن بوندن اول مجارستان فقره سنده دخی بیان اولندیغی وجهله بو انتخابه ده سلاح ایله اعتراض ایدرك غلبه دخی ایلمش ایسه ده بعدالغلبه بو همیانی ینه ولادیسلاسك اداره ایتمسنه رضا کوسترمشدرکه بو حال کندیسی غیرتلی برقاتولیك اولمسیله بو مذهبدن متنفر بولنان بوهملری حسن اداره یه موفق اوله میه جغنی بداهة کورمش بولنمسندن نشأت ایلیه جکی درکاردر ٠

ایشته ایکنجی ولادیسلاسك انتخابنه

اغاجه باغلایه رق اوق ایله اولدیرمك اشکنجه‌سنه دوچار ایلدکلری زمان اووحشینك جان خوفیله دشمنلرینه یالوارمیه رق بالعکس انلری تحقیر ایلدیکی آزمی کورلمشدر؟ غوواتیوز بن کمورقورندن عبارت آتش اوزرینه بر دوستی ایله برابر آتلدیغی زمان ارقداشنی تسلیت ایچون «یابن کلدن یاپلمش یتاقلرده یاتمیورم آ!» دیمه‌مشمی؟ کذلك آمریقا وحشی رؤساسندن بریسی دشمنك اولادینی بر پرده بواوب تمام اولدیره‌جك ایکن کندی اولادی خاطرینه کلمکله درحال وازکچوب حمایه ایلمشدر ٠ ممالك وحشیه نك کافه سنده اولدیغی کبی صوماتره ده دخی قادینلر ابقای تناسل ایچون آلت اولمقدن بشقه هیچ بر اهمیتله تلقی ایدلمدکلری حالده آبونکیسلر انسان قفاسی صید وشکار ینه کیتدکلری زمان کتیردکلری شکارلری کنج قزلرك ایاقلری آلتنه آتی ویررلر ٠ اسکی جرمنلر وسیتلر وعربلر جنکده قادینلرك نغمه لری وتشجیعلری ایله تزیید غیرت ایدرلرایدی ٠ حالبوکه بونلرك هیچ بریسی شوالیه لکه بکزر احوالدن دکلدر ٠ ایشك صورت ظاهرسی شوالیه لکه بکزه دیکی حالده حقیقتده بونلر علی العاده قهر مانلقدن

یعنی ۱٤۷۱ سنه‌سنه قدر چهلر هپ کندی مذهب جدیدلری داخلنده یاشامق و بو مذهبی تصدیق ایده‌جك بر قراله تابع بولنمق مقصدیله مجاهده‌ده دوام ایلیوب ولادیسلاسی فی الواقع ملتنه ویردیکی وعدی طوتار و تبعه‌سنك مسعودیتنی آرزو ایدر بر حکمدار بولملریله انك دامننه کمال صداقتله صاریلوب قالمشلردر که ۱٤۹۰ سنهٔ میلادیه سنده ماتیاس قوروه‌نك وفاتندن صکره مجارلرك دخی مومی الیه ولادیسلاسی کندیلرینه قرال انتخاب ایتملری مجرد انك تحت تابعیتنده چهلرك راحت ایتدکلرینی کورملرندن نشأت ایلمشدر .

اکر چهلر کندی راحت و حضورلرینی هوسات استیلاکارانه‌یه فدا ایده‌جك آدملر اولسه‌لر ایدی کندی قراللرینك مجارستانه دخی قرال نصبندن طولایی تاریخ نظرنده مجارستانی بوهمیایه ربط ایتمش کورنمك ایچون برچوق قانلی مجادلاته قیام ایدرلر ایدی . حالبوکه انلرك اصل مقصدی قراللری طرفندن کندی امور قومیه و مذهبیه‌لرینه تمکن اولدیغی قدر مداخله ایدلمامسندن و حریت و استقلال کامل کندی اللرنده بولنمسندن عبارت اولوب ایکنجی ولادیسلاس دخی تمام تبعه‌سنك بویله کافهٔ حقوقنه رعایت ایدر بر آدم اولمسیله مشغول اولدیغمز برنجی نصف قرن جدیدك صوکنه قدر دکل بلکه قرن جدیدك ابتداسنه یعنی ۱٥۱٦ سنه‌سنده ایکنجی ولادیسلاسك وفاتنه قدر بویله حضور راحتله یاشایه کیتمشلردر .

بوهملرك بو موفقیاتدن سائر اوروپا ملتلرینك کرك حریت مذهبیه و کرك حقوق ملکیه‌جه نه یولده مثال الدقلری صره‌لری کلدکجه درمیان اولنه‌جقدر .

« ه — آوستریا . اوچنجی فره‌دریق

عبارت اولوب بر دامك محبتی و بر دینك غیرتی ایله وقوعه کتورلمامش بولندقلری ایچون شوالیه‌لکدن بعید صاییلورلر .

مورخ قانتو بعض هند حکایات قدیمه‌سنده شوالیه‌لکه شبیه حاللر بولنه‌رق ازجمله « رایستان » حکایه‌سنده ایکیسی بر محبوبه‌یه عاشق اولان ایکی رای یعنی پرنس آره‌سنده صورت وقوعنی تود نام مترجمك حکایه ایلدیکی دوللوبی اخطار ایلیورکه ایکیسندن بریسی افیونی یوب بتورمش اولدیغی جهتله خصمندن برمقدار آفیون ایستدیکی خصومت جنکجویانه‌یه مغایر کورمامش و خصمی افیونی ویرمکدن استنکاف ایتمامش اولدیغی کبی معشوقه‌لری حضورنده سلاح سلاحه کلدکلری زمان هر بری مز بوره نظرنده بر جوانمردلك کوسترمك ایچون ایلك حمله‌یی دیکرینه تکلیف ایلمشدر .

حقیقت شوالیه‌لکده خصمی تحقیر قطعا متصور اولمیوب مقاتله دقیقه‌سنده دخی نزاکت و حرمتده اصلا قصور ایدلمیه‌جکدر . خصمك سلاحی الندن دوشر ایسه الوب ویرمك و آتندن دوشنی بندیرمك مثللو قهرمانجه سماحتلر شوا-

ماقسیملیه‌دن »

ایکنجی جلدمزده مبادئ قرون جدیده‌ده احوال عمومیهٔ عالمك نه‌دن عبارت بولندیغنه دائر مندرج اولان بند مخصوصك فرانسه والمانیایه عائد فقره‌لرنده بر طرفدن المانیا ایمپراطورلغنك ودیکر جهتدن اوستریا وهابسبورغ خاندانلری‌نك تأسس وتأییدلری کوستر لدکدن صکره هابسبورغ خاندانندن رودولفك کندی خاندانته عائد نهایتسز مالکانه‌لر ایله تزید ایلدیکی قوت سایه‌سنده المانیا ایمپراطورلغنه دخی کندیسنی انتخاب ایتدیرمش واوزمانه قدر ایمپراطورلق حقوقنه تمامیله رعایتده بولنمیان و قوهٔ جبریه‌لریله کندی تبعه‌لرینه دخی حیدودجه‌سنه معامله ایلیان سنیورلرك حصارلرینی باشلرینه ییقمق درجه‌سنده‌کی شدتلریله شان ایمپراطوری‌یی جلایه طاتدیرمش ایسه‌ده اصل املی دها صاغلغنده ایکن اوغلی البری او عصرده‌کی اصول انتخاب اقتضاسنجه « رومنلرك قرالی » نامیله ایمپراطورلغه نامزد برولی عهد انتخاب ایتدیرمك اوزره ایکن الکتورلری بو انتخابه ارضا ایده‌مامش اولدیغی حکایه قلنمش ایدی .

رودولفك وفاتندن صکره اوغلی آلبردوتریش یالکز اوستریا دوقه‌لغی ایله اکتفایه مجبور اولمش ایسه‌ده الکتورلرك مقام ایمپراطوری‌یه کتوردکلری آدولف ده ناصوحقوق وشرائط ایمپراطوریه‌یه رعایت ایده‌جکی حقنده‌کی وعدی طوتمدیغندن ١٢٩٨ سنه‌سنده الکتورلر آدولفك عزلنی وآلبردوتریشك ایمپراطور انتخابنی اعلان ایتملریله آلبر انعزالنی قبول ایتمیان آدولفه سلاح ایله مرام اکلاته‌رق پدری زماننده اولدیغی کبی

لیه‌لرك شعاری جمله‌سندندر .

قانتو دیورکه : « شهنامه برطاقم رجال قدیمهٔ ایرانیه‌نك حکایاتیله مملودرکه بونلر حقیقةً قهرمانلق عد اولنه‌بیلدیکی حالده شوالیه‌لك عد اولنه‌مزلر . الحاصل شهنامه نسخه‌لرنده کوریلان رسملر شوالیه‌لر وقوعاتنی کوسترن رسملره پك یقین اولوب انجق اورسملرك تصویر ایتدکلری قهرمانلر قلبنده‌کی حسیاتك دینی وسوداوی اولملری واو یله اولسه‌لر بیله شوالیه‌لرككی قدر صافی وصاغلام بولنملری مشکوکدر .

اوروپا مؤلفلرندن بعضلرینك ملل قدیمه نزدنده شوالیه‌لك اولسه اولسه یالکز عربلرده بولنه‌بیله‌جکی حقنده‌کی روایتلرینه کلنجه مورخ قانتو دیورکه : اعتراف ایتملیدرکه عربلر نزدنده شوالیه‌لکه بکره‌یان احوال پك چوقدر . بالخصوص حضرت محمددن اول صحرا قهرمانلری میاننده شدت وتهوردن بشقه برشی یوق ایکن بعد الاسلام عربلك شجاعتنه مروت دخی قاتشه‌رق پك چوق مسائلده شوالیه‌لك حاللری کوسترمشلردر . مثلا قبل الاسلام شنصره نامنده بر قهرمانك دشمن اولان قبیله‌دن یوز جنکاوری بوغازلمغه تعهد ایلدیکنی وطقسان

او دخی المانیا ایمپراطورلغنك شاننی هابسبورغ خاندانی نامنه اعلا و ابجاله موفق اولمش ایدی.

آلبر دوتریشدن صکره اوغلی ایکنجی و آنك اوغلی اوچنجی و آنك دخی اوغلی دردنجی آلبرلر المانیا ایمپراطورلغنه انتخاب اولنه‌میه‌رق یالکز اوستریا دوقه‌لغیله اکتفایه مجبور اولدقلری حالده هابسبورغ خاندانه عائد اولان نهایتسز مالکانه‌لردن طولایی یته مجارستان و بوهمیا ور بن ایالتلرینه طوغری اوروپادن برچوق ممالك اوزرینه نفوذلرینی تصمیم و ممالك مذکوره تاریخلرینه تعلق پیدا ایده بیلور ایدیسه‌لرده بو پرنسلرك هر بری کوشك آدملر اولدقلری کبی کنج یاشلرنده دوقه‌لق مقامنه کله‌رك عموجه و یا عمزاده‌لری طرفندن حقوقلری غصب ایدلمکدن ناشی کندی ممالك مخصوصه و امور داخلیه‌لرنجه بیله همان هیچ برشیئه موفق اوله‌مدقلری حالده دردنجی آلبرك اوغلی بشنجی آلبر هابسبورغ خاندانه عائد مالکانه‌لرك کافه‌سنی کندی ید ضبطنه چکوردکدن ماعدا المانیا ایمپراطورلغنه دخی انتخاب اولنه‌رق بعدما بو ایمپراطورلغی هابسبورغ خاندانه ارثی کبی بر صورتده حصر و تخصیص ایلمشدرکه ایشته اوستریا خانداننك اصل مؤسس شوکت ایمپراطوریسی اوستریا دوقه‌لغنه نسبتله بشنجی و المانیا دوقه‌لغنه نسبتله ایکنجی عد اولنان بو آلبر اولمشدر.

مومی الیه آلبرك تاریخ وفاتی ١٤٣٩ سنه‌سی اولمق حسبیله هنوز برنجی نصف قرن جدیده متعلق بر آدم اولمیوب بو صورتله مقام ایمپراطوری‌یه ورودی ایکنجی جلدمزده «مبادئ قرون جدیده‌ده احوال عالم» بند مخصوصنده دخی

طقوزنجیسنده کندیسنك مقتول دوشدیکنی کورمکده‌یزکه بونده شدتدن بشقه برشی یوقدر. عنترطرفندن نظم ایدیلان بعض اشعارده ایسه برطاقم قهرمانلرك کندی قبیله‌لری قزلریله قادینلرینك حرمت و حمایه‌سنده درجهٔ افراطه وارد قلرینه دائر مثاللر کورمکده‌یز. بوقهرمانلردن بعضلری محبوبه‌لرینك عشقیله قلیج صاللایه‌رق بونی شعرلرنده دخی سویلمکده‌درلر. بر ده بونلر نزدنده مسافرپرورلك الـ مقدس وظائفدن اولوب کندی فامیلیا و یا قبیله‌لرندن بریسنی قتل ایدن قاتلی بیله مسافر قبول ایدرلر و شخصنی و مالنی امنیت کامله ایچنده بولندیررلر ایمش. ایشته بوحال شوالیه‌لکك الـ یارلاق مثاللرندن اولدیغی کبی قاتل مسافر کیده‌جکی زمان الـ یوورك آتی کندیسنه ویره‌رك اوچ کون دخی مساعده‌دن صکره تعقیبنه قالقیشورلر ایمش که بوده شوالیه‌لرده کوریلان شانلردندر. هله اسپانیاده عربلرك نزاکتی بر قات دها آرته‌رق شوالیه‌لره مشابهتلرینی اتمام ایتمشلردر. زیرا بیوك عبدالرحمنك سرایندہ‌کی جاریه‌لردن بعضلرینه کندی الیله مزینات تعلیق ایلدیکی کبی متعاقباً حرمی ایچون اشعار عاشقانه

ایضاح اولنمش ایسه‌ده آلبرک کرک اوستریا
دوقه‌لغنه و کرک المانیا ایمپراطورلغنه
ویرمش اولدیغی صورت بورایه قدر
یازدیغمز روسیه ولهستان و بوهمیا ومجا-
رستان فقره‌لری کبی یالکز کندی حدود
قصیره‌لری داخلنجه اهمیتلی کوریله‌بیله‌جك
صورتلردن اولمیوب بالآخره عموم اورو-
پایه کوناکون تعلقلر پیدا ایتمسنه سبب اولمش
وشمولی و کرفت مسائل حربیه تحدثنه
میدان آچمش صورتلردن اولمغله بوراده
مومی الیه آلبر دوتریش حقنده یکیدن
بعض ایضاحات ویرمکه لزوم کورلمشدر .

آلبر اون بش یاشنه قدر عم زاده‌لری
اولان ارنست وکیلیوم ولئوپولدك ایادیٔ
وصایتنده لفظی مراد اوستریا دوقه‌سی
عد اولنه‌رق بواوج وصی ایسه و یانه
سرآمدانی جانلرندن بیزار ایده‌جك
درجه‌لرده کاه بری بری ایله خونریزانه
منازعه‌لرده وکاه خلق اوزرنده اجرای
مظالمده بولندقلرندن ۱۴۱۱ سنهٔ میلا-
دیه‌سنده بونلردن صوك وصی قالان
لئوپولد و یانه اعیان وسرآمدانی طرفندن
طرد ایله آلبرك استقلالنی النه ویرمش
ایدیلرکه لئوپولد حرصندن هلاك اولمش
ایدی . کنجلکی ایله برابر غایت شدید
مقدم و سریع اولان آلبر بونجه
زماندنبری تجبر وتحکمه آلیشان مستبد-
لری یلدیرمق ایچون برقاچنی آتشه
یاقمقدن باشلایه‌رق آز زمانده اوستریا
دوقه‌لغنه بروجه مطلوب نظام
ویرمش و هابسبورغ مالکانه‌لرینی
کافةً اله المش اولدیغی کبی لو-
کسمبورغ خاندانندن اولدیغی حالده
مجارستان و بوهمیایه قرال والمانیایه
انتخاب اولنان سیژسموند دخی ۱۴۲۱
سنه‌سنده داماد اولدقدن صکره آرتق

نه تنظیم ایلدیکی المنصورك هر اقسام محاربه‌دن
کلدکجه اوستنده کی باشنده کی توزلری سلکد-
یروب حین وفاتنده بونلر ایچنه دفن اولنمق ایچون
محافظه ایتدیردیکی کورلمکده و بونلر حقیقة
برشوالیه‌یه لایق احوالدن عد اولنمقده‌در »

بوسوزلر قانتونك سوزلری اولوب عر-
بلرده کوریلان احوالی شوالیه‌لره تشبیه
ایده‌جکنه شوالیه‌لری عربلره تشبیه ایتمك
دها طوغری اوله‌جغنی اوقور ایکن قارئلرمز
البته دوشونمشلردر . زیرا عربلرك شوالیه-
لکی اوروپا شوالیه‌لرندن مقدم اولدیغی
تاریخاً ثبتدر . هرحالده لطف ومروت دنیلان
شیئی جنکده دشمندن دخی دریغ ایتمامك وسما-
حت خصوصنده خاتملری بتشدیرمك وقادینه
حرمت خصوصنده قادینی «حرم» و«حرمه»
تسمیه ایتمك عربلرك تاوقت جاهلیتدن قالمه
خصائلی مقتضاسندن اولدیغی حالده شرف
اسلامیت اشبو خصائلی برقات دها شرفلند-
یروب تزیین المش وبعده اندلسه کیروب‌ده
اوروپالیلرله تلاقی ایلدکلری زمان اوروپالیلر
بوخصائلی عربده کوروب تقلید المشدرکه
مورخ قانتونك ایضاحات آتیه‌سی دخی بو

مجارستان و بوهميا قراللرى ايله المانيا ايمپرا- طورلغى تاجى كنديسنه نامزد اولمش صا- يلدى . ۱٤۳۷ سنه‌سنده سيژسموندك وفاتيله اولا بوهميايه قرال انتخاب اولنه‌رق مشهور هوسيتلر محاربه‌سنده قاتوليك كليسا- سنك شاننى محافظه‌يه پك چوق غيرت كوستر ديكى كبى متعاقباً مجارلر دخى كنديني قرال انتخاب ايدنجه آلبرك قوتى المانيا سنيورلرينك كافه‌سنه غلبه ايدرك عثمانلولرله اوغراشمسى ايچون پاپالق مقامى طرفندن تاج ايمپراطورى دخى مومى اليهك باشنه قونلدى . انجق آلبركك ايمپراطور انتخابنده‌كى اهميت يالكز اوستريا و بوهميا و مجارستانده وضع و تأسيسنه موفق اوله‌لديغى بر طاقم تنسيقات و تنظيماتك المانيايه‌ده بالتعميم پاپالق مقا- ميله ايمپراطورلق ارەسنده‌كى مخادعانى برطرف ايتمك جهتنده كورلمكدن عبارت قالوب يوقسه دولت عليهٔ عثمانيه ايله ايتديكى محاربه‌ده سلطان مراد ثانى حضرتلرينه مغلوب اوله‌رق مجارستانده كوچك برقريه‌ده ۱٤۳۹ سنه‌سى تشرين اولنك يكرمى يدنجى كونى هنوز قرق ايكى ياشنده ايكن وفاتى وقوعه كلمشدر . ايكى سنه قدر ايمپراطور طانديغى حالده هنوز رسم تتوج اجرا اولنه‌مامش ايدى . بوذات اوزون بويلو مائى كوزلى صارى صاچلى غايت ياقشقلى جرى جسور بر آدم اولديغندن كنديسنى بتون المانيايه طانتديرمش بكنديرمش ايسه‌ده چوجقلغنده نبرى هپ فسادلرك عصيانلرك ايچنده بيويه‌رك بونلرك منعى ايچون تهديدلرده جزالرده شدت فوق العاده‌يه اشتغله غايتله‌ده خونخوار چيقمشدر . هله قاتوليك مذهبنجه تعصبى پك زياده اولديغندن هو-يتلر عليهنه تحملكداز تدابير تدميريه‌ده

حقيقتدن تباعد ايده‌مز . ز راديورکه :

« آراغون و قاستيل شواليه‌لرى غرناده‌ده مسلمان پرنسى واصيراد كانى نزدينه كيدرك حربه صلحه متعلق مسائلى مذاكره ايدرلر ايدى . عربلرله خرستيانلر ارەسنده صيق صيق اوله بر طاقم محاربه‌لر وقوعه كلور ايدى كه بونلرده بر فكر عداوتدن و نه‌ده دين مسئله‌سندن نشأت ايتميوب مجرد « اونور » مسئله‌سندن نشأتله غايت نازكانه برصورتده وقوعبولورلر ايدى . اندلس حدودينى خرستيانلره قارشو مدافعه‌يه مأمور اولان بر فرقهٔ عسكريه ارەسنده‌كى عادات و قواعد مؤخراً اوروپاجه پيدا اولمش بولنان شواليه‌لر عادات و قواعدينه همان تماميله مشابه ايدى . برآز صكره مشهور سيدك اسلحهٔ مكمله ايله بابيه‌قانام آتى اوزرينه بنه‌رك عربلر اوزرينه هجومده كوستر ديكى علوشان ايشته شواليه‌لكك الك پارلاق بر نموسنى تشكيل ايتمشدر .

قادينلره تعبد درجه‌سنده حرمتدن عبارت بولنان شواليه‌لكك شانى جرمنلر نزدنده‌ده ها صيق كورلمشدر . قهرمانلغه عائد بعض احوال دخى جرمنلرى شواليه‌لكه تقريب ايلمشدر .

بولندیغی کبی برآره‌لق یهودیلرك چوجق
چالوب قاننی الدقلری حقنده کی روایت
اوزرینه مملکتنده بولنان یهودیلری
یاخرستیان اولمق یا ترك وطنله چیقوب
کیتمك و یاخود آتشلره یاقلمق جهتلرندن
بربنی انتخابده مخیر براقش اولمسیله
بیچاره یهودیلردن بر طاقی کندی
کندیلرینی اولدیروب بیك ایکی یوزنفری
آتشلره یاقلمش ومواللری مصادره‌اولنمشدر ·
مورخ هامر بو غدارانه حرکتی او
عصرك مقتضیات متعصبانه‌سنه حمل
ایدرك معذورکورمك ایستدیکی حالده‌بعض
عثمانلی پادشاهلرینك مجبوریت حربیه
اوزرینه وقوعبولان سفك دمارینی مؤا-
خذه‌ده درجهٔ افراطه وارمسی موازنه
قبول ایده‌جك احوالدن عد اولنه‌مز ·
آلبر وفات ایلدیکی زمان زوجه‌سی درت
آیلق کبه اولمسیله وفاتندن صکره طوغان
چوجغه ولادیسلاس تسمیه اولنمشدرکه
مشهور هونیادك و فاتندن صکره بیوك
اوغلی و لادیسلاسی اولدیرمسندن طولایی
ماتیاس قوروه‌نك انتخابنه مجارلری مجبور
ایدرك بوهمسایه طرد ایدیلان و پراغه
شهرنده ١٤٥٧ سنه‌سنده هنوز اون طقوز
یاشنده وفات ایلیان ذات ایشته بودر ·

ایکنجی آلبرك كرك اوستریا دوقه‌لغنده
وکرك المانیا ایمپراطورلغنده هابسبورغ
خاندانینك همان بتون مالکانه‌لرینی
طوپلایوب برادارهٔ یکپاره وجوده
کتورمسندن والمانیا حکومتی اره-
سنده کی مخالفتلری و بونلرله پاپالق مقامی
میانده‌کی مفسدتلری برطرف ایلمسیندن
والحاصل موفقیتسزلکی یالکز عثمانلولره
قارشی کوربنوب اندن ماعدا هرتشبثده
موفق چیقمسندن اصل استفاده‌یی ایدن
اوچنجی فرده‌ریق اولمشدرکه آلبرك سا-

شخصك دیکر شخصه ایتدیکی حقارت دوولو
ایله ازاله ایدلمش اولورایدی · بر پرنس اجنبی
ودشمن حکمدارلردن بریسی طرفندن نشانهٔ
غالبیت اوله‌رق برقلیج المینجه‌پدر ینك سفره-
سنه اوتوره‌مزایدی · فقط جرمنلرك اسکی قبا-
لقلری و بعض شدائد ظالمانه‌لری شوالیه‌لکه
کندیلرینی عربلرقدر تقریب ایده‌مز · مؤخراً
شوالیه‌لرك جرمنلردن الدیغی عادت یالکز جنك
او یونلرندن عبارتدرکه بواو یونلرده مطلوب
اولان نزاکت وظرافت جرمنلر نزدنده موجود
دکل ایدی · واقعا ارکك چوجقلر بیویوب
حرب وضربه قدرت پیدا ایلدکدن صکره
پرنسلردن بریسی یاخود کندی باباسی و یاالقربا
وتعلقاتندن بر جنکاور اوچوجغك زرهنی
و سلاحنی کیدیروب قوشاته‌رق کندیسنه
جنکاورلك وظیفه‌سنی تفویض ایلرایدی‌که
بوحال شوالیه‌لکه اك زیاده مشابه اولان احوا-
لدن ایسه‌ده مؤخراً ایمپراطور شارلمان بونی
اصل شوالیه‌لکه تقریب ایلمشدر · شویله‌که :

ایمپراطور شارلمان فریسونلر رئیسنه قلیج
قوشاته‌رق بعده بناغنه برشمار اورمش ورئیس
بالطبع تهورایتمسیله « صولك کوره جکك حقا-

لف الذكر عمزاده‌لرندن ارنست دوتر يشك اوغليدر. اشبو اوچنجى فره‌در يق ١٤١٥ سنه‌سى كانون اولنك يكرمى اوچنجى كونى تولد ايدرك آلبرك حين وفاتنده يكرمى بش ياشنده بر كنج اولديغى حالده او يله امور سياسيه‌يه قاريشميه‌رق يالكز ستيرى دوقه‌. اغيله مكتفى حليم سليم واپيجه تنپرور بر آدم ايدى‌كه المانيا ايمپراطورلغى كنديسنه توجه ايده‌جكى هيچ بركمسه نزدنده وحتى كندى عندنده بيله مأمول دكلدى. الكتورلر من غير انتظار بو آدمى ايمپراطور انتخاب ايلدكلرى كبى همان متعاقباً بو. هميالیلر دخى قرال انتخاب ايدنجه شاشيروب قاله‌رق نصلسه بوهميا تاجنى قبول ايتمامش و المانيا ايمپراطورلغى تاجنه چيلديره‌سى‌يه برسويج ايله باشنى اوزاتمش ايدى. فقط بويله غير منتظر بر اقبال ايله برابر ١٤٩٣ سنه‌سنه قدر يتمش سكز سنه ياشايوب اللى اوچ سنه دخى صندالئ ايمپراطورى اوزرنده بولنمق كنديسنه نصيب ازلى اولديغندن روسيه ايچون اوچنجى ايوان ولهستان ايچون دردنجى قازيمير ومجارستان ايچون ماتياس قوروەن برنجى نصف عصر جديدك تمامنه قريب بر مدتنى نصل اشغال ايلمشلر ايسه اوستريا دوقه‌لغى والمانيا ايمپراطورلغى ايچون اشبو اوچنجى فره‌در يقك زمانى دخى او حكمى آلمشدر. فقط اوچنجى فردريقده ايوان وقازيمير وماتياس قوروەنى صحيفهٔ تاريخده تشهير ايليان قابليت واقتدار فوق العاده متصور بيله اولميوب هر حال وشانى او بيوك حكمدارلرك عكسنه‌در. يالكز طالع و اقبال فوق العاده‌سى بو آدمك قابليتسزلكنى تاريخك لسان مؤاخذه‌سنه دوچار ايده‌جكى يرده بالعكس «صلحپرور» ديه كنديسنه برده

رت بو اولسون! بو حقارتى ده كندى ايمپراطورك طرفندن كورمش اول! بعدما هيچ بركيمسه‌نك حقارتنه تحمل ايتمه. بن سنى جنكاور ايتدم. سن ده لايق كورديكك آدملرى بو اصول ايله جنكاور ايت!» ديمش كه ايشته شو حال شواليه‌لكه دخول ايچون بر طرز دائمى اولمش قالمش.

كرك جرمنلرك و كرك فرانقلرك اسكى عادتلرندن برچوقلرى مؤخراً شواليه‌لك اصول و عاداتنه كيره‌رك منبسط دخى اولمشلردر. بو عادتلرك الڭ مستحسنلرندن بريسى ويريلان وعده وايديلان تعهده اصلا خلف ايتمامك وهيچ برسبب وو سيله ايله بورجنى انكار ايلمامك و بورج ديلان شيئك كفيلى ناموس اولديغنه قناعت قطعيه ايله انسانك بورجى وار ايكن بشقه بر پاره صرف ايلمامك و انسانك ناموس وحيثيتنى تقديس ايله هيچ بركيمسه‌نك ناموس وحيثيتنه طوقونه‌جق معامله‌يى قبول ايتمامكله برابر كندى ناموس وحيثيتنه طوقونه‌جق بر معامله‌يه دوچار اولورايسه اويله بر ناموس مختل ايله ياشامقدن عار لنه‌رق بهمه حال بو عارى كندى اوزرندن دفعه چالشمق كبى شيلردر. بورايه قدر ويريلان تفصيلاتدن شواليه

ممدوح و مستحسن صفت قزاندیر مشدر ٠

اوچنجی فره‌دریقك صافدرونلقـدن برآز اوته‌یه کچن خصوصیـات احوالندن بر نمـونه اولمق اوزره حـکایه اولنور که : ١٤٤٢ سنه‌سـنده اقسلاشاپل نام محلـده قولونیا آرشـه وه‌قی طرفندن رسم تتوجی اجرا ایدلمش اولدیغی حالده شاید تتوجك یالکز بودرجه‌سی کفایت ایتمزده تاج ایمپراطوریسنه بشقه معترضلر وهوسکارلر چیقار مطالعه سیله ١٤٥٢ سنه‌سـنده ایتالیا یه کیدوب روما ده پاپا طرفـدن بر دها رسم تتوجنی اجرا ایتدیرمکه لزوم حس ایلمشدر ٠ بوسـیاحتنده بر سرکذشتی دخی اوچنجی فره‌دریقك غرائب احـوالنه دائر دیکر بر نمونه عد اولنور ٠ شویله‌که : اثنای راهده بعض حیدودلر بر ایمپراطوره نسبتله پك آز غلبـه‌لکی اولان شـو زنکین یولجینـك اوکنی کسـوب فره دریق ایسـه مقابله‌دن کندی آدملرینی منع ایتمکلـه حیدودلر طرفـدن صویلمق بلیه‌سـنه دوچار اولمش ایدی ٠ یانـنده‌کی آدملری هیچ اولمز ایسـه کیفیتی عائد اولان حکومتـه اخبـار ایله حیـدودلرك تعقیبنی رأی ایلـدکلری حالـده فره‌دریق بوکا دخی لزوم کورمیـه‌رك « اولان اولـدی کچن کچـدی ایشی دغدغه‌لندیرمق نه لازم ؟ » دیه شکایتده‌ده لزوم کورمامش ایدی ٠

روماده بولندیغی اثنـاده لومبـاردیا قراللغی منحـل اوله‌رق پای تختی بولنـان میـلان اهـالیسی کندیلرینـه یکی بر قرال انتخـاب ایتمـکسزین پاپالـق مقـامی لومبـاردیا قراللغی دخی ایمپراطـور فره‌دریقـه توجیـه ایتمزمی ؟ حالبوکه بوتوجیـه اولا میلانو اصیلزدکانه طانیشـیلوب رضـالری استحصـال ایدلمکسزین وقوعه کلدیکندن اوچنجی

دنیلان ذاتك نصل خصائل عالیهٔ مردانه‌یی جامع بر انسان کامل اولدیغی ویاخود اولمق لازم کله‌جکی اکلاشلمشدر ٠ اوروپانك اسکی مؤلفلری اشبو خصائلك کافه‌سی دیانت نصرانیه خارجنده تصادف اولندقجه ممدوح و مستحسن صایلمیه‌جغنی و شوالیه‌لك خصائل مذکوره‌یی جامع اولمقدن عبارت بولنمقله برابر او ذاتك مطلقا دیانت نصرانیه ایله دخی متدین اولمسی لابد و لاجرم اوله‌جغی والحاصل نصرانیتدن خارج شوالیه‌لك تصور و تخیله بیله صیغمیوب ملل غیر نصرانیه‌نك خوارق اخلاق و علو سماحت و شجاعتی اولسه اولسه انجق بر قهرمانلقدن عبارت صایله‌جغی حکمنده بولنمشلریله مورخ قانتو دخی بو حکمی قبول و تصدیقدن صکره « فقط مادامکه شوالیه‌لك فضائل محضهٔ نصرانیه‌دن عد اولنه‌جقدر اویله ایسه شوالیه‌لك نیچون تا اونبرنجی عصر میلادیدن صکره تشکل ایلمشدر ؟ نه حکمته مبنی اندن اول تشکل ایتمامشدر ؟ » سؤالنی کندی کندیسنه بالایراد بو سؤاله جواب تدارکنه چالشمقده‌در ٠

لکن اوروپا مورخلرینك سالف الذکر اعتقاد و حکملری نه قدر متعصبانه ایسه قانتونك

فره‌دریق شاید میلانزلری قبول ایتمزلر ایسه بنم یوزمدن بر بلا چیقاردیه درین بردوشونمه‌یه وارمش اولدیغی حالده فره‌دریقك مطلقا یاوریٔ طالعی اقتضاسندن اولملیدرکه میلانزلر دخی مومی الیهك انتخابنه هیچ اعتراض ایتمامشلردر .

یالکز بوذاتك طالعی مسائل حربیه‌ده کندیسنه یاور اوله‌مامشدر . اوائل حکومتنده اسویچره‌لیلر هنوز استقلال محاربه‌سنده دوام ایلکده بولنوب اوچنجی فره‌دریق بونلره قارشو فرانسزلر ایله اتفاق ایلمش ایسه‌ده کوندردیکی عسکر طرف طرف مغلوب اولدیغندن اسویچره استقلالنی تصدیقه مجبور ایدلدیکی کبی سلطان مراد ثانی حضرتلری مجارستانی کرکی کبی تضییق ایدرك اوروپایی ده تهدیده باشلادیغی زمان پاپالق مقامنك تشویقی ایله ایمپراطور جنابلری آلمانیا حکمدارلرینی براتفاقه دعوت ایده‌جکنه بونلر اره‌سنده‌کی اختلافی آرتدیره‌جق معاملات ایله ایشی بوزمشدر . ازجمله اسویچره ماده‌سنده فرانسزلر ایله متفق اولدیغی حالده آلزاس لوره‌ن طرفلرنده یرلشمك ایستیان فرانسزلره قارشو جنك ایتمك کبی معاملات متضاده‌سی پاپالق مقامنك تشکیلی ارزوسنده بولندیغی یکی هیئت صلیبیه‌یی وجوده کتوره‌میه‌جکنه دلالت ایلمشدر .

اوچنجی فره‌دریقك اصل صیقلدیغی محاربه ماتیاس قوروه‌ن ایله اولان محارباتیدرکه قرال مومی الیه علیهنه کاه بوهملری وکاه مجارلری تشویق ایتمك وکویا آلبر دوتریشك اوغلی لادیسلاسك حقوقنی محافظه ایلمك کبی مناسبتلردن طولایی ماتیاس قوروه‌ن ایله باشلایان محاربات تاو یانه‌نك محاصره وضبطنه وبتون اشاغی اوستریایی ماتیاسه ترك

کندی تشکیل ایلدیکی سؤاله بولدیغی جواب کویا تاریخه عائد برجواب اولمقله برابر پك ضعیفدر .

قانتو تشکیل ایلدیکی بو سؤال متینه جواب اولمق اوزره دیورکه : برطاقم اقوام وحشیه‌نك پیدرپی اوروپایی استیلالری برچوق محاربانه میدان آچمش اولمسیله اوروپالیلر برطرفدن تعرض ودیکر طرفدن تدافع محارباتیله لاینقطع مشغول بولندقلرندن محاربات مذکوره شوالیه‌لکی اولانجه شعشعه سیله میدانه چیقمقدن تأخیر ایلمشدر . اون برنجی عصردن صکره ایسه مقاصد دینیه ایله محاربات صلیبیه وقوعه کلوب بومحاربه‌لر هیچ برمقصد خصوصی‌یه مبتنی اولمقسزین مجرد غیرت دینیه ایله وقوعه کلدیکندن نصرانیت شوالیه‌لکه مخصوص اولان خصائل برکزیده‌نك انبساطه کلسنه یول آچمشدر .

بوجوابك نه قدر ضعیف برجواب اولدیغی کندیلکیله کورلیوب طورمقده بولنمسندن قطع نظر اساس نصرانیت دیمك اولان احکام اناجیل یله جزئیجه تطبیق ایدیلور ایدلمز ضعفی برقات دها میدانه چیقار . اناجیل موجوده‌ده

ایتمکه قدر فره‌دریقی مجبور ایلمشدر . حالبوکه طالعنك عدم یاوریسنی کوردیکی مسائل حربیه یالکز بونلردن‌ده عبارت قالما. مشدر . دوناوه‌رت مالکانه‌سی اوزرنده حقوق قدیمه‌سی اولدیغندن بحث ایله بر طرفدن باویه‌ رادوقه‌سی تضییقه باشلا. دیغی کبی دیکر طرفدن دانیمارقه قرالی دخی هولشتاینی ضبطه قیام ایلمش وهله توتونیق و پورت غله وشوالیه‌لری فرصت بولدقجه ایمپراطورلغه عائد حقوق اراضی‌یه تعرضدن خالی قالمامشلردر . الحاصل اوچنجی فره‌دریق اجنبی پرنسلرله ایتدیکی محاربانده دائما مغلوب وکندی نفوذ ایمپراطورانه‌سنه تابع اولمق لازم کلان پرنسلر نزدنده دائما نفوذ و حیثیتدن عاری ومحجوب قالوب انجق بونلرك کافه‌سنك آجیسنی دفعة چیقارمغه مدار اوله‌جق برتدبیر اولمق اوزره اوغلی ماقسمیلیه‌نی بورغونیا خاندانننك وارثی ماری ایله تزویج ایلمشدرکه هرنه‌قدر بوازدواج بادیٔ امرده برخیلی محارباتی استلزام ایتمش ایسه‌ده نتیجه‌سی هابسبورغ خاندانی بتون اوروپا خاندانلرینه فائق چیقاره‌جق صورتده زنکینلندیروب شرفلندیر. مشدر .

اوچنجی فره‌دریقك بورایه قدر غایت خلاصه اوله‌رق قیداولنان وقوعاتی ذاتاً تاریخ عمومیجه اوقدر بیوك اهمیتی کورلمیان وقوعاتدن اولدیغی حالده اوغلی ماقسمیلیه‌نی ماری‌ده بورغونیا ایله تزویج ایتمسی اوروپاجه اوستریا والمانیا و بور. غونیا وفرانسه ایله سائر بر طاقم حکومات صغیره ارەسنده برمحاربهٔ عمومیه ایقاعنه قدر سببیت کوستردیکی و بومحاربه‌لر کندی اواخر حکومتنی نصل مشغول ایتمش ایسه اوغلی ماقسمیلیه‌نك مدت حکومتی

انسانیتی ملکیت درجه‌سنه وارديره‌جق بر چوق اخلاق حسنه موجود وملتزم اولمقله برابر آثاری سلاح یوزندن کوستریله‌جك شجا. عتك قطعیاً مردودیتی مصرحدر . نصرانیت «اونور» مسئله‌سنه عائد تعرضاتی سلاح ایله دکل صبر ایله منع ایده‌جکدر . بر یناغه طوقات اور. لدیغی زمان قلیجه ال صونلمیوب دیکر یناق دخی اوسیلهٔ ظالمانه‌یه عرض اولنه‌جقدر . صوك کونلرنده حضرت یسوعه روا کوریلان ازا وجفاله حواریلردن بریسی تحمل ایده‌میه‌رك قلیجه طورانمق ایستدکده طرف یسوعدن بر صورت قطعیه‌ده نهی اولنمشدر . نه حاجت! اونبرنجی عصر میلادیدن اول دخی نصارا ایچون محاربات دینیه عصرلری کلمدیمی؟ بیوك قسطنطیندن صکره نصرانیتك تغلبی ایچون قلیج چکمکه لزوم کورلمدیمی؟ شوالیه‌لك فضائل نصرانیه دن اولسه ایدی محاربات صلیبیه دن اول دخی بوفضیلتك آثاری میدانه چیقملی ایدی .

بوندن‌ده قطع نظر فضائل نصرانیه‌دن اولان شوالیه‌لك یعنی مکملیت قهرمانانه‌وار. سون هرنه‌اسبابه مبتنی اولورایسه اولسون

دخی برچوق مشغولیتلر تهیه ایتمش بولندیغی جهتله مسئلهٔ مذکوره‌یی برقات دها ایضاحلی وتفصیلی یازمغه لزوم کورلمشدر .

اوچنجی فره‌دریقك اوغلی ماقسیمیلیه‌ن ۱٤٥۹ سنه‌سی مارتنك یکرمی ایکنجی کونی ایمپراطوریچه الهاونورده پورتغالدن تولد ایدرك اون یاشنه قدر لساننده کی رکاکت سوز سویلسنه مساعد اولمدیغندن « دیلسز پرنس » دیه یاد اولنور ایکن بعده بوقصور بر طرف اولوب بلبل کبی سویلمکه باشلامش ایسه‌ده زمان صباوتده النه‌جق تربیه‌دن محروم قالمش ایدی . بونکله برابر پرنس موما الیهك اون درت یاشنه واردیغی برزمانده بورغونیا دوقه‌سی شارل له‌ته‌مرر « تره‌و » نام شهرده اوچنجی فره‌دریق ایله ملاقات ایلدیکی اثناده قزی ماری‌ده بورغونیا حاضر اولدیغی کبی ماقسیمیلیه‌ن دوتریش دخی حاضر بولندیغندن شارل بو پرنسی ماری‌یه اوقدر مدح وثنا ایلمش ایدی‌که انکله ازدواجندن خشنود اوله‌جغنی قزینه اکلاتدیغی کبی بوفکری فره‌دریقده دخی حاصل ایلمش ایدی . ماری دوبورغونیا ۱٤٥۷ سنه‌سنده تولد ایتمش اولدیغندن ماقسیمیلیه‌ندن ایکی یاش قدر بیوك اولمق حسبیله باباسنك کندیسنه اشراب ایلدیکی ارزوی ازدواجی تفهم وتلقی‌یه مقتدر اولوب اکرچه ماقسیمیلیه‌ن بلکه‌ده بوازدواجك درجهٔ اهمیتنی تقدیر ایده‌میه‌جك حالده ایسه‌ده اوچنجی فره‌دریق شارلك شو ارزوسنی اوقدر اهمیتله تلقی ایلمش ایدی‌که کندیسنك‌ده ارزوی یکانه‌سی بوندن عبارت قالمش ایدی . زیرا بورغونیا دوقه‌لغی دنیلان شی فرانسه‌ده اوچ درت قونتلق

اونبرنجی اون ایکنجی عصر میلادده قدر تأخرله بعده میدان المش بولنسون . یا بر کره میدان الدقدن صکره بر دها مختل اولملیمی ایدی ؟ حقیقة دینی وجداً الهی اولان شیلرك ازالیلرندن قطع نظر بحث ومناظره ایدلسه بیله ابدیتلری سوز کوتورمز .

مورخ قانتونك بوفضیلتی صرف نصرانیته عزو ایدن مؤلفین قدیمه‌یی رد ایتمامسی برچوق مباحثده یاقه‌سنی براقیان غیرت نصرانیه‌سندندر . بوقسه بو بحثدن اشاغی یه طوغری ویردیکی تفصیلات دخی کندی جوابنك ضعفنه کندیسنك‌ده قناعتنی کوسترمکده‌در . ایشته دیورکه : « شوالیه‌لك یالکز برمملکته مخصوص دکلدر . عموم اوروپایی شاملدر . حتی اوروپا حدودینك خارجنده بیله آثاری کورلمشدر . ایلك آثاری بورکینیونلرده کورلمشدر . هله بونك محاربات صلیبیه اثناسنده میدان المش اولدیغنه هیچ شبهه اولمیوب کذلك شبهه سزدرکه محاربات صلیبیه وقوعه کلمسه ایدی شوالیه‌لك دخی میدانه چیقمیه‌جق ایدی . اوچنجی محاربهٔ صلیبیه اثناسنده شوالیه‌لك اوقدر میدان الدی‌که صلاح الدین ایوبی دخی

و بر قاچ بارو نلق بر اوله‌رق وسعت واهمیتی همان فرانسه‌نك ثلثنه قریب اولدیغی کبی بر چوق توارثات حسبیله شارل له ته‌مرر بار بان ولیمبورغ ولوکسمبورغ دوقه‌لقلریله فرانش قونته وقونته پالاتن و فلاندر و هنو و نامور وآرتوا وهولاندا و بلچیقا و زه‌لاندا قونتلقلرینه و آنوه‌رس مارکیزلکی ایله مالین سنیورلکنه دخی مالك اولدیغندن ثروت وشوکتی کرك فرانسه قراللغنه و کرك المانیا ایمپراطورلغنه عادتا فائق ایدی . حتی کندیسی فرانسه‌یه قرال اولمغی ارزو ایدرك قوهٔ قریبه‌یه بیله کتورمش اولدیغی حالده نصلسه کندینه تابع اولان پرنسلر ایله فرانسه قرالنك معیتنده‌کی سنیورلر تصویب ایتمدکلری ایچون بوامل حصوله کلمه‌مامش ایدی . اکا بدل دخی کندی مالکانه‌لری حدودی داخلنده برقرال اولمق سوداسنه دوشوب بو ایسه المانیا ایمپراطورلغنك‌ده معاونتنه احتیاج کوسترمکله ایشته شو مقصد اوزرینه قزینی ایمپراطورك اوغلنه تزویجه لزوم کورمش ایدی .

شارل‌له‌ته‌مرری ایمپراطور فره‌دریقك اوغلنه قزینی و یرمك خصوصنده هوسلندیرن‌شی یالکز بو قراللق ارزوسندن‌ده عبارت اولمیوب اواثناده فرانسز قرالی بولنان اون برنجی لوئی غایت موسوس خیرچین طمعکار بر آدم اولمق وقراللغی حسبیله شارلك دخی متبوعی بولنمق وشارل ایله همان بر آن محاربه‌دن خالی قالمیوب ایکی طرفك مکابره و معانده‌سی اورته‌لغی قانلره بویامق جهتلریله بالآخره اون برنجی لوئیدن انتقام ایچون ده المانیا ایمپراطوری ایله برلشمکه لزوم کوریور ایدی . هله قزی ماریدن بشقه کندیسنه وارث

بوطریقه کیرمکی ارزو ایلدی . فرانسه‌نك جنوب طرفی شوالیه‌لکك یلك محل تکملیدر . « ترو بادور » دنیلان و شوالیه‌لکه دائر الك خارق العاده قهرمانلقلری اشعار ساده ایله اعلان و مدح و ثنا ایلیان آیاق شاعرلری دخی فرانسه‌نك جنوب طرفلرنده توره‌مشدر . اورادن اسپانیانك قاتالونیاو قاستیل طرفلرینه و اطراف سائره‌یه سرایت ایلدی . چونکه شوالیه‌لکك اصل الك بیوك استعدادی اوراده پیدا اولمغله بسبتون شوالیه‌لشمك ایچون براشارته محتاج ایدی . حتی غالب و مغلوب فرقی بیله اولمقسزین کرك کندی ناموسنی و کرك وطننی مدافعه ایلیان قهرمانلر تقدیس اولنورلر ایدی »

قانتونك اشبو فقرهٔ تاریخیه‌سندن شوالیه‌لکك عربلغه یقین اولان یرلرده ظهوره کلدیکی اکلاشلدی . عربلغه یقین یرلردن تباعد ایدلدکجه اوراره شوالیه‌لکك هیچ دخوله بیله مقتدر اوله‌مدیغی کوریله‌جکدر ایشته دیورکه :

« ایتالیا طرفلری تجارت یوزندن بول پاره قزانمغه و یاخود علوم و معارفله اشتغال ایتمکه آلشمش اولدیغندن شوالیه‌لکه پك آز استعداد

اوله‌جق هیچ اولادی بولنمدیغندن و اون برنجی لوئی ایسه ماری بی اندن ایکی یاش کوچك اولان کندی اوغلنه اله‌رق بو مناسبتله عموم بورغونیا مالکانه‌لرینی فرانسه‌یه ربط ایتمك داعیه‌سنده بولندیغندن شارل له ته‌مرر خصمنك بو امیدینی بوشه چیقارمق ایچون قزینی ماقسمیلیه‌نه ویرمك ارزوسنه دوشمش ایدی.

الحاصل شارل له‌ته‌مررك بتون حساب وارزولرینه موافق کلان شی وارثیکانه‌سی اولان ماری دو بورغونیانك ماقسمیلیه‌ن دوتریش ایله ازدواجی قضیه‌سی اولوب بو حسابلرینی مطالعه‌لرینی قزینه دخی اکلاتدی ایسه‌ده بر چوق مشاغل حربیه‌دن طولایی ارزو اولنان ازدواج درحال وقوعه کله‌میوب شارلك وفاتندن صکره‌یه قالدی. اشبو ازدواجك تأخرنده زوجك هنوز اون درت وزوجه‌سنك اون التی یاشنده اولمرنجه بر تأثیر واردر ظن اولنمامللی. بویله سیاسی اولان تزویج و تزوجلرده سن و سالك هیچ بر تأثیری اولمیوب حتی شارل له ته مررك دشمنی اولان سالف الذکر فرانسه قرالی اون برنجی لوئینك هنوز بش یاشنده ایکن بر اسقوچیالی پرنسس ایله تزویج ایدلدیکی و یدی سنه صکره پرنسسك وفاتی ایله اون ایکی یاشنده بر چوجق اولدیغی حالده بکار قالدیغی کورلمشدرکه اوروپا تاریخنده بومثللو زوجلرك امثالی نادرده دکلدر.

اره‌دن اوچ درت سنه مرور ایدرك ١٤٧٧ سنه‌سی کانون ثانیسنك اون بشنجی کونی دوق دولوره‌ن ایله محارب اوله‌رق نانسی شهرینی محاصره ایتمکده ایکن شارل له‌ته‌مرر مقتول دوشمکله تخمیناً

کوستره‌بیلدی. فقط مجلیاده شوالیه‌لك الك زیاده میدان الدی. اورایه‌ده نورمانلر ایله سو آبلر کتوردیلر. سوآبلر مجارستانه تقرب ایتدکده اوراده شوالیه‌لکك هیچ اثرینی بوله‌مدقلری کبی بر قاچ ایلچی کوندروب قادینلر نام مقدسنه آندویره‌رك محاربات واقعه‌لرنده دها نازکانه طورانمه‌لرینی و یالکز قلیچ قوللانمه‌لرینی رجا ایتدیردیلر ایسه‌ده مجارلر بو ایلچیلری اوقلر ایله قارشولدیلر. هله شوالیه‌لك المانیاده هیچ میدان الهمدی. فرانسزلر المانیایی شوالیه مملکتی ایتمك ایستدکلری حالده مقتدر اوله‌مدیلر. انکلتره‌ده اصیلزاده‌لك شوالیه‌لکه میدان براقدیغندن یالکز ارسلان یورکلو ریشار دن ماعدا انکلیز پرنسلری میانده شوالیه ظهور ایتمدی. حالبوکه ریشار سلاحشورلغی و شاعرلکی فرانسه‌ده اوکرنمشدر. دها صکره‌لری اوچنجی ادوارایله پرنس نوار شوالیه‌لك طورنده شهرت الدیلر ایسه‌ده بونلرك تربیه‌سی ده فرانسز تربیه‌سیدر. نه‌رومله‌ده و نه‌ده روسلرده شوالیه‌لك آثاری هیچ کورلمامشدر. مع هذا اسقاندیناو یا ایله پولونیایه شوالیه‌لك بر درجه‌یه قدر داخل اوله‌بیلمشدر.

یکرمی یاشنده قدر اولان ماری دو بورغونیا بونجه ممالکك حاکم یگانه‌سی قالنجه فرانسه قرالی اون برنجی لوئی اصلا وقت غائب ایتمکسزین عسکرینی بورغونیایه صوقمش وصوم نهری اوزرنده بولنان قصبه وقریه‌لری ضبط ایتدیرمش ایدی . کنج ماری‌نك عقل کتخدالری فرانسز قرالی ایله مخابره ومذاکره‌یه لزوم کوستردکلرندن پدرینك اصدقاسندن هوغونه وانبرقور نام سنیورلری اون برنجی لوئی‌یه کوندروب کویا بویله فضولی بر حرکت غاصبانه‌دن منع ایتمك ایستمش ایسه‌ده لوئی بویله منفعت کلیه‌یه عائد خصوصاتده هر درلو حیله‌دن خدعه‌دن کذبدن غدردن چکینور آدم اولمدیغندن ماری‌نك سفیرلرینی رعایتلر التفاتلر وعدلر ایله بالاشغال کندیسی ایسه ال آلتندن ماری‌نك مقیم اولدیغی غان شهرینه خبرلر کوندروب بوندن صکره ماری کیمه وارجق اولور ایسه بورغونیا مالکانه‌لری او بختیار قوجه‌یه مأکل اوله‌جغنی وحالبوکه کندیسی پدر جهتندن بو مالکانه‌لرك وارث صحیحی صاییله‌جغنی و بورغونیالیلر کندیسنه یاردم ایلدکلری صورتده کندیسی دخی انلری تأییددن کیرو طورمیه‌جغنی وسائره‌یی اعلان ایتدیروب بوتسویلات غاندسنیورلرینی تلاشه دوشورمکله مدهش بر اختلال چیقمش وبیچاره ماری سرایی ایچنده محاصره وحبس ایدلمش ایدی . شارل له‌ته‌مررك اصدقاسندن اولان حاکلر خلقك شو بیهوده تلاشنی برطرف ایتمك ایچون نصیحته قیام ایلدکلرنده قتل اولندقلری کبی بو شورش سریعاً فلاندر طرفلرینه قدر سرایت ایدرك فرانسز عساکری دخی بر یاندن بورغونیا شهر وقصبه‌لرینی کاه هجوم وکاه تأمین ایله اشغال ایلمکده ایدیلر .

اکر شوالیه‌لك فضائل نصرانیه‌دن معدود برفضیلت اولسه‌ایدی نصرانیتك ایلك محل انتشاری اولان ایتالیا ایله یونانستانده ائك اول ظهوره کلملی دکلمی ایدی ؟ سجلیاده میدان المسی اورایه عربلرك داخل اولملرندندر . نصرانیت روسیه و انکلتره طرفلرینه قدر منتشر اولدقدن صکره نیچون شوالیه‌لك دخی اورالره قدر منتشر اولمه‌مدی ؟

اسکی جرمنلرك برچوق اخلاق وعاداتی مؤخراً شوالیه‌لکه قاتشدیغنی خبر و یرن مورخ قانتو ینه بو اسکی جرمنلرك اخلاقی صاییله بیلان المانلرده شوالیه‌لك میدان المدیغنی سویلیور . جرمنلر بتپرست ایکن شوالیه‌لکه مستعد اولوب بعد التنصر او استعدادی غائب ایتمشلر ؟ بوراسی شایان دقتدر .

کرك مؤلفین قدیمه‌نك وکرك انلری تأییداً قانتونك تعریفلرینه کوره برشوالیه کندی استفاده‌سی ایچون جنك ایتمیوب اول باول ضعفایی ظلمه‌دن مدافعه وحمایه ایچون نفسنی فدا درجه‌سنده مروت کوستره‌جك . دیمك اولیورکه «ولا عدوان الا على الظالمين» دیه‌جك کذلك شوالیه‌لر بکدیکرینه قارشو غایت نازك

بش اون كون ظرفنده ايش بر درجه يى
بولدى كه همان بتون بورغونيا اياقلنه رق
بر طاقى فرانسه قرالنه ميل ايتديكى
حالده ديكر طاقى مارى يه طرفدار
چيقوب خلقك بر بيوك فرقه سى دخى
بورغونيانك بر مجلس عمومى معرفتيله
اداره سى رأينده بولنيورلر ايدى . اون
برنجى لوئى خلقه « مارى سزى آلدا-
تمش . انك اصل مقصودى هوغونه
وانبرقور النه تسليم زمام ايتمكدن عبا-
رتدر . » ديه ارباب تلاشى بر قات دها تشويش
ايدنجه غاند اهاليسى بو ايكى بيچاره
سفيرك اوزرينه هجوم ايدوب زواللى
مارى صاچلرينى يوله رق بونلرى تخليصه
قوشديغى حالده موفق اوله مامش
و بيچاره لرك ايكيسى دخى قتل اولنه رق
خون مظلوملرى مارينك اوزرينه قدر
صيچرامشدر .

بورغونلرك الك عاقللرى هم عصيان
حالنده بولنان اهالى يى اطاعته
مجبور ايتمك و هم ده اون برنجى
لوئى يى تعرضدن منع ايلك ايچون درحال
جسور بر پرنس ايله ازدواج ايتمسنى
مارى يه نصيحت ايتسه بله بونجه ممالك
واسعه يه صاحب اولان بويله بر پرنسسه
بر چوق قوجه لر بردن چيقمش و بونلر
ميانده قله ودوقه سنك اوغلى بور-
غونلر دخى پك بكنمش ايسه ده اصل
غاند اهاليسى مارينك كلدر دوقه سى
آدولف ده ناصويه و پرلمنى ايستيوب
بر ياندن دخى انكلتره قراليچه سى اليزابتك
قرنداشى قونت ز يودر ميدانه آتلمش
والحاصل هركس مملكتك اختلالندن
قطع نظر مارى يه قوجه اولمق هوسنه
دوشمش ايسه ده اوستريا آرشيدوقى
ماقسيمليين ذاتاً پدرينك انتخاب كرده سى

متواضع حليم اولوب شجاعت و قهرمانلقلرينى
يالكز معركه ده دشمنلرى عليهنه كوستره جك .
او بله ايسه « اشداء على الكفار رحماء بينهم »
سرينه مظهر اوله جق . شواليه لر كنديلرنجه
بر طمع ايچون دكل مجرد حسبة لله اعلاى دين
و محافظهٔ وطن ايچون جنك ايده جكلر . ديمك
اوليوركه « يقاتلون فى سبيل الله » طاقمدن
اوله جقلر . كذلك شواليه لر آمان ديلهينه قليج
چكميه جك صلح ايستيانه جنك يوزى كوستر-
ميه جك . بيهوده قتل نفوسدن اجتناب ايليه-
جك . حاصلى هم جنكاور اوله جق هم ده « ولا
تسرفوا فى القتل » امرينه اطاعت ايده جك انصاف
بدلسون ! انجيللر باشدن اشاغى يه قدر اوقونسون !
قوانين حربيه يى شواليه لك شان و شرفنه موافق
دوشه جك بر صورتده تأسيس ايچون بويله
تصريحاتى شامل بر آيت بولنه بيلور مى ؟ قرآن
عظيم الشانده ايسه فديه ايله استرداد اسرايه
وارنجه يه قدر قواعد حربيه يى بوكونكى حقوق
مللك هنوز واره مديغى درجه لرده تنظيم و تنسيق
ايدن آيتلر يوزلرى تجاوز ايدر . حديثلره كلاركلا .
ملرينه ايسه هيچ نهايت يوقدر خصمك الندن
نصل سلاح و اسباب جنك وار ايسه اوبولده كى

اولان بر قوجه اولمغله ماری آرشیدوق موسی الیهی جمله یه بالترجیح ۱۴۷۷ سنه سی نیساننده ماقسیمیلیه‌ن ایله ازدواجنی اجرا ایلمشدر .

بو ازدواج پدرینک وفاتندن اوچ آی قدر صکره وقوعه کلمش ایدی . لکن ماقسیمیلیه‌نک غاند شهرینه دخولی برقاچ آی صکره وقوعبولمش ایدی . زیرا اون برنجی لوئی بو ازدواجدن ممنون قالمه‌یه‌رق بورغونیالیلری افساده دوام ایلدیکی جهتله پرنسسلرینک قوجه‌سنی نه بولده قبول ایده‌جکلرینی بورغونیالیلر اویله قولای قولای تعیین ایده‌مامشلر ایدی . مع مافیه ازدواج واقعی قبول ایلدکدن صکره بورغونیالیلر یکی حکمدارلرینی عظیم بر استقبال الایله قبول ایلدکلری کبی اصل وارثه‌لری بولنان ماری نامنه حکومت سورمسی و سرآمدانک رأیندن آیرلمامسی شرطیله فرانسز قرالنه مقاومت ایچون دخی موسی الیهه صداقتلر وعد ایلیمه‌رک فی الواقع هنوز اون سکز یاشنده بولنان ماقسیمیلیه‌نک قومانده سی آلتنده اوقدر عسکر جمع ایتمشلردرکه فرانسز قرالی او زمانک اک چالشقان اک جسور اک خدعه کار بر حکمداری بولندیغی حالده طرف طرف فرانسزلری مغلوب ایدرک کسنوا و بوشن وقامبره شهرلرینی استرداد ایله برابر ۱۴۷۷ سنه سی ایلولنک اون یدنجی کونی سانس نام محلده اون برنجی لوئی‌یی بر متارکه امضاسنه ده مجبور ایلمشلردر .

ماقسیمیلیه‌نک فرانسزلر اوزرینه بو غلبه سی ایکی آیدن آز بر زمان ظرفنده میسر اولمشدرکه بو حال نه کندی مهارت عسکریه سندن ونه ده بورغونلرک شجاعت و بسالتلرندن نشأت ایتمیوب بلکه عموم بورغونیا مالکانه‌لرینک عموم فرانسه

اسلحه و اسباب ایله جنک ایتمک دخی تنسیقات قرآنیه اقتضاسندندرکه شوالیه لکی اک زیاده ممتاز ایدن احوالک بریسی دخی بوندن عبارتدر . شوالیه‌لرک نوع نسوانه حرمتلری « الجنة تحت اقدام الامهات » طرزنده‌کی تعظیمات حقیقیه‌در . جه‌سنه وارمه‌یلوب وارمیه‌جغی محتاج تحقیقدر .

مع مافیه بز شوالیه‌لک یالکز اسلامه مخصوص اولوب اسلامک خارجنده شوالیه‌لک اوله‌میه‌جغی طرزنده‌کی بر تعصبله کلیسا اربابنه تشبه ایده‌میز . بز دیرزکه هر ملت بادیه‌نشین اولدقلری وقت جاهلیتده برچوق خصائل حمیده یه مظهر ایدی . قرآن عظیم الشان قوانین الهیه و قواعد سماویه سیله عربده‌کی خصائل برکزیده‌یی تعدیل و اصلاح و تنسیق ایلدی . عرب انوار جلیلهٔ اسلامیه‌یی چار اقطار جهانه تعمیم ایلدیکی صره‌ده اسپانیا قطعه‌سندن ماعدا مایورقه مینورقه سجلیا کبی اوروپانک جنوب طرفلرنده واقع جزایره قدرده کوتوردی . اخوت اسلامیه محارباتده برده اخوت عسکریه تشکیل ایدرک انتظامات کامله سیله اوکلرینه چیقان قوتلرک کافه‌سنی زیر

ایالتلرندن دهـا زیاده قوهٔ حربیه چیقاره بیله جك وسعت و ثروتده اولمسندن نشأت ایلمش ایدی . لوئی ایسـه متارکهٔ مذکوره یی مجرد زمان قزانمق ایچـون امضـا ایلدیکندن برآز صکره ممکن مرتبـه تزیید قـوت ایتمکله بورغونیـا اوزرنده کنـدی حقوق ارثیـه سی ماقسیمیلیه نه ده ماری یه ده غالب اولـدیغی ادعاسـنه تکرار قیـام ایتمش و عسـکر سـوقنه ده باشـلامش ایسـه ده بودفعـه ماقسیمیلیه ن اولکیدن زیاده برقوت ایله وضعیت تدا. فعیه یی حرکات تعرضیه یه بالتبدیل ۱۴۷۹ سنه سی اغستوسـنك یکرمی دردنجی کونی کینه غادمحار بهٔ مشهوره سنی قزانوب شارلی فناحالده پریشان ایلمشدر .

اوزمانلر محار باتده شدتك نه درجه لرده اولدیغنی کوستره جك برمثال اولمق اوزره عرض ایده لم که فرانسز ضابطاندن بر یسنی

و زبر ایلدی . عربلره یقین بولنـان یرلر اهالیسی بوحاله دقت ایلدیلر . انلرك دخی زمان بداوت وجهالتلرندن قالمه برچوق خصائل قهرمانانه لری ولدیغندن عربلرکبی شوالیه . لکی عموم ملته تعمیم ایده مدیلر ایسه ده قوملری نزدنده الك زیاده ممتاز اولنلری او خصلته الشد. یرمق ایچون صورت مخصوصـه ده تحت تربیه یه آلدیلر . برزمانه قدر موفق دخی اولد. یلر . انجق تقلیدی اولان بو شوالیه لکك حکمی بروقتدن صکره مختل اوله رق شوالیه . لك عن اصل برفضیلت ایکن بر رذالت حکمنی

یالکز برقاچ بلوك ایله ماقسمیلیه نك برچوق قوتنه اوچ کـون مقاومت ایدرك تسـلیم حقنـده کی تکلیفـاتی قبول ایتمـامش اولمسیله اوچنجی کون آرتق مقاومته قدرتی قالمیه رق عرض تسلیمیت ایلدکده ماقسمیلیه ن رعایت ایتمیوب بیچاره یی صلب ایله اعدام ایلمش ایدی . بوحال اون برنجی لوئی یی برغضب ایلدیکندن اکثر بتله جـلادلق خدمتنده قوللاندیغی تریستان نام بنده سنه امر ایله کندی اللرنده بولنـان ماقسمیلیه ن اسراسـنك اللی نفرینی آیرتوب اونی فرانسز ضـابطنك اعدام اولنـدیغی برده ودیکرلرینی دخی اونر اونر دوئه وسـنت اومر ولیل وآررا نام محلرده صلب ایتدیرمشدر . بوایشـده نظردقتی جالـب اولان شـدت ماقسمیلیه ن طرفندن شـرط تسلیمه رعایت اولنمـامسی و اون برنجی لـوئی طرفندن دخی برآدمه بدل اللی آدم اعدام الدی .

ایشته شوالیه لك دنیلان واوروپا تارریخنجه پك مهم برمسئله اوله رق فقط طوغریجه تعریفندن بیله اوروپا مورخلری طرفندن اظهار عجز ایدیلان کیفیتك برجه سی شویله بر فضیلت اسلامیه دن عبارتدر که شوالیه لرك صورت تربیه لرینه و برطاقم عادات و اصوللرینه دائر ینه مورخ قانتودن اقتباس ایلیه جکمز ایضاحات آتیه دخی بوحقیقتی تقویه ایلر .

برشوالیه نك نصل تربیه ایدلدیکی حقنده مورخ قانتو دیورکه :

ایدلمسی قضیه‌لر یدر . بوقسه اون برنجی
لوئینك اهالئ مغلوبه‌یی جمعیتله قتل عام
ایتدیرمسی و حتی چوجقلری کندی کوز.
لری او کنده اولدورتمسی کبی شدائدی
امور عادیه دندر که صره‌سی کلدکجه ذکر
اولنه‌جقلردر .

ایکی حمله ده ماقسیمیلیه نك لوئی یه
غلبه‌سی اولسه اولسه قرال مومی الیهك
دائرهٔ تعرضنی دها زیاده توسیع ایتمسنی
منع ایده‌بیلمشدر . یوقسه اصل بورغونیا
دوقه‌لغنك مرکزی اولان دیژون شهری
ایله فلاندر و پیقاردی وسائر بر چوق یرلر
هنوز فرانسزلر یدنده بولنمسیله حاضر
تعرض وغلبه‌یه باشلامش اولان ماقسیمیلیه‌ن
اورالری ده قورتارمق ایچون
محاربه‌ده دوام ایده‌جك ایدیسه‌ده
اواثناده فاتح سلطان محمد حضرتلری
ایتالیایی صیقشدیرمغه باشلادیغندن
پاپالق مقامی اوروپا حکمداران نصاراسنی
عثمانلو علیهنه اتفاقه دعوت ایتمکله
بووسیله اون برنجی لوئی ایچون ماقسیمیلیه‌نه
ترك مخاصمه ایتدیرمکه اعلا بر فرصت
آچدی . پاپا طرفندن قاردینال رووه‌ز
اوروپا حکمدارانی عثمانلو علیهنه اتفاق
ایتدیرمك مأموریتیله فرانسه‌یه کلمش
ایدی . واقعا اون برنجی لوئینك فاتح
ایله محاربه‌یه کیرشمکه هیچ ارزوسی یوق
ایدیسه‌ده قاردینال مومی الیهه « اکر
ماقسیمیلیه‌نه ترك سلاح ایتدیره‌جك اولور
ایسه‌کز بن دخی انکله محاربه ایده‌جکمه
ترکلر ایله محاربه ایدرك حضرت عیسی
وحضرت مریمی ممنون ایلمش اولورم »
دیدی و قاردینال توسط ایدرك ترکلر
ایتالیاده بولندیغی مدت دوام ایلك اوزره
ماقسیمیلیه‌ن ایله اون برنجی لوئی‌یه بر
متارکه امضا ایتدیردی .

٭ واقعا بعض مملکتلرده آحاد ناسك اولا.
دی شوالیه‌لك درجه‌سنه وارد یرلمش اولد.
یغی نوادردن ایسه‌ده شوالیه اولمق ایچون
حسب ونسب صاحبی زادکاندن بولنمق شرا.
ئط اساسیه‌دن ایدی . اصیل چوجق یدی
یاشنده ایکن قادینلرك دست تربیه‌سندن النوب
ارککجه‌سنه تربیه ایدلمکه باشلانور ایدی . بو
تربیه‌نك مبادیسی هنوز خانهٔ پدرده ایکن ریا.
ضت بدنیه وجندیلك وسلاحشورلقدن عبا.
رت اولوب سن صباوتدن چیقارچیقماز یا اصا.
لتی قدیم ویاخود شان وشرف عسکریسی
پارلاق اولان بارونلردن برینك خدمتنه تعیین او.
لنور واو زمان کنديسنه « پاژ » ویاخود « داموازل »
عنوانی ویریلور ایدی . اوراده کرك بارونك
وکرك شاتوده دام اولان قاریسنك خدمات
مخصوصه‌سنده بولنوب بونلر اطراف شاتولری
زیارته و بر آز اوزنجه کزمکه ودها اوزونجه
سیاحته کیتدکجه کنج اصیلزاده دخی برابرلرنده
کیدر ایدی . سفره اوزرینه میوه وشکرلمه
وایچه‌جه شرابلر وقرابه‌لر کتوروب قویمق پاژلك
جملهٔ وظائفندن اولدیغی کبی صید وشکارده
آزیلی حیوانلری تعقیب ایتمك وشاهینی شکاره

فرانسسقوده آلمه یدا پورتغال طرفندن هنده کوندریلان
ایلك خدیوك رسمیدر

پاپالق مقامنی سالف الذکر قاردینال رووه‌ری اوروپایه بالارسال حکمداران نصارایی اتفاقه دعوت ایده‌جك درجه‌لرده تلاشه دوشورن شی کدیك احمد پاشانك اوترانتویه عسکر چیقاره‌رق اطرافی ضبط ایتمسی قضیه‌سی اولوب واقعا حضرت فاتح برآز دها برحیات اوله‌رق سریر سلطنتنده دوام ایتمش اولسه ایدی البته بو مبادئ فتوحاتك آرقه‌سی براقلمیه‌رق ایتالیادرونلرینه طوغری دائرۂ استیلاسنك توسیع ایدیله‌جکی واوحالده اوروپانك بری برینه کیریشه‌جکی درکار ایدی .

انجق حضرت فاتحك تعقیب وقوع وفاتیله بایزید ثانی حضرتلرینك مبادئ دور سلطنتنده شهزاده جم حادثه‌لرینك میدانه چیقمسی بومثللو اسفار بعیده وخارجیه‌ده دوامه امکان براقدیغندن اوترانتو سفری کندی کندیسنه عقیم چیقمش ایدی . ایمدی ماقسیملیه‌ن پاپا طرفندن تشویق اولنان اتفاقك وقوعنه لزوم دخی قالمدیغنی کوره‌رك بورغونیا مالکانه‌لرندن هنوز فرانسزلر یدنده بولنان یرلری استرداد ایچون تکرار حربه قیام ایتمك ایستدی ایسه‌ده بودفعه دخی انکلتره قرالی فرانسه قرالنك دوچار اولدیغی برخسته‌لکی ماقسیملیه‌نه اخطار ایدرك اون برنجی لوئینك عمری ختامه ایرمش صایله‌جغی حسبیله شاید یرینه کچه‌جك اولان یکی قرال ایله صلحاً ایشنی تسویه ایده‌بیله‌جکی احتمالندن طولایی محاربه‌یی تجدید ایتمامسی نصیحتنی ویردی . فی الواقع اون برنجی لوئی منزول اوله‌رق اولوم قورقوسی حریفك ذهننده طوقو نمغله کندی کندیسنی برقلعه‌یه قپایوب اوامر شدیدۂ مجنونانه‌سی ایله جهانی بری برینه قاتمغه باشلادیغندن

صالدیرمق کبی ایشلر دخی اکا تفویض اولنور ایدی . متانت قلبه الشدیرلمق ایچون ساخته پوصیلر و هجوملر ترتیب اولنه‌رق پاژلك جرأتی و سلاح استعمالنده مهارتی تجربه اولنور ایدی . کرك اوبارونده وکرك بارونله مناسبتی اولان سائر شوالیه‌لرده کوردیکی مثاللرده « اونور » و « محبة الله » و « غیرت دینیه » نه اولدیغنی اکلامغه باشلادیغی کبی دامنی سومك و محبتنی تصفیه ایتمك و هرکسله و بالخاصه قادینلرله غایت نازك متواضع بولنمق کبی تزیینات معنویه ایله دخی تزین ایلر ایدی . اکثریا حکمی

بتون مدت عمر ایچون مرعی اوله‌جق نذرلر دخی پاژلغك نهایتلرنده وقوعه کلور ایدی که بونذرلرك مخطره‌سی اولان بر آلتون خلقه و یا سائر اشارت عمرینك صوك کوننه قدر پاژدن ایرلمز ایدی »

شوالیه‌لرك نذرلری یالکز پاژلق زمانه دخی مخصوص اولمیوب هرزمان کرك موقت وکرك مؤبد برچوق نذرلر ایده‌بیلورلر ایدی که بونلرك نه کبی شیلر اولدقلری ایلروده کوریله‌جکدر . بز شمدیکی حالده شوالیه اوله‌جق ذاتك تربیه‌سی حقنده مورخ قانتونك ویردیکی

ماقسمیلیه‌دن بویله بر مجنون ایله محاربه‌ده دوامی تجویز ایتمدی .

ایشته بورایه قدر ویرمش اولدیغمز ایضاحاتدن اکلاشلدیغی اوزره ماقسمیلیه‌نك ماری دوبورغونیا ایله ازدواجی اوستریا خاندانی املاکجه ایکی مثلندن زیاده بیولتمش اولدیغی کبی اوچنجی فره‌دریقك المانیا ایمپراطورلغنجه حیثیتی دخی اکمال ایلمش بولندیغندن شو ازدواج پك مسعودانه بر ازدواج اولدی ایسه‌ده بیچاره ماری ایچون بو بختیارلق چوق زمان ممتد اوله‌مدی .

پرنسس مومی الیها کندی عصرنجه اوروپانك اك کوزل قادینلرندن اولوب اخلاقی دخی غایت بولنده ایدی . فن موسقیده مهارت تامه صاحبی اوله‌رق اربابنی تشویقده بولندیغی کبی ادبیات وصنایع نفیسه‌یی دخی تحت حمایه‌سنه آلمش ایدی . هله اکلنجه‌سنی پك زیاده سودیکندن مشغولیت جدیه اولمق اوزره یالکز فلیب ومارغریت نامنده‌کی ایکی چوجغنك نظافت وحسن اعاشه‌سنه صرف ذهن ایدرك سائر وقتلرینی کاه صید وشکارده وکاه ذوق وصفاده امرار ایلر ایدی . ذاتاً یکرمی درت یاشنده وفاتی وقوعبولان بر کنجك و بالخاصه بویله عظیم بر دولت درجه‌سنده مالکانه‌لره صاحب بر پرنسسك ذوق وصفادن بشقه نه مشغولیتی اوله‌بیلیردی ؟ نه‌فائده که اك سودیکی صید وشکار قادینجغزك سبب هلاکی اولمشدر . برکون الده شاهین برشکار آرقه‌سندن قوشار ایکن حیواندن دوشوب هیچ کیمسه‌یه کوستره‌میه‌جکی برعضوی یاره‌لنمش و حجابی ایسه یاره‌سنی قوجه‌سنه بیله کوسترمکدن منع ایتمش اولدیغندن اوچ هفته ظرفنده یاره تشنجه

معلوماتی تتبعده دوام ایده‌لم . دیورکه :

« پاژلق اون درت یاشنه قدر دوام ایلر . بو مدت ظرفنده شوالیه شاکردینه هپ داموازل تسمیه اولنوردی . اندن صکره کنج اصیلزاده‌نك ئه‌کوویه‌لك زمانی کلمش اولور ایدی . او زمان شوالیه شاکردینی انامی باباسی کلیسایه کوتورورلر و چوجغك النه بر موم ویره‌رك محرابه تقریب ایدرلر ایدی . اوزمان دعایه مأمور اولان پاپاس بر قلیج و بر ده قلیج قایشنی ادعیهٔ مخصوصه‌سیله تقدیس ایلدکدن صکره چوجغه ویرر ایدی که بو حالده چوجق « ئه‌کوویه » اولمش صایلور ایدی . انجق ئه‌کوویه‌لك مراسمی بوندن عبارت اولمیوب هنوز کلیسا ایچنده بولندیغی حالده چوجغك انا و باباسی کنج ئه‌کوویه‌نك عشقنده صافی و ناموس و تعهداتنده ثابت اوله‌جغنه کفالت کبی بر وعده‌ده بولنه‌رق ایاغنده‌کی چزمه‌یه بر چفت کوش مهمیز دخی طاقارلر ایدی . ایشته بو صورتله اجرا اولنان مراسمدن صکره کنج ئه‌کوویه « پالادن » رتبه‌سنده بولنان اصیلزادکاندن بریسی یانه ویریلور ایدی که اوراده عسکرلك ملازمتی دیمك اولان خدماتده بولنور ایدی . بوخدماتك

صاره‌رق ۱۴۸۲ سنه‌سی مارتنك یکرمی یدنجی کونی وفاتی وقوعه کلمشدر .

مارینك بوصورت فاجعه‌ده وقوع وفاتی قوجه‌سی ماقسیمیلیه‌ن ایچون یالکز کنج کوزل زنکین برزوجه‌نك غیبی صورتیله موجب اسف اولمامشدر . بلکه کندیسنه برچوق بلالی مشغولیتلر آچدیغی ایچون دخی موجب تأسف اولمشدر . شویله‌که :

اوزمانه قدر بورغونیا مالکانه‌لرینی اداره ایتمسی بونلرك اصل صاحبه‌وما-لکه‌سی اولان زوجه‌سی نامنه وقوع بولقده ایکن مارینك وفاتندن صکره بوحق تصرف اوغلی فلیب ایله قزی مارغریته انتقال ایلدیکندن فلاندر سنیورلری فلیبی کندیلرینه دوق طانیوب تربیه‌سنه معلملر تعیین ایتمشلر وآرتق باباسی ماقسیمیلیه‌نی بیانجی عداتدکلری ایچون اوغلنی تربیه حقندن بیله اسقاطه قدر وارمشلر ایدی . بوندن ماعدا بنه فلامانلر ایله سائر بعض بورغونیا سنیو-رلری هنوز صبی بولنان مارغریتی اون برنجی لوئینك اوغلنه تزویج ایدرلر ایسه فرانسه ایله اره‌لرنده‌کی قانلی مخالفته نهایت ویرمش اوله‌جقلرینی کوره‌رك کیفیتی لوئی‌یه عرض ایتمشلر ایدی که بوتکلیفك لوئیجه قبولنه جان آتیله‌جغی درکار اولوب اکرچه ماقسیمیلیه‌ن اصلا ممنون اوله‌مدی ایسه‌ده سس‌ده چیقاره-مامش ایدی . مارغریتك جهازی نامنه اوله‌رق اصل بورغونیا قونتلغی ایله آرتوا و ماقونه وادقسه روا قونتلقلری فرانسه‌یه انتقال ایتمك لازم کلدیکی کبی بورغونلرك و بالخاصه فلامانلرك ماقسیمیلیه‌نی بیانجی عدایتمکده‌کی اصرارلری کیده‌کیده برقیام وتعرض درجه-

---

وقت حضرده اولانلری سفرده پالادن جنابلرینك یه‌جکی لحومی کسمك ایچه‌جکی شرابی طولدیرمق آخورلره وشراب مخزنلرینه نظارت ایتمك سلاحلری تمیزلتدیرمك و پالادینه لزومی اولدقجه سلاح کتورمك کبی شیلردن عبارت اولوب وقت سفرده افندیسی حیوانه بینرایکن رکابینی طوتار و بدل آتنی کندیسی کو-توررو جنکده اسرا اخذ اولنورایسه انلری محافظه ایلرایدی . ثه کوو یه‌لر ایچون زره کیمکه اوموزلق وقالچه‌لق و دیزلك و کوکسلك دنیلان زره متمماتنی طاقمغه و سلاح قوللانمغه مساعده‌و یریلورایسه ده باشنه مغفر کیمکه و النه قالقان المغه مأذون اولمدیغی کبی اوزون چزمه وآلتون یالدیزلی مهمیز طاقمغه ده مأذون دکل ایدی . بیاض مارو کندن کوچوك چزمه کیوب کموش مهمیز طاقار ایدی . « تورنوا » دنیلان جنك او یونلرنده سلاحشورلقده اولان مهارتنی کوسترمك ایچون افندیسندن رخصت الوب اول وجهله میدانه کیررایدی . ثه کوویه‌لکده ایلرولدکجه افندیسنك آغرمزراغنی ومغفر-ینی کندیسی طاشیه‌رق ابزندن اصلا آیرلمز و جنکه مباشرت اوله‌جغی زمان بونلری

سنه واردیغندن وغاند شهری ایله سائر بعض مالکانه‌لر دخی بو عصیانه اشتراك ایلدکلرندن ماقسیمیلیه‌ن بویله کیتدکجه درجه‌سی آرتان فسادی سلاح قوتیله منعه مجبور اولدی . غاند شهری اوزرینه یورودیکی زمان غاندلیلر مقاومت ایده‌میه‌رك تسلیم اولدقلری کبی فلامانلر دخی ماقسیمیلیه‌نك قوتنه قارشو قویه‌میه‌جقلرینی اکلایوب کنج فلیپه وصی اولمسنی قبول ایتدیلر . ماقسیمیلیه‌ن دخی بونلرك کافهٔ حقوق وامتیازات قدیمه‌سنی تصدیق وتأیید ایلیه‌رك جمله‌جه بالاتفاق فرانسه‌نك ید غصبنده قالمش اولان ممالکی استرداده قرار ویردیلر . اوستریا آرشیدوقلغی ایله بورغونیا مالکانه‌لرندن طوپلامش اولدیغی قوت واقعا درجهٔ کافیه‌ده ایدیسه‌ده اون برنجی لوئینك وفاتندن صکره مادام ده بوژو ایله دوق دورله‌آنك ارەسنده ظهور ایلیان مخالفت فرانسه‌یی شورشه دوشوروب بورغونیا دوقه‌لغندن صکره فرانسه‌نك اك بیوك دوقه‌لقلرندن عد اولنان بریتانیا دوقه‌سی دخی ماقسیمیلیه‌ن ایله اتفاق استعدادینی کوسترمکله قوتی برقات دها آرتمش اولدی . حالبوکه اوزمانه قدر ماقسیمیلیه‌ن هنوز رومنلرك قرالی عنوانیله المانیا ایمپراطورلغنه نامزد انتخاب اولنمامش ایکن بو صره ده یعنی ١٤٨٦ سنه‌سنده بو انتخابه دخی نائل اولنجه شرف و شوکتی صوڭ درجه‌یه وارمش اولدی . بو اثناده پدری ایمپراطور اوچنجی فره‌دریق فلاندریه کلوب اوغلنی زیارت ایتمش اولدیغندن باباسنی تعظیم وتکریم ایچون کلیتلی مصارف ایله عظیم شهر آیینلر اجرا ایتمسی ذاتاً کندی علیهنده قیامه وسیله آره‌یوب طوران بعض رؤسانی حدتلندیردیکی کبی تهیات حربیه ایچون ویرکولری

درحال تسلیمده دقیقه فوت ایتمزایدی . حتی افندیسی دوشه‌جك اولسه قالدیرمق وآنی یاره‌لنه‌جك اولسه تازه آت یتشدیرمك مجروح دوشمسه قالدیروب کوتورمك کبی تهلکه‌لی ایشلر دخی جملهٔ وظائفنه داخل اوله‌رق پك لزومی کورلدیکی زمان بالفعل محاربه‌یه بیله کیریشه‌بیلورلرایدی که بویله اثر شجاعت کوستردکلری زمانلر اصل شوالیه‌لکه قبوللرینی تسریع ایلمش اولورلرایدی . حاصلی ئه‌کوویه‌لك زمانی شوالیه شاکردینك جنکاورلکی اتمام ایلیه‌جکی زمان اولوب عهده وفا ودامنه محبت صافیه وغیرت دینیه وسماحت وعلو جناب کبی شیلری ده هپ بومدت ظرفنده اتمام ایلرلرایدی »

مورخ فانتو برئه‌کوو یه‌نك شوالیه ایدلمسی مراسمنی دخی بروجه آتی حکایه ایدیور: « ئه‌کوو یه‌نك شوالیه ایدلمسی یالکز محاربانده ابراز ایلیه‌جکی برارلق اوزرینه ده وقوعبولیوب تربیه‌سنی اکمال ایلیان ئه‌کوویه‌لر زمان صلحده بعض بورطیلر دوکونلر ضیافتلر مناسبتیله دخی شوالیه ایدیله بیلورلرایدی .

شوالیه اوله‌جق ئه‌کوویه اولدن اوزون

آرتدیرمش اولمسی ده منضم اولەرق ماقسمیلیەنڭ بروژ نام محلدە ایکن اهالی بغتةً ایاقلنوب همان کندیسنی قتل ایتملرینە رمق قالدی . واقعا فوق‌الحد برجرأتلە اهالینڭ اوکنە چیقەرق « بنمی ارایورسکز ؟ بن ایشتە قارشوکزدەیم ! سزلك ایلە برابر یاشایوب سزلك ایلە برابر اولمکە حاضرم ! » دیمسیلە بعض کیمسەلر برآز آلقشلادیلر ایسەدە خلقك اغلبیتی بو سوز ایلە تسکین خصومت ایتمدیکندن ماقسمیلیەنی الك یقیندە اولان بردکانە کیروب قپانمغە مجبور ایلدیلر .

قوجه ارشیدوق خلقدن خوفلە بر قاچ کون بو دکاندە قپالی قالدی . اومدت ظرفندە الك صادق آدملرندن برطاقمی اهالی طرفندن قتل اولندی . ناخشنود اولانلر ماقسمیلیەنك فرانسە ایلە محاربە ایتمسنی ایستمیورلر ایدی . بناءً علیه اوغلنك وصیلکندن دخی استعفایە مومی الیهی مجبور ایتدیلر .

ماقسمیلیەنك بو استعفاسی بورغونیا مالکانەلرندن کلیاً فراغت دیمك اولدیغی جهتلە اهالی اوغلی فلیپی آرشیدوق عنوانیلە کندیلرینە حکمدار طانیەرق فرانسە خاندان قرالیسی ایسە اوتە دنبری بورغونیانك حکمرانی صایلدیغی ایچون ینە فرانسە قرالنی وصی نصب ایتدیلر و بونلر نامنە یکی براداره قوردیلر کە اکر فلیب سن رشدە واردیغی زمان پدرینە وارث اولمقلە برابر فرانسە قرالنە دخی اطاعت وتابعیتدە قصور ایتمیەجك اولسە ایدی بتون فرانسە و بتون بورغونیادن ماعدا قوجه اوستریا خاندانك املاك بی‌نهایەسی دخی طوپلانەرق فرانسە شارلمان زماننده‌کی فرانسە قدر بیویەجك ایدی . هم فلامانلرك و بورغونلرك ماقسمیلیەنە

اوزادی‌یە پرهیزلر عبادتلر ونفسیلە مجاهدەلر ایدرك کلیسادە نان مقدسی الدقدن صکره اشبو مجاهداتیلە نفسنی بالکلیە پاك ایلمش اولمسنە اشارت اولەرق صافی بیاضلر کیمش اولدیغی حالدە شوالیە نامزدلکنی اعلان ایلر ایدی . بعده رسم قبولك اجراسندن اول استحمام ایدرك بالاخره دین ونامو‌سی بولندە قاننی فدادن چکنمیەجکنە دال اولمق اوزره ارغوانی برلباس کیوب کلیسایە کیدر ایدی . اورادە الك اول صاچلری کسیلور ایدی کە بوده تذلیل نفسە علامت صایلور ایدی . کلیسادە بر کیجه‌یی صباحە قدر او یقوسزلقلە وعبادتلە کچوروب بو انتباهدە یالکز بولنمسی دە شرط اولمیەرق یاننده پاپاسلر و یاخود شوالیەلك صاغدچلری دخی بولنە بیلور ایدی . رسم قبول دقیقەسی حلول ایلدکدە برطاقم شوالیەلر ونەکوو یەلر اورتەسندە محرابە یاقلاشور ایدی کە نەکوو یەاولور ایکن المش بولندیغی قلیج بوغازندە آصیلی اولدیغندن پاپاس بو قلیجی تکرار تقدیس ایلە کندیسنە اعادە ایدنجە دلیقانلی پاپاسك اوکندە دیز چوکرو پاپاس کندیسنە :

« شوالیە طریقنە نە امل ایلە کریورسك ؟

غلبه‌لری دوام ایلدیکی مدت ایشك بو اهمیتی دوام دخی ایلدی . زیرا دکانده محبوس اولدیغی اثناده امضا ایتمش اولدیغی معاهده موجبنجه ماقسیمیلیه‌ن بورغونیا مالکانه‌لری ایچنده نه قدر اوستریا والمان عسکرلری وار ایسه جمله‌سنی کیرویه چکمکه دخی متعهد اوله‌رق بعده بو عهدنامه‌یی میدانده واهالی میانده جهراً اوقومق صورتیله‌ده احکامنی تأیید ایلدی .

باباسی اوچنجی فره دریق اوغلنی بو مضایقه‌دن قورتارمق ایچون بروژ قصبه‌سنه برقول اردو کوندرمش اولدیغندن بو اردونك قوماندانی اویله مجبوراً امضا قویدیغی عهدنامه حکمنه رعایت ایتمامسنی آرشیدوقه رأی ایلدیکی کبی اصل فلاندر سنیورلرندن ماعدا بورغونیانك سائر برچوق دوقه‌لری قونتلری دخی ماقسیمیلیه‌نی تأیید ایتمك ایستدیلر ایسه‌ده موما الیه سوزندن دونمکه راضی اولمدی . اون برنجی لوئیدن صکره سکزنجی شارل فرانسه‌نز قرالی اولمش بولندیغندن ۱٤۸۹ سنه‌سی تموزینك یکرمی ایکنجی کونی فرانقفورت شهرنده فرانسه ایله بر معاهده عقد اولندی که بونی تنظیم ایلیان سفیرلر نفس بورغونیایی تشکیل ایلیان قونتلق ایله شمدیکی دیژون ولایتی دیمك اولان دیکر اوچ قونتلغی قطعیاً فرانسه‌یه ربط ایله انلردن ماعدا بورغونیا مالکانه‌لرینك کافه‌سنی کنج فلیپك باباسی ووصیسی صفتیله‌ینه ماقسیمیلیه‌نه ترك ایتدیلر . غرائبدن اولمق اوزره فلاندر قطعه‌سی دخی ماقسیمیلیه‌نه انتقال ایلیه‌رك اصل کندیسنه عصیان ایتمش اولان فلامان سنیورلری یکیدن عرض اطاعته مجبور اولدیلر .

ایشته بو فرانقفورت معاهده‌سی

زنکین اولمق ایچونمی ؟ راحت ایتمك ایچونمی ؟ شوالیه‌لکه کندیك حرمت ایتمکسزین هر کسك حرمتنه لایق کورنمك ایچونمی ؟ اویله ایسه کیت ! سن شوالیه‌لکه لایق دکلسك ! » دیدیکده دلیقانلی : « جناب حقه ودینه وشوالیه‌لك طریقنه شانلی خدمت ایتمك ایچون شوالیه اولمق ایستیورم » دیر و بو سوزك طوغری اولدیغی کندیسنه صاغدیج اوله‌جق سنیورك قلیچی نامنه یمینلر ایله تأمین ایلر ایدی . او زمانلر شوالیه‌لر دامالر داموازللر مکمل برزره طاقمی تشکیل ایلیان اجزایی بر بر کتوروب یکی شوالیه‌یی دوناتورلر ایدی که اصل شوالیه‌لك دیمك اولان التون مهمیز دخی بو زمان طاقیلور ایدی . بعده یکی شوالیه‌نك صاغدیجی اوله‌جق سنیور قلیچینك یاصی طرفیله دلیقانلینك اوموزینه و یاخود اکسه‌سی اوزرینه اوچ دفعه اورر قدن صکره آووجی ایله دخی یناغنه اورر ایدی که شوالیه ایچون انتقامی آرانلیه‌جق صوك حقارت بو حقارت عد اولنور ایدی . نهایت سنیور جنابلری : « جناب حقك نامنه‌سن ژورژ وسن میشل نامنه‌سنی شوالیه ایتدم . شجیع جسور و عهده

ماقسیملیه‌نی برصورت مشروعه‌ده بور-
غونیایه صاحب ایتمش اولدیغی کبی براز
صکره مجار قرالی ماتیاس قوروه‌ن وفات
ایدرك مجارلر بوهمیا قرالی ولادیسلاسی
انتخاب ایلدکلری صره‌ده اوستریا پرنسلری
وقتیله قوروه‌نه امضا ایتدیرمش اولد-
قلری بروعدنامه موجبنجه مجار صندالیسی
ماقسیمیلیه‌نك اولمق لازم کله‌جکنی ادعا
ایلدکلرندن ماقسیمیلیه‌ن مجارستانه دخی
هجوم ایلمش ایدی. دیکر جهتدن پدری
اوچنجی فرده‌ریق برقاچ سنه‌دنبری محرومی
اولدیغی ویانه‌یی تکرار اله کچورمش
اولدیغی کبی ماقسیمیلیه‌ن دخی بوده شهرینه
قدر یورویه‌جك ایدیسه‌ده مجارلر اصل
قراللق ولادیسلاس طرفندن اجرا اولنمق
وماقسیمیلیه‌ن دخی قرال نامنی حائز بولنمق
اوزره یوز بیك دوقه آلتونی ایله ماقسیمیلیه‌نی
ارضا ایلدیلر.

ماقسیمیلیه‌نك فرانقفورت معاهده‌سنی
امضا ایتمش اولدیغی فرانسه قرالی سکزنجی
شارل یوقاروده خبرویرلمش اولدیغی اوزره
کندی قزی مارغریتی بورغونلرك اجبا-
ریله تزویجه مجبور اولدیغی فرانسه ولی
عهدی اولمسیله ماقسیمیلیه‌نك دامادی دیمك
ایدیسه‌ده بوصهریت اویله غریب بر
خصومته یول آچدی که کوزلجه بسط و
تمهیدی عادتا سیاسی وتاریخی بررومان
وجوده کتوره‌بیلور. شویله که:

سالف الذکر فرانسه قرالی سکزنجی
شارل ١٤٧٠ سنه سنده تولد ایلدیکندن
ماقسیمیلیه‌نك قزی مارغریت کندیسنه
تزویج اولندیغی تاریخده یعنی ١٤٨٣ سنه
سنده اون اوچ یاشنده برچوجق اولوب
ینه اوسنه پدرینك وفاتیله قرال دخی اولمش
ایدیسه‌ده زوجه‌سی مارغریت ١٤٨٠ سنه
سنده تولد ایتمش اولمق حسبیله هنوز اوچ

وفاکار اول! » در ایدی. ایشته بوصورتله
تام شوالیه اولان ذاتك آتنی‌ده کلیسا ایچنده
کتوروب اوزنکیسز اوله‌رق اوزرینه
بنن شوالیه قلیج چکه‌رك هر طرفه قلیجنی
صاللایه صاللایه کلیسادن چیقار وخارجده
مجتمع جماعته عرض مأثر سطوتله القشلانور
ایدی. برنه‌کوویه‌یی شوالیه ایدن سنیور
انك باباسندن زیاده قریبی عد اولندیغندن
شوالیه قسمی کندی صاغدیجی اولان سنیوره
مدة العمر هیچ برسببله قلیج چکمز ایدی »
مورخ قاتونك تعریف ایلدیکی بورسم
قبول عمومیت درجه‌سنده مرعی الاجرا اولان
صورت اولوب بعض مملکتلرده رسم مذکور
بعض ضمایم ویا تعدیلاته دخی دوچار اوله
بیلور ایدی. لکن رسمك اساسی سنیورطر-
فندن بناغنه برخفیف شمار اورلمقدن عبارت
بولنوب جنك میداننده برنه‌کوویه‌نك دفعة
شوالیه ایدلمسی لازم کلنجه ساده‌جه بویله بر
شمار ایله شوالیه ایدلمسی کفایت ایلر ایدی.

بعض معتبران شوالیه اولمدقلری حالده
حین وفاتلرنده کندیلرینك شوالیه ایدلمسنی
وصیت ایتمکله بعینه صاغ انسانك رسم قبولی

یاشنده ایکن بشیکی ایچنده کبی بر صورتله فرانسه‌یه کلین کوندرلمش ایدی . ماقسیملیه‌ن ایسه زوجه‌سی مارینك وفاتندن صکره بریتانیا دوقه‌سنك قزی آن ایله بالواسطه تزوج ایلدی که اوزمانلر بالواسطه تزوج دیمك طرفیندن نصب اولنان وکیللرك تزویجی دیمك ایدی . آن ده بریتانیا ۱۴۷۶ سنه‌سنده تولد ایتمش اولدیغندن ۱۴۹۱ سنه‌سنده ماقسیملیه‌نه بالواسطه تزویج اولندیغی زمان انجق اون بش یاشنده قدر بر پرنسس ایدی . مومی الیهانك ماقسیملیه‌نك تزوجنه اصل سبب متوفیه زوجه‌سی آنك دخی بریتانیا دوقه‌لغنه وارثۀ یکانه اولمسی قضیه‌سندن عبارت ایدی که ماقسیملیه‌ن بو آلیش ویریشده موفق اولسه ایدی بریتانیایی دخی بالاخره حدود استملاکی دائره‌سنه بالادخال فرانسه‌نك عادتا نصفنی ضبط ایتمش اوله‌جق ایدی . سکزنجی شارل بریتانیا دوقه‌لغنه ماقسیملیه‌ندن زیاده کندیسنی محتاج کوردیکندن اون‌سنه‌دنبری زوجه‌سی صایلان مارغریت دوبورغونیایی باباسی نزدینه اون اوچ یاشنده برطول اولمق اوزره اعاده ایلد. یکی کبی آن‌ده بریتانیایی عادتا قزقاچرمق صورتیله غصب وتزوج ایدنجه ماقسیملیه‌ن برطرفدن طمعکرده‌سی اولان پرنسسك قاچرلمسی ودیکر طرفدن کندی قزینك اعاده اولنمسی کبی ایکی حقارت آلتنده قالدی . بوحقارتی دفع ایچون تفصیلی فرانسه وانکلتره فقره‌لرنده کوریله‌جکی اوزره ذاتاً فرانسه ایله اره‌لری بوزوق اولان انکلتره وآراغون قراللریله براتفاق عقد ایدرك اسویچره‌لیلردن‌ده استعانه ایلدیکی کبی المانیانك دیه‌ت مجلس عمومیسندن دخی

کبی بر رسم قبول دخی جنازه حقنده اجرا اولنور وفقط کلیسا ایچنه آته بدل بر تابوت کتیر.یلور ایدی . بویله بعدالوفات شوالیه ایدیلان ذواتك آخرتده شیطان ایله محاربه ایده‌جکی اعتقاد اولنور ایدی .

شوالیه‌لکه صورت‌تهیه وادخالنی بورایه قدر حکایه ایلدیکمز ذاتی عادی بر نفر عد ایتما.ملیدر . حد ذاتنده اصیلزادکاندن اولدیغی خاطردن چیقارلمیه جغندن اکمال ایتمش اولد.یغی تربیه واحراز ایلدیکی شوالیه‌لك عنوانی ایله اصالت ذاتیه‌سنی اتمام ایتمش اولیور .

بونلره «سیر» عنوانی ویریلور ایدی که حالا انکلتره‌ده الك بیوك زادکانك عنوانی اولدیغی کبی علی العموم حکمدارلرده «سیر» دیه خطاب اولنور . بونلره «مون سنیور» دیه‌ده خطاب اولنور ایدی که الیوم حکمدارانه دخی بوعنوان ایله خطاب اولنه بیلور . برعنوانلری‌ده «مسیر» ایدی که الیوم بالکلیه متروکدر . شوالیه‌لر تأهل ایلدکلری زمان زوجه‌لرینه «مادام» عنوانی ویریلور ایدی . حالبوکه زوجی شوالیه اولمیان قادینلر نه‌قدر بیوك اصیلزادکاندن اولورلر ایسه اولسونلر یالکز «مادموازل»

عسکر واقچه طلب ایتدیکه ماقسیمیلیه‌نك حسابنجه عموم اوستریا آرشیدوقلغی و بورغونیا مالکانه‌لری و اسوبچره والمانیادن تدارك ایده‌بیله‌جکی عسکرك مقداری یوز بیکه واره‌جق و انکلتره وآراغون عسکری بوندن فضله قاله‌جق ایدی . لکن اولا اسوبچره‌لیلر کندی اللرندن کله‌بیله‌جك خدمت فرانسه ایله برمصالحه عقدینه توسطدن عبارت قاله‌جغنی اکلاتدقلری کبی المانیا دیه‌تی دخی ماقسیمیلیه‌نك ایستدیکی اعانه‌نك باریسنی و یرمکه رضا کوستردیکی حالده انی ده وقت و زمانده یتشدیره‌مدیکندن ایش هیچ و یرمامکه مساوی چیقدی . انکلتره قرالی یدنجی هانری اکرچه کلوب بولونیایی محاصره ایتمش ایدیسه‌ده وهلهٔ فرانسه ایله عقد مصالحه ایدی و یردیکی کبی آراغون قرالی دخی فرانسه طرفندن روسیلیون وسائر بعض محللر ترك اولنمق صورتیله فرانسه طرفندن جلب اولنه‌رق ماقسیمیلیه‌ن یالکز قالدی . بونکله برابر سکزنجی شارل باباسی طرفندن بغیر حق غصب ایدلمش اولدیغی حالده هنوز فرانسه‌یه مربوط قالان فرانش قونته وآرتوا و شالونه نام بورغونیا ملحقاتنی ده ماقسیمیلیه‌نه رد ایتمیله اره‌ده یالکز بر آن‌ده بریتانیانك قاچرلمسندن وکندی قزینك اعاده‌سندن بشقه وسیلهٔ حرب قالمیوب بوکا دخی کندینه تابع سنیورلر بیله اهمیت و یرمدکلرندن شو محاربه چارناچار وقوعه کلمه‌دی .

ایمدی اوچنجی فره‌دریقك صوك سنه‌لرنده المانیا سنیورلرینك کافه‌سی مقام ایمپراطوری‌یه تابعیت واطاعتلرینی تجدید ایدرك ماتیاس قوروه‌نك‌ده وفاتی اوزرینه و یانه و ملحقاتی فره‌دریقه عودت

دیه نائل خطاب اولورلر ایدی . شوالیه‌لر قراللرمائده‌سنه قبول اولنورلر ایدیکه قرال زاده‌لر بیله اکر شوالیه اولمامشلر ایسه بو شرفه نائل اوله‌مزلر ایدی . مهر صاحبی اولمق بونلرك امتیازلرندن اولوب بعض محاکمك حاکملکلری . سفارت خدمتلری قرالك نصیحت و یرمك صلاحیتی واردولرده قوماندانلق شرفی هپ بونلره مخصوص امتیازلردن ایدی . مزراقلرك اوجنه فلامه شکلنده بایراق باغلامق و اوطوردقلری شاتولرك وسائر اقامتکاهلرك اوکسك یرینه فلامه رکز ایتمك بونلرك حقوقندن اولدیغی کبی اللی نفره‌قدر جنکاورانی کندی مصرفلریله خدمت عسکریه‌لرنده بولندیرمغه‌ده حقلری وار ایدی . شوالیه اولان برذات بارونلق مارکیلك دوقه‌لق رتبه‌لرینه قدر نائل اولوب حکمدارلر بونلره ارقداش معامله‌سی ایدرلر و کندیلری دخی حکمدارلقلری نسبتنده شوالیه‌لکلریله‌ده مفتخر اولورلر ایدی . هر شوالیه‌نك جنکده برنعرهٔ مخصوصی اولوب ازجمله فرانسز قراللری میدان محاربه‌ده « سن دەنی ! » دیه باغررلر ایدیکه بونامده اولان عزیزدن استمداد دیمکدر .

ایتمش اولدیغی کبی ماقسیملیه‌نك بودرجه‌لرده
قوت پیدا ایتمسی ده اوستریا خاندانك شان
وشرفنی اوقدر آرتدیرمش ایدی‌که اوروپا
ایچنده هیچ برخاندان آنلر ایله بوی اولچه‌مز
اولمش ایدی. واقعا آوستریا والمانیا فقره‌-
سنه بویله فرانسه وانکلتره‌یه قدر تعلق
اولان مباحثی قاتمقلغمز بوفقراتك سرنامهٔ
عمومیسی اولان « عثمانلی‌یه متجاور اوروپا
حکوماتی » جمله‌سنه براز بعید کبی کور-
نور ایسه‌ده دولت علیه‌نك مهاجمات
شمالیه‌سنه قارشو اوستریانك برخط مدافعه
تشکیل ایتمسی لازم کلان برزمانده ها-
بسبورغ خاندانك اوستریا نامنی نه‌درجه‌-
لرده قوتلندیرمش اولدیغی کورلمك تاریخ
عمومی‌یه عثمانلیلق جهتندن عطف ایدیله‌-
جك نظرجه البته مهمدر. شمدی دو-
شونملیدر که شهزاده جمك اوروپاده
بولندیغی زمانلر ایشته بو زمانلر اولوب
المانیا ایمپراطوری شهزادهٔ مشار الیهی
اله کچوره‌جك اولسه اوستریا نامنه
اجتماع ایدن بونجه قوتلر ایله دولت
علیه‌نك باشنه ایشلر آچه بیله‌جکی
درکار اولدیغی کبی ایتالیایه یوروپوب
پاپایی بالتضییق شهزاده جمی اله کچورمش
بولنان فرانسه قرالی سکزنجی شارل
ایشته بو ماقسیملیه‌ن ایله مناسبتی بولنان
شارل اولمسیله واو زمانلر بریتانیا
دوقه‌لغنی فرانسه‌یه قاته‌رق تزیید ایلدیکی
قوتله ایتالیایه دخی یوروپوب برچوق
یرلری ضبط ایتمش بولنمسیله اکر شهزاده
جم عثمانلو قسمنده کورلدیکی وجهله
اجل قضایه دوچار اولمامش بولنسه‌یه
ایدی او کنج و هوسکار قرالك دخی
باشمزه ایشلر آچه‌جغی درکار ایدی.
ایمدی سلطان بایزید ثانی حضرتلرینك
اوروپا ایله بر بیوك محاربه آچقدن

شوالیه کندیسنه قلیج طاقان سنیوره بابا
نظریله باقدیغی کبی سائر شوالیه‌لرك عمومنه ده
قرنداش نظریله باقارایدی. بواخوت عمومیه-
دن ماعدا بعض شوالیه‌لر نزدنده خصوصی
اخوتلر دخی عقداولنور ایدی. بعض کره اوچ
شوالیه وجودلرندن بر پارچه قان چیقاروب
بری برینه تلقیح ایدرلر. وبوصورتله قان قرنداشی
اولورلر ایدی. بعضلری ایسه سلاحلرینی
یکدیکریله مبادله ایدرك قرنداش اولورلر ایدی
که هر بری دیکرینك سلاحنه مالکیتله اوسلا-
حی هیچ بروجهله صاحب اصلیسی علیهنده
استعمال ایتمیه‌جك دیمك ایدی. بویله خصو-
صی اخوت عقدایدن شوالیه‌لر یکدیکرینك
عینی البسه تلبس ایدرلر و بر آدمك کفایت
ایده‌میه‌جکی مشکلاته متحداً جان آتارلر ایدی.
اشبو اخوتك اوقدر قوتی وار ایدی‌که برشوالیه
ایچون دام اتخاذ ایتدیکی قادینك امری هیچ بر
وسیله ایله اجراسز قالامق لابدولاجرم اولوب
یالکز طریق قرنداشی برتهلکه‌یه دوچار اولد-
یغی زمان دامی او آدمك تخلیصی مقصدینه مغایر
امر وره‌جك اولوب ده شوالیه دخی اطاعت
ایتمیه‌جك اولور ایسه معاف صاییلور ایدی.

احتراز بنی بزم عثمانلو مورخلری غیر ممدوح بر کوشکلکه حمل ایتمك ایسترلر ایسه ده انلر حدود عثمانیه‌نك خارجنه نظر اطلاعلری وارمقسزین بو حکمده بولنورلرکه بزجه حکملری اصلا طوغری دکلدر ٠

ایمپراطور اوچنجی فردریقك تاریخ وفاتی ١٤٩٣ سنه‌سی اغستوسنك اون طقوزنجی کوننه مصادف اولوب ماقسیملیه‌ن برنجیلك عنوانی ایله ایمپراطور اولدیغی زمان عثمانلی آقنجیلری ستیری ولایتنه کیرمشلر ولایباخ نام موقعه قدر ایلرولمشلر ایدیسه‌ده برقوهٔ کلیه‌یی بونلر اوزرینه سوق ایدر ایتمز آقنجیلری رجعته مجبور ایتمسیله عموم المانیایه قارشو بر شوکت و سطوت صاتمش اولدی ٠ شوغلبه‌سندن چند ماه صکره انسپروقه کیده‌رك میلان دوقه‌سی ژان غاله آسك همشیره‌سی بلانش ماری ایله ١٤٩٤ سنه‌سی مارتنك اون التنجی کونی ازدواج ایلدیکه مزبوره جهاز اوله‌رق درتیوز قرق بیك آلتون اکو کتورمش اولدیغندن او زمانلرجه امثالسز عد اولنمق لازم کلان بو مبلغ ایله اردوسنی بالتزیید ایتالیا امورینه دخی مداخله‌یه باشلادیکه وقتیله پدری فردریقك پاپا طرفندن میلانو قرالی انتخاب ایدلمش اولمسی ماده‌سنك بو مداخله‌ده خیلی تأثیری وار ایدی ٠ حالبوکه المانلر بلانش ماری‌نك خاندانی بر پیچ سایه‌سنده قالقمش اولدیغی ایچون مزبوره‌یی کندیلرینه ایمپراطوریچه طانیمق ایستمدیلر ٠ اکر بو قادیندن ایمپراطورك چوجغی تولد ایده‌جك اولور ایسه انی علی العاده اولاد طبیعیه‌دن عد ایلیوب اصل المان پرنسی صایمامغه قدر قرارلرنده ایلرولدیلر ٠

جوانمردلك بونلرك خصائل اساسیه‌سندن اولوب ایکی آدمك بر آدم اوزرینه هجوم ایتمسی قابل اولمدیغی کبی برفرقه عددجه کندیلرندن آز اولان فرقه اوزرینه ده هجوم ایتمیوب طرفینك قوتی مساوی اولمسنه و بو مساوات سلاحلرده بیله بولنمسنه دقت ایدرلر ایدی ٠ تان قرد اسمنده بر شوالیه پایه‌ن دنیلان دینسز باربارلردن بر یسیله مبارزه‌یه چیقدقده خصمك الده قالقان بولنمدیغنی کورنجه کندی قالقانی ده فرلاتوب آتمش حتی خصمنك بندیکی آتی یاره‌لمك دخی بونلرك قانون مخاصمه‌سنده یوق ایدی ٠ زیرا اصل محاربه‌یی آت ایله دکل انك سواریسی ایله ایدرلر ایدی ٠

شوالیه‌لر میانده بعض ضروب امثال عادتا قوانین مرعیه مقامنه قائم اولمشدر ٠ « اقبل و ادماره تحمل ایده‌میانلر تعظیمه لایق اوله‌مزلر » و « بر لتون آته مالکیتی آرزو ایدن اکر عزم و حزم صاحبی ایسه التون آتك دیزکنی النه کلش اولور » و « اصل شوالیه اوره‌جغی زمان بوکسکدن اورملی سویلیه‌جکی زمان الچقدن سویلملی » و « هجومده ایلك و کلامده صوك اولمغه چالشملی » سوزلری اشبو

بوزمانلر فرانسه قرالی سکزنجی شارلك تکمیل ایتالیایی فتح عزمیله ناپولی‌یه یورییدیکی زمان اولوب پاپانك تشویقی ایله ماقسمیلیه‌ن ومیلانو دوقه‌سی واراغون قرالی وندیك وفلورانسه جمهوریتلری آره‌سنده بر اتفاق عقد اولنوب اصل اوستریا عساکرندن بر فرقه‌یی ایتالیایه طوغری یوله چیقارد‌قدن صکره ماقسمیلیه‌ن ١٤٩٦ سنه‌سنده مشهور وورم مجلس عمومیسنی طوپلادی ومیلانو دوقه‌سی لودوویقی بو مجلسده المانیا سنیورلرینه تقدیم ایدرك انی‌ده المانیا سنیورلرندن طانتدیردی ایسه‌ده المانیا سنیورلری کندی قوه حربیه‌لری یالکز کندی حدودلری داخلنده‌کی مسائل ایله اشتغال ایده‌جکلری بیانیله شو ایتالیا سفرینه اشتراك ایتمك ایستمدیلر . بومجلسه پاپالق مقامندن دخی فریاد نامه‌لر کلەرك فرانسزلردن انتقام ایچون المانلردن استمداد اولندی ایسه‌ده المان سنیورلری بو فریادلره دخی قولاق ویرمدیلر . حتی ایمپراطورك باشلی باشنه اعلان حرب ایتمسی حقوقنی فسخ ایدرك فرانقفورت شهرنده اقامت ایتمك اوزره « شامبر امپریال » نامیله بر هیئت تشکیل ایلدیلر که ایمپراطور بویله جنك وصلح کبی مهامی هیئت مذکوره ایله مذاکره ایتسون دیه !

ماقسمیلیه‌ن بوشامبر امپریالك تشکلنی تصدیق ایدر ایسه شاید المانلر ممنون اولورده ایتالیا سفری ایچون ایستدیکی عسکری ویررلر امیدینه دوشمش ایسه‌ده شامبر امپریال یالکز فرانسزلرك المانیایه تعرضلرینی منعه کافی عسکر ویرمکه رضا کوستره‌بیلدی‌که ماقسمیلیه‌ن کندی

ضروب امثالدندر .

الحاصل شوالیه اولانلرك هیچ بر عیبی بولنمامق مقتضیات ضروریه‌دن اولوب نصارانك معتادلری اولدیغی وجهله بونلر کرك بر پاپاسه وکرك یکدیکرینك پاپاسی اوله‌بیلمك حیثیتیله کندی ارقداشلرندن ریسنه کناه چیقارتمق لازم کلسه « بالفعل ارتکاب کناه ایلدیکمی تخطر ایده‌میورم‌که اعتراف ایده‌یم . اغوای شیطان اوله‌رق خاطرمه بر فنالق کلمش ایسه انی عفو ایدکز » دیرلرو بومعصومیتلریله افتخار ایدرلر ایدی .

محاربات صلیبیه شوالیه‌لکك اڭ زیاده شعشعه‌لندیکی زمانلر اولوب اوروپا مؤلفلرینك قید وتحریرلرینه نظراً بونلرك محاربات مذکوره‌ده کوستردکلری علوجناب عربلری بیله حیرتده براقمش ایمش . حتی صلاح الدین ایوبی بالذات شوالیه طریقنه کیرمك املنده بولنه‌رق یداسارتنه دوشن هوغ نامنده بر شوالیه‌یه رسم دخول وقبولی کندی حقنده اجرا ایتدیرمش ایمش . انجق عربلرك محاربات مذکوره‌ده کوستردکلری برارلق داڭما غالبیتی عربلر طرفنده براقدیغندن بونلرك شوالیه‌لکه هوسلنمك

متفقلرینه طقوز بیك المان عسكری كوندرمك وعدینی ویرمش ایكن یالكز اوچ بیك عسكر كوندره بیلدی . واقعا سكزنجی شارل المانیا ایمپراطوری‌نك دخی كندی دشمنلریله اتفاقنی خبرالنجه وسالف الذكر اوچ بیك عسكری كورنجه علی العجله ناپولیدن چكلدی ایسه‌ده متعاقباً یكی براردو ایله تكرار ایتالیایه كیرنجه لودوویق ماقسیمیلیه‌نه قوشوب المانیانك معاونتنه بتكرار عرض احتیاج ایلدی . بونك اوزرینه ۱۴۹۷ سنه‌سنده ماقسیمیلیه‌ن لندو نام محله برمجلس عمومی دها جلب ایدرك بودفعه المان پرنسلرینی‌ده بالارضا پیشدار اولمق اوزره بشیوزسواری وسكز فرقه پیاده‌یی آلپ طاغلری چكیدلرینه سوق ایدنجه سكزنجی شارل ینه اوركوب فرانسه‌یه چكلمكله ماقسیمیلیه‌ن بوعسكری فرانسه اتفاقنه كیرمش اولان فلورانته‌لری تأدیبه مأمور ایلیه‌رك براً لیوورنانی محاصره‌یه الدیغی كبی بحراً دخی جنوه‌دن جلب ایلدیكی كمیلر ایله لیمانینی آبلوقه ایلدی . لكن ایتالیاده‌كی متفقلری ماقسیمیلیه‌نك اصل مقصدی ایتالیایی دخی المانیایه ربط ایتمك اولدیغنی بالاستشمام لیوورنا ضبطنی تسهیل ایده‌جكلرینه تصعیبه باشلادیلر . بناءً علیه ماقسیمیلیه‌ن دخی ایتالیا حقنده‌كی آماللندن واز یچوب مملكتنه چكلدی .

شامبر امپریالك تأسیسی اگرچه ماقسیمیلیه‌نی طوغریدن طوغری‌یه المانیا منفعت وسلامتنه عائد اولمیان شیلر ایچون محاربه آچمق امكانندن تبعید ایلمش ایسه‌ده اصل المانیا داخلنده‌كی نفوذینی برقات دها تأییده سبب اولمشدر . دیه‌ت دنیلان عمومی مجلسلرده اعضانك غلبه‌لكی مانع مذاكره

درجه‌سنده شوالیه‌لر طرفندن شایان حیرت بیوكلك كورمش اولملرینه بك ده جدیت نظر ایله باقه‌میز . محاربات صلیبیه‌دن ماعدا شوالیه‌لرك براراق كوسترمك ایچون آرادقلری میدانلری دخی اندلسده بولدقلری اوروپا مؤلفلرینك جملهٔ رواياتندندر . اوروپانك هرطرفندن حریص نام وشان اولان شوالیه‌لر اسپانیایه كیدرك قلیجلرینی عرب قانیله آلوده ایتمكه جان آتارلر وبو یولده یاجان فدا ایدوب یا نائل امل اولورلر ایمش . ذاتاً سركذشت آرامق بونلرك برنجی شعاری اولدیغندن سركذشت آرقه‌سی صره یورولمق اوشنمك بیلمدكلری محققاتندندر .

حتی هیچ بشقه ایشی اولمیان برشوالیه اوزاق مملكتلرده ناملی شانلی دیكر برشوالیه بولندیغنی خبرالنجه اناكاه بوی اولچمك ایچون او مملكته قدر كیدر انی میدان مبارزه‌یه دعوت ایدر ایمش . بو سرسریانه سیاحتلر اثناسنده زادكاندن برینك شاتوسنه واصل اولدقده كرك كندی اسمنی تصریحاً وكرك اصل اسمنی تصریح ایتمیوب برنام مستعاری اعلاناً برنعره آتار وحصارك كوزجیسی بویله

اولوب شامبر امپر یالده‌کی استشاره‌لر دها مدققانه بر صورتده جریان و بو قراره‌نك قرارلرینه بتون آلمانیا اتباع ایلدیکندن آلمانیانك یکپاره‌لکنه حقیقة قوت ویرمشدر. حتی اسوبچره عادتا آلمانیانك برجزؤی دیمك اولدیغی حالده استقلال کامل داعیه‌سنده بولنمسی و ایمپراطورك اوامرینه ایستراطاعت ایدوب ایستراتیماسی ماقسیملیه‌ن طرفندن خوش کورلمیوب بو ناحیه‌لرك دخی آلمانیا هیئت عمومیه‌سنه اتباع واطاعتنی اجبار ایچون هجومه لزوم کوردیکی زمان شامبر امپر یال ایمپراطورك بو آرزوسنی تصدیق ایله اون‌التی بیك عسکر سوق ایلمش ایدی. فقط استقلاللری اغورنده جان ایله جومردلکدن چکنمیان اسوبچره‌لیلر بو عسکری فنا بر مغلوبیته دوچار ایتملریله ۱۴۹۹ سنه‌سنده کندی استقلال کامللرینی ایمپراطورده شامبر امپر یاله‌ده تصدیق ایتدیرمکه موفق اولدیلر.

آلمانیا اسوبچره ایله بو محاربه‌ده ایکن فرانسه قرالی اون‌ایکنجی لوئی بو فرصتدن استفاده ایچون بر اردو ایله ایتالیایه یورویوب میلانویی ضبط ایلدیکی کبی ناپولی‌یی دخی استیلا درجه‌سنه وار. دیغندن بو حال ماقسیملیه‌نی اغضاب ایدرك یکی مصالحه عقد ایلدیکی اسوبچره لیلری اتفاقه ارضا ایلدیکی کبی شامبر امپر یال دخی فرانسه‌نك ایتالیایه تعرضاتنه نهایت ویرمکه لزوم کوردیکندن اوغسبورغ شهرینه دعوت ایدیلان دیه‌ت مجلس عمومیسی بیله بو سفری تصدیق ایتمکله ماقسیملیه‌ن کیفیت حرکتی فرانسه قرالنه اخبار ایچون سفیرلر کوندردی. کیدن سفیرلر آلمانیایی مطمئن ایده‌جك خبرلر ایله عودت ایلیه‌بیلدکلرندن ایدی.

خصمندن انتقامی اهمال ایدن شوالیه عادتا بو نامه لایق کورلمز ایدی. حکایه ایدرلرکه فرانسه قرالی التنجی شارل ایفانی بورطیسی کونی بر چوق نامدارلری سفره‌سنه قبول ایدوب اوستروان قونتی کییوم دوهه‌نو دخی مسافرلر میاننده ایدی. اثنای طعامده قرالك قهرمانلرندن بری کلوب سفره اورتوسنك تمام قونت اوکنده‌کی قسمنی کسدی و « شوالیه اولمیان بر پرنسك قرال سفره‌سنده اوطورمغه حقی یوقدر » دیدی بو حالدن شاشیروب قالان قونت شوالیه اولد.

برشوالیه‌نك ورودینی نفیر صداسیله اعلان ایدنجه او شاتونك دام ویاخود داموازلی شوالیه‌یی بالاستقبال اعزاز و اکرامنه مسارعت ایلر ایدی. شاید شوالیه حقنده مسافرپرورلك وخاطرنوازلق وظائفنه مغایر حرکاتده بولنیله‌جق اولسه شوالیه کندی الدیواننی شاتودن طرفه آتوب چکیلور ایدی که بو معامله اعلان عدوان ایتمك اولوب آرتق ذکر اولنان شاتو سنیوری علیهنده مقتدر اوله بیلدیکی معاملات منتقمانه‌یی اجرا شوالیه‌نك جمله وظائف مقدسه‌سندن صایلور

ایمپراطور وشامبر امپریال ودیه‌ت شو موفقیتدن ممنون اوله‌رق شامبر امپریالك توسیعی ایله برابر برده ایمپراطورك غیابنده آلمانیا امور بینی اداره ایچون بر هیئت وصایه تشکیل اولندی که نورنبرغ شهری بو هیئت ایچون قرارگاه اتخاذ قلندی . ایشته بو هیئتك تشکلی ماقسیملیه نك مشغولی اولدیغمز برنجی نصف قرن جدیدك صوك سنه‌سنده کی اثری اولوب ایمپرا- طور مشار الیهك بقیهٔ احوالی ایکنجی قرنه تأخیر ایدلمك لازم کلدی .

« و — وندیك »

بعض قبائل وحشیه نك وازجمله هونلرك ایتالیا اوزرینه هجوم ایلدکلری زمان رومالیلردن برچوق فاملیالرك آدر- یاتیق دکزی ایچنده و ایتالیا ساحلنه قریب برموقعده کی جزائر صغیرهٔ مجتمعه یه التجا و هجرتله اوراده وندیك شهر جسیمنی بنا ایلمش اولدقلری بوندن مقدم ذکر اولنان اقوام وحشیه نك اوروپایه هجوم ایله رومایی منقرض ایلدکلرینه دائر ویریلان ایضاحات میانده بیان ایدلمش ایدی .

« وندیك » نامی جزائر مذکوره‌یه ایلك التجا ایدن فاملیالرك منسوب اولدقلری « وند » قومی نامندن مأخوذ و محرف اولوب رومالیلر زماننده الیوم وندیك دیه مشهور اولان شهر جسیم وعجیبك برنده مملکته بکزر هیچ برشی بولنمدیغی وجزایر خالیه‌دن عبارت بولندیغی محققاتدن اولمسیله نام مذکور رومالیلرك قدملرینه نسبتله پك یکی ایدوکنه شبهه یوقدر . بوحالده وندیکك تاریخ تأسسی میلاد عیسانك ٤٥٣ سنه‌سی اولمق لازم کلوب مبادئ احوالده وندیکی تشکیل ایلیان ایریلی اوفاقلی یتمش قدر اطه‌لر دن هر بریسی بر

یعنی اخطار ایلدکده ذکر اولنان قهرمان « خطا ایدیورسکز پرنس! بیلورسکز که بیوك باباکزك قرنداشی اولان عموجه‌کز فریزونلر طرفندن قتل اولنمش ایدی . بوزمانه قدر انتقامی آلنمامشدر . دینمه حقی ایچون دیرم که اکرسز شوالیه اولسه ایدیکز بوقتل انتقامسز قالمز ایدی » دیمسیله بوحقلی تکدیردن کیوم دوهه‌نو او قدر متنبه اولدی که بعد ما وقت غائب ایتمکسزین بیوك عموجه‌سنك قاتللرندن بر صورت مدهشه‌ده انتقام آلدی .

هله سیاحت سرسریانه‌سی اثناسنده زبو- نی ظالمدن قورتارمق و جنلر پریلر استیلاسی آلتنده اولدیغی اعتقاد ایدیلان خرابه‌لرده کیجه‌لیوب کویا اورالری تخلیص ایلمك کبی وظائفدن شوالیه‌نك یوزچویرمسی ممکن اولمامغله بو بولده شکایتلری اولانلر بر شوالیه‌نك ورودینه دائما مترقب و منتظر بولنورلر ایدی .

شوالیه ایچون تمدح ایله بیوك معایبدن ایدیسه ده سرکذشتلرینك حکایه‌سی دخی ایله بیوك وظائفدن اولمغله بومثللو سیاحتلرندن حین عودتلرنده باشلرندن کچن شیلری طوس طوغریجه حکایه ایدر و مغلوبیت کبی موجب ممدوحیت

قاچر فاملیالرك اقامتکاهی اولمش و بونلر برحکومت جمهوریه‌یه‌ده بکزه‌مامك اوزره هر بری برر قبیله رئیسی و یاخود مختار طرفلرندن اداره اولنمشدر . اشبو مبادئ احوالده وندیکك هیچ برشرف وشهرتی بولنمیوب اهالیسی دخی یا بالقچیلق ویاخود بر نام دیکری « آدریاتیق » اولان کورفز داخلنده برلیماندن دیکرینه و یا برسا- حلدن قارشو ساحله یولجی واشیا نقل ایدن کمیجیلك بوخلقك مدار تعیشی اولمش قالمشدر . زیرا ساکن بولندقلری اطه‌جقلرده زراعت ایچون نه وسعت و نه قابلیت بولنمیوب احوالی بویله اولان اهالی ایچون دخی بالقچیلقدن وکمیجیلکدن بشقه کسب وکار تصور اولنه‌مز .

ایکی عصر قدر زمان کچدکدن صکره وندیکلیلر کرك کندی برکت تناسلیه‌لریله وکرك خارجدن کندی مملکتلرینه کلان انسانلر ایله چوغالوب جزایر مجتمعه‌نك هر بری اوزرنده برر بیوجك کوی وقصبه حصوله کلمش اولدیغی کبی قومشولق مناسباتندن طولایی بونلر ارەسنده‌بعض مجادلات دخی ظهوره کلمکه باشلادیغندن جزایر مذکوره اهالیسی سوزی بر ایدوب کندیلرینه بررئیس عمومی انتخاب ایلمشلردر که « دوژ » عنوانیله ٦٩٧ سنهٔ میلادیه‌سنده اشبو رئیسی انتخاب ایتملری وندیك جمهوریتنك تاریخ تأسیسی عد ایدلمکه شایاندر .

ایلك انتخاب اولنان وندیك دوژی پااولوچیو آنافستو نام کمسنه اولوب کندیسنی انتخاب ایدنلر ایسه « تریبون » دنیلان قبیله رئیسلری اولدیغندن بونلر کندی اوزرلرینه حق ووظیفهٔ ریاستی دوژه توجیه ایلمشلر ایسه‌ده ریاست مذکو-

اولمیه جق احوالی بیله تماميله حکایه دن چکنمزلر ایدی .

شوالیه‌لرده‌کی نذر عادتی ایکی مقصددن ایلرو کلیر ایدی . بریسی ذاتاً مکلف اولدیغی وظائفی بردقت واهتمام فوق العاده ایله اجرا ایتمك ایکنجیسی وظائف اصلیه‌سندن ماعدا بر طاقم وظائفی دخی کندی نفسنه تحمیل ایلك قضیه‌لری ایدی . انجق شوالیه‌لك بعض زمانلر وبعض جهتلرجه جنت درجه- لرنده غرابتلر کوستردیکی کبی بو غرابتلرك برچوغیده‌بالخاصه‌شونذرمسئله‌سنده‌مشاهده

اولندی . اشبو نذرلردن قاتولیك عالمنجه زیارت محلی عد اولنان بتون یرلری زیارت ایلمك ویاخود فلانجه محله بالتعلیق ابقای نام ایچون الك زورلی دشمندن سلاح نزع ایتمك ویاخود دشمنه غلبه ایدنجیه قدر پرهیز طوتمق ویا بعض حظوظاتدن نفسنی منع ایتمك کبی شیلره دیه‌جك اولدیغی کبی محاصره ایدیلان قلعه‌یه الك اول کندی بایراغنی دیکمك یاخود صفوف اعدایه الك اول کندیسی هجوم کوسترمك کبی شیلردخی شایان ثنا وستایش ایسه ده بردشمندن مغفر النجیه قدر باشی

ره ده همان هیچ بر كونه استقلال اولمیوب
بلكه وندیك جزایر مجتمعه‌سنك اتحادینه
بر علامت مجسمه‌دن عبارت ایدی ·
بوقسه اصل حكومت ینه تریبونلرك
النده ایدی · كمیجیلك سایه‌سنده وندیكلیلر
آدر یاتیق دكز ینك خارجنه قدر حدود
مراسله‌یی توسیع ایلمش اولدقلرندن كمیلری
چوغالدقجه ممالك بعیده‌یه وارنجه‌یه
قدر اوطرفك سرسری بحر ینونی دخی
بونلره قاریشه قاریشه وندیك شهر ینك
نفوسی آرتدقجه آرتمش و جزایر مذكو-
ره‌نك الك بیوجكلری اولان ریالتو ومالا-
موقو وتورللو جزیره‌لری یكپاره بر
محله اعتبار اولنه‌جق قدر غلبه‌لك
و معموریت كسب ایلمش ایدی ·
انجق ریالتو جزیره‌سنك اهالیسی
الك زنكین و معتبر اولان اهالینك
مسكنی اولمغله دوژ ایچون انشاسی
لازم كلان سرایك ده اورایه یاپلمسی
مناسب كورلمشدر ·

میلادك سكزنجی وطقوزنجی واوننجی
عصرلرنده وندیكلیلر خدمت بحریه‌لرینی
او قدر توسیع ایلدیلركه شرق ایمپراطور-
لغیله غرب ایمپراطورلغی اراسنده مراسلات
رسمیه و غیر رسمیه‌نك واسطهٔ یكانه‌سی
همان كندیلری اولدیلر · اوزمانلر
استانبول شهری اوروپا ایله هندستان
اره‌سنده‌كی تجارتك اسكله‌سی حكمنده
اولوب بو رواجلی تجارت وندیكلیلری
كیتدكجه زنكین ایلیور و بونلر زنكینلشدكجه
نفس وندیك شهرینك معموریتی آرتد-
یغی كبی دائرهٔ حكومت و تسلطلری
دخی توسع ایلیور ایدی · ایش بر در-
جه‌یی بولدی كه مؤخراً جمله‌سی نفس
وندیك شهرینی تشكیل ایلیان جزایر
اطرافنه غایت مكمل ریختملر یاپیله‌رق

آچیق كزمك ویاخود هرهانكی بر مقصدی
حاصل اولنجه‌یه قدر بر كوزینی یوموب یالكز
بر كوزی ایله باقق ویا بر طرف دیشلری ایله
چیكنه‌یوب دیكر طرف دیشلریله چكنه مامك
بتاقده یاتماق هیچ ات یمامك ویا شراب
ایچمامك ویاخود بوغازینه ویاقولنه آغر
بر زنجیر طاقق كبی شیلر شایان استغراب
احوالدن كوریلورلر ·

شوالیه‌لرك علو اخلاقه عفته دیانته
رعایت مجبوره‌لریله برابر بر طاقم ده قباحتلری
اولدیغی دركار ایمش كه بونلره قارشو طرد
درجه‌سنه وارنجه‌یه قدر جزالر دخی تعیین
اولنمشلردر · جزا دنیلان شی انی ایجاب
ایلیان قباحتلرك وجودینه دال اولوب قباحت
اولمدقجه جزایه دخی لزوم كورلمیه‌جكی
آشكاردر · بر شوالیه‌نك طردی مستلزم
جزاسی وقوعنده یا بر عربه اوزرینه بندیر-
یلوب ویاخود دتفا كسمكه مخصوص سیاستكاهه
چیقاریلوب زره طاقنی قردقدن ومهمیزلرینی
چیقاردقدن وآرمه‌سنی سیلدكدن صكره بو
آدمك جانی غدار وشایان استكراه اولدیغی
اوراده حاضر بولنان سائر شوالیه‌لرونه كو-

جزیره‌لرك اره‌لرنده‌کی دکز دیللری عادتا برر جاده حکمنی الدیلر . اطرافدن دخی سته‌یری و دالماچیا ممالکندن برچوقلری وندیك حمایه‌سنی قبوله مجبور اولدیلر . زیرا تجارت بحریه‌لرینی تأمین ایچون وندیکلیلر برده دوننما تدارك ایتمش اولدقلرندن یالکز سفاین حربیه‌لرینك کثرتندن طولایی دکل بلکه بونلرله مانوره اجراسی خصوصنده وندیك کمیجیلرینك مهارتلرندن طولایی بو دوننما اولور اولمز دولتلر دوننماسنده‌ده اثبات تفوق ایلمش ایدی .

الحاصل وندیکك ثروتی معموریتی وسعتی اهمیتی آرتدقجه دوژلرك دخی اهمیتی آرتدی . بر زمانه قدر او اهمیت یالکز دوژ انتخاب اولنان ذاتك تزیید استقلالی صورتنده آرتمش اولوب استقلال مذکور آرته آرته عادتا بر حکمدار استقلالی درجه‌سنه قدر وارمش ایدی . مقدملری اصل حکومت تریبونلر النده اولوب دوژلری دخی انلر انتخاب ایتمکده ایکن انلرك انتخابه حق و صلاحیتلری آزالدقجه آزاله‌رق انلره بدل بر طاقم پاتریسیه‌نلر یعنی ملت بابالری میدانه چیقمش ایدی . تریبونلرك مختارلقلری اسکی رومالیلره تقلید دیمك اولدیغی کبی وندیکك پاتریسیه‌نلری دخی روما پاتریسیه‌نلرینك بر تقلیدی دیمکدرکه بونلر ملتك الك بیوك اصیلزادکانی عد اولنمق لازم کلوب اکرچه عن اصل وندیکده نه اصیلزاده نه پاتریسیه‌ن یوق ایدیسه‌ده کمیجیلك سایه‌سنده ثروت وسامان پیدا ایتمش اولانلر بالطبع خلق اوزرنده بر تفوق پیدا ایلدکلری کبی وقتیله کندی اعضالرندن دوژ انتخاب ایدلمش اولان فامیلیالر دخی بالتدریج بر اصیلزاده‌لك طوری طاقمشلر و ایشته

ویه‌لر بلند آواز ایله اعلان ایدرلر ایدی . بعده پاپاسلر توراتك یوزسکزنجی مزموری موجبنجه مطرود علیهنه لعنت دعاسنی اوقویوب نهایت شوالیه‌لردن بریسی « بو آدم کیمدر ؟ » سؤالنی اوچ دفعه تکرار ایله بو سؤاللره مطرودك اسمی درمیان ایله جواب ویریلنجه سائل اولان شوالیه « بن بو اسمده هیچ بر شوالیه طانیمیورم . بو اسم وظیفه طانیمز بر الچغك اسمی اولدیغنی خبر الدم » دیر ومطرودك باشنه صیجاق صو دوکیلوب بر ایپ ایله اشاغی‌یه چکیله‌رك تابوته قونیلور واوزرینه بر جنازه اورتوسی اورتیلوب کلیسایه کوتوریله‌رك جنازه دعاسی اوقوندقدن صکره طرد رسمنه ختام ویریلور ایدی .

مورخ قانتونك شوالیه‌لك احوالنه دائر الك جدی وقبوله الك زیاده شایان اولمق اوزره ویردیکی معلومات ایشته بوندن عبارت اولوب واقعا شوالیه‌لرك علوجنابنه وسماحت فوق‌العاده‌سنه وسائره‌یه دائر یازیلان شیلر بونلری انسانلقدن چیقاروب ملککر درجه‌سنه واردیرمقده وهم ده اویله حلم ایله متصف ملککر دکل بلکه یالکز عصمت جهتندن انلر درجه-

بو صورتله وندیکك پاتریسیه‌ن هیئتنی تشکیل ایلمشلر ایدی .

تریبونلر ایله دوژلر میانده کندیلرینه بر موقع تعیینی ایچون پاتریسیه‌نلر تریبونلری برآز اشاغی‌یه ایندیرمك و دوژلری برآز یوقارو یه قالدیرمق صورتیله ایکیسنك اره‌سنی بالتبعید کندیلری تمام تأسس ایلد . کدن صکره تریبونلره اسکی حقوق انتخابیه وسائره‌لرندن محرومیتلرینی بالاخطار دوژلرك استقلال و استبدادلری دخی الك مستقل قراللردن زیاده‌یه واردیغی قضیه . سی اوزرینه نظر دقتلرینی جلبه باشلادیلر . بوایسه دوژ و پاتریسیه‌نلر وتریبونلر اره . سنده برمنافسه ومنازعه‌یه سبب اولدیغندن ١٣٠٣ سنه‌سنده پاتریسیه‌نلردن انتخاب اولنمق اوزره دوژه ایکی مستشار تعیننه قرار ویردیلرکه بونلرله استشاره ایتمکسزین دوژك هیچ برشیئه قرار ویره‌مامسی قانون اتخاذ اولندی . بوندن ماعدا برده « پره‌غادی » یعنی مدعولر مجلسی تشکیل اولندی که اعضاسی دوژك کندی طرفندن انتخاب اولنمق اوزره اون نفردن عبارت اولوب الك مهم اموری بونلرله استشاره‌سی نظام اتخاذ اولندی .

تنسیقات مذکوره یوز اللی سنه‌قدر دوام ایلدکدن صکره پاتریسیه‌نلرله بر طرفدن دوژلر و دیکر طرفدن تریبونلر اره‌سندکی مخادعات آرته آرته یکیدن براصلاحه ذهالزوم کوسترمش واوزمانلر وندیك خلق « سستیه‌ر » نامیله آلتی قسمه منقسم بولندیغندن ١١٧٠ سنهٔ میلادیه‌سنده بوالتی صنفك انتخاب ایلدیکی درتیوز سکسان اصلزادکاندن مرکب بر مجلس کبیر تأسیس اولنمشدر . مجلس مذکور دوژ درجه‌سنده نفوذه مالك اولوب

سنده بولنه‌رق فضله اوله‌رق سلاحشور اقده قهرمانلقده تصورات ممکنه‌نك بیله فوقنه چیقار . مقده ایسه‌لرده مورخ قانتو ایشلك بودرجه‌سنی صرف خیال اوزرینه مبنی رومانلردن عد ایلمکده‌در .

قرون وسطیده بو شوالیه رومانلری حقیقة اوقدر چوغالمش و انلری وجوده کتورن قوهٔ مخیله اودرجه‌لرده وسعت بو . لمشدرکه دیولر پریلر جنلر شیطانلر دخی وقو . عات حقیقیه صره‌سنه قاتیله‌رق شوالیه‌لکی جنت درجه‌سنه واردیرمشدر . عصرك جها . لت عمومیه‌سی بو خیالاتك ماهیت حقیقیه‌سنی تقدیره مانع اولدیغندن بر طاقم کنجلر بورومان . لرده اوقودقلری وقوعاتی صحیح ظنیله انلری تقلیده قالقشدقلرندن تجنن چوغالمغله اوروپا حکمدارلری بورومانلرك منع انتشارینه قدر مجبوریت کورمشلر ایسه‌ده قبول عامه‌نك التزام ایلدیکی برشیئی منع قابل اوله‌مدیغندن انلرك نظر حسن قبول عامه‌دن بالکلیه سقوطی ناشو الیه‌لکك انقراض کلیسیله ادبیاتك سایهٔ ترقیسنده دون کیشوت حکایهٔ مشهوره‌سی کبی آثار منتقدانه‌نك انظار عالمی تنویر ایلدیکی

اعلان حرب وعقد صلح و قبول سفرا
ور یاست مجالس ومحاکم کبی قوانین قدیمه ـ
جه‌دوژ نامنه تصریح ایدلمش بولنان وظا ـ
ئفندن ماعدا صراحت مذکوره خارجنده‌کی
وظائفك کافه‌سنی ذکر اولنان مجلس
کبیر کندی النه المش ایدی . برقاچ سنه
صکره دوژدن محاکم جنائیه ریاستی دخی
نزع اولنه‌رق بو ریاست صورت مخصو ـ
صه‌ده تأسیس ایدیلان واعضاسی یته
مجلس کبیر اعضاسندن انتخاب اولنان
قرقلر مجلسنه تودیع اولنمشدر .

وندیك دوژلرینك هرسنه آسانسیون
یورطیسی اثناسنده آدریاتیق دکزی ایله
عادتا رسم ازدواجنك اجراسی برعادت
قدیمه حکمنی آلمش اولوب بوایسه جمهو ـ
ریت مذکوره‌نك ادریاتیق دکزینی تحت
تصرف مخصوصنه ادخال درجه‌سنده‌کی
شوکت بحریه‌سندن کنایه اولدیغنی وندیك
مورخلری حکایه ایدرلرکه شوکت مذکوره
اشبو ازدواجلرك اجراسنه باشلاندقدن صکره
حصوله کلمش اولمیوب بلکه بعد الحصول
رسم مذکور عادت ایدلدیکندن بوکا دائر
بعض ایضاحات اعطاسنه لزوم کورلمیور .
شویله‌که : المانیا ایمپراطوری فره‌دریق
باربروس ایمپراطورلغك تحکم وتسلطنی
آرتدیره آرتدیره ایتالیا طرفلرندن برچوق مالکا ـ
نه‌لری کندی النه الدیغی و پاپا بولنان
اوچنجی علکساندر ایمپراطور مشار
الیهه قارشو مدافعه‌یه قیام ایلدیکی
صره‌ده وندیکلیلر دخی پاپانك اتفاقنه
کیرمش و کندی دونمالری ومهارت
بحریه‌لری ایله باربروس دونماسنه غلبه ایدرك
ایمپراطورك برذلت مغلوبانه ایله کلوب
پاپانك آیاقلرینی او په‌رك ١١٨٣ سنهٔ
میلادیه سنده قونستانس معاهده‌سنك
عقدینه یاردیم ایلمش اولملری حسبیله

زمانلرده میسر اوله بیلمشدر .

ذاتاً مورخ قانتونك حکمنه کوره شوالیه ـ
لکك الك بیوك پارلاقلغی وشوالیه‌لره اسناد
اولنان علو اخلاقك اك زیاده جدیتی پك آز بر
زمان دوام ایده‌بیله‌رك بو بابده جدیت قطعیه
آرانمق لازم کلور ایسه انك هیچ ده وجودی
بولنه‌میه‌جغی تحقق ایلیور . زیرا بحثی شوا ـ
لیه‌لکك انقراضنه نقل ایلدیکی زمان اول باول
دیورکه : « شوالیه‌لر فضائلنده‌کی مکملیتك
اکر برزمان ایچون حقیقةً وجودی فرض
ایدیلورسه بیله بو زمان پك آز امتداد ایتمش و بو
فضیلت پك آز و پك معدود قهرمانلره منحصر
قالمشدر » شوالیه‌لکی الك اول دوچار انقراض
ایتمکه باشلایان شی تفاخر و تکاثر قضیه‌سی
اولمشدر . بونلر اصل شجاعت و بسالتدن
واصل سماحت و فضیلتدن زیاده کثرت ثروت
وسامان ایله یکدیکرینه غلبه داعیه‌سنه دوشه ـ
رك بو بولده‌کی اسرافاتده الك بیوك مسرفلره
حیرت ویرمشلردر . ١١٧٤ سنهٔ میلادیه ـ
سنده بوکر نام محلده شوالیه‌لرك اجتماع عمومیسی
وقوعبوله‌رق اون بیك نفر شوالیه او یله بر
برمسابقهٔ سفیهانه ومسرفانه‌یه چیقمشلردرکه

مومی الیه پاپا علکساندر بر سفیر مخصوص واسطه‌سیله وندیکه بر آلتون خلقه کوندرمش ایدی . بو خلقه‌نك حکمتی نه اولدیغی وندیکلیلر طرفندن سؤال ایدلدکده پاپانك سفیری « ایمپراطورك دونغاسنه غلبه‌کز اثبات ایلدی‌که سز دکزلرك حاکمی ومالکیسکز . بر قادین کندی قوجه‌سنه نصل تابع ومحکوم ایسه دکزلر دخی سزه اویله تابع ومحکومدر . یعنی دکز نوعما سزك زوجه‌کز دیمك اولدیغندن پاپا حضرتلری بو زوجه‌یی کلیسا آیینجه سزه عقد ایچون اشبو خلقه‌یی کوندرمشدر » یوللو ایضاحات ایله آدریاتیق کورفزینی وندیك دوژینه تزویجه مأمور اولدیغی بیلدیرمش ایدی . بونك اوزرینه بتون وندیك اعیان وزادکان و رؤساسی کندی دوژلرینی یکی متأهل ایده‌جك بر داماد قیافتنه قویوب قایقلره بنه‌رك دکز اوستنه چیقمشلر و پاپانك وکیلی حاضر بولندیغی حالده نکاح رسمنه مخصوص دعالری اوقویه‌رق ذکر اولنان خلقه‌یی دکزه آتمشلردر که بعدما رسم مذکورك هر سنه اجراسی وندیکلیلر ایچون بر عادت ملیه حکمنی المشدر .

زمان کچدکجه بو مثللو عادتلرك تأید وتحکمی‌و بر چوق تشریفات ایله طنطنه‌سنك تزییدی طبیعی اولوب وندیك دخی کندی دوژینك تزویج بحریسنی بر چوق تشریفات وطنطنه‌لر ایله اجرا ایلرولتمشدر .

« بوسانتوره » نامیله شمدیکی فرقتینلر درجه‌سنده جسیم بر سفینه یاپدیرلمش‌که دوشه‌مه‌لری طوانلری هر جهتی الك قیمتدار اغاجلردن یالدیزلی بویه‌لی و بالوجوه شاهانه اطلاقنه شایان برشی اولوب فقط یلکن وآرما ودیرك کبی شیلردن عاری ایمش . یوم ازدواج حلول

تاریخجه غرائبك اهمی عداولنمغه شایسته‌در . تولوزقونتی مسابقه ایلدیکی رایموندداغو نام شوالیه‌یه اون بیك قطعه کموش مسکوکاتی بخش ایدی‌و بره‌رك اوزمانه کوره بوقدر هدیه‌کورولمش ایشیدلمش شیلردن اولمدیغی حالده رایموندداغو دخی مبلغ مذکوری سائر شوالیه‌لره توزیع ایدی‌و یرمش‌که بوده امثالسز حرکاتدن عداولنمش . برتران رایبو نامنده دیکر بریسی بر صبانه اون ایکی چفت اوکوز قوشدیره‌رق عظیم بر تارلایی سوردیردکدن صکره اوتوز بیك عدد کموش مسکوکاتی تخم اتخاذیله او تارلایه اکدیری ویرنجه بوحرکت اولکی‌یه فائق کورونمش . غرو دومارتل اسمنده برشوالیه عظیم برضیافت ویرمش‌که تهیه ایدیلان اطعمه‌نك کافه‌سی بالمومی علونده پشورلمش . رامون دووه نامنده دیکر بر شوالیه دخی اوتوز رأس اعلا وقیمتدار اتلری دیری دیری آتشه یاقدیرمش . بوقدر اسرافك احتیاج کوستره‌جکی اقچه نصل تدارك اولنور ؟ شبهه یوق‌که ظلم ایله ! اوحالده شوالیه‌لر مظالم و اعتسافاتك منعنه نصب نفس اهتمام ایلمش آدملر اولمق لازم کلور ایکن بالعکس

ایلدکده دوز بولنان ذات ایلك تأهل ایده‌جك دماد کبی کینوب قوشانوب سوسلندکدن صکره اشبو پوسانتوره‌ده کندیسنه مخصوص اولان تخته اوطو-روب بر طرفنه فرانسه دولتی طرفندن وندیك نزدنده ایلچی بولنان ذاتی و دیکر طرفنه پاپانك وکیلنی آلور و وندیك جمهوریتنك بتون ارکان و اعیانتی صاغلی صوللی ایکی جناحنه دیزر ایمش . اشبو هیئتك اورته یرنده پاپاسلر ازدواج رسمنه مخصوص اولان دعالری اوقویه‌رق عادتا بر نکاح قیلور ایمش که سائر ولیمه‌دن بونك فرقی یالکز اورته‌ده بر کلین بولنمامسندن و التون خلقه‌نك او کلینك پارمغنه طاقلمامسندن عبارت قالور ایمش . رسم مذکورده کلین دکزدن عبارت بولندیغی جهتله ولیمه خلقه‌سی دخی دکزه آتیلور ایمش .

فی الواقع شو عادتك وضعی یالکز آدریاتیق دکزینی دکل بتون بحر سفیدی وندیك کمیجیلرینه تزویج درجه‌سنه رام ایلمش اولمسی اصل غرائب نافعه دندر . زیرا وندیك کمیجیلری « دکز بزم زوجه-مزدر . امرمزه تابعدر . نره‌یه کیده-جك اولسه‌ق بر طور مطیعانه ایله بزمله برابر کله‌جکدر » دیه جرأتلرینی آرتدیرمش اولدقلری کبی او صره‌لر اوروپالیلرك قدس شریفه هجوم ایچون هیئات صلیبیه تشکیل ایلدکلری زمانلر اولوب یالکز ایتالیا سواحلی اهالیسندن ماعدا اوروپا اهالیسنك کمیجیلکده مهارتلری بولنمدیغندن و سوا-حل اهالیسنجه دخی کمیجیلك پیزه و جنوبزلر ایله برده وندیکلیلره منحصر بولندیغندن اسفار صلیبیه‌نك حدسز نهایتسز مراملاتی وندیکلیلری تمتعات بحریه‌نك درجهٔ غایه‌سنه واردیرمشدر .

الشبوك ظالم و معتسف کندیلری اولمق اقتضا ایتزمی ؟

شوالیه‌لکك انقراضنه ایکنجی درجه‌ده خدمت ایدن شی حظوظات شهوانیه قضیه‌سی اولمش و اقعا بونلرك « دام » اتخاذ ایتدکلری قادینلر حقنده پرستش درجه‌سنده بر محبت صا-فیه ایله متحسس اولملری اساس تشکلری مقتضیاتندن ایسه‌ده طبیعت بشریه خلافنده اولان بومثللو عهدلره وفا ذاتاً ممکناتدن اوله‌میه‌جغی کبی آتش ایله باروتك اویونی اوله‌ما-مق دخی مثل مشهور اولدیغندن شوالیه‌لکك معاشقهٔ صافیه و خالصه‌سی مدهش بر شهوتپر-ستلکه تحول ایدی و بر مکدن هیچ کیرو قاله-مامشدر .

نهایت کیده کیده شوالیه‌لك طریقنه انقراض تام کلکله بعض حکمدارلر اصلاح احواله مدار اولمق ایچون یکی یکی طریقلر احدا-ثیله انلره قبول اولنمق ایچون دخی عفته عصمته دائر بر چوق شرائط رمیان ایلمشلر ایسه‌ده عفت و عصمتك اودرجه‌سی کیمسه‌ده بولنه‌مز ایسه شرائط مذکوره‌یی کیملر قبول ایده‌جك ؟ بناءً علیه بو بابده کی نظامات دخی بر رومامدن

باخصوص که بو تمتع یالکز نقل اولنان اردولر ایله احمال و اثقالك اجرت نقلیه لرندن ده عبارت قالمامشدر . ذاتاً امانهٔ عمومیه ایله اجرا اولنان بو قدر مجترآنه و مجنونانه بر سفرك اجرت نقلیه سنی اعطایه اوروپا حکمدارلرندن هانکیسنك قدرتی کفایت ایده جك ؟ بناءً علیه اهل اسلام الندن مملکت اخذ و نزع ایدلدکجه بر مقداری نقلیات بحریه اجرتی اوله رق ونه دیکلیلره ترك اولنمغله قرار و برلمش و ایشته بو قرار موجبنجه بر طاقم سواحل و اسکله لرك جمهوریت مذکوره یه التحاقی ونه دیکك حدود حکومتی و دکزجه میدان جولانی توسیع ایلمشدر .

حالبوکه اهل صلیب کندی حشمنی ایکی اوچ سفرده اسلام علیهنه کوستردکدن صکره بر دفعه سنده روم شرقی علیهنه دخی کوسترمکه قیام ایلمشدر که بو حرکت معکوسه ده الك بیوك اویونی ونه دیكاو ینامشدر . زیرا او اثناده آنریقو داندولو نامنده غایت جسور و مدبر بر آدم ونه دیك دوژی اولوب وقتیله بر خدمت سفارت ایچون استانبوله کلدکده استانبولده کی روم امپراطوری مرقومك کوزلرینه قیزغین سرکه دوکدیرمك صورتیله تعذیب ایلمش ایدی . داندولو روملردن بو انتقامنی المق ایچون اهل صلیبك وجههٔ عزیمتنی استانبول اوزرینه تحویل ایدرك بالذات کندیسی دخی حاضر بولنمق اوزره محاربهٔ مذکوره ده صلیبیونك استانبولی صورت اخذلری واستانبول روملرینه روا کوردکلری حرکات ظالمانه لری روم شرقی دولتنك خلاصهٔ احوال تاریخیه سنی یازدیغمز صره ده تفصیل قلنمشدر .

یعنی یالکز اوقونوب حکمی آرانمیه جق آثار قلمیه دن عبارت قالمشدر .

قرون جدیده نك مبادیسنده شوالیه لك بسبتون لزومدن عاری بر مسلك حکمنی آلمش ایدی که او زمانلر بو مسلکك مبادیسنده موجودیتلری روایت اولنان اك مکمل شوالیه لر بیله بولنسه اهمیتی انجق سیری بش پاره یه خلقه تماشا ایتدیرلمکدن عبارت قاله جغی درکار ایدی . زیرا بونلر جنکجی ایسه لر انلرك زماننده کی جنك اصولی بالکلیه دکیشوب شوالیه لرك یك یکه محاربه لرینه بدل صف حرب نظامیله جنك ایتمك اصولی میدان آلمش و شوالیه لر کندیلرندن چوق دشمنه قلیج چکمدکلری و دشمنك اسلحه سندن زیاده سلاح قوللانمدقلری و حیله و خدعه بیلیوب مردانه طوراندقلری حالده بعدما جنکده « الحرب خدعة » قاعده سی مرعی طوتلمغه باشلامسیله شوالیه لرك شجاعتندن استفاده قپولری قپانمش ایدی . مثلا بواتیه ده وقوعبولان بر عصاة محاربه سنده بعض شوالیه لر کویلو مقوله سی آدملره سلاح چکمکه تنزل ایتمامك داعیه سنده بولندقلری حالده کویلولر طرفندن صوپه لر ایله تپه لنملری دها ١٣٥٦ سنه سنده

ایشته آنریقو داندولونك شو موفقیتی ثمره‌سیله استانبولك سكز قسمنده اوچ قسمنه مساوی بولنان محلاتنی وندیكه الحاق ایتمش اولدیغی كبی بتون موره ممالكیله كرید جزیره‌سنی واناطولی‌یه قریب جزایر سائره حكمرانلغنی وبر طاقم تجارت بندرلرینی‌ده هب وندیكه بالالحاق جمهوریتك اهمیتنی اولكیلره نسبتله بر قاچ قات آرتدیرمشدر . حد ذاتنده وندیك دنیلان جمهوریت بر قاچ یوز بیك نفوسی جامع یالكز بر شهردن عبارت اولوب حكومتك اقتدار رسمیسی بونجه مالكانه‌لری محافظه‌یه كفایت ایتمیه‌جكی دركاردر . بناءً علی ذلك وندیك حكومتی موره وكرید وجزایر بحر سفید طرفلرنده كندی كبار اصیلزادكانی مالكانه‌لر تأسیس ایلیه‌جك اولورلرایسه یالكز وندیك جمهوریتی نامنه اجرای حكومت ایتملری شرطیله كندیلرینه استقلال تام ویریله‌جكنی اعلان ایلمش ایدی . وندیك زادكانی اوته‌دنبرو منافع بحریه ایله تمول ایتمش اولدقلری كبی بالخاصه اسفار صلیبیه مناسبتیله اوته دنبری حائز اولدقلری ثروته‌ده قیاس قبول ایده‌میه‌جك درجه‌ده تزیید قوت ایتمش بولندقلرندن حكومتلرینك اشبو اعلانی اوزرینه یكدیگریله رقابت ایدرجه‌سنه تداركات بحریه‌یه قیام ایتمش ودالماچیا وارناوتلق سواحلندن اجرتله عسكرلكی قبول ایده‌جك نه قدر آدملر بولنه بیلدی ایسه جمله‌سنی خدمت عسكریه‌لرینه المش واو قوتلرله جزایر بحرسفید وموره وسائره‌ده وندیك نامنه اجرای حكومت ایلر بر طاقم سنیورلكلر بارونلقلر دوقه‌لقلر تشكیل ایلمش ایدیلر . ذكر اولنان حكومات صغیره و متفرقه‌دن بعضلری كلیپولی وناقسوس وتینوسه .

وقوعه كلمش بر غرابت اولوب بونك اوزرندن بوزلرجه سنه مروریله مبادیء قرون جدیده‌یه كلندكده جنك دنیلان شی ایچون شوالیه‌لكك بر صوبتاریلق قدرده اهمیتی قالمامش ایدی . بر ده شوالیه‌لك مظلومی ظالمدن وقایه ایچون تأسیس ایدلمش بر مسلك ایكن بالآخره محاكم عدلیه‌نك تأسس وترقیسیله احقاق حق مسئله‌سی حكامه انتقال ایتدیكندن بر شوالیه‌نك مدافعهٔ مظلوم ایچون ظالمه قلیج چكمسی عادتا جنایاتدن عد اولنمق لازم كلمش و بودخی شوالیه‌لكك لزومسزلغنی آرتدیرمشدر .

نهایت كرك متون وكرك حواشیزده صره‌سی كلدكجه بیان اولندیغی اوزره قرون جدیده اثنالرنده شوالیه‌لك آوروپاجه حكومت ایچنده بر حكومت ودها طوغریسی جمعیتلی بر شقاوت صورتنی آلدیغندن بعض محللرده اسكی شوالیه‌لكك دوكونتیلری بیوك ناپولیون زماننه طوغری دوام ایده كلمش ایسه‌ده بونلرك ازجمله توتونیق شوالیه‌لری كبی الك زورلیلری عصراً بعدعصر قیریله قیریله اك صكره‌لری مالطه شوالیه‌لرینی ده بیوك ناپولیون فسخ ایتمش وانلرك وظیفهٔ عسكریه‌لری عساكر منتظمه‌یه ومحافظهٔ

ثوس دوقه‌لقلرى ايله لمنى غران دوقه‌لغى اولوب كرك بونلر وكرك ايكنجى درجه‌ده اولان سائر امثاللرى بر ياندن آيدين اوغللرى وسائره كبى اناطولى ترك پرنسلرى و ديكر طرفدن دولت عليهٔ عثمانيه ايله كاه حربه وكاه صلحه دائر مناسبتلرده بولنورلر و صلح زمانلرنده تجارت بحريه‌يه و بالخاصه كنديلرينه تابع اولان بيچاره روملر عليهنه كونا كون مظالم ايقاعنه قو يوله‌رق ثروتلرينى قدرتلرينى آرتديردقجه آرتديررلر ايدى .

دها صكره‌لرى عثمانلولر ظهور ايدرك ونديك سنيورلرينه تابع بولنان روم مملكتلرينه تقرب ايلدكلرى زمان عثمانلولرى روملرك حسن استقبال ايتملرينه وروم پاپاسلرينك عثمانلى حكومتنى ونديكه بالترجيح ابراز مأثر صداقتله تاريخ عثمانيده دخى برطوتمه‌لرينه سبب ايشته ونديك سنيورلرينك بوصورتله تزييد قوت وتشديد تسلط ايتملرى قضيه‌سى اولديغى كبى ينه بو قضيه جمهوريت مذكوره قوانين اساسيه‌سنى دخى تعديل ايده ايده تريبونلرى حقوق قديمه‌لرندن بالكليه محروم براقغه ودوژلرك صلاحيتلرينى‌ده تحديد ايده ايده عادتا اعيان واصيلزادكان اللرنده بر اويونجاق منزله‌سنه قدر ايندرمكه‌ده سبب اولمشدر .

شويله‌كه :

اهل صليب اسفارندن مقدم ونديك سنيورلرينك يالكز ثروتى دكل اصيلزاده عد اولنان فامليالرك عددى دخى بياغى محدود اوله‌رق بو فامليالر دها زياده آرتمامق ايچون بونلر يالكز بربرندن قز آلوب و ويرمكده وزادكاندن اولميانلر ايله مناسبات صهريه پيدا ايتمامكده ايكن موجو اقدن كلمه تروذيلره

مظلومين واحقاق حق وظيفه‌لرى پوليس وجاندارمه ايله محاكم عدليه‌يه انتقال ايلشدر .

—٥

❋ كلف و ژبه‌لنلر ❋

بو كلف وژبه‌لنلر محاربه‌سى المانيا ايله ايتاليا آره‌سنده برقاچ يوزسنه وسيلهٔ جنك مديد اولمش برمسئله اولوب اوقدرده مغلقدركه مورخلر بونى عن اصل المانيايه‌مى يوقسه ايتاليايه‌مى عائد وقايعدن عد ايتمك لازم كله‌جكى خصوصنده متحير قالدقدن ماعدا محارباتك امتداد واغلاقى دخى مختصراً قيد وقوعاتى مانع احوالدن اولمغله اكثريا قارئلرينى يالكز بومسئله‌يه مخصوص اولان تواريخ خصوصيه‌نك مطالعه‌سنه ارجاع ايدرلر . بناءً عليه بزدخى بوراده شو مسئله‌يى برفقرهٔ مستقله صورتنده حاشيه‌لرمز ميانه‌سنه ادخالى تنسيب ايلدك .

اول امرده « كلف » نامنك مورديني اكلامق ايچون ايشى شو اصلدن طوتمق لازم كلوركه : المانجه‌سى « ولفن » اولان بو اسمى المانيانك كبار فامليالرندن برچوغى المشلر ايسه‌ده اصل پرنسلك مرتبه‌سنده

وارنجه‌یه قدر التنه برکمی ایدینان
هر کس اسفار بحریه‌ده کلیتلی
ثروت پیدا ایلدکدن صکره یا اسکی
بیوك فاملیالردن قز المق و یاخود بویله
بر مناسبت صهریه‌ده حاجت کور۔
مکمزین آدریاتیق دکزینك ارناوتلق
و دالماچیا و فریول و ایتالیا سوا۔
حلی اوزرنده بر مالکانه مبایعه‌سیله باشنه
برقاج یوز آیلقجی آدم طوپلامق طریقیله
کندیسنی وندیك اعیانی درجه‌سنه
چیقارتمغه باشلاینجه بو حال قرق اللی
سنه ظرفنده اصیلزادکان فاملیالرینك
مقدارلرینی یك زیاده آرتدیردیغی کبی
ذاتاً بونلر دوژ انتخاب اولنان ذواتك
رقیبلری ایکن او رقابتك ده شدتنی
آرتدرمش ایدی . بناءً علیه پرهغادی
یعنی مدعولر مجلسی دنیلان و بر اره‌لق
اهمیتنی بیوك مجلسدن زیاده آرتدیروب
«کوچك مجلس» دیه وفرت نفوذیله
جمله‌یی تتره‌تن مجلس ایچون ۱۲۲۹
سنۀ میلادیه‌سنده یکی بر نظام قونیله۔
رق بو نظام موجبنجه اعضاسنك
مقداری التمشه ابلاغ اولنمش ایدی .
باخصوص عن اصل اوندن عبارت
بولنان اعضاسی دوژ طرفندن انتخاب
ایدیلور ایکن اعضانك مقداری
التمشه واردیرلدقدن صکره بو حق
انتخاب دخی دوژدن نزع ایدیله‌رك
مجلس کبیره ویرلمش ایدی . بوندن ماعدا
ایکی قومیته‌ده تأسیس اولنمش ایدی‌که بش
اعضادن عبارت بولنان برنجیسی تحلیف
قومیته‌سی اولوب دوژلر وفات ایلدکجه
انتخاب ایدیله‌جك اولان یکی دوژك رسم
تحلیفنی اجرا ایله و مؤخراً دخی او یمینی
طوتوب طوتمدیغنی تدقیقه مأمور ایدی .
ایکنجیسی اوچ اعضادن مرکب انکیزیتور

اهمیتی اولان بر فامیلیانك نام اشهری اولمش
قالمشدر که بو فامیلیانك اصلی ایتالیان اوله‌رق
اون برنجی عصر میلادیده ایتالیادن المانیایه
هجرت ایلمشدر . هجرته سبب بو فاملیانك منقسم
اولدیغی ایکی شعبه‌دن برینك یعنی هجرت ایدن
شعبه‌نك المانیای جنوبی طرفلرنده برچوق
مالکانه‌لری بولنمسی قضیه‌سی اولمشدر . المانیایه
کلن اشبو شعبه کلفلرك ایکنجی شعبه‌سی اولوب
دیکر جهتدن ینه ایتالیانك الك قدیم اصیلزاده
خاندانلرندن اولان است خاندانه منسوب آزز۔
ون یاخود از زه‌ن نامنده برینی بو شعبه‌دن
کونه‌غوند نام پرنسسی تزوج ایتمش و بر اره‌لق
کلفلرك کافۀ مالکانه‌لرینه مزبوره وارث اولمش
بولندیغندن بو صورتله مالکانه‌لر آززونه
انتقال ایتمش یعنی است خاندانی ایتالیا جهتندن
برچوق مالکانه‌لره صاحب اولدقدن ماعدا
المانیای جنوبیدن دخی کلفلرك مملکتلرینه
صاحب اولمش ایدیلر . برنجی شعبه‌دن اولان
کلف فاملیاسنك ده کرك المانیا و کرك ایتالیاده
برچوق مالکانه‌لری بولنه‌رق حالبوکه سالف‌
الذکر آززون ایله کونه‌غوندن متولد اولان
ره «بیوك کلف» نامیله تاریخده اشتهار ایلیان

قونیته‌سی اولوب بونلر دخی وفات ایدن دوژلرك مدت حیاتلرنده نیك و بدحركات واحوالنی تدقیقه مأمور ایدیلرکه برآدم وفات ایدوب ده ارتق ایشی اللهه قالدقدن صکره انك نیك و بد حرکاتنی تدقیقده بر فائده اولەمز کبی تصور ایدیلور ایسه‌ده بوتدقیقك نتایجنده متوفانك مالنی مصادره‌یه قدر حکملر بولنه‌جغی نظردقته النور ایسه بونكده عبث کورلمیه‌جکی درکاردر. وفات ایدن حکمدارلرك بو یولده محاکه‌سی مصر قدیمده دخی کورلمش برشیدر.

اشبو تشکیلات میانده پس پایکان اهالینك رئیسلری وکیللری دیمك اولان تریبونلر حقوق قدیمه‌لرندن بالکلیه تجرید اولنه‌رق وولترك ظریفانه برصورتده مؤاخذه ایلدیکی وجهله بعدما دوژلر انتخاب اولندقجه قعود ایده‌جکلری تختی اوموزلری اوزرینه الوب سن مارق میدا[نده] طولاشدیرمقدن عبارت برحماللق بونلرك حقی ودها طوغریسی وظیفه‌سی اولمش قالمش ایسه‌ده تریبونلره یالکز بو نکله قناعت کله‌میه‌رك برفساد چیقارملری ملحوظ اولیجه « بیوك شانسلیه » نامیله برموقع مأموریت دها ایجاد اولنمش و او مأموریته نصب ایدیله‌جك ذاتك انتخابی منحصراً تریبونلره تودیع قلنمشدر. بو مأموریت نوعما وزارت عظما کبی برشی ایدی.

اشبو تشکیلات نتیجه‌سنده اصل وندیك ملتی دیمك اولان تریبونلرك جدیجه برحقی مجلس کبیر اعضاسنی انتخابدن عبارت قالوب اصیلزادکان ایسه خلقدن اصل بوحقی نزع ایلك غیرتنده بولندقلرندن یه‌ترو غراده نیقو نام ذاتی دوژ انتخاب ایله تریبونلرك بقیهٔ حقوقی خلافنده برطاقم تأسیسات دها

ذات پدر و والده‌سنك مالکانه‌لرندن ماعدا بر انتقال ارثیدن طولایی برنجی شعبه مالکانه‌لرینه ده صاحب اولنجه ارتق المانیای جنوبی ایله ایتالیای شمالی همان تمامیله کندیسنك اولمش حکمنی الدیغندن باویه‌رادوقه‌سی برنجی کالف عنوانیله اعلان استقلال ایلمشدر.

ایشته بوصورتله کالف خاندانی المانیانك حکمدار خاندانلری صره‌سنه ادخال ایلیان و بناء علیه برنجیلك و بیوکلك عنوانی الان کالف باویه‌رادوقه‌سی عنوانی کندیسنه اعطا و تصدیق ایتمش اولمسندن طولایی المانیا ایمپرا طوری دردنجی هانرینك بر درجه‌یه قدر منتداری قالمش ایدیسه ده مالکانه‌لرینك وسعتندن و کندیسنه تابع اصیلزادکانك کثرتندن طولایی ایمپراطوری یك ده صایمامغه باشلادیغندن و ایمپراطورك مرقومه باویه‌رادوقه‌لغی عنوانی ویرمسی ایسه باویه‌رادوقه‌سی اولان ایکنجی اوتون ایله آره‌لری بوزولمسندن نشأت ایتمش بولنمسندن ناشی آره‌دن براز زمان مرورندن صکره دردنجی هانری بالآخره کالفك باشنه نه‌بلالر کتوره‌جکنی بالتقریر ایکنجی اوتون ایله بارشمش و مرقومی

اجرایه قالقشدیلر . بونك اوزرینه وندیكك الك قدیم والك معتبر اصیلزادكان فامیلیالرندن مارینو و بوقونیو وتیه پولو ملت طرفنی التزام ایله براختلال چیقارمغه چالشدیلر ایسه‌ده ۱۲۹۸ سنه‌سی ایلولنك اونجی كونی « مجلسك الغا نامه‌سی » نامیله دوژه بر بیاننامه نشر ایتدیره‌رك درت سنه‌دنبری بیوك مجلسده اعضالق ایدن ذوات امور جنائیه‌یه مأمور اولان قرقلر مجلسنك حشمنه حواله اولنوب بعدما بو مجلسك قرق اعضاسندن اوننك رأیني هركیم قزانور ایسه یالكز او آدمك مجلس كبیر اعضاسی طانیله جغنی قانون حكمنه قویدیلر . حالبوكه قرقلر مجلس اعضاسی ذاتاً بیوك مجلس طرفندن انتخاب اولنمقده بولندیغی جهتله اشبو قانون جدید اقتضاسنجه بعدما مجلس مذكور كندی اعضاسنی ینه كندیسی انتخاب ایده‌جك دیمك اولدی . بوایسه یالكز تریبونلری مجلس مذكوردن بالكلیه تبعید دیمك اولمیوب « اغتصاب سنه‌سی » دیه وندیك تاریخنده مشهور اولان بوسنه مجلس كبیرده اعضا بولنمیان فامیلیا ایچون دخی محرومیت حكمنی الدیغندن اصیلزادكانك بوقسمی « غاصب » تعبیر ایلدكلری مجلس كبیر اعضاسی وسائر حكومات اعیانی علیهنه تریبونلر ایله اتفاق ایلدیلر . دوژ بولنان پیه‌ترو غراده‌نیقو یی اولدیروب شو اغتصاب اصول انتخابنی‌ده لغو ایله بعدما هرسنه انتخاب عمومی اصولیله مجلسی یكیدن تشكیل ایلمك مقصدیله اوزرینه براختلال ترتیب ایتدیلر . انجق غاصبلر بوفساددن وقتیله خبر آلوب اسباب مدافعه‌یی اكمال ایلمشلر ایدی .

كلف اوزرنده برمسلط دائمی اوله‌رق بولندیرمق ایچون باویه‌را ممالكندن بر مقدار بنك اوتونه‌ویرلمسنی كلفدن رجا ایلمش ایدی . كلف ایسه بو رجایی قبول شویله طورسون امپراطورك دشمنلریله برلشه‌رك حربه قیامله راتیزبون واوغوسبورغ وسالتزبورغ شهرلرینی ضبطدن ماعدا وورتنبورغ جوارنده امپراطوره اویله برغلبه چالدی كه ارتق تون المانیاده كندیسنه قارشو قویه‌جق بر قوت قالمدی .

كلف اگر بوحركاتنده دوام ایلسه ایدی احتمال كه برمثلی اوستریانك هابسبورغ خانداننده كورلمش اولدیغی اوزره تون المانیا اوزرینه تعمیم نفوذه قدرده واره‌بیلور ایدی . لكن بعض كسه‌لر كندیسنی قدس شریفه محاربه صلیبیه‌یه عزیمت ایچون تشویق ایلدكلرندن محاربهٔ مذكوره‌یه بالعزیمه عودتنده ۱۱۰۱ سنه‌سنده قبریس جزیره‌سنده وفاتی وقوعه كله‌رك اوفرصتی بوله‌مامشدر .

مسئله‌نك بورایه قدرنده هنوز كلف وژیبه‌لنلر محاربه‌سی باش كوسترمش اولمیوب فقط كلفلر دنیلان فرقه‌نك كیملر اولدقلری اكلا-

بناءً علیه ١٣١٠ سنه‌سی حزیرانك اون اوچنجی کونی وندیکك الك واسع میدانی دیمك اولان سن مارق میدانده ایکی طرف بوغاز بوغازه بر مقاتله یه طوتوشوب فقط تریبونلر مغلوب اولملریله ایشك نتیجه‌سی ظلمه برقات دها میدان آچغه منجر اولدی . اندن صكره « اونلر مجلسی » دیه بر مجلس تشکیل اولندی که زادکاندن هرکیم فساد ایشلرینه جسارت ایده‌جك اولور ایسه انلرك محاکمه‌سنه مأمور اولدی . فقط نه ظالمانه بر محاکمه‌که شاهدلری مظنون و یا متهملر ایله محاکمه‌یه مجبور اولیوب یالکز کندیلکلرنجه مقبول اولان شهادتلر اوزرینه بر آدمی اعدامه محکوم ایدرلر ایدی‌ده هیچ بر مسئولیت التنه کیرمش اولمزلر ایدی . حکومت صندیغندن ایسته‌دکلری قدر مصرف ایتدیره‌رك قوهٔ عسکریه‌یی‌ده الك علنی مظالم یولنده استخدام ایلدکلری حالده کندیلرینه هیچ بر سؤال ترتب ایده‌مز ایدی . هرطرفه جاسوسلر سوق ایلدیکلرندن غاصبلرك خلافکیرانی بولنسان اصلیزادکان وبالجمله تریبونلر سربستجه کورشمکدن دخی ممنوع اولمشلر ایدی . بو مجلس کویا ادارهٔ عرفیه‌کبی بر صورتده اوله‌رق بادئ امرده یالکز ایکی آی مدتله کشاد ایدلمش ایکن مدت مذکوره متعاقباً بش سنه‌یه واردیرلدیغی کبی صورت دائمه‌یه دخی تحویل اولنمشدر . نفوذی دخی آرته آرته بر درجه‌یه وارمشدرکه اعضاسندن هر بری کیمی ایستر ایسه توقیف ایتدیره بیلور و بو حرکتندن طولایی دیکر ارقداشلرینه یالکز بر معلومات ویرمك مجبوریتنده بولنور ایدی . کیجه یتاغنده کوندوز کمیسنده سوقاق اورته‌سنده ویاخود

شلمشدر . ینه ژیبه‌لنلرك ظهورندن مقدم اولان احوالدن اولمق اوزره شونی‌ده حکایه ایده‌لم‌که برنجی یولك کلفك وفاتندن صكره اوغلی ایکنجی کلف باویه‌را دوقه‌سی اولدیغی زمان ذاتاً اره‌لرنده قرابت پیدا اولدیغی بوندن اول کورمش بولندیغمز است نام ایتالیان فامیلیاسندن بونیفاجك قزی قونتس ماتیلد ایله ازدواج ایتمش ایکن نصلسه براز صكره مز بوره‌یی تطلیق ایدرك بوصورتله است فامیلیاسنك پك دهشتلی بر خصومتنی کندی علیهنه جلب ایلمش ایدی . بردهٔ مرقوم ایکنجی کالف پدرینك دشمنی اولان دردنجی هانری ایله باریشه‌رق ایمپراطور مومی‌الیه علیهنه قیام ایتمش ومؤخراً بشنجی هانری نامیله مقام ایمپراطوری‌یه‌ده کلمش اولان دیکر هانری علیهنه قلیج چکمش ایکن براز صكره نصلسه بو پولتیقه‌یی‌ده تبدیل ایدرك بشنجی هانری طرفنی طوتمش ودردنجی هانری ایله محاربه‌یه باشلامش ایدی . بودونکالکلر هرکسی مرقوم ایکنجی کالفدن روکردان ایلمش ایسه‌ده کندیسی پك قوتلی بر سنیور اولدیغی کبی بشنجی هانری دخی ایمپراطور اولمش بولندیغندن کمسه انتقامه مقتدر اوله‌ما .

بر قاز بنوده زاده کاندن بریسی قتل اولنور ایدی ده اونلر مجلسی اعضاسندن بریسی « بو آدم مجلسك قراریله قتل اولندی » دینجه قاتلی تحری یه کیمسه جسارت ایده مز ایدی .

اشبو تأسیساتدن دخی استدلال ایدلمك لازم کلدیکی اوزره او زمانلر وندیکده اخلاق عمومیه غایت بوزولمش اولدیغندن سیاسی فسادلر خصوصی مفاهتلر، قاریشه‌رق بر زمانلر استانبولك روم شرقی دولتنده کوریلان هائله‌لر فاجعه‌لر وندیکده انتقال ایلمش اولدیغی کبی دوژك حکمدارلغی استانبول امپراطورلغنك حکمدارلقلرینه‌ده قیاس اولنه‌میه‌جق درجه‌لرده قیود التنه کیرمش ایدی . اعلان حرب وعقد صلح ایلمك واوردولرك باش قوماندانلغنی حائز بولنمق ومأمورین ملکیه و روحانیه‌یی نصب ایلمك کبی اوته‌دنبری دوژ بولنان ذاته عائد اولان حقوق اکرچه هنوز باقی ایسه‌ده بونلر هپ لفظی مراد شیلر حکمنده قالوب حقیقت حالده ایسه دوژ بیلده اون درت بیك دوقه التونی معاشنی بالاستقلال صرفه مأذون ایدی . دوژك برحقی ده هیچ بر کیمسه اوکنده شابقه‌سنی چیقارمغه مجبور اولمامقدن عبارت ایدی . حالبوکه وندیك شهری قادینلرندن ماعدا هیچ بر مملکت قادینلریله ازدواج ایده‌مامك و مجالسدن رخصت المقسزین وندیکدن خارجه چیقه‌مامق ورخصت مخصوصه اولمقسزین هیچ بر کیمسه‌یی زیارته کیده‌مامك واقربا وتعلقاتنی دکل اوشاقلرندن بیله هیچ بریسی آز چوق هیچ بر مأموریته قویه‌مامق سفرا طرفندن کوندریلان تقریرلری مجلس حاضر اولمیجه آچه‌مامق و طوغریدن طوغری‌یه کندی نامنه کوندریلان

مش و بشنجی هانری نك امپراطورلغی مدتنده بو آدم اقبالك صوك درجه‌سنه وارمشدر .

بو آدم بلا ولد وفات ایلدیکندن بعد وفاته کلفلولك حدسز حسابسز مالکانه‌لری قرنداشی اولان قره هانری یه انتقال ایلدی که بونك ده ١١٢٦ سنهٔ میلادیه سنده وقوع وفاتی اوزرینه کرك باویه‌را دوقه‌لری وکرك سائر مالکانه‌لر اوغلی هانری له‌سوپربه‌ یه کچدی . مرقوم هانری کرك ارثاً کرك حرباً بکیدن بعض ممالکی قبضهٔ تسخیره المش اولدیغی کبی المانیا امپراطوری اولان لوتره داماد اولمق حسبیله اندن ده ماقس دوقه‌لغنی المش ایدیسه‌ده ارتق بوقدر ازدیاد بولان قوت وشوکتیله قائن پدرندن صکره امپراطور اولان اوچنجی قونرادی صندالیٔ امپراطوریدن طرد ایدرك کندیسی اوتورمق دعواسنه قیام ایلدیکندن وقونراد ایسه بو امپراطورلغی اله کچورمك ایچون ایکنجی لوترایله ده بونجه کلفت حربیه‌یی کوزه الدیرمش برآدم اولدیغندن هانری نك قیامندن اورکك شویله طورسون بلکه بتون قوتنی جمع وهانری یی طرف طرف مغلوب ایدرك مالکانه‌لری نك قسم کلیسنی الندن المشدر .

مكتوبلری بیله دائمی صورتله سرابنده اقامت ایلیان ایکی اصیلزاده حضورنده آچمق مجبوریتلری النه کیرمش ایدی . بو مجبوریتلره نظراً وندیك دوژنده حکمدارلق حیثیتی قالمامش دیمك ایسه‌ده کندیسی ینه عموم وندیکك ناموس مجسمی عد اولنه‌رق دوژ علیهنده جزئی بر تعرض ایدنلر اولوم ایله جزالندیرلمق قانون اقتضاسندن ایدی . فقط بو قانونك حکمی دخی نصل اخلال اولندیغی فقرهٔ آتیه‌دن مستبان اوله‌جقدر .

١٣٥٤ سنهٔ میلادیه سنده فالیه‌رو فاملیاسندن دوژ انتخاب اولنان مارینو غایت جری وجسور و براً و بحراً اردو ودونتما قوماندهسنه مقتدر برآدم اولوب زارا قلعه‌سنی محاصره‌یه مأمور اولدیغی صره‌ده مجارلرك سکسان بیك کشیلك بر اردوسنی بوزه‌رق سکز بیك تلفات و یردیرمش و قاپو دیستریا موقعنی ضبطه دخی وندیك دونتماسنك شانی آرتدیرمش بر ذات اولدیغی کبی فاملیاسی دخی ایکی اوچ یوز سنه‌دنبری وندیکه حسن خدمتله و برقاچ اعضاسی دوژلق مقامنه وصول ایله مشتهر اولدیغندن برخیلی زماندنبری انتخاب ایدیلان دوژلر میانده بوندن دها مناسب هیچ برآدم بولنمدیغی عموماً تسلیم اولنمش ایدی . باخصوص که کندیسی رومادە سفیر ایکن غیاباً انتخابی اجرا اولندیغی جهتله امر انتخابنده هیچ بر انتریقه وقوعه کلدیکی کبی اوزمان سنی یتمش التی یاشنه وارمش بولندیغندن بوذات ایچون کنجلره مخصوص اوله‌جق شدائده دخی احتمال قالمامش ایدی .

ایشته بویله هر جهتجه وندیك ریاستنه الیق واحق کوریلان برذاتك یالکز زوجه‌سی پك کنج و پك کوزل او-

ایشته کلفوژیبه‌لنلر محاربه سنك مبدئی دخی بوکیفیت اولمشدر . لکن بورایه قدر و بریلان معلوماتدن کلف اسمنك اهمیتی آکلا-شیله بیلمش اولدیغی حالده ژیبه‌لن اسمی هنوز توضیح ایتامش اولدیغندن برازده اکا دائر ایضاحات و یرمللیدر .

المانیا ایمپراطورلغنه انتخاب اولنمش بو-لنان اوچنجی قونراد « هوهنستوفن » دیه نام وشانی المانیا ایمپراطورلغندن بیله مقدم اوله-رق اوروپاجه شایع بولنان خاندانندن فره‌دریقك اوغلی اولوب بوخاندان جملهٔ مالکانه‌لری میانده « صواب » دیه عادتا بر دولت اولکه‌سی اوله بیله جك وسعتده کی مالکانه‌نك ده دوقه-سی اولدقلرندن شوقوتلرك کاملاً قونراده انتقالی و ایمپراطور انتخابنده المانیا صندالیٔ ایمپراطوریسنه عائد قدرتك ده کندیسنه انحصاری ذاتاً کلفلر ایله اوغراشمغه کافی ایکن برده بونلرك اصل اصدقای بندکانی « وبیلنژن » سنیورلکی اهالیسی اولمغله افندیلری حقوقنی مدافعهٔ الشایلروبه وارانلر بونلر اولمشلردرده مؤخراً فرانسه و ایتالیا تاریخلرینه انتقال ایدن اسملری دخی « ژیبه‌لن » دیه قید اولندیغی

لمسندن طولایی باشی او بله بر بلایه اوغرامشدرکه اندن بیوکی تصور بیله اولنه‌مز . میقا لرسته‌نو نامنده قرقلر مجلسی اعضاسندن بر کنج اصیلزاده دوژك زوجه‌سنه علاقه ایدرك ماریئو ایسه اکثر یا اختیارلرده کورلدیکی اوزره غایت قصقانج اولدیغندن سته‌نو ایله زوجه‌سندن طولایی بر معارضه چیقارمش . سته‌نو دوژی تذلیل ایچون اقامتکاه رسمیسی اولان سرایك دیوارینه « ماریئو فالیه‌رو قادینلرك اڭ کوزلنه قوجه اولمش ایسه‌ده قارینك ذوقنی بشقه‌سی سوریور . بونکله برابر قوجه‌سی او قارینی حالا طرد ایتمیور ! » عباره‌سنی یازمش . بو حقارت دوژك شخصندن ماعدا صفت رسمیه‌سنه دخی طوقوندیغندن سته‌نو یی قرقلر مجلسنه شکایت ایتمش ایسه‌ده مرقوم کندیسی دخی مجلس مذکور اعضاسندن بولنمق حسبیله ایکی آی حبس و برسنه نفیدن عبارت بر جزا ایله مجازات ایدلمشکه متجاسر اولدیغی حرکته نسبتله بو جزا هیچ منزله‌سنده عد اولنمش .

قوجه ماریئو شدت نقمنامه‌سنی یالکز قرقلر مجلسنك کافهٔ اعضاسنه دکل بتون وندیك اصیلزادکانی علیهنه تعمیم ایدرك بوانتقام ایچون فرصت آرایوب طورور ایکن لیمان آمیرالی بولنان ذات بنه زادکاندن برینك حقارتنه دوچار اوله‌رق دوژه شکایته کلمش . ماریئو « دوژلرده نه‌قوت وارکه احقاق حق ایلسونلر ؟ کندی‌دوچار اولدیغم حقارتك بیله انتقامنی المه‌دم ! » دیه اغلامق درجه‌سنده برحدتله بیان عجز ایدنجه انتقام غیرتنده آمیرال دخی کندیسنه پیرواولمش .

ایچون شو مسئلهٔ مدیده‌ده اونامك شهرتنی آرتدیرمشلردر . بوایضاحه کوره « ژ به‌لن » دیمك و یالڭز خلق دیمك اولوب فقط قوزادك بالجمله مالکانه‌لری سنیوروجنکاورانی محاربه‌ده ایمپراطورلق بیراغی التنده اجتماع ایلدکلرندن ایمپراطور طرفدارانك عمومنه « ژ به‌لن » دنیلدیکی کبی ساقس و باو یه‌را قطعه‌لری قوهٔ حربیه‌لری دخی اصل کلف مالکانه‌لری جنکاورلرینه الحاق ایلدکلرندن کلف نامی‌ده بو بله باو یه‌را وساقسه قدر تعمیم ایلمشدر .

اوچنجی قونرادهاری کلف علیهنه بر چوق محاربه‌لر قازانمش ایسه‌ده اصل غالبیتنی اتمام ایدن محاربه ١١٤٠ سنهٔ میلادیه‌سنده وقوعه کلمش اولان وینسبرغ غالبیتی اولمشدر . بو محاربه‌نك نتیجه‌سنده برده غایت لطیف بر غرابت تاریخیه کورلمشدر . شویله‌که ایمپراطور اشبو وینسبرغ قصبه‌سنی محاصره ایدرك اهالیسی ایچون مقاومت احتمالی قالمامغله ایمپراطورك شرائطنی قبول ایدرك تسلیمه مجبور اولمشلر ایدی‌که بوشرائطك اساسی قصبه‌ده‌نه قدر ارکك وار ایسه جمله‌سی اسیر اولمقدن وقا.

مجار قرالی ماتیاس قوروه‌ن

آوستریا ولایتلری اهالیسنک اون بشنجی عصر میلادیده کی قیافتلری

بودقیقه‌دن بدأ ایله وندیك زادکانی علیهنه برفساد تشکیلنه بدأ ایدلمش‌که تربیونلر ذاتاً اصیلزادکانك مظالمندن بیزار اولملریله کتم اسراره الڭ زیاده مقتدر اولانلرندن اون آلتی نفری دوژ وامیرال ایله برلشمشلر· بونلرك هر بریسی وندیك محلاتندن مناسب یرلره تعیین اولنه‌رق هر برینك معیتنه التمشر نفر آدم دخی ویرلمش‌که افراد مذکوره نه‌مقصد اوزرینه حرکت ایده‌جکلرینی بیلمیورلر ایسه‌ده قوماندانلری طرفندن ویریله‌جك هر درلو اوامری اجرا ایچون یمینلی ایمشلر· رؤسا میانده وبریلان قرار اقتضاسنجه ١٣٥٥ سنه‌سی نیسانك اون بشنجی کیجه‌سی سن مارق سراینك بیوك چاکی « دعوت سریعه » تعبیر اولنان صورتده چالنه‌جق ایمش· بو چاڭ چالندیغی زمان بتون وندیك اعیان واصیلزادکاننك سریعاً وعاجلاً دوژ سراینه کلوب طوپلانملری معتاد اولمغله بونلر اقامتکاهلرندن چیقار چیقمز افراد معینه طرفندن قتل اولنه‌جقلر ایمش·

اختیار فالیه‌رو مارینو بوفسادی اوقدر ماهرانه بر صورتده ترتیب ایتمش‌که اکر وقوعندن اول خبر النه‌مامش اولسه ایمش وندیکده زادکان نامنه هیچ برکیمسه قالمیه‌رق جمله‌سی قتل عام ایدیله‌جکلر ایمش· فقط نصلسه بر تصادف ایله اونلر مجلسی بوفساددن خبر اله‌رق تربیونلردن بعضلری توقیف ایدلمکله طاقتفرسا اشکنجه‌لره آلنمشلر و دیکر رفیقلرینی دخی سویلمکه مجبور ایدلمشلر· درحال تحت توقیفه النان مجرملر فساد ایچون معین اولان کونده اعدام اولندقلری کبی آندن ایکی کون صکره دخی

دینلر ایسه بوکله‌توب کوتوره‌بیله‌جکلری قدر اشیایی الوب چیقه‌بیلمکدن عبارت ایدی· برده قلعه‌قپولری آچلدیغی زمان هرقادینك ارقه‌سنده بر ارکك کورلمسونمی؟ بونلر ایمپراطوره «ای عالیجناب! بزم ایچون الڭ قیمتلی مالمك قوجه‌لرمزدر· ایشته انلری بوکله‌توب کوتوره‌بیلورز!» دینجه‌شو حال ایمپراطورك رقتنی موجب اوله‌رق قوجه‌لرینی ده‌قادینلره بخش ایلمشدر·

المانیا ایمپراطوری کلفلرك مالکانه‌لرندن بعضلرینی کندی اصدقای بندکاننه توجیه ایلد‌یکی کبی باویه‌رادوقه‌لغنی دخی اوستریا خانداندن له‌اوپولده توجیه ایلمش ایدی· هانرینك وفاتندن صکره قرنداشی اوچنجی کلف اصل هانری‌یه‌وارث اولمسی لازم کلان وارسلان دیه برشهرت قزانان دیکر هانرینك حقوقنی مدافعهٔ محاربه‌ده دوام ایدوب ازجمله باویه‌را اوزرینه‌یورومش ایدی· انجق ایمپراطوره مقاومت ایچون قوتی اولمدیغندن وورم شهرنده اجتماع ایدن دیه‌ت مجلس عمومیسنك ویردیکی حکم ایله‌مؤبداً براقغه‌یه محکوم اولدی·

بو انقلابات اوزرینه کلفلر النده یالکز

دوژ فالیه‌رو مارینو اقامتگاه رسمیسی
اولان سرایك تشریفات نردبانی اوزرنده
و انتخاب کونی خلقه یمین ویرمش
اولدیغی محلده قتل ایدلمشدر .
او کون بتون وندیك اهالیسی بو
سیاستك تماشاسنه کلوب اجتماع ایتمش
بولندقلرندن اونلر مجلسی اعضاسندن
بریسی دوژی قتل ایدن بچاغی جلادك
الندن الوب اهالئ مجتمعه‌یه کوستره‌رك
« ایشته خائن جزای سزاسنی بولدی ! »
دیه باغردیغی کبی بیوك مجلسك اجتماعنه
مخصوص اولان صالونده بتون وندیك
دوژلرینك رسملری معلق اولوب حالبوکه
مارینونك رسمی انلر میانندن اخراج
و یرینه بر سیاه پرده تعلیق ایدلمش
واوزرینه دخی « جنایت واقعه‌سندن
طولایی قتل ایدیلان فالیه‌رو مارینونك
رسمنك محلی بوراسیدر ! » عباره‌سی یازلمش .

بو وقعه‌نك اهمیت تاریخیه‌سندن
ماعدا ادبیاتجه دخی غایت رنکین
اولمسی انکلیز ادیب مشهوری لورد
بایرونك نظر اهمیتنه چارپه‌رق بونی کوزل
بر درامه زمین اتخاذ ایلدیکی کبی فرانسه
ادباسندن قازیمیرده‌لاوینی دخی بو مسئله
حقنده بر درام ترتیب ایلمشدر .

تاریخ دیرکه . وندیك دوژلرنجه
دراملر یالکز بوندن عبارت قالمامشدر .
جمهوریت مذکوره ایچون دوژ انتخابنه
باشلانان زماندن جمهوریت مذکوره‌نك
الغاسنه قدر اوچ عصر ظرفنده قرق
اوچ دوژ مقام حکومته کله‌رك انجق
نصفی قدری اجل موعودلریله راحت
دوشکارنده اولمك نعمتنه نائل اوله‌بیلمشلردر .
بش نفری حکومتدن استعفایه مجبور
ایدلمشلر . اوچی سوءقصدجیلر طرفندن
قتل اونمشلر بریسی یعنی فالیه‌رو مارینو

برونسویق ایله لونه‌بورغ مالکانه‌لری قالمش
ایسه‌ده المانیا ایمپراطورلغنه یکن برلرده‌کی
کلف طرفدارانی بو انتقالی بردرلو قبول ایده‌
مامشلر ایدی . حتی اوچنجی کلف ایمپراطور
قونراد ایله باریشه‌رق انکله برلکده قدس
شریف طرفلرینه محاربهٔ صلیبیه‌یه کیتمش او.
لدیغی حالده بیله کلف طرفدارانی ایمپراطور
ایله باریشه‌میه‌رق بناءً علیه ایکی خاندان اره‌
سنده‌کی بو مسئله ایکی فرقه اره‌سنده بر مسئلهٔ
مغلقهٔ حربیه اولوب قالمش ایدی . المانیا
طرفلرنده بولنان کلف مدعیلری بالنسبه آز
زمان ایچنده یاتشدیریله بیلمش ایسه‌لرده ایتالیا
جهتنده بولنان کلف مالکانه‌لرینك سنیور
وجنکاورلری مغلوبیتدن عار ایلدکلری کبی
غلبه‌ژیبه‌لنلرده قاله‌جق اولورایسه بوغالبیت
المانلرك ایتالیا اوزرنده‌کی تسلطلرینی تأیید
ایده‌جکی مناسبتیله ایتالیان سنیورلرندن برچوغی
هپ کلف طرفداری اولمشلر ایدی . پاپالق
مقامی بیله المانیا ایمپراطورلغیله رقابت دائمه‌
سندن طولایی کلفلری التزام ایلیورایدی .
ایمدی ایتالیا طرفنده لومبارد مملکتلری
میلان دخی داخل اولدیغی حالده بوقارغه‌شه‌

اعدامه محکوم اولمش یدیسی خلع و نفی ایدیله‌رك بعضلرینك ده کوزلرینه میل چکلمش .

وندیك جمهوریتنك اشبوقار یشقلقلری پایتخت مقر حکومت اولان وندیك شهرینك آسایشنی استراحتنی اخلاقنی انتظامنی اخلال ایتمکده اولوب خارجده ایسه جمهوریت مذکوره ادنا مرتبه برفرصت واستفاده بولور بولمز اوفرصتی اصلا فوت ایتمز ایدی . ترقیات بحریه جه جنوز جمهوریتی وندیکك رقیبی اولوب اودخی برچوق اقطار بعیده‌ده تجارت بندرلری پیداسیله نقلیات وتجارت بحریه‌دن کلی استفاده‌لر ایتمکده وبعض کره وندیکلیلر ایله جنوزلر ارەسنده رقابت تجاریه‌دن طولایی محاربه‌لر دخی وقوعبولمقده اولدیغندن جنوز جمهوریتی هانکی دولتلر ایله متفق ایسه وندیکلیلر اودولتلره بغض ایتمك وجنوزلر کیملر ایله دشمن ایسه وندیکلیلر انلره تملق ومداهنه ایله عرض اتفاق ایتمك یولنده‌کی تدبیرلر یله مادی ومعنوی استفاده‌لر ینی آرتدیردقچه آرتدیرمقدن کیرو طورمزلر ایدی . بو پولتیقه‌یی دولت علیهٔ عثمانیه حقنده دخی یوروته‌رك ممالك مجموعه‌سی بیوك بردولت الکاسندن زائد دونمامی همان هردولت دونماسنه غالب اولدیغی حالده دولت علیهٔ عثمانیه ایله همان مبادیٔ ظهورینی متعاقب خوش کچنمکه باشلامشدرکه بوده جمهوریت مذکوره‌نك امور خارجیه‌ده دقت ومهارتنه دلالت ایلر .

وندیکلیلر اون دردنجی اون بشنجی عصر میلادینك مدت دوامنجه پك آز مسئله‌لرده موفقیتسزلك کوروب پك چوق وپك مهم مسئله‌لرده دائما

لق ارەسنده کلف طرفدارلغنی اعلان ایلدکلری کبی پاوی شهر یله بعض توابعی ایمپراطورلغه صادق قالدقلرندن ۱۱۵۹ سنه‌سنده بونلرك محاربهٔ داخلیه‌سی ایتالیایی آل قانلره بویامغه باشلادی . غالبیت اول امرده ژیبه‌لنلرده قاله‌رق ایمپراطور بولنان فره‌دریق باربروس میلان شهرینه کیرمش وشهر مذکوری کلیاً هدم ایتمش ایسه‌ده ۱۱۷٦ سنه‌سنده لنیانو نام محلده کلفلره فنا حالده مغلوب اوله‌رق قونستانسده ۱۱۸۳ سنه‌سنده اجتماع ایدن دیه‌ت مجلسنده لومبارد مملکتلرینك استقلالنی تصدیقه مجبور ایدلمشدر .

برآز صکره محاربه تجدد ایدرك ژیبه‌لنلو ایمپراطور ایکنجی فره‌دریق سوقیله قورته‌نووا نام محلده ۱۲۳۷ سنه‌سنده میلانزلری مغلوب ایلمشلر ایسه‌ده بولونیالیلر دخی کلفلره التحاق ایدنجه ژیبه‌لنلر مغلوب اوله‌رق بوندن المانیا ایمپراطورلغنجه بعض تبدللر بیله وقوعه کلمش ایدی .

دها صکره‌لری کلف وژیبه‌لن منازعه‌سی ایچنده ایمپراطورلق و پاپالق تأثیراتی دەقالمیه‌رق بوخصومت عادتا ایکی شهر ارەسنده وحتی بر شهر اهالیسندن بعض فامیلیالر میاننده بر

کارلی چیقمشلر در . ازجمله ۱۳۴۳ سنه‌سنده مصر ایله اتفاق ایلیه‌رك سوریه و مصر لیمانلرنده تمامیٔ سربستی ایله تجارت رخصتندن ماعدا اسکندریه وشامده بر قونسلوس اقامه‌سنه دخی رخصت استحصال ایلمش اولدقلری کبی وقتیله استانبول طریقندن مرور ایلیان هند تجارتی مصره تحویل مر ایلدکدن صکره براه‌اق جنویزلر النه چکمش ایکن اکاده تکرار ایصال دسته موفق اولمشلر ایدی . کذلك ۱۳۸۸ سنه سنده ایتالیانك لومباردیا طرفلرنده ظهور ایدن قاریشقلقلری فرصت اتخاذیله ترهویز ولایتنی قاررارا خاندانك الندن نزع ایلمشلر ایدی . بعده اوستریانك فریول ایالتیله دالماچیا وارناوتلغه‌طوغری تزیید نفوذه باشلایه‌رق ۱۴۲۰ سنه سنده بتون فریول ایالتی وندیك ملکی اولدیغی کبی ۱۴۵۴ سنه‌سنده میلانو دوقه‌لغندن ویسانسه وبللونه و وه‌رونه وپادوا وبرسچیا وبرغامه وقرهما مملکتلرینی ده اخذ ایتمشلر ایدی .

دولت علیهٔ عثمانیه ایله جمهوریت مذکوره اره‌سنده‌کی مناسبات حربیه وصلحیه کافهٔ تاریخ عثمانی قسمنده کوسترلمش اولدیغندن تافاتح و بایزید ثانی حضراتی زمانه کلنجه‌یه قدر کرك موره جزیره‌سندن و کرك ارناوتلق مسئله‌سیله جزایر بحرسفیدن طولایی جمهوریت مذکوره ودولت علیهٔ عثمانیه اره‌سنده تحدث ایتمش بولنان مسائله دائر بوراده اصلا ایضاحاته کیرشمیه جکز .

۱۴۸۴ سنهٔ میلادیه‌سنده فراره دوقه‌سنه رووبغو نام محلی ترك ایتدیرمك وندیکك جملهٔ موفقیات عظیمه‌سندن

مسئلهٔ خصوصیه صورتنی آلمشدر . ازجمله ویسقونتیلر ژیبه‌لن و فلورانسه‌لیلر کلف طرفدارلغیله منازعه‌ده دوام ایدرك مدیحیلردن سیلوه‌ستر بوادعا ایله فلورانسه‌ده تحکمنی تأمین ایلمشدر . پیزشهری ژیبه‌لنلك ادعاسنده دوام ایلدیکی حالده ۱۲۸۴ سنه‌سنده بوادعایی ترك ایدرك کلفلکه طرفدار اولمش وروماشهری ایسه ژیبه‌لنلك ایله کلفلك اره‌سنده مترددبر حالده‌زمان یکورمشدر .

هر حالده ژیبه‌لنلك ایمپراطور وکلفلك پاپا طرفداری اولمق رنکیله بومنازعه‌لر درت عصر مقداری برمدت طویله ظرفنده ایتالیایی قانلره بویادقدن صکره آرتق هرایکی طرفك غیرتکارانی نزاعدن بیقوب اوصاندقلری کبی ۱۴۹۵ سنه‌سنده فرانسزلرك ایتالیایه مقدمات تسلطی وقوعی اوزرینه شومنازعهٔ قدیمه کلیاً برطرف اوله‌بیلمشدر .

— ٥ —

✽ آنیه‌س صورل ✽

بوندن اون ایکی اون اوچ سنه مقدم نشر ایتمکده اولدیغم «قرق انبار» نام مجموعهٔ فنیه وادبیه‌ده «فرانسه تاریخنك دورشهوانیسی»

صایلوب ۱۴۹۶ سنه‌سنده ناپولی قرالی دخی ترانی واوترانتا و برندیزی وسائره‌یی وندیکه ترك ایتمکه مجبور اولمشدرکه بوایشك ایچنده دولت علیهٔ عثمانیه پولتیقه‌سنك ده نه بیوك تأثیری اولمش بولند. یعنی تاریخ عثمانی قسمنده تفصیل ایدلمشدر . بورایه قدر تعداد ایلمش اولدیغمز مملکتلرك وندیك جمهوریتنی عادتا بر دولت معظمه درجه‌سنه ایصال ایلمش اولدیغی واضحاً اکلاشیله بیله‌جك احوالدندر . انجق مکتسبات مذکوره‌نك جمله‌سنه فائق اولان شی قبریس جزیره‌سنك التحاق واکتسا. بیدرکه صورت مخصوصه‌ده بعض ایضاحاته لزوم کوسترر . شویله‌که :

آق دکزده برنجی درجه‌ده جسیم جزایردن اولان قبریس اطه‌سی یونان قدیم زماننددنبری مسکون ومعمور بر جزیره اولوب نوبت نوبت فنیکه‌لیلر مصرلیلر وقدیم فرسلر النه کچمش اولدیغی حالده ینه کندیسنه مخصوص قوانین ونظامات ایله اداره اولنور ایدی . میلادك دردنجی عصر مقدمنده پاره‌لق استقلال پیداسیله طقوز نفر قراللرینده منقسم قالدیغی کبی متعاقباً اسکندر کبیر طرفندن فتح اولنمش وتکرار مصر وسوریه دولتلری النه کچوب نهایت بطالمهٔ مصریه خاندا. ننك برشعبه‌سی اوراده یکپاره برقراللق وجوده کتورمش ایدی . میلاددن اللی سکز سنه مقدم روماللر النه کچه‌رك بعدما برروما ولایتی حالنده دوام ایلدیکی کبی رومانك قسم شرقی وقسم غربی‌یه انقسامی اثناسنده قبریس جزیره‌سی قسم شرقیده قالمش ایسه‌ده صدر اسلامده عربلر بو جزیره‌یی ضبط ایلیه‌رك منسوبیت وحکومتجه بعض تخالفلردن قطع نظر اهل صلیب زماننه‌دکین هپ اسلام النده

سرنامه‌سیله برفقرهٔ مفصلهٔ تاریخیه مندرجدرکه شوراده ترجمهٔ حالنی یازمغه باشلادیغمز آنیه‌س صورلك حالنه موقعنه مخصوص اولان اهمیتی کمالیله تقدیر ایده‌بیلمك ایچون او فقره‌یی بردها اوقومق قارئلرمز ایچون پك لازمدر . اما فقرهٔ مذکوره‌ده آنیه‌س صورلك‌ده ترجمهٔ حالی بولنه‌جغی ایچون دکل! او ترجمهٔ حالی مأخذ. لرمزك مساعده‌سی درجه‌سنده مفصل موضح اوله‌رق بورایه یازه‌جغز . فقرهٔ مذکوره‌یی اوقورلر ایسه قارئلرمز بو عصرلرده اوروپا و بالخاصه فرانسه‌ده قراللردن بدأ ایله سائر بالجمله سنیورلره وارنجه‌یه قدر پرستش نسوان مسئله‌سنده‌ها نکی درجهٔ افراطه قدر واراد. یعنی کورورلرده آنیه‌س صورلك اشبو ترجمهٔ حالنی برروما یعنی خیال اوزرینه مبتنی برحکایه اوله‌رق تلقی ایتمیوب وقایع صحیحهٔ تاریخیه‌دن اولمق اوزره تلقی ایدرلر .

آنیه‌س صورلك ترجمهٔ حالنی یازمغه باشلامزدن اول قارئلرمزه شو مطالعه‌جغی‌ده سرد ایده‌لم که حضرت حکیم مطلق ارکك ایله قادینی یکدیکرینك محبتلرینه ابتلا استعدادیله یاراتمش اولدیغندن قادین سومیان ارکك و

قالمش ایدی . ۱۱۹۱ سنهٔ میلادیه -
سنده اهل صلیب اسلام اوزرینه
سفرلر آچدیغی زمانده ارسلان یورك
ریشارلر بو جزیره‌یی ضبط ایله فرانسز
سنیورلرندن کی ده لوزینیانه ترك ایلمش
ایدی که سنیور مومی الیه اوراده یکی بر
قرالاق تشکیل ایدرك ۱۴۸۹ سنه‌سنه
کلنجه‌یه قدر لوزینیان خاندانندن اون
طقوز نفر قرال و قرالیچه اورا ده
حکومت سورمشلر ایدی . صوك
حکمداری وندیك فامیلیالرندن قورنارو
فامیلیاسنه منسوب قاترین نام پر -
نسسدر که کندیسندن اول قرال اولان
اوچنجی ژاق سلاطین مصریه‌نك
تسلطلرندن وندیك دونغامی سایه‌سنده
تحافظ ایچون بو قادینی تزوج ایلمش
ایدی . ژاقك وفاتیله قاترین قرالیچه
اولنجه وندیکلیلر کندی حامیلری اولان
سن مارق نام عزیزك روحی نامنه
قاترینی اولادلغه قبول ایدرك وارثی دخی
وندیك جمهوری صایلمش ودوژلره آدریاتیق
دکزینی تزویجدن نافع اولان بو والدیت
ومولودیت معنویه سایه‌سنده وندیك
جمهوریتی قبریس کبی اعلا بر میراثه
قونمشدر .

الحاصل ۱۴۹۹ سنهٔ میلادیه‌سنده
فرانسز قرالی اون ایکنجی لوئی بوندن اول
تاریخ عثمانی قسمنده سلطان جم وقعه‌سندن
واشبو اوچنجی فقره‌مزك اوستریا والمانیایه
مخصوص اولان بندنده فرانسه قرالرینك
المانیا وایتالیایه وقوع تسلطلرندن طولایی
ایضاح ایدلمش اولدیغی وجهله وندیکلیلر
فرانسه قرالنه خدمت بحریه‌لرینی
صاته‌رق اجرت ومکافاتی اولمق اوزره
فرانسزلرك اثنای غلبه‌لرنده قره‌مونه
مالکانه سیله اوغلیو و آددا و پونام محللر

ارکك سومیان قادین تصوره بیله صیغمز ایسه ده
اول وآخر شرایع ملل ونحل بو بابده او قدر
قانونلر قویمشدر که بشریتك بو انهماکی درجهٔ
افراطه قدر واردیرمق خصوصنده کی استعدا -
دینی شرایع مذکوره تعدیل ایلمشدر . ذکر او -
لنان شریعتلر میانده نصرانیت ایسه شریعت
موسویه‌نك بو بابده کی احکامنی اساساً تغییر
ایتمیه‌رك تعدد زوجات حقوق طبیعیه‌سندن
انسانلری منع ایلدیکی حالده مؤخراً بودینك
احکامنجه درلو تغیرات وقوعه کلدیکی اثناده
ارککلری یالکز برقادین ایله اکتفایه مجبور
ایلدیکندن وتعدیلات بو درجه‌سنه تحمل ایسه
هیچ بر ملت رجالنك بالطبع کاری اوله‌مدیغندن
اوروپاجه مدنیتك ترقیاتی درلو درلو تحفظلر
کوستردیکی صره‌ده شو زوجهٔ واحده ایله
اکتفا مجبوریتی ده اول قدر تخفلاشدیرمشدر که
اساس اکتفا زوجهٔ واحدهٔ منکوحه‌یه منحصر
قاله‌رق غیر منکوح اولدیغی صورتده ایسه هر -
کسك اقتداری درجه‌سنده مستفرشه‌لر استخدا -
منه هیچ ممنوعیت قونلمامشدر . اما بو مستفرشه -
لری بزده اولدیغی کبی استفراش جواری‌یه
قیاس ایتمامیلیدر . بزده شرائط شرعیه‌سی

میاننده کی ممالکی کاملاً استملاك ایتمشلر و پاپا التنجی علکساندرك وفاتی اثناسنده ریمینی وفانه‌زا شهرلریله ملحقاتنی دخی پاپالق مقامندن نزع وکندی جمهوریتلرینه ربطه موفق اولمشلردرکه ایشته اون بشنجی عصر میلادینك نهایتنده وندیك جمهوریتنك بو اتساعی بومرتبهٔ کمال دیمك اولوب اون میلیوندن متجاوز نفوس سن‌مارق بایراغنك التنده طوپلانمشلردر . اصل وندیك شهری اهالیسی بشیوز بیکه وارمدیغندن بروندیکلی نفسه خارجدن یکرمی نفس تابع اولمش دیمکدرکه الیوم اوتوز میلیون قدر انکلیزك ایکیوز میلیوندن متجاوز نفوس سائره‌یه حاکم اولمسی بیله ینه نسبتله وندیکلیلرك تسلطی درجه‌سندن پك بعید دیمکدر .

— ٥ —

« ٤ - اوروپانك سائل ملل »

« وحکوماتی »

خلاصه — اشبو مبحث رابعك ترتیب وقوعاتی — « ا » ایتالیا . اوائله ارجاع نظر . آلمانلرك طردیله ایتالیان ملیتنك تشکلی . سیچلیانین . ویسقونتیلر . سفورسلر . صاووالر . مدیچیلر . پاپالر . — « ب » فرانسه . شارل سابعك بقیهٔ احوالی . اون برنجی لوئی . سکزنجی شارل — « ج » اسوبچره . تورغووینك فتحی . شارل له‌تمه‌رده‌ره غلبه . اتحاد ارثی . بال معاهده‌سی . اسوبچره‌نك اتساع وشهرتی — « د » انکلتره . چفته کل محاربه‌سی . تودولر . — « ه » دانیمارقه اسوچ نوروج . اولدنبورغ خاندانی . قالمار اتحادینك بقیهٔ احکامی — « و » اسپانیا . قاستیل و آراغون قراللرینك

داخلنده تعدد زوجات مجز اولدیغی کبی استفراش جواری خصوصنده‌کی احکام دخی بونلری عادتا بر نوع زوجهٔ مشروعه صورتنه قویمش اولدیغندن جواری استفراشی اصلا سفاهته حمل اولنه‌مز و بناء علیه تعییب دخی ایدیله‌مز . اوروپاده « متردس » دینیلن مستفرشه‌لر کرك حکمت دینیه وکرك حکمت مدنیه نقطهٔ نظرندن فحش صریح عداولنه‌جق شیلر اولوب بونلرك وجودندن تکمیل اوروپا مشتکی اولدیغی حالده اشته کاری یالکز صوری اولوب حقیقتده کلنجه وجودلرینی ینه تکمیل

اوروپانك التزام ایلدیکنه شبهه ایدیله‌مز . زیرا التزام ایتمامش اولسه‌لر بونلرك وجودلری دخی قالمیه‌جغی درکاردر .

اوروپا حکومت وملتلرینك باشلرینه اشبو متردسلر یوزندن کان فلاکتلری قارئلرمزك نظر حکمت وحیرتلرنده تجسم ایتدیره‌جك وقوعات غریبه‌یه بوندن صکره پك چوق تصا- دف ایده‌جکز . مستفرشه‌لردن ایلك دفعه او- لق اوزره ترجمهٔ حالنی یازدیغمز اشبو آنیدس صورل ایسه متمیز ده فرانسه قرالی یدنجی شارل ایله اون برنجی لوئی اوزرنده نه‌یمان تأثیرلر

اتحادی . اسپانیاده عربلرك تمامی انقراضی
— « ز » پورتغال . كشفیات بحریه‌نك
مستلزم اولدیغی غایة سامان .

(ایضاح)

مباحثك تطاولی ایله تقسیماتی تاریخیه‌مز قارئلرك نظر ضبطلرندن تباعد ایلیه‌جكی مطالعه‌سیله تكرار اخطاره مجبور اولیورزكه « برنجی نصف قرن جدید » ایچون قطعات عالمدن اوروپا قطعه‌سنك نامنی سرنامهٔ عمومی اتخاذ ایلدكدن و بو سرنامه التنده « ۱ » اشارتیله بقیهٔ عهد فاتحی و « ۲ » اشارتیله عهد بایزید ثانی‌یی و « ۳ » اشارتیله عثمانلی‌یه متجاور اولان اوروپا ملل و حكوماتنی یازدقدن صكره اشبو بابمزی دخی « ٤ » اشارتیله اوروپانك سائر حكومات و مللی احوال تاریخیه‌سنی یازمغه تخصیص ایلمشزدر .

اشبو مبحث رابعك ترتیب وقوعاتنده رعایت ایلدیكمز شی بر مبحثك دیكر بشنه مفسر اوله‌بیلمسی قضیه‌سندن عبارتدر . چونكه اصل نقطهٔ نظر تاریخ عثمانی اولوب بزجه ملل سائره احوال تاریخیه‌سندن تقدیم وتأخیره لزوم كوستره‌جك اولان شی بونلرك تاریخ عثمانی‌یه درجهٔ تقربلری قضیه‌سی اوله‌جغنه كوره انلری باب سابقه درج ایلدكدن صكره سائر ملل وحكوماتك تاریخلرنجه تقدیم وتأخیر ایچون بونلرك یكدیكرینی مفسر اولملرندن بشقه برقوت قالەمز .

حلول قرون جدیده‌ده احوال عمومیهٔ عالمك نه صورتده ایدوكنه دائر برنده ویرمش اولدیغمز ایضاحات ایله بزده باب سابقده آوستریا و آلمانیایه دائر سرد ایدیلان معلومات ایتالیایه عائد خصوصات تاریخیه‌یه دخی تعلقلرندن

حاصل ایتمش برقادین اولمغله برابر حد ذاتنده فرانسه ایچون الك بیوك خدمتلر كورمش ومحاسنی معایبنه غلبه ایتمش اولدیغی عادتا علی العموم بتون فرانسز مؤرخین جدیده‌سی طرفندن اعتراف ایدلمش برقادیندركه اوروپا تاریخنك بوجهتنه دائر قارئلرمزه كوستره‌جكمز موستره‌نك بویله الك اعلا واكملی اولمسنده بشقه‌جه بر ایلك وار دیمكدر .

آنیه‌س صورل ۱٤۰۹ سنهٔ میلادیه‌سنده طوغری فرانسه‌نك طورن ولایتی داخلنده فرومانتو نامنده برقریه‌ده تولد ایلمشدر . باباسی صورل ده‌سن ژه‌رار نامیله قلرمون فونتك معیتنده بولنان « ژانتلیوم » لردن اولمغله اصیلزادكاندن معدود اولدیغی كبی مومی الیه بالذات دخی عفت واستقامتله شهرتشعار برآدم اولدیغندن هركسك حرمت وتعظیمنه مظهر ایمش . فقط فقرحالی حسبیله ذاتاً مدت عمرنده رفاه یوزی كوره‌مدیكی كبی بالخاصه اواخر عمرنده فقری دها زیاده آرتدیغندن قزی آنیه‌س بیچاره‌سی فقر وضرورت دها بشیكدن استقبال ایتمش .

بوقزك ذكا وظرافتی حال طفولیتنی متعا-

طـولابی مستقل بر « ایتالیـا » فقره‌سنی
بورایه قـدر تأخـیره لزوم کوسـترمش
ایدیسه‌ده ترتیب صره‌سنجه ایشته بورایه
درج اولنمـق لازم کلن بر « ایتالیـا »
فقرهٔ تاریخیه‌سی المانیـا و اوستریا حقنده
و یریلن معلوماتی تفسـیر ایده‌جکنـدن
ماعدا فرانسه حقنـده یازیله‌جق فقره‌یه
دخی مقـدمه اوله‌جغندن مذکور ایتالیـا
فقره‌سنی جـمله‌سنه تقـدیم مجبور یتنـده
بولندق . حالبوکه بو فقره طـوغریدن
طـوغری یه فرانسـه‌یه بر تعلق کوستر.
دیکندن فقرهٔ مذکـوره نك تفسـیری
ایچـون‌ده فرانسـه‌یه مخصوص فقره‌نك
تعقیبی لازم کلمش اولـدیغی کبی ایکیسـی
اره‌سـنده موقـع طوتان اسـو یچره‌یی.
ده اوچنجی فـقره اتخـاذ ایلمـك لازم
کلدی .

فرانسـه فقره‌سی انکلـتره‌یه عائد
اوله‌جق فقرهٔ تاریخیه ایچون برکریزگاه
حکمنده بولندیغندن اسـو یچره‌یی اره‌دن
چیقاردقدن صکره دردنجی فقره اوله‌رق
انکلتره‌یی درج ایلدیکمز کبی شـودرت
فقره‌نك اندراجنـدن صـکره اوروپای
شمالیجه یالکز دانیمارقه واسـوج ونوروج
قالدیغنـدن بشنجیلك اشـارتنی‌ده انـلر
اوزرینه وضع ایلدك . التنجی و یدنجی
فقره اوله‌رق اسپانیا و پورتغالی ترتیب
ایلدیکمز ه سبب بونلرك اسپانیاده عربلرك
انقراضیله افریقـایه چکلملرندن وکشفیات
بحریه‌ده دوام ایله نظر اطـلاع تاریخ
عمـومی‌یی آفریقـا و آسـیا و آمریقـا
طرفلرینه قدر سـوق ایلملرندن طـولابی
تاریخ عمومینك بوقسملرینـه پك‌مناسب بر
کریزگاه اوله‌جقلری قضیه‌سیدر .

« ١ — ایتالیا »

« حلول قرون جـدیده‌ده احـوال

قب جمله‌نك نظر تقدیرینی جلبه باشلادیغی کبی
حسنی دخی حقیقةً « روزافزون » اطلاقنه
شایان اولوب حال معصومیتنده « نه کوزل
بك ! » دیانلر قز بیودکجه « نه کوزل چوجق ! »
و « نه کوزل قز جغز ! » تعبیراتیله درجهٔ تقدیر.
لرینی‌ده آرتدیرمقده ایدیلر . نهایت آنیه‌س
صورل اون‌بش یاشنه کلدکده فرانسه خاندان
قرالیسندن معدود اولان آنژو خاندانندن لو.
رن حکمداری ره‌نه‌نك زوجه‌سی ایزابل بو
قزی کورنجه جمال باکمالیله برابر فراست و کیا.
ست خارق العاده‌سنه حیران قاله‌رق « امان نه
کوزل مادموازل » دیه خدمتنه المش که حالا
اولدیغی کبی اوزمان دخی کندیسی کبی بیوك
پرنسه‌لرك سرایلرنده « دام‌دونور » یاخود
« دموازل‌دونور » دیه رفیقه‌لر بولنور ایدی .
بو زمانلر فرانسه ده انوار معارف یکی
شعشعه نثار اولمغه باشلامش ایدی که قیاس
ایدیله‌جك اولورسه صورتی همان شمدی بزده
کوریلان تجددات علمیه و ادبیه‌یه بکزه‌مکده
ایدی . فرانسز لساننك یالکز املاسی دکل
شیوهٔ افاده‌سی دخی مؤخراً نائل اولمش بولندیغی
اصلاحات کلیه‌یه هنوز نائل اوله‌مامش بولند .

عالم » سرنامهٔ عمومیلی فقرهٔ مفصله‌ده
قطعات معلومهٔ کرهٔ ارض اوزرنده
بولنه‌رق تاریخ نظرنده اشتهار ایتمش
اولان ملتلرك کافه‌سی مبادیٔ تشکللرندن
النه‌رق مبدأ قرون جدیده اولان ۱۴۵۳
سنه‌سنه قدر نصل کلمش اولدقلری
و او سنه‌ده نه حالده بولندقلری مختصراً
بیان اولندیغی حالده ایتالیا ملتی حقنده
بویله بر خلاصه یاپلمامش ایدی . بوکا
سبب ایتالیا قطعه‌سنك عن اصل روما
ملت عظیمه‌سنه وطن اولمسندن عبارت
اولوب چونکه کرك ازمنهٔ تاریخیه‌نك
یکدیکریله مقایسه‌سنه و کرك بار بارلرك
رومایی دوچار انقراض ایلیه‌رك یکی
ملتلر ظهوری میدانی آچش بولنلر .
بنه دائر او صره‌لرده و برلمش اولان
معلومات رومایی قارئلرمزه کرکی کبی
طانتدیرمش اولدیغی جهتله اکر
فرانسه وسائر ملل اوروپائیه حقنده
یاپمش اولدیغمز وجهله ایتالیا ایچون
دخی بر فقرهٔ مخصوصه یاپه‌رق بونده
رومانك احوال قدیمه‌سنی الك مختصر
اولمق اوزره یازمش اولسه ایدك مدت
دوامی پك اوزون اولمق وتذکارندن
صرف نظر اولنه‌میه‌جق بر چوق
انقلاباته اوغرامش بولنمق حسبیله پك
چوق صحایفی بونکله طولدیردقدن
ماعدا بنه حاصلی تحصیل ایچون اوغرا.
شمش اوله‌جغمز درکار ایدی . هله
رومانك انقراضیله ایتالیانك بر « ایتالیا »
اولمق اوزره تشکلنه قدر مرور ایلیان
زمانلرده دوچار اولمش بولندیغی
بر چوق انقلاباتی فرانسه والمانیایه
مخصوص اولان فقره‌لرك ایتالیا حقنده‌کی
تعلق بزه پك اعلا کوسترمش بولنمز یله
بوده شمدی یه قدر ایتالیا ایچون بر فقرهٔ

یغندن بو زمانك فرانسزجه نظم و نثری شمدیلرده
همان اکلاشیله‌میه‌جق درجه‌ده اولدیغی کبی
ار باب قلمك کندی ارەلرنده املاجه افاده‌جه
پك چوق مباینتلر بولنمقده یعنی هرکس ایستد-
یکی کبی یازمقده ایدیسه‌ده ازمنهٔ متوسطه‌نك
بر چوق خیالات خامی ارتق انظار حسن
قبول عامه‌دن دوشمش و هرکسك کوزی آچیله-
رق تجددات و ترقیات مستقبله‌نك مقدماتی
حاضرلانمغه باشلامشیدی . بو تیقظ عمومیده
قادینلر ارککره عادتا تفوق ایلیورلر ایدی .
زیرا زادکان ایچون اوقویوب یازمق عیب
اولدیغی اعتقاد قدیمی هنوز تماميله محو اولمامش
بولندیغندن ارککلر میانده اوقور یازارلر نادر
وفنیات وادبیات ایله اشتغال ایدنلر اندر اولد-
قلری حالده قادینلر ذاتاً ارککلرك جلب انظار
حیرتی ایچون هیچ بر زمان هیچ بر فداکارلقدن
کیرو طورمدقلری کبی بالخاصه بو زمانلرده
تعلم و تأدب قادینلر ایچون الك پارلاق موده حکمنی
المشیدی . بناءً علیه حکمداران فامیلیاری
میانده بر خیلی قادینلر شو ترقیات فکریه‌لریله
نام‌آلدقلری کبی بالخاصه ایزابل‌ده‌لورن سائر
بنات نوعی میانده دخی تفوقله مشهور اولمغله

مخصوصه یاپمقـدن بزه استغنا و یرمکده ایدی . بودفعه ایسه ارتق برنجی نیم قرن جـدید ده ایتالیـا نك اوروپا ملل جدیده‌سی صره سـنده ذکری ضرورت حکمنی المشدر . حتی شمدی یه قدر ایتالیا حقنده فقرات سائره یه تعلقندن طـولانی بردرجه یه قدر ذاتاً معلوممز اولمش بولنان احـواله دخی بر نظر رجعی عطفی لازم کلمشـدرکه بو نظر فقرات سائره دن المش بولندیغمز معلوماتی تفسیر و اکمال ایلیه‌جکدر .

میلاد عیسانك ٤٧٦ سـنه سـنده بار بارلرك هجـومیله روم غربی رهـین انقراض اولدقدن صکره بو «روم غربی» نامیله یاد اولنـان بر یعنی ایتالیا قطعه‌سی (عن ٤٧٦ الی ٤٩١) هرول دنیلن باربارلرك ید استیلا سنده قالـوب بعده استرو . غـوت دنیلن دیکر بار بارلرك دوچار استیلاسی اولمش و (عن ٤٩١ الی ٥٥٢) اوسـتروغوتلر ایتالیـا نك ملت حاکمه‌سی حکمنی المش ایسـه‌ده «روم شرقی تاریخنه برنظر» سرلوحه‌سیله ایکنجی جلدمزده منـدرج بولنان مقالهٔ مفصله‌ده ایضاحات لازمه‌سی و یرلدیکی اوزره شرق ایمپراطورلغی ایتالیـادن بالکلیه علاقه‌سـنی کسمیوب غرب ایمپراطورلغنك‌ده وارثی اولمق داعیه‌سیله ایتـالیانك برقسمنی کندی اداره‌سی آلتنـده المش و راون شـهرنده بولنـدیردیغی «اکسراخ» نام وکیـلی واسطه‌سیله اداره‌ٔ مصلحت ایتدیرمشدر . بوحالده ایتالیا «لومباردلر ایتالیـاسی» و «غره‌قلر ایتالیـاسی» نامیـله ایکی قسمه منقسم اولمش دیمك اولدی .

ینه سالف الذکر «روم شرقی تاریخنه برنظر» مقاله‌سنده ایضاح ایدلمش اولدیغی اوزره شرق دولتنك اداره‌سی کیتدکجه

کوزل آنیه‌س صورل بو پرنسسك سایهٔ لطف تربیه‌سنده پك چابق ترقی ایتلش و طبیعی اولان جمالنی برده ادب و عرفانله تزیین ایلیـجه ارتق جمله نزدنده مشار بالبنان قالمشیدی ؛

آنیه‌س صورلك هنوز ایزابل دەلورن سراینده بولندیغی زمان شهرت جمال و ظرافتی نه درجه‌لره وارمش اولدیغنی مقایسه‌یه مدار اولمق اوزره عرض ایده‌لم که او زمانك مشاهیر شعراسندن بایف نام شاعر «جماله جمال نامی ویرلدیکی مدتجه آنیه‌سه دخی کوزل آنیه‌س عنوانی ویریله جکدر» مآلنده کی بیتی ایله بو قزی مدح ایتلشدرکه حسن و جمال دنیلن شیدن بوتعبیرلرك انقطاعی محال اولدیغی کبی آنیه‌سه دخی کوزل دیمامك محال اولدیغنی حکم ایتمك حقیقة مدحك صوك درجه‌سـنه وارمق دیمکدر . اکر آنیه‌سك برنده بشقه بر قز اولسه ایدی و یله ممدوح شعرا اولمق درجه‌سنده کی شهرت حسنی اوزرینه غرور کتوره جکـنه شبهه یوق ایدی که ذاتاً او زمانك قادینلری ایچون غرور و تعظم دخی عمومی برشی ایدی . حالبوکه آنیه‌س عقل و اذعان و ادب و عرفانجه مرتبهٔ قصوایه بولمش اولدیغی حالده بو ترقیسنی

مختل اولدیغی صره‌ده ایتالیاده بولنان اکسراخلرایله مرکزحکومت ایمپراطوریه اولان استانبول اره‌سنده‌کی مناسبت دخی مختل اوله‌رق و باخصوص اکسراخلرك فساد اداره‌لری ایتالیانلری ده بیزار ایلیه‌رك ٧٢٦ سنهٔ میلادیه‌سنده ظهور ایلیان اختلال ایتالیاده بعض انقلابات جسیمه‌یی وجوده کتورمش وازجمله ایشلك ایچنه پاپالق مقامی دخی قاریشه‌رق نفس روماشهری بر حکومت جمهوریه تشکیل ایلمش ایدی‌که اوزمانه قدر پاپالرك حکومت جسمانیه‌جه هیچ بر اهمیتی اولمیوب منصب روحانیلری یاله استانبولده بولنان ایمپراطور طرفندن توجیه و هیچ اولمز ایسه پاپالق انتخابی تصویب اولنور ایدی. لکن استانبولك الث کار شناس الث حیثیتلی اولان بعض رجالی لومبارد قراللری ایله پولتیقه‌لرینی دوزلته‌رك بر یاندن لومباردلر و بر یاندن دخی روملر اشبو یکی روما جمهوریتنی تضییق التنه اله‌رق توسعنی منع ایده بیلمشلر ایدی.

بو صورتله روملرك لومباردلر ایله پیدا ایتمش اولدقلری تعلق ومناسبت بالاخره بنه روملره ایراث مضرت ایدرك حتی ٧٥١ سنهٔ میلادیه‌سنده به‌نه‌وان ایالتنی روملردن نزعله یکی بردوقه‌لق حالنه قویمشلر ایسه‌ده ایتالیانك بوقاریشه‌لقلری دها شارل مارتل زماننده فرانقلرك اورالره تسلطلرینی موجب اولمش بولندیغی کبی مشهور شارلمان اسکی روما ایمپراطورلغنه معادل برغرب ایمپراطورلغی تشکیلی ایچون سیف غالبیتنی چکدیکی زمان یعنی ٧٧٤ سنهٔ میلادیه سنده ایتالیانك قسم کلیسنی قبضهٔ تصرفه المشیدی. مع هذا ایتالیانك تمامی غرب

فضائل ذاتیه‌سنك اتمامنه حصر ایلمش اولدیغندن غایت متواضع ودلربا بر قادین چیقدیغندن بنه‌مومی لیهانك مدایحنی یازمش اولان و یلنوف نام محررك دیدیکی وجهله قادیندن ارککدن هرکیم اولورسه اولسون آنیه‌سی کوروب وطانیوب‌ده از دل وجان سومامسی محال حکمنده ایدی.

قزك بو ایالك اشتهاری «مادموازل‌ده فرومانتو» نامی التنده وقوعه کلدی. کندیسیله الفت ایدن اصیلزادکانك کافه‌سی مفتون جمال ماکمالی اوله‌رق هر بری برطرز سوز وکداز ایله مادموازل‌ده فرومانتو یه اعلان عشق ایدرلر ایدیسه‌ده آنیه‌سك عفتی محجوبیتی دخی فضائل سائره‌سنه منضم اولدیغندن عشاقندن هر بری برصورت ظریفانه ایله‌رد ایلرو شیطانك وسوسه‌لری غلبه ایتدکجه حضرت مریم تصویرینه تعبد ایتمکه مسارعت ایلیه‌رك هرحالده وساوس نفسانیه‌سنی دفعه مقتدر اولور ایدی.

١٤٣١ سنه سنده آنیه‌سك افندیسی و حکمداری اولان رنه دانژو اوزمانك خالی اولمدیغی مسائل داخلیه‌دن برمسئله‌اوزرینه

ایمپراطورلغی داخلنه ادخال ایده‌مامش ایدی . یالکز به‌نه‌وان دوقه‌لغی بنه لومباردلرده قالمش اولدیغی کبی قطعه‌نك جنوب طرفلرندن برمقداری دخی بنه روملر النده قالمش ایدی .

ایتالیا تاریخنك بو قسم ابتدائیسی مفصلمزك شمدی‌یه قدر سبق ایدن فقرات متعدده‌سنده قسماً موجود اولدیغی کبی شارلمانك ایتالیایی فتحیله بعد وفاته شارلمانزاده‌لرك بالتدریج وجوده کتوردکلری فرانسه قراللغی و المانیا ایمپراطورلغی اره‌سنده کرك غرب ایمپراطورلغی عنوانك وکرك ایتالیا ممالکنك بر زمانه قدر نصل منازع فیه اولمش بولندیغی دخی المانیا و اوستریا و فرانسه‌یه عائد فقرات مخصوصه‌ده دها زیاده ایضاح ایدلمش اولدیغندن ایضاحات مذکوره‌نك بوراده تلخیصنه بیله لزوم کورلمز . بناءً علیه او تفصیلاتی برطرف ایلدکدن صکره بوراده سوزه شو نقطه‌دن بدأ ایلك لازم کلورکه :

غرب ایمپراطورلغی عنوانیله برابر ایتالیا قراللغی دخی قارلو ونیژیه‌نك خانداننده برمدت قالدقدن صکره نهایت ٨٨٨ سنهٔ میلادیه‌سنده شارلله غرونك حکومتدن قصر یدی اوزرینه برانژه وکی وسائر بعض ایتالیان پرنسلری کندی مملکتلرینی بنه کندیلرینه مخصوص بر حکومت قرالیه اداره‌سی التنه المغه سعی ایلمشلر ایدی . نهایت قارلو ونیژیه‌نك خاندانی ٩١١ تاریخنده المانیاجه دخی منقرض اولدقدن صکره ایتالیان پرنسلری سعی ایلدکلری حکومت قرالیه‌یی برارەلق وضعه دخی موفق اولمشلر ایسه‌ده المانیا ایمپراطورلغی ایتالیادن بنه ال چکمیوب ازجمله برنجی اوتون شمالی

بورغونیا دوقه‌سیله جنك ایدرك بوله‌نیه‌ویل محاربه‌سنده مغلوب اولمش و یاقه‌سی پنجهٔ اسارته قاپدیره‌رق برقوله‌یه حبس ایدلمش ایدی . زوجه‌سی ایزابل قوجه‌سنك بو بلادن استخلاصی ایچون فرانسه قرالی یدنجی شارلك عنایت ومعاونتنی استرحامه کلدیکی زمان آنیه‌س صورلی دخی برابر کتورمشیدی . اوزمان آنیه‌س یکرمی یاشنده بر قادین اولمشیدی که کمالات نسوانیه‌سنك مرتبهٔ غایه‌سی دیمك ایدی . شارل سابع ذاتاً پرستش نسوانله شهرت المش بر پرنس اولدیغندن مادموازل‌ده فرومانتویی کورر کورمز اوزمانه قدر بیکده بر درجه‌سنی هیچ برقادینده کورمامش اولدیغی حسن و لطافته بردن‌بره حیران اولدیغی کبی آنیه‌س ایله برقاچ دفعه ملاقات ومکالمه‌ده سرعت انتقالی ذکاوت و فراستی و باخصوص تعلم و تأدبی دخی حسنی کبی فوق العاده اولدیغنی کورنجه بالکلیه صبر وسامانی توکتدی . ایزابلدن رجا ایله قزی کندی زوجه‌سنه دموازل‌دونور تعیین ایتدیردی .

مترجمین احوالك روایتلرینه کوره شارل سابع بوقزه عشقنی درحال اظهار ایلدیکی و

ایتالیا اوزرنده ایمپراطورلغك نفوذ حکمرانیسنی تکرار تأسیس ایلدیکی کبی اخلافی بو نفوذی جنوبلره طوغریده توسیع غیرتندن کیرو طورمامشلردر . ایشته بمز توکنمز وتفصیلات تاریخیه‌سنك صوکی کلمز ایتالیا مسائلی بوندن متولد اولوب بر طرفدن ایمپراطورلر پاپالری استرقاب ایلدکاری جهتله انلرك کسر نفوذینه چالیشورلر ودیکر طرفدن پاپالر کندیلرینی قراللر قرالی و ایمپراطورلر ایمپراطوری ایتمك ایچون اللرندن کلانی یاپارلر ایدی‌که ۱۰۳۹ ده ایمپراطور اولان اوچنجی هانری پاپالری عادتا کندی طرفندن نصب اولنور بر باش دسپوت منزله‌سنه قدر ایندیرمکه موفق اولدیغی نبی ۱۰۷۳ ده پاپا اولان یدنجی غره غوار دخی « پاپالرك مظهر تقدیسی اولمینجه ایمپراطورلر دخی ایمپراطور اوله‌مز »

دعواسنی میدانه چیقاروب ۱۱۲۲ سنهٔ میلادیه‌سنه قدر بودعوی تأسس ایتمش قالمش ایدی .

برطرفدن بو احوال کذار ایلدیکی حالده دیکر طرفدن نورمانلر رومه‌لر النده بولنان یرلری اخذ و بعدوانده بولنان لومباردلری دخی کندیلرینه رام ایدرك سیجلیانین نامیله یکی بر قراللغك اسباب تشکلنی اتمام ایتمکده ایدیلر . پاپالق مقامی ده بونلری تأیید ایلدیکندن ۱۱۳۱ سنه‌سنده پرنس روژه بو قراللغی تشکیله موفق اولدی و پاپانك مالکانه‌سی عد اولنمغله مذکور قراللغك ترقیات سریعه‌سی دخی امید ایدلدی .

مع هذا تا بو تاریخه قدر المانیا ایمپراطورلرینك عموم ایتالیا اوزرندن نفوذ حکمرانیسی منقطع اولمیوب بو انقطاع مبدئیله منتهاسی اره‌سنده درت عصر

قوجه بر قرال اولمق حیثیتیله برابر یالواروب یاقارمقده دخی قصور ایتمدیکی حالده آنیه‌س قراله مقاومتده صوك درجه‌یه قدر قوت کوستردی . حتی قرالك عشقی ارتق اخص بندکانی ایچون ده اسراردن اوله‌میه‌رق قسه نترابل نام اصیلزاده بر کون آنیه‌سه نصیحت ویرمکه مجبور اولمش و بوقدر جمالیله برابر اکر قرالی هوا وسوداسنده قطعیاً مأیوس ایلیه‌جك اولورسه غضبندن قورتلمق لازم کله‌جکنی ده بیلدیرمش اولمسی اوزرینه مادموازل فرومانتو دیمش ایدی که :

— واقعا بن عاجز بر قزجغزم . فقط قرالك بنی مغلوب ایتمسی قولای اوله‌مز . آنی بر ولی نعمت کبی سور و تقدیس ایدرم . لکن محافظهٔ عفتم کبی بر وظیفهٔ مقدسه‌دن بنی بو وظیفهٔ عبودیت اصلا نکول ایتدیره‌مز .

کوزل بر سوز اما قوجه بر قراله قارشو حکمسز قاله‌جغی درکار اولان سوز! مترجمین احوالك روایتلرینه کوره آنیه‌سك قراله بو درجه‌لرده مقاومت کوسترمسنه اصل سبب اوزمانلر شارل سابعك هنوز بر جرأت مخصوصهٔ قهرمانانه ایله کرك انکلیزلره و کرك یرلی

مقداری زمان مرور ایلمش اولان مشهور « کلف و ژیبه‌لن » محاربهٔ متسلسله و مدیده‌سنک نتیجهٔ ثمره‌سی اوله‌رق وقوعه کلمشدرکه مسئلهٔ مذکوره‌یی بوراده شرح ایتمک شو فقره‌مزی صدددن بالکلیه تبعید ایده‌جک تفصیلاتی مستلزم اوله‌جغنه مبنی حاشیه‌لرمز میاننده بوده بر فقرهٔ مستقله اوله‌رق ایراد اولندی . مراجعت بیوریله .

١٢٦٨ سنهٔ میلادیه‌سنده طوغری کلف و ژیبه‌لن محاربه‌سنده طالع اسلحه‌نک کوستردیکی مقتضا اوزرینه المانلرک نفوذی ایتالیا اوزرندن منقطع اولدقده لومباردلر ممالکیله طوسقانه برر حکومت جمهوریه تشکیل ایلدکلری کبی سائر بیوک شهرلرک کافه‌سی دخی برر یرلی رئیسک اداره‌سنه تابع اولمشلر ایسه‌ده شو حال ایتالیا ایچون بر بختیارلق عد اولنه‌مامشدر . زیرا بو پرنسلرک هر بری انواع سفاهت وغدر وملعنتله دوچار اشتهار اوله‌رق شو قارغه شالق اره‌سنده پاپالق مقامی دها زیاده نفوذ قازانمق ایچون صورت مصلحانه‌ده میدانه آتیلنجه اسمایی اوزرینه صحرانمش و پاپالردن بر قاچی زمان زمان رومادن طرد اولندقلری کبی نهایت روما دخی برحکومت جمهوریه اعلانیله پاپالرک نفوذینی کلیاً قطع ایتمش ایدی .

پاپالق مقامنک تأییدیله وجوده کلمش اولان سجلیاتین دولتنک ترقیات سریعهٔ مستقبله‌سی امید ایلدیکنی خبر ویرمش ایدک . واقعا بو امید بر درجه‌یه قدر حصوله کلدی ایسه‌ده قرال اولان روژه‌نک نسلی وارث ذکور جهتندن منقطع اوله‌رق حق وراثت المانیانک هوهنستوفن خاندانه انتقال ایلدیکندن

سنبورلره قلیج چکمکه باشلامامش اولدیغی برزمان ایمش . واقعا مقدمات حکومتنده شارلک تن پرورلکی براره‌لق کندیسنی قورقاقلقله تشهیر ایده‌جک درجه‌لرده وارمشیدی . آنیه‌س ایسه ارککلر ایچون الک بیوک فضیلت شجاعتدن عبارت اولدیغی حکم ایله برار ککده شجاعت اولمدقدن صکره نه حکمدارلق مرتبه‌سنده کی اصالتنک نه ده حسنک ثروتنک هیچ حکمی اوله‌میه‌جغنه قائل ایدی . ذکر اولنان مترجمین احوالدن مونلوق آنیه‌سک بو حالی قادینلر ایچون (هیچ اولمزایسه اوزمانکی فرانسه قادینلری ایچون ! ...) عمومی برشی اولدی . یعنی بیانیله دیورکه :

— کوشک وقورقاق اولانلردن قادینلر بالطبع متنفر اولورلر . بوقورقاقلره نه قدر طارانه‌لر سوسلنه‌لر قادینلر ینه ار باب شجاعتی ترجیح ایدرلر . جسورلر سوسلی دکل حتی چرکین وسقط بیله اولسه‌لر انلرک نظرنده سوسلی وکوزل قورقاقلره مرجحدرلر . بسالت قهرمانی بتون نوع نسوانی دفعةً میل ایتدیره‌جک خصائل رجولیه‌دندر .

برانتوم نام دیکر بر محرر دخی بوسوزی

ایتالیا اوزرندن اندفاعی آرزو اولنان المان نفوذی ایتالیانك بر بیوك قسمی اولان سجلیاتین اوزر بنه بنه عودت ایتمش اولدی. فقط بوعودت نفوذ پك چوق زمان امتداد ایتمدی. اوزمان بارونلقلر قونتلقلر کبی قرالاقلر دخی یالکز قرال بولنان ذاتك مالکانه‌سی اوله‌رق بونلرك سائر خاندانلر ایله ازدواجلرندن طولایی وقوع وفاتلرنده بعض کره حقوق ارثیه اوزاقدن اوزاغه خاندانلره قدر انتقال ایلدیکی کبی ۱۲۶۶ سنهٔ میلادیه‌سنده سجلیاتین حکومتی فرانسه قرالی سن لوئینك قرنداشی شارل دانژویه انتقال ایلمشیدی. بوحالده دخی سجلیاتین فرانسز استیلاسی التنه کیرمش اولدیسه‌ده برقانلی وقعه بو استیلایی پك چابق تعدیل ایلدی. بر روایته کوره آراغون قرالی پدر اصل سجلیا اطه‌سنه کوز دیکه‌رك اورادن

فرانسزلری طرد ایتدیرمك ایچون پیدا ایتمش اولدیغی واسطه‌لر ایله ۱۲۸۲ سنهٔ میلادیه‌سی مارتنك اوتوزنجی یعنی پاسقالیانك ایکنجی بازار ایرتسی کونی کلیسالرده «وه‌پر» دینلن دعا چاکی چالنمسنی متعاقب پالرمو شهری اهالیسی فرانسزلرك اوزرینه وهلهً هجوم ایتمشلر و بوعصیان درحال قصبات سائره‌یه دخی سرایتله سکز بیك قدر فرانسزلری عموماً بوغازلامشلر ایدی‌که تاریخ عمومیده «وه‌پر سیسیلیه‌ن» دیه مشهور اولان شوقانلی وقعه‌دن صکره اصل سجلیا جزیره‌سی آراغون دولتنه انتقال ایدرك یالکز ناپولی طرفلری آنژو خاندانی النده قالمشدر.

سجلیا اطه‌سیله ناپولینك بویله آراغون و آنژو خاندانلرینه تابع اولملری بونلرك ایتالیانك عمومیتندن چیقه‌رق

تصدیق ایتمشدر. دیمشدرکه:

— کوزل و متحسس قادینلرك قهرمانلقله شهرتشعار اولان ارباب شجاعتی بکنمملری سومملری ممکن دکلدر. بونك سببی ایسه ذکا وظرافت کبی بیك درلو خصائله قادینلر دخی مشترك اولدقلرندن خصائل مذکوره‌یی ار. ککلرده دخی کوردکلری حالده اول قدر استغراب ایتملرینه مقابل شجاعت وجسارتدن کندیلرینی محروم اولدقلری جهتله او خصلت جلیله‌یی هانکی ارککده کورورلر ایسه حیران اولملری واندن محروم اولان ارککی کندیلرندن

بیله عاجز بولملری قضیه‌سیدر.

الحاصل آنیه‌س صورل شارل سابعه مقاومت ایچون اولانجه متانتنی کوسترمکله برابر قوجه بر قرال ایله مقاومت قطعیه قطعیاً محال اوله‌جغنی کندیسی‌ده اکلایوب نهایت اظهار مغلوبیته مجبور اولدی. برزمانه قدر قرال جنابلری بوقز ایله ملاقاتنی سرای خلقی انظارندن کویا مستور طوتمغه چالشدی ایسه‌ده ذاتاً معاشقه‌لری اثناسنده کیفیت اخص بندکانك معلوملری اولمش بولندیغندن بعدالمواصله بو سر بالکلیه تعممدن‌ده تأخر ایتمدی. زیرا او

مشهور هیکل تراش میکل آنژك آثارندن اولوب ایضاحاتی ایچون «میکل آنژ» سرلوحه‌لی حاشیه‌یه مراجعت اولنه

بر مملكت اجنبيه حالنه كيرملرينی انتاج ايلمشيدی. حكومتين مذكوره بويله بشقه بشقه اولەرق برمدت اداره اولندقدن وفقط ايتاليانك هيچ برطرفنده اردی ارەسی كسلمامش اولان اختلاللر داخلی محاربەلر بوراسنی‌ده پك چوق زمانلر قانلره بويامق درجەلرنده صارصدقدن صكره نهايت آنژو خاندانك دوچار اولدقلری شورشدن استفاده ايليان آراغون پرنسلری ناپولی‌يی‌ده انلرك اللرندن آلوب بنه ايكيسی برلكده اداره اولنور بر «سيچلياتين» دولتی تشكيلنه موفق اولديلر. بو ايكنجی اتحاد ١٤٣٥ سنهٔ ميلاديه‌سنده وقوعه كلمش ايسه‌ده دوامی دخی انجق بوكا موفق اولان بشنجی الفونسك مدت حياتيله قائم اولەرق ١٤٥٨ سنه‌سنده مرقومك وقوع وفاتندن صكره اصل آراغون خاندانه دخی بر تشوش كلمش وبريسی خاندان مذكورك وارث مشروعی وديكری ايسه بر ولد زنادن طوغمق صورتيله وارث غير مشروعی عد اولنان ايكی شعبه آرەسنده ملك منازعەسی ميدانه چيقەرق ناپولی ولايتی وارث غيرمشروعه واصل سيچليا اطەسی وارث مشروعه انتقال صورتيله ايكی سيچليا بربرندن تكرار آيرلمشيدی. ايشته بو حال شو برنجی نصف قرن جديدك نهايتنه قدر دوام ايدرك ١٥٠٤ سنه‌سنده سيچلياتينك تكرار اتحادی ايلروده ايكنجی قرن جديده ده كوريله‌جكدر.

بو عصرده اوروپا قطعەسی شمديكی كبی بيوك ويكپاره دولتلره منقسم اولميوب بحق تعداد وتعريف امكاننك خارجنده درلو درلو عنوانلر ايله بر چوق حكومات صغيره‌يه منقسم اولديغی

زمانك احوالنی كندی مشاهدەلری اوزرنه يازان مترجمين احوالك افادەلری وجهله: «حد ذاتنده غايت فقير اولان بوقزجغزی قرال حضرتلری اوقدر ثروت ودبدبه صاحبی ايتمش ايدی كه درجەسی انجق خاندان قرالی پرنسسلرنده كوريلور. زر وزبوره مستغرق اولمسی قرالك اقدم آمالی اولان مادموازل ده فرومانتونك آلتون بيله‌زيك وكردانلقلرندن ماعدا البسه‌سی الماس طاشلر ايله‌ده مزين ايدی»

واقعا بشقه زمانلرده اولسه ايدی آنيەسك بو شعشعەسی بلكه‌ده كوزلری قماشديرميه بيلور ايدی. لكن شارل سابع زماننده فرانسه‌يی كاملاً انكليزلر استيلا ايتمش اولديغی كبی قراله صادق قالمسی لازم كلان سنيورلرك‌ده كافه‌سی حال عصيانده بولندقلری متنفر ده تصريح ايدلمش اولديغی كبی بالذات خاندان قرالينك ضرورتنی مقايسه‌يه مدار اولمق اوزره دخی ولی عهد طوغديغی زمان واقتيرآيننك اجراسی ايچون بورژ كليساسی پاپاسلرينه قرق آلتون ليرا بورجلی قالديغنی اخطار ايلرزكه بوقدر ضرورت ايچنده بولنان برقرالك هرنه‌دن تدارك ايدر ايسه ايتسون مسفرشەسنی بويله

وبونلر آره‌سنده‌كی محاربه‌لر بتوب توكنمك
بیلمدیكی كبی بو حال اوروپانك هر طرفندن
زیاده بالخاصه ایتالیاده موجود ایدی .

بزم ایچون بوراده تفصیلاتی بو انقسامك
الك جزؤی اقسامنه قدر واردیرمق
وایتالیا تاریخنده آزچوق برنام پیدا
ایتمش اولان ذواتك كافه‌سی حقنده
ایضاحات ویرمك ممكن اوله‌میه‌جغی دركار
اولوب انجق سیجیلیا جزیره‌سیله ناپولینك
برر حكومت مستقله واجنبیه اداره‌لرینه
كچدكلرینی تعریف ایدیشمز درجه‌سنده
ایتالیانك اقسام سائرهٔ مستقله‌سنه دخی
عطف نظر اهمیت ایلك لازم كلنجه
نظر اهمیتمز اول باول میلان شهرینی
كندیلرینه مركز اتخاذ ایلیان ویسقونتیلره
اصابت ایدر .

و یسقونتی دیه ایتالیا تاریخنده الك
بیوك اهمیتی احراز ایلمش اولان بونامك
ایلك صاحبی ١٢٦٣ سنه‌سنده میلان
شهرینه آرشه‌وق یعنی دسپوط نصب
اولنان پاپاس اوتون اولوب مرقومك
ماتیو نامنده‌كی یكنی مهارت عسكریه‌ایله
میدان الدیغندن اوتونك وفاتندن
صكره‌لری میلان سنیورلكی كندیسنه
انتقال ایتمش و قلیجی قوتیله اطرافدن بر
چوق شهر و قصبه‌لری ده قبضهٔ
تسخیره اله‌رق دائرهٔ حكومتنی توسیع
ایتمسیله المانیا ایمپراطورلغی ایتالیا اوزرنده
ایمپراطور قائمقاملغنی ده مرقومه
توجیه ایلمشیدی .

بو فامیلیانك شعشعهٔ شوكتی ١٤٤٧
سنه‌سنه قدر ایتالیا اوزرنده ایكی عصر
مقداری دوام ایلمشدر . بو مدت طویله
ظرفنده اوندن متجاوز ویسقونتیلر میلان
صندالیٔ حكومتی اوزرنده بری دیكرینه
سلف خلف اوله‌رق بعضلری بتون

الماسلره غرق ایتمسی انظار استغراب وناخشنو-
دیی جلبدن كروقالمدی .

بو انظار استغراب وناخشنودی اربابی
اول باول قرالیچه‌یی آنیه‌س علیهنه تحریكه
باشلادیلر ایسه ده متنزده شارل سابعك اواخر
عمری حقنده‌ویردیكمز ایضاحات میانده بیان
اولندیغی اوزره قرالیچه غایت حلیم برقادین
اولدیغندن ایدیلن تحریكاتدن اصلا متأثر
اولمیور ایدی . ذاتاً مترجم احوال عمومیه
میشونك دیدیكی وجهله اوزمانلر اوروپا
قرال و دوقه و قونت و بارونلرینك زوجه‌لرندن
بك چابق اوصانه‌رق انلری كندی دائره‌لرنده
ایسندكلری كبی تعیشه ترك ایله كندیلرینك برطاقم
مترسلر ایله اكلنملری عموماً معتاد اولمسیله
شارل سابع دخی عادت عمومیه‌یه مخالف برحر-
كتده بولنمش اولمیور ایدی . بو مترسلر میانده
آنیه‌س صورل ایسه عاقل برقرالیچه‌نك عادتا
مظهر تحسینی اوله‌جق برقادین ایدی . زیرا
قرالیچه‌یه ویرمش اولدیغی ایضاحات وتأمینات
میانده دیدیكی وجهله كندیسی قرالك كوكلنی
قاپمغه چالشمش برآشفته اولمیوب بلكه قراله
مدت مدیده مقاومتدن صكره عاجز قالمش بر

ايتاليا اوزرنده المانيا ايمپراطور قائممقامى عنوانني محافظه ايلدكلرى و ديكر بعضلرى ايسه ايمپراطورلغه كرك كيرلى وكرك علنى خيانتله ايمپراطورلغك رقيبى بولنان پاپالق مقامنك قائممقاملغنى احراز ايتدكلرى حالده هر هانكى مسئلهٔ حربيه‌يه كيرشمشلر ايسه دائرهٔ حكومتلرى داخلنه يكيدن بعض شهر و قصبه و ناحيه‌لرى ادخال ايده ايده كيتدكجه ملكلر ينى توسيع ايلمشلردر .

هله ١٣٧٨ سنه‌سنده سنيورلك مقامنه كلمش اولان ژان غاله آس غايت غدار بر آدم اوله‌رق كندى اقرباسنك بيله غدر ايله ملكلر ينى قاپمش اولمسندن قطع نظر پادو دوقه‌لغنى كاملاً و سائر بر چوق مملكتلرى غالباً كندى حكومتنه قاتمغله عموم ايتاليا قرالى عنوانني‌ده المغه قالقشمش ايسه‌ده المانيا ايمپراطورى ونسلاسى اقناع ايده‌مديكندن يالكز دوق عنوانني القله اكتفايه مجبور اولمشدركه بو عنوان كنديسندن صكره اولاد و اخفادينه‌ده انتقال ايتمشدر .

مرقومك اوغلى فيليپ مارى دخى شو ايتاليا قراللغنه پك بيوك هوس ايدرك ولوكه غدارانه وخونريزانه بر صورتده اولسون وجوه موفقياتى بو امرى تسهيل ايتمش ايسه‌ده يالكز ايمپراطورلغى اقناع ايده‌مديكى ايچون انك هوسى‌ده نتيجه‌سز قالمشدر .

و يسقونتيلرك ظلملرى غدرلرى كرچه ايتاليا تاريخنده پك زياده نظر نفرتله اوقونوب از جمله سالف الذكر ژان غاله آسك آوكو پكلر ينى انسان اتيله بسلهديكى دخى شهرت بولمش ايسه‌ده بو فاميليانك ايتاليا ترقياتنه ده ايتديكى خدمت انكار اولنه‌مز . ارباب علم

زواللى اولديغى كبى كندى يرنده بشقه‌سى بولنسه قراليچه‌يه وارنجه‌يه قدر سائر نسوانك كافه‌سى عليهنده انتريقه‌لرده حقارتلرده بولنه‌جغى دركار ايكن كنديسى بالعكس جمله‌نك ايلككنه سعى ايتمكده وحتى قرالى بيله وظائف حكمداريسنك دها زياده حسن ايفاسنه سوق ايلمكده ايدى . بناء عليه قراليچه انى استرقاباً دشمنلك ايده‌جكنه بالعكس آنيه‌سى زياده سيله بكنمش سومش واره‌لرنده كى مناسبت خوا. هرانه‌يه كيتدكجه قوت ويرمكده بولنمش ايدى . حقيقت آنيه‌سك قرال اوزرنده كى نفوذينى بتون فرانسه‌نك منافعنه اوله‌رق استعمال ايلمد. يكنى ينه بتون فرانسز مورخلرى اعتراف ايدر. لر . بونلرك حكملر ينه كوره شارل سابع حدذا. تنده هم ايچه قورقاق هم كركى كبى تنبل بر آدم او. لوب يالكز كندى ذوق و صفاسنى دوشونمكه مستعد بولنديغندن مفتونى مغلوبى اولديغى آنيه‌س دخى يالكز كندى اقبالنى دوشونه‌جك برقادين اولسه‌ايدى قرالك بو استعدادينه بر قات‌ها انبساط و يرەرك فرانسه‌نك انكليزلردن خلاصى كبى عظيم بر موفقيت شارل سابعه ميسر اوله‌مز ايدى . انجق حرف بحرف براتومك

و ادبی وقایه ایدرك پك چوق كتابلر یازدیرمش و بو صورتله تبعه‌سی میانده نشر معارفه خدمت ایتمش اولدقلری كبی پیزآقادمیاسی و بر چوق كتبخانه‌لر هپ بونلرك آثار یدرلر . ذاتاً او زمانلر ایتالیانك هر طرفنده‌كی سنیورلر ایچون جور وظلم عادات عمومیه‌دن اولدیغی جهتله غدارلقدن طولایی طبیعی اولان معیوبیتده ویسقونتیلر یكانه قالمزلر .

ویسقونتیلرك انقراضندن صكره میلانده مقام حكومته كلمش اولان سفورسلر دخی نوعما ویسقونتیلرك شعبه‌سی دیمكدرلر . سفورس كلمه‌سی ایتالیانجه « سفورزا » لفظندن مأخوذ دركه « قوی » دیمكدر . بو نامی الك اول اعلا ایدن جیاقوموز زو آتاندولو نامكسنه بر كویلونك اوغلی اولدیغی حالده وجودجه غایت قوتلی اولدیغندن « سفورزا » لقبیله پك چابق شهرتشعار اولمش و كندی خدمتنه الدیغی بر قاچ یوز جنكاور ایله بعض سنیورلرك خدمت عسكریه‌سنده بولنمشیدی . مرقومك بر زنادن تولد ایدن اوغلی فرانسوا علكساندر پدرینك بعض سنیورلر طرفندن سوق اولندیغی محاربانك كافه‌سنده بولنه‌رق یارارلغنی جهانه كوسترمش اولدیغی كبی نهایت بر ارەلق فرقه‌یی بیولته‌رك ١٤٣٤ سنهٔ میلادیه‌سنده پاپا دردنجی اوژه‌نك مالكانه‌سی اولان آنقونا ولایتنی فتح وضبط ایدرك مستقل بر اداره تشكیل ایلمش ایدی . ویسقونتیلردن فلیب ماری بو آدمی كندیسنه داماد ایلدیكندن ١٤٥٠ سنه‌سنده مرقوم مارینك وقوع وفاتی اوزرینه میلان دوقه‌لغنی دخی كندی ضبطی آلتنه المش وو یسقونتیلر بالطبع سلاحله ممانعته قالقشدقلری حالده دخی نیجه

سوزی اولمق اوزره حكایه ایدیلوركه : « مادموازل ده فرومانتو بر كون قراله دیمش كه هنوز كوچك قز اولدیغم زمانلر منجمك بریسی طالعمه باقوب نصرانیت عالمنك الك شجیع و قهرمان قرالی اولان بر ذاتك بكا عاشق اوله‌جغنی سویلمش ایدی . طرف حكمدار یكزدن بكنلمك شرفنه نائل اولدیغم زمان ظن ایتمش ایدم كه او شجاعتلی قهرمان قرال سز اوله‌جقسكز . مكر منجم خطا ایتمش . ذات حشمت سماتكز كندی ذوق وصفا كزدن بشقه برشی دوشونمیور . سكز . امور دولتی اهمال ایلیورسكز . منجمك خبر و یردیكی قرال مطلقا انكلتره قرالی اوله‌جقدر كه هر بری صقالكزدن بر قیل قوپارتمق دیمك اوله‌رق اوكوزل مملكتلركزی برر برر الكزدن الدی . كوكلم ایستیوركه انك خدمتنه كیده‌یم ده نظر رغبتنی كندی اوزرمه جلب ایده‌یم . بو سوزلر قراله اوقدر تأثیر ایلدی كه كوزلرندن یاش كلدی . او كوندن اعتباراً كلكری دیشلرینه الدی . جسارتنی اوكه سوردی . او درجه‌لرده كه عاقبت انكلیزلری طرد و دفع ایلدی »

آنیه‌س صورلك قرالی بو صورتده تشویقی

حیله‌لر خیانتلو ایله گاه حکومتنه اشتراك وگاه بالکلیه استبداد صورتیله ادامهٔ حکومت ایلمشدر . معهذا بو ذاتك میلانده ایتالیا معارف ومدنیتنك ترقیاتنه خیلی خدمتی اولدیغی کبی کند یسندن صکره اولاد و اسلافنك ده خدمتلری اولمشدرکه انلر اون التنجی عصر ملادی یه عائد احوالدن اولمغله بوندن صکره کله‌جك ایکنجی قرن جدیده ده ذکر اولنه‌جقدر .

ایتالیانك بو اثناده منقسم اولدیغی اقسامدن بریسی دخی صاووا اولوب عصرمزه طوغری جغرافیای سیاسی خریطه‌لری اوزرنده « صاردنیا » دیه شهرت المش بولنان ومؤخراً سائر ایتالیا حکوماتنك ده انضمامیله شمدیکی ایتالیا دولتنی وجوده کتورن اشبو صاووا خاندانی کرچکدن اوروپانك الك قدیم خاندان حکمرانیلرندن اولمق اوزره تاریخده بر موقع مهم پیدا ایتمشلردر . بو خاندانك مبادیسی برطاقم اختلافات تاریخیه میانده توضیح ایده‌میوب قالمش ایسه ده کافهٔ اختلافات برطرف ایدیله‌رك ایشی اصل نقطهٔ موضحه سندن باشلامق لازم کلورسه کوریلورکه ۱۰۲۷ سنهٔ میلادیه‌سنده بیاض اللی هومبرت نامنده برشجیع سنیور بورغونیا قرالی اوچنجی رودولفه مهم مهم خدمات عسکریه ایفاسنه موفق اولدیغی کبی و فاتنده مرقومك زوجه‌سی هر منغارده ومؤخراً المانیا ایمپراطوری اولان قونراده دخی صداقتدن آیرلمیه‌رق بونلرك هر بری طرفندن کندیسنه بخش و عنایت ایدیلان مالکانه‌لر وعنوانلر نهایت صاووا قونتلغنی میدانه کتورمش وتا ۱۴۱۶ سنهٔ میلا-

پك نافع بك جنککارانه برشی اولدیغنه دیه‌جك یوق ایسه ده « انکلیز قرالی » دیدیکی ذاتی اویله شجاعتله وصف ایتمسی طوغری دکل ایدی . او زمان شارل سابعك غوغا ایلدیکی انکلتره قرالی التنجی هانری بتون امور حکومتی منیستروسی اولان مدفوردینه براقمش برکوشك آدم اولوب اصل فرانسه‌دن کوزل کوزل مملکتلری الان ایسه بشنجی هانری ایدی که تا ۱۴۲۲ سنه سنده یعنی شارل سابعك قعودندن بیله اول وفات ایتمشیدی .

قرالك مستفرشه‌سی اولمقدن عبارت بر حیثیتی بولنان آنیه‌سك شارل سابعه بویله بر تشویقکارانه سوز سویلیه بیلمش اولمسنی استبعاد ایتاملیدر . مترس اولان قادینلرده قراللره دها آغرسوز سویلمك اقتدارلری بیله وار ایدی . زیرا مترس کلمه‌سنك حرفیاً ترجمه‌سی « صاحبه » دیمکدر . الیوم اینکلیزلر کندی قراللرینه « متر » دیرلرکه صاحبم وافندم دیمك اولوب بو کلمه‌نك مؤنثی بولنان مترس کلمه‌سی دخی « بکا صاحب اولان قادین » دیمکدر . بر قرال بر قادینه « سن بنم صاحبه مسك ! » دیدیکی حالده بونك حکماً نقیضی « بن ده سنك قولك

دیه‌سنه قـدر قـونت عنوانیـله اداره‌ٔ حکومت ایلدکدن صکره بوعنوانی دوق عنوانه تحویل ایدرك دهـا صکره‌لری یعنی ۱۷۲۰ سنه‌سـنده صاردنیا قراللغی عنوانی دخی المشلردر ․

قرون آتیه‌یه تعلق ایده‌جك احوال برلی برنده عرض ایدلمك اوزره شمدیلك صاووا ایچون اله‌بیـله‌جکمز معلـومات یکرمیدن متجـاوز قونتلرك سالف الذکر ۱۴۱۶ سنه‌سنه قدر قونت و بعده برخیلی ذواتك دخی دوق عنوانیله اشبو برنجی قرن‌جدید آخرینه قدر صـورت حکو- متـلری قضیه‌سی اولـوب بو بابده دخی اول‌باول یاداولنـه‌جق شی اشبو صـاووا قونتلرینك سـائر ایتالیـا حکمدارلرینه نسبتله دها زیاده عاقلانه اداره‌ٔ حکو- مت ایتملرندن عبارت کوریلـور․ بونلر دخی سـائر حکمدارلر کبی اکثروقتـلرینی متجاورلرندن ملك قاپمق وحقوق ارثیـه- لرینی سـلاح قوتیـله یوروتمك ایچون محاربه‌لرده پچورمشلر ایسـه‌ده احقـاق حق امرنده پك اهمیتـلی طـورانملری و ارباب علـوم وصـنایعی بالخاصـه حمـایه ایتملری شـانلرینی اعلایه مدار اولمشـدر ․ ذاتاً او زمانلر ایتـالیاجه صنایع نفیسه و ادبیاتی حمایه ایلمك ایتالیا پرنسـلرینك الك بیوك مابه الافتخـاری ایدی که بوده وقتیله محلنـده ذکر اولند. یعنی اوزره اسـتانبولك عثمانلیلر طرفندن فتحی اوزرینـه برچـوق معلـوماتلی روملرك اوروپایه دخالتلری اوزرینـه موده اولمشیدی ․ هله صاووا خاندانی حکمـدارلری میانده یشـیل قونت دیه شـهرت الان التنجی آمه‌ده صـاوواتك اهمیتنی آرتدیردقجه آرتدیروب بر طرفدن فرانسـه‌یه و دیکر طرفـدن اسـو یچره

کوله‌لم » دیمك اولمزمی؟ حالبوکه برانتومدن ماعداشاعربایفك برقصیده‌سی دخی بوفقره‌یی تأییدایلیور ․ بایف بوقصیده‌سنده‌آیه‌س صو- رلی الك بیوك حمیت ملیه الك مؤثر محبت وطنیه ایله متحسس برقهرمان اولمق اوزره تصویر ایلدکدن صکره خلقك قرال علیهنده‌کی سوز- لری کندیسنه تأثیرایلدیکندن و خلق ایسه قرالی قورقاق وتنبل دیه تشهیر ایتمکده بولندقلرندن بوتأثرایله آنیه‌س قرالك نزدینه کیدرك خلقك کندی حقنده کی اسناداتنی تمامیله بعدالتبلیغ « ایمدی ای عالی قرال! سلاحکزی قوشانکز! جنکاورلرکزی ده سلاحلاندیرکز ․ تبعه‌کزی دشمن قدیمکزك رعیت و اسارتندن قورتارکز ․ دشمنی طوپراغکزدن طرد ایدکز ․ بکا عاشق ایسه‌کز عاشقك شانی ناموس قهرمانی یی محا- فظه‌در ․ سزده عشقك بودراوسی یوق ایسه ناموسی سوه‌جك قدراولسون تحسس ده‌می‌ یوقدر؟ بنم عشقمله یاپه‌مدیغکز شیئی باری ناموسکز عشقنه یاپکز! » دیمش ایمش ․ بورا- ده‌کی مبالغهٔ شاعرانه‌یی قارئلرمز البته تقدیر ایدرلر ․

مادموازل ده‌فروماتونك قرالی بوصو-

و ایتالیایه طوغری توسیع ممالك ایدن بو قونتلغـك اهمیتنی اولور اولمز قراللقلر اهمیتندن بیله ایلرویه کوتورمشدر ۰

فرراره‌ده حکومت ایدن است خاندانی ایله جانتـو ده اجرای حکـومت ایلیـان غونزاغ خاندانی دخی ایتالیـانك الك مهم اقسـام حکومتندن ایسه‌لرده بونلر سجلیـا وناپولی و صاووایه نسبتله پك‌ده تفصیـلات تاریخیـه‌یه لزوم و احتیـاج کوستره‌جك شیلردن عد اولنه‌مزلر ۰

فلورانسه حکومتنده بولنـان مدیچیلر ایسـه یالکز بونلره نسبتـله دکل ترقی پرورلکلری حسبیـله صـاووا خاندانه نسبتـله بیله اهمیت حارق‌العـاده‌لرینی تسلیم ایتدیره‌جـك بر خاندان حکـومت وجوده کتورمشلردر ۰ شویله‌که :

بعض مورخـلر مدیچیـلرك اصـلنی شارلمانه قـدر واردیره‌رق اوفامیلیـادن کلدکلرینی و یاخود شارلمـانه عبودیتله میدان الدقلرینی درمیـان ایدرلر ایسه‌ده بوحال مدیچیـلر ایچـون بر مداهنـه‌دن نشـأت ایلیـه‌جکی درکاردر ۰ اصـل طوغریسی بونلرك ایلکی ۱۳۱٤ سـنهٔ میلادیه‌سـنده فلورانسـه جمهوریتنـك « غونفالونیـه » دنیلان بایراقـدارلغی خـدمتنده بولنـان اوارد نام کمسـه اولمسـندن عبـارتدر ۰ زیرا فلورانسه شهری ایتـالیا اوزرنده کندی استقلالنی الك اول تأمین ایتمش اولان یرلردن اولوب بورا ده حکـومت جمهوریه همـان شـارلمان زمانـه قدر وارمق درجه‌سنده قدیم اولـدقدن فضـله ۱۲۵۰ سـنهٔ میلادیه سنده حکومت مذکوره تجدیداً تأیید اولنه‌رق براز صکره دخی « اوردینا منتی جوستیزیا » یعنی « اوامر عدلیه » نامیله بر قانون اسـاسی دخی وضع اولنمش

رتله تشویق ایتمش اولدیغنی سائر شعرانك آثاری دخی اثبات ایدرلر ۰ الحاصل ایلك تشویق آنیه‌س طرفندن وقوعه کلمش اولمق اوزره بر کره یرندن طورانمش اولان شارل سابع ارقه‌سنه کیمش اولدیغی زرهی انکلیزلری فرانسه‌دن طرد ایدنجه‌یه قدر چیقارمامق عهدیله کیمش اولدیغندن حکمدارك شوجرأتی سائر امرا و جنکاورانه دخی بالانتقال ژان دارق نام حارق‌العاده قزك معجزکارانه قهرمانلقلرینه وارنجه‌یه قدر هر اسباب و وسایل یاردم ایتمش و شارل سابع فرانسه‌نك قورتاریجیسی اوله‌رق صحایف تواریخده « ویقتوریو » یعنی مظفر عنوانینی ده المشدر ۰ آنیه‌سك بو خدمت وطن پروریسندن طولایی فرانسه تاریخی بو قزك نامنه منتدارلغنی اعتراف ایلر ۰

محاربات واقعه‌ده شارلك نائل اولدیغی غلبه‌لر آنیه‌س حقنده‌کی محبتنك تزایدینه سبب اولورایمش ۰ لوش نام محلده آنیه‌سه بر کوزل شاتو یاپدیرمشکه دروده رادیه نام مؤلفك زمانـه قدر بو شاتونك بر قوله‌سی باقی اولوب مومی الیهك یازدیغنه کوره کویا قرال شارل صید و شکاره کیتدیکچه آنیه‌س صورلی بو قوله

ایدی . ایتالیا اوزرنده دها برچوق کوچك جمهوریتلرده اولدیغی کبی اشبو فلورانسه جمهوریتنده دخی « غونفا لونیه » دنیلان مأموریت الك مهم مأموریتلردن ایدی . زیرا « غونفالون » دنیلان بیوك بایراغی جنکه کوتورمك بونلرك اساس وظیفه‌سی اولدقدن فضله زمان صلحده دخی امور عدلیه‌یه نظارت ایلدکلرندن واو زمانك امور عدلیه‌سی ایسه مملکتك رأساً حکمدارلغی دیمك اولدیغندن بالخاصه فلورانسه ده غونفالونیه‌لر رئیس حکومت صاییلورلر ایدی .

مدیچیلرك فلورانسه ده ظهور ینه قدر فلورانسه جمهوریتی بر طرفدن المانیا ایمپراطورلغی دیکر طرفدن میلان حکومتی وپیز جمهوریتی و پاپالق مقامی ایله جنکلردن همان خالی قالمامش وبونلره قارشو کاه غالب کاه مغلوب اولدیغی کبی ١٣١٤ سنهٔ میلادیه سنده ناپولی دولتنه بالکلیه مغلوب اوله‌رق اوچ سنه مقداری انك تحت اداره سنده بولنمش ایسه‌ده بر اره‌لق دخی پیستوا وآره‌ته‌زو وپیز و قورتون و لیغورنا و طوسقانه‌نك برچوق محللرینی ضبط ایله توسیع حدود ایلمشدر . ایشته مدیچیلرك اصلی اولان اوارد بویله برحکومته غونفالونیه نامیله رئیس اولدیغی زمان ذاتاً تجارت طریقنده پیدا ایلدیکی ثروت ایله هرکسك کوکلنی اله‌رق کندیسنی بکندیردیکی وسودیردیکی کبی ١٣٧٨ ده ینه مدیچیلر- دن سیلوه‌ستر اسمنده برآدم دخی غونفالونیه انتخاب اولندیغی زمان اولانجه ثروتنی بذل ایدرك اوته‌دنبری فلورانسه سنیور- لری عد اولنان آلبیزیلری طرد وتبعید وکندیلرینی بومقامه اصعاد ایتدیرمشدر .

یه حبس ایدرده اویله کیدر اولدیغی کویلولر اعتقاد ایلرلر ایمش . شو صفدرونانه اعتقادك موردی مجهول قاله‌مز . قرال شاتوده بولنمدیغی زمانلر آنیه‌س دخی هیچ طیشاری‌یه چیقمامق درجه‌سنده معتکفانه یاشادیغندن دیمك اولور- که اوزمانلر خلق کندیسنی محبوس ظن ایدر ایمش .

قرالك آنیه‌سه هدیه‌سی یالکز بوشاتودن عبارت قالمامشدر . هربیوك مظفریتك شکرانه- سی اولمق اوزره برر مالکانه هدیه ایده ایده پانتیومر قونتلغی وروکه‌سیدر وایصوروم و ورنون سنیورلکلری هب آنیه‌سك مالکانه- لری اولمش . نهایت « شاتوده‌بوته » یعنی جمال شاتوسی نام بر صیفیهٔ دلارا دخی مبایعه وهدیه ایتمش که آنیه‌سك عنوانی ذاتاً « کوزل آنیه‌س » اولوب قالمش بولندیغی حالده بعدما « مادام ده‌بوته » دیه‌بوشاتونك عنوانیله یاد اولنمغه باشلایه‌رق اویله کوزل برقادینه « جمال مادا- مه‌سی » نامی‌ویرلمك پك ظریفانه دوشمشدر .

آنیه‌س حقنده قرالك ایلك عواطفی ذاتاً برطاقم ذواتی بیزار ایدرك بونلر مادام وازل ده‌فرومانتوبی ملت نظرلرندن دوشورملدر

واقعا كرك آلبيزيلر وكرك سائر بر چوق مخالفلر مديچيلره راحت وحضور ويرمك ايستميه‌رك برچوق محار باتله بونلرى بر اره‌لق مقام حكومتدن تبعيده‌قدر موفق اولمشلر ايديسه‌ده خلقك توجهى دائما امدادلرينه يتشمكده اولديغندن وقوعه كلان مخالفتلرك اويله قطعى و دواملى تأثيرلرى كورلمامشدر . هله بونلرك توجه عمومى يه استحقاقلرى‌ده مسلمدر . زيرا ازجمله ١٤٢٩ سنهٔ ميلاديه‌سنده هپ غونفالونيه عنوانيله سنيور انتخاب اولنان قوزما بر قحط زماننده بتون اهاليى كندى كيسه‌سندن بسيله‌يه‌رك هلاكدن قورتارديغى ايچون « وطن باباسى » نامنى بيله المش ايدى . بوندن ماعدا مديچيلرك فلورانسه‌يى بتون ايتاليا دارالمعارفى اولمق درجه‌سنده معارفله تزيين ايتملرى دخى لسان تاريخدن كنديلرينه مكمل مدح وستايش اصدار ايلمشدر . يونانستانه قدر مأمورلر ارساليله كتب قديمه‌يى مبايعه وجلب ايتديرمك و بونلرى استنساخ ايتديره‌رك نسخه‌لرينى چوغالتمق و مكمل كتبخانه‌لر مدرسه‌لر ياپمق كبى شيلرده سائر ايتاليا سنيورلرينك كافه‌سنه تفوق ايلمشلردر .

مديچيلرك اشبو برنجى نصف قرن جديده فلورانسه غونفالونيه لكنده الدقلرى شهرت وشان اصل شعشعهٔ شوكتلرينك مقدمانى ديمك اولوب بالآخره بونلرك غراندوقلق عنوانى المالرى و بعض مشاهير اعضاسى فرانسه‌يه قراليچه اولمق مرتبه‌سنده ايلروله‌ملرى اعصار آتيه‌يه عائد وقوعاتدن اولمسيله بونلرى كلديكى زمان اوتفصيلاته دخى كيريشيله‌جكدر .

ايتاليانك الك مهم حكومتلرى حقنده

ايكن كندى ولى نعمتلرينك ده معايبنى مبالغه‌لر ايله تعداده باشلامش اولدقلرندن خلق نظرنده آنيه‌س قرالك سفاهتنك سبب يكانه‌سى اولمق اوزره تلقى اولنمش ايدى . واقعا بالاده بيان اولنديغى اوزره بوقادينك قرالى جنكه تحريصى خلقده سرايده‌كى حيثلى بندكانى ده ممنون ايتمش ايسه‌ده مؤخرا ولى عهد پرنس شارل پدرى عليهنده بعض بندكانى كنديسنه جلب ايتمكه قيام ايلدكده بونلرده دخى آنيه‌س قرالك نظر توجهنده بولندقجه بزهيچ برشى ياپه‌ميز . بوقادينى كنديكزه جلب ايتمك ايسه محالدر . قراله محبتى صداقتى واردر » ديبجه خرچين شارل شو قادينى اره‌دن چيقارمق ايچون لازم كلان فسادلرك هيچ برسنده قصور ايتمدى قرالى دائما اغفال ايدن آنيه‌س اولديغنى برچوق واسطه‌لر ايله خلقه اعلان ايتديردكدن ماعدا نهايت كويا آنيه‌س شاتوسنده برچوق كوزل قزلر جمع ايدرك بونلرى بر بر قرالك قيونه قويمقده بولنديغنه قدر اشاعه‌لرده ايلروله دى . روايت مذكوره اوقدر قوت بولدى كه قراليچه دخى اينانمق درجه‌لرينه كلدى . بركون سراى قراليده آنيه‌س ولى

بورایه قدر ویرمش اولدیغمز معلومات کوسترمشدرکه بو مملکت یکپاره‌لك حالندن هنوز پك بعید اولدقدن فضله از جمله المانیاده اولدیغی کبی هر بری مستقل اولان حکومتلر ارەسنده بر ایمپراطورلق نفوذینك مدار اتفاق واتحاد اولمسی یعنی بونلرك ولوکه سطحیجه اولسون بر مجتمعهٔ حکومات حالنده بولنمیده کیسه‌نك خیال وخاطرندن بیله کچمیور ایدی . هر بری قطعیاً مستقل اولدقدن فضله اطراف وجوارندن مملکتلر فتحنی عادتا بالکلیه اجنبی بر ملتدن مملکت ضبطی درجه‌سنده عد ایدرلر ایدی . وندیك جمهوریتنی‌ده بو زمانك ایتالیا حکوماتندن بریسی اولمق اوزره عد ایدن مورخلر دیرلرکه وندیك ایچون قره دکزده ویاخود سواحل سوریه‌ده بر بندرکاه تجارت فتح ایتمك نه صورتله تلقی اولنور ایسه ایتالیا طوپراغندن بر قاریش یر فتح ایلمك دخی او صورتله تلقی اولنور ایدی . دیمك اولیورکه بونلرك کافه‌سی ملت واحده اولوب هپ بر لسانله متکلم اولدقلری حالده آره‌لرنده هیچ بر واسطهٔ اتحاد بولنمیه‌رق هر بری کندی دائرهٔ استقلاللری داخلنده دیکرینك عدوانیله یاشارلر ایدی .

حتی پاپالق مقامی دخی ادارهٔ جسمانیه‌سی طوغریدن طوغری‌یه کندیسنه عائد اولان مملکتلرك حکمداری اوله‌رق دیکر ممالك نصارانك کافه‌سی اوزرنده دخی حکومت روحانیه‌سنك نفوذی اولمق ادعاسنده بولنور وبالخاصه ازمنهٔ متوسطه‌ده قراللرك ایمپراطورلرك حکمدارلقلری بیله پاپالق مقامنك تصدیقنه وابسته اوله‌رق حکمدار عزلی حکمدار نصبی بونلرك حق صلاحیتی درجه‌سنده بولنور ایکن بونلرك بیله ایتالیا اوزرنده

عهده تصادفله « ه‌نیور! سزك ایچون لایقمیدر که بنم کبی بر عاجز قادین علیهنده افترالر ایده‌سکز؟ جمله‌کز حقنده خالصانه محبتدن بشقه بنده هیچ بر حس یوقدر . بن اولسه‌م پدرکز بشقه مترەس الیه‌جقمی ؟ فقط بنی پدرکزك بیلم نه‌جیسی ایتمك درجه‌سنده‌کی افترا کز یالکز بکا دکل پدرکزه دخی عظیم حقارت صایلور » دیدیجه شارل ذاتاً شدید و عجول بر دلی قانلی اولدیغندن « وای آشفته! پدرم حقنده‌کی خدمات مکروهه‌کزی انکارمی ایده‌جکسکز؟ » دیه بر چوق لایقسز کلماتله مقابله ایلدکدن ماعدا نه اوزمانلرجه‌نه بو زمانلرجه هیچ بر زمانجه قاین قسمنه ارککلك ال قالدیرمسی جائز دکل ایکن ولی عهد جنابلری آنیه‌سه طوقات آتمق مرتبه‌سنده اثر تهور کوسترمشیدی .

بو معامله اوزرینه آنیه‌س لوش شاتوسنه چکیلوب قرالدن دخی مناسبتنی قطع درجه‌سنه واردی ایسه‌ده شارل سابع کوزلجه تحقیق احوال ایدرك آنیه‌سه اسناد اولنان شیلرك اصلی اساسی اولمدیغنه جمله‌دن زیاده کندیسی شاهد اولدیغندن و با خصوص اوغلنك کندی علیهنده‌کی فسادی ده میدان ثبوته

هیچ بر كونه نفوذ جسمانیسی قالمامش ایدی ۰

سائر سنیورلر پاپالق مقامنه تعرض وقتدن اوله بیلدكلری یرلری فتح ایلدكلری كبی پاپالر دخی عینی بو صلاحیتده بولنه‌رق عادتا برحكومت عسكریه حالنده ایدیلر ۰ دوشونملیدركه ۱۳۰۹ سنه‌سنده پاپا اولان بشنجی قله‌مان من‌القدیم پاپالق پای تختی اولان رومه‌ده اقامتی ممكناتدن كوره‌میه‌رك كرسیٔ حكومت جسمانیه وروحانیه‌سنی آوینیون شهرینه نقل ایتمش وسائر اخلافی دخی اوراده قاله‌رق بو انتقال یتمش سنه مقداری دوامدن صكره نهایت ۱۳۷۷ سنه‌سنده پاپا اون برنجی غره‌غوار تكرار رومایه نقل كرسی ایدلمسنی موافق بوله بیلمشدر ۰

ایتالیا كبی كرك طبیعت ارضیه‌سی وكرك سكنه‌سی یكپاره حالنده بولنان برمملكتك بویله یكدیكرینه خصم اولان حكومات میاننده منقسم قالمسی محاربات داخلیه‌یه نهایت ویردیرمیه‌جكی وخارجدن هجوم ایده‌جك زورلیجه بر دشمنه قارشو دخی مدافعه‌دن عجزی مستلزم اوله‌جغی دركاردر ۰ بوحال ایتالیا حقنده دخی واقع اولمشدر ۰ فرانسه واسپانیا دولتلری بو كوزل مملكتی ضبط داعیه‌سنه دوشه‌رك بویوزدن عظیم بر مسئلهٔ حربیه دها اوروپایی لرزه‌ناك ایتمشدركه ایلروكی ایكنجی قرن جدیده عائد احوالدن اولدیغی جهتله تفصیلی اورایه تأخیر قلنمشدر ۰

« ب — فرانسه »

حلول قرون جدیده‌ده احوال عمومیهٔ عالمك نه صورتده بولندیغنه دائر ایكنجی جلدمزده مندرج مقالهٔ مخصوصهٔ مفصله‌ده فرانسه‌یه عائد اولان

چیقدیغندن تفصیلی متمزده كرك شارل سابعك وكرك اون برنجی لوئینك احوال تاریخیه‌سی صره‌سنده كوسترلدیكی اوزره بریاندن اوغلنك تعذیر وتربیه‌سیله بالاشتغال دیكر یاندن لوش شاتوسنه كیدرك آنیه‌سدن عذرلر دیله‌مكه ده مجبور اولدی ۰ بیطرف بر مورخ صفتیله محاكه‌یه كیریشیله‌جك اولورسه ولی عهدك بومعامله‌سی حقیقةً تصویب اولنه‌جق معامله‌لردن دكلدر ۰ كرك قرال زادكاندن كرك احاد ناسدن بر اوغلك پدری امور ینه بو درجه‌لره قدر مداخله‌سنه اصلا جواز ویریله‌میه‌جكندن ماعدا حقیقت حالده ولی عهدك كندیسی عصیانله متهم ایكن آنیه‌س كبی برصادق ولوكه مستفرشه‌سی دخی اولسه قرال نظرنده دها مستحسن كورلمك طبیعیدر ۰

شارل سابعك آنیه‌سی لوش شاتوسندن تكرار پارسده سرای قرالی‌یه جلب ایده‌بیلمسی عادتا بیوجك بر وقعه صورتنی الدی ۰ قادین ارتق بوسرایده اثبات وجود ایتمكه یوزی قالمدیغنی دوشونمكه برابر فرانسز ملتنه كندیسی نه فنا اكلاتلمش اولدیغنی ده بیلدیكندن عودت ایده‌جك اولورسه بر ده ملت طرفندن

قسمی نهایتنده بدهمت فاتح ایله فتح قسطنطنیه میسر اولەرق قرون وسطی تاریخنه خاتمه چکیلوب تاریخ عمومینك قرون جدیده قسمی کشاد ایلدیکی اثنالرده فرانسه دولتنك محاربهٔ صدساله‌دن و فرانسه قرالنی اصل دوچار فتور ایلیان داخلی فتنه‌دن هنوز قورتلدیغنی و بناءً علیه فرانسه‌نك پك یورغون بولندیغنی بیان ایلمش ایدك . ینه بو مقاله‌ده اخطار ایدلمش اولدیغی وجهله اوزمان فرانسه قرالی بولنان ذات والوا خاندانك شعبهٔ کبیره‌سندن یدنجی شارل اولوب کندی زمانه قدر انکلیزلر همان بتون فرانسه‌یی ضبط ایدرك یالکز بورژ طرفلری قرال الندە قالمش اولدیغی و آنژو و بورغونیا و بەرری و بوربون دوقەلری کبی پدرینك عموجه‌لری اولەرق فرانسه‌نك اك بیوك ارکاننده بولنان ذوات دها بابامی التنجی شارل زماندن بری دشمنك موقعیاتنی تأمین ایلیه‌جك بر صورت خیانتکارانه‌ده عصیانلره فسادلره قیام ایله بو عداوتی یدنجی شارل زماننه قدر کتوردکلرندن بونلرك فتنه‌سی انکلیز استیلاسندن زیاده برحکمداری شاشرته‌جق احوالدن بولندیغی حالده یدنجی شارل دونوا ولاهیر وقسنترایل و بار بازان وریشمون کبی اك ماهر جنراللری حسن اداره ایدرك وژاندارق نام خارق العاده قزك حرکات معجزکارانه‌سندن استفاده ایلیه‌رك یالکز قاله موقعندن ماعدا بتون فرانسه‌یی انکلیزلر استیلاسندن قورتاردیغی کبی فتنه‌جویان اولان سالف الذکر سنیورلری‌ده آمانه‌دوشوررجه‌سنه دائرهٔ مصالحه‌یه ادخال ایلمشدرکه قرون وسطی‌یی خاتمه ایصال

برحقارت کوره‌جکنی و احتمال که برفساده‌ده سبب اوله‌جغنی دوشونیور ایدی . قرال بو ایکی احتماله قارشو کندیسنه تأمینات لازمه‌یی ویره‌رك ١٤٤٨ سنه‌سی نیسانك اواخرنده آنیه‌س صورلی پارسه کتوره بیلمش ایسه‌ده فی الواقع پارس خلقی طرفندن تحقیر صورتنده برنمایش اجراسنی منع ایلیه‌مامشدر . بوندن صکره آنیه‌سك خلق نظرنده ذلتی آرتدقجه آرتمش ایسه‌ده قرال نظرنده اعتباری ینه برکمال ایدی . ایکی سنه قدر دها سرای قرالیده فرمان فرما اوله‌رق اوقاتنی کاه سرایده کاه مالکانه‌لرنده کچوررر ایدی . نهایت ولی عهدك پدری علیهنده ایکنجی فسادی قضیه‌سی باش کوستردی که بو فسادده شارل سابعی تسمیم قضیه‌سی اساس مقصد ایدی . آنیه‌س فساد مذکوردن دخی قرالی خبردار ایتمك اوزره ژومیه‌ژ نام محله کیدر ایکن بردنبره خسته‌لندی که ولی عهدك آدملری طرفندن تسمیم اولندیغنه کندیسنك ده شبهه‌سی قالمامشیدی . مرض موتی اثناسنده قرال ایله ارتکاب ایلدیکی فحشك کناهلرینك طولایی اول قدر توبه واستغفار ایلدی که قاتولیك کلیساسی « سن

ایلیان یالکز شو موفقیات یدنجی شارلی صحایف تواریخده کرچکدن بیوك بر پادشاه اولمق اوزره تشهیره کافی کورلمشدر .

حالبوکه شارلك حسن اداره‌سی قرون وسطینك صوکنه قدر دوام ایتمکله قالمامشدر . ١٤٢٢ سنه‌سندن ١٤٦١ سنه‌سنه قدر حکومتی ممتد اولدیغی جهتله ازمنهٔ جدیده ایچون دخی فرانسه‌نك افتتاح اقبالی صایلشدر .

فرانسه‌یی ید ادارهٔ مستقله‌سنه الدقدن صکره الك زیاده اهمیت و یردیکی شی فرانسه‌نك کرك ادارهٔ ملکیه و کرك ادارهٔ عسکریه‌سنی اصلاح قضیه‌سی اولدی . اوزمانه قدر ادارهٔ ملکیه سنیورلرك الندە اولوب سن لوئی زمانده قونلمش اولان قانونلر سنیورلرك وظائفیله حکمدارلك حقوقنی هنوز بالفعل تأمین ایده‌مامش اولدیغندن و پاپاس طاقمی الطاف قرالیه‌دن معدود اولمق لازم کلان بعض مساعداتی کو یا کندی حقوق طبیعیه‌لرندن ایمش کبی تلقی ایلمدکلرندن یدنجی شارل پارلمنتولرك نظاماتنی توسیع وتقویه ایدرك و پاپاس طاقمنك اصل وظائفی نه‌دن عبارت اولوب هانکی شیلری قرالك مساعدهٔ مخصوصه‌سیله یاپه بیله‌جکلرینی مبین « پراغماتیق سانقسیون » نامیله برلایحه نشر ایلیه‌رك ادارهٔ ملکیه‌یی تأمین ایلمشدر . مؤخراً پاپالق مقامی بو پراغماتیق سانقسیونی الغا ایچون پك چوق چالشمش و بعض کره موفقیته تقرب دخی ایتمش ایسه ده نهایت یرلشمش قالمش اولدیغی ایلرو ده کوریله‌جکدر .

ادارهٔ عسکریه‌یه کلنجه اوزمانه قدر

ساقره‌مان » دنیلان صولك کفارت ذنوب آیینی ده دریغ ایلیه‌مدی . مکمل بر وصیتنامه یازدیروب برچوق امور خیریه ایله کندی بندکانه صرف اولنمق اوزره التمش بیك ئه‌کو مقدارینه واران ثروتنی کاملاً وقف ایلدی و ١٤٥٠ سنه‌سی شباطنك طقوزنجی کونی‌ده روحنی تسلیم ایتدی .

فرانسه مشاهیر نسوانی میاننده بوقادین قدر احوالی ارباب قلم طرفندن محاکمه وتدقیق ایدلمش برقادین دها کورلمامش دیه دعوا ایدلسه رد اولنمز . اصل ترجمهٔ حالنی دخی کندی حقنده اجرا اولنان انتقاد میدانه چیقارر .

انتقادات مذکوره‌دن ایلك تحقق ایدن شی قرال ایچول برطاقم قزلری کندی نزدنده جمع ایتمسی قضیه‌سنك محض افترا اولدیغی تبین ایتمسیدر . آنیه‌سه بوافترایی ایدنلر قرالك مز بوره‌یی بر مستفرشه صورتنده سومیوب حس شهوانیدن عاری بر صمیمی دوستلق صورتنده سومکده بولندیغنی ده درمیان ایدرلر . بوخبره اینانان مترجمین احوالدن بریسی دخی ژاق شارتیه اولوب یازارکه « آنیه‌سك دائره-

فرانسه عسكرى اسكى دره بكيلرينك
دلى باشيلق صورتنده كى عسكرلكلريله
شواليه‌لرك افراطپرستانه عسكرلكلرينه
برده حيدودلغك انضمامندن متشكل
برشى ايدى كه هانكى طرفه سوق او-
لنسه‌لر دشمندن زياده كندى همشهريلرى
ديمك اولان اهالى يى قورقوتورلر ايدى .
زيرا عقللرى فكرلرى نهب و غارتده اولوب
دشمنك كوزينه كوزوكك بيله ايسته‌مزلر
ايدى . شارل سابع عسكر دنيلان شى
فرانسه‌نك محافظه‌سنه مأمور بكجيلر
اولديغندن بونلرى ينه فرانسز ملتنك
برصورت منتظمه‌ده بسيلمسى لازم كله‌جكنى
بالاتيان اوقدر منتظم (براداره عسكريه
قانونى وضع ايلدى كه اكرچه بعض
خلافكيرانى بونى ملت اوزرنده يكى بربار
عد ايلديلر ايسه ده اهالى برصورت غدارانه
و غير منتظمه‌ده دوچار نهب و غارت
ايدلمكدن ايسه شارلك اداره عسكريه-
سنى عين عدالت اولمق اوزره تلقى
ايلديلر .

بوقاروكى فقره‌ده درميان ايلمش
بولنديغمز خلافكيرانك رئيسى شارلك
بيوك عموجه‌سى اولان بورغونيادوقه‌سى
فليپ له بون ايدى كه هر نه قدر كوچك
يكنى ايله عقد مصالحه ايدرك بعدما ايكى
طرفك حقوق يكديكره رعايتدن آيرلميه-
جقلرى امضالرله يمينلرله تأمين ايدلمش
ايديسه ده بوندن مقدم اوستريا و المانيايه دائر
اولان فقره‌مزده بيان ايلديكى اوزره
بورغونيا دوقه‌سى وسعت مالكانه وكثرت
قوتجه فرانسه قراللغى ايله عادتا اوموز
اوپوشمكده بولنديغندن بو مصالحه بورغونيا
دوقه‌سنى ذاتاً مطمئن ايده‌مامش ايدى . برده
مرقوم دوقه شارلك بونجه موفقيات عسكر-
يه‌يه منضم اولان اجراآت ملكيه وعسكريه-

سنده اولانلر هيچ برزمان آنيه‌سى قرالك چكه
سندن اشاغيده كى اعضاسندن هيچ برعضو-
ينى اوقشار ايكن كورمامشلردر » بوقيد
عجيبدن مقصد آنيه‌س قرالك صافى بردوستى
اولديغنى اثبات ديمك ايسه ده بوقادينك شارل
سابعدن برقاچ كره كبه قالمش و چوجق كتور-
مش اولديغى دخى محققات رسميه‌دندر .

واقعا ارباب افترا آنيه‌س صورلى قرالك
سوداسنه خيانتله دخى اتهام ايدرلر . ازجمله
وصيتنامه‌سى احكامنى اجرايه توكيل ايلديكى
ذوات ميانده ژاق كور نامنده بريسنى آنيه‌سك
اصل عاشقى اولمق اوزره كوستررلر . واقعا
آنيه‌سك مرقوم حقنده پك بيوك اعتمادى اولد-
يغى كبى مرقومك دخى وليه نعمتى اولان آنيه‌س
حقنده اوقدر بيوك بر محبتى وار ايدى كه بو محبت
ايچنده يالكز برعشق جسمانينك مقتضاسى اكسيك
ايدى ديه بيلورز . انجق ژاق كورك بو محبتى
يالكز آنيه‌سه دكل قراله دخى فوق العاده منتدا-
رلغى اثرى اولوب باخصوص كه كنديسنه
بو افترا ژان ده‌واندوم نامنده بر اصيلزاده قادين
طرفندن ايدلمش اولديغنى ده اويله برصورتده
اثبات ايلمشيدى كه مومى اليها ژان ده‌واندوم اكر

سی بتون تبعه وزیر دستانی ممنون ایلدی. یکنی کورنجه بوکیدیشله شارلك تزیید قوت ایلیه‌رك البته بکاده بر او یون اوینار خوفنه دوشوب ال التندن دوفن یعنی ولی عهد اولان و مؤخراً اون برنجی لوئی نامیله قرال اولوب بعض احوال فوق العاده‌سی بوندن مقدم اوستریا والمانیا فقره‌سنده کورلمش بولنان لوئی‌یی افساده باشلادی.

احوال اخیرهٔ حربیه‌دن طولایی پدری نزدینه کلمش اولان ولی‌عهد لوئی اسبابی اشاغیده کوریله‌جکی اوزره دوفینه ولایتنه کلدیکی زمان صاووا دوقه‌سنك قزیله ازدواجه قالقشمش ایدی‌که بو ازدواجه پدری یدنجی شارل مساعد اولمدیغی حالده مجرد بورغونیا دوقه‌سنك بابابی اوغلدن آیرمق و بالاخره بونلر آره‌سنده برجنك وجدال وقوعه کتورمك ایچون پرنسی تشویق ایتمسی بو ازدواجی عقد ایتدیرمش ایدی. کندی رضاسی خلافنده ازدواج ایلیان برفرزند عاصی‌یی ولایت عهددن اسقاط ایله برابر والیسی اولدیغی مملکتدن دخی طرده شارل سابع قیام ایدنجه پرنس لوئی بورغونیا دوقه‌سنه التجا ایتمش و اودخی التجاسنی قبول ایلمش ایدی که بوحال قرالی بحق اغضاب ایلدیکندن و ذاتاً بورغونیا دوقه‌سیله منعقد اولان آرراس عهدنامه‌سنك بعض ماده‌لرینه مومی‌الیه دوقه‌نك رعایت ایتمامسی دخی أوته‌دنبری یدنجی شارلی قزدیروب طوردیغندن بودفعه هم اوغلنی تأدیب وهم بورغونیا دوقه‌سنی تنکیل ایچون اطرافلی برتهیهٔ عسکریه‌یه باشلامش ایدی.

اکر برغریب مراق بیچاره یدنجی شارلی یاری متجنن حاله کتورمامش اولسه

افتراسنی اقرار ایتمیه‌جك اولسه ژاق تورطر. فندن بالاخره بر بشقه صورتده اتهام اولنه‌جغنی اکلادیغندن آنیه‌سه افترا ایده‌یم دیر ایکن کندی اسرارینی میدانه قویمش اولمامق ایچون افتراسنی اعترافه ده مجبور اولمشدر.

خصمادن بعضلری ایسه آنیه‌سی اتیه‌ن شو الیه ایله کیزلی معاملهٔ عاشقانه‌سی وار ایدی دیه اتهام ایدرلرکه باقلسه بو اتهام ظاهرحالده دهاز یاده عقله یقین کوریلور. زیرا بوذات قرالك خزینه‌داری اولوب آنیه‌سه فوق الحد محبت واخلاصنی کوستره‌جك بعض حرکاتده دخی بولنمشدر. ازجمله آنیه‌سك وفاتندن صکره کندیسنك «ره‌بو» یعنی لغز طرزنده بررسمنی یاپدیرمش که معناسی «اغورینه فدای جان ایده‌بیله‌جکم محبوبه‌م بوفداکارلغه لایقدر» دیمك اولوب کویا بومعشوقه‌نی ده آنیه‌س صورل اولدیغی حکم ایدلمش ایمش. حالبوکه اوزمانلر بومثللو لغزلر پك موده ایدی. هرکس سودیکنه افهام مرام ایچون درلو شیلر یاپدیرر ایدی. ازجمله عاشقك بریسی کندی رسمنی یاپدیروب بورسمده یورکنی آچیق ترسیم ایتدیرمش و یورکی اوزرینه براوق صاپلاندیغنی کوستروب

ايدی بو تشبثنده دخی موفق اوله جغی شبهه سز ايدی . لكن دائره سنده هر كيم وار ايسه كرك اوغلی و كرك بورغونيادوقه سی طرفندن مجلوبدرلرده مطلقا كنديسنی زهرليه جكلر ديه بر وهمه دوشه رك اغزينه هيچ برشی قويمامق اوزره بالآخره كنديسنی آجلقدن اولدرمكه منتهی اوله جق بر درده كرفتار ايلدی .

قرال مومی اليه آنژو خاندانندن پرنسس ماری ايله متزوج اولوب بو قادينك كنديسنه اودرجه لرده محبتی وحقوق زوجيه يه اوقدر رعايتی وار ايدی كه شارل سابع خيليجه خوارده بر آدم اولوب بالخاصه آنيه س صورل نامنده غايت كوزل بر قادينك مفتون چال طاقتفرساسی اولديغندن سرای قراليده بعض طالقاووق قادينلر قوجه سنك بو حالندن طولايی قراليچه يی قشقرتدقجه « او بنم قوجه م وسنيورمدر . بنم حركاتمی انتقاد ايلمك انك حقيدر . انك حركاتنی انتقاده بنم حقم يوقدر » جوابيله مقابله ايلر ايدی . ايشته بو زوجهٔ صادقه حكيملرك توصيه سيله قوجه سنه يمك يديرمك ايچون اولابجه تأميناتی اعطادن كيرو طورمدی ايسه ده قرال شارل « بن انكده صداقتندن امين دكلم . انك خاطرينی قيره جق چوق شی ياپدم » ديه اكا بيله امنيت كوسترمديكندن نهايت آجلغك امتداديله معده سی بوزولوب ۱۴٦۱ سنه سی حزيرانك يكرمی ايكنجی كونی بهرری ولايتنك ايومرنهری اوزرنده كائن مون قصبه سنده وفاتی وقوعه كلمشدر .

شارل سابعك چاكر بنه اوت طيقه . ديغی دشمنلر لطفنی كورن دوستلرندن چوق اولمغله بر چوق مورخلر بوذاتك

اوقلك بلكنه دخی معشوقه سنك اسمنی يازديرمش . عاشقلر طرفندن بويله بر حركت معشوقه سی حقنده كی سوداسنه دلالت ايده بيلور ايسه ده او سودايی معشوقه سنك قبول ايتمش اولمسنه دلالت ايده بيلورمی ؟

آنيه س صورلك اوچ درت دفعه قرالدن كبه قالوب طوغورمش اولمسيله برابر طوغورديغی چوجقلری قرالك اولادلغه قبول دخی ايتمش اولمسی اثبات ايلر كه بو چوجقلر حقيقةً قرالك صلبندندرلر . الك صكره طوغورديغی بر قز چند ماه صكره وفات ايلمش ايسه ده دها اول طوغورمش اولديغی اوچ قز « فيل ده فرانس » ناميله يبو بوب اون برنجی لوئی آنيه سك الك بيوك دشمنی اولديغی حالده بيله بو قزلرك كندی پدری صلبندن كلدكلرينی قبول ايدرك حتی قرال اولديغی زمان بونلری رد ايتمسنی توصيه ايليان بعض اصدقاسنه بو چوجقلر كندی باباسندن تولد ايتمش اولدقلرينه الك بيوك شاهد اراتور ايسه كنديسی اوله جغنی سويلمش . بو قزلر بيودكلری زمان اون برنجی شارلك مصارفيله بالتجهيز تزويج اولنمشلر ايدی . حتی شارلوت نامنده بريسی مولومريه قونتی ژاقه

علیهنده بولنمشلر ایسه ده اك بیوك قباحتی قادینلری چوقجه سومسندن عبارت اولوب بونك ایسه بر حکمدار ایچون دکل عادی برآدم ایچون بیله عفو اولنه میه جق قباحتلردن عد اولنه میه جغی درکاردر : بوذاتك فرانسه یه ایتمش اولدیغی خدمتی فرانسه ده حکمدار اولان ذواتك هیچ بریسی ایتمامشدر دیه ادعا اولنسه مبالغه یه حمل ایدیله مز . زیرا شارل سابع فرانسه یی او یله بر حالده بولمشدر که اوزماندنبری فرانسه بر دها او حالك مثلنه دوچار اولمامشدر . کندیسندن بشقه هرکیم اولسه دوچار عجز وفتور اوله رق باشنك چاره‌سنی آره یه جغی درکار ایکن شارل سابع فرانسه یی یکیدن فتح ایدرجه سنه قبضهٔ تصرفنه آلدقدن ماعدا ادارهٔ ملکیه و عسکریه سنی دخی کندیسندن اولکی حالدن دها منتظم بر صورته افراغ ایلمشدر .

معارف و صنایعجه ترقیاته دخی خدمت ایلمش ایسه ده اوزمان فرانسه نك حالی بو خدمتی توسیعه مساعد اولمدیغندن خدمتنك بو جهتی برآز محدود قالمشدر .

شارل سابع کبی حلیم واغر باشلی بر حکمدارك قرق سنه دنبری اداره ایلدیکی فرانسه یه غایت تیز مزاج انتریغان خدعه کار بر باقه کوره مسرف بر باقه کوره خسیس کذلك بر باقه کوره ظالم وخونریز برباقه کوره مرحمتلی یعنی بالوجوه رنکسز جنكجو فتنه پرور اولان اون برنجی لوئی کلی ویرنجه فرانسه نك احوالی بردن بره بر تبدل کلی یه اوغرایی و یردی . بابا ایله اوغل اره سنده کی بو اختلاف طبیعتدن فرانسه اداره سنجه دخی وقوعه کلان تبدلك فرانسه ایچون فائده لیمی یوقسه مضرتلیمی اولدیغی موازنه یه همان بوراجقده

تزویج اولنمش ایدی ده قوجه سنه خیانت ایلدیکی ایچون قوجه سی طرفندن خنجرلنه رك قتل ایدلمشیدی .

صاحبی ولموکه بر قرال اولسون حال وشانی هرحالده بر مستفرشه دن عبارت بولنان قادینك عفت وصداقتی بو درجه لرده تدقیق وتحری ایدلدیکنی نظر استغراب ایله می تلقی ایدرسکز؟ بادئ امرده حقلی کوریلورسکز . زیرا اوزمانلر دکل بر مستفرشه نك بیاغی پرنسسلرك بیله عفت وعصمت وصداقتی حقنده او یله تقیر وقطمیر تدقیقات اجرا اولنه مز ایدی . انجق

آنیه س صورلك عفت وعدم عفتی مسئله سی دوستلریله دشمنلری ارده سنده عادتا بیوك برادعا صورتنی المش ایدی . بو قادینه طرفدار اولنلر شارل سابعدن ماعدا آنیه س صورله هیچ بر ارککك الی دکمامش اولدیغنی قطعیاً ادعا ایدرلر دروده ن ادیه حکایه ایدرکه ۱۷۵۰ سنه سنده اوشدن مرور ایدر ایکن بر پاپاس کورمشکه کندی اشعارینی حاوی قوجه بردفتری مطالعه ایتمسی ایچون دروه یه ویرمش . بودفترده اون درت بیك عدد رباعی بولنوب هر برینك ده «آقروستیق» اصولنجه ارائه ایلدیکی اسم آنیه-

کیریشـه‌میز . اولا اون برنجی لوئینك یکرمی ایکی سـنه‌لك مدت حکـومتی تاریخنی کوزدن کچوره‌لم‌ده اوموازنه‌یی اندن صکره یوروته‌لم .

بوندن اولکی « عثمانلی یه متجـاور اوروپا حکـومانی » بابنده و اوسـتریا وآلمانیایه عائد فقره‌ده بورغونیا وارثه‌سنك ماقسیملیه‌ن دوتریش ایله ازدواجی منـا . سبتیله بو اون برنجی لـوئی‌یی کورمش وابچـه طـانیمش ایدك . لکن اوراده کوردیکمز اون برنجی لـوئی عمرینـك و حکومتنك صـوکارنده برده خسته‌لکه دوچار اوله‌رق عادتا متجـنن حالـده اولـدیغندن فرانسز قرالی اون برنجی لوئینك ماهیتنی بوندن عبـارت صانمق اوله‌مز . بوفقره‌مز اولکی فقره‌یی شرح وایضـاح ایلیه‌جکندن یالکز لـوئینك ماهیتی دکل اوزمانك احوال سـیاسیه وحربیه‌سی دخی اصل بوفقره ایله توضیح ایلر .

لـوئی حادی عشر ١٤٢٣ سـنه‌سی تموزینـك اوچنجی کـونی تولـد ایتمش اولدیغی جهتله پدرینك یرینه فرانسـه قرالی اولدیغی زمان اوتوز سـکز یاشنده بر مرد کامل ایدی . او زمانلر اوروپا پرنسلرینه طفولیتی متعـاقب حکمرانلق هـوسی کلدیکندن بویله اوتوز سـکز یاشـنه‌قدر بر پرنسك بوش طورمسـنه امکان اولمدیغی کبی بالخاصه لوئی ایچون شو مدت طویله‌یی بوش کچورمکه طبیعتی حسـبیله هیچ امکان اولمدیغندن لـوئی هنوز قرال اولمزدن اول دخی برچـوق احوالیله صحایف تاریخده کندیسـنه بر موقع مهم حاضرلامشدر .

والده‌سی ماری دانژو غایت حلیمـه سلیمـه رطب ویابسـه قارشمز بر قادین

سك اسامیسندن بریسی ایمش . هر بری ده آنیه‌سك عفت وقراله صداقت ایلدیکی حقنده ایمش . بلا نکاح درت چوجق طوغوران بر قادینك عفتی بو درجه‌لرده ادعا ایدیله بیلوب ایدیله‌میه‌جکنی صورودقده پاپاس حدتلنه‌رك بوده آنیه‌س حقنده عظیم بر افترا اولدیغنی حکم ایتمش که مقصدی اوچوجقلری شارل سابع واون برنجی لوئی قبول ایتمش اولدقلری ایچون اولاد زنادن عد اولنه میه‌جقلری قضیه‌سی اوله‌جغی درکاردر . »

آنیه‌سك نعشی لوشده بر مدفن مخصوصه دفن اولنمشدر . اوزمانلر معتاد اولدیغی اوزره باغر صاقلری قلبی دخی محل مذکور آبه‌سنك نظارتی آلتنده بولنان کلیسایه قونلمشیدی . مؤخراً بوکلیسا خراب اولمش ایسه‌ده انیه‌سك نقش مزاری میدانه چیقار یلوب حفظ ایدلمشدر . اوزرنده « انیه‌س صورل نام اصیلزاده قز بوخاکه مدفوندر . صاغ ایکن روکه فور وایسولدون وورنون مالکه‌سی ایدی . هر کسه مرحمتلی وفقرایه وکلیسایه صدقاتی کثرتلی ایدی . ١٤٤٩ سنه‌سی شباطنك طقوزنجی کونی وفات ایلشدر . روحی ایچون دعا ایلیکز »

اولدیغندن اوغلنك تربیه‌سی خصوصنده بیله بیلدی. بوڭه‌رغماً علیه لوئی طفولیتی زماننده پك بیاغی بر تربیه ایچنده بیومش و بوقدر نقصانی تربیه‌سی ارکان دولتی دوچار اندیشه ایتمکده بولنمش ایدی.

او زمانلر اوروپا پرنسلری نزدنده امثالی نادر اولمدیغی اوزره ارثی هنوز بش یاشنده ایکن اسقوچیا خاندان قرالیسندن ماری ایله تزوج ایدرك یدی سنه صکره ماری‌نك وقوع وفاتی اوزرینه اون ایکی یاشنده‌کی چوجق بکار دخی قالمشیدی. صباوت حالنك معاملات خصوصیهٔ زوجیه‌یه نه درجه‌لره قدر مساعد اولدیغنی کمسه بیلمز ایسه ده لوئی‌نك چوجقلغی زماننده دخی تحکم و تغلب استعدادنده بولندیغندن کندی دائره‌سی داخلنده عادتا جبار بر قرال کبی زمان کچیرمشدر.

اون ایکی یاشندن صکره پدرینك کرك انکلیزلره و کرك فرانسز سنیورلرندن اولوب کندیسنه اعلان عدوان ایلیان ذواته قارشو خالی قالمدیغی محاربات‌ده معیت پدرده بولنمغه باشلادی. او زمانلر لوئی‌نك حرکاتنده کورولان چابقلق و کندی شخصنده کورولان شجاعت و جرأت هرکسی دوچار حیرت ایلر ایدی. جنکده الك تهلکه‌لی یرلره کندیسی صالدیردیغی کبی وظیفه‌سنده ذره قدر قصور ایدن امرا و ضابطانی اوقدر شدتلی تعذیر ایلر ایدی که هرکس قرالدن زیاده ولی عهددن قورقار ایدی.

پدری یدنجی شارلك آنیه‌س صورل نامنده بر قادین ایله مناسبت عاشقانه‌سنی بوقاروده تذکار ایلمشیدك. بوقادین واقعا قرالك یالکز بر مستفرشه‌سی اولمق حسبیله نظر تاریخده پك آز اهمیتی اوله‌بیله‌جك اشخاصدن عد اولنور

روایته کوره اون برنجی لوئی قرال اولدیغی زمان لوش کلیساسی پاپاسلری مومی الیهك حشمندن قورقه‌رق کو یا یارانمق ایچون شو آنیه‌سلك مزارینی هدم و نابدید ایتمسنی تکلیف ایلمشلر ایسه ده قرال بو بیچاره قادین حقنده‌کی شدتیله برابر حق انکار ایده‌میه‌رك «تکلیفکزی قبول ایده بیلور ایدم اما اولا او قادیندن نائل اولمش بولندیغکز عاطفتلری احسانلری اعاده ایتملی ایدیکز!» جوابیله پاپاسلری محجوب ایلمشدر.

بز شو ترجمهٔ حالی ختامه ایصالدن اول دیرزکه: زماننده آنیه‌س صورلی بکنمیوب تسمیه‌یه قدر وارمش اولانلر اکر دها صکره‌لری فرانسز قراللرینك مترسه‌لری تحکم و تغلبی نه درجه‌لره قدر ایصال ایتمش اولدقلرینی کورمش بولنسه‌لر ایدی آنیه‌سلك مزارینی عادتا یالدیزلامغه قدر وارە‌رق علیهنده‌کی حقارتلرندن طولایی روحندن عذرلر دیلرلر ایدی. واقعا انلر او زمانلره یتشه‌مامشلر ایسه ده قارئلرمز بعونه تعالی قریباً فرانسه تاریخنك بو قسملرینی ده کوره‌جکلرندن آنیه‌س صورل ایله انلر آره‌سنده‌کی فرق عظیمی اکلایه‌جقلردر. انتها

ایسه‌ده فرانسه تاریخنده بویله قراللر مستفرشه‌سی اولان بعض قادینلرك کندی فراست و فطانتلری بنك ده انضمامیله اهمیت شخصیه‌لرینی آرتدیرمش اولملری نادر اولمدیغی کبی حاشیه‌لرمز میاننده برفقرهٔ مخصوصه و مستقله اولمق اوزره ترجمهٔ حالی مندرج بولنان اشبو آنیه‌س صورل دخی قرالك مترسلکی درجه‌سنه برده ذوات تاریخیه‌دن اولمق اهمیتنی ضم ایلمش ایدی . ولی عهد لوئی ایسه بو قادینی هیچ چکه‌مامکده ایدی . واقعا آنیه‌س صورل قرالیچه ایله‌ده غایت خوش چکنمکده اولدیغندن ارملرنده موجب نفاق هیچ برحال اولمدیغی کبی آنیه‌س ولی عهدك توجهنی قازانمغه دخی غیرتدن کیرو طورمیور ایدیسه‌ده خرچین لوئی‌یی مصالحه‌یه کتورمك بر درلو تمکن اوله‌میور ایدی .

یالکز آنیه‌س ایله‌دکل لوئی پدرینك جنرالرندن منیسترولرندن دخی همان هیچ بریسیله خوش چکینه‌میور ایدی . سنی آرتدقجه بو سوء آمیزش دخی ایلرویه واردیغندن اون‌یدی یاشنه بالغ اولان ولی عهد برکون علی‌الغفله پدرینك سراینی ترك ایدی ویره‌رك تیور نام محله کیتمش و اوراده اولجه حاضرلانمش اولان و « پراغری » دیه فرانسه تاریخنده شهرت المش بولنان فسادك ریاستنه چکمشدر . بوعصیانك شارل‌سابعی صوك درجه‌یه قدر بیزار ایده‌جك مسائلدن اولدیغی تفصیله حاجت وارمیدر ؟ فرانسه‌درونی برلی و اجنبی دشمنلرك تحت تهدیدنده ایکن بوعصیانك وخامتی خاندان قرالی‌یی بالکلیه محوه قدر واره‌جغنی بیانله بر یاندن اوغلنه و اوغلنی اغفال ایتمش اولان رؤسایه نصیحتلر ارسالیله برابر دیکر طرفدن

(مبادئ قرون‌جدیده‌ده)

« اوروپاجه اخلاق »

یاخود

« بشنجی ژان‌قونت‌دارمانیاق »

آنیه‌س صورلك بوتاروده مندرج ترجمهٔ حالی اشبو مبادئ قرون جدیده‌ده اوروپا اخلاقنه‌دائر برمثال اولمق اوزره تلقی ایدلمك لازم کلورایسه قارئلرمز یالکز بومثالی موقع تتبعه چکدکلری ایچون نتیجهٔ محاکمه‌لرنده خطا ایدرلر . ازمنهٔ متوسطه‌ده اوروپاجه حکمدارانوکبارك اخلاقی کرك مظالم واعتسا-فاتدن وکرك عشرت وفحش پرستلکدن طولایی نه‌قدر بوزولمش اولدیغی بوندن اول برچوق تفصیلات ایله اکلامش بولندقلرندن بودفعه شارل‌سابع کبی فرانسه‌یی انقراض کلیدن قورتارمش برحکمداره آنیه‌س صورل کبی حقیقةً فرانسه‌نك نفعنه خدمت ایتمش بر قادینك ده مستفرشه اولمسنی فرانسزلرك چکه‌مامه‌لرینی کوره‌رك بونی اخلاق عمومیه‌جه بر تبدل عظیمه حمل ایتمامیلدر . اوزمانلر اوروپاده نمونهٔ اخلاق اوله‌جق دها برطاقم عجیب وغریب مثاللر واردرکه انلر دخی موقع تتبعه

طو پلایه بیلدیکی عسکر ایله جمعیت عصیا-
نه اوزرینه یورومش و برقاچ محاربه ده
بونلری پریشان ایلدکدن ماعدا قابل
اصلاح اولمیان رؤسادن برچوغنی
قلیجدن کچورمش ایسه شدتك دها ایلرو-
سنه وارمیوب اوغلنی عفو ایلدیکی کبی
بوفساده کنج پرنسی تشویق ایدن بعض
کمسه لری بیله عفو ایتمش ایدی . واقعا
لوئی پدری طرفندن کوردیکی اثر شفقت
ومرحمتك قدرینی بیله رك تکرار باباسنك
خدمت عسکریه سنه کیرمش و پونتواز
ورەئول و بالخصوص دیه پ محاصره لرنده
انکلیزلره قارشو اوقدر یارارلق کوستر-
مشدرکه بواقتدار بنه اعدا ایله شاشوب
قالمشدر .

۱۴۴۳ سنهٔ میلادیه سنده بو محاصره لره
غالبیتله نتیجه ویرلدکدن صکره ۱۴۴۴
سنه سنده اسویچره لیلر اوزرینه کوندر-
یلان اردویه باش قوماندان اولدقده
شجاعت وجنکاورلکاریله بتون اوروپاده
شهرت المش اولان اسویچره لیلرده غالب
کلدیکندن نزدپدره عودت ایلدیکی زمان
لوئی سابع بوفرزند مظفری عادتا حکمدار-
لره مخصوص الای ایله استقبال ایتدیرمش
و خاطر و خیاله صیغمیه جق تلطیفات
ایله تبجیلنده قصور ایتمامش ایسه ده سرای
پدرده برقاچ ماه اقامت ایلدکدن صکره
پدرینك اصدقای بندکانی ایله بینه
اره سی بوزلمشیدی . بوایسه طبیعی ایدی .
زیرا لوئینك الك بیوك آرزوسی برآن
اول فرانسه یه قرال اولمق و بونك ایچون
پدرینك حیاتنه قصد ایتمیه جك بیله اولسه
هیچ اولمز ایسه زمام حکومتی جبراً
باباسندن المق اولدیغی ارتق هرکس
طرفندن اکلاشلمش اولوب حالبوکه
جنرالر منیسترولردن بدأ ایله آتیده‌س

چکیلور ایسه اوروپا قطعه سنده اخلاق عمو-
میه نك تصحیحنه دها زمان لازم اولدیغی کور-
یله جکدرکه ذکر اولنان مثاللردن برنسی
دخی ارمانیاق قونتی بولنان بشنجی ژاندر .

آرمانیاق خاندانك قدمی فرانسه نك
خاندان قرالیلرندن مهرووه نیژیه‌ن خاندانی نه
قدر وارمقده اولدیغندن اصالتجه بونلرکند-
یلرینی فرانسه قرالنه مساوی عد ایدرلر . بو
فامیلیادن بك چوق ابی آدملر کلمشلردر . بو
بشنجی شارل ایسه اخلاق سیئه وملعونه نك
مثال مجسمی اولمق اوزره خاندانك اصالتنی ده
بر رذالت فجیعه یه تحویل ایلمشدر .

دها شمدیدن خبرویرملم که واقعا رآر-
مانیاقك ملعنتی نه بتون آرمانیاقلرك نه بتون
فرانسزلرك فناقلرینی حکمه مدار اوله میه جغی
کبی بتون اوروپانك ده فنالغنی حکمه هیچ مدار
اوله مز . لکن بزم مقصدمز بویله برحکم
ویرمك دکلدر . بلکه مبادی قرون جدیده ده
اوروپاجه اخلاق عمومیه یه بو آدمی مثال اتخاذ
ایدیشمز اکا قارشو عالمك نه صورت کوسترمش
اولدیغنی کورمك ایچوندر .

ژان ارمانیاق ۱۴۲۰ سنهٔ میلادیه سنه

صورله وارنجه‌یه قدر هر کس ولی
نعمتلری قرالك صداقتندن آیرلماق
صورتیله پرنسك فکرینه مخالف کله‌-
جکلری درکار ایدی ۰

ولی عهدك پدری علیهنده کی آمال
مدهشه سنی الك اول کشف ایدرك شارل
سابعه دخی اخبار ایدن شابان نامنده بر
اصیلزاده اولدی که بو شابان فامیلیاسنك
اوزاقدن خاندان قرالی‌یه قرابتی ده
وار ایدی ۰ شارل سابعك حلمی بواملّلر
اوزرینه ده اوغلنی مؤاخذه‌یه مانع
اولدیسه‌ده لوئی ارتق سرای پدرده
اقامت کندیسی ایچون ممکن
اوله‌میه‌جغنی کوره‌رك اصل ولی عهدلرك
والیلك ایتملرینه مخصوص اولان دوفینه
ایالتنه فرار صورتیله چکلدی کیتدی ۰
شارل سابع ولی عهدینی دها زیاده
توحیش ایتمامك ایچون اوزرینه عسکر
چکمه‌ك و تربیه‌سنی و یرمك شویله
طورسون لوئینك اوراده بر مستقل
قرال صورتیله اداره‌ٔ مملکت ایتمسنه
بیله ایلشممشدی ۰ حتی اصل دوفینه
ولایتندن ماعدا اطراف وجواردن بر
طاقم یرلری دخی کویا پدرندن نزع
ایدرجه‌سنه کندی اداره‌سنه الدیغی
حالده بیله شارل سابع حمله مقابله
ایدرك حاضرخرچین پرنس اوراده
اصول اداره‌ٔ عسکریه وملکیه‌یی
دکشدیرمك و اهالی اوزرینه یکیدن
ویرکولر طرح ایتمك ایله کندیسنه بر
مشغولیت پیدا ایتمش ایکن نظر دقتنی
بشقه جهتلره تحویل ایتمامکی موافق
حکمت حکومت بولمشیدی ۰ لکن
لوئی ایشك یالکز بو درجه‌سیله‌ده
قالمدی ۰ ویرکولرك ضمیله آرتدیردیغی
قوهٔ مالیه‌یی درحال تکثیر عسکره
صرف ایتمکه باشلادی که بوتشبثی پدرینی
بالطبع متأثر ایلدکدن ماعدا اوآره‌لق

طوغری تولدایدرك ایلك خدمت عسکریه‌سنی
قونت ده دونوانك معیتنده ایفا ایلمش وانکلیزلر
کویه‌ن ایالتندن طرد اولندقلری زمان وقوعه
کلان محاربه‌ده یك بیوك یارارلقلر کوستر-
مشدر ۰ بوذات ۱۴۵۰ سنه‌سنده پدرینك
وقوع وفاتیله آرمانیاق قونتلغنك حکمداری
اولمش ایدی که اوزمان اوتوز یاشنده بر آدم
ایدی ۰ دهاباباسی زماننده تأهل ایلمش اولدیغی
حالده تمام فرمانفرما بر پرنس اولدیغی وهر
کسك کندیسندن خدمت بکله دیکی بر زمانده
مرقومك غایت ملعونانه بر سری میدانه
چیقمزمی ؟

مکرخبیث « ازابل » نام کوچك همشیره-
سنه عاشق اولمش ده پدرندن قورقدیغی ایچون
بوعشقنی میدانه قویه‌میور ایمش ۰ پدرینك
صندالیٔ حکومتنه وارث اولدیغی زمان
ذهنجه ارتق نائل مرام اولمغه هیچ برمانع
قالمدیغندن حالی همشیرهٔ معشوقنه آچوب نصل
ایتمش ایسه ایتمش انی ده اغفال ایدرك استفراش
ایلمش ۰ برآره‌لق بو پرنسس ازابل انکلتره قرا-

آنیەس صورلك دە مسموماً وفاتی وقوعه كلی و بونجه بو سوء قصد ولی عهدك امریله وقوعبولدیغی قویاً ظن اولنەرق ایشته بیچاره شارل سابعك بالآخره سبب موتی اولان « بنی دە زهرلیه جكلر » مراقنه بوحال سبب اولدی .

ولی عهدك بو حركاتی هپ بورغو- نیا دوقەسنك تشویقیله اولدیغنی فرانسه مورخلری حكم ایدرلر. حتی ولی عهد پدرینك كندیسنه كوجندیكنی اكلایەرق كویا تأمین صداقت ایچون « امر ایدرلر ایسه عسكرمله انكلیزلر اوزرینه صالدیرەیم » خبرینی كو- ندردی ایسەدە باباسی بو تكلیفی بر برودت مخصوصه ایله تلقی ایلیەرك اهمیت بیله ویرمدی. زیرا اوغلنك بو مثللو تكلیفلری بر فكر انقیاددن نشأت ایتمدیكنی پك اعلا بیلیور ایدی. اكر اوغلی كندیسنه تماميله مطیع اولسه ایدی صاووا دوقەسنك قزیله ازدواج ایتمك ایستدیكی زمان پدرینك عدم رضاسنه دە رعایت ایتملی ایدی. حالبوكه لوئی پدرینك رضا وعدم رضاسنه قولاق بیله ویرمیەرك بو ازدواجی عقد ایله علناً پدرینه عصیان ایتمش اولدی .

الحاصل ولی عهد لوئینك قباحتلری بو قدر چوغالمسی اوزرینه شارل سابع الك صادق بندەسی اولان قونت دە شا- بانه لوئی اوزرینه عسكر چكمسنی وبهمه حال صاغ اولەرق كندینی الە كچورمسنی امر ایلدی ایسەدە لوئی سرای قرالیدە بولنان طرفدارلری واسطەسیله بو حركتدن خبردار اولور اولمز كویا سن قلودی زیارت ایچون

لنه تزویج ایدلمك ایستنلدیكی حالدە كیرو قالمش اولدیغندن بو دفعه سائر بر طاقم پرنسلر دست ازدواجی عرض وتقدیمه باشلامشلر ایسەدە كرك ازابلك كرك برادرینك قبول ایدە بیلملری قابلمی اولور؟ هله برازصكره بو مكروه ومكرو- هەدن بر چوجق تولد ایدنجه ارتق رذالت اینجه دن اینجه یه میدان المغه دە باشلامشدر .

اوزمانلر شارل سابع هنوز برحیات اولە- رق بر طور پدرانه ایله ژان دارمانیاقه نصیحت ویرمكه باشلامش ایسەدە ازابلك هیچ برمثلی دها تصوره بیله صیغمیه جق درجه لردە اولان كوزلكی قرنداشی وعاشقی اولان خبیثی بتون بتون دلی دیوانه ایلمش اولدیغندن قرالك نصیحتلرینی قبول ایتمدكدن ماعدا ارەدن پك آز بر زمان كچر كچمز بر چوجقلری دها تولد ایلمشدر . اصل زوجەسی اولان قونتس دارمانیاقك بو ملعنتی نصل تلقی ایلدیكنه دائر تاریخلردە صراحت یوق ایسەدە اكلاشیلان اودخی قوجەسنه تماشادە بولنمش كه ایش پاپالق مقامنه قدر عكس ایلدكدن صكره پاپالق مقامی مرقوم ژانی آفاروز ایدرك بو حالدە قونتسك دخی قوجەسنه تقرب ایتماسی لازم كلور ایكن

بورغونيا دوقه‌سی نزدينه قاچوب التجا ايلدی .

بورغونيا دوقه‌سی قرالك حشمتندن قورقديغی جهتله لوئی ايله بالاتفاق آچيقدن آچيغه قراله عصيان ايتمامش ايدی . حتی قراله ايلچيلر كوندروب بابا ايله اوغلك آره‌سنی بولمغه دخی صورتا چالشمش ايدی . بوكا موفق اوله‌مينجه ولی عهدی ژه‌نپ قصبه‌سنده اوطورتوب قراله دخی شايد اوغلی اوزرينه يوروية‌جك اولور ايسه كندی حقوق حمايه‌سنه رعايتسزلك ايتمش وكنديسنی‌ده جنكه مجبور ايلمش اوله‌جغنی اكلاتدی . واقعا شارل سابع بو ايشك دها ايلروسنه وارمدی . حتی اوغلی ايله بردها بارشمق مقدمه‌سنی بيله تهيه ايلدی ايسه‌ده ايشته شارل سابعك تسميمدن خوفی بو اثناده باش كوستروب آرتق نه اوغلنه نه‌ده كيمسه‌يه امنيتی قالمد-يغندن مقدمهٔ مذكوره‌نك نتيجه‌سی آلنه‌مدی .

ولی‌عهد پرنس لوئينك ژه‌نپده اقامتی بش سنه ممتد اولدی . بو مدت نهايتنده پدری وفات ايلديكی زمان قرال اولدم ديه اوقدر سوينديكه آوه‌ن شهرينه قوشوب اعلان حكومت ايلديكی اثناده پدرينك جنازه‌سنی اونوته‌رق اكر شارلك بندكانندن تانكی دوشاتل كندی مصرفيله قرالك جنازه‌سنی دفن ايتدير-مش اولمسه ايدی قرق سنه‌در فرانسه‌يه بونجه خدمتی سبق ايتمش اولان شارلك غربا خسته‌خانه‌لرنده وفات ايتمش غريبلر-كبی شويله‌جه بر طرفه آتيلی ويره‌جكی دركار ايدی . زيرا اون برنجی لوئی پدرينی اونوتدقدن ماعدا او زمانه‌قدر شارل سابعك سايه‌سنده نائل اقبال اولمش بر چوق آدملر دخی يكی قرالك نزدينه قو-

بالعكس آقاروزه اهميت ويرميوب بونه توجه-ه‌ی نزدنده قالمشدر .

احوالك بو درجه‌يی بولمسی اوزرينه ژان دارمانياق بو بابده چاره اولمق اوزره نه تدبير بولسه بكنورسكز ؟ ايتديكی قزاباشلغی برده نصرانيتجه صورت مشروعه‌يه قويمق ايچون همشيره‌سيله نكاحنی قيدرمق امرنده پاپادن « ديسپانس » ايستمزمی ؟

« ديسپانس » دينيلن شيئی شوقدرجق اولسون ايضاح ايده‌لم كه نصرانيتده الك اوزاق متعلقات ايله بيله تزوج ممنوع ايكن مؤخراً نصرانيتك كورديكی درلو درلو تبدلار ميانده قاتوليك مذهبی يكن ايله طايی درجه‌سنده بربرينه قريب اولانلرك تأهلرينه مساعده ويره-مكه باشلامشدر . فقط بونی طوغريدن طوغر-ی‌يه بونه مشروع عد ايده‌ميوب كويا كليسانك رضاسی اولمقسزين وقوعبولان بو خطايی كليسايه ويريله‌جك بيوك بر صدقه‌يه مقابل پاپا عفو ايتمكه باشلامش . ايشته پاپانك بو صورتله عفوينه « ديسپانس » دنيلور .

ژان دارمانياقك ايستديكی ديسپانس رد اولنمش ايسه ردك اصل سببنی تعيين ايده

شوب توجهنی قزانمغه چالشدقلرندن میدانده جنازه‌یی دوشونه‌جك كیمسه قالمامش ایدی .

یکی قرال بر معتاد جلوس دعالرینی اوقوتمق ایچون رهیمسه كیدرك بورغونیا دوقه‌سی و كندی حامیسی فلیب له‌بون دخی یاننده بولنمغله عن اصل بورغونیایه مربوط دكل ایكن فرانسه قرالی یدنجی شارلدن اغتصاب ایتمش اولدیغی بعض مالكانه‌لری او نبرنجی لوئی اعاده ایلدی . فلیب ده بورغونیا لوئینك هر حالنی هر فكرینی بیلدیكندن بو تقدمه سیله كندیسنی یکی قرالك خشمندن قورتارمش اولدیغی كبی باباسنك بالجمله بندكاننی عفو ایتدیرمك ایچون دخی لوئینك ایاقلرینه قپاندی ایسه‌ده لوئی باباسنك بتون آدملری میاننده یالكز یدی كشی‌یی عفو ایده‌میه‌جكنی بیلدیروب باقیسنك هیچ قورقامسی لزومنی اخطار ایلدی . بو یدی كشینك كیملر اولدیغنی تعیین ایتمدی . سبب ایسه دها او دقیقه‌دن بدأ ایله جمله‌سنك قورقولرندن مقهور اولملری مطلوب اولمسی قضیه‌سی ایدی . بو آدم باباسنك سومدیكی نه‌قدر ذوات وار ایسه جمله‌سنه التفات ایدوب باباسنك سودیكی آدملرك جمله‌سنی بالعكس مقهور ایلمش ایدی . فرانسه‌یی بر انقراض صحیحدن قورتاران مینسترولر جنراللر هپ تبعید اولنمشلر ایدی . برلرینه كتوریلان آدملر ایسه او بله بللی باشلی شیلر اولمیوب كافه‌سی مجهول الاحوال طاقمندن ایدیلر . هله كندی بربرینی سفارت خدمتنده قوللانمق و ترزیسنی جنرال ایتمك و طبیبنی خارجیه نظارتنه نصب ایلك كبی عجائب و غرائبه قیام ایلدی كه باباسی زماننده حكیمانه حلیمانه اداره‌یه آلشمش اولانلر یکی

بیلمك براز مشكلدر . عجبا همشیره ایله برادرك ازدواجی عفوی قابل اوله‌میه‌جق فنالقلردن اولدیغی ایچونمی دیسپانس ویرلمامش ؟ بوقسه كلیسا نظرنده تعدد زوجات ممنوع اولدیغی ایچونمی ؟ زیرا اونوتمالی كه ژان دارمانیاق برد، زوجهٔ منكوحه ایله متزوجدر . مع هذا آرزو اولنان دیسپانسك بالكلیه رد اولنمش بولندیغی ده محققات قطعیهٔ تاریخیه‌دن دكلدر . او زمانلر اوچ سنه قدر پاپالق ایتمش اولان اوچنجی قالیقست نامنه میدانه قونیلان بر «بول» یعنی پاپا فرمانی موجبنجه ژان دارمانیاق همشیره‌و زوجه‌سی اولان ایزابل ایله رسماً كلیسایه كیتمش و مواجههٔ عمومیه‌ده نكاحنی قید ایتدیرمشدی .

بو له بر معامله‌یه یالكز او زمانلر جهانك شاشمش اولدیغی دوشونمكله اكتفا ایتملیدر . قیامتك صوكنه قدر ده بتون جهانك شاشه‌جغنی ملاحظه‌یه علاوه ایتملیدر . واقعا پاپالق مقامی ذكر اولنان بول ساخته اولدیغنی و ژانك اطماع ایلدیكی ایكی پاپاس طرفندن تصنیع ایدلدیكنی دوچار حیرت اولان انظار عمومیه‌یه قویمش و ژانی ده زوجه‌سنی ده آفاروز ایلمش

قرالك بو خرچنلغنى كوردكجه ازدل وجان اوزولمكه باشلامش ايديلر .

اونبرنجى لوئى هرشيئى وعد ايتديكى حالده هيچ بر وعدينى طوتمامغى كنديسنه رأس الحكمه اتخاذ ايلمش اولديغندن ابتداى جلوسنده اصدقانك كافه سنى تبعيد ايله برلرينه يكى آدملر كتيرمسندن طولايى ملتجه پيدا اولمغه باشلايان خشنودسز-لغى دفع ايچون بر فرمان نشر ايدرك و بركولرك تخفيفنى امر ايلمش ايسه ده بو امر يالكز كاغد اوزرنده قالدى . فعليانه كلنجه اولكيدن چوق و بركو طرح و تحصيل ايلمكه باشلاديغندن رەيمس اهاليسى عادتا بر فساد تهيه سنه قالقشمشلر ايدى . لوئى درحال مركز فساده هجوم ايدرك مفسدلرك رئيسنى درت پارچه ايتديردكدن و ايكنجى درجه ده كى رؤسادن التيسنك ده قفاسنى كسديردكدن صكره فسادك سرايت ايتمكه باشلاديغى آنژەر و آلانصون واور يلياق طرفلرينه واروب برچوق كيمسه لرك ياقه سنى جلاده تسليماً آسايش واطاعتى اعاده يه موفق اولدى .

اونبرنجى لوئينك جمله دن زياده اهميت ويرديكى شى خزينه سنك واردا-تنى آرتيرمق اولديغندن « غابل » ناميله هر طرفده يكيدن ويركولر طرح و تحصيل ايتديرديكى كبى بورغونيا دوقه لغندن ده بو مثللو تحصيلاته قيام ايلديكندن فليپله بون كندى اصدقاسندن شيمه سنيور يى كوندروب سفير مومى اليه « بنم متبوعم كبى قوتلى بر پرنسك تبعه سنه روا كورديككز معامله حقيقتده لايق دكلدر » دينجه لوئى غضبلانه رق « سزك متبوعكز نصل آدمدر ؟ ادارهٔ قراليه مه تابع بولنان سائر دوقلردن پرنسلردن دها

ايسه ده مترجم احوال ميشونك اعتراف وتصر-يحنه كوره اكر ژان دارمانياق فرانسه قرالنه بر پاپاس نصبندن طولايى مخالفت ايدوب ده قزديرمامش اولسه ايمش يالكز شو آفاروز ايله قاله-رق بشقه درلو جزا چكميه جك ايمش . بو پاپاس نصبى مسئله سى شو وجهله اولميوركه : فرانسه قرالى او-ن شهرى دسپوطلغنه فليب ده لەوى نام پاپاسك نصب وتعيينى ارزو ايلديكى حالده ژان دارمانياق بو مأموريته كندى برادر طبيعيسى يعنى پدرينك ولدزناسى اولان ژان ده لەكونى نصب ايتديرمك ايچون بعض كيمسه لرى بالتهديد موفق دخى اولمشدر . هله ارەلقده شونى ده اونوتميه لم كه اوزمانلر سنيورلرك مستفرشه-لرندن اولان چوجقلر يه ولد طبيعى دنيله رك بونلرك مسلك عسكريده جنرالغه وملكيه مسلكنده قونتلغه دوقلغه وكليسا مسلكنده دخى دسپوطلغه حتى پاپالغه قدر كله بيلملرينه اصلا مانع اولمزايدى .

ميشودن ماعدا اقانتو دخى فرانسز قرالنك قونت دارمانياق ايله واقعا محاربه سى وقوعه كلمش ايسه ده بو محاربه مرقوم قونتك اصل جنا-يت مكروهه سندن طولايى اولديغنه دائر هيچ

بشقه بر معدنمی یاراتلمشدر ؟ » دیمش ایسه‌ده شیمه سنیوری : « اوت افندم ! متبوعم اکر بشقه بر معدندن یاراتلمش اولمسه ایدی پدرکز یدنجی شارل کبی جهانی تترتمش اولان بر حکمداره قارشو ذاتکزی بش سنه حمایه ایتمز ایدی » دیمسیله بو سوزدن لوئی اوقدر اوتاندیکه بورغونیا مالکانه‌لرندن اقچه تحصیلی ماده‌سنی بر دها قاله بیله المدی .

ینه فرانسه مالکانه‌لرینک الک بیوکلرندن اولان بریتانیا دوقه‌لغنک سنیوری ایکنجی فرانسوا اونبرنجی لوئینک الک زیاده مغضوبی اولان پرنسلردن ایدی . بونک سببی ده کندیسی هنوز ولی عهد اولوب بورغونیایه التجا ایلمش بولندیغی اثناده بریتانیا دوقه‌سندن اودونج پاره ایستدیکی حالده رد اولنمش بولنمسی قضیه‌سی ایدی . قرال اولدقده عساکر کثیره ایله دفعةً بریتانیا حدودینه واروب بعدما « لطف حق ایله بریتانیا دوقه‌سی » عنوانی المامسی وکندی نامنه اقچه ضرب ایتمامسی و بر حد معیندن زیاده عسکر طوتمامسی وتبعه‌سنه اطاعت ایچون یمین ویردیر - مامسی کبی بر طاقم تکلیفلرده بولندی‌که فرانسوا اکرچه‌نکه حاضر بولنسه ایدی بوتکلیفلردن طولایی مدهش بر محاربه وقوعه کله‌جکی درکار ایدی . فقط حاضر اولمدیغندن ظاهر حالده قرالک تکلیفلرینی قبول ایتمش کورینه‌رک بعده ال التندن فرانسز سنیورلرینی قرال علیهنه افساده باشلادی . اونبرنجی لوئی هیچ بر کیمسه‌دن امین اولماز وکندیسی هیچ بر کیمسه‌یی تأمین ایده‌مز برآدم اولدیغندن فرانسواده بریتانیانک تشویقاتی بر چوق سنیورلری اونبرنجی

بر صراحتده بولنمیوب محاربه‌نک اصل سببی قونتک انکلیزلر ایله خفی وجلی اتفاقی حسبیله فرانسه‌یه خیانتی قضیه‌سی اولدیغی ودسپوط مسئله‌سی ایسه یالکز حربه باشلانمغه سببیت کوسترمش بولندیغی یازمقده‌در . الحاصل قونت دارمانیاقک دوچار اولدیغی کوره - جکمز سوء عاقبت نظر مدنیتده اصل الک بیوک جنایتی دیمک اولان تزوج همشیره ماده‌سنک جزاسی اولمیوب بلکه اسباب سائره‌دن نشأت ایلمشدرکه اکر بو اسباب سائره بولنمسه ایمش قوجه مدنیت نصرانیه عالمنک بو قزل باشلغی هضم ایده بیله‌جکی حقیقةً درکار ایمش .

شارل سابع قونت دارمانیاقک اوزرینه کوندردیکی جنراللره مرقوملک بهمه حال حیاً اله کچورلمسنی امر و توصیه ایلدی ایسه‌ده قو - نت مواقع حربیه‌یه استحکام ویروب مدافعه - یه حاضرلاندی . لکن قرال عساکری تقرب ایدر ایتمز بر چوق مواقع عرض تسلیمیت ایلد - کلرندن قونت دارمانیاق آراغون طرفلرنده کا - ئن شاتولرینه التجا ایلدی .

بونک اوزرینه فرانسه قرالی قونتک املاکنی اغتصابه مدار اولمق اوزره پارلمنتوده

لوئی علیهنه قیام ایچون اقناع ایده‌بیلمش ایدی . قرال قوت بوله‌جق اولور ایسه برر برر جمله‌سنك حقندن كله‌جكی خوفیله بونلر بریتانیا دوقه‌سنك ریاستی آلتنده بر اتفاق خفی عقد ایلمشلر ایدی . بو اتفاق خفی‌یه داخل اولانلر قالابر و بوربون و لوره‌ن و آلانصون ونه‌مور و بورغونیا دوقه‌لریله بالذات قرالك قرنداشی اولان بەرری دوقه‌سی ایدیلرکه اشبو بەرری دوقه‌سی قرالك سراینده محبوس كبی بر حالده ایكن اتفاق خفینك انعقادی اوزرینه فراره یول بولمش وانك فراری متفقلر طرفندن قرال علیهنه اعلان حرب حكمنی المشدر .

اشبو اتفاقه « سلامت عمومیه اتفاقی » نامی و یرلدی كه اونبرنجی لوئی بو اتفاقك وجودندن درحال خبردار اولمش ایسه ده بورغونیا دوقه‌سنی بر تقریب خانه‌سندن قاپدیروب ید انتقامنه دوشورمك خدعه‌سنده بولندیغی ایچون اتفاقدن هیچ خبردار دكل ایمش كبی كورونیور ایدی . قرنداشی دوق دو بەرری‌نك فراریله قرالك بو خدعه‌سی دخی میدانه چیقاریلنجه اونبرنجی لوئی گویا بو قاچقلغی قبول ایده‌میه‌جكنی اكلاتمق ایچون موروتلیه نام كاتبنی بورغونیا دوقه‌سی نزدینه كوندروب تأمینات و یردی ایسه ده فلیپ له بون بو تأمیناته اصلا قولاق و یرمدی . ذاتاً فلیپك اوغلی شارل له ته مه رر شو اونبرنجی لوئیدن انتقام المق ایچون پدرینی دائما تحریك ایدوب طورییوز ایدی . بناءً علیه بورغونیا دوقه‌سی شاروله قونتی بولنان اوغلی مومی الیه شارل له ته مه رر قومانده‌سنه تودیع

قونت دارمانیاق علیهنه بر محاكمهٔ غیابیه آچدی . قونت ایسه خاندان قرالی سلاله‌سندن بولندیغی بیانیله پارلمنتو حضورنده دكل « پەر دو فرانس » دنیلان اعاظم اصیلزادكاندن مركب بر مجلس حضورنده محاكمه ایدلمسی لازم كله‌جكی خبرینی كوندردی . بو خبر محضا قرال علیهنه عصیانندن طولایی وقوعبوله‌جق محاكمه‌سنه عائد اولوب دیكر ملعنتنه دائر هیچ بر تعلق یوق ایدی . زیرا قباحتنك او جهتی ده درمیان ایدلدكده ژان دارمانیاق بلافتور « او بله ایسه ایشك بو جهتی پارلمنتویه هیچ عائد دكلدر . پاپاسلر مجلسنه عائددر » جوابنی و یردی كه ایش مجلس روحانی‌یه حواله ایدیلور ایسه یاقه‌یی قورتارمق پك قولای اوله‌جغی امیدنده بولندیغنه دلالت ایلر . پارس پارلمنتوسی بو یله مخابره صورتیله محاكمه ممكن اوله‌میه‌جغندن نفسنی مدافعه ایده‌جك ایسه پارسده اثبات وجود ایلمسی لازم كله‌جكنی بیلدردیكی زمان قونت بوكا ده جسارت ایتمسونمی ؟ واقعا « صوف قوندویت » دنیلان امان‌نامه ایله كلدی ایسه ده پارلمنتویی كندی علیهنده زیاده‌سیله شدید كوردیكندن كلدیكنه پشیمان اولدی .

ایلدیکی عساکری قرال اوزرینه کوندردی که او زمان لوئی پواتیه‌ده بولنیور ایدی . قونت ده شاروله نك تقربنی خبر الور الماز کندیسی اون درت بیك آدم ایله بورری قصبه‌سنه تحصن ایدوب پارسه دخی تدارکاتده بولنلمی امرینی کوندردی وکندیسی بورریده اوورنیا و بوربونه مالکانه‌لرینك اطاعتلرینی تأمین ایلدکدن صکره یواش یواش پارسه طوغری رجعته باشلادی .

قونت ده شاروله قوماندەسنده‌کی بوربونیا عسکری کرك قرالك عسکرینه و کرك قرال طرفداری اولان اهالی یه برقاچ دفعه مغلوب اولدیغندن بریتانیا دوقه‌سی عسکر یله برلشمك ایچون سن نهرینی مروره باشلامش ایدی . مونته‌ری اووه‌سنده قرال شو بورغونیا و بریتانیا عساکرینه راست کله‌رك ١٤٦٥ سنه‌سی تموزینك اون التنجی کونی محاربه‌یه باشلادی . بو محاربه‌ده اوقدر شدت کوسترلدی‌که شاروله قونتی فناحالده مجروح اولدیغی کبی قرال دخی خفیفجه مجروح اوله‌رق طرفین عساکرندن پك چوغی تلف اولمشلر ایدی . ایشته بو مظفریتدن صکره قرال پارسه واصل اولدقده اهالی کندیسنی الك بیوك القشلر ایله استقبال ایتمشدرکه بو القشلر قرالك پك خوشنه کیتدیکندن تشکراتنی پارس و برکوسنك جزئیجه تقلیلی ایله کوسترمشدر .

لوئینك پارس خلقنی ممنون ایتمسی ایچون قوردیغی تدابیردن بریسی دخی پارسك اصناف طاقندن انتخاب اولنمش برمجلس تشکیلی قضیه‌سیدرکه کندیسی ذاتاً هیچ برکیمسه‌نك سوزینی دیکله‌میوب

پارلمنتو براره‌لق آمانه رعایت ایتمیه‌رك ژانی حبسه دخی ایتمش و برآره‌لق پارسدن اون ساعت مسافه‌دن زیاده بره اوزاقلانمیه‌جغی شرطیله ینه سبیلنی تخلیه ایلمش ایدی . لکن ژان هرحالده کندیسنی امین کوره‌مدیکندن بزانسونه فرار و التجا ایتدی .

بو محاکاتدن مقصد ژانی همشیره‌وزوجه‌سندن آیرمق اولمیوب مالنی مصادره قضیه‌سی اولدیغندن انجام کار پارلمنتو مرقومی فرانسه‌دن خارجه اخراج و تبعید ایله برابر بتون املاکنك قرال نامنه مصادره‌سی حکمنی ویردی .

بونك اوزرینه قونت رومایه کیدوب پاپانك عفو یله برابر نزد قرالیده توسطنی رجا یلدی‌که واقعا « پەنیتانس » دینیلان کفارت مقابلنده کناهی عفو اولندیغی کبی پاپا بولنان ایکنجی پی طرفندن فرانسه قرالنه توسط ایدلدی ایسه ده شارل سابع املاك مضبوطه‌نك اعاده‌سنی استلزام ایده‌جك اولان متوسطی ممکن دکل قبول ایتمدی . تا شارل سابعك وفاتنه قدر قونت دارمانیاق بو محکومیت التنده قالوب اونبرنجی لوئی قرال اولدیغی زمان فرانسه‌یه عودتله املاك مضبوطه‌سی کندیسنه اعاده اولنمش ایدی‌که

هر ایشده کندی عقلنك ایردیکی وجهله
حرکت ایلدیکندن بو مجلسك مذاکره
وقرارینه اتباع ایتمیه جکی ذاتاً درکار
ایدی . برآز صکره بو حقیقت فعلاً دخی
میدانه چیقمشدر .

مونته ریده بورغونیا و بریتانیا
عسکرینك قراله مغلوب اولمسی قرال
علیهنده اتفاق ایلیان دوقلری مأیوس
ایتمامش ایدی . بالعکس بونلر بتون قوتلرینی
جمع ایدرك پارسی یکیدن تهدیده باشلا-
مشلر ایدی . اردولرینه هرکون یکی
عسکر انضمامیله مقداری بیودکجه
بیوبور ایدی . لوئی بو قوهٔ
کلیه یه مقاومت ایچون نورماندیایه
کیدوب عسکر و مهمات تدارکیله
مشغول ایکن متفق سنیورلر شارا-
تونی ضبط ایتمك درجه سنه قدر
پارسه بالتقرب پارس اهالیسی بونلره
مقاومت ایده میه جکلرینی کوردکلرندن
تسلیمیت مذاکره سنه بیله باشلامشلر
ایدی . لوئی نورماندیادن عودت
ایلدیکی زمان پارسلیلرك یأسنی کورنجه
اوبله بر بسالت مجترآنه کوستردی که
متفق سنیورلره تسلیمیت درجه سنده
دوچار مسکنت اولان پارس کباری
نه یاپه جقلرینی بیله میدرك شاشردیلر
قالدیلر . مؤخراً لوئینك اغزندن
ایشیدلمش که نورماندیادن عودتی اکر
بر قاچ کون دها تأخر ایدوب ده متفق
سنیورلر پارسه کیرمش اولسه لر ایمش
لوئی ایچون یا اسویچره یه ویاخود
میلانه قاچوب التجادن بشقه چارهٔ
سلامت قالمیه جق ایمش .

بو آدم ایچون قورقو و یورغونلق
نه اولدیغی مجهول اولدیغندن پارسه
کلور کلمز پای تختی تهدید ایلیان سنیورلره

بوده لوئینك پدری نزدنده ممدوح اولانلری
مقهور و منفور اولانلری مسعود ایتمسندن
عبارت بولنان معاملهٔ معکوسه سی آثارندن
ایدی .

بویله دینی دنیاسی خراب بر خبیثه ایلك
ایتمك نه بیوك کوتلك اولدیغنی اونبرنجی لوئی
دخی اکلامقده تأخر ایتمدی . براز زمان ژان
دارماناق کندیسنه حسن خدمت ایلدکدن
صکره ١٤٦٥ سنه سنده سلامت عمومیه نامیله
لوئی علیهنه ترتیب اولنان فساد اتفاقنه کیروب
ایلککه کملك اوله رق قراله سلاح چکدی .

متمیزده ایضاح اولندیغی وجهله بو اتفاقده لوئی
عاجز قالوب ده متفق سنیورلری مکافاتلاندیر-
دیغی صره ده بو دخی درت شاتو بر مقدار
معاش نقدی اخذیله برده معیت بلوکی تشکیلی
رخصتنه نائل اولدی .

بو حال ژانك جرأتنی آرتدیرمغله اوقدر
ظلمه قویولمش ایدی که اعتسافاتندن بتون تبعه سی
بیزار قالمشلر ایدی . زیرا معیتی عسکرینی چو-
غالته چوغالته اوفه جق بر اردو درجه سنه
وارد یردیغی حالده عسکرك هیچ برینه معاش
ویرمیوب حیدودلق ایله یغمه لرینه یول آچد.

قارشو اسباب مقاومتی بالاکمال محار بەیە باشلامش ایسەدە مملکت همسان کافەسی اعدانك تهدیدندن طولایی قرالدن آیریلوب کندی باشلرینك چارەسی قیدینە دوشدکلرندن لوئی ایشی دها فنایە صاپدیرمامق و بلکەدە تاج وتختی بالکلیە قاپدیرمامق ایچون دشمنلریلە مذاکرۀ صلحە تنزل ایلمشدر .

اولا صلح مذاکرەسنی سفیرلر واسطەسیلە اجرایە باشلامش ایسەدە بونلرك خبر کتیروب خبر کوتورملرندن امین اولەمامش و مذاکرەیی بالذات یوروتمەك املنە دوشمش ایدی . بوعزم ایلە بر قایغە بینوب سن نهری طریقیلە دشمن اردو کاهنە یناشی و برمسونمی ؟ قونت دوشارولە استقبالنە قوشوب بعدە مذاکرۀ صلحیەیە باشلادقلرندە قرال مومی الیهك تاریخ خصوصیسنی یازان شالونك افادەسی وجهلە حال عجزندە هر تکلیف اولنان شیئ قبولە مساعد اولان واعادۀ قوت ایدر ایتمز بتون تعهداتنی انکار دن چکنمیان اونبرنجی لوئی دشمنلری طرفندن تکلیف اولنان شیلری کویا بالاخرە اجرا دخی ایدەجك ایمش کبی نازلی واوستەلقلی طورانەرق بالقبول ۱٤٦٥ سنەسی تشرین اولنك اوتوزنجی کونی امضا ایلدیکی معاهدە موجبنجە نورماندیا قطعەسنی قرنداشی دوق دوبەرری یە و پیقار دیانك برمقدار یینی بوربونیا دوقەسنە واتام قونتلغنی برتانیا دوقەسنە و بروب سن پول قونتنە دخی دوقەلق قلیجی قوشاتمشدر .

مورخلرك روایتنە کورە اونبرنجی لوئی بومثللو مشکل زمانلردە نەیولدە حرکت ایتمسی لازم کلەجکنی یوقاروده ایتالیا فقرەسندە اسمی سبق ایدن سفورس

یغندن خلقك مالی بوعسکرە مباح اولمش ایدی . انکلیزلر ایلە اسکی اتفاقنیدە تجدیدە مستعد اولدیغندن قرال اونبرنجی لوئی یانندەکی اردویی طاغتور ایسە اونبیك لیورە ویرەجکنی بالتکلیف خبیثك بوصورتلە اولسون تهوین تهلکەسنە چالشدی ایسەدە ژانهم پارەلری آلوب هم عسکرینی طاغتمدیغندن لوئی اولانجە قوتنی مرقومك اوزرینە سوق ایلە پارلمنتو طرفندن دخی اعدامی ایچون برحکم استحصال ایلدی .

بوصرەدە قرالك قرنداشی دوق دە بەرری ریاستندە برجمعیت فسادیە دها تشکل ایلمش ایدی . لوئینك قورقوسندن مالملکنی ترك ایدن قونت دارمانیاق تکرار بواتفاقە داخل اولوب منفقلرینك سلاحی قوتیلە بتون مالکانەلرینی استرداد ایلدیکی کبی اومالکانەلردن پیدا ایلدیکی قوتلە ۱٤۷۲ سنەسندە قرالك قرنداشی وفات ایلدیکی حالدە دخی تك باشنە لوئی ایلە معاندەدە دوام ایلدی . اکرشارلك سائر مشاغل حربیەسی بولنمسە ایدی بودفعە مرقومك کارینی اتمامە قدر وارمق درجەسندە غضبلانمش ایدی . لکن اعدای سائرە-

نام ایتالیا دوقه‌سندن استفسار ایلدکده
مومی الیه « تهلکه‌نك بیوکنی دفع ایچون
نه‌قدر وعد و یرمك لازم کلیرسه و یرملی .
لکن فرصت اله کچدیکی زمن و یریلان
وعدلرك بریسنی اجرایه وجداناً مجبور
اولماملی » جوابنی کوندرمش ایمش .
فی الواقع اون‌برنجی لوئی بتون مدت
حکومتنده بوقاعده موجبنجه حرکت
ایلمشدر . نه‌امضاسنه نه یمیننه رعایت
بوآدم ایچون برمجبوریت وجدانیه حکمنی
آلمامشدر . حتی بودفعه متفق سنیورلر
چکیلور چکلمز الك اول نورماندیا حقنده
قرنداشی ایله ایتمش اولدیغی عهدی اخلال
ایدی و یرمشدر . نورماندیالیلر دوق ده
به‌رری یه تابعیتی ایسته‌مامزلك صورتنی
کوستر کوسترمز اوئی اورایه برقول
اردو کوندروب قرنداشنه دخی « ایشته
نورماندیالیلر ایستیورلر نه‌یاپه‌لم ؟ » کبی
سوزلرله عرض اعتذار ایلمشدر . واقعا
دوق‌ده به‌رری بوعهد شکنلکدن طولایی
بورغونیا و بریتانیا دوقه‌لرینه شکایت
ایلدی ایسه‌ده بریتانیا دوقه‌سی یالکز
باشنه فرانسه قرالی ایله بوی اولچه‌میه‌
جکندن دوق‌ده‌به‌رری یه یالکز مسافر
پرورلکنی عرض ایده‌بیلمش و بورغونیا
دوقه‌سی ایسه لوئینك تحریك ایلدیکی
لیه‌ژ اهالیسی ایله جنکه باشلامش
اولدیغندن ایکیسی‌ده اسکی متفقلرینه
یاردیم ایده‌مامشدر .
اونبرنجی لوئینك اقدم آمالی اولان
تکثیر واردات مسئله‌سنده اصل فرانسز
ملتنی اله المق الك زیاده موافق دوشه‌جکی
جهتله بریاندن بو مقصدی یوروتمك
و دیکر طرفدن متفق سنیورلرله عقد
اولنان شرائط مصالحه موجبنجه بعض
مالکانه‌لرك فرانسه‌دن تفریقنه ملتك

سیله اشتغاله مجبور اولدیغندن برخیلی
مملکتلری دها ژانه ترك ایتمك وژان طرفندن
آرتق محاربه ایدلمامك شرطیله برمصالحه
دها عقد اولندی . ژان ایسه بو مصالحه‌
یی ده‌طوتمدی . یکی مالك اولدیغی مملکتلردن
ماعدا القتور قصبه‌و قلعه‌سنی‌ده ضبط ایلدی‌که
کوبه‌ن و غاسقونیا ولایتنك یکانه بندرکاه
تجارتی حکمنده‌ایدی . غریبدرکه لقتوری
ضبط خصوصنده ژانك ایشنه یارایان شی
رذالت وسفاهتی اولمشدر .
میشو دیورکه بوآدمك جسارتی و نامی
وباخصوص سراینده جریان ایلیان رذیلانه
وسفیهانه معیشتی لانکه‌دوق ولایتی اصیلزا.
دکانك دوستلغنی قزاندرمغله بونلردن
بالخاصه سن بازیل سنیوری شارل دالبرك
دوستلغیله لقتور موقعی ایچندن معاونلر
تدارك ایدیله‌رك برباصغین ایله اورامی اله
کچورلمشدر . دقت ایدلملیدرکه ژان کبی مکرو.
هیتی ایلیمی پاك کوستره‌جك درجه‌ده بولنان
برخبیث مجرد شور ذالت وملعنتندن طولایی
ممدوح ومقبول اصیلزادکان اولیور ! . . .
لقتورك استحکاماتی غایت منیع اولمغله

رضاسی یوق ایمش کبی کوسترمك ایچون تور شهرنده عظیم بر مجلس جمع ایلدیکی کبی اندن صکره « سوء استعمالاتی اصلاح قومیسیونی » نامیله یکرمی کشیدن مرکب بر مجلس دها تشکیل ایدرك کندی آمال مخصوصه‌سنی تقویه ایتدیردکجه ایتدیرمکه باشلادی . بریتانیا دوقه‌سی قرالك بو تدارکدن مقصدی بالاخره بر بر کندیلرندن انتقام المق اولدیغنی اکلایوب یکیدن بر معاهده عقدیله اونبرنجی لوئینك بیان ایلدیکی ارزولرك کافه‌سنی قبول ایتمش ایدی . حالبوکه بو صره‌ده فلیپ له‌بون وفات ایدرك بورغونیا دوقه‌لغی شارل له قونتی اولان اوغلی شارل له ته‌مه رره‌ انتقال ایلدیکندن و شارل ایسه قرالك اولا کندی قرنداشی وثانیا بریتانیا دوقه‌سی حقنده‌کی عهد شکنلکی اوچنجی درجه‌ده اوله‌رق بورغونیا علیهنده‌ده وقوعه کله‌جکنی بیلدیکندن قوهٔ کافیهٔ عسکریه ایله کلوب بریتانیا دوقه‌سنی ده کندیسنه اویدیرمغه قیام ایتمش ایدی . اونبرنجی لوئی شارلك قوتنه عسکرله مقاومت ایده‌میه‌جکنی کورنجه نه اولور اولور ایسه اولسون بو دفعه‌لق محاربه تأخیر ایدلسون دیه شارله یوز یکرمی بیك التون نه‌کو ویرمك شرطیله برمتارکه تکلیف ایلدی وشارل بو متارکه‌یی قبوله مجبور اوله‌رق یالکز متارکه دکل مصالحهٔ قطعیه‌یی ده امضادن چکنمیه‌جکنی بیلدیردی . اما لوئینك حالی معلوم اولدی یا ! وعدنده پك بول طوغرایان بو حکمدار امضا جهتنده پك بطی اولدیغندن امر مذاکره‌یی اوزاتدقجه اوزاتمغه باشلادی .

لوئینك بو صورتله وقت قزانمغه چالشمقدن مقصدی بورغونیا دوقه‌سیله

برابر ژان اصلا وقت غائب ایتمکسزین اورایه کلیتلی ذخائر و مهمات دخی جمع ایلدیکندن قرالك سوق ایلدیکی عسکره اورادن مقاومته باشلامش ایدی . قرال آلبی دسپوطی ژوفقروا ایله غاستون دولیون قومانداسنده اوله‌رق بر اردو سوقیله لقتوری محاصره ایتدیردی ایسه‌ده ایکی آی محاصره وتضییقده دوام اولندیغی حالده ضبط ممکن اوله‌مدی . قیش تقربه باشلادیغی کبی اراغون قرالی دخی بو محاصره مشغولیتنی وسیله اتخاذ ایدرك روسیلیون اوزرینه تجاوز تدارکاتنه دوشدی . بناءً علیه اونبرنجی لوئی بو دفعه دخی ژان دارمانیاق ایله متارکه‌یه مجبور اولدی . هم اویله بر صورتده که شرائط متارکه‌یی ژان املا ایلمیور وژوفقروا طرفندن قبول اولنیور ایدی .

ایشته تمام بو متارکه مذاکره سنده ایکن آرتق محاصره بتمش اعتقادیله راحته قویولان ژان دارمانیاق عساکرینك غفلتندن بالاستفاده فرانسزلر لقتور موقعنه کیری و برمکله برابر بالذات ژانه خنجر اوشوروب تپه‌لمشلردر که بو سوء قصدی بتون مورخلر اونبرنجی لوئینك الك اوسته‌لقلی بر خدعهٔ خونریزانه‌سی اولمق

جنکده بولنان لیه‌ژلیلره ایستدیکی قدر
امداد کوندروب قوت ویره‌رك بعده
برطرفدن انلر و دیکر طرفدن دفعةً
کندیسی شارل له‌ته‌مه‌ررك اوزرینه
یورویمکدن عبارت ایدی .

لیه‌ژ ایچون تهیاتنی اکمال ایلدکدن
صکره کندی طرفندن امر کیتمینجه اثر
تجاوز کوسترمامه‌لرینی قوییاً بالتنبیه
کندیسی ایسه ینه مذاکره ایشلرینی
وسیله ایدرك پك آز بر معیت خلقیله
په‌رون نام محلده شارل له‌ته‌مه‌ررك
نزدینه عزیمت ایلدی که اصل قراری بر
آنده هم لیه‌ژلیلرك هم فرانسز عساکرینك
هجومی قارغه‌شه‌لغی اره‌سنده کندیسنك
ده شارل له‌ته‌مه‌رری بالذات اله کچور
مکدن عبارت ایدی .

لکن بو دفعه حساب عکسنه
چقدی . لیه‌ژلیلر وقت مرهوندن اول
هجوم ایدرك فرانسه قرالی ایله اتفاقلر
ینی‌ده اعلان ایتمه‌لریله بورغونیا دوقه‌سی
بونی کورنجه فوق الحد غضبله قرالی
اخذ وکرفت ایتدیرمش وقلعه‌نك بر برجنه
آتدیروب حبس ایلمش ایدی . بو محبسده
لوئی اوچ کون اوچ کیجه اویله برزمان
کچورمشدرکه دقیقه بدقیقه جلادك
ورودینه منتظر قالمشدر . زیرا لیه‌ژلیلر
ایله مناسبتنی بالانکار شارلی تأمین ایچون
ایتدیکی یمین قالمامش ایسه‌ده بو یمینلره
اینانیله‌میه‌جغنی کندیسی دخی پك اعلا
بیلور ایدی . اکر شارلك یرنده کندیسی
اولسه ایدی درحال قفاسنی کسدیره‌جکنی
کندی کندیسنه اعتراف ایلیور ایدی .

شارل له‌ته‌مه‌ررك درجهٔ غضبنی
اکلاملی‌که قرالی بالذات کندی حضورینه
چاغرتوب استجواب ایده‌جك اولسه
شاید غضبنه مغلوباً جانه قصد درجه‌سنه

اوزره القشلامشلردر .

بو هائله ۱۴۷۳ سنه‌سی مارتنك بشنجی
کونی وقوعه کلوب درجهٔ دهشتی ایسه یالکز
ژان دارمانیاقك قتلندن عبارت قالمامشدر .
سرایندهکی قادینلر اشیاسنه وارنجه‌یه قدر بتون
مالی ولقتورا اهالیسنك کافهٔ مامله‌کی یغما وغارت
ایدلدکدن ماعدا موقع مذکور کاملاً آتشه
یاقیلوب ییقلمش وبتون اهالیسی بر بر بوغاز-
لانمشدر . حتی ژان دارمانیاقك اصل زوجهٔ
منکوحه‌سی اولان قونتس ژان دوفوقس کبه
اولدیغی حالده بر طاس زهری ایچمکه مجبور
ایدیله‌رك بوزهر هم قرنده‌کی چوجغی اولدیر-
وب بیجان اوله‌رق طوغورتدرمش هم ده ایکی
کون صکره والده‌سنی اولدورمشدر . ژانك
شارل نامنده بر قرنداشی بولنمغله بوده تیمورلر
ایچنده اوله‌رق حبسده آتیلوب اون درت سنه
انواع اضطرابات ایچنده سورونديرلمشدر .
شو موفقیت قرال اونبرنجی لوئی‌یی اوقدر
ممنون ایلمشدرکه بو ایشده یارارلق کوسترنلری
بول بول مکافاتلاندیردیغی کبی ژانه ایلك خنجری
اورمش بولنان غورژ یاس نامنده بر نفره قوجه
بر کموش طاس طولوسی آلتون ویروب خاصه

قدر وارەجغنی دوشونوب واسطه ایله مخابرەیه باشلادی. مخابره ایچون کلان آدملره لوئینك نەقدر متواضعانه سوزلر سویلدیکنی کوروب ایشیدنلر اومغرور حکمدارك بوقدر تواضعنه شاشیورلرایدی. لیەژلیلر ایله آلیشی و بریشی اولمدیغنی تأمین ایچون « بورغونیا دوقەسی افندمز آرزو ایدرلر ایسه معیتلریله کیدوب لیەژی محاصرەیەده حاضرم » دیمش اولمسی لوئیدن بشقه برحکمدار ایچون اولومی ترجیح ایتدیرەجك ذلتلردن عداولنور .

اونبرنجی لوئینك محبسده چکیردیکی شو اوچ کون کندیسی ایچون نه بیوك اشکنجه اولمش ایسه کندینی بوحاله قویان شارل لەته مەرر ایچون دخی بوکونلر عادتا اشکنجه عداولنه بیلەجك برحالده چکمشدر . اوچ کون اوچ کیجه انك ده کوزلرینه او یقوکیرمامش . حتی تیر اندازلغنه قبول ایلمشدرکه بوصفت عادتا اصیلزادەلك دیمکدر .

ایشته مبادئ قرون جدیدەده شارل سابع کبی حلیم سلیم چالشقان وفرانسەنك قورتارجیسی برحکمدارەآنیەس صورل کبی حقیقة فرانسەنك منفعتنه خدمتکار برمستفرشه یی چوق کورن فرانسەده بویله برژان دارمانیاق دخی دورسورمشدرکه برچوق محاسننه جداً حیران اولمق لازم کلان آوروپانك برچوق‌ده معایبی میاننده اك چیرکینی بوخبیث اولمق اوزرەتلقی ایدلمك لازم کلمشدر . انتها

صو یو نمامش . بردقیقه راحت کورمامش ایدی . لوئینك نصل هزار رنك بر دونك اولدیغنی وقرالاق مقامنده قالدقجه فرانسه ایچون بیك فساده سبب اولەجغنی ولیەژ لیلری افسادی اعدامی ایچون وسیلهٔ کافیه صایلەجغنی درپیش ایله بو آدمی اولدیرملك ایستیور ایدیسەده نەقدر اولسه کندیسی انك تابعی واو کندیسنك متبوعی اولدیغندن بتون اوروپا نظرنده غدر ایله افندیسنه قیمش اولمق محکومیتندن قورقوب بوکا بردرلو جسارت ایده‌میور ایدی . کاه قرالك قرانداشی دوق دو بەرری یی فرانسه تختنه اوطورتوب لوئی یی مؤبداً حبسه آتمق جهتنی دوشونیور وکاه صندالئ مذکوره کندی اوطورمسنی درپیش ایلیور ایدیسەده بونلرك هیچ بریسنه قرار قطعی و یرەمیور ایدی .

✻ برنجی نصف قرن جدیدەده ✻
« مقدمات آثار تجدد »

آوروپاده کرك دولت علیهٔ عثمانیەیه طوغریدن طوغری‌یه متجاور اولسون وکرك بعید بولنسون ازمنهٔ متوسطەده پراکنده وپریشان برصورتده تشکله باشلایه‌رق کیتدیجه تکمل وتمیم ایلیان وبرنجی نصف قرن جدیدەده اسامئ مخصوصەلریله جغرافیا وتاریخ نظرنده وارلقلرینی کرکی کبی کوسترن ملتلرك هر برینه دائر یازدیغمز فقرەلر مطالعه ایدیلور ایسه کوریلورکه:

اونبرنجی لوئینك بر بیوك هنری ده مناسبت پیدا ایلدیکی حکمدارلرك اصدقای بندکاننی هدیه‌لر اقچه‌لر کونا کون وعدلر ایله کندی طرفنه جلب ایتمك صورتنده نمایان اولدیغنی مورخلر خبر ویرمکده‌درلر . شو محبس بلاده اولدیغی زمان بو هنرندن‌ده بالاستفاده شارل له‌تمه‌رر ایله کندی ارەسنده واسطهٔ مخابره اولانلری اله المش ایسه‌ده بونلرك کوره بیلدکلری خدمت قرالك کندی علیهنده‌کی درجهٔ شدتنی اخباردن عبارت اولمغله بو خدمت اوئی‌بی مطمئن ایده‌جکنه بالعکس پریشان ایتمکده بولنمش ایدی .

نهایت دردنجی کونی بورغونیا دوقه‌سی لوئینك محبسنه کلدی وغایت غضوبانه برطور ایله « بنمله برابر لیه‌ژ محاصره‌سنه کیتمك حقنده‌کی تکلیفکزده ثابتمیسکز ؟ » سؤالنی ایراد ایدنجه قرال بلاتردد تصدیق جوابنی ویردی . بونك اوزرینه ایکی پرنس صلح مذاکره‌سنه باشلادیلر . قرالك حالی معلوم ! شارلك درمیان ایلدیکی تکالیفه جزئی نازلردن صکره موافقت ایدی ویریور ایدی . برمعاهده نامه یازدیلر ! قرال امضادن ماعدا شارلمانك صلیبی نامنه یمینلر ایله دخی امضاسنی تأمین ایلدی .

ایشته بو معاهده اوزرینه ایکی پرنس لیه‌ژ محاصره‌سنه کیتدیلر ایسه‌ده کورنلر اصل قرال بورغونیا دوقه‌سیدر ظن ایدییورلر ایدی . فرانسه قرالنی ایسه شارل له‌تمه‌رره تابع برسنیور بیله عد ایتمکه امکان یوق ایدی . زیرا بویله برسنیور اولمق ایچون کندی قوهٔ عسکریه‌سی کندی یاننده بولنمق لازم کلوب حالبوکه لوئینك یاننده یالکز

اولا — بوملتلر ازمنهٔ متوسطه‌ده حدسزحسابسز مستقل سنیورلکلره منقسم ایکن کرك ازدواجلر وتوارثلر وکرك تعرضلر تسلطلر اوزرینه سنیورلردن برطاقلری مالکانه‌لرینی چوغالتملرینه مقابل دیکر برطاقلری غائب ایتمشلر وبوصورتله متعدد مالکانه‌لر ید ادارهٔ واحده‌ده بالاجتماع بیاغی بیوجك الکالر صورتنی المشلردر . بوحال روسیه ولهستان ومجارستان والمانیا وایتالیا وفرانسه وانکلتره و اسپانیا والحاصل بتون اوروپا ایچون عمومی اولوب اك پارلاق درجه‌سی ایسه آوستریا ایله فرانسه‌ده کورلمشدرکه اوده از جمله بورغونیا خاندانك بر دولت اولمغه مستعد اتساع پیدا ایلدکدن صکره اولاد ذکورینك انقطاعیله ملکی فرانسه وآوستریا خاندانلری ارەسنده تقسیم ایدلمسندن نشأت ایلمشدر . اوفق تفك سنیورلکلرك پیدرپی انقسامیله بونلری بلع ایلیان خاندانلرك توسیع ممالك ایلملری نتیجه‌سی یالکز اوروپاملل ودول جدیده‌سنك اتمام تشکلی صورتنده کورلمکله قالمامشدر . بلکه خلقك اطوار واخلاقنجه دخی بیوك تبدلات کوسترمشدر . بو تبدلی تعبیر

بورغونیا عساکری بولنه‌رق امر او ضابطا-
نی ده اصل قرالی قاچرمامغه مأمور ایدیلر .

اشبولیه‌ژ محاصره‌سی هم امتداد ایلدی
هم پك بیوك مشكلات پیدا ایتدی .
اونبرنجی لوئی حقیقةً بیوك پارلاقلر
كوستردی . بر دفعه‌سنده لیه‌ژلیلر
اوطوردیغی چادره قدر هجوم ایدرك
آز قالدی قرالی بوغازلیه‌جقلر ایدی .
نهایت محصور بن مملكتی براقوب اورما-
نلره چكلدكلرندن شارل له‌ته‌مه‌رر
لیه‌ژ شهرینی لوئینك كوزی اوكنده
یقدیروب یرله یكسان ایتدیردی . بو
عملیات تخریبیه اثناسنده قرالك یوزینه
باقدقجه « بو فلاكته سبب سن اولدك ! »
دیمك ایستدیكی اكلاشیلیور ایدی .

بعدما قرالك فرانسه‌یه چكلمه‌سنه
شارل طرفندن رخصت ویریلنجه قرال
هیچ امید ایده مدیكی بو رخصت كندیسنی
تجربه ایچون تكلیف اولنیور ظنیله قبولنده
اصلا استعجال اثری كوسترمدی . نهایت
رخصتك جدیتی تحقق ایدنجه كمال تواضعله:
« اكر بنمله كوریله‌جك برایشكز وار ایسه
موجب زحمت اولور دیه تردد ایتمیكز !
پارسه كیتدیكی یالكز اره‌مزده كی رابطهٔ
جدیدهٔ اتحاد پروری بی پارلمنتویه بیان
ایچون ارزو ایلیورم . امید ایدرم كه
كله‌جك یاز بنده بورغونیاده برلشور و برقاچ
كونی برلكده ذوق وصفا ایله امرار ایلرز »
دینجه بورغونیا دوقه‌سی بردها كندی
یوزینی كورمك بیله ارزو ایتمدیكنی حكم
ایتدیره‌جك برطور ایله قرالی عادتا حضو-
رندن تبعید ایلدی .

شارل له‌ته‌مه‌رر نزدنده دوچار
اولدیغی حقارتلرك هیچ بریسی لوئینك
كبرینه عظمتنه طوقونمامشدر .
برینه كوره فوق الحد مغرور متكبر

واحد ایله صورت عمومیه‌ده تعیین ایتمك لازم
كلور ایسه دینیلور كه برخلقك بیكلرجه سنیورلر
كیفنه تابع اولمسنه بدل یوزلرجه وحتی دها آز
سنیورلره اتباعی كوریله‌رك اعصار سالفه‌ده
هر مملكت هر كوی بر بشقه عالم ایكن شمدی
عوالم مذكوره‌نك برچوقلری بعضلرینه قاتیله-
رق حدودلری بالتوسع بیوجك برقطعهٔ ارضیه
اوزرنده عین قانونلر مرعی الاجرا اولمغه وعا-
دتلر اخلاقلر تعمیم ایلمكه یوز طوتمشدر . فقرات
آتیه‌مز ایسه نتایج مذكوره‌یی یكان یكان دخی
ایضاح ایلیه‌جكدر .

ثانیا — بعض سنیورلرك دیكر برچوق
سنیورلردن نزع ملك ایدرك ملل ودول جد-
یده‌نك تشكله ابتداری الك مهم نتایجدن اولمق
اوزره خلقك صرف رعیه‌لك حالندن یواش
یواش قورتلمی نتیجه‌سنی كوسترمشدر . زیرا
برمالكانه‌ده اسكی سنیورك فقدانیله یكی بر
سنیوره اتباع ایدلدكجه یكی سنیور خلقی كند-
یسنه ایصندیرمق ایچون اسكی سنیورك منع
ایلكده بولندیغی شیلردن برچوغنه مساعده
ایلر ایدی . تبدلاتك تعاقبی ایله بو مساعدات چو-
غاله‌چوغاله اسمی دخی «اهالینك حقوقی» ویا

کور بنسان بو آدم ایچون بو درجه‌لرده ذلته قاتلانمق کندی معاصرلرینه حیرت ویرمشدر . بورغونیا دوقه‌سنك نزدنده ایکن انك اجباریله قونت ده شابانه یازدیغی فرمانده اردونك کاملا طاغیدلمسنی امر ایلمش ایسه‌ده وقتیله پدری شارل سابع طرفندن کندینی تأدیبه مأمور اولوب ابتدای جلوسنده حبسه آتدیغی وصکره‌دن عفو ایلدیکی بو ایشکذار جنرال کلان امری دیکله میوب اردویی طاغتمامش ایدی . لوئی بو اطاعتمزلکدن پك ممنون اولدی . اردوسنك باشنه بکر پکمز اولمقی کبر وغروری ینه اله آلوب شارل ایله اولان معاهده‌یی پارلمنتویه یلدیرمك شویله طورسون بورغونیا نامنی قاله بیله المامالری اولوم تهدیدیله بندکانه تنبیه ایلدی . حتی بعض زوزکلر پاپاغان و بوغمقلی نوعندن بر طاقم قوشلره «بورغون! بورغون!» دیه اوتمکی تعلیم ایلدیکندن لوئی کرك بو قوشلری وکرك اصحابنی اولدیرمك ایچون مأمورین خفیه‌سنه امرلر ویردی .

شارل ایله اولان معاهده‌نك لوئی‌یی الك زیاده بیزار ایدن فقره‌سی به‌رری وشامپانیا قونتلقلرینك کندی قرنداشنه توجیهی حقنده‌کی فقره ایدی . شارلك بو فقره‌یی درجدن مقصدی دوق‌ده به‌رری‌یی مکافاتلندیرمق اولیوب بلکه بورغونیا ایله اصل فرانسه اره‌سنده ضعیف بر حکومت بولندیرمق وبوصورتله کندیسی لوئینك تعرضندن امین قالدیغی حالده هرنه زمان ایسترایسه پاریسه قدر هجوم ایچون کندینه طریق امکانی آچیق براقدیرمق ایدی . بونی لوئی دخی اکلادی . حتی قرنداشنه ذکر اولنان

خود «اهالینك امتیازاتی» صورتنه تحول ایلمش ایدی . بناء علیه ازمنهٔ متوسطه‌ده اهالی دنیلان اصل جمعیت انسانیه‌نك عرضی جانی مالی هرشیئی سنیور ایچون مباح ایکن دها شو برنجی نیم قرن جدیدك حلولنده بو حال همان کلیت اوزره تعدیل اولنه‌رق افراد اهالی عرضلرندن جانلرندن مالرندن امین اولمغه باشلادقدن ماعدا بعض یرلرده بر درجه‌یه قدر اولسون مهام مملکتی استشاره‌یه بیله دعوت اولنمغه باشلامشلر ایدی .

ثالثا — پاپاس طاقنك ازمنهٔ متوسطه ده‌کی تحکملری بالکلیه محو اولوب انکیزیسیونلر اسپانیادن ماعدا اوروپانك هر طرفنده بر اسکی مصالح حکمنه تنزل ایلمشلر ایدی . زیرا بوهمیاده المانیاده ایتالیاده انکلتره‌ده برچوق مسالك جدیدهٔ حکمیه ارباب بالآخره پروتستانلقده تقرر ایده‌جك اولان مذاهبی اورته‌یه چیقاروب قاتولیك مذهبنك افراطری تفریطلری آرتق خلقه جبراً قبول ایتدیریله‌میور ایدی . خلق سنیورلر طرفندن جلب ایدلمك ایچون حقوقه امتیازاته نائل اولمغه باشلامش ایکن پاپاس طاقنك بونلر اوزرنده‌کی

يرلره بدل كويه‌ن دوقه لغى تكليف ايليور ايدى . انجق بوصره‌ده قاردينال ده لابالو مسئله‌سى ميدانه چيقمغله لوئينك مسلك سياستنى كلياً تعديله سبب اولدى . شويله كه :

قاردينال ده‌لابالوديه فرانسه تاريخنده بر شهرت منحوسه قزانمش اولان بو حريف عن اصل بر اصناف اوغلى فقير پاپاس ايكن فوق الحد ذكاوت وشيطنتى اون برنجى لوئينك نظردقتنى جلب ايدرك پاپايه برى برى اوزرينه كوندرديكى توصيه‌لر ايله حربنى قاردينال رتبه‌سنه قدر چيقارمش وكنديسنه خصوصى پاپاس ومستشار خاص ايدوب ماليه نظارتنى ده عهده‌سنه حواله ايلمش ايدى كه بو نظارتدن ماعدا بتون اموردولتى ده انك رأيله ياپمغه باشلامش ايدى . اون برنجى لوئى حد ذاتنده كندى كفايتنه اوقدر مغرور ايدى كه نه وكلايه ونه‌ده مستشاره هيچ بر شيئه احتياجى اولمديغى ادعاسيله هر شيئى كنديسى ياپه بيلمك غرورينه‌قدر وارمش ايدى . حتى بر كون غايت ضعيف بر آته بينمش اولديغى كورن مارشال ده‌بره‌زه « بو آت پك ضعيف كورينور ايسه‌ده حقيقت حالده بالعكس پك قوتليدر . زيرا هم قرالى هم‌ده بتون اركان دولتى كوتوريور » ديمش ايدى كه بتون اركان دولت ينه قرالك كنديسندن عبارت اولديغى ايچون بو مداهنه لوئينك پك زياده خوشنه كيتمش وصره‌سى كلدكجه اليله كندى باشنه اوره‌رق «ايشته مجلس كبير دولت بورادەدر » ديمكده بولنمش ايدى . حالبوكه چوق بيلورم داعيه‌سنده بولنانلرك اكثريا پك چوق الدانديغى اون برنجى لوئى حقنده دخى واقع بر حقيقت اولديغى اكلاشلدى . مكر

اكلاتمق ايستديكمز شى پاپاس طاقمنك اسكى تحكم قديمنى اعاده ايده بيلمز ينه سنيورلرى يله رضا كوستره‌مز ايدى . پاپاسلرك خلق اوزرنده‌كى تسلطى نه قدر آزالمش ايسه پاپالرك سنيورلر اوزرنده‌كى تحكمى دخى او نسبتده آزاله‌رق پاپا بولنان ذات پادشاهلر پادشاهى اولمق غرورينى كندى اسلافنده كوره‌رك غبطه چكمكه مجبور اولور ايدى . واقعا كليسانك تحكمى بالكليه محو اولمش دكل ايدى . بالعكس كرك خلقك وكرك سنيورلرك بر بيوك قسمى تديناری حسبيله ينه كليسايه ازدل وجان اتباع ايليورلر ايدى . اما اعتدال كسب ايلديكنى سنيورلره تفوق ايليان تحكمات اعتسافكارانه‌سيدركه ايشته بو حال قوتدن دوشه‌رك بعدما پاپاسلر ايچون جبره بدل اقناع وانتريقه يولى آچلمش ايدى .

رابعا — دره بكلكى وسنيورلكلرك انقراضى شواليه‌لكك ده انقراضنى موجب اولديغندن شواليه‌لر حقنده‌كى رومانلر اوزون قيش كيجه‌لرنده خلقى اكلندير مكدن بشقه هيچ بر نظر جديتله تلقى ايدلميور ايدى . ديكرلرينك املاكنى كندى قديم مالكانه‌لرينه قاته‌رق

قاردينال دهلابالو قرالی کونا کون مظالمه
سوق ایدرك قرال نامنه کندیسی حکمران
اولمق درجه‌لرنده استبداد پیدا
ایلدکدن ماعدا امرار قرالی بی
اعداسی بولنان بورغونیا دوقه‌سیله
برده قرالك قرنداشی سالف الذکر دوق
ده به‌رری یه و بالخاصه پاپالق مقامنه
عرض ایدرك قرال علیهنده درلو انتر-
یقه لر چویرمکه باشلامش اولدیغی
حالده او متجسس قرالك خبری بیله
یوق ایمش .

فرانسز تاریخلری دیرلرکه شارل
سابعك اصلاح ایتمش اولدیغی فرانسه
بعد وفاته‌ینه حلم و حزمله اداره اولنسه
محاربات داخلیه‌نك بردها تکرر ایتمیه-
جکی درکار ایکن بورغونیا دوقه‌سی
و دوق ده به رری و متفقلرینك قرال
ایله یکیدن محاربه‌یه کیریشملرینه سبب
فی الواقع اون برنجی لوئیك درجهٔ
افراطده‌کی خرچینلغی اولمش ایسه ده
اکر ایشك ایچنده بر قاردینال ده‌لا بالو
بولنمسه ایدی محاربانك بوقدر شدت
پیدا ایده‌جکنه ینه احتمال ویریله‌من
ایدی .

الحاصل بر اره‌لق قاردینالك
اوراقی میدانه چیقه‌رق قرالك اعدا-
سیله اولان مناسبت و اتفاقی اکلاشیلنجه
لوئی بوخائنك محاکه‌سیله اجرای مجازا-
تنده پك شدتلی طورانمق اوزره ایکن
پاپالق مقامی آچیقدن آچیغه اعتراضه
قیامله قاردینال رتبه‌سنده بولنان بر
ذاتك ینه پاپالق مقامنجه محاکه‌سنه
باقیله‌جغنی و قرالرك بونلری محاکه
ایده‌میه جکی طرزنده‌کی اشعاراتیله
قاردینالی بر قاچ کون محاکه‌دن
صکره همان جلاده تسلیم ایدیلی

حدود حکمرانیلرینی توسیع ایلیان دوقلر قراللر
یکی استملاك ایلدکلری یرلرك امنی جنکاورلر-
ینه امنیت ایده‌مدکلرندن طرف طرف عساکر
جدیده تشکیلنه لزوم کورنلور ایدی‌که بونلرك
یالکز افرادی دکل بر درجه‌یه قدر ضابطانی
دخی پسپایکان اهالیدن تدارك اولندقلری جهتله
اسلحه و خدمت عسکریه شرفی اعصار سالفه‌ده
اولدیغی کبی اصیلزاده‌کانه انحصاردن قورتلمش
ایدی . بوکونکی کونده بیله اوروپاده‌کو یلی
طاقمنك سلاح استعماله استعداد و اقتداری بزم
اقوام شرقیه‌یه قیاس قبول ایده‌میه‌جك درجه-
لرده آزاولوب ازمنهٔ متوسطه‌ده بو استعداد
هیچ یوق ایکن بواش بواش پیدا اولمغه باشلا-
مسی الك مهم تجدداتدن عد ایدلمکه شایاندر .
خامساً — کذلك دره‌بکیلکی و سنیور-
لکلرك انفساحیله کرك دوق و کرك قرال
عنوانلرینك حکم و نفوذی توسع ایتمکه باشلا-
مسی اوزرینه احقاق حق مسئله‌سی دخی بر
سنیورك کیفنه اتباعدن بیاغی قورتلمشیدی .
حکمدارلر امور عدلیه‌یی محاکمه تودیعه رضا
کوسترملریله پك چوق یرلرده محاکم عدلیه
پیدا اولمش ایدی . واقعا بونلرك اصول محاکه -

و یرمکدن قورتارمش ایسەده لوئی جاننه قصد ایدەمیەجکی بو خائنی هیچ اولمز ایسه مؤبداً حبسه آتمق خصوصنده هیچ برکسەنك ممانعتنه باقامشدر. اون برنجی لوئینك دوچار بلیهٔ حبس ایلدیکی آدملری اویله سائر محبسلرده اولدیغی کبی یالکز بر اوطەده برزندانده اقامت ایتدیرمیوب بلکه تیموردن معمول بر قفس ایچنده بولندیرمسی معتادی ایدی‌که روایته کوره بو تیمور قفس دخی قاردینال‌ده لا بالونك ایجادی ایمش. عدالت الٰهیه عاقبت اوخائنی دخی بو قفسه دوچار ایتمش وتمام اون برسنه بویلایی چکدکدن صکره قورتیلوب رومایه کلدیکی زمان پاپالق مقامی کندیسنی پك شعشعەلی بر الای ایله بالاستقبال حتی فرانسەیه رغماً خدمت سفارتله ینه پارسه اعزام ایتمش ایسەده اوقدر فنا قبول اولنمشدرکه نهایت مرقوم بوسفارتدن بالاستعفا ینه رومایه چکلمکه مجبور اولمش و ١٤٩١ سنه‌سنده رومادە وفاتی وقوعه کلمشدر.

اشبو قاردینال‌ده لابالو مسئلەسی ذاتاً کسەیه اعتماد ایتامك شانندن بولنان اون برنجی لوئی‌یی برقاتدها امنیتسزلشدیردیکندن واو زمانه قدر بدجور ینه دوشنلری انواع اشکنجەلره دوچار ایتمسی بوآدمی ظلم و غدر ایله تشهیره کافی ایکن بو بابده بر قاتدها ایلرویه واردیردیغندن ارتق لوئی اویله بر حاله کلمشدرکه اخص بندکانی هر کون هرساعت اولوملرینه منتظر قالمشلردر.

قرالك قرنداشی دوق‌ده‌بەرری‌یی دائما قرال علیهنده بولندیران قاردینال ده لابالو اولدیغی پك چابق میدانه چیقمش ایدی. سنت نام محلدە ایکی

لری ودستور العملا لان‌قانونلری مؤخراً کوریلان صورت منتظمەدن هنوز پك بعیدایدیسەده اوللری الٔ بیوك جزالر ایچون هیچ محاکەیه احتیاج کورلمز ایکن محاکم جدیدەنك ای کوتوتدقیقات ومحاکمات اجراسیله اکا کوره برحکم ویرمسی آز ترقیمیدر؟ اشبو اصول عدلیەده اسکی‌روماقانونلری ایله اسپانیادەکی عرب‌قاضیلرینك اصول محاکماتندن کلی استفادەلر اولنمش ولزوم واقتضاسی درجەسنده شریعت نصرانیه مقتضیاتندن‌ده تباعد ایدلمامشدر.

شو بش‌ماده اوروپاملتلرینك موجودیت سیاسیەلرینی اتمامه نه بیوك خدمت ایلمش ایسه‌موادآتیه بونلرك ترقیات‌معنویەلرینەده اونسبتده‌خدمت ایلمشدر. شویله‌که:

سادساً — اعصار سالفه‌ده کتابت وقرائت سنبورلر ایچون معابدن سایلدیغی وآحاد ناسك ایسه بومثللو ترقیات‌معنویەیی خلیایه بیله حدلری اولمدیغی ومعارف یالکز پاپاس طاقه منحصر اولوب انلرك علملری‌ده کلیسا دعالرینه منحصر قالدیغی و حالبوکه پاپاسلر میانده‌ده پك چوقلری قرائته بیله مقتدر

برادرك برملاقاتی وقوعه كلەرك اوزمانلر
اوروپانك بعض محللرنده و بالخاصه
فرانسەده عادت بو یله ملاقاتلرده ایكی
برادرك وحتی بعض كره بابا ایله اوغللك
بری برینه پك یقین بولنمالری ایچون ارە-
لرنده برتیمو پارمقلق بولنمسی اقتضا ایتمكله
لوئی ایله قرنداشی دخی بو صورتده ملاقات
ایلمشلر ایدیسەده دوقدە بەرر ینك و بر-
دیكی تأمینات لوئی‌یی اوقدر مطمئن
ایلمش ایدی كه ایكنجی كونكی ملاقاتده ارتق
تیمو پارمقلق ارقەسندن سویلشمكه لزوم
قالمیەرق ایكی برادر مصافحەدخی ایلمشلر
ایدی ·

شو سطرلری یازدیغمز صرەده هامرك
خاندان شوكت عنوان عثمانیان حقنده
كەدی تاریخنی تلویث ایلیان محاكمات
خصمانەسنی درخاطر ایدرك مورخ
مومی‌الیه علیهندەكی تأسفاتمزك تجدد
ایتامسی قابل اولورمی ؟ ملوك ارەسنده
قرابتە باقلیوب ملوكك تأمین استقلالی
اسبابنه ایدیلەجك رعایت بزده سائرمما لكه
نسبتله ینه پك اهون صورتده كورلمش
ایكن كویا بو عادتی یالكز عثمانلیلره مخصوص
ایمش كبی كوسترن هامر البته اوروپاده
بو یولده اولان احوالی دخی بیلور
ایدی · نه حاجت تاریخمزك بواوچنجی
جلدنده اوراتفصیلات تاریخیه سنه
كیرشمك صرەسنه هنوز كلمش اولدیغمزدن
بابا ایله اوغل و قرنداش ارەسنده كی مناسبا-
تدن شمدی یه قدر كوره بیلمش اولدیغمز
مقدار بزه كوسترمشدر كه تاریخ عثمانیده

سلطان بایزید حضرتلریله برادرلری جم
سلطان ارەسنده وقوعه كلن ملك
منازعەسی اوروپا تاریخلرنده همان
وقوعات دائمەدن ایدی · « كرانستین »
یعنی محاربهٔ داخلیه دنیلن شیلر اوروپا

اولەمیەرق مراسم دینیەده اوقو یەجقلری
دعالری از بردن مرلداندقلری حالده شرق
ایمپراطورلغنك عثمانلیلر طرفندن محو یله روم
اصحاب معارفی اوروپایه انتشاره باشلادقلری
اثناده معارف تعممه یول بولمش و پرنسلره
وارنجه یه قدر تعلم وتأدب آرزولری میدان
الەرق الك اول ایتالیا وندیك و المانیا كبی یرلرده
دار المعارفلر كتبخانەلر پیدا اولدیغی كبی
بالتدریج بولوازم روسیه و مجارستان و لهستان
وبوهمیا و دانیمارقه اسوج نوروجه قدر انتشاره
یول بولمشدر · واقعا برنجی نیم قرن جدیدظر -
فنده معارف عمومیه اساساً لاتین و بردرجه یه
قدر یونان لسانلرینی اكلایه بیلمكدن عبارت
اولوب اوروپا لسانلری هنوز السنهٔ ادبیەدن
عد اولنه بیلمك ممكن دكل ایدیسەده بو استعدادك
مقدماتی كورلمكه باشلامش ایدی · اعصار
سالفەده « ترو بادور » دنیلان آیاق شاعرلری
بزم طاووق بازاری شعراسی كبی امیلكلریله
برابر اسكی قهرمانلرك جنكاورلكلرینه ودا-
ملریله معاشقەلرینه دائر برچوق منظومەلر
اوقویوب كزدكلری حالده بونلر یواش یواش
یازلمغه واملا وافادەجه كوریلان قباقلری

حكومانی تاریخلرینك هیچ بریسنده
معدوم اولمیوب بوایسه صندالی حکمدا ـ
ری یه کوز دیکن مخالفلر سببیله ملتك بر
قسمیله دیکر قسمنك جنك وجدالی دیمك
ایدی که شو عصرلرده محاربه نك بو
درلوسی همان بالکلیه اورته دن قالقمش
اولمسی ترقیات مدنیه نك اك بر کزیده
ثمراتندندر ٠

فرانسه قرالی ایله قرنداشی ارهسنده
وقوعه کلن بوملاقات اوزرینه دوق
دهبرری یه کوین ولایتی توجیه اولنه‌رق
اودخی بنه بوزمانلرك معتاد اولان رسم
تحلیفی موجبنجه « قرال افندینك شخصنی
دردست ایتمیه‌جکنه و اولدورمیه‌جکنه
و بوقصدلرده بولنانلر ایله اتفاق ایتمیه ـ
جکنه » سنلو نام عزیز نامنه یمینلر ایلمش
وایشته بو مصالحه بتون خاندان قرالی
اصدقاسنی سویندرمش ایدی ٠ بوندن

ماعدا بورغونیا دوقه سنك قزی دوق
دهبرری یه و یرلمك ایکیسی اره‌سنده مقرر
ایکن دوق مومی الیه قرنداشنی تأمین
ایچون بو ازدواجدن دخی وازکچمش
ایدی که براز صکره شارل له ته مهرر
ازدواج مذکورك کیز لیجه
عقدینی پرنسه تکلیف ایلدیکی حالده
قبول ایتمسی شویله طورسون درحال
قرنداشنه خبر دخی و یرمسی عهدنده
وفاکارلغنه دلالت ایدر ٠ حتی کوین
دوقه‌لغی نامیله کندیسنه و یریله‌جك
یرلردن مؤخراً بر چوقلری آریلوب حدو ـ
دی بر خیلی طار لاشدیرلمش اولدیغی
حالده دخی دوق دهبرری سس چیقار ـ
مدی ٠ بو قدر مطیعانه طورانمسنه ده
اوزمانه قدر لوئینك وارث تخت وتاجی
اوله‌جق ارکك اولادی دنیایه کلمامش
اولمسی حسبیله دوق دهبررینك ولی

تصحیح ایدلمکه باشلاندیغی کبی ازمنهٔ سالفه‌ده
بزم مصاللر کبی یالکز اغزدن اغزه نقل ایدیلان
حکایه‌لر دخی صکره‌لری رومان صورتنی
آلان آثار ادبیه‌نك مقدماتی اولمق اوزره
هم تعدیل و تصحیح اولنه‌رق همده کتابلره
یازلمش ایدی ٠ ترقیات قلمیه‌یه اك زیاده میدان
آچان شی تاریخ و یسللك اولوب حکمدارلر
اخلافه یادکار براقق ایچون وقوعات مهمه ـ
لرینی قلمه الدیردقلری کبی نامدن برچوقلری
دخی شئونات زمانیه‌یی یازمغه هوس ایلیورلر
ایدی ٠ بوزمانك آثار قلمیه‌سی حالا دخی عنتیقه

نوعندن اوله‌رق کتبخانه‌لرده کورلمکده‌در ٠
بونلر هانکی لسانه منسوب ایسه‌لر او لسانلرك
او یله بر مقدمهٔ تشکلنده یازلدقلرینی کوستر ـ
لرکه الیوم السنهٔ مذکوره‌نك اودرجه‌سی انجق
کوریلولر اغزندن ایشیدیله بیلور ٠ بزم کبی اجا ـ
نبدن السنهٔ مذکوره‌یی شمدیکی ترقیاتی دائره ـ
سنده تحصیل ایتمش اولانلر هیچ اکلایه‌مزلر ٠
ذاتاً السنهٔ مذکوره‌ار بابی اولان ملتلرك اهل
معارفی دخی پك کوچلکله اکلایه بیلوب بونلك
ایچون دخی مکتبلرده تحصیل ایلدکلری لسان
دبدن بالتجرد الك بیاغی خلقك اغزلرندن ایشتد ـ

عهـد بولنمـه‌ی قضیه‌سی ایدی که قسمت اولورسـه برکـون عمومیت اوزره قرال اوله‌جغی ممـالکه شمـدیدن نائل اولمق ایچون قرنداشیله بوزوشمامغی موافق عقل وحکمت بولمسی قضیه‌سی اوله‌جغنه شبهه ایدیله‌مز .

بو تبـدلات اخیـره اوزرینـه دوق ده‌کـو ین نامنی الان دوق ده‌بـه‌رر ینـك قرنداشنه اولان شو اطاعتلری ولوکه ولی عهدلغك وره‌جکی امیدلردن نشأت ایلسون ینه مستحسن اولدیغی وقرال کندیسنه قاستیل خاندانـدن پرنسس ژان ایله ازدواجی تکلیف ایتمسیله مومی الیها ایله نشـانلا- نمغه‌ده رضا کوسترمش بولندیغی حالده لوئینك براوغلی طوغار طوغمز قرنداشی حقنده‌کی معامله‌سـنك تبدل ایتمسنه نه‌معنی ویریلور ؟ بو معنایی فرانسـه تاریخی پك مدهش برصورتده ویرمشدر . دیمشدرکه لوئینك دخی قرنداشنه کوسترمش اولدیغی مسـاعده فرانسـه تختنك بشقه صـاحبی قالمامسندن نشأت ایلیوب یوقسـه کندی اوغلی طوغدیغی زمان انك حقوق ارثیه‌سنی کویا تهلکه‌دن محـافظه ایچون قرنداشنك ازاله‌سنی دوشونمـك درجـه‌لرینه قدر وارمشدر .

شـارل له‌ته مه‌رر ایکی قرنداشـك اره‌سی تکرار بوزولمسـنی فرصت عد ایدرك ال التنـدن دوقه ایصال ایلدیکی مکتوبلرده کنـدی قزیله ازدواجی تکلیفدن ماعدا قرال علیهنه تکرار برجنك آچه‌رق صندالیٔ قرالی یی النـدن نزع ایتمکی تکلیف ایلمش وبریتانیا دوقه‌سی دخی بوتکلیفی تأییـد ایتمش اولدیغندن اون برنجی لوئی بو یکی اتفاقی خبر الور المز بورغونیا دوقه‌سـیله غایت ذلیلانه برمتارکه عقدینه مسارعتله برابر بومتارکه -

کلری لسان عادی یه عودت مجبور یتنده بو- لنورلر . مع هذا معارفك شو انتشار ابتدائیسی دخی اوروپا خلقی ایچون الڭ بیوك مقدمات تجدددن عداولنه بیلور . زیرا معاینهٔ اسلامیتده ممالك اسلامیه‌ده اولدیغی کبی بوزمانلر اوروپاجه فنون ومعارفك شرقدن غربه شمالدن جنوبه انتشاریله « افکار عمومیه » دنیلان شیئك مقدماتی بیله تخیلدن بعید ایدیسه ده ازمنهٔ متوسطه‌ده اولدیغی کبی خلقك افکاری کندی کوی ونهایت ناحیه‌لری حدودیله محدود قالمق طارلغی دخی زائل اولوب فکرلره پك چوق اتساع کلمش ایدی . تورانلرك فقره فقره اولسون تر- جه‌لری تاریخ قدیمه طوغری سوق افکاره یول آچوب یونان ولاتین کتابلرندن پراکنده وپر- یشان برصورتده اولسون ایدیلان ترجه‌لر کیروبه طوغری سوق فکر هوساتنه قوت ویریور ایدی . وسعت دنیایه وعمومیت اوزره انسانلغه ومدنیته دائر ایلك ملاحظه‌لر باش کوسترمش ایدی . اکر شمدیکی مکاتب صبیانیه اطفالندن برینه میسر اولان معلومات و وسعت افکار اوزمانلر برآدمده بولنمه ایدی عصرینك فریدی عداولنه بیلور ایدی .

نك انعقادی اثناسنده قرنداشی دوق ده به‌-
رری دخی مسموماً وفات ایدی و برنجه
جهانك نظر حیرتی یاطلامق درجه‌سنده
آچلمشدر.

بو حادثه‌ده اك بیوك غدر رولنی
اجرا ایدن ذات انجق قرال اولدیغی
درحال میدانه چیقمش ایسه‌ده بوسری
انظار جهاندن کتم ایچون ترتیب ایدیلن
حیله یکی برجنایتی دها استلزام ایلمشدر.
اولا تسمیم ایشـنك وقوعی شو صورتده
اولمشدرکه: دوق ده به‌رری یکی دوقه‌سی
اولدیغی کونده کندی خصوصی پاپاسی
اولان فورده ورصوانك خانه‌سنده بولنیور
ایدی. پاپاس مومی الیه پرنسك کناهنی
چیقارمق وظیفهٔ اساسیه‌سیله موظف
ایکن پرنس اورایه کناهیله برابر کیتمش
ایدی که اودخی مترسی اولان مادام
ده‌مون صورو نام قادین ایدی. اوزمان
پرنسلر و پاپاسلر نزدنده معتاد اولدیغی
اوزره عیش وعشرتی سفره باشنده ایتمك
اوزره جمله‌جه سفره‌یه اوتورلدقده
پاپاس افندینك وکیلخرجی دیمك اولان
ده‌لاروش نام کمسنه پرنسه برشفتالی
تقدیم ایدرك پرنس شفتالی‌یی یاروب یاریسنی
یارینه ویه‌رك نیم دیکرینی‌ده کندیسی
یدی. متعاقباً مادام ده‌مون صورو
زهرلنمش اولان برشخصده کوریلان
اماراتك کافه‌سیله وفات ایدی و بردیکی
کبی بوامارات پرنسده دخی کورولدی
ایسه‌ده انك وفاتی اوقدر تیز اولمدی.
بس بللی زهرك اك بیوك مقدارینی
قادین یوب کندیسنه پك آزی اصابت
ایتمش اولدیغی ایچون بیچاره پرنس ایکی
آی قدر انواع اضطرابلر ایچنده فریادلر
ایدرك نهایت مونك ورودیله قورتیله
بیلدی.

سابعاً — صنایع نفیسه نیجه عصرلرد-
نبری دوچار اولمش بولندیغی موت درجه-
سنده‌کی بایغنلقدن کندینی قورتارمغه باشلامش
ایدی. معلومدرکه نوع بشرك کمالات مدنیه‌سنك
اك مهم مقتضیاتندن بریسی صنایع نفیسه‌در.
جبلت بشریه هرشیئك اعلا انفسنی ایستد-
یکندن نوع انسان «بولدقجه بوکار» فحواسنجه
النده بولنان شیلرك دها انفسنی تحریدن کیرو
طورمز. مصرویونان ولاتین کبی ملل قدیمه-
نك صنایع نفیسه‌ده واصل اولمش بولند-
قلری درجهٔ عالیه شو برنجی نیم قرن جدید
اثناسنده اوروپانك معلوم و مقلدی اولمق
شویله طورسون اسپانیاده‌کی عربلرك درجهٔ
ترقیلرینه بیله عقل سر ایردیره بیلملری عادتا
محالاتدن ایکن اك اول ایتالیا اوزرنده صنا-
یع نفیسه اودرین اویقودن اویانمغه باشلا-
مش ویکی رساملر هیکلتراشلر آثار قدیمه‌یی
تمشق ایدرك «رەنه‌سانس» دینیلان مبدأ
تجددات صناعیه‌یی وجوده کتورمشدرلر.
ایلرویه طوغری حاشیه‌لرمزده تاریخك بو-
جهتنه عائد معلومات وایضاحات مکمله اعطا
اولنه‌جقدر. بوراده ایسه شونی اخطار ایده-

درت کونلك اقبال دنیا ایچون بویله برصورت غدارانه‌ده کندی قرنداشنه قیمقدن همان اصلا متأثر اولمیان لوئی ظاهر حالده پك متأثر کورونمك ایچون پاسلر طوتلمسنی کلیسالرده دعالر اوقونمسنی امر ایلدی وکندیسی دخی دعاره بالذات اشتراك ایدرك اغلادی صیزلادی ایسه‌ده بوتلاشلر میاننده همان براردو سوق ایدرك کوین ولایتنی ضبط ایتدیرمکده دخی دقیقه فوت ایتمدی .

بوفاجعه بورغونیا دوقه‌سی شارل له‌ته‌مه‌رری صوك درجه‌یه قدر مأیوس ایلدیکندن اون برنجی لوئی‌یی برادرینك قاتلی اولمق اوزره انظار جهانده متهم ایتمکدن فضله « بکاده سوء قصد ایتدیرمك ایچون دائرهم سنیورلرندن اوچنی اله المشدر » دیه براعلاننامه نشر ایتدیرمش ایسه‌ده اکا مقابل لوئی دخی براعلاننامه نشر ایدرك بالعکس قرنداشنك تسمیمی بورغونیا دوقه‌سنك ایشی اولدیغنی وحتی کندیسنی‌ده تسمیم ایتدیرمك ایچون سراینه زنکین برتاجر کوندردیکنی اعلان ایتدیرمش و بو تاجر اولمق اوزره دخی هاردی نامنده برآدمی میدانه چیقاروب اجرا اولنان محاکه‌ده مرقوم فی‌الواقع بورغونیا دوقه‌سی طرفندن کلدیکنی وسرای قرالیده کندیسنه طرفدار بولورسه قرالی تسمیمه مأمور اولدیغنی اعتراف ایتمسیله غره‌و میدانی دنیلن بریرده درت پارچه ایدلمشیدی . لکن مرورزمانله تاریخك نظر اطلاعی بومثللو خفایانك حقیقتنه واره‌جغی درکاردر . بوحقیقت دخی میدانه چیقمشدر . هم‌ده یالکز مرور زمانله دکل دها اووقت دخی میدانه چیقمشدر . زیرا کرك پاپاس فورده ورصو اوکرك وکیلخرجی ده‌لاروش درحال تحت توقیفه النلقرنده بونلر شو

جکزکه ایتالیاطرفلرنده تجدده باشلایان صنایع نفیسه‌نك شماله طوغری انتشاری پك آغرکورلمکده ایدی . نوع بشرك اك زیاده مجبول اولدیغی صنعت نفیسه موزیقه اولوب قاتولك مذهبنده ایسه موزیقه ایله اجرای آیین معتاد ایکن انك بیله مبادئ ترقیسی ایتالیاده کورلدیکی حالده شماله طوغری انتشاری پك آغر وقوعبولمقده ایدی . اما بو بابده نه‌قدر بطائت کوریلور ایسه کورلسون اوروپانك جمعیت بشریه ومدنیه‌ده برده صنایع نفیسه بولنه‌رق انلرك ترقیسی تکملات مدنیه‌یه دال اولدیغی اوکرنمش بولنمسی‌ده عظیم براثر تجدد صاییلور . برملت بوکبی شیلری خبر الور المز درحال میدان اجرایه قویه‌مز . صنایع نفیسه‌ده مطلوب اولان کمالات یوزلرجه بیکلرجه ارباب مساعینك مدت مدیده چالشملریله حصوله کلور . فقط بعض محللرده کورلدیکی وجهله قدمانك محیر عقول اولان آثار نفیسهٔ معماریه‌سنی انسانلر اکر انسانلق قدرتنك فوقنده بولوب‌ده بونلرك انسان ایشی دکل جنلر پریلر ایشی اولدیغنه قناعت ایلر ایسه ترقیات فکریه‌سی بوندن عبارت بولنان ملتلر آورو پالیلرك

فعل كريهى قرالدن الدقلرى امر اوزرينه اجرا ايلدكلرينى اعتراف ايتمشلر ايدى . بريتانيا دوقه‌سنك منيسترومى اولان له كون بوجانيلر شايد قاچيريلورلر خوفيله ايكيسنى بردن كندى متبوعنك محبسنه نقل ايتديره‌رك اوراده لوئى طرفندن دخى تعيين اولنان قوميسرلر حضورنده محاكه‌لرينه ابتدار اولنمش ايسه‌ده بركيجه لاروش محبسدن قاچمغه يول بولديغى كبى صباحى پاپاس دخى محبوس اولديغى يرده مخنوقاً وفات ايتمش كوريله‌رك محاكه نتيجه‌سز قالمشدر .

بو حاله‌نك كوستر‌ديكى مجبوريت اوزرينه قرال ايله دوق ده‌بورغونيا ارەسنده اويله بر محاربۀ مدهشه باش كوستردى كه موجب اولديغى خرابى شمديلرده امثالى كوريله‌جك شيلردن اولمق شويله طورسون او وقتلر كبى تخريباتك معتاد اولديغى بر وقتده بيله امثالسز كورولدى . بورغونيا عسكرى نورمانديا و پيقارديا ولايتلرينه كيروب راست كلدكلرى قرا و قصباتى ياقارلر يقارلر ايدى . بوكا مقابل اون برنجى لوئينك عسكرى دخى فلاندر و بورغونيا ولايتلرينه كيره‌رك طاش طاش اوزرنده براقزلر ايدى . ايش بر درجه‌يه كلدى كه ايكى طرف دخى ارتق حربده دوام ايده‌ميه‌رك اوچ آى مدت ايچون بر متاركه عقد ايلدكلرى حالده مدت متاركه‌نك انقضاسندن صكره مجرد جنكده دوامه مجاللرى قالمديغى ايچون متاركه‌يى مدت غير معينه ايله تمديده مجبور اولديلر . بوكا سبب دخى هر ايكى طرفك فرصت بولدقجه يكديكرى اوزرينه هجوم ايتمك ارزوسنده بولنملرى قضيه‌سى ايدى . واقعا نره‌ده

شو برنجى نيم قرن جديده‌كى درجۀ تيقظلرندن بيله پك بعيد صايلورلر .

ثامنا — ازمنۀ متوسطه ظرفنده آوروپا ملتلرى همان نيم وحشى برحالده ايكن مبادئ قرن جديده بو وحشتى ازاله ايدرك تعيشلرنده احوال بيتيه و اجتماعيه‌لرنده پك بيوك آثار تجدد كوسترمكه باشلامشلردر . طبخ طعام صنعتى بونلرجه عادتا مجهول اولوب كلباصتى كباب حشلامه كبى بسيط اولان و صنعت طباخيه‌جه الك قديم مطبوخاتدن عد ايدلمك لازم كلان شيلردن ماعدا آوروپاليلر اويله اجزاى كثيره‌دن مركب و تركيب و تداركى بر مهارته محتاج اولان شيلرى هيچ بيلمزلر ايدى . شمديكى آلا فرانغه سفره‌لر خيالدن خاطردن بيله كچميوب الك غلبه‌لك برخانه‌ده صو ايچمك ايچون بردن زياده مشربه بولنمز ايدى . قاشيق استعمالى بيله عموميت اوزره معلوم اولميوب حتى هركون طعام پشيرمك سنيورلره مخصوص سفاهتدن اولمغله سائر اهالى بر دفعه پشيرديكى طعامى صغوق اوله‌رق هفته‌لرجه مدت يرلر ايدى . كبار اهالينك مسكنلرى بيله مجرد خارجدن وقوع بوله‌جق تعرضه مدافعه‌يه الويريشلى اولمق نقطۀ نظر .

و نه زمان فرصت بولدیلر ایسه هجوملری تازه‌لیه‌رك جنكی ادامه ایده‌كیتدیلر ٠

دیكر جهتدن محاربه‌نك بر شعبه‌سی ده آراغون طرفنه طوغری تشعب ایلدی ٠ آراغون قرالی ژانك فرانسه قرالنه اوچ یوز بیك ئه‌كو بورجی اولوب رهن اوله‌رق دخی پرپنیان مالكانه‌سنی لوئی‌یه ویرمش ایدی ٠ ژان هم پاره‌لری ویر-مامك هم مالكانه‌یی قورتارمق داعیه‌سنه قیام ایلدیكی كبی لوئی دخی هم مالكا-نه‌یی ویرمامك هم اله‌جغنی المق عنادنده اصرار ایلدیكندن آراغون ممالكنه صالدیردیغی جنراللره ضبط اولنان یرلرده فرد متنفس براقامق درجه‌لرنده قتل عاملری امر ایلر ایدی ٠ نهایت ١٤٧٣ سنه‌سی ایلولنك اون یدیسی تاریخیله عقد اولنان مصالحه‌ده ژان بورجنك بر مقدارینی ویروب لوئی دخی رهن اولان مالكانه‌یی ضبط شرطیله بو جنكه ختام ویرلدی كه غالبیت فرانسه طرفنده قالمش اولدی ٠

اون برنجی لوئینك بر اثر خیانتی ده آرمانیاق قونتی ژان حقنده كورلمش ایسه‌ده بو ژان اوقدر ملعون بر آدم ایدی كه لوئینك انك حقنده‌كی معامله‌سی خیانت دكل عین عدالت عد اولنمغه شایاندر ٠ نظر تاریخده هر حالده خیانت عد اولنان شی مرقومك دخی لوئی عاصیلری میاننده بولنمسندن طولایی اوزرینه كوندریلن عساكره مقاومت شدیده كوسترمسیله بر مذاكرهٔ صلحیه عقدینه مباشرت اولندیغی صره‌ده قرالك امریله فرانسز عسكرلری وهلةً سراینه هجوم ایدرك حریمی قتل ایتملرندن عبارتدر ٠ فقط بویله

ندن یاپیله‌رق درونده ساكن اولانلرك استرا-حتلرینی تأمین ایده‌جك صورتده یاپلمسنه اهمیت ویرلمدیكندن یالكز بر اوطه‌ده یكرمی‌یه اوتوزه قدر نفوس یاتار ایدی ٠ حتی مورخ قانتونك تحریرینه كوره ایتالیا قطعه‌سی بالنسبه اوروپانك اك مترقی طرفی ایكن لومباردیاده بر اوطه‌ده اون درت نفوسدن زیاده آدم یاتمامسی ایچون قانون قونلمشدر ٠ هله فلورانسه شهری ایتالیانك اك معمور ومقدس بر مملكتی ایكن فلورانسه سنیورینك سكز نفوسه واران فامیلیاسی خلق هب بر اوطه‌ده یاتوب قالقارلر ایدی‌ده تا ١٤٣٠ سنه‌سنه طوغری میكه لوزو طرفندن نشا اولنان یكی سرای هركسه بر یتاق اوطه‌سی تخصیصنه مساعد اوله بیله‌جك صورتده یاپلمش ایدی ٠ یعنی بزم عرب وعجم وترك تاریخلرنده كوردیكمز ترقیات مدنیه‌یی ازمنهٔ متوسطه‌ده اوروپاده آرامق پك بعید اولوب او زمانلر اوروپالیلر حقیقةً نیم وحشی حالده ایكن قرون جدیده نك موجب اولدیغی تجددات سایه‌سنده لوازم معیشتی ده یواش یواش اكمال ایدرك ملل متمدنه‌یه یاقیشه‌جق صورتده یاشامقلغك مقدماتنه آیاق آتمشلر

برسوء عاقبته لیاقتی حاشیه‌لرمز میانده برفقرهٔ مخصوصه صورتنده مندرج بولنان ترجمهٔ حالندن معلوم اولور .

کرك آراغون و کرك آرمانیاق محاربه‌لرینك دوامی اثناسنده دخی لوئینك بورغونیا دوقه‌سیله اولان محاربه‌سی منقطع اولمیه‌رق نه زمان و نره‌ده امکان حاصل اولورسه بری برینه هجوم ایلدکلری بوقاروده بیان اولنمشیدی . لوئی بورغونیا دوقه‌سنك انکلتره قرالی دردنجی ادوار ایله بر اتفاق عقدینه باشلادیغنی خبر النجه شارل له‌ته‌مه‌رر ایچون برمشغولیت جدیده اولمق اوزره اسو یچره‌لیلری قیشقرتمش و اسویچره‌لیلرك طاقندقلری اطوار خصمانه اوزرینه شارل له‌ته‌مه‌رر انلر اوزرینه هجوم ایتمش ایدی . بو اثناده دردنجی ادوار غایت منتظم بر اردو ایله پیقاردیایه کلوب‌ده شارل له‌ته مه‌رری

ایدی . یکی بنالر هربری برحصار عداولنه . جق صورتدن قورتیلوب شمدیکی مساکنه بکزه‌یه‌جك صورتده پایلغه و مقدملری طوان نه اولدیغی بیلنمز ایکن یکی بنالره طوان دخی یاپلدقدن ماعدا الك ماهر رساملر طرفندن بویانمغه یالدیزلانمغه دخی باشلادی . بالخاصه وندیك ومیلان و ناپولی و فلورانسه شهرلرنده عالی سرایلر وجوده کلدیکی کبی مقدملری اوروپا . ده «هوتل ده‌ویل» دنیلان دوائر حکومت مفقود ایکن انلر و اسکی مظلم کلیسالره بدل عالی و واسع کلیسالر انشاسی مود ده

اوراده بوله‌مینجه زیاده‌سیله جانی صیقلمش اولدیغی اثناده فرانسه قرالی اون برنجی لوئی بر دشمن کبی دکل بالعکس الك بیوك بر دوست طوریله ادوارك قارشو . سنه چیقی ویردی که اونینك شو پولتیقه . سی حقیقةً الك ماهرانه بر پولتیقه حکمنی الدی . ادوارك بو دفعه فرانسه‌یه ورودی فرانسه صندالیٔ قرالیسی اوزرنده ادعای حقوقله عادتا لوئی‌یی طرد ایتمك ایچون ایدی .

لوئی ادوارك قوهٔ کلیه‌سنه سلاحله غلبه ایده‌میه‌جکنی اکلاینجه تملق ایله غلبه‌یی قرارلاشدیردی . بتون انکلیز اردوسنه ضیافت ایچون اوچیوز عربه طولوسی الك اعلا شرابلری سوق ایتمش اولدیغی کبی قرالك کندی نفسنه اللی بیك لیره کولك هدیه‌لر و منیستروله بنده اونبنده عطیه‌لر کوتورمش ایدی .

اولدی . قراللر دوقلر هپ انشا کرده‌لری اولان ابنیه ایله افتخاره باشلادیلر . بونلردن بعضلرینك رسملری نمونه اولمق اوزره کتابمزه قونلمشدر . واقعا انه اندلسده‌کی عرب بنالرینه ونه‌ده اسکی رومنلرك یونانیلرك مصریلرك معظمات معماریه‌سنه قیاس قبول ایده‌میه‌جك درجه‌لرده ساده کوزل شیلر ایسه ده اعصار سالفه‌یه نسبتله موازنه‌سی غیرقابل ترقیات معماریه‌دن اولدیغی بنه آوروپا مورخلری اعتراف ایدرلر .

اوروپا اهالیسنك معیشت خصوصنده

آسیه‌نك شهرنده انكلیز نفرلری هانكی میخانه‌یه كیررلر ایسه كیرسونلر بر پاره ویرمامه‌لرینی اعلان ایلمشیدی. ایشته بوقدر مسافر پوروللك مقدماتندن صكره مذاكرهٔ صلحیه‌یه كیریشه‌رك فرانسه تختی ذاتاً هوس ایدیله‌جك برشی اولمدیغنی و بونجه محاربات داخلیه كندیسنی بیله بیزار ایتمش ایسه‌ده بركره ناموسنی اورته‌یه قویمش بولندیغی ایچون حربده دوام ایتمكده بولندیغی وسائره‌یی درمیان ایتمش ونهایت سنوی اللی بیك ئه كوللك هدیه تقدیمی شرطیله ادواری عودته مجبور ایلمشدركه لوئینك وعد وتعهد ایدوب‌ده مؤخراً اجراسی زمانی كلنجه هیچ طانیمامق عادتی ذاتاً معلومكز اولمشدر.

انكلیز قرالی بركره بو صورتده دفع ایلدكدن صكره لوئی ایچون اولانجه قوتیله بورغونیا دوقه‌سی اوزرینه یورومكه میدان آچلدی. ذاتاً شارل له‌ته‌مه‌ررك اسو بچره‌لیلر ایله باشی بلایه اوغرامش بولندیغندن برده فرانسه قرالی اورته‌ده كلنجه محاربه‌ده نه ایده‌جكنی شاشیره‌رق بودفعه برمتاركه و مصالحه دها عقدینه مجبور اولدیكه اون درت سنه‌دنبری عقد اولنان مصالحه‌لرك یدنجیسی اولدی. لكن بو مصالحه دیكرلرینه بكزه‌مدی. هر ایكی طرف حربك تجددی ودوامنه سبب دیكر بشك فلانجه بنده‌سی اولدیغی درمیاناله انلرك عزلنی ازاله‌سنی طلب ایلدكلرندن بو مطالبه طرفیندن قبول دخی اولنیور ایدی. بو صورت غریبه‌ده‌كی مصالحه بعض اصدقانك خون مظلومیله امضا لنمش دیمك اولمسنی متعاقب بورغونیا دوقه‌سی شارل له‌ته‌مه‌رر دوق ده‌لورن ایله واقع اولان محاربه‌سی مناسبتیله

نائل اولدیغی تجددك بوقاروكی فقره‌ده بیان اولنان صورتی هرحالده بونلرك خانه‌لری درونده‌كی معیشت خصوصیه‌لری دیمك اولوب حالبوكه معیشت عمومیه‌جه حصوله كلان تجدد حكمت مدنیه نقطهٔ نظرندن باقلق شرطیله بوندن دها مهم ایدی. قرون وسطی احوال عمومیه‌سنه دائر شمدی‌یه‌قدر ویرمش اولدیغمز معلوماتدن قارئلرمزجه مستبان اولمشدركه قرون مذكوره‌ده بتون خلق سنیورلرك آمال سفاهتپرستیلری اسبابنی استكمال ایله مكلف ایمشلركبی كرك خصوصی و كرك عمومی اكلنجه‌لرنده بومكلفیت خلقك مالنی‌ده عرضنی‌ده فدا ایتدیرمكده ایكن تجددات اخیره آداب عمومیه دینلان شیئه میدان آچه‌رق اولكیلركبی رذالت علنیه‌دن بورذائل اربابنی اوتاندیرمغه باشلامش ایدی. واقعا قوعبولان سفرلرده اردولرك ارقه‌سی صره ارباب فحشدن سوری سوری قاریلر ایكنجی بر اردو ایتشجه سنه‌بولره‌روان اوله‌رق اردوكاهلرده ضابطان وافراد عسكریه‌نك بونلرله علناً ارتكاب فحش ایلملری عادتی قرون وسطیدن بالانتقال هنوز باقی و بلكه ده متزاید ایدیسه‌ده

نامی شهر یی محاصره ایدر ایکن میدان حربده مقتولاً وفات ایتمش بولندیغندن ایشته اصل بو حادثه فرانسه قرالنی بو دشمن قویدن قورتارمشدر ۰

بو عصرده، اوروپاجه اصل حکمرانلق هر سنیورك کندی مالکانه‌سی ایچنده حکمرانلغی اولدیغی حاشیه‌لرمز میاننده دره بکیلکلرینه دائر اولان فقره‌ده تفصیل ایدلمش اولدیغی کبی بورغونیا دوقه‌سنك مالکانه‌جه و فرت فوق‌العاده‌سی دخی بوندن اول آوستریا و المانیا فقره‌سنده بیان ایدلدیکندن بوراده تکرارینه حاجت اولمدیغی اوزره بورغونیا دوقه‌سنك کرك وسعت ممالکی و کرك کثرت عساکری عادتا فرانسه قرالنه غالب ایدی ۰ صورت مستقله ومطلقه‌ده بر دولت دیمك اولان بو دوقه‌لغی فرانسه‌یه انکلتره‌یه وسائره‌یه مخصوص اولان مباحث کبی بر مبحث مستقلده قید ایتمدیکمزه سبب یالکز بونك دکل سائر برچوق امثالنك دخی بالنسبه دوامسزلقلریله برابر اصل بر دولت مؤسسه صورتنی الآن حکومات سائره‌یه انضماملرندن ناشیدر ۰ یوقسه دوقه‌لق قونتلق وسائر عنوانلر ایله بوزمانلر اوروپاده متشکل اولان اداره‌لرك عادتا برر دولت مستقلهٔ سریع الزوال اولدقلرینی قارئلرمز هیچ بر دقیقه نظر دقتلرندن آیرماملی ودره بکلکی حقنده‌کی ایضاحاتمزی هر « سنیور » عنوانی تکرر ایلدکجه درخاطر ایدرك امور اداره‌سنده نه قراله نه ده هیچ برکیمسه‌یه اتباعه مجبوریتنده بولنمیان واکر کندی حکمدارینك معیتنده بولنیور ایسه ینه کندی رضاسیله بولنان برجباری دوشونملیدر ۰

قانتونك بیان وحکایه‌سنه کوره شارل له‌ته‌مه‌ررك مقتولیتی خبری قرالدن

بر ولایت تحت اشغال عسکری‌یه آلندیغی زمان عساکر غالبه‌نك مخدرات محلیه‌یه تسلطلری عادت قبیحه‌سی عمومیته وقطعیته قریب بر صورتده منع ایدلمش اولدیغندن اردولره پیرو اولان فاحشاتك منعنه بالالتزام مسارعت کوسترلمیور ایدی ۰ فرانسه‌نك وسط و جنوبلریله المانیا و بالخاصه ایتالیاده علنی فحش‌خانه‌لر کشادینه رسماً مساعده اولنمسی وحتی بونلردن برر ده ویرکو آلنمسی سوء اخلاقك ترقیسنه حمل ایتمکدن زیاده حسن اخلاق عمومیه‌نك مقدماتی حلول ایلمش اولمسنه حمل ایتمك لزومی غرابت مخصوصه‌سیله برابر محققاتدندر ۰ زیرا سنین سالفه‌ده اهل عرض وعفتدن اولان هرخانه ظالم و بداخلاق سنیورلر و نظامسز انتظامسز عسکرلر ایچون بر فحش‌خانه اوله بیلك احتمالی التنده ایکن عمومی و رسمی فحش‌خانه‌لرك کشادی بو فعل مکروهی بیوت مستکرهٔ مرقومه حدودی داخلنده تحدید ایتمك دیمك ایدی ۰ واقعا قرال دوق قونت بارون وسائره عنوانلری ایله کرك بالاستقلال و کرك بر مستقل ذاته بالتبعیه حکمران اولان ذواتك مترسلر مستفرشه‌لر استخدامی و بو سفاهتده علانیت درجه‌لرینه

اول آنژ قانو نام پاپاسه کلمش ایدی‌که پاپاس مرقوم تور شهرنده سن مارتن کلیساسنده قرال دخی حاضر اولدیغی حالده بیوك لیتور یا دعاسنی اوقیور ایدی. دعا بیتر بیتمز قراله خطاباً : « حشمتپناهم ! حق تعالی سزه بعدما صلح ومسالمت احسان ایلدی. عدو اکبرکز مقتول اولمشدر » دیه وقعه‌یی اخبار ایلمش ایسه‌ده قرال بردرلو اینانه‌مامش ایدی. دیمش ایدی که : « اکر بوخبرکز صحیح ایسه سن مارتن تربه‌سنك تیموردن اولان پرمقلقلرینی کوشدن یاپدیریرم ! » فی الواقع خبرك تحقق صحتی اوزرینه اوڭی بوندرینی ایفا ایتمش اولدیغی کبی برتحریرات عمومیه ایله بوخبری بشارت عظمی دیه بتون ممالکنه ایصال ایلمش وعظیم ضیافتلر کشیده‌سیله اعلان سروره قویولمشدر.

قانتو دیرکه زمانمزك فرانسه‌سنی ایکی‌یه بوله‌رك برر قرال نصب ایدر ایسه‌کز اوزمان شارل ایله لوئینك مشترك فرانسه‌سنی تشکیل ایتمش اولورسکز ! بر ملکده ایکی قرال بولنه‌میه جغندن فرانسه‌نك یکپاره‌لکی ایچون بونلردن بریسنك محوی لازم ایدی. شارلك هلاکی بو محویت حکمنی آلمشدر. زیرا وارث ذکوری بولنمدیغندن یاری فرانسه‌یه مساوی مالکانه‌لری ماری‌دو. بورغونیا نام قزینه انتقال ایتمك لازم کلوب اونبرنجی لوئی ایسه او مملکتلرك حکمرانی صفتیله بعضیلرینی قبضهٔ تصرفنه آلمش وبر چوغی اکرچه ماری‌نك ماقسیمیلیه‌ن دوتریش ایله ازدا. جندن ناشی آوستریا خاندانه انتقال ایلمش ایسه ولوکه محاربات مدیده‌دن صکره اولسون انلرك ده فرانسه قراللغنه

وارملری ازمنهٔ سالفه‌یه نسبتله مستکره برترقی عداولنمق لازم کله‌جکی درکار ایسه‌ده بونك جهت مقبوله‌سی سفاهت مذکوره‌نك ینه کندی دائرهٔ خصوصیه لری داخلنده محبوسیتی قضیه‌سیدر. اوروپا کباری کندی خصوصیتلری دائره‌سی داخلنده معیشت سفیهانه‌یی ایلرو یه کوتوردکجه بومعیشتجه خلقك عمومیتندن تباعدلری آرتمش وخلق اوزرنده کی تسلطلری آزالمشدر. مورخ قانتونك دیدیکی کبی مقدملری آحادناس ایچون « اونور » یعنی ناموس دنیلان شی برلفظ بی‌معنی اولوب « هردرلو اونور بالجمله سنیو. رلره مخصوصدر » حکمی دستورعمومی درجه. سنده ایکن قرون جدیده‌نك دها مبادیسنده آحادناسك دخی نعمت ناموس وعفتدن حصه. منداولەبیله جکلری حقایق میدان المغه باشلا. مشدر. ایشته فضیلت انسانیه ومحسنات مدنیه‌نك الڭ مهملرندن اولمق اوزره بوعصرده ناموس عمومی وآداب عمومیه دنیلان شیئك بووجهله مقدماتی اولسون میدانه چیقمغه باشلامش اولمسی قضیه‌سی عداولنورکه کبارك سفاهتی آرتدقجه صغارك مصونیت عرضی

التحاق فرانسه‌نك تمامیتنی وجوده کتورمشدر .

بز ماری دوبورغونیا ایله ماقسیمیلیه‌نك ازدواجنی وموسی الیه‌لك فرانسه ایله محارباتنی وبو محاربه‌نك اون برنجی لوئیده کوریلان مرض مدهشدن ناشی تأخرینی هپ بوندن اول آوستریا والمانیایه مخصوص اولان فقره‌مزده ایضاح ایلمش بولندیغمزدن تفصیلات مذکوره‌یی بوراده تکرار ایتمیه‌جکز . یالکز اون برنجی لوئینك مرض موتی اثناسنده چیلغنلغی بالکلیه آرتدیروب پله‌سی‌له‌تور شاتوسنده بالتحصن بتون دیوارلره تیمور شیشلر قویدیروب انسان طرمانه بیلمك امکانی قالدیرمق ودرت یوز قدر تیرانداز هر کیم تقرب ایدر ایسه بلا رخصت اورلمسی امرینی ویرمك وهیچ برکیمسه‌دن امنیتی اولمیوب کونده بر وکلا وجنراللری دکشدیرمك وبر چوق بیچاره‌کانی ادنا شبهه‌لر اوزرینه درلو اشکنجه‌لر ایله اولدورمك درجه‌سنده‌کی چیلغینلقلرینی اخطار ایله اکتفا ایلیه‌جکز .

فرانسز مؤرخلری بو ذاتك لهنده علیهنده اول‌قدر محاکمات کیریشورلرکه انسان بونلرك هانکیسنه اینانمق لازم کله‌جکی خصوصنده متحیر قالور . واقعا شارل بو مدحلرك ذملرك کافه‌سنه لایق ایدی . زیرا بر باقه بخیل بر باقه سخی کاه محق کاه ظالم الحاصل هرکون بر رنکده کورلمکده ایدی . ١٤٨٣ سنه‌سی اغستوسنك اوتوز برنجی کونی وقوع وفاتیله یکرمی ایکی سنه مدت دوام ایتمش دیمك اولان قراللغنده همان هیچ برکون راحت وحضور کورمیوب دائما محاربه‌لرله اشتغال ایلمش و پك چوق کیمسه‌لرك خون مظلومنی بالاساله

بالتزاید ایکی صنفك ارەسی بو جهتدن آچیلدقجه آچلمش و بوده آوروپاجه ملتلرك حیثیت عمومیه‌سنی اکمال ایلدکجه ایلمشدر . یعنی مقدملری خلق دنیلان هیئت ناموس وعفتدن مجرد عداولنور ایکن سنیورلرك ناموس وعفت خصوصنده خلقك دخی حق اشتراکنی تسلیمه مجبور اولملری ولوکه مقدماتنده اولسون اك زیاده اهمیت و بر بله‌جك تجددات عصریه میاننه کیرمشدر .

نتیجهٔ کلام برنجی نیم قرن جدید ظرفنده اوروپا قطعه‌سنده وقوعه کلمش اولان مقدمات آثار تجدد شمدیکی درجه‌یه اصلا قیاس اولنه‌میه‌جق شیلر ایدیسه‌ده اولکی احواله‌ده هیچ قیاس اولنه‌میه‌جق درجه‌ده ایدی . اکرازمنهٔ متوسطه اهالیسندن بریسی اعادهٔ حیات ایله بوزمانده کندی مملکتنه عودت ایلمش اولسه ایدی اومملکتی بالکلیه یبانجیسی کوریلور ایدی . نه اخلاقی نه افکاری هیچ بر شیئی بو زمانه بکزه‌مدیکی کبی وطنی اولان مملکت دخی او درجه‌لرده تبدل ایلمش کوریلور ایدی که کندی زماننده کی ابنیه‌دن اسواقدن اثریله قالمیوب هرشیئی یکیدن یاپلمش بولور

كرك خلقك وكرك اصيلزادكانك يك چوق
مالنى ملكنى اللرندن آلمش ايسه‌ده بو
متاعب و مظالمك يكوننده طوغريدن
طوغرى يه فرانسه خاندان قراليسنه
عائد اولان مالكانه‌لرك مقداربنى چو.
غالته‌رق بناءً عليه حدود حكمرانىٔ
قرالى‌يى توسيع ايلديكى كبى سنيورلرك‌ده
ديشلرينى قيره‌رق قرالك انلر اوزرنده‌كى
نفوذينى تحكيمه‌ده موفق اولمشدر .
فرانسه‌ده منتظم پوسته ايجادى لوئينك
جملهٔ موفقياتندن اولوب كوبلره
وارنجه‌يه قدر تعميم معارفده‌ده كركى كبى
خدمتى طوقونمشدر . بناءً عليه آخر
عمرنده دوچار اولديغى علت مدهشه‌يى
كرك پدرينه قارشو ايتديكى عصيانلرك
وكرك ارتكاب ايلديكى ظلملرك جزاى
سزاسى عد ايلر ايسه‌ك اصل فرانسه
ايچون اونبرنجى لوئى‌يى هر حالده نافع
قراللردن عد ايلرزكه فرانسز مورخلرينك
عموميته قريب برصورتده و يردكلرى
رأى دخى بوندن عبارتدر .

لوئيدن صكره فرانسه‌يه قرال اولان
ذات مومى اليهك زوجه‌سى شارلوت
دو صاوودن تولد ايلمش بولنان اوغلى
شارلدركه هنوز اون اوچ ياشنده بر
چوجق اوله‌رق سكزنجيلك عنوانيله
مسند حكومته چكمشدر . لوئينك
معلوم اولان خرچنلغى جمله‌دن زياده
بو چوجغى مظلوم ايلمش ايدى . زيرا
اوغلى تعلم و تفنن ايدر ايسه بالآخره
كندى عليهنه عصيان ايده‌جكى زعم
باطليله بيچاره‌يى سراى خارجنده
و جهالت قطعيه ايچنده بيوتمش اولد.
يغندن سكزنجى شارل قرال اولديغى
زمان اوقومق يازمق بيله بيلميور ايدى .
وجودجه نحيف بويجه قيصه و چهره .

ايدى . اشبو برنجى نيم قرن جديد اهاليسى
واصل اولمش بولندقلرى درجهٔ ترقى‌يى تقدير
دخى ايتمكده ايديلر . سنين سالفه احوالى شان
انسانيت و مدنيته مغاير بولنديغنى بيلدكدن
ماعدا كندى واصل اولدقلرى درجه بر مرتبهٔ
كمال اولمديغنى و مدنيتك درجهٔ كمالى ايچون دها
يك چوق چالشمق لازم كلديكنى حكم ايدرلر
ايدى . زيرا سرايلرينى تزيين ايليان اپيكلى
صرمه‌لى اقمشه وغايت مزين اسلحه هپ سو.
ريه و مصر واناطولى طرفلرندن غايت بهالى
اوله‌رق جلب ايلدكلرينى كوروب اصل تر.
قيات مدنيه بونلرى كنديلرى يابمقله حصوله
كله‌جكنى تسليم ايدرلر ايدى . هله اناطولى و
سوريه‌نك و دها ايلرويه طوغرى مصر و هند.
ستانك ميوه و چيچك و بهاراتنى كوروبده آورو.
پاليلره حكايه ايدنلر اوچ درت عصر صكره
بونلرك و بوممالكتلره مخصوص انواع حيوانات
عجيبه‌نك كندى نباتات و حيوانات باغچه‌لرنده
اجتماع ايده بيله‌جكلرينى خيال و خاطره بيله
كتيرميورلر ايديسه‌ده شرق طرفنك ثروتى
مدنيتى انسان اولادينه اصل لايق اولان شيلر
اولوب بونلردن كندى محروميتلرينى كوره‌رك

جه ایپچه چرکین اولمسی ده منضم
اولنجه بو چوجغك فرانسه صندالیٔ
قرالیسنده اصلا کندیسنی کوسترمیه .
جکی حکم ایدلمش ایدیسه ده اخلاقجه
غایت کریم جسور خیرخواه بر آدم
چیقمسی بالآخره کندیسنی تبعه سنه
پرستش درجه سنده سودیرمشدر .
زواللی پرنس قرال اولدیغی حالده سرا.
یك اصول تشریفاتندن بیله خبردار
اولمدیغندن تتوج و تقدیس مراسمی
اثناسنده مججوبیتندن قپ قرمزی
اولیور و نه یولده حرکت ایلیه جکنی
بیله میور ایدی . هله جهلندن پك فنا
صیقیلوب اوتاندیغی جهتله قرال اولمسنی
متعاقب اولانجه قوتیله تحصیله چالیشه.
رق کندی کندیسنه اوقومغه اوقو.
دیغنی اکلامغه و مرامنی ده یازه بیلمکه
اقتدار کسب ایلمشدر که اك زیاده اهمیتله
اوقودیغی آثار قیصر رومك حاشیه‌لری
و بیوك شارلمانك تاریخی اولوب
قوماندانلق و حکمرانلق نه اولدیغنی
هپ بونلردن اوکرنمشدر .

اونبرنجی لوئی وفاتی اثناسنده اوغلنك
صباوت وعدم رشدینی نظر دقته الامش
واوزمانلر معتاد اولدیغی وجهله پرنسك
رشدینه قدر کیمك وصیلك ایده‌جکنی
تعیین ایلمامش ایدی . بالعکس وفاتندن
برکون اول اوغلنی حضورینه جلب
ایدرك بعض وصیتلر اجرا ایلدیکی صره‌ده
« قرال »دیه خطاب ایلدیکندن وصی یه
احتیاج کورلیه جکنی بو خطابیله اکلاتمش
ایدی . انجق لوئیدن بشقه بر پرنس اولسه
اون اوچنی یتوروب اون دردینه باصمقده
اولدیغی بر یاشده بلکه ده وصیسز اجرای
حکومت ایلیه بیلور ایدیسه ده لوئینك
جهالت و مججوبیت قطعیه‌سی عادتا مانع

شرقلیلر درجه سنه وارمق غیرتنی آرتدیردقجه
آرتدیریورلر ایدی .

اکر مبادیٔ تجددده آوروپالیلر کندی
محرومیتلرینی بو درجه لرده تقدیر ایتمش و ملل
متمدنهٔ شرقیه‌نك مسعودیتنه غبطه چکمکه
باشلامش اولسه لر ایدی بر قاچ عصر صکره
وقوفلرینی معلوماتلرینی قدرتلرینی قوتلرینی
بتون دنیا اوزرینه تعمیم ایلیه‌رك ترقیات مادیه
ومعنویه‌لریله کندی قطعه لرینی غبطه فرمای
ارضین ایلیه جك درجه یه کتوره مزلر ایدی .
چونکه ملتلر ایچون شهراه ترقی و تجدده
اولباول لازم کلان شی حال و درجهٔ حاضره‌یی
بحق تقدیر ایدرك ترقی و تجدده احتیاجنی حس
ایلمکدر . بیزانتلر ترقیات قدیمه‌لریله مغرور
اوله‌رق کندیلرندن بشقه کیمسه‌یی کوره‌مدکلری
ایچون محو اولمامشلرمیدر ؟ بونلر اناطولی‌یه
سوریه‌یه مصره ایرانه دها قریب ایدیلر .
حتی بو قطعه‌لرك بر قسمنه مالك دخی اولمشلر
ایدی . فقط مدنیت قدیمه‌لرینه مغروریتلری
حسبیله کندیلرینی انسان و ملل سائره‌یی
بار بار صایه‌رق نیجه عصرلری وقوف
حالنده چورودکدن صکره تدنیات متتابعه

حکومت ایدی . بناءً علیه کندیسندن
بیوك اولان وعنوان اصلیسی « آن دو
فرانس » ایکن بوژو سنیورینه تزویج
ایدلمش اولمسندن طولایی « مادام دوبو-
ژو » دیه شهرت بولان همشیره‌سنك
ارشاد ومعاونتنه عرض احتیاج ایلدی .
واقعا اوزمان و الوا خاندانك الك یاشلی
پرنسی اولان اورله‌ئان دوقه‌سی لوئی
بویله حکمت حکومتدن غافل بر
چوجق ایله ینه چوجق دیمك
اولوب قادینلغی دخی فرانسه
قانون حکومتنجه مانع حکمران
اولان بر قرال یدینه قوجه بر فرانسه‌نك
زمام اداره‌سی تسلیم اولنه‌میه‌جغنی و با
خصوص ماقسیمیلیه ن دوتریش بورغونیا
مالکانه‌لرندن طولایی فرانسه‌یی تهدید
ایدوب طورر ایکن مادام دوبوژونك
وصیلکی هیچ قبول ایدله‌میه‌جکنی درمیان
ایله وصیلکه کندی انتخابنی ترویج ایتمك
ایستدی ایسه‌ده اوزمانلر لوئی دورله‌ئان
خفت مزاج ونسوانه مغلوبیتله شهر-
تشعار اولدیغندن « نه‌تازه‌نه‌رو » دنیلان
فرانسه مجلس کبیر ارکانی بوذاتده مادام دو
بوژو قدر دخی حکومت اقتداری کوره-
میه‌رك ادعاسنی قبول ایتمامشلر ومادام‌ده
بوژویی بالاتفاق شارل نامنه‌وصی
طانیمشلردر .

شارل ثامن حکومتنك اتفاق آرا
ایله‌وقوعبولان ایلك اجراسی عن اصل
مجهول الاحوال آدملردن‌ایکن اون‌برنجی
شارلك‌مساند عالیه‌یه چیقارمش اولدیغی
حریفلری انواع حقارت وشدتله طرد
وازاله ایلك قضیه‌سی اولدی . لوئی‌دورله-
ئان بومسئله‌ده سائر ارکان ایله متفق ایکن
وصیلکی استحصال ایده‌میجه شومطرو-
دیندن ماعدا برچوق سنیورلری دخی

و سریعه‌یه دوچار اولدقلری زمان بو
تدنی‌یی دخی فرق ایده‌مامشلردر . اوروپالیلر
ایسه چکمش زمانلری مدهش بر رؤیا کبی
کوروب اوجهته ارجاع نظر مغرورانه‌یه بدل
کله‌جك زمانلری بر رفاهیت ومسعودیت
زمانی اولمق اوزره بالتلقی ایشته بوغیرتله کیلر-
ینه بینوب چار اقطار عالمی طولاشمشلر وبتون
جهانك اسباب مسعودیتنی طوپلایوب کندی
مملکتلرینه کتورمشلردرکه « مفصل » سرلو-
حه‌سیله یازمغه باشلادیغمز شوتاریخی یالکز
دولت عثمانیه ویالکز ملل اسلامیه تاریخی
صورتنده‌یازمیوب‌ده‌برتاریخ‌عمومی‌صورتنده
یازمقلغمزك‌اصل‌حکمتی‌ده ایشته بویله‌کوزی
کیروده اولان ملتلرك ایلرولیه‌میه‌جکلری
و اوروپالیلرك اوچ درت عصر ظرفنده بوقدر
ایلرولملرینه سبب محضا ماسبقلری کندیلرینی
اورکوته‌رك امید و انتظارلری ماسیأتی‌یه
منحصر قالمسندن نشأت ایلدیکی حقایقی
انظار حکمت قارئینه عرض ایلمك مقصدیدر .
اثرمزك ایلروسی انشاالله بومقصدی حصوله
کتورمکه اثبات کفایت ایلیه‌جکدر .

—٥—

كنديسنه اويديروب ميدانه برفساد چيقارمغه قالقشدی ايسه‌ده حكومت قراليه بوفساددن وقتيله خبردار اوله‌رق ايلك آثاری ميدانه چيقار چيقمز كانون فسادی اطفايه موفق اولنجه دوق دوروله‌ئان وطرفدارانی بريتانيا دوقه‌سی ايكنجی فرانسوايه التجايه موفق اولديلر.

اوزمان بريتونلر ايكی قسمه منقسم اولمشلر ايدی‌كه برقسمی فرانسه قرالنه ميال بولنديغی ايچون ارباب فسادك التجاسنی قبول ايتميور وديكر قسمی ايكنجی فرانسوانك منيستروسی اولان لانده‌يه تبعيتله دوقه‌لرندن آيريليورلر ايدی. بوحالده دوق دوروله‌ئان ايله دوقه‌ده بريتانيا وسائر متفقلر قراله قارشو محاربه‌يه قيام ايدرك نه‌تازه‌نه‌رو ايسه شارل ثامنك شانی اتمام ايچون صرف همتدن كيرو طورميوب ١٤٨٨ سنه‌سی تموزينك يكرمی التنجی كونی سن اوبن جوارنده ارباب قيامه اويله برغلبه چالديلركه لوئی دوروله‌ئان اسير دوشه‌رك مادام دوبوژو طرفندن محبسه القا اولندی. ايكی سنه‌دن متجاوز محبوس قالان دوق دوروله‌ئان ايچون بوفلاكت بيوك بردرس حكمنی المش وكندی خاندانی ديمك اولان خاندان قرالی عليهنده‌لكی فسادی ينه كندی زيانه برحركت ديمك اوله‌جغنی دوشونه‌رك ندامت كتورمش ايدی‌كه بوندامتك بالاخره شارل سابع ايله بارشمسنی منتج اولديغی قريباً كوريله‌جكی كبی نهايت لوئی دوروله‌ئان فرانسه‌يه قرال دخی اولديغی زمان ندامت واقعه‌سندن بالكليه ممنون قالمشدر.

بريتانيا دوقه‌سی اولان ايكنجی فرانسوانك ايكی قزندن ماعدا وارثی قالميوب بونلرك‌ده برسی وفات ايدرك

❋ رونه‌سانس ❋

يعنی

« صنايع نفيسه‌نك تجددی »

بوحاشيه‌مزه سرنامه اتخاذ ايلديكمز « رونه‌سانس » كلمه‌سی بركلمهٔ مركبه‌در. قسم اولی اولان « ره » برادات تكرر اولوب قسم ثانيسی بولنان « نه‌سانس » دخی « تولد » معناسنه‌در. بوحالده كلمهٔ مركبهٔ مذكوره‌نك معنای حرفيسی « تكرار تولد » ديمك اولوب بوحكمی شيوهٔ لسانمزجه ادا ايچون « تجدد » كلمه‌سنی قوللانمق لازمدر.

تاريخ علمنجه « تجدد » دينلان شيئك حكمی پك چوق مسائله شاملدر. ذاتاً ازمنهٔ متوسطه دينلان قسم ثانئ تاريخ كذار ايلدكدن صكره فن تاريخك اوچنجی قسمی بولنان ازمنهٔ جديده‌نك بر « تجددات عموميهٔ تاريخيه » دوری عد اولنه‌جغی دركاردر. آنجق اوروپا مؤرخلری نزدنده بو « رونه‌سانس » تعبيری اويله براصطلاح حكمنی آلمشدركه بونی اضافتدن توصيفدن مجرد اوله‌رق ايراد ايلدكلری حالده بيله « تجددات صنايع نفيسه » ديمك اولديغی اكلاشيلوب تجددك سائر فروعنه

آن نامنده دیکر قزی وارث یکانه قالمش واو
دخی پدری ایکنجی فرانسوانك وفاتندن صکره
ماقسیمیلیه ن دوتریشه غیاباً تزوج
ایدیله رك بو صورتله بریتانیا مالکانه لری ده
هابسبورغ خاندانه انتقال ایتك لازم
کلمش ایدی . ماقسیملیه ن دوتریش
ذاتاً شارل له تمه ررك قزی ماری ده
بورغونیا ایله بالازدواج قونجه بر
بورغونیا مالکانه لرینی تمسه مش
اولدقدن صکره برده آن دو بریتانیانك
ازدواجیله او مالکانه لری دخی اله کچو-
ره جك اولور ایسه فرانسه قرالغی
هابسبورغلره نسبتله بر آووج برقاله جغنی
دوشونن سکزنجی شارل بوکا برچاره
بولنمسنی دوشوندی . آن ده بریتانیا
هنوز ماقسیملیه ن ایله زفاف ایدلمامش
بولندیغندن مومی الیهایی کندیسی
تزوج ایتمکی بولدی ایسه ده تفصیل
کیفیت اوستریا و المانیا فقره سنده
کوسترلمش اولدیغی وجهله دها
پدرینك صاغلغنده کندیسی ماقسیمیلیه ن
دوتریشك قزی مارغریت ده بورغونیا
ایله تزویج ایدلمش بولندیغندن اولا
انی تطلیق ایله دیکرینی تزوج امکانی
حاصل ایتك لازم کلدی .

شارلك بو عزمی اثناسنده لوئی
دورله ئان حالا بورژ شهرنده محبوس
ایدی . مومی الیهك اولکی فسادندن
ندامتی شارلك معلومی اولمغله قالقدی
بورژه کیدوب محبسده لوئی دورله ئان
ایله کوروشدی . دوق مومی الیهك
آن ده بریتانیا ایله ذاتاً معارفه سی بولنه-
رق بریتانیا مالکانه لرینك بویله بر
ازدواج ایله فرانسه یه ارتباطی ایسه
کندیسنك ده منسوب اولدیغی خاندانك
تزاید شوکتنی موجب اوله جغندن قرالك

ذهنلر انتقال ایتمز .

بعض ارباب تدقیق نزدنده ادبیات دخی
صنایع نفیسه دن معدود ایسه ده اکثریت ادبا-
تی علوم وفنونك لبی و حکمیاتك الك لطیف تر-
جانی اولمق اوزره صنایع نفیسه دن تفریق
ایدرك بو حالده صنایع نفیسه یی رساملق و
اویمه جیلق و موزیقه جیلق اولمق اوزره
اوچ صنف اساسی یه تقسیم ایدرلر .

منتهای قدمی آثور و بابل و هند و چین
مدنیتلرینه ضوغری استغراق ایدوب کیدن
صنایع نفیسه نك بزم بو طرفلرجه حیرت افزای
عیون ارباب تماشا اولان مکملیتی مصر قدیم
و یونان قدیم ایله بر درجه یه قدر ده لاتینلره
میسر اولمش بولنه رق بعده بو ملتلرك بر طاقم
اقوام بدویه ایادی قهرنده مضمحل اولملری
اوزرینه مدنیتلری و علوم و معرفتلریله برابر
صنایع نفیسه لری دخی منقرض اولمش ایدی .
صنایع نفیسه او بله صنایع عادیه کبی قولایجه
تعلم ایدیلور شیلردن اولمیوب حتی صنایع عادیه-
نك بیله تکملی صنایع نفیسه یه عرض احتیاج
ایلدیکنه و مثلا عادی مرانغوزلق عادی تیمور-
جیلك کبی صنعتلر محصولاتی اوزرنده نقش

مطالعه‌سنی تماميله بالاستصواب بو ایشده از دل و جان غیرت ایلیه‌جکنی تأمین ایتدی .

ایشته لوئی دوره‌لهٔ‌نك همت و معاونتیله ماقسیمیلیه‌ن دوتریشك هنوز اون اوچ یاشنده بولنان قزی مارغریت‌ده‌بورغونیا پدری نزدینه کوندریلوب ماری ده بریتانیا ١٤٩١ سنه‌سی کانون اولنك اون التنجی کونی شارل ثامنه تزویج ایدلدی که ماقسیمیلیه‌ن بویله ایکی باشلی برحقارتی قبول ایده‌میه‌رك سالف‌الذکر المانیا و اوستریا فقره‌سنده بیان اولندیغی اوزره انکلتره وسائره ایله بالاتفاق جنکه قالقشدیغی حالده موفق دخی اوله‌مدی .

فرانسه مورخلری شارل ثامنك مارغریت ده بورغونیایی بالتزوج اورادن بر خیلی قونتلقلری فرانسه‌یه ربط ایلدکدن ماعدا بو ازدواج مناسبتیله تکمیل بریتانیایی فرانسه‌یه الحاق ایلمش بولنمسنی موفقیات عظیمه‌دن صایه‌رق ممنونیت کوستررلر .

شارل ثامن تاریخنی سطحی یالدیز کبی بر صورتده بر اره‌لق پارلاتمش اولان الك غریب بر وقعه ایتالیا سفری اولمشدر . بوندن اول ایتالیایه عائد اولان بر فقره‌ده مملکت مذکوره‌نك منقسم اولدیغی حکومتلرك الك مهملرندن بر قاچ دانه‌سنی ایضاح ایلیه‌رك انلردن ماعدا صورت مخصوصه‌ده ذکر و تفصیله شایان اوله‌جق قدر اهمیتی اولمیان دها برچوق حکومتلر بولندیغنی دخی اخطار ایلمش ایدك . مورخ قانتو بو حکومتلرك مقدارینی « ایتالیاده نه قدر شهر و قصبه وار ایسه حکومات مستقله‌سنك مقداری اوقدر ایدی » دیه

واو یمه‌یه دائر نه‌قدر شی کوریلور ایسه‌او نسبتده قیمتدار عداولنوب بونفاست ایسه‌اساتذه‌دن اوزون اوزادی‌یه تعلمدن ماعدا صنعتکارك علو فکر وسلامت طبع کبی خصائله‌ده مالك اولمسنه متوقف بولندیغنه مبنی ملل قدیمهٔ مترقیه‌نك انقراضندن صکره خلفلری اولان اقوام مدنیت ومعارف وصنایعجه انلر درجه‌سنه وارمق شویله طورسون کیتدکجه تدنی ایلدکلرندن برزمان اولمش ایدی که صنایع نفیسهٔ قدیمه‌یه عقل‌سر ایردیرمك بیله انسانلره میسر اوله‌مامغه باشلامش ایدی . حتی بزم مؤلفلرمزدن بعضلری الیوم خرابه حالنده کوریلان آثار نفیسهٔ قدیمه‌یی قدرت بشریه فوقنده بوله‌رق بونلرك انسان یاپیسی اولمدقلرینی وحضرت سلیمانك دیولره جنلره امر ایله یاپدیرمش بولندیغی حکمه قدر وارمشلردر .

ایشته صنایع نفیسهٔ قدیمه بویله کلیاً دوچار انقراض اولدقدن صکره بونلرك برر برر هر مملکتده یکیدن میدانه چیقارلمسنه یعنی هر مملکتده صنایع عادیه آزچوق موجود ایکن نفاستی تزیید ایلدکجه ایدیله‌رك صنایع قدیمه‌نك یکیدن احیاسنه «رونه‌سانس» دنیلمشدر .

تعیین ایلدیکی کبی مشهور ماکیاول
دخی بونلرده مزیت عسکریه‌نك فقدانی
کوسترمك ایچون دیرکه : « او زمانلر
بونلردن ایکی حکومتك بر محاربه‌سی
خواطردن فراموش ایدیله‌مز . بو محا-
ربه‌ده طرفیندن هیچ بریسی مقتول
و مجروح دوشمدیکی حالده هر نه‌دن
طولانی ایسه بر طرف غالب و دیکر
طرف مغلوب عد ایدلمشیدی »

ایتالیانلرك اوزمانکی مهارتلری یالکز
سوء قصد ایله ویاخود تعمیم ایله آدم
اولدورمکده اولوب ایتالیا فقره‌سنده بیان
اولندیغی وجهله آنژو خاندانك طردی ایچون
« وه‌پرسیسیلیه‌ن » نامیله ترتیب اولنان
فساده سکز بیك فرانسز سوء قصد ایله
تلف ایدلمش ایدی . شارل ثامن کندیسنی
آنژو خاندانك رئیسی مقامنده قوبه‌رق
بوفرانسزلرك انتقامنی المق وقوجه ایتالیا
اقلیمك فتحیله شاننی آرتدیرمق ایچون
ایتالیا اوزرینه یورومك عزمنه دوشدی .
واقعا بو یله برسفرده ماقسیمیلیه‌ن دوتریش
ایله آراغون قرالی کندیسنه مخالف چیقا-
جقلری درکار ایدیسه‌ده آرتوا وفرانش-
قونته مالکانه‌لرینی ماقسیمیلیه‌نه وسردانیا
وروسیلیون مالکانه‌لرینی ده آراغون قرالنه
ویره‌رك ایتالیا سفرنده برلرندن قلدانمیه-
جقلرینه دائر بونلردن تأمینات قطعیه
الدی . فرانسز مورخلری دیرلرکه اکر
شارل ثامن بوسفرده موفق اولمامش
بولنسه ایدی شوعطیه‌لری نه‌قدر مفرطانه
برسماحت عد اولنه‌جق ایدیسه موفق
اولدیغی تقدیرده بالعکس او نسبتده
کوچوك بر بخشش عد اولنه‌بیلور .

الحاصل فرانسز قرالی اوتوز بیك
آدم ایله ایتالیا اوزرینه یورودی
ایسه‌ده بو عسکری اداره ایده‌جك

تجدد حکمنك احوال عمومیهٔ نوع بشرده
کوریلان تأثیرینی مبادیٔ قرون جدیده‌یه
عائد اولان کرك متن و کرك حاشیه‌ بوللو برچوق
مقالاتمزده لزومی درجه‌سنده ایضاح ایلمش
اولدیغمز کبی ادبیات دخی صنایع نفیسه میاننده
عد ایدلمك لازم کلنجه بونك مبادیسنی ده ایکنجی
جلدمزده « شرقدن غربه انعکاس انوار معرفت »
سرنامه‌لی مقالهٔ مخصوصه ایله متعدد ذیللرنده
ایضاح ایلمش ایدك . مطالعه‌سندن قارئلرمزه
معلوم اولمشدرکه آوروپاجه تجددات علمیه
وادبیه‌نك مبدأی همت بلند مرتبت جناب فاتح
ایله ١٤٥٣ سنهٔ میلادیه‌سنده استانبولك فتحی
تاریخی اولوب بوفتح مبین اوزرینه استانبولدن
آوروپایه انتقال وانتشار ایلیان رومل کندی
معارف شرقیه‌لرینی ایتالیادن بدأ ایله اوروپای
شمالی‌یه طوغری نشره باشلامشلردر . حالبوکه
ذکر اولنان ١٤٥٣ سنه‌سی تجددات علمیه
وادبیه‌دن ماعدا تجددات صنایع نفیسه‌نك ده
مبدأی عد اولنور ایسه‌ده بو مبدأ کرك ادبی
وکرك صناعی تجددك آوروپانك هرطرفجه
دفعةً حصولنی کوستره‌جك برمبدأ اولمیوب
برامر اعتباری وهم ده غایت اعتباری برامر

بر پارەسی اولمدیغی کبی استقراضكده امکانی بولنمیوب فضله اولەرق اردونك مهماتی‌ده نقصان ایدی . آست نام محله کلدکده چیچك خستەلکنه دوچار اولوب بر خیلی زمان یاتمقدن صکره بیوك والدەسی صابلان صاووا دوشسنك الماسلرینی استعاره وترهین ایله استقراض ایلدیکی اقچەیی اردوسنك اعاشەسنه صرف ایلدی .

شارل ثامنك بوحرکت عسکریەسنده کی تدارکسزلکی بطائتی پولتیقەسزلغی قواعد سیاسیه وعسکریەیه اودرجەلرده مخالف ایدی که اکر کیتدیکی بر ایتالیادن بشقه بر محل اولسه یعنی قارشوسنده منتظم بر اردو بولنسه ایدی اوتوز بیك فرانسزدن عشری بیله عودت ایدەمیەرك هر برینك پارچەسی بر طاغده قالور ایدی . لکن ایتالیانلرك حکمنده قالیور .

قاموس الاعلام صاحبی مشهور بولیدره نەسنسانسك مبدأی ذکر اولنان ١٤٥٣ سنەسی اعتبار ایدلمك لازم کلەجکنی قبول ایله برابر تا اون التنجی عصرك نصفنه یعنی ١٥٥٠ سنەسنه قدر اولان یوزه قریب سنەلری هپ رنەسنسانسك مبادیسی عد ایدلمك لازم کلەجکنی حکم ایلیورکه بوده استانبول فتح اولنور اولنمز تجددات صناعیه ایتالیا طرفلرینه انتشار ایدی ویرمش اولمدیغی کبی ایتالیایه انتشار ایدر ایتمز آوروپانك سائر طرفلرینەده تعمم ایدی ویرمش

یکدیکری علیهنده النەجق برچوق انتقاملری بولنوب هر بری انتقامنی فرانسزلرك ورودیله المغه منتظر بولند . یغندن شارل ١٤٩٤ سنەسی تشرین ثانیسنك اون دردنجی کونی فلورانسەیه کیردیکی زمان کویا او مملکتك حکمداری ایمش‌ده بر سیاحتدن عودت ایلیورمشجەسنه کیردیکی کبی بعده کانون اولك اوتوز برنده رومایه و شباطك یکرمی برنده ناپولی‌یه کیرمسی دخی هپ بو صورتده وقوعبولمشدر . وولترك دخی صورت مخصوصەدە قیدینه کوره بو فتوحاتك قولایلغی مغلوبلردن زیاده غالبلری دوچار استغراب ایلمش ایدی . حتی بونك سبب و حکمتی بشقه درلو بولنەمیەرق ناپولی قراللرینك وسائر ایتالیا سنیورلرینك خلقه روا کوردکلری مظالمك جزاسی اولماسندن و بالعکس مقدمات ومبادی درجەسندەکی حصولی بیله نتیجەسنەلره احتیاج کوسترمش بولنمسندن نشأت ایلیور .

مفصلرك مقدمەلری مقامنه قائم اولمق اوزره اقسام ثلثهٔ تاریخیەنك یکدیکرندن صورت انفصال وافتراقنی محاکمه ایلدیکمز صرەدە بیان وتفصیل ایلدیکی وجهله ازمنهٔ متقدمه ومتوسطه و جدیده دینیلان شیلر عموم ملتلر ایچون میان اولەرق حکمی واقع بر تقسیم اولیوب هر ملتك بر ازمنهٔ قدیمه ومتوسطه و جدیدەسی اولدیغی کبی کرك علمی وادبی وکرك

من طرف الله بوصورتله تعيين ايدلديكنه
قناعت كوسترلمش ايدی ٠ اوزمان پاپا
بولنان التنجی علكسـاندر مظفر قرالی
بالمجبـور به تقديسـدن ماعـدا ناپولی
وقدس شريف قراللقلری واسـتانبول
ايمپراطورلغی عنوانلرينی دخی ويره‌رك
بنـاء عليه ناپولی يه ورودندن اون بش
كون صـكره شهر مذكوره برده ظفر
آلايی ايله كيرديكی زمان شـارل ثامن
شرق ايمپراطورلری كسـوه‌سنی لابس
ايدی ٠

فتوحات مذكوره‌نك درجـهٔ سهولتی
هركسه نصل حيرت ويرمش ايسه‌سريعاً
وعاجـلاً الدن چيقـارلمش بولنمسی دخی
ينه اوقدرموجب حيرت اولمش بركيفيتدر ٠
زيرا پاپانك وشرق ايمپراطـورينك تشو
يقيله ونديكليلر سفورسلر و ميلان دوقه‌سی
وآراغـون قرالی وقاسـتيل قراليچـه‌سی
فرانسزلر عليهنـه آشكاره افسـادات ايله
عظيم برجمعيت متفقه تشـكيل ايلدكلری
حالده شارل ثامن كنـديسنی امنيت كامله
ايچنده بولوب بوفساده قارشو تدبيراره‌مغه
لزوم بيله كـورمديكندن متفقلر قرق بيك
عسكر ايله ميدانه چيقی ويرنجه شاشيرمش
قالمش‌ايدی ٠ فتح اولنان مملكتلره براقيلان
عساكر محافظه اردونك مقدار عموميسنی
آزالته آزالته‌قرالك يانده طوپی سكزبيك
عسكر قالمش ايدی ٠ برآز دها وقت غائب
ايديلور ايسه متفقلر النده اسير اولمق دخی
مرتبـهٔ تحققه واردیغنی كـورن شـارل
ثامن اول مقـدار عسـكر ايله سريعـاً
فرانسه‌يه طـوغری رجعته باشـلايوب
١٤٩٥ سـنه‌سی مايسـنك يـكرمی
برنجی كونی ناپوليدن فرار ايدرجه‌سنه يوله
چيقمش ايدی ٠ فورنو وو نام محله كلدكده
اعدای متفقه‌نك قرق بيك عسكرينه تصا .

صناعی تجددات دخی هر ملتك ازمنهٔ متوسطه.
سندن چيقه‌رق دور تجدد وترقيسنه آياق آتمش
اولديغی زمانلرده ميسر اولور شيلردندر ٠
توضيح مرام ايچون بوحكمی كنديمزه تطبيق
ايدرك ديه‌لم‌كه بز عثمانليلر ره‌نه‌مسانسمز يعنی
تجدداتمز دور ينه هنوز يكی كيرمكده‌يز ٠ وا.
قعا بوندن اللی التمش سنه اول دخی بزده علوم
وفنون اطلاق اولنور برخيلی دانش و صنا.
يع تعبير اولنور برخيلی معرفت موجود ايد.
يسه‌ده حكم زمان بونلرنی معرفت وصنعت
نامنی المق لياقتندن بيله تجريد ايليه‌رك يرلرينه
ديكرلرينك نصبنی ايجاب ايتمامشميدر؟ شمديكی
عسكرلكه نسبتله يكيچريلكه « عسكرلك »
و شمديكی طبيبلكه نسبتله اسكی حكيملكه
« طبيبلك » و شمديكی علوم فلكيـه‌يه
نسبتله اسكی منجملكه « فلكياتشـناسلق »
نامی ويريله‌ميه‌جكی والحاصل بوكون محتاج
اولديغمز علوم و صنايعك اولكيلره نسبتله
بالكليه متجدد صايله جغی دركار دكلميدر؟
حالبوكه بو تجدداته يالكز برسنه‌يی مبدأ عدايده.
ميز ٠ جنتمكان سلطان سليم ثالث حضرتلری زما.
نی مبدأ صايه بيله جكمز كبی يكيچريلرك الغا.

دفله جنكه بولاشدی . ایتالیانلر كندی مقدارلرینك چوقلغنه اعتماد ایله جنكی قبول ایتمشلر ایدیسه‌ده سكز بیك فرانسز كندیلرینك بش مثلی اولان بواردویی بوزدیلر . بر اره‌لق لوئی دورله ثانی ایتالیانلر طرفندن نووار نام بوقعده تحت محاصره‌یه آلنمش بولندیغندن شوغلبه سایه‌سنده او دخی قورتلمشدر .

شارل ثامن ایتالیادن چیقار چیقمز آراغون خاندانندن اولوب ناپولیده حكومت ایدن فردیناند كندی یی تختنه كیرمش واوچ آی اول فرانسز قرالی آلقشلایان ناپولیتالیلر بودفعه دخی فردینادی آلقشلامشدر .

ایتالیاده محافظ براقلمش بولنان فرانسز عساكری موقع موقع بولندقلری یرلردن طرد اولنمغه باشلاملریله شارل ثامن ایكنجی بر ایتالیا سفری دها اجراسنه قالقشدی و لوئی دورله ثانی اوكه اوله رق بتون كنج سنیورلر تداركاته باشلادی ایسه‌ده ١٤٩٨ سنه‌سی شباطنك یدنجی كونی شارل ثامنك آنبواز شاتوسنده آپ آنسز وفاتی وقوعه كلنجه بو ایكنجی سفر قوه‌دن فعله چیقاریله‌مدی . حین وفاتنده قرال مومی الیه عمرینك یكرمی سكزنجی وحكومتنك اون بشنجی سنه‌سنده بولنوب كندیسنه بتون فرانسز ملتی آجیدیغی كبی زوجه‌سی آن ده بریتانیا مومی الیه ایله حین تزوجنده هیچ ده سومرك وارمامش ایكن اودخی قوجه‌سنه زیاده‌سیله آجیمش ایدی . حتی خدمتكارلرندن ایكیسی افندیلرینك آجیسنه طیانه‌میه‌رق قهرلرندن هلاك اولمشلردر . زیرا مدت عمرنده شارلك اغزندن هیچ بركیمسه ایچون آجی سوز ایشیدلیوب اكرچه جهلی تجربه‌سزلكی مسلم ایسه‌ده جسارتی پك فوق العاده اولان بوحكمدار

سنی تنظیمات خیریه‌نك اعلانی معارف نظارت جلیله‌سنك تشكلی فلانی ذهب مبدأ صایه‌بیلورز . الك طوغری و بتی اولمق اوزره عصر مسعود جناب عبد الحمید ثانی یی مبدأ اولمغه جمله‌سندن دها زیاده صالح بولورز . مع مافیه بوقدر اوزون بر مدت بزم ایچون مبدأ تجددات علمیه و صناعیه اولمغه بحق كافی كوریله‌میوب مبدأمز كورمدنی اكمال ایتمش اولمق ایچون دها برخیلی سنه‌لر محتاجز . اویله دكلمی ؟

ایشته بو حال تاریخ فتح قسطنطنیه اولان ١٤٥٣ سنه‌سندن بولیه‌نك غایهٔ مبادیٔ تجدد عد ایلدیكی ١٥٥٠ سنهٔ میلادیه‌سنه قدر اوروپا ایچون ده بوحكمده‌در . حتی اوروپاده ایتالیا قطعه‌سی ره‌نه‌سانس دورینه قطعات سائره‌دن اول كیرمش اولدیغی كبی سنین ابتدائیه‌سنی دخی قطعات سائره‌دن اول بتورمشدر . او یله برصورتده‌كه صنایع نفیسه ایتالیاده یكیدن بالتولد مرتبهٔ كماله طوغری تقرب ایلدیكی حالده ممالك شمالیه‌ده هنوز تولده باشلامش اولدیغندن بولیه‌نك برعصر قدر اعتبار ایلدیكی سنین ابتدائیهٔ تجدد اولسه اولسه ایتالیا قطعه .

نصیحت دخی قبول ایدر بر آدم اولمسیله هر تشبثنده موفق اولمش وملکنده برچوق اصلاحات دخی وجوده کتورمشدر.

شارل ثامنک هیچ اولادی تولد ایتمامش بولندیغندن وقوع وفاتی اوزرینه فرانسه قراللغی لوئی دورله ثانه انتقال ایتمك لازم کلمش ایدی‌که بوحال خاندان قرالیچه دخی برتبدل صایلمش ایدی. فرانسه‌یه دائر بوندن اول یازمش اولدیغمز فقره ده دخی کوسترلدیکی وجهله قارلو وینژیه‌نلردن صکره مقام حکومته کلمش اولان قاپه‌سیه‌ن خاندانی‌سن لوئی‌یه قدر طقوز قرال حاصل ایدوب هاردی فلیب زماننده بوسلسله ایکی‌یه ایقسال ایلش و برنجیسنه بیوك شعبه وایکنجیسنه کوچوك شعبه نامی ویریلوب «والوا» عنوانی آلتنده برلشان اشبو کوچوك شعبه‌نك دخی برنجی فرقه‌سنه والوا شعبه‌سنك بیوك قولی تسمیه اولنمش ایدی. بودفعه قرال اولان لوئی دورله ثان بوخاندانك کوچوك فرقه‌سنی تشکیل ایلمشدرکه بوکوچوك فرقه‌یه دخی اورله‌ثان خاندانی نامی ویرلمشدر. برنجی نیم قرن جدیدك نهایتنه تصادف ایلیان شو تبدل قرن آتی ایچون فرانسه‌یه بردور جدید کشاد ایلمش صایلور.

« ج - اسو یچره »

حلول قرون جدیده‌ده احوال عمومیهٔ عالمه دائر ایکنجی جلدمزده مندرج بولنان مقالهٔ مفصله ده اسو یچره‌نك مقدمات تشکلنی بعدالحکایه ۱٤٥۰ سنهٔ میلادیه سنه طوغری اسو یچره نواحیسی آره‌سنده پیدا اولان اختلافات مملکت مذکوره‌نك آوستریا کبی فرانسه کبی اعدای قویه‌سنه میدان آچمش ایسه‌ده فرانسزلرله ایتدکاری مأیوسانه و فدا.

سی ایچون تماميله واقعه مطابق اوله بیلوب قطعات سائره ایچون یك ده مطابق کوریله‌میه جکی ادعا اولنور ایسه بو ادعا قولای قولای رد اولنه‌مز.

ایمدی ایتالیا المانیا فرانسه کبی آوروپانك علمدار تجدد ورهنمای ترقی عد اولنان ملل معظمه‌سی «ره‌نه‌سه‌انس» کلمه‌سنك دلالت ایلدیکی حکم نقطهٔ نظرندن بر دور موقع تدقیقه چکیلور سه کوریلورکه صنایع نفیسه‌دن اویمه جیلق صنعتی بوکونکی کونه قدر ارباب صنا. یعك مجاهدات ومساعئ مخصوصه‌لریله برابر هنوز قدیم یونانیلرك واردیرمش اولدقلری درجه‌یه ایصال ایدله‌میان بر صنعت جلیله اولوب اویمه‌جیلك «هیاکل» و «ابنیه» دیه ایکی محل تطبیقندن ایکیسی ده آوروپانك هنوز خیال وخاطرندن بیله کچمامکده اولدیغی زمانلرده ایتالیانلرك دائما نظر حیرتلرنده بولنیور ایدی. زیرا ایتالیا قطعه‌سی یونان قدیمك بر بیوك پارچه‌سی دیمك اولوب مؤخراً لاتینلرك ده ترك ایتمش اولدقلری نیچه آثار نفیسه‌یی جامع برموزه حکمنده بولنه‌رق ایتالیانلر بونلری دائما تماشا ایلدکلری ازمنهٔ متوسطه‌ده کمیجلکك

ماقسميليه ن دوتريش ايله ماري ده بورغونيا

UNIVERSITY OF TORONTO
VELUT ARBOR ÆVO

PURCHASED FOR THE
UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY
FROM THE
CANADA COUNCIL SPECIAL GRANT
FOR
ISLAMIC STUDIES